

**JOSEPHI
LAURENTII
MARIAE DE
CASAREGIS ...
DISCURSUS...**

6-88

6-8..

3

JOSEPHI LAURENTII MARIÆ
DE CASAREGIS
OPERA OMNIA
Cum Additionibus.

ANNAE IDIOTAE ET
SIGILLARI
ALMO ALMO
and inobis A. m. O.

JOSEPHI LAURENTII MARIÆ
DE CASAREGIS

J. C. GENUENSIS COLLEGIATI,
Rotæ Florentinæ Auditoris, & pro S. Reg. Celf.
Consilarii Justitiæ,

DISCURSUS LEGALES
DE COMMERCIO,

In quibus suffusimè tractantur Materia concernentes

Assecuraciones.

Naves, Naula, & Naulizationes.

Iactus, Avarias, seu Contributiones.

Predas, & Prædationes.

Societates, & Decoctiones.

Accommendas, & Implicatas.

Cambia Nundinaria, & Maritima.

Giratasliterarum Cambii, & Chirographor.

Et alia ad Universam Mercantiam per-
tinentia.

TRACTATUS DE AVARIIS QUINTINI WETTSSEN

*in novam methodum ab Auctore nostro ad faciliorem usum accommodatus: nec non
tractatus ipsius, IL CAMBIISTA ISTRUITO; CONSULATUS MARIS, cum
eiusdem explicatione. Et Elucubrationis, ac Resolutiones ad Statuta Januæ de
Decreto. ac de Successionibus ab Intestato.*

QUIBUS OMNIBUS IN HAC SECUNDA EDITIONE

bus præli mendis expurgata, accessere primæ ditissimæ
Additiones, & aliæ plurimæ Additiones, & Adnotationes
eiusdem celeberrimi Auctoris nunc primum editæ.

UNA CUM LOCUPLETISSIMIS INDICIIS, ET SUMMARIIS

*acutè correctis, & ampliatis, Argumenta, Materias omnes Discursuum de Commercio.
Tractatus de Avariis, Cambiis Instruiti, Consulatus Maris, & Elucubrationum, ac
Resolutionum ad Statuta Januæ &c. continentibus.*

TOMUS PRIMUS.

VENETIIS, MDCCXL.

Ex Typographia Balleoniana.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIIS.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

RECEIVED

JULY 2 1910

PHYSICS DEPARTMENT

CAROLO GINORIO^v

SENATORI AMPLISSIMO,
Ripabellæ Marchioni, Urbecchii Comiti,
Reg. Cels. FRANCISCI III. Magni
Etrur. Ducis in rebus cùm publicis, tum
privatis Consiliario, &c. &c. &c.

CAROLUS MARIA CHARLIERIUS F.

Abis, opinor, hanc mihi veniam, Senator amplissime, ut ex tuis laudibus atque ornamentis, quibus adeò flores, ut multùm etiam non in familiam tuam modò, verùm etiam in omnes cives tuos, atque adeò in Etruriam universam redundet, aliquid ego decoris atque splendoris in hæc præstantissimi

tissimi Jurisconsulti Auditoris DE CASAREGIS Opera, multò, quàm antè, auctiora atque emendatiora, me curante, vulgata derivem, eaque tuo nomine inscripta prodam. Auctori quidem singulare ingenium natura tribuit; doctrinam excellentem studium ac diligentia comparavit; summam celebritatem doctorum virorum opinio atque præconium contulit: Unum esse reliquum videbatur, quò cumulatius atque uberius hominis famæ atque immortalitati consuleretur: ut nimirum præclara tantì ingeni monumenta præcellentis alicujus viri patrocinio atque favore comitata venturæ etiam posteritati commendarentur. In quo sanè deligendo, quum meas esse eas partes intelligerem, persfacilis mihi fuit atque expedita deliberatio. Tu enim statim unus occurristi, quo potiorum Operibus suis Patronum auctor ipse, si viveret, neminem posset optare. Non ego Te, vir præstantissime, ex aliis æstimo, sed ex te ipso: nec Te mihi majorum tuorum, sed tua facta commendant. Fuerint illi, ut certè fuerunt, in omnibus præstantes; amplissimis honoribus, jam tùm stante Republica, sanè floruerint; nemini suorum civium ulla in laude sive publica, sive privata concesserint. Attamen ego illorum, qui tot antè Te sæculis fuerunt, nihil ad Te arbitror pertinere. Ne hæc quidem recentiora, quæque Te ipsum propiùs videntur attingere, tua esse duco; vel quod spectatissimum virum, inter cæteros familiæ tuæ senatorii Ordinis decus atque ornamentum, Nicolaum Patruum conjunctissimum habeas; vel quòd Francisci Mariæ, Fesulanorum vigilantissimi Pontificis sanctissimique sis Frater: vel quòd Uxorem ex nobilissima Corsiniorum Gente, Bartholomæi Siciliæ Proregis filiam, lectissimam feminam Elisabetham duxeris. Num igitur fundatissimæ familiæ tuæ amplas exaggeratasque divitias? num imperia ac potestates? num denique honores ipsos tuos, quibus tam multis tam singulâribusque persurgeris, miraturum me putas, atque hæc omnia tuis laudibus accensurum? Hæc ego tua possem fortassè mirari, nisi Te mihi ipsum planè admirandum præberes. Afficior ego sic præstantissimis animi tui virtutibus, atque ita rapior, ut externa
nulla

nulla in Te aut fortunæ mirari queam. Nam quem non raperet, in sui que admirationem totum plane converteret, vivida vis illa atque ampla mentis, qua tam multas res, tamque inter se diversa negotia complecteris, ut, quæ singula administrare qui posset, singularis plane haberetur, ea Tu unus eodemque tempore omnia par omnibus sustineas. Tu publica tractas; Tu domestica atque privata curas. Ita totus in illis es, ut hæc negligere omnino debere videaris. Ita verò hæc non negligis, nullumque certi patrisfamilias officium prætermittis, ut vacare Tibi ad publica, quantum certè vacat, quidquam posse miremur. Quibus verò consiliis, qua dexteritate, quanta providentia hæc ipsa publica moderaris! ut plurimum vidisse sapientissimum Principem, qui Te in summum Etruriæ Consilium inter paucos adsciverit, omnes fateri cogantur. Quo in genere illud est singulare ac tuum unius proprium atque præcipuum, quod Tibi prudentiæ perfectionem & quasi maturitatem, non, ut cæteris, aut ætas, aut usus, sed ingenerata vis mentis & ingenii excellens facultas attulit. Jam enim tum adolescens, Reipublicæ gravissimis muneribus adhiberi cœptus, prudentiæ laude cum majoribus natu comparabare: quique pedem nondum domo, patriæque regionis finibus extuleras, ita rerum omnium publicarum peritus, in omnique publico munere versatus conspiciabare, ut quod Ulyssi illi contigisse acceperimus, peragratis Multorum urbibus, moribusque cognitis, civilem scientiam atque prudentiam, longa peregrinatione collectam, Te domum retulisse, omnes, qui Te non penitus norant, arbitrentur. Itaque, quum haud ita pridem, Senatus Populique Florentini nomine, ad FRANCISCUM III. Lotharingicum Magnum Etruriæ Ducem, gratulatum publicè mittere, sapientiam singularem tuam non Illi modò, hominum atque ingeniorum acerrimo æstimatori, sed aliis præterea summis Principibus ac Nationibus exteris vehementer probasti: quibus omnibus admirabile visum est, Te tantum consilii, &, in gravissimis rebus tractandis, facultatis, asserre domo potuisse. Tu verò, qui sapientior ad nos, quòd sapientissimus dis-
 sces-

feceris, redire non posses, ne nihil tamen peregrinum domum deportasse videreris, Tecum peritissimos homines deduxisti, eaque artificia, quibus exterarum gentes maximè florere animadverteras, carere autem patriam hanc tuam dolebas, magnis huc tuis sumptibus importasti: perfecistiquè, ut qui Te nobis tantamque virtutem istam propè invidebant, eorum nos nullis aut commodis aut ornamentis invideremus. Quæ cum omnia atque alia pæne innumerabilia, gratissima tuis civibus accidunt, tum etiam maximæ admirationi sunt, Teque ob ea non diligunt modò, verùm etiam verentur. Ego autem, qui, quod ad opinionem de Te mirificam, atque observantiam erga Te singularem pertinet, concedo nemini, mirandum in modum gaudeo, hanc mihi utriusque rei testificandæ occasionem esse oblatam: nec mihi minus, quàm Cl. CASAREGII hisce operibus, tantas virtutes tuas præsidio atque ornamento fore confido. Vale Vir præstantissime, Teque Florentiæ atque Etruriæ bono quamdiutissimè serva.

TYPOGRAPHUS LECTORI.

N denique, amice Lector, ubique diu expectita,
Opera omnia Illustrissimi Auditoris JOSEPHI LAU-
RENTII MARIE DE CASAREGIS, alio quā pri-
mum ordine collecta, aucta nimium & emen-
data. Requisierant, ut ea iterum typis manda-
ret, Auctorem ipsum cum viveret, atque etiam

postmodum imprimi optaverant & sapientissimi Jurisperiti &
primi nominis Mercatores. Exquisivit Roma, Neapolis, Ge-
neva: Lucenses, Mediolanenses, Lusitani & Germani requi-
sierant. Optabamus siquidem nos communi desiderio multo
ante satisfacere; sed præstantissimi Auctoris morte præventi,
Correspondenti nostro Florentiæ literas expedivimus, ut si quod
primæ impressionis authographum superstes inæstissimus Fra-
ter adfervasset, si quid ineditum Vir sapientissimus reliquisset,
quoquomodo nobis acquirere satagisset. Ille itaque opportuno
consilio D. Joan. Franciscum Brandium, Fratribus de Casa-
regis addictissimum, meritissimumque Jurisconsultum Floren-
tinum adivit, & notitia habita additionum & adnotationum
in authographis suorum operum studiosissimum Auctorem sin-
gularia multa transcripsisse, eximio viro D. Joan. Bartholo-
mæo de Casaregis, fratri Auctoris amantissimo proprias pre-
ces nostrasque porrexerat, qui omnia, quibus impressio præsens
ditatur, singulari benignitate largitus est. Cuncta propterea a
doctissimo de Casaregis notata, cum in paragraphis, summa-
riis, atque indicibus ad mentem Auctoris redigi debuissent,
primæ impressionis voluminibus nobis comparatis, ipsi DD.
Joan. Bartholomæus de Casaregis & Brandi, ne dum nobis
gratificantes, verum etiam publico bono inservire cupientes,
summa cum laude & diligentia collegerunt. Verum, ut om-
nia suo ordine disponderentur, quæ multum temporis & non
mediocrem laborem expetebant, desideria nostra protrahenda
nimis esse cognovimus; sed, cum excellentissimi Auditoris no-
tata in majorem Jurisconsultorum & nostræ impressionis utili-
lita-

litem redundarent, operum amplitudinem & complementum vehementer optantes, cuiusque retardationi acquiescimus. Locupletiori profecto lumine & methodo, si diu vixisset, suas additiones sapientissimus Auctor perfecisset; attamen ipsi authographo apud eosdem extanti inherere volentes, ne quid de apocripa manu crimineretur, cuncta, quæ ipsemet Auctor proprio charactere exaraverat, adamussim & fideliter excruberunt. Conclusionum inde ingentem numerum ex novis additionibus resultantium in suis summariis & indicibus innumerunt, & novam autoritatum congeriem suis in paragraphis retulerunt, ne quæpiam tanti Hominis uberius doctrinæ fructibus, quos in dies, laboribus quamvis extensus, emittere non desinebat, in minimo defraudarent. His omnibus locupletata in singulis suis tractatibus editio nostra, ordinem suum pariter a laudatissimis viris Casaregio & Brandio, ad faciliorem usum accommodatum agnoscit; complectens, scilicet, tribus primis voluminibus DISCURSUS DE COMMERCIO, nec non TRACTATUS DE AVARIIS, CAMBISTÆ INSTRUCTI, & CONSULATUS MARIS, ad universam mercaturam spectantes, quarto autem ELUCBRATIONES AC RESOLUTIONES AD STATUTA JANUÆ DE DECRETIS, AC DE SUCCESSIONIBUS AB INTESTATO; cunctis tractatibus suos Indices adnexerunt, à Brandio iterum compilatis, qui obsequium, quodcumque poterat, amoris sui erga optimum Magistrum præstare ardentissime cupiens, feliciori æternitati commendandum typis nostris committere enixè curavit. Dicere nunc opportunum nobis esset quid de præclarissimis de Casaregis tractatibus, quid de laudabilissimis ejus moribus & nos sentiamus; sed cum tanto muneri justæque laudationi penitus impares simus; Ingrederi, humanissime Lector, Curias & Tribunalia universa, ibique audies quanti faciant Auctorem nostrum. Inter plurimos, Franciscus Maria Constantin. *ad Statut. Urb. tom. 2. annot. 39. art. 1. 2. & 3.* Joannes Baptista Samminiatus in suis controversiis, & Blasius Altimar. de *nullitat. contract. tom. 2.* aliisque tractatibus, præcipue tamen in sua Epistola *ad Lector. tom. 4. col. 2.* qui Cl. Casaregium hac epigraphe describit. *Dominus Joseph Laurentius de Casaregis vir in jure totus oculus, Senatum adeas Pedemontanum & Placentinum, & Senatorem Brajada in sua Pedemont. Succesf. 12. Junii 1702. ac in Tractatu var. quas Præsidentem Joannem Torre interrogas. Regium Senatum Mediolanensem pariter adeas, & Excellentissimum Carol in doctissima sua decisione apud Samminiat. contrav. 176. adloquere. Inde celebrem Lovaniæ Academiam consule, Rotam Lucensem, Januensem, & Florentinam. Denique siste te Romæ, Sacram Rotam evolve ab anno 1700. usque in præsens, & ab Eminentissimo Aldrovando, ab Illustrissimis Ansaldo, ac Sevarolo Signaturæ Justitiæ Decano, à sapientissimis Carolo Franciico de Luca, Pomponio de Vecchis, & Joanne Afcevolino*

no inter cæteros intelliges, Auditorem de Cafaregis fama nominis ubique celeberrimum. Reliquum quod nostrum erat, tibi sequens ejus vitæ compendium, quatuvis brevissimum, enarrabit.

JOSEPH LAUREN, M. DE CASAREGIS

*Responsura tuo munusculum est
per famuli laborem
Horat. Satyr.*

AUCTORIS

VITA.

JOSEPH LAURENTIUS MARIA DE CASAREGIS

anno millesimo sexcentesimo septuagesimo V. Idus Augusti Genus natus Patre Joanne Dominico, præclaro J. C. & Advocato, cum latinis Literis, ac Philosophiæ vacare cepisset, maximam, quam puer de se expectationem dederat, non fessit. Siquidem adhuc Adolescent, cum diuturno morbo denueretur, libellum Epigrammatum singulari commendatione composuit. Legum studiis primùm in Patria, mox Pisis sub disciplina Brondii, Lopezii, & Farsetti illius Universitatis clarissimorum Lectorum diligenter incubuit. Dehinc Genuam reversus, laureaque donatus, in nobile ac Venerandum Collegium JJ. CC. ac Judicium ejusdem Civitatis, jure cooptatus fuit; ibique primus post illius Universitatis instaurationem per aliquod tempus Jus Civile publicè interpretatus est. Vigesimo anno ætatis suæ vix expleto Elucubrationes & resolutiones in aliquot, & ad integra Statuta Genue de Decretis, ac de successione ab Intestato insignium Jurisperitorum admiratione exaravit, eorumque exhortationibus in lucem edidit. In consulendis, judicandis, propugnandisque Causis per plures annos frequentem Clientium concursus magna cum laude se exercuit, nec non jura Reipublice Finium causa eleganti calamo tutatus est aliquando. A Regia Celsitudine Serenissimi Cosmi Terzi Magni Ducis Etruriæ Rotæ Senensis Auditor electus, & post aliquot menses ad Florentinam vocatus, peculiaribusque cumulatus beneficiis, per annos xx. maxima assiduitate, integritate, prudentia, atque omnium adprobatione difficile munus exercuit. Celeberrimum Commercii Opus in quatuor volumina distributum, nec non explicationem Consularis Maris, & Cambistam Instructum edidit, ab illustrioribus Tribunalibus, & Jurisperitis communi plausu receptum, passimque citatum, ut videre est apud ipsos, itaut non solum a Nostratibus, sed ab Exteris, in hisce materiis illius Oraculum frequentissime expeteretur. Cum verò LXIII. ætatis annum ageret, continuo labore, studioque penè consumptus, melancholico morbo sensum cepit affligi, quem per quatuor annorum spatium indies ingravescentem inexplicabili quodam animi angore, sed admirabili constantia sustinuit. Postremo nullis ab uxore superstitibus, nobili atque opatissima Femina, relictis filiis, omnibusque Ecclesiæ Sacramentis summa pietate susceptis, Florentiæ tranquillissimè

Casareg. de Comm. Tom. I.

**

me

me vita decessit; & in Divi Augustini Templo Fratrum Excalceatorum, quos vivens præcipuo amore prosequeretur, inter Familiarium, & amicorum lacrymas sancito hoc Epitaphio humatus est.

D. O. M.

Joseph Laurentius Maria de Casaregis
Nobilis J. C. Januensis,
Magni Ducis Etruriæ Consiliarius Justitiæ,
In audiendis, componendis, judicandisque litibus
Assiduus, Patiens, Justus,
Edito insigni Opere de Commercio
Fama nominis toto Orbe celeberrimus
Hic situs est.
Vixit An. LXVI. Mens. XI. Dieb. XXIX.
Obiit VI. Idus Sextiles An. MDCCXXXVII.
Joan. Bartholomæus de Casaregis Fratri Am. Posuit.

I N D E X ARGUMENTORUM.

DISCURSUS I.

E Si generalis clausa contineret affectationem.

DISCURSUS II.

An semper necessarium sit ad probationem manifesti Confutatus factus in loco viciniori, vel alia probationes equivalentes, seu alia in jure admissa sufficientia, & de tempore presentis an constet de debet probatio manifesti, quando tempore relictis substantiam obligacionis affectationis, laud hic agitur.

DISCURSUS III.

Affecutores an teneantur in caso demonstrationis metum affectum ad totam quantitatem affectationis, vel ad solam damni estimationem. Similiter quomodo, & quando teneantur affectari ad remissionem impetris, sive in velle de cetero, aut in re.

DISCURSUS IV.

Affectatio facta, per *conce di chi spina*, an valida sit, & ad quem finem sit illa introducta. Questio hic maxime inter Doctores agitur, & implicata plene discussa cum aliis ad intellectum Confutatus Maris.

DISCURSUS V.

Agitur de quatuor speciebus affectationis, utrum primo de affectatione contracta, per *conce di chi spina*. Secundo, nomine excludenda. Tercio, pro si, & persona excludenda. Quarto, pro se spectante resque tam ad se, quam ad personam quandocumque excludendam, quae est formula contractu in Tempore Gentium.

An affectatio, qui erga personam affectationis ad aliam spectans converti possit in iudicio Ordinario pro restitutione interdicti etiam, & hic hoc discutitur cum pluribus distinctionibus.

Nec non plura aguntur ad interpretationem Statuti Gentium, de *securitatis*, ac notum similitudinem Statutorum, sive Confutatus Maris.

DISCURSUS VI.

Regulariter ex sola possibilitate nocivae casus finitimi eadem notitia arguitur in affectato, sed detur lenientiores in Procuratore, & in affectatione facta in eventum boni, vel mali eventus.

Quomodo regulariter tempus ad iudicandum praedictum notum cum in tempore maritimo, quam tunc plene constet adventum.

Notitia finitimi probari potest ex variis conjecturis, vel presumptionibus, praecipue ex fama, seu novo, & huiusmodi.

Et quaeplura crassantur ad interpretationem Confutatus Maris, cum universis, quibus Barcone, & Statuti Gentium, de *securitatis*.

DISCURSUS VII.

Agitur de differentia inter contractum sponsionis, & contractum affectationis.

Secundo quomodo cognoscitur contractum fuisse potius affectationis, quam sponsionis.

Tercio, an nullum superius affectato possit constare affectationis contractum.

DISCURSUS VIII.

Verissime forma casus finitimi, resistit ad possibilitatem existendi finitimi, positum an debeat in procuratore affectari ad intelligendum Statuti Gentium, de *securitatis*. §. *securitatis* facta.

DISCURSUS IX.

An, & quando finitimi casus finitimi in procuratore affectari praecipue Dominum agnoscant, vel notitia sepevenit Dominum post factam mandatum de affectando meritis in procuratore ignorantiam exequam, praecipue Dominum affectatum.

DISCURSUS X.

Laus ostendit quomodo probari possit casus finitimi, & resura, & quantitas, & qualitas risu, & ad hoc an sufficienter Apocae operatione, vel Apocae affectationis, & quando teneatur affectare de finitimo sequitur ex culpa Navarchi, & quando non.

Pura adnotant circa recognitionem scripturarum. Notatur etiam differentia, quae intercedit inter affectationem factam super m. m. m. m., & eandem in certa quantitate super meritis.

Explicatur quomodo ad intelligendum formale, inter quam contractum affectato, & formula Apocae operationis, ac praecipue agitur de affectatione facta pro persona excludenda, & pacto finitimi de finitimo pro probante risu finitimi affectari, ac tunc pactus. Et etiam ad quod notatur affectari probare in iudicio Ordinario, quando in eo affectationis agitur ad repulsionem interdicti etiam in iudicio executivo.

DISCURSUS XI.

Statutum Gentium, de *caus. brevior*, concedens facultatem probandi etiam m. m. m. m. legitime finitimi, intelligi debet, quando haberi non potest magis legitime, ac conclusum probatum.

Et de viciveris, quando prohibet per affectationem etiam exceptionem in iudicio executivo adduci posse, intelligi debet de exceptionibus illiquis, & non parvis, sicut de illis liquidis, ac incommensurabilibus probantibus.

Et hoc an procedat in Statuto Gentium referantur jura parva in alio iudicio.

In iudicio executivo, licet permittitur non de affectationibus probare per testes notitiam casus finitimi, verum si ex actis ipsius procedus executivo apparere affectationis notitiam habuisse casus finitimi, dequantia ei est affectationis etiam.

DISCURSUS XII.

In iudicio ordinario praeventive intentato ab affectatore, vel post, vel ante executionem facientem ab affectato, tenetur idem affectatus legitime probare risum, & finitum, ac cetera fundamenta suae intentionis, & quia in tali iudicio provocatus dicitur vixit actus quoad affectum faciendo probationes, licet quoad ordinem finitimi reus demonstratur.

Et ad quod tenetur probare, vel exhiberi affectatori in eo iudicio provocacionis.

Inter terminos probationum in Statuto assignatum non possunt affectari tunc et debentur ab affectato, nec reservantur laud jura in alio iudicio, & ad interpretationem Statuti Gentium, de *caus. ordinis*.

DISCURSUS XIII.

Procedus, sive probationes factae in iudicio breviori, sive summario nullam probationem faciunt in ordinario iudicio, licet ibidem in eo procedatur.

Affectatus non solum debet probare legitime risum, valorem exceptionis, & finitum, sed etiam tenetur probare omnes conditiones apponit in contractu affectationis verificatas factae, & si

debet probare actum habuisse de tempore finiri
literat pascunt tunc nationem, non debent probare
cum indigne ipsam nationem gerendi, cum de
nro ad alterum bene non stituerit.

DISCURSUS XIV.

Ad quam concessus speciem redierit Cambium
monetam nulli temporis, & an de jure cal-
dem sit, vel quomodo solvantur.

Quot modis ita solet affectuarius super cambio ma-
nere.

Dañum, vnde per plene oppositum in cambio ma-
nere quid emporit, & an valeat affectuarius so-
da super dicta cambio dñum putum inelatione
et intellectionem etiam Statum Gentium, de *Arretra-
tibus*, §. non possit pariter, C. §. & dñum.

DISCURSUS XV.

An affectuarius Genus facta super finitione alibi con-
tracta, ubi non est probante specio ad dicta
statum Statum Gentium, de *Arretra*, valida sit.

DISCURSUS XVI.

Lucrē cambio manere, an debeantur, si recepte
pecuniam ad cambium maritimum pecuniam in alios
nris converterit, quoniam in mercem mutationem.
Vel tributa recepta pecunia ad dictum cambium
capitale restituitur in eventum meris finitione,
quando pecuniam non implicat super mercibus,
sed in elos nris, unde pecunia recepta salte facit.

DISCURSUS XVII.

An nova recepta, sin recepta ad hostibus elici
posse quod situm calum finitum.

Calum finitum quando proveniunt humane est repa-
rabile, non attenditur, & quando erat reparabi-
le, sed ob culpam Navarchi non sit reposita na-
vis, an tam dupliciter debet esse finitum.

Explicit Statum Gentium. De *Arretra* §. Ca-
sus fustis.

DISCURSUS XVIII.

Cambium Meritum remanens pecuniam in alium,
vel oppositum omne, praeteritum etiam dñum
Domestico, sine Partem ipsam navis, hinc
tempore emporit, & hypothecatur.

Quale praeteritum omne tunc etiam Cambium ma-
ritimum situm dñum, etiam hinc emporit.

DISCURSUS XIX.

Lañ eplice hinc de materia Aetate, nempe quando
ad eam incipit, et non mercatoris, & Do-
mestico mercatoris, & el quid obsecrandum tenetur
Capitaneus ad effectum contrahendi legimitate
dictum super mercibus dñum. Alio pro Au-
gmento supradicta famularum dñum.

DISCURSUS XX.

Facta *Cassero*, sine societate navigante inter duas
netes, ad quod una ege alterum tenetur, etiam
si hinc per aliquod recalcit navigare non possit
de confect.

Socii unius navis tenentur in solidum pro facto in-
stitui. Quamvis itaque capite commune ab
omnibus eo hinc passum, licet in sola participi
hinc dicendum est.

Omnes navis comitibus tenentur ad emendationem
dñum alia elos navigio per aliquam navem pro
se, & alia etiam de navigio hinc, & quo-
modo contrahitur hinc debet.

DISCURSUS XXI.

Capitaneus, sine alio non possit addungi per mer-
catorem ad ei insistentem merore recte, sed ha-
bet per retentionem quousque sui scilicet male.
Nonnulli instantum de materia novissime, & quan-
do inter mercatorem redierit indulta.

Debitum ut, & quando non possit compensatione ad
expiandum qui creditum, & creditum credito-
re hypothecatur, & hinc emporit. An nuncius di-
fente exoneratur, & quod vnde solvantur.

DISCURSUS XXII.

Nationum studio quando fieri debet per Neve-
cium pro mercibus recte, in case, vel post con-
fignat merces restitue possit pro Navis hinc di-
fente super alium mercibus cam hypothecatur.

Nemla integra an debentur, licet necit amia, vel
impedire fieri, vel solum pro eo tempore, quo
necit intervallu, & hic plura et materiam nemo-
nem hinc congruit.

DISCURSUS XXIII.

Navis necit magistro non debentur, quando con-
vato tempore merces de uno ad alium locum
non transierit, & non quoniam est bene condico-
natus, & nunc de calum finitum, ad quem obli-
gatus sit, vel non Navarchi, & quamplure
de cor culpa ordinat ad rem hinc agitur cum di-
fentionibus, & limitationibus. Et hinc etiam agitur
de confatione, & mutatione finitum, pecuniae, &
hypothesis plurimam Domestico sequitur in navi.

DISCURSUS XXIV.

Necit tempore, sine recuperat finitum per aliquem,
quando, & quomodo hinc capientur, vel Domestico, &
quale pecuniam restitue debetur per Domestico, &
qualiter contrahitur debetur mercibus super nate.

Necit emporit non quoniam privilegio navium, &
interitum debentur.

Et hinc agitur de pñis, & praedictionibus navium,
& mercibus.

DISCURSUS XXV.

An mercator, ad quem spectent merces hinc due-
ctae ad alium, possit ipsam compellere, si ad fin
commotum agit, vel etiam ege contra alium,
ad quem merces pervenissent. Ubi alia, hinc bo-
viter, ad materiam spectant nunc emporit.

DISCURSUS XXVI.

Realitas remanens, an, & quando probanda sit à
creditor, & an hinc, vulgo *di rñis* hinc ex se
fate finitum nec ad probandum dñum restituerit.

Cambium in creta possit ex credite antedictum
hinc nunc capientur, & hic etiam plura de alio-
rum continuatione.

Cambium recurre quando contrahitur, & quare in-
roduitum, & an si hominem eum cum quibus
ratione terti, & de quibus hinc, & nate.

Et an quoniam interitum excedit hinc hinc, & quo-
modo in ea proceditur.

Ita agitur in hypotheca, quae pro cambio compe-
tetur, competit etiam pro incertis in praesidi-
um credito-rem comitibus cum antiquitatem prime
hypotheca. Et impugnat *D. Arsalis Difi*, 69.

DISCURSUS XXVII.

An, & quando transiitio cambium requiritur ad
existendum cambium, & an debet eum omne
cambium tenetur ad cambium, si non amplex,
& quomodo: hinc etiam an, & quando hinc pro-
cedit in credito-rem, an dñum est scilicet per de-
finitionem capient ad cambium, & credito-rem non
omne cambium.

Divisus cambium in directum, & indirectum, ubi
eadem, an hominem sit, quando credito-rem hinc res-
piciunt ad cambium non esse vnde cambium.

Demon, an Timor possit per quid pecuniam ad
cambium recipere.

DISCURSUS XXVIII.

Cambia, & cambium hinc dñum, & hinc defici-
entibus nunc requiritur. Quam praeteritum requi-
rant, an ad al emendationem hinc de praeteritum
creditor, an confessiones parum, quae nate
no si per credito-rem debetur, facta: Quando
non obstante omnia debentur cambium hinc est
finitum, vel dñum in emergentibus. Valde finitum in
eum à nunc, si hinc, etiam in emendationem
finitum. Quando dñum in nunc ad remotionem
indubio, vel emendationem.

Excepit in iudicare quid contrahitur hinc hinc
locus, quando ad ei dñum facta plura dñum.

Quae

Que recepciones admitamos, vel non judicio
Sylvani, de summo, de quando dicatur refer-
vata per ordinario.

DISCURSUS XXIX.

Latissime explicatur status contractus *accommodati*, vel *accommodi*, & *implium*, nec non locum per eum accommodati, & variae differentiae inter hos contractus.

DISCURSUS XXX.

Mandatum quomodo, & quando cadendum, vel inducendum fructuum venditionis metens metaceni mandantes, & alia declaratur à literis missis, & applicatis.

Imperialibus verbis quocumque in illis relin-
quitur, ad hunc modum in Regno solum con-
sistunt.

Ex inspectione epistolarum quando inducitur ratifica-
tio rei gesta per correspondentes. Et ex aliis istu-
bus, vel circumstantiis quomodo ea pariter indu-
cuntur, ludi arguitur.

Vicia quoque unilobata examinantur metacum se-
per tandem significanti, fiduciosi, ac obli-
gationi iustitiam d' hanc tam maxime, quam
republica.

DISCURSUS XXXI

Constatemur mortui iudicando intra quantum tempus debemus declarare personam, cuius mortem conseruati. Et has encliticas in iudiciis possit ad conseruandum. An hoc sit Statutum adseruandum in eorum probationibus per instrumenta credentium illiusde assumptiones, & conseruare leges refoluitur in instrumentis, vel plur probationes existant, qui tamen hoc declaratur, & corroboratur instrumentum, cum quibus declaratur Statutum Germanice, de cons. in p. de. n. am. p. 1.

Compendio crediti illius ad, & quando admittitur, & va debitor talem potius opponere compendiosum cessante, sicuti poterat opponere contra cedentem, & iam agitur hinc de materia compendiosorum.

DISCURSUS XXXII.

Comprehendit extorcionem quando intelligatur resurrexerit per constitutorem si debitorum creditum suo. Et an prefatus solagoris intelligatur in eo, qui nulli facta monitione sui crediti debitorem iterum se fecit.

Laetissime igitur de hac materia cum suis litterarum-
notis, ac declarationibus.

DISCURSUS XXXIII.

An, & quando solvendi adjectus possit agere, & qua ratione contra debitorum ad respondendum solvendo; ubi aliqua de littera cambi, & quod impossibile, & quod sit eorum obligatio quando accipitur faciem. Mandatum daturum primo adhibere de solvendo littera, an faciat secundum adjectum, & quid coherere.

An, & quando mandarem morte mandados em-
gustar, & ao hoc intelligendo etiam fu, cum
de mandato necesse, cum de mandato de fol-
vendo credendi, ac illis mandatis. Uta plura circa
mentem adjecta, ac mandatorum ad ultimum
Posi mandatorum explanari, an & quando declara-
tioni testis admitti probet, ad diffiniam in paratoma
Favus in i. Theophrasti, ff. de test. p. 10.

DISCURSUS XXXIV.

An pcedim, vel conuocaret, & pda appella in
conuocia, conuocante in actum conuocandi
tanti, interuenit pcedat conuocandi caput.
Quae dicuntur pda conuocandi, & quae sub
n, ostendunt. Et in vendito sub, impetrat
pro iusto pcedo, vel subn, aut conuocato
in actum conuocandi, vel subn, aut pcedo
per partem pcedendi, subn, aut conuocandi
ab actum conuocandi conuocandi videt, & in quo
libet actum conuocandi pda & pcedo, vel
conuocandi aut conuocandi pcedo.

Cafarell, Tom, I

DISCURSUS XXXV.

Am premerari poti moteniti relatiile ducur procura-
tor heredit, sau deli doli.

Seutrisis, mortuus Principis, an contra Procerum-
um, cu defuncto, vii heredis persequantur debet.

Am mandatum etiam concessum post mortem re-
pente relicti populi, sed minoribus hereditibus, pro-
pter minorem danti, & hic laud.

letra de papel quando molles est reliquis litteris.
Insuper mandamus ut daret post mortem pene-
pennis, & qualiter iste aliam post mortem obli-
get, et postea Tunc in L. et in qui in presentia f.
di. erat. tenet.

DISCURSUS XXXVI

Correspondentis, sive mandataria in nihilominus tenetur contra mandatum, si de rebus illius libe transmissit disponere potenter secundum boni viri iudicium, nam de malo evento tunc indargi non potest. Lare tractatur materia multum iuris veteris mercatoris.

DISCURSUS XXXVII

Contractus, live suppletiva facta nomine molieris i Nozario Coe interuentum vult, duntaxato in iustificatione molieris interuentum significat. **Contractus**.

Contractum aliando nomine videtur hoc conditione
comprehensum, quod si tertius talem non habeat con-
tractum, tunc ipse contractus ipso iure perit.

Si quis illorum Societatem contra aliam contrahat, si illa intra tempus durationis Societatis non rursus Societatem, sed post tempus, an teneat contractus Societatis.

DISCURSUS XXXVIII.

An Dominum inquit non perhibeo ab Emptore pretio manifest in Emptorem. Quando dicunt habuisse quidam factum de pretio. Item si venditor stipulatus fuit pretium ad sui voluntatem, vel requisitionem, non inducit hac stipulatione donationem ad favorem emptoris.

Empor fructi Emphyreus ad quantus, & quales
fructus recompensavos teneatur. Materia lingu-
larissima.

DISCUSS XXVIX.

Societas inter plures contracta, an de quando sit
 in solidum non dominans in contractu ab uno ex
 factis, remanens obligata. Mi notandum generale ad
 quod contractus, etiam si non fuerint captales. Ubi
 etiam, an de quando forentiales, ac Minimis me-
 ritum enim manifestum continetur sedē solvi pos-
 se. Demum, an liber Capitis de membris de sus-
 titutione ad obligandum Dominum.

DISCURSUS XL

An *hijis* tempore i lege *hronis* post: delinquent in mala committunt. An *confession* pariter admittant ad probandum interpellationem in materia *ulteriorum*. Demum, post plura *inquisitorum* *examinationes* *admonitiones* *confutatio* *peccatorum*, *revelatione* *peruicacis* *artibus*: An *facile* *est* in *secunda* *inquisita* *per* *mentis* *prodigia*, *tenentis* *ad* *id* *penas* *primi* *iudicii*.

Et plura per *justificatione* *stratus* *camborum*.

DISCURSUS XII

Am pet drei incertae interpellationem mea congre-
nans; Quid in die legalis, vel sacra, an implicita
ix natura tua, sic quod in caso, quo dies adve-
nens possit intertem detentus, ac alia late ad hanc
magnum perjure, sic non aut intertem adveniens.

DISCURSUS XLI

Re visto in solutione data receivimus primam ja-
ra, & id quomodo procedat. Quando secundas
contractus incompatibiles in primo novis effi-
ciunt non habent, ad primam para creditur redi-
re non.

Frochilus Circa immaturum primum perit, &c.
 nullum operatur in contractu, licet tam primo
 incompetens, & tunc vult plura notitia ad hanc

maniam. Evidet se in solutum dera per unam ex censuris levitatem primam jura, five nova adha ex impio origi tam contri eura, qui sem in solutum dera, quon contra omnes dnoe co- rona, vel siqndat ad favorem credent.

DISCURSUS XLIII.

Pure penitentie agniti in hoc, de sequenti discus- sa ad maniam necesse, quon in Argumentum diffinitur restitui possit; Invenit ille agniti pro Argumentum sumaria, ex quibus precipue op- parant adura de privilegio mone hypotheca Prin- cipis à lege comitit in quocunque contractu, vel cambio ab eo facto. Latit di quiboni, an Pri- vilegia competant Principi vel puerit contrahenti, De hoc similitudo memini in contrahendo. De obligati datur literarum cambi in casu quo licet non fuerit soluta, licet acceptata. Qua occasione explicatur pates formula, seu clau- la daturum literarum.

DISCURSUS XLIV.

Vidit Agni, que adnotavi in Argumento preceden- tis Diffinitio.

DISCURSUS XLV.

Agni ille latit de materia Averre, five consensu- onem con fere diffinitionibus, de declarationibus, ad soluta de pcepto quamples aquavoca, que quonit à pnti Practici recipi solent.

DISCURSUS XLVI.

Sequitur eadem materia de Averre, de contributionibus.

DISCURSUS XLVII.

Excepiti Judex, de Averre, five dicitur *excepiti ge- re*, et *Averre*, et moderno stylo apponit per Censuras, aut effecutiones in eorum obligati- bus, sicut omni Girata, vel qualem soluta spe- cies Averre de juri competentia.

DISCURSUS XLVIII.

Quando licet cambi scriptis fore *all'ordine S. P.* an possit scilicet opponere tam contra rem, di- cibus ordine licet scriptis fuerint, quin contra que Giratum etiam de casu contro excep- tionem non veniat pectat. Et distinguitur inter licet dicitur, *per soluta contracti*, *aut av- re*, et alia dicitur *per la soluta soluta*, vel *inter*.

Et latit declarare, quando excepiti non opponere pectat, aut inadimplenti in licet cambi ha- bent locum.

Et quid imponere in verba *all'ordine S. P.* an man- datum, vel cessum, aut nominatiorem adpcti cum alia explicandi ad utrumque notatam licetam Cambi, an conditionem aliquam no- vissimam. Decidit S. Rota Romanen.

DISCURSUS XLIX.

Inerte, vel fructus decuti an possit in novum capiti, cui forem fructum redigi. Huc quo- que in pntem discursu latissime agniti cum om- nibus diffinitionibus, de declarationibus, ad ut- compentiam tunc in *l. fin. C. de ager*.

Idem hic hinc confidit. An pntem noma- tio, aut soluti illi parat, ac pntem obli- gio requiritur non tam per huiusmodi conventio- ne fructum, vel cambium in novam forem, quin novatione capiti usque electio contractus in eum diversis nature, de quiboni, vel fusi- cile operatio ligi licet manum singuli, ob so- lam pntem solvendi in debore tractum, extinditorem pnti contractus, ad celebrum *l. no- tum in l. singulari S. si acc. pen.*

DISCURSUS L.

Sequitur procedentes ex diversis negotiis, licet in una, de eodem compo generali contente, in- fima non confunduntur, sed sicut pntem con- ventionem notam.

Et retentione compati non arguit illi approba- tio, de sic enim ex solutibus soluti ad com- putum, vulgè *a cura paritatem*, agniti debet soluti non indicat.

Solutio debet ex quibus confidit probari posse, latissime hic agniti.

Pntes adducuntur confidit, ex quibus agniti pos- sit pntem fructu soluti debet, de huc exa- minatur huius materia cum his declarationibus.

Referuntur, declarantur, de suppletur requisi- ta *Præula de probat.*

DISCURSUS LI.

Girata literarum Cambi in pntem casibus ultra cessum, seu mandatum de solvendo, content et- iam implicite contractum venditionis, vel Cas- hui, vel licet contractum, de in casu casibus cas- sum tectum, vel mandatum, de in aliquo casu casum mandatum, non cessum.

Agniti huc manit cum his principis, de diffini- tionibus casibus, siqnd declarationibus, et nomen Doctores huius dicitur, uno frequenter innotat.

DISCURSUS LII.

Girata literarum Cambi quando fit revocabili, tam re parte Giranti, quam Giranti, de quando non.

Agniti quamples materia cum his principis, ac diffinitionibus casibus.

DISCURSUS LIII.

Per acceptationem literarum an pnti acceptationem mandatum de solvendo aliquam aliam assenti obligatiorem Tractatus erga Prebentorem eun- dem literarum. Et quoniam si hac obligati, ostendit.

An per huiusmodi acceptationem fiat irrevocabile mandatum, vel non, discuntur cum diffinitione pntem casibus, de referuntur quamples opina- nes Doctores, quibus examini defendit vel- lion, de communis cum his declarationibus.

Acceptatione literarum facta, in adpcto soluti- onem fiat irrevocabile, de quando affirmati- vi, de quando negativè hoc dicendum venit, hic plene statuit.

DISCURSUS LIV.

Si recipiatur licet Cambi per errorem scriptis ea acceptas fuisse, tenetur de omni damno erga re- mittentem.

Remissum, five recipiatur licet Cambi, an, de quando tenetur qui presentat Tractatus, de ob- setatam pntem tunc in quo dicitur notoria.

Et similitur quando tenetur elevit pntem non acceptationem, quon non soluti, sic ut alia possit in notoria, vel non. Ad quon effectum exa- minatur etiam, an modica notoria notori ce- tionem etiam pro revocanda electione literarum cas- sibile, de revocant affirmati- cum acceptationem contractum, quodque fit in electionem soluti per solvendo.

Agniti etiam de licet casibus, de similitur respon- dit.

Pntes referuntur casibus, in quibus non est necessaria electio pnti, five non acceptationem, five non soluti, cum his declarationibus ad hanc ma- teriam.

DISCURSUS LV.

Girantis casibus, vel singulis continetur casibus Martorem, an debet regitum contra Gi- rantem, si debet cambi Martorem effectus sem non solvendo. Et defendit per summam.

Et similitur quilibet Girata sub quocunque casibus, vel charographo quoniam pnt effectum, quon Gi- rantis sub casibus cambi, ut si non adpctis cas- tibus cambi, vel charographo girans, Girantis regitum habet contra Girantem.

DISCURSUS LVI.

Quando Mercator mandavit Correspondenti seu tractam pro suo compo fieri in aliquo Forum, de re- mittit.

missam illa similitudo fieri, Correspondentia inibi peragendi nullam vim agere insinuat, nili veri Precursorum Scribendi, aut mandandi, & sic tam tracta, quam tenenda spectat iure proprio ad ipsam mandantem, & tunc dicit decessione mandantis remissa perdicta pertinet ad Creditores mandantis, & non ad remittentem, & omnes creditores mandantis laquei et constrictores possunt.

Quemlibet hac occasione agitur nominatim questiones ad mercatorem insinuat.

Item quando cessante habita fides de personis per Mercatorem, vel ex super se venditis compertis Mercatori aliqua periculo ad conclusionem causam creditoris.

Acceptio litterarum Cambii, quando sit revocabilis, & quando non.

Ponderatio tamen, quanto rectius, & rectius dicatur correspondere, & ad quem effectum, & quando adjectis tantum solutis, vel consignationi mercium possit egere pro solutione, & consignatione.

DISCURSUS XLVII.

Trahens de ordine, & tempore Terri ad nihil remanens obligari pro recta erga Tradentem, si Tradentis simpliciter etiam per litteras Cambii, seu magis si expressit eum contra se vendendo a Terro, de cuius ordine, & tempore sic fuisse factis, licet si a Tradente acceptatam litteram cum clausula S. P. tempore supra premissis, vel alio loco acceptationi modo.

Non velim a suo tempore se statueret aliquid pro se, quia quare tempore subiecti ab acceptante in suis litteris respondere, ipse sibi obediens, quod videtur acceptatam habere eam recipiam contra Tradentem de ordine, & tempore Terri.

Mandati, connectis, & aliis litteris mercatorum fusi nulli, si ipsi fuerint in litteris eorum recte decessione, vel in proxima littera acceptandi.

DISCURSUS XLVIII.

Generatio litterarum habet expressam tam contra Dantem, quam Generatio litterarum, & sic tamen nihilominus Generatio contra omnes precedentes Generationes, & respectu Generis.

Verba — cum quali se intendimus facere et aliter se ferre quam obligationem reddere in Generatione.

Littere sine nullius, sine respondere, quando intelligi debent, quando eorum verba sunt dubia, que revocata, & quando possint interpretari, & ferre, licet fuerint acceptatæ ab altero correspondenti.

DISCURSUS LIX.

An tenentur tenentur contra decedentem litterarum Cambii agere per vim de risore, si constiterit esse facti inter mercatorem, quando littere cambii cedunt profectione, vel etiam si in facultate remissioni ad rectas dictam litterarum Dantem agere pro receptione, seu restitutione videtur.

Hac occasione item consideratur per sua principia contractus Cambii, eiusque nature, & qualitas.

Item quando contractus nominatus rescinditur, & quando non, cum omnibus litteris declarationibus.

Littere cambii, & litterarum acceptio non sunt de solutis contractibus Cambii, sed respectu tantum executionis dicti contractus, & ideo cambium etiam potest abique litteris per alia media.

Per defectum omnis finis contractus dissolvitur, ac rescinditur potest. Declarationes, & explicatur, quando littere habet hoc visum.

In contractibus nominatis quomodo agi potest ad restitutionem pretii, non in pecunia, sed in interesse, & ideo ponderatur differentia nobilitatis inter pretium, uti potest, & pretium, an mutetur.

Evictione facta agi potest ad interesse tantum, quod aliquando est minus re venditæ.

DISCURSUS LX.

Est idem cum precedenti.

DISCURSUS LXI.

Mouit monit per Principis Edictum loco, ubi solvenda erat Rente, an color debet in dantem Tachent, vel remissionem: Cuius definitio ne scilicet hac materia.

DISCURSUS LXII.

Explicatur substantia Cambii Mercatoris, & quot, & quales contractus sunt comprehendit.

Contractus maritimus omnino operationem mercatoris, an, & quando, vel non operetur ad restitutionem fidei cum omnia littera, & piam.

Merchum mercium ad cambium maritimum solent tunc tantum pertinere de adfuerit, nempe ignis, Meris, & Piratarum, idemque de cuius non tenentur.

Receptum pretium ad cambium, si cum non implicamur super nevi, aut mercibus, etiam dum finitio, vel naufragio maris, tenetur ad restitutionem formæ.

An ille debeat probare habere de fidei non in nam ad effectum se commendat & remissionem solum in caso naufragio, & quando fieri debeat hac probatio, & quales sufficit.

Capitulum nevi si receptum a pluribus personis de verbit peculiariter sumitur ad Cambium mercatoris, & oportet minus nescire, habere in nave, neque probari possit quidem ex sumis ubi dicit ad Cambium maritimum super nevi, cui mercibus implicamur, dum casu finitio, vel naufragio, damnum pro re secundum est ab ostentibus creditum Cambium maritimum.

Inter creditores Cambii, an debet probare, vel omnes concurrere debent pro re eorum creditum, neque illa quædamque contentione.

Largitio explicatur essentia, & qualitas piam per piam, eorum solum in contractibus Cambii maritima, & declaratur, & acceptatur nonnullis Declarationibus Sacre Rote Romanae de eo loquentes.

Obligatio solvendi fidei pro Cambio mercatoris extenditur etiam ad casum, quo debitor Cambii maritimum tenetur per solum remissionem ob omnia operationes mercium, & sic ob defectum rebus.

Littera tamen hanc conclusionem in pluribus casibus, qui hic notantur.

DISCURSUS LXIII.

Si solvendi promissio pro pecunia data ad cambium maritimum super aliquo nevi, obligat etiam tenentem in casu, quo constaret quod illud cambium maritimum non fuerit factum immunitate super nevi, videlicet super corpore maris, sed super mercibus oneratis in nevi, quia obligatio solvendi debet referri ad cambium maritimum antea factum, ac iura illius mercium intelligi, & sic verbi illa super nevi a solvendi prole, non cessantur eadem ad indicandum nam tanquam solvendum, super quo evanescit fidei cambium maritimum, sed tanquam contentum, super quo nescimus, solvet res, ut merces cambium navigare debent.

DISCURSUS LXIV.

Cambium maritimum, quo ad de solvendi periculum tantum maris, ignis, & Piratarum non tenetur pro casu pecunie consistit ob illius executionem venientem.

Sol potest, ut dantur Piratarum non comprehenduntur confidit, licet ipsæ, pecunie facta a Pirata, seu ab ipso Mercatore.

Absentior an tenetur pro casu pecunie confidit ob executionem ventam.

Sol monit Piratarum qui contentum.

DISCURSUS LXV.

Cambium maritimum, an tenetur pro omni danno aut finitio, & quando solvendi in re sit periculum tantum, tempore etiam, ignis, & Piratarum, an tenetur de iusto, & avia.

Nei naufragio cum eo dant, in cambium maritimum.

trunt petre saltem possit à camistariorum premio, seu consensu auctoritatis comprehendere in eodem cambio maritimo, prout in ceteris affectionibus.

DISCURSUS LXVI.

Affluentes an, & quando tenentur pro sinistro secuso ex culpa hostilis, vulgo *surpraries*, vel ex culpa Navarchi, licet ille de pempta supi mercator affectu sit.

Agitur hoc materia ex suis Punctis, & cum de Rudhondia ex bene intell.

Hac rursus occasione declaratur *Ord. reg. 31. lib. 1. de Gresh. lib. 23.*

DISCURSUS LXVII.

Affluentes aliquando tenentur in casu, quo navia surprare viaggiam ab initio per Capitaneum delinquentem.

Et hoc procedit, licet ex viaggii mutatione consuetetur inter navigationes.

Viaggium navis proprie quod sit, & quomodo adferatur ab initio.

Viaggi mutatio quando verè sequitur.

Hac occasione latè examinatur, declaratur, & in parte restituitur *Summ. reg. 36.*

DISCURSUS LXVIII.

Per affectionem mercium factam super navi capitaneum Navium affectu non rursus obligari, nisi continetur, quod dicta navis tota tempore ipsius viaggii esset insignis, aut vicia dicta navium cum insignis Parentis.

Affluentes mercium ostenduntur super Navi *ra. de, & parentela per Capitaneum N. Janensem, vel quavis alium*, an tenentur, namque Capitaneus non licet Janensis reperiatur, & ponderatur, & declaratur dicta verba vel *quavis alium*.

Per ea verba infra apponi in spodiis affectionis tempore super navi Capitaneus per Capitaneum *N. Galilei* intelligitur continetur de navi navigante sit insignis, ac Parentis Galilei, non de huiusmodi qualitate in sola persona Capitanei.

Hoc explicatur propositis investigationibus *Bar del credere.*

DISCURSUS LXIX.

An Capitaneus tenetur carum navigationis usque ad locum destinationis conducere, quando ob aliquod impedimentum, five casum infra viam sit occursum, obligatus sit in aliquo loco, aut Portu majorem mercum Parenti cedere.

DISCURSUS LXX.

Impetita cessio, sua terminatio quando, & quomodo ab affectu fieri debeat.

Distinguitur casus finitæ preceptionis mercium in totum, ab alio preceptionis in parte.

An renuntiatio impetita sit necessaria quando navis pessa est naufragium, & merces affectus per hunc in totum.

Affluenti, an pater implicari, sedere etiam tenentur ad hoc, que sit compense possit contra alium quilibet obligari.

Affluenti facta super cambio maximo ad favorem cambialis, an de jure valeat, licet cambialis sit mercator, aut navi pemptus, vel pemptus, super quibus cambium maximo constabit, nullum habet dominium.

An pater de fundo pater regum *Summ. de, & aliam, qualiter de quantitate mercium iuramento affluenti, valitum sit de jure.*

Examinatur hac occasione variæ alia eligibile, seu verba apud affectuam latè sic à mercatoribus.

Et pater examinare statim *Gresh. de cas. brevis. & in exaltatione, & de servit. & affluenti in quacunque causa aliquo §. 5.*

DISCURSUS LXXI.

An, & quando pro cambio maritimo, an alio debito contracto per Magistrum, seu Camararium

navis, Baccelleros aut navis Domini, vel pater per remanere obligari.

Latè agitur hac materia cum omnino sit declaranda.

DISCURSUS LXXII.

Merces in Capita clausa, & per Magistrum navis in Mare projecta, pro regulanda avata, affirmari debet intra illam infectionem qualiter, & quomodo tenentur carere mercatoribus, & configuratione manifestata huius scribis pater navis, licet pater Domini predictum mercum clare qualitate sanas merces inde dederit generis, & longe majoris valoris.

DISCURSUS LXXIII.

Barbaria quid sit explicatur, & quando ea committatur.

Explicatur pater contrarius cambii mercium.

Qualitas mercium alienando merces soli datas ad cambium maritimum, nullam committi barbariam.

DISCURSUS LXXIV.

Si merces cunctas qualiter, vel generis fuerint ab uno mercatore alter venditur, venditio non tenet, vel saltem locum habere prohibitoria, si invenire fuerint infectionem qualibus, vel committere cum aliqua portione inferioris generis.

Et hoc procedit, licet sequatur fuerit configuratio dictarum mercium.

DISCURSUS LXXV.

Decolus, vel decoloni proalitis, five in occulta decolone existens, nullum contractum, aut negotium, nullamque aliam agere valet.

Quapropter, & ex quibus cognoscitur, vel argui possit aliquem latere in occulta decolone, vel proalitis decolone.

Statum disponere, quod aliquis pro decolone habeat ante aliquot dies à die decolone decoloni, non inducit vel presumptionem proalitis decoloni, & sic non vult qui probari possit quod eum longe ante terminum statutorum reperebatur ille in statu decoloni, vel si contra solvendo intra eum terminum statutorum: Qua occasione exprimitur Statutum Florentinum, & Generale de Decolone.

Postea quoque notabilia deducuntur circa materiam compositionis prohiberi inter mercatores existentes in occulta eorum decolone, vel representantes diversas personas, negotia, aut societates.

DISCURSUS LXXVI.

Mercator preferens favore committit compense possit cum alio mercatore dextra, & debita hinc inde inter se vigetia, licet verè credita predicta ad alium eorum correspondendum spectaret.

An, & quando locus possit compense cum credito locali propere debeat.

DISCURSUS LXXVII.

Mercator, five cuiusque alii operum locum in regnum salatum contrahunt per plures annos, & singulis annis solvendum debetur, licet ob non tenent, qui aliquis casum superaverunt in persona condolentis opera prestare non possunt, si casus contingit in persona, vel in condolente.

DISCURSUS LXXVIII.

Latè hic ostenditur quando aliquis habet debet per Complementario, vel illustre aliorum rationem Bancarum, & quando non.

Si fuerint gressu ab aliquo Mercatore regna aliorum rationum Bancarum cum fuerint, & Parentis huiusmodi dicta rationum, non censetur per dictam rationem approbata fuisse alia regna, nisi ex solimodo gressu cum dicta parentia locorum, nullusque ea eadem parentia inferri possit fuisse concessum generaliter affirmativitatem generis omnia regna, vel licentiam obligandi dictam rationem. Declinatur plures casus, in quibus intelligi debeat

voluisse iudicatum, seu compromissum & obli-
gari aemulo proprio, vel nomine rationis, aut
fideiatis.

DISCURSUS LXXXIX.

An pro meritis venditi, vel permutati habentibus
aliquid vitium, competat actio sollicitatoria, seu
quarantio iudicialis.

Contractus vi adunioris, vel permutacionis huius
plurimum tenetur, vel extenditur, an possit rescindi
in parte, aut debet in totum, casibus de iuragan-
tibus, vel iudiciali excoemissione in aliqua parte tan-
tum contrahitur.

Litio circa dominium locum non habet nisi in ea
causa, quae emerit pro eo, quod valet ad, sed in ven-
ditionibus aut permutacionibus licet licet plurimum
meritum, namque rescindi debet contractus in
litione reperta ultra dominium in causa, & tantum
dumtaxat in aliis rebus, vel pariter contractus
invenitur tanta unitas, quae comprehendit, aut
altem includit valui lationem repetam in una
ratione potest dici contractus.

DISCURSUS LXXX.

Latet agere de iuribus mandatis, & administracionis.

DISCURSUS LXXXI.

An ad electionem iudicis aliquis formatus, vel
Appellatus considerari debeat amicus socii, vel Ap-
pellatoris, aut iudiciali confectus competat eorum
paria.

DISCURSUS LXXXII.

An, & quando conservatio, aut separatio plurimum
pertinet ad iudicem, vel non, ad statum modo
interveniente, atque deinde persisteret, aut
ad alios per effectum, Et similiter quando a iura
summa ab eadem obligatione procedens dandi pos-
sit, vel non in plures summas.

An, & quando stipulatio, vel obligatio plurimum
committitur responsionibus, vel praestacionum dic-
tur unica, vel in tota ea solvantur, quae sunt in
tota responsionibus.

An, & quando obligaciones in eodem instrumentum
sunt, vel non coextensive.

Et quando dominus dicitur coextensivus, & aliud cur-
que obligacionis, vel locacionis, non obstat oar-
te appolito dominatus.

DISCURSUS LXXXIII.

An heredes illius, qui testatur, vel in contractum
vel officio iudicis, sive ex acquire ad aliam
favore certe persisteret, conservari, vel obligari pos-
sit in solidum si iudice ad solucionem ditionem
alimencorum. Relinquitur hanc materiam cum plu-
ribus casibus distinctionibus, & singulorum decla-
rationibus.

Hic occasione agitur de obligatione dividendi, vel
indivisi.

Hypotheca, an, & quando dividi possit, & quando
non, statui debent, vel plures heredes debitorum
testamentum, ac conveniri possint, vel non in so-
lidum.

DISCURSUS LXXXIV.

Si Mercator defunctus, qui obligatus in et aliquid
debito necessario, tamen tunc debet solviam in-
conveniam ad alium in totum, vel pro parte
spectata, aliquam summam creditore legasset, Le-
gatum cum isto debito, quantum necessitas, non
possit compenari, nisi pro rata debui, quae ad
dictam debitum vel spectabit.

Plures declarationes, & limitationes ad hanc mat-
teriam etiam latissime spectant.

DISCURSUS LXXXV.

Pro argumentis super discursus inferre possit bre-
vitas epulans summa.

DISCURSUS LXXXVI.

Tertius potest impedire actionem ab alio tenentem
super bonis debitoris tam rationi domini, vel pos-

sessionem, quam creditu hypothecarii ad intellectum
eiusdem *Scotus Janus de elevacione Canonice*.

Et quales exceptiones possit debitor iuribus opponere
contra solucionem obsecrata ab alio creditore, &
quique creditore, & eorum qui iudice praestitit
exceptiones personae, vel a quo cognoscit, & de-
stinat debent.

Litae iurisdictionis *Scotus Janus de elevacione Can-
onice*, & impugnata *American*, etc. in super eo
emissa.

Tomas qui canoniam elevavit, seu compari ad
impedendam executionem alicuius, non possit pe-
deat erit eos iudice elevacionis Canonice, sive
discussione iurum, obesse immunitatem, vel
recessionem consequi ab alio iudice pro suo cre-
ditu super bonis communi debitoris. Quamvis
impedimus illi a tenore possessionem capere, vel
executionem quascunque super bonis debitoris, habet
ur aliquae in principio pro vero possit fore.

DISCURSUS LXXXVII.

An, & quando Patet coactionem, & auctoritatem
sunt praestant iurisdictionem de iure, quod per illam
emancipationem impeditur, possit in eo coacti si di-
vi obactionem restrictionem de iure ipsi omnia.

Et patet, an possit restrictionem de iure ipsi per-
sone quae illis, pro illis amplius vocatur erga
unum.

DISCURSUS LXXXVIII.

Sequitur eadem materia, de qua per praecedentem.

An, & quando Dei natus cessant pervenisse ad
Patrem sui.

DISCURSUS LXXXIX.

Fideiussor, vel obligatus facti, seu scripti a Tertio
pro alio, an de pace valida sit i Quae occasio-
ne emanantur ex *de l. t. & l. t. Cod. an fideiussor
dat, de iur. cum tota auctoritate*.

Et similiter ostenditur tam in praedictis, quam in fo-
quendo difficultate praedictis rursus alia in vinctu ob-
servantia.

DISCURSUS XC.

Et idem cum praecedente.

DISCURSUS XCI.

Promissio indimentalis, & relevancia si sumis,
& molestia, quando paritatem dicitur, & quan-
do ex ea actio competat contra promissorem.
Ad hoc huiusmodi, ac quibus indicantur, ostenditur
Item explicatur, an, & quando creditore periculum
sit agere in bona debitoris sui debitoris, & quae
actiones agere valent, an actiones personales, vel
hypothecarias.

Latet agitur quoque de petito, an secundum locum rei
in praedictis, & referuntur ad iudicem in causa
de iuribus, rationibus in ea deductis. Et quid de
petito rei Fideiussor, & an, & quando obactionem
remaneat hypothecae creditorem. Et quando, &
ex quibus Fideiussor probetur heredes eorum, & tes-
tationem ad heredes extraneos.

Item agitur illa questio, quando eadem possit resis-
sionem possit rem cessant aliter crediti, & obligare,
seu solucionem a debitoris tempore, & cum eo
transigere, & in concilio duplici ostenditur, an
petitur, vel secundum resisicionem sit petendum,
& prima negativè, secunda vinctu admittendi so-
lutionem.

DISCURSUS XCII.

Collectae aliae sunt inter reales, aliae inter personales,
aluae morte, aluae repentinè, sive extraneorum.
Solutio collectarum a Principe indubitatum, an, &
quando spectet ad alicuiusmodi creditorem in-
venit in Salviano, vel per hypothecae possiden-
tem, vel mittitur, aut possit ad debitorem, vel
proprietarium, vel actionem.

Cum plures distinctioes referuntur hae questio.

DISCURSUS XCIII.

Quales fructus ex bonis extraneis, vel Pati-

DISCURSUS CIVILIS

Salvium quomodo, & quando, & contra quos
morbos utilis.

Agente de Jure cãștoreni cãștorene pãștoreni mod-
nici ad lãștoreni pãștoreni lãștoreni, de lãștoreni.

DISCURSUS CIVILIS

Perfidissimè itaque se pulchra examinauit quæstio, utrum nempe lucis beneficium favore Creditum esset nec rationem reddere de inutilibus percepti, et alios cunctos inquirere in proprium credendum; de utriusque opinionum scholæ referentur. Constat utique ope diffinitionis, quod aliterum favore creditum processit opus, quædam creditum fuisse decisa, de hæteretis inceptaverunt, favore verò lucido, si non forte ingenua solis intermissione.

DISCURSUS CIX.

Assim, de quando em quando, em vez de avaliar, com
certeza, suas declarações.

An, & quando tenetur de intelligibiliter nominis
delictorum, vel de illius veritate: Ex ad tenetur
de intelligibiliter locorum inordinum, vel de am-
nitione inordinum Regum de Principis ordinum.
Quantitas ordinis, vel legum an, & quando fiet de-
monstrativus, vel ratiocinativus.

DISCURSUS CX.

Præcipuo viæ reuocata à Romano indicat interruptum per causam, si tamen à mediocribus constitutum, licet postea penset instans, vel creditur à his per delictum institui, profecto si nouum indicium non eos fuerit incutiat.

Et hinc ad intelligendum etiam statum nostris Jacobi.
de 1791. observamus.

DISCUSSIONS EXT.

[illegible]

Pro veritate, ac legitimis satisfactorum crederetur, si mercatoribus fide dignis, ac petitis.

[illegible]

DISCURSUS CXII.

Quidam Mercator iulianus uxorem suam alienatissimam fuit habuisse, cum esset ad eam familiam, quod legatum fuit acceptum, et dicit uxorem; Verum qui aerearum fatalitatem omnes effudit, de morte per varia tempora differit, eorumque reatus implicat, per quos annos hereditas alienatissima fuit, prope submersa omni alienatione; Quamvis in hoc casu, an usui pro tempore, quo fuit alienata hereditas incipit vel subsistit dictum omni alienatione, rebus et proprio supplere pro omni alimentorum ademptione.

Qua occasione esprimono magnanimità, e quan-
do Legatus acceptato ligatus sum orone, to-
nante iura, vel etiam miles legatus ad oronem ad-
hibuerunt. & alios differuntur collis.

Ex procerum, si uisusque uenerat ad artem
 "Veni, prope" per illos annos, quibus uisus

nam est capax ad ea subeunda, de quibus non arsi-
mus, quibus intusque non est periculum,
sed temperantia, ita ut subeunda possit sapie-
mentum habere ceteris autem animis, quibus necesse
est fructum peragere trahere videri.

DISCURSUS CXIII

[illegible]

DISCUSSION CXXV

A novo Appalto dei lavori edili: consegnare un'opera senza Appalto ed infuocarla merita pena assai invidiabile, ma del resto incerta. Altra vicenda: eriam da tempo nuovi Appalti, ma ora nuovi Appalti sono per tutti aperti, ma non si ha lo stesso fatto che altri appalti di Appalti sono infuocati.

Appalus semper praesentant costellas raris saltem.

DISCURSUS CXV.

Docemus autem per factum de pro eo, quem pro-
ponit in officio, sed scilicet si non culpa minus
recedat in officio elegerit, item verbis de continen-
tia in litteris, quando illi propositus, erat in-
tegrus fides, de penitentia, de potestate monachi munda-
re.

Domine Nihil non temetur de culpa, &c. de delicto. Unde ab eo iudicium ad gubernandum nunc, si Deus de tempore iudicium iudicium erat, & bonae fidei. Neque de delicto iudicium ad eum. Unde, propter si iudicium facta sunt ex necessitate, & in ea moris Capitei civitatis, ac apud iudicium ad alia officia, iudicium nunc.

An Dagum Navi fuit à principio bonæ fidei, ac obsecratur spectare prohi ad Dominum, & resolvere sua diffinitionem, spectare manum ad Dominum in iis, quæ pertinent ad personam nauicantem, sicut in aliis.

Pro dubiis committit in Nami, ad competens alicui
peritronia ipsius Nami, et resolvitur negatiuè ;
Maximè si Dominus Nami non sit Extraneus.

DISCURSUS CXVI.

Præe exarcentes pinguem artem sub Vesilio Sacæ,
Religione Hæreticorum: præter naves Turci-
cas, præcipue depredant naves Christianorum,
licet Turcicum Vesiliam, gerentem, neque depre-
dando naves Turcicum possint retinere introitus
ad Christianos facientes.

Quomodo possit dominare, aut perire sua me-
tate dēficiatū ad alium fūit.

Reflectens nixi tunc, vel Christiane deprende
quando ea pilla fuit aggraffationem, neque parati
minimo proprii Versu in Venitum bellu vel
Tudorum facta ob tuncpore vium, vel per per-
gredieris, con primum ius, neque tuncum tavi
decederis ad fulgendum deprehensionem.

Si navi Christiana depredata fuit naves Turcicas, quae prius parvas Christianas aggressae fu-
erint, mox Christianorum in Turcica exiles
fiant depredandae; Secus si navi Christiana ca-
vam Turcicam sive abstraxerint.

Ex quomodo probetur factum depredationis, & omnes illas circumstantie.

DISCURSUS CXVII.

Quomodo acquiratur, vel immutetur iudicatur, si quis-
que ex confectis domiciliis decessus probetur.
Domicilium originarium, non sit immutabile, vel pla-
ceat domicilia habere scilicet.

Abstenia à civiltati e à razionalità causa prodotta non
inadeguata amministrazione domestica.

An tempore pelli, ſiui ab eam timorem recordi poſſit à evitare, ſperet licentia Principis.

Solo appellandosi civili ad evitare ogni ex privilegio,
Qualis familia requiratur in eo, quā tenetur habuisse
in civitate cum familia pro acquiescendo domicilio,
Habe.

Habitatio, quæ est necessaria ad acquirendum domicilium, non sequitur præ illius intentione, neque quod sit criminis continens obsequia illa continentia.

Item non potest amitti civitas non prævia interpellatione.

Et prædictorum occasione examinantur leges nostra particulae Genæ anni 1559. & 1650. codicæ quodam ammittantem civitatem, & ejus amissionem.

Hereditas facit an retineat privilegium civilis delectu, & etiam per consequens immunitatem.

DISCURSUS CXVIII.

Compta-foliatæ, vel appellationes inter Mercatores, quæ nonnulli manu possunt; & siem prædictæ etiam omnes partes non forent difficultas, nec pro foliatis, vel defunctis executioni semper preceperent.

DISCURSUS CXIX.

De limitæ sufficit, & respectu mercatorum, & de eorum vigore, conclusionem, & sententiam.

Mercator an suppet, vel quoniam alio tempore veniant exequi, vel assumpere continuationem, aut ordines sua daret à Correspondentibus. Et quomodo se gerere debeat in casu inopinato, vel non expectato à Mandante; Et quando valeat possidere ordines, aut mandata excedere.

Nec non plura alia notabilia, quod hanc materiam continuationem, & mandatorum plurimum agunt.

DISCURSUS CXX.

Latè examinantur questiones, an scilicet inter Creditores habuerit præteritum, vel hypothecam, præferendus sit qui est an possessionis detentorem, vel pignoris contrarii detentorem.

Et similiter, an in pari casu, & conditione præferatur ille, qui prævenit agendo, vel sequendo; Et ad an præcedat etiam an prædictum creditorem antealetur.

Item si creditor posterior, qui sublepis à debitore subigunt pecuniam, vel mobilia, vel ex occultata invenerit, super illis præferatur ceteris alius creditorem, etiam anterioribus.

An pariter creditor posterior præferatur super pecunia deposita ad ejus favorem à Tertio pro modo debito ad substantiam dicti creditum ceteris.

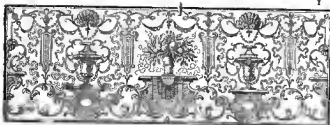
Pignoratitius an præferatur super pignore ceteris alius creditoribus anterioribus.

Creditor an per negligentiam agendi cetera detentorem, amittat in agendo contra fideiussorem, vel Tertium possidentem.

Interesse an, & quando debeatur, etiam capitalis illius non esset liquidatum.

Mercatores ex communi eorum stylo, & favore commercii possunt merces faciant correspondendum si beneperit vendere, & viceversa proprias per suis correspondentes emere, quod inter mercatores dicitur fore le contraveni à selegi.

JOSEPHI LAURENTII MARIÆ
DE CASAREGIS
 J. C. GENUENSIS COLLEGIATI,
 Rotæ Florentinæ Auditoris, & pro S. Reg. Cels.
 Consilarii Justitiæ,
DISCURSUS LEGALES
DE COMMERCIO.

S U M M A R I U M.

- 1 **N** materia assicurantis pendam ista
 apca, & nom. 107.
- 2 Contrahit assicuratio est bona fidei.
- 3 Refrigitur Mercat. contron. l. 23. cap. 30. tom. 8. contrarium
 omni.
- 4 Et attenditur solum apicaz.
- 5 At immutatur super style, & consuetudine mutaturam, & nom. 7.
- Contrarius est Loccon. & Marquand. peno quod habet dissimiles super diversis modis assicuracionum, sed. nom. 7.
- 6 Refronditur propter lasum enormissimum sicut ceteri contractus.
- 7 Periculum assicurantis quando incipiat, & m. 9.
- 10 Ad hoc ut valeat assicuratio quid sit probandum.
- 11 Credatur scriba Navis ducere nullum fuisse quodam navigationis.
- 12 Valer pollum, quod nunciatore assicuranti ostendere apudicias, sed sicut ipse assertum, & iuramentum, & nom. 48.
- 13 Assicuratio non tenet si tempore facta assicurationis casus fuisset sicutus.
- 14 Contrarium firmatur.
- 15 Insulsi si de tempore facta assicuracionis nulla aderat suspicio casus fuisset.
- 16 Præcipue sunt descriptum Sromvi Genoa.
- 17 Nunciatore in assicuracione facta de mercibus ad portum non peruenit, & periculo liberatis, Sicut in contracta suspensa, nom. 20.
- 18 Quid si casus sit delictus, vel res maris adiret in aliquo periculo.
- 19 Contractus assicuracionis est nullus quando assertor torti situr Nemo appalisse, & merces intra sit.
- 20 Et tenetur ad restitutionem eius quod accepit cum damno, & merces.
- Casore, de Commercio. Tom. 2.

- 21 Non tenetur si via extraordinaria sicut Nemo in tota ista, & nom. 114.
- 22 Contrarium.
- 23 Assicuratio stipulata ab uno sitente, ac altero ignorans casum singulorum jam sitentem respicit ignorantis volunta, sicut respicit sitentis.
- 24 Contractus suspensa saltem post casum singulorum insolvibile sustineri non potest.
- 25 Quid probatur tenetur assicurator.
- 26 Mandatarius tenetur de casu singulo erga mandantem non adimplere mandato etiam iniquitatis.
- 27 Non valet assicuratio, si Nemo est deversa ab ea, de qua in contracta.
- 28 Ut si sit assicurata Frigata, & erit Baria, & huiusmodi.
- 29 Nomen Navis, ut generale convenit omnibus Vasellis.
- 30 Assicuratorum dori debet notitia de qualitate Navis.
- 31 Quomodo hoc notitia intelligatur habita.
- 32 Assicurator habere debet illam partem periculi.
- 33 Contrarium verum.
- 34 Assicurator non tenetur, si merces ad aliud assellum asportate sint.
- 35 Sicut si utraque Nemo perit.
- 36 Assicuratio probatur per debet casum singulorum, & valorem rei assicurata, & nom. 101.
- 37 Quid non procedat in ambiguo, quia sufficit falsitatis periculi obsequio probatur sitis contrarietas.
- 38 Quomodo, quando, & ubi probari possit naufragium, & lani sub nom. 161. 162. 163. 164.
- 39 Et ad illud probandum pro istibus sufficit nemo.
- 40 Et si perit non sit sitente, adhuc istis administrati probant.
- 41 Item probatur per publicum notum, & famam.
- 42 Et per nuncium Nemo nunquam notum.

- 121 *Socii si scilicet fuit à Nomento ex indolentia pro evitanda belligalium solatione.*
- 122 *Aditus non cadunt in communem, quando defessus solationis gabilla processu rei dele Nomento.*
- 123 *Affecutorio tamdiu maritimi reventur arduum ad puerum tradendum, sed etiam ad lucrum tamdiu.*
- 124 *Et tenetur etiam de causa fide mutuatari, licet Nemo reddere solus.*
- 125 *Affecutorio tenetur pro hereditaria, quando in comprehensa fuit.*
- 126 *Navi in portum ingressa statim affecutores libentur, scilicet si ad contrarium affe facta fuit affecutoria.*
- 127 *Affecutorio quando est facta pro tota tempore, licet Nemo reddere in portum, necesse est utrumque infra idem tempus curare, in q. 12.*
- 128 *Autragium, affecutorio tenetur.*
- 129 *Et si pro tota tempore facta fuit.*
- 130 *Nemo datus ad pueri reventur, sed loca non mutat utrumque, sed datur una ac eadem necessitate.*
- 131 *Tota magis si curatum fuit, et ille Paterne possit pueri, et vocare quille pueri a lui ben videri.*
- 132 *Pueri si poter navigare a destra, et a sinistra, licet res reventur, in tantum diviti possit per quantum inferius facilius navigationi, non autem, ut in toto divitatur ab aliis deficiat.*
- 133 *Socii si affecutoria facta fuit secundum nostram formalem sanctionem, qua tunc in totum uter diviti pueri, et non. 130.*
- 134 *Affecutoria facta super uno Nostri non valet si iterum facta super altero.*
- 135 *Quoniam maritum perducere reficendum est secundum tenentem Civitatem, ad quoniam saltem Nemo tradendum promissum fuit.*
- 136 *Socii si simpliciter fuisse facta affecutoria, non tunc procedat cum diffinitione, de qua hic.*
- 137 *Et de meritis qua navigant facta fuit conditio mercatoribus licet ad quoniam definata sunt, attendatur prout illis licet.*
- 138 *Item prout licet ad quoniam attenditur in casu quo agitur a pueri.*
- 139 *Affecutoria si non solvitur affecutoria prout, non cadit affecutoria beneficia.*
- 140 *Refertur contraria stylus.*
- 141 *Quando dicitur non in Nemo autragium pueri, et quando de avia, pueri, et de pueris tenent tantum affecutoria, et non. 141. et 142.*
- 142 *Affecutoria non tenetur prout pro rebus probabili.*
- 143 *Affecutoria facta pro tota quantitate reus generis, ex quo alia quantitas utrum superest, et adit uter res alius generis differentia in prout, illud tunc est affecutoria etiam ad solutorem.*
- 144 *Affecutoria conficitur facta per meritis tantum, qua affecutoria de tempore contrallus habet in Nemo.*
- 145 *In affecutoria facta ad finem aliusque utri, et cum clausula stipulibus ad quoniam ligent, comprehenditur etiam persona ipsius affecutoria stipulatur.*
- 146 *Qua in favorabilibus intenditur persona loquatur, scilicet in alio.*
- 147 *Prout, sine Consensu adhuc in totum debetur affecutoria ab affecutoria, licet iste nullum habere utrum in navi, vel aliud in parte, et non. 141.*
- 148 *Affecutoria facta pro casibus fortuitis, intelligitur pro soluti, scilicet ipsi.*
Et hoc procedit licet distum sit pro soluti, ac ipsius, capite, et accipitur, ibidem.
- 149 *Locus si fuit stipulatur verbis generalibus.*
- 150 *Si in parte reventur res affecutoria, libentur affecutoria in et quod reventur fuit, et mercatoribus de Commercio, Tom. I.*
- 151 *res reventur debet affecutoria recipere, et fuit non. 141. 64.*
- 152 *Locus, si reventur post solutorem, quia tunc datur illud affecutoria etiam fuit rem veli, vel non, ibidem.*
- 153 *Declatur quidam affecutoria facta in totum fuit, vel nulli Nemo, ut vulgo dicitur: bona, et cattiva nova, et 141.*
- 154 *Affecutoria non valet si sit facta post quam concessibile omnia sit, quod nullum habetur autem de Nemo.*
- 155 *Locus, si in hoc caso expressio facta fuit, non. 154.*
- 156 *Casus singuli probat potest per consuetudinem.*
- 157 *Nautam ac debetur locum Nemo si in capta fuit ab hostibus, et res non fuit veli ad portum, et ad quod tenetur affecutoria, remissio.*
- 158 *Subscripta firmata Affecutoria non refertur ad principium diffinitionem opera affecutoria, sed ad substantiam qualitatem a primo Affecutoria factum.*
- 159 *An Affecutoria sit locus navi in porta solvitur prout, et res meritis ab ipsi solvitur imolantur, qua contra hanc tenentur.*
- 160 *Errat nimis aliusque nautam attenditur, cum in alio consuetudine consue de nautis ibidem.*
- 161 *Probatio nautagii, et casus singuli fieri debet utrum autem in loco viciniori, ad quoniam accedi poterit.*
- 162 *Et talis probatio sufficit, licet res fuit examinari utrum fuit incompetenti, et pars non tuta.*
- 163 *Locus tamen prout ibi.*
- 164 *Diffinitio nautagii in l. 2. Cod. de nautag. procedit tantum in caso particulari, nempe favore fidei.*
- 165 *Contrarium firmatur.*
- 166 *Locus pro ut hic.*
- 167 *In affecutoria mercatorum observatur prout veritas, quam apud fuit.*
- 168 *En quibus agitur hereditaria.*
- 169 *Super eadem summa potest dupliciter affecutoria, dante secunda alius fidei comprehendit, quas non curvatur prima.*
- 170 *Affecutoria fuit prout pro re, ac determinatio tempus, huius respectu ad tempus, quo autem prout nautagium prout ad portum definitum prout, vel ad alium, et quo defesse, reddere valet.*
- 171 *Ac etiam fieri prout pro determinare tempus diffinitum in fidei menses cum prout, de quibus hic.*
- 172 *Si in aliquo impedimento affecutoria non gerat meritis fuit autem, contrallus affecutoria non valet, et prout affecutoria reperi potest per affecutoria.*
- 173 *Pro affecutoria facta a bona, et cattiva nova, majus solvitur prout.*
- 174 *Et in dubio prout, quod affecutoria facta fuerit, a bona, et cattiva nova, in caso quo major quantitas prout soluta fuit.*
- 175 *Errat in expressio licet, fuit prout quod ut hic affecutoria.*
- 176 *An affecutoria, qui affecutoria Zaffarum tenetur in caso, qui isti in totum nautam attenditur.*
- 177 *Capite nauti pro tota fide debita super meritis affecutoria agere prout non solum contra Dominum meritis, sed etiam contra affecutoria.*
- 178 *Potest in affecutoria apponitur, quod non debet cadere affecutoria in iudicio, nisi prout soluta integra prout affecutoria, servandum est.*
- 179 *An, et quando immittit affecutoria reficitur res tantum nautam, vel solum autem adnotum puerum.*

- quo fuit à Navatio delictata, sed praetermissa iustitia
iuncta, tamen cum talis fuit in eorum conventu
petendo aditus originis, talis culpa non est adscribenda
Passione navio *Ror. decis. 17. v. 37. & decis. 64.*
nom. 16. post Albi. de iur. iudic. de iustitia, & de
cap. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & 34. ubi dicitur in
85 loco, quod tempore ipsi iustitiam confecto ad statum, &
intra 9. m. quoniam non sit ordinata ad eandem culpam, adeo
que sine culpa petenda casum, sine sit ordinata ad statu-
tum, atque casu obliqui, item sine *Ror. de*
dec. 1. v. 1. item in iustitia praetermissa, sed
88 in iustitia iustitiae, quae non fuit causa iustitiae, ita
Ror. decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
quia *Ror. decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
itaque per me ad iustitiam ad statu. *Quoniam. 1. v. 1. de*
dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
87 in v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37.
id, quod si factum non fuerit, item evenit iustitia et
si *Ror. de dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
89 Si affectuatio sit facta de omni rebus, exceptio penali
iustitia, non quoniam sit iustitia de decemto iustitia,
tamen ad nulla rem iustitiam tenent affectuatio,
Ror. decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
de dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
89 Plures affectuaciones fieri non possunt super eodem re-
bus, & tali casu iustitia affectuaciones non tenent,
Ror. decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
90 Card. de Luc. de credit. dist. 106. nom. 12. & in sup-
plem. dist. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
90 Et cum ratio principalis est, quia facta affectuatio-
nis contrahitur et contrahitur emponitur penali alio-
ad hoc tradita per *Quoniam. decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
91 Vtrum super eodem rebus facta affectuatio, si huc
conceditur fuerit per secundum affectuaciones in casu,
qui primi non erant solvendo 1. 10. & de verb. oblig.
& 1. 1. de dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
91 Item aliter, quod prohibita non est per eandem mer-
cedem, eodemque valore vel duplicem affectuaciones,
quoniam accedit diversitas iustitiae, vel penali, *Quoniam*
decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
91 Adverte pariter quod non est prohibita duplicem af-
fectuaciones, quando secundum affectuaciones fuerit alius
fuisse factam affectuaciones super eodem valore, vel
eandem mercedem, ratio est, quia secundum affectuaciones
valere, non ut affectuaciones, sed ut vadimonium, in
semetipso, ut vult dicitur, per ea, quae traduntur in
fide suo loco de vadimonio, & non dicuntur in casu
vel fuisse duplicem affectuaciones, quia secundum
commodum non est affectuaciones.
- 94 Exceptiones affectuaciones si aliquod debet haberi non
admittuntur, sed statim contra non erant debet ap-
poni contra iustitiam affectuaciones, *Card. de Luc. de*
dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
94 Item aliter, quod prohibita non est per eandem mer-
cedem, eodemque valore vel duplicem affectuaciones,
quoniam accedit diversitas iustitiae, vel penali, *Quoniam*
decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
94 Item aliter, quod prohibita non est per eandem mer-
cedem, eodemque valore vel duplicem affectuaciones,
quoniam accedit diversitas iustitiae, vel penali, *Quoniam*
decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

sed eam parte tutum, Affectuaciones tunc non ten-
tur, nisi ad contrarium per iura, *Card. de Luc. de*
dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Quidam tamen si affectuaciones facta est id aliquo super
mercedem iustitiam cum loci, alii pro eadem va-
lere dicunt, quia ut videtur *Strat. de affectuaciones. glos.*
1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
tamen, solent pro eo quod si affectuaciones facta, & non
pro loci, *Strat. de affectuaciones. glos. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
part. 3. cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37.
& 10. ubi verò pro omnibus vult, *Palae. conf. 64.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
10. ubi addit hoc etiam procedere
in mercedem aliam, quando de mercedem iustitiam
consistere possit, vel quando merces iustitiam pervenit con-
trahitur, quod est magis innotum, & ita *Hec. de*
dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Et in hoc debet exquiri, puta aliquis correspon-
dit affectuaciones merces iustitiae, vel contra omnem correspon-
dit, & affectuaciones cum sine loci, sed alii merces
non eadem affectuaciones, merces quae eadem illas penali
affectuaciones, velut proinde mercedem ad iustitiam
affectuaciones, & ita dicendum, & in nota nam,
quam in 1. v. 1. Principia, sed Dominio eadem, merces
affectuaciones, sed iustitiam merces iustitiae, ut in
casu in 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Affectuaciones iustitiae tenentur velut merces affectuaciones,
vel quando tota precepta est, vel quando in parte solvi
est, & in parte precepta, & *Luc. de credit. dist.*
dist. 106. v. 10. 11. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
102 ita pro iustitia quia affectuaciones facta est, vide supra
nam, quod addo *dec. 23. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
de dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Si merces affectuaciones non fuerit addita ad lo-
cum destinationis, sed in alio loco solvi sint, dicunt
quodam finitum consistit, & affectuaciones tenentur,
de Luc. de credit. dist. 106. nom. 12. & cap. 1. v. 37.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
102 item, quod est *dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Preceptum ita quando ita incerta, puta quia non
affectuaciones ita, & obsequia eadem, sed aliter, vel
fuerit, & vult aliter, ex quibus aliter penali, aliter
non, ita de valore, ut incertum remanet quoniam est
fieri preceptum, & quod non, solum affectuaciones ad ra-
tionem iustitiae debet secundum *Card. de Luc. de*
dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Affectuaciones facta sunt mercedem mercedem in uno lo-
co, si omnia fuerit in alio, non vult affectuaciones, &
affectuaciones non tenentur, & talis finitum consistit,
de Luc. de credit. dist. 106. nom. 12. & cap. 1. v. 37.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
106 item, quod est *dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
107 item, quod est *dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
108 item, quod est *dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Merces solvi debet debent commodum affectuaciones,
ita ut non commodum cum perceptorum incertum
compendium debet, *Card. de Luc. de credit. dist.*
dist. 106. v. 10. 11. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Declina hoc procedere, si amica sui affectuaciones, tamen
super mercedem solvi, quoniam preceptum, facta si plures
fuerint affectuaciones, & *Luc. de credit. dist. 106. v. 12.*
ita etiam dicit non sufficere distinctionem precia.

Apoc mercedem probant emittunt, & quoniam
ten, & quoniam iustitia, pro in dicta apoc disti-
nt, & denominat finitum merces, *Card. de Luc. de*
dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
111 item, quod est *dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.
112 item, quod est *dec. 1. v. 1. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.*
nom. 16. & cap. 1. v. 37. & decis. 1. v. 1.

Et hoc per dictas apoc mercedem, vel alia con-
stat non possent si tali individui quoniam, sed quan-
tum, ut ad vultum, quoniam perceptorum, devenit
A 4 possit

Asper, ad Capell. Tholof. cap. 148. cum adhibere videtur *Asper, de prob. testif. 472.* quia nam loquitur non sui decisione hujus moduli, *Asper, testif. 575.* num. 21, & 22. *Struazius, de delict. l. 2, C. de reprob.*

- 163 Veritas contrarius opinio Prætorum, & Tribunalium contrarium iura *Rotho in d. l. 2. omnino voluit, in ordine est ex multitudine, & decemtionibus hie, & in decursu illius sub dicto num. 31. cum seq. Ringer in Tholof. Jur. arch. Nauticum num. 3. & hoc tempore fuit servatum in gratia, & iuxta hanc opinionem cum Barrolo quocumque casu Præsum videtur sentire, *Vinn. addit. ad eundem Tit. in d. l. 2. C. de naufrag. lvi. C.* nec non *Clydeus, de leg. 65.* num. 2. 3. & seq.*

- 164 Lamentanda ratio venit hac opinio in casu, quo nauta, sine Capite non nauticum, seu casum sine finem probat vellem non ad sui discretionem, sed ad agendum iuxta aliquem pro restauratore damni sui illius in casu sine & nauticum, vel merces exponendo, sine ratione, nam cum non consideretur illud probare iura omnino, ut notat *Asper, de testif. 575.* num. 21. 22. & 23. & patet in alio casu, quo non sicut per nautam, & Capite non ultima opinio probationis in disferre, sed propter aliquod iustus impedimentum, non per capite non, omnino, advenit valentem, aut fugam, vel aliter non nautam, sed iudice diligenter, & huiusmodi, ut patet *Tac. de d. l. 2. C. de naufrag. Cress. Valdeur. de testif. 575.* num. 67. *Attornatus, de donat. reg. lib. 2. cap. 15.* num. 104.

Ad num. 34. & 35.

- 165 Contrarium fuit decisum per *R. Rom. in Romanis, seu Joannem, affirmantem 13. Februarii 1708.* tenore *R. F. D. Pl. in relect. D. Asfeld, in addit. ad de leg. 1.* num. 13. sed non est recedendum a sententia per nos in hoc discussa, accedente praeterit Rote recte decisione, quae est potius *Baldus, de leg. 13.* num. 9. & seq. sub tit. de assecratis. rite soluti iuxta in casu, quo Nauticus est pariter, vel Dilectus nauta, vel iuxta assecratis, quia simulationem etiam secum iuxta in praesenti decisum, num. 75. 76.

Ad om. 38.

- 167 Vide super remissione iuristica, quae hinc dixi in *dis. 3.* in hoc primo Tomo, & plenius in secundo.

Ad num. 66.

- 168 Veritas tamen iudici precium in materia assecrationum comprehendit sui appellatione mercium, *Sancro. de assecratis. par. 4.* num. 64. 65. *Ju. de Heron lib. 3. de commercio. naval. cap. 14.* num. 7. & per rationes adductas in *Rote de assecratis. art. 17.* per nos, quoniam sequitur *Rota nauta pro Alleg. de leg. 30.* num. 22. de praesentibus ne in istis assecrationibus mercatorum potius apertus iuris, quam veritas observari videatur.

Ad num. 68.

- 170 Circa hanc materiam immutabilis iudens vide etiam quae lausum data nostra *Dis. 67.*

Ad num. 74.

- 171 Adde *Adelphi. de leg. 384.* num. 79.

Ad num. 75.

- 172 Adde Romam nostrum Janico. per *Baldus, de leg. 13.* num. 9. & seq. tit. de assecratis & *D. Asfeld, de leg. 41.* in addit. num. 12. 13.

Ad num. 76.

- 173 Adde *Adelphi. de leg. 137.* num. 11. & *de leg. 184.* num. 64. ubi etiam dixi, quod si assecratis non procedit inter capite, seu depulsum occupare, assecratis amplius non tenetur, quae praesentibus deperdit totum culpa, *Sancro. de assecratis. par. 4.* num. 28. *dis. primo num.*

Ad num. 77.

- 174 Ex quibus sequitur buxataria multa notat *Ulysia Asper, crimin. lib. 3. tit. 10.* & num. 104. & *D. Asfeld, de leg. 41.* in addit. num. 11. & 12.

Ad num. 29. 30. 31. 32.

Adde *Capell. ref. crimin. tom. 2. ref. 154.* ubi 175 latet per totum de hac materia, quo sub num. 3. etiam notat posse duplicem super eadem summa assecrationem, 176 dummodo simul alios finem comprehendat, quos non conatetur prima.

Ad num. 93.

Capell. de leg. 134. num. 1.

177

Ad num. 117.

Qua genera temporalium assecrationum solent praestari, unum scilicet pro certo, & determinato tempore, habens respectu ad tempus, quo nauta iuxta naturalem usum ad portum destinatum pervenit, vel ad alium, & quo discessit, recte valeat. Et hanc prout introducti sunt ex eo quod fuit saepe contingebat, ut per impensam, vel moram in navigando commisit per Capite non, apte illius periculum, sive per aliquid aliud impedimentum nauta iuxta finem, vel viaggium forte debuit nauta implere non valere, ideo assecratis ad effectum non subiacendi iuxta periculo, quod ex nimia dilacione iuxta de restituat, hanc tamen hunc modum assecratis per tantum tempus, quae quidem nauta videtur de jure iuxta, ac rationabilis, cum ut solentia non differat ab alia assecratione facili pro certo viaggio, *Barbagall. post Praez. sup. tit. de leg. 1. sup. 87.* num. 23. ubi videtur tamen contrarium, sed ejus casus est longe distans.

Alium genus fit pro quidem determinato tempore, sed ita distinctum in singulis mensibus, ut nempe pro singulo mense anticipat solvant rata prout assecratis, quoniam Gaili primum appellant, & si in aliquo mense illam non fuerit anticipat ratam solvere, & nauta periret in illo mense, assecratis tamen tamen amplius de finem, vel emissione nauta, aut mercium in eo mense sequatur. Super hoc secundo genere assecrationis variantur Doctores, alii censentium cum esse valiam, alii utramque, apertum magis aliquam temporis, quam praesentem, quoniam praecipue pacta commissoria, ut relect *D. Ciceron. de l. ac, & capone de lamen tit. de contract. maritim. cap. 1. art. 5. fol. 101. ubi etiam editioni Rothomagi, qui demque innotat relem quae controversia. De hoc Carmo Martiano temporis loquuntur *Asper, de testif. 481.* num. 4. *verbi, ubi, & diversis.* Vixit tamen ego non video ex quo peccat possit contra iustitiam huiusmodi contractus, supposito semper iusto prout assecrationi pro singulis mensibus contento, licet videatur aliquid assecratis habere, quia si licet solvantur super assecratione anticipat periculum, quod nauta acciderit postea intra mensem, pro qua solutum fuit prout anticipat assecratis ad ratam anticipat mensem, & si de singulis mensibus decedat illi, pro quibus solutio anticipat sequitur hanc, in nullo offende pacta commissoria, sive resolutiva, quod si in aliquo mense anticipat assecratis anticipat solvere, assecratis non tenetur pro periculo in illo mense nauta obveniens, quia tale pactum non est iure reprobatum, cum resolutio contractus dependat a mera voluntate assecratis, sive a mera illius negligencia, vel culpa. Quinimo de finem prout Consilium Maris assecratis in quibus assecratis, cum non temporalis tenent prout anticipat assecratis anticipat solvere, in notari *dis. 1. n. 138. de commercio* licet de istis hodie non tenentur. Nemini tamen iudicem prout huiusmodi contractus de variis quæstionibus, licet, & fecit falsitate, & incongruentia, quae omni peccat tunc super verifications anticipat solvuntur, quoniam finem sequitur ultra mensem, vel extra, & huiusmodi, ut etiam pondera de Quæ Chære. in. citat.*

Ad num. 131.

Vide etiam quae laus scripti super mutatione iuratis in 180 & viaggio nostra *Dis. 67.*

Ad num. 148.

Adde *Synarch. in gloss. 5. num. 9. ubi in fin. de ap. 181 sequitur.* ubi tamen loquitur de hac materia, advertendo tamen sub *verbo placet*, quod si ex aliquo impedimento assecratis non possit menses sua incurre, tunc contractus assecrationis locum non habet, 182

iamque per totum affirmativum fuisse solutum, repeti-
cent poterit per affirmativum.

Ad item. 122.

183. Adde Ludov. de off. 126. ubi docet quod pro affec-
tatione facta a bona, et ratione bona, major soluitur
pretium, sed debet talia verba capere, alia nunquam
184. intelliguntur, in dubio tamen pro declaratione mentis
contractum nullum inferat quantum pretii soluti,
ut si magis accedat affectationis facta a bona, et ra-
tione bona, tunc pro ea judicandum foret, Ludov. de
dilect. loco cit. 9. et de add. de. Rom. de off. 11. p. 3.
part. 2. recent. et vide quae dixi infra de off. 6. et ibi
in addit.
185. Error in expressione loci, sine potius qualiter videt
affectationem, De Luc. de cred. de off. 108.
186. Si affectavit Zadracum, qui postea, vel ex eorum
natura, vel quia humilis mercator esset, excoctus in loco
calore, et ipse accessit fumi, affectator pro tali causa
accessiones veniet Copard. de off. 135. per tot. tom. 2.
Rec. de affectat. tom. 164. cum plurib. seq.
187. Non solum contra Domestica venient, sed etiam
contra affectationes ad potest. per Capitanum datus
pro avaria, sed contrafictum sibi debita. Inper. noten-
bus affectat. et hoc arguitur ad evadendum semper
circumvenit, Galleg. contrav. 69. num. 17. infra lib. 2.
188. Fictum affectationibus apponitur, quod non de-
betur puto affectatorem in iudicio, nisi prius soluto in-
tegro puto affectationis, omnino de ferendum, Ro.
de off. de transact. de off. de off. 111. a. 7.
189. Quando contractus affectationis respicit in tan-
tum contraria, vel solum navis adventum incolorem,
vid. de off. de off. 111. cum. R. de off. de transact.

ARGUMENTUM.

An semper necessarius sit ad probationem nau-
fragii consularis factus in loco vicino, vel
aliae probationes aequivalentes, seu aliae in
iure admittit sufficiant; & de tempore pra-
e iure ad concludere debeat probatio naufragii,
quando tempus respicit substantiam obligati-
onis affectationis late hic agitur.

SUMMARIIUM.

1. Affectationis stipulatio debet commissa fieri,
et sequitur sed Maris naufragium.
 2. Patitur, quod clausa aliquo tempore aliquo alio de
navis maris habita intelligatur resum evicta,
validum est.
 3. Naufragium probatur per consuetudinem, siue probati-
onis fieri consuevit in loco vicino naufragio per
personas ab infirmitate superstitas.
 4. Et etiam in circumstantiis, siue consuetudo, vel ad re-
sponsione eiusdem Capitanei, siue praesentatione de
publica voce, et fama respondent, aut in na-
vis naves amplius non audiri, et suspensio, nu-
mer. 4. §. 7. 12. et 13.
 5. Ad hoc in homine praesumitur interdictum, quibus post
tempus congruum nullum nauticum de eo habetur
fieri.
 6. Affectationis facta per certo tempore, probatio ca-
sa singulis debet fieri de tempore praetia, et non
in rem, et 14.
 7. Tempus quando est de substantia, vel fundamentum
intervenit, praetia probari debet.
- Et quomodo intelligatur praetia facta probatio n. 10.
11. 13. 16. et 17.

Liberum. Affectat.

DISCURSUS II.

Non posse aliquos intercessiones Liberales, pro
quibus suspensa omnibus scribere iussu fuerant,
affectationem omne certo certis respondit, licet in
uorum causa dubium non posse credidit cum ceteris
pro utrum affectatorem intercedat, de navis naufragio,
de dependente, quae tunc datur statim, ac in dubio
volens ipse quod commissa fuerit stipulatio, siue ad
contractum stipulatum super navis salva, siue ad alter-
um stipulationis eiusdem periculi affectatorem referat,

juxta ea quae adducunt pro stipulatione intercessionis, Gal-
lin. de univers. rer. hum. negotiis. tom. 2. vers. secus qua-
rent, et D. Baldus. amicus meus, et via deducimus
in adven. ad Remon. conf. 39. num. 3. et de off. 137.
num. 2. coram Aleria, de off. 66. num. 6. post Urrad. de
transact. et in Romana affectationis 4. Junii 1681. §.
in triem, et 19. Januarii 1682. §. 5. substantiarum to-
tum affec. ad fin. coram R. M. Emerit Decano, et pro
Baldus, Valde. amf. 18. num. 3. Siue. de com-
merc. §. 1. quod. 1. sub num. 1. et 2. sub num. 303. vers.
comprobat secundo, Castil. de off. §. num. 1. Adf. de off.
122. num. 3. et §. 1. de off. de off. de off. de off. de off.
prolet. 2. num. 3.

Et in hoc proposito multum, sed insuper solentiam
ad cumulanda argumenta pro naufragio probationis, et
puro affectatorem patitur non habere nomen intercessionis
apoca affectationis, et in jure non improbatum, para-
bilita verba, a se fin. ara. nisi non si error maris de
off. de off. §. 1. infra scripti Summi affectatorem to-
tum patere la. personam affectatorem, et tradit per
Alex. conf. 130. num. 2. lib. 2. et per Ro. de off. 24.
num. 6. 7. part. 4. recent. et de off. 54. sub num. 3. vers.
per pariter, et non 41. coram Ego, et in Romana
affectationis navis 3. Bonaventura 18. Januarii 1697.
§. in nulla refragari, coram R. P. D. de off. Olmo, et
in altera Romana affectationis avaria Stella decernit 18.
Januarii eiusdem anni §. minus negr. coram R. P. D.
Pia super. post Card. Alibi. de inoff. de off. de off. de off.
num. 12.

Ultima etiam hac firmata patet sedula allegata,
potest pariter pro per venire credam, sufficientem
probationem naufragii, quia licet bajonensi con-
tractus affectationis, tamenque juri antiquo nostro
ignota a minus exerceat facultas pro factis hominum
contractibus intercedit (ut advertit R. P. D. Anselm.
de Aleria avaria intercessionis in de off. 70. num. 6.)
nullis in jure certis intercedunt, aut intercessionem re-
gnit, et tamen modo viget quatuordecim consuetudo
navis, quae facientia ex tacto, vel superpetio interce-
ssorum consensu faceret complura, sicut testatur Card.
de Luc. de cred. de off. 107. cum duabus seq. receptum
apparet, quod probatio naufragii fiat in loco proba-
tionis mediante consuetudine, seu dispositione illarum
Personarum, quae superpetio intercessionis per viam
Consuetudinis, quae ad consensum rediret solus in potu-
bit, vel maritima emponit per naves, vel mercato-
res, nomen recipi ad hoc sequendo, siue applicando
doctrinam, Bart. in l. 2. a. 1. et C. n. de naufrag.
lib. 11. de qua Francis. Ric. ref. 12. lib. 4. 10. lib. 1.
et in tract. de affectat. tom. 59. sub n. 204. Cap. latr.
de off. 60. num. 2. Ro. de off. 119. num. 3. coram Carra.
et de 327. num. 7. coram Prad. et de off. 99. num. 3.
coram Urrad. et post in opus Ro. in Rom. Affecta-
tionis navis Circa de Capoguglium 18. Aprilis 1697.
coram R. P. D. Anselm. vers. avaria intercessionis.

Nihilominus non esse ita iudicari, vel arguere in-
herendum, ne male putamus aliqui legulicis, probatio
modo probandi naufragium, cum non sit praesens de for-
ma, sed per acquiescentem iustificacionem illud probari
posse, eadem tamen ratio, quae ad bonum commerci-
um praefatae Marchionenses consuetudines quasi per lege
recepta, expresse erant, ut substant quibus collatione,
aut fraudis dubia non abspiciunt quae meritorium de bono,
sui iudicis tendendo naturalis, et moralis consuetudine,
extremoque apertis iuris, cen-
turi de de probatione re circumstantiis, prout causa ex-
igit, reboata, ut optant praesentatione fiat in de off. Ro-
mana affectationis navis Circa de Capoguglium 18.
Aprilis 1697. coram R. P. D. Anselm. per tot. ea, quae
dixi item Anselm. in de off. 70. num. 15. et de off. de off.
vol. num. 1. et §. 1. in fin. de off. de off. de off. de off. de off.
Romana affectationis de off. Circa de Capoguglium
22. Aleria 1697. coram Capoguglium, per off. de off. 7.
inter recent. ad D. Baldus. sub tot. de affectat.

Quomodo sufficere etiam Capitanum navis de proxi-
mo factum in eo loco, ac Civitate, ubi ille de neces-
sitate comparat, et deplus cum refutatione pariter pro-
meturatum de publica voce, et fama ipsius naufragii,
et cessante ultra nomen navis amplius non habere,
ne late in de off. Roman. affectationis 18. Aprilis 1697.
coram R. P. D. Anselm. vers. avaria intercessionis,
ubi etiam patet subdit, quod quomodo naufragii
p. 10.

[illegible]

Et similiter nos habere locum prefatum nostrum conclusionem, quando aether aliqua confectio, fuit Senan, prola nostrum de affectu. *Affectu* nostrum de affectu, quod concedere affectum faciliorem eligimus in quocunque casu finitro feriemus in totum, si voluerit, et de affectu, sed ut vulgo dicitur impolitan incurre, et ideo per Rotam nostram quodam pugnare in expeditio mandatorum pro affectu quodamque voluitur totam summam affectum illa clausula, restituta tamen prius impolitan significatibus cum modis deinde ut videretur. *Act. Reg.*

8 Ad hanc tamen transiendum simpliciter non veniunt
atque atque affectum, quando in apoc. affectum
convenit huius, quod in eadem casu solit
est reflectere, que et manifestum superum, (specimen
ad affectum, quia sic ab uno affectu omni
super in meritis non fecerunt conferent et manifestum
per Dams. Jan. de deo, apoc. nov. 6. Ego
9 non semper arbitror jam hanc implicite transiendum
non est de formalitate posui, quam necessitate, quoniam
affectum huius, et per per se huius affectum
habetur eorum, conferent et huius affectum huius
10 eorum conferent, et de deo huius Dams. Jan. de deo, apoc. nov. 7. Tamen est, quod tale
instrumentum transiendum affectum huius inferri
faciunt et huius affectum exactione, quia et
mediantibus huius de eorum actione, et huius
apoc. huius in huius huius, per huius admo-
ni. Jan. de deo, apoc. nov. 8.

11 Alio quoque casu ad praedictam restitutionem non teneretur affectuarius, quando nempi ex patto liberati habuerit facultatem mercum reliquos casu limitro factuuo affectuariaorum futuris recuperandi, quod praedictum valeri dicit. *Iur. decissio. nov. 19. nov. 16. de*

12 in hoc casu contra id, quod per affectuarios recipiatur, incomparari debet 12 per am affectuarios deum per affectionem, *Re. dec. 44. num. 10. 11. pass. 6. n. 11. et mlti dec. 430. p. 16. recent. ann. 18. et dec. 400. num. 3. vbi. quid dicitur pass. 17. serv. val.*

13 quando possit casum sustinere ab infirmis et debilibus hanc
licentiam obtinere auctoritate, prout petendum fore ab
infirmitate, docet Reg. C. 12, de consuet. mar-
itim. cap. 6, num. 9, fol. 273.

4. Et in hiis terminis videtur quod ad recuperationem salutis facilius accessum erit illis qui per huiusmodi recuperationem, omnes deinde actus facti ab aliquo pro meritis recuperando, licet simpliciter possint, et non de mandatis facti fuerint merito, meritis debent ipsi ad recuperationem mandata, et in particulari modo *Rel. dec. d. 4. num. 4. part. 6. for. 2. et dec. d. 1. num. 19. et in Rel. in Curia Romana N. 5. Rel. in Curia*

15 *affirmata*. locus vero tali pacto non premissit ut, quia
tunc, cum de rebus assicuratis non propriis disponere
sunt, sibi prejudicant, & repellunt a petitione succur-

16 *Ord. conf. 31. num. 26. & seq. vel quia illeclis etiam non possint amplius adferre a futurorum regno; Af-
fridi. decif. 184. num. 40. & 47. & Ara. emtram una
Genet. 1270. mandata, que illi decif. 9. inter c. 11. et
a D. Reider. lib. 1. de afcorat. num. 18. 19. Non*

est tamen ex supra firmis denique auctoritatibus ad
 preiudicium damni evadendum. quod vero in dictis
 meritis ob causam finitum condigna, licet in eorum
 summam auctoritatem a tertia electione debita de meritis
 simplicibus exire non possit, et in hoc non videtur con-
 trariare. *Quibus dictis* (cap. 31. §. 2. *Sanctorum* et *ordinis*
clero, quia loquuntur in casu, quando merces, et res
 distringuntur simul emptore solvere, et de iure, licet non sit
 hoc nec auctoritatis promissa.

A D D I T I O

Ad num. 2.

<i>Pide que duas horas infra diti 7. anno 7.</i>	18
Ultra datum, seu determinatum crenelacionem tunc iam affectu non ad sume ad, quod pro occupatione tunc saluandis meritis impendunt in 1. Naver- chi, quod in 1. Naverchi, <i>Cygo-Galva-terra. dy. anno</i> <i>13. 16. et 17. ubi dicitur, quod ad eam rem ita-</i> <i>non tunc non adfuerunt. tunc non possunt ad</i> <i>favorem saltem Naverchi pro dictis impendi ad e-</i> <i>as, ubi in quod ad ad pias dargant contra</i> <i>Dominum. tunc.</i>	19

Ex fide huiusmodi daturu emendatione non solum ve-
nit deteriorando membra, sed denuovo pressu, aut hu-
icu amillo, *Rev. deteg.* 238. part. 6. *seren.*

Ad. 1987. 4.

Adic. Mannae, *derif.* Flor. 1. num. 33. & *fig.* & *D. Baldov.* *derif.* p. num. 17. & *fig.* & *derif.* 12. num. 10. & *fig.*

Et quo ad materiam renunciationis simpliciter, vide :
que lex simpliciter in *secundo Temo* in confirmationem et
tam iustitiam deinde Rote nullius laquei.

Quando Naxos una merobis in medio maris in 27
torum petri, affluens non videtur obligatus ad re-
nunciandum anglice regis affluentes, id tradita
per *Fabry, infra, de legat.*, § *Si in legem*, sed proceden-
dum in hoc casu non diffinitione, jura per me firma-
ta in *secus de Tamo* in adiutoribus ad dictam de-
cisionem.

Ad. num. 11.

Adle Cagge, Galeni, lib. 2. introit. dg. num. 17. 21
verf. fupraff. introit, ubi loquitur de finis et pad-
amio cum abfcuritatibus, quibus datur facultas per ab-
ficatibus, de fore 1801: quelle che loro paraffi vola
ori rilustrazione. + fufcitazione delle muree.

A R G U M E N T U M.

Affectatio facta per curam de chi pteu, an valida sit, & ad quera tinea hinc illa introducta. Quæstio hæc maxime inter Doctores agitata, & simpliciter plene discussa, cum aliis ad necessarium Confutamus maris.

S U M M A R I Z E

¹ *Idyllicum, seu interfectio est principale fundamentum assecurationis, C. 200. §.*

1. *Formam affectandam per li*, e per conto di chi spetta, ad quem effectum sui iurisdictionis, & n. 7. *Quod operari in mercibus communibus cum facili*, ibid. & *quod in mercibus alienis affectuatis*, nom. 10. 11. & seq.

Nhamella decipiens Fern. Rariss. detrahens, nonnulli (probatum) accepi. decif. 185. part. 6, 571. part. 3. 217. part. 18 369. & 373. part. 19. 57. part. Card. Abt. Abt. decif. 3. ut videtur, & nom. 13. & 14.

3. Reformentar omni hac formulae quationi uter
se representet.

4. *Emissionary, declaratory, & declaratory Sen-
tence, Stru. The. & Rector, coming in di-
fide, & non* 3, 6, 7, 8, 9.

14. *Affricarctus* non legitur 321-are *Affricarctus* non

15 *Confutatus* *Bacc.*, *causa* *notabili* *allegata*, *perit* *pro* *ob-*
lectura.

- 16 *Reprehensum plures Rota Responsa decisores, qui contrarium firmaverunt, & asserunt periculum esse erroris in Rota non 17.*
 17 *Reprehensum decem florentium, qui est consuetudo 519. D. de offi.*

DISCURSUS IV.

1 *S*ocii enim principalis fundamentum assicuracionis est iuramentum, seu interest assicuracionis, sine quo non potest subsistere assicuracio. *Servae. de assicurac. sigla 10. nam 17. in ultima fidei specie, vers. in primis tamen sententiam. Rot. decif. 571. nam. 1. a. 3. par. 5. recit. & item alii ab eo allegant, & laus Rot. Roman. de non officio. 6. Julii 1705. Introducta fuit formula assicurandi per si, & per tota di che fette, & ita in assicuracione negotiorum ex parte possit adhiberi assicuratio ad primum assicuratum agere de defectu contra iuramentum, sic 1701.*
 2 *Aurum deservit sui iure Doctores super hac formula, an iuramentum illud subferri possit hac assicuracio ad communem interesti iuramentum, & non tamen proderit decisores, cum in Curia Neapolitana, quam Romana inter se committit, ut videtur ex respectu penes Thon. in compend. decif. par. 3. verb. assicuracione Rota. me. 94. de assicurac. respodens decidens penes Rot. decif. 571. post Ursat. de transact. nam. 14. quod est decif. 169. nam. 44. par. 19. recit. decif. 571. nam. 14. 15. & 22. cum fidei par. 3. imp. 2. decif. 285. nam. 3. par. 6. & decif. 217. par. 18. nam. 1. nam. fidei. vers. alia quod, & decif. 373. nam. 19 par. 19. quae sequitur Rot. Florent. penes D. Anselm. in consue. 519. nam. 2. & ad processum ob materiam assicuracionis non hinc ad pluribus in illam, & ad pluribus necnon ob aequivalencia desuper capta, sed etiam super antiquorum fidemque dictum, ut videtur ex more nostra decem.*

Utiq; devotus possit ad elucidationem nostrae quaestiones, recurrere debemus ad Auctores antiquiores qui sunt *Servae. Strach. Thon. & Rota*, eorumque rationes, & quibus utraque opinio proceat, & super quibus in modernioribus, principis à Rota Romana, notuilla capta sunt equivoca.

3 *Servae. de officio. par. 4. nam. 47. & 48. & par. 5. nam. 1. dicit, quod si quis assicurare sibi faciat merces, licet merces non essent suae, assicuratio tenet, quia quando a legiti convenit se coactus, non potest contra agere quodam dominum dominum propter per Thon. in l. commodata pignoris. §. commodata. ubi Bar. & DD. ad quod probandum adducit etiam *Servae* decisorem istam contrariam, videlicet, quod si in tali, quo merces assicurant non essent assicurati, nihilominus ad primum assicuracionis tenentur assicurati, neque iuramentum assicuracionem opponere possit exceptionem illud dominum, ita in primo casu dicendum contrahere, adeoque, quod siquis aliena re quae possit contrahere per sua ab eo notata.*

Nunc vero super *Servae* considerando sic dicemus, aut *Servae* intellexit, quod iuramentum iniquissimum subsistat in vim sponsionis, & bene procedit rationes ab eo adductas cum tali supposito, quod valeat sponsio, seu ademptum, licet suppositum non sit verum, quia necesse est, quod assicuracionis subsistent merces non spectare ad assicuratum, ut hinc sua loca probaverunt, aut quod valeat non propria assicuracio, & tunc nulla ex dictis rationibus locum habet in assicuracione, non prima, quae semper verum est posse hanc iuramentum defectum dominum per assicuracionem opponi, non 2 *assuraciorum pro forma capte iusti iuramentum inter si, si o desuper assicuracionem, ut probant Strach. de officio. sigla 10. nam. 17. in ultima fidei specie vers. in primis tamen sententiam, ubi in puncto respondet hanc obiecto, & Strachum sequitur Rot. Roman. dec. 571. par. 3. nam. 1. nam. 17. idem tenet Gamm. dec. 181. nam. 3. & in addit. decif. decif. 571. 3. nam. 3. singulis in probantibus *Servae* rationibus addit etiam *Strachum* in consue. lib. 23. cap. 30. nam. 45. 46. ubi notat hanc differentiam inter assicuracionem, & sponsionem. Non secunda adpari possit ratio, quia desuper, seu depermutato in casu contractus ex alio procedit motivo, ac ratione ad primum casum non applicabili, & ex illa, quae imponit debet assicuracio, quod legitime agens non datur, & dampnum praesumit, quod sua culpaque fecit,*

hinc non videtur, in si in puncto responderi item *Strach. de offi. sigla 10. nam. 17. in ultima fidei specie vers. ut alius. Ad ultimum responderi declarando dictum procedere, quando inter contracti ares non ignoratur res esse alienam, & sic valeat contractus assicuracionis in vim sponsionis.*

Ex his adductis super *Servae* etiam declaratur, 6 *Rota, in l. de officio. 11. 46. par. 1. ubi eandem conclusionem *Servae* metropolitani conclusionem rationibus, sed in hoc Auctore non est tolerandum, quod pro eadem opinione *Servae* allegat *Strachum* sub nam. 10. quando asserit *Strachum* sub nam. 17. ut supra videmus, existimando eandem conclusionem, de qua sub nam. 3. contrarium determinat, ac penitus rationibus, ut supra pariter adducimus, responderi, item quod aliter *Gamm.*, qui ponit hac contra *Servae*. Ad huc tenet quod *Strach.* *Gamm.* & ad adhibentes *Servae*. Ne cum intellexerit hanc Auctorem loquutum fuisse in terminis, seu supposito, quod alienam valeret in vim vere, ac proprie assicuracionis, iure merito cum reprobatum in hoc finis, nec non et vere possumus cum salvare in alio, quia nobis constare non potest, quod siquis loquutus fuerit in alio casu, quo assicuracionis subsistent merces non spectare ad assicuratum.*

Strach. de officio. sigla 10. nam. 4. 5. super spe- 7 *ci ab eo proposita finit assicuracionem valere, licet navis assicurata non esset Octavo asseruit, sed id adveniens illud, quod in contractum navis suam esse, & sic principiter ob interesse assicurari, ut sententia sub nam. 17. in ultima fidei specie ibi. Et destruit Bar. in dicta L. commodata intelligendos dicere rationes de interesti assicurac. quod semper asseruit de manifestare debuit, & Gualtero in nota quodam suam probavit interesti. Non vero per rationes propositas sub nam. 5. 6. quae sunt eadem alibi super per *Servae* nam, ex quibus deducendum est quambet assicuracionem valere super obiectum, ac rebus alienis, dampnum tamen assicuracionis interesti cas esse facti ob eius proprium interesti. Verum sub nam. 9. asserit ad 14. aliam propositionem speciem, cui aliam applicat conclusionem, & exest quod in assicuracionis contracta persona non nominata, nec expressa in eo nunquam intelligatur, licet merces affectu in parte ad dictam personam non nominatam spectant per Thon. in l. si in exemplum l. 1. §. Chrysostr. ff. de verbis. oblig. & exemplum ponit in loco assicurac. sibi faciente merces contractas, quae ad si pro dividua, & pro aliquid consocium spectat, quod in assicuracionem valere respectu eandem medietatem facti nominati in apoca assicuracionis concludit, secus si dictum fuisset pro si, & focus, seu pro se, & alius ad quos amoveret, quia tunc quodam tenet tenet assicuraciorum, *Strach. de offi. sigla 10. nam. 6. vers. & servae*, ubi hac formula fuit introducta ad tollendum omnes cavillationes, quae per tam interpretandum contrahit, quoniam sunt merces, & sic fiant ista iuramenta bene ex proprio defectu operanti contra assicuracionem opponi non potest, idemque probat sub nam. 17. & 18. et tunc est prout infra hinc dicit, & probato, quia per istam formulam adjectam suis superque fuerunt notum conclusionem, vel alii interesti habentes, nam notum in certo, vel quando contrahitur contractum nullius unquam vult dispensationem vulgari tribui.*

3 *Thon. Baptista Thon. in compend. decif. Neapol. par. 3. verb. assicuraciones hanc tandem speciem, licet quolibet, quare agit *Strach.* sub dicta nam. 3. 10. & sic proponit, & pariter prout persona nominata apocam istam assicuracionem alius mercatorum, seu Domini mercatum assicuracionem, sive consocium non comprehendit, & concludit per dict. Thon. in l. ubi stipulatur, §. Chrysostr. & per Doctores, ut iura quae notat asserit ad vers. hanc quod spectacionem, succedente alio verificato siquis ad finem propositi alterum casum, quando adhibet in contractum assicuracionem generalia verborum, sicut clausula, aut formula, & adhibet si quis a tali stipulatur, a quocumque, super quo post contrarium opinionem istam, & sequitur conclusio pro affirmativa, videlicet assicuraciones tenent ad primum assicuracionem, sed iuramentum ab eo alienum, quae sunt ordinantur a *Servae* supra deducit, non consentit ad istam interpretacionem, nam respectu assicuraciorum expressio nominum in apoca bene potest contra eum, ut videtur expro-*

apponi quæstio hominis, vel defectus interesse, & sic æquum foret, quod intererit esset nullus, quamvis aliter, si non ad effectum formula generatur, sub qua comprehenditur contractus interfectus.

Advertendum tamen est, quod Thorus etiam loquitur in casu, quo Actori affectuarius habetur interesse, licet merces non esset sua, ut cognoscatur in fine, ubi respondit declaratione, in contrarium suis objectis, advertendo eis non obstat, quia Actor non probaverat habere interesse, & si concordat ipsa cum Strachæ, & cum tali casu bene procedunt emendandi, nempe quod non possit reficari quæstio domini, neque saltem an merces sint potius unus, quam alterius, quia ad solum interesse affectuarius, et moratus fuit ex authoritate ejusdem Strachæ, affectuarius tenetur; Quamvis idem Strachæ in dicta lra sub an. 6. & Thorus in vers. idem in apoca dicitur introduci fuisse hanc absolutam ad solum cartam affectuarium habentium tantum interesse fuit meritis alienis, ne ab affectuarius opponi possit cavillatio, quod merces non esset affectuarius, ex quo elicitur non esse necessarium in tali casu hanc formulam, sed exigere, quando affectuarius nullum habet interesse super meritis affectuarius, ut solentur in personis, ad quas ex spectant.

Verum hoc non nos est tolerandum in ista Author, quod inter Jura per eam adducta ad suum primum contrarie opinione (a qua postea recedit) allegat Strachæ in dicta gloss. 10. num. 17. in ultima sententia fuisse, ut tenentem, quod non in casu, quo ad effectum prædicta formula, sua clausula, a altera a ibi fuisse, affectuarius non valet quæstionem, nam Strachæ hoc nunquam dicit formam, quantumtalem solum propositum circumstantiæ formula, & conclusio non valet, quia focus solum propria nomina contrarius (de qua tamen propositum alio loco oporuit, ubi videtur an vera sit) sicut antea ipse concludit, quando ad effectum prædicta formula per se, & fuit, seu per se, & habetur interesse, ut et eodem Strachæ sub eodem num. 17. obtemperat supra.

Rursum in 94. de affectu, cum ibidem in breviter per alios idem, quod Thorus in citato loco proposuit, ac firmavit, paret casum analogum, quia notari maxime fuit, super doctrina Thori, idemque ad eos non tenendum.

Ex præmissis ponderationibus habetur super traditionibus dictis Author non ad traditam revocans propriam accedendo ad nostram quæstionem conclusionem assumendo.

Aut fuit in casu sponsionis, semper valida est affectuarius, sua merces oportet nullo modo spectari ad affectuarius, sua merces non sunt, ut videmus in ea fuisse, quia in infinitum contractibus vastissimis principaliter considerant casus, & non in interesse, neque dominium meritis, sua navis deperdit.

Aut fuit in contractu vere affectuarius, tunc requiritur de substantia illius dominium, seu interesse affectuarius.

Idemque cum assumendo affectuarius nullum habent in meritis intererit, sed non simplices correspondentes affectuarius sui facient merces alia transactibus de ordine forum Principium, solum in apoca affectuarius hanc formulam appendit, pcepte quam debitor non potest affectuarius valere ad beneficium interesse habentium super meritis ob eam rationem tantum, quia sub hac generali clausula a altera a ibi fuisse comprehenditur, neque si fuisse a partibus expressi, ut spectat ut notat, & nihil aliud exigat quam indicio persone, ad quam vere merces deperdit spectant, & hanc sententiam post Strachæ, Thorus, & Rucem vocat Rucem in dicta 285. num. 3. & 8. part. 6. item, quam sequitur eodem Rucem in dicta 371. num. 14. postea num. 22. 23. & 24. part. 3. num. 4. licet in casu suo contrarium doceret ob defectum identitatis meritis nullo modo probat, & de dicta 227. num. 11. part. 18. num. 1. per duas rationes, etiam tempore, quia affectuarius non potest exigere defectum interesse affectuarius, cumque cogendi sunt ad solvendum affectuarius, cumque perici illius non fuit, quia tunc vere non procedit, ut videtur ex supra ponderans super Sententia, & Strachæ, alterum quia affectuarius non com-

petit notum pro affectuarius, sed etiam quam persona habens interesse, quæ est in iure optima, & approbata.

Idem tradit eadem Rucem in dicta 369. num. 44. part. 19. quæ est de dicta 37. num. 18. post ibidem, & emendat, licet sub objectis non oportet dictum Thorus in l. si ita stipulatus 5. Chryseus gl. de verb. signifi. & Francis de dicta 113. adductis a Thoro, & nonnullas decisiones solum in casu Brodi, & To-vaglia, in casu Capponi, & Jodet Curio, & de dicta 3. Jodet curio ibi. Singulis paret relata per Thorus dicto loco pures ludum.

Bene verum est quod hæc objecta non prevaleant in Rota, quantumvis his verbis denique conclusio Præm quando affectuarius sicut meris regere in tali non existens, & ad effectum verba, a illi objecta, valde periculosa sunt resolutiones in his locis emanant fuisse, quia illa decisio solum procedit, quando in scriptura affectuarius non est in alio, & etiam quia illa non fuit probatum, quod affectuarius habent latere in meritis, ut dicit Rucem in dicta 94. in fin. de affectu.

Et superius Rucem de dicta 37. num. 28. Cord. Alibi de incert. Judo.

Ceterum si rei veritas nihil obstat potest Thorus in dicta 5. Chryseus, & Francis de dicta 113. quia eorum dispositiones procedunt in casu, quo non ad effectum prædicta formula generatur a altera a ibi fuisse, & hanc rationem talis (in supra observantibus) applicatur a Thoro, quæ non affectuarius casus, & Rucem de non ad aliam observantibus.

Declinatio in casu Brodi, & in casu Capponi per Thorus relata, & ab eo transigunt per Rucem neque obstat violentie per annuaditionem factam a dictis Andromachi, & ab eodem Rucem.

Declinatio Scilicet eorum Blum paret nihil esset, cum loquatur in casu quo non ad effectum prædicta formula generatur, a altera a ibi fuisse, ut voluit etiam Rucem de dicta 113. num. 8. part. 6. recore.

Hanc vero notam opinionem tenent etiam Sabell. in summa in verb. affectuarius num. 11. licet mala fuit pro objecto ad infans aliorum, qui articulum peribitorum intemerat, adductis Thorus in dicta 5. Chryseus, quod est idem æquivalent desumptis a Rota in dicta de dicta 369. & eum hanc notam tenet D. Asfeld. de summe. dict. 12. num. 5.

Permittendum non est sub silentio de dicta 373. num. 39. 40. 41. part. 19. comparat eadem casus, de qua in dicta de dicta 227. part. 19. num. 1. quæ de dicta 373. videtur quodammodo contrariare nostre opinionis supra firmata, ubi dicit affectuarius etiam emittant cum clausula, & per altera a ibi fuisse, & affectuarius illa, notantesque paret actionem contra affectuarius, dum pro forma hujusmodi stipulationis necesse semper est, ut contractus meritis sui sub nomine ipsius affectuarius, & alia detur absque emendandi affectuarius de casu ad casum, quæ exordia fieri neque possent in casu, quo oportuit fuisse per affectuarius meritis communes, super quibus absque, ac simpliciter concepta fuisse affectuarius, & sine aliis sufficientibus, ut quibus apparet possit de interesse aliorum participum, seu confociorum non nominatum in apoca affectuarius super dictis meritis, Strachæ de dicta 12. de affectuarius de dicta gloss. 10. num. 12. & 19. in ultima sententia fuisse.

Allegat multæ prædicta de dicta 373. sub summe. 42. 43. & 44. (quam sequitur Rucem in dicta 160. num. 9. & 11.) expressione persone affectuarius apoca nominatus esse, neminem de stylo boni Romani, sed aliorum Civitatum, & videtur Confocium Barconia sub capitulo 11. disponere quod affectuarius tenetur jurare non ad effectum super meritis affectuarius alius affectuarius in alia mensa partibus quod cum affectuarius non possit, nisi ipse Dominus, vero notat affectuarius de effectum paret, & affectuarius fieri sub nomine illius, ut quæ vere meritis affectuarius spectant.

Pro responsione ad hanc sententiam completam a R. P. D. Mathys, notat quod quia sententia illa destituta juris fundamentis, & contra autoritatem opinionem, supra exposita, & in piam admittam, etiamque receptam ab eodem R. P. D. Mathys in dicta de dicta 369. num. 44. dicta part. 19. declarationibus.

Idem in Jure reperitur, neque in praxi introductum, quod oneratio mercium fieri debeat sub nomine affectuati, quando conceptus stipulatio affectuati, et per alium a *ibi spectat*.

- Et licet talis forma potestabilis non sit necessaria, neque in praxi sitatur, quando affectuatio sit pro persona expressa in apoca affectuati, immo valde talis affectuatio, si affectuati probatur mercem, licet oneratio sub alio nomine, ad se spectat, et obstat periculum oneris affectuati, potest et contra si affectuati probaverit merces, licet oneratio sub affectuati nomine, ad affectuatum non pertinet, non valuit affectuati, non periculum modo, quod in causa quo sit concepta affectuatio cum aliam, et per alium a *ibi spectat*, servari debeat hoc forma onerationis sub nomine affectuati, quoniam in tali casu sequentibus, et scire semper solent fieri oneratio mercium sub nomine aliam personam, ad quam spectat, ut ex ea facilius declarari possit persona a *ibi spectat*, ut in *decis. 371. num. 5. et 8. par. 6. notum. Strach. de affectuati. dist. 10. num. 17. et Rot. dec. 217. num. 11. vers. ultimo par. 18. num. 1. et Rot. dec. 371. num. 32. et seq. par. 5. tam. 2.*

Neque verum apparet tali casu ita posse abstinere extensionem obligatorum de causa ad causam, nam confusio de identitate mercium, et licet ex eis de confusio, et de vero iure Dominio, ac inter illos hoc abstinere si quis non potest.

- Et quoniam probata *Rot. dec. 371.* allegat ad comprehensionem sui assumpti diversis auctoritatibus, nempe *Strach. de affectuati. dist. 10. num. 17. et Romana affectuati 26. Junii 1673. 5. pariter delicta etiam eadem, quae est dec. 371. num. 44. par. 19.* Atque nulla enim loquatur ad personam, et si potius extenatur a casu nostro, in videre est, per eandem *dec. 371.* quae tametsi cum aequivo de sumpta fuit, Quare si bene ita extenatur, ac intelligitur, medium hoc non probat, sed aperte negare hoc iurisconsultum onerationis sub nomine affectuati, clare apertum.

In casu igitur dictae decisionis concepta est dicta affectuatio mercium obligatorum ab aliis super mercibus, quae ad quolibet spectant, et sine obligatione ostenditur eam rationem, ideoque inter merces non fuerit specialiter expressa in apoca affectuati, quoniam consistit non potest de qua oneratione mercium (sive in casu, sive, *Rot. opinio confusio*, quod pro summi conceptu dictae huius stipuli nonis necesse est, ut oneratio fiat sub nomine affectuati, ne aliter daretur possit abstinere extendendo obligatorem de causa ad causam, nempe de una oneratione ad aliam, sicut autem si aliquo modo confusio de identitate mercium affectuati, propter quoniam variari non possit casus onerationis de uno ad alium, et tunc huius forma non extenatur, in expressis adducitur in *dec. 371. num. 22. et 23. et 14.*

Quatenus autem id confusum extenatur non in affectuati in apoca onerationis, quiaquid de in foro Romano, ac alius Civitatibus, in Genem. Emporio etiam est, quod onerationis servatam sub nomine etiam extenatur personae, ultra quamvis *Rot. dec. 371. num. 10.* talium confusum extenatur ad forum Romanum, et respectu aliam Civitatum contrariam confusum extenatur servatam.

14. Namque patet aliquid argui potest a Confiliis Martia Confiliis Martia in cap. 11 in ipson, quod affectuati praxe debeat versari effectuationes, et non fiducias, nullasque alias per consequens ad se super meribus affectuati in aliis huiusmodi paribus, quod dictum Confiliis, uti leges parit aliter Civitatis Barcinonensis, non finit attendendi in alia Mundo emporio, nisi cas de confusum recepta fuisse probatum fuerit, et deductis per Card. de Lat. *dist. 107. num. 6. de debet. et erudit. et in seipsum. dist. 107. num. 166. num. 10. Rot. dec. 420. num. 23. par. 16. 1700. et per Rot. de Balda. ad Roman. dec. 23. num. 9. de Affid. de mercat. dist. 70. in not. 28. 29. et Tamen notum (a sua potest. mercium. cap. 12. num. 6. licet alia cum aequivo eadem Roma Romana plures effectuum dist. Confiliis Barcinonensis esse in unicus mundi partem attendendum, et ob id videtur, ut in *dec. 126. num. 6. item Sancha. Greger. XI. et dec. 31.**

num. 4. et *dec. 95. num. 1. Coram Regis. et dec. 259. num. 4. par. 5. recent. Coram. dec. 1180. num. 2. et dec. 177. num. 18. 19. par. 12. et dec. 258. num. 4. par. 6. et cum incutit sequendo etiam *Romach. var. 160. num. 9. et 11.* de quibus licet erroris Roma proculsi, ex eo quod dictum Confiliis angustis huiusmodi generalis Martia Confiliis confusum in capitulo 244. ubique locum exceptionem, et a natione nostra Genem anno 1186, quoniam non expressum.*

Confiliis si Confiliis alia Barcinonensis observari debet, non ideo inferri possit ad necessitatem facili affectuationis sub nomine Dominio Martia, qua Procurator illius, vel ipse Dominus post declarationem de sua persona factam parare possit, et quatenus etiam ad hanc necessitatem igitur possit per contrarium usus generatur, et ubique locum exceptionem, facienda dictae affectuationis sub formula per centum de *ibi spectat*, aut pro persona declaranda, ut leges valent, intelligitur in hoc pariter derogant, et absolvent.

Denique respondendum tenent decisionis Florentinae in una Libarini, affectuati Martia 16. Februarii 1682. quae est impia per *Rot. dec. 371. num. 11. et 12. ubi patet tenet*, quod affectuati concepta sub dicta formula non valent, nisi pro causa persona expressum nominare in apoca affectuati, quia cum ista immutari deservit, *Tamen, in dicta. si in stipulatio 3. Chryseus ff. de verb. oblig. et dicta dec. 371. num. 32. par. 13.* quibus satis super respondendum fuit, corruere etiam debet illius auctoritas quatenus in illis libris, uti propter aliam sequitur.

ADDITIONO.

In confirmatione huius discursus addi potest decisio Rotae notae Januac. in Genem. affectuati 11. et 20. Junii 1686. per *Rot. dec. 14. num. 15. et seq. sub idem. de affectuati ubi patet concepta fuit ad sustinendam stipulationem affectuati conceptus sub verbis, per centum de *ibi spectat*, a per *ibi spectat*, vel similibus.*

ARGUMENTUM.

Agitur de quatuor speciebus Affectuationis, nempe. Primo de affectuatione contracta per centum de *ibi spectat*. Secundo nomine exclamando. Tertio per se, et persona exclamando. Quarto pro se spectante nullo tam ad se, quoniam ad personam quodcumque exclamando, quae est formula comprehendi in Emporio Genem.

An affectuati, qui exegit pretium affectuationis ad aliam spectant, conveniri possint in iudicio ordinario pro restitutione indebiti exacti, et licet hoc dicatur cum pluribus de functionibus.

Nec non plura aguntur ad interpretationem Martia Genem. de functionibus, ac aliam Genem. Stanconem, sive Confiliis Martia.

SUMMARY.

1. Di pluribus speciebus affectuationis, et eorum distinctionem.
2. Affectuati facta per centum de *ibi spectat*, non indiget nominatione stipulatio.
3. Sive si facta fuit per personam nominatam.
4. Exclamatio persona nominata in consilio illi potest.
5. Et an videtur per personam extenatur, quoniam fundatur in nomine, et idem.
6. Contractus pro persona nominata valens est.
7. Nominatio facta, extenatur ab una aliam non datur in persona nominata, in quoniam extenatur extenatur, et num. 7.
8. Di stipulatio nominata vel. num. 8. et per ad num. 24.
9. Contra nominatum agitur in iudicio pro inframentum perinde, ac si in eodem fuisse expressum.
10. Papi nominatum factum aliam tribuitur nominatum, non nominatum.
11. Nominatio sequitur quoniam quoniam Emporio extenatur.

³² quid sit, si servus sine in agere cum Procuratore, et hoc animum profunder voluisse, ut mandatis quatuor, & in tua terminis habet locum, Text. ut l. qui nihil daretur, ff. de donat. l. si procurator, & l. periculum in principiis, ff. de acq. rer. dom. cum similibus.

59. Ali in casu nostro, in quo M.M. Absconduntur eius D. Viviano ipso, non est Procurator D. Martini illius mandatis acceptis contradicunt amentem, vili funt applicati iura in leg. res ac mandata ff. de acquie, veti. demur. 1. 2. Cod. de hoc qu. a non duntax. l. pignori. 5. Et si possit ff. de acquie, pignori. 1. si Procurator non sit, ff. mandati cum nihil, quod arguitur a Sord. consil. 19. numer. 40. Altrich. Finaliter sententia. 3. apud. 47. numer. 15. In. post. Zaccaria de falsis. distinxit. 44. numer. 6. 7. Rot. apud. de mercat. de agniti. 137. numer. 2. Barboz. in leg. post. datus 41. nom. 34. ff. falsi. martini. Cuyo. lre. consilii. 41. numer. 11. D. Manf. ampliat. 496. numer. 13. Abscondit. de demur. res. lib. 3. inquit. 13. cum 216. ubi refertur ita per Si non decemum. Acc.

¶ Iste superueniens fuit agredus quatuordecim, an d.
Martini legi militario, & fuit officio d. Viriani
ponere legem, iure, quandoquidem fuit factus mili-
60 ritus, fuit additus legi adito quatuordecim, fuit
iure ad dicit, quod in Viriano habet causam, & in
iure crine Regius piti, quod ex qua persona que
legem capis, qui factum profectus debet, ita quo
profus de regulari, per. Quod aliter per aliam iniqua
condemna infert non debet, ita debet ff. de iud. qd
mutacione perfonarum non interuenit condempnacione
61 nu. l. a. ff. de iud. ff. de iud. obli. Unde tunc creditor
hypothecae ex legali officio valens cauetur omnes
aditiones tales distinet suo competentes, non tamen
iure proprio, sed ex iura, & persona debitoris dicunt
agere, nec est potest nisi eius fin causa, & prout
aditione compensante. *Lothol. dicitur, 362. novem.*
63 10. etiamque obliare omnes, quod Auctor obliat
fieri enim dicit potest credendum ipli agenti bene probat
deus. de Regis, 2. c. 2. nu. 1. ff. de iud. in fin.

per, *de hoc*, *liber*, 32, n. 1000, 11. 1998 (n. 11).

Ukraine Soc.

Halbstarke Seite:

64 **E**X quibus satisfacti possit alia questio, an scilicet
sufficiens accusatio pro si, et alieno nomine
exarato, vel pro si spectante rēpo, tam dicto no-
minato, quā persona. per quē quocunque ex-
alazanda, si obsecutus in iudicio excusatio expro
alio, ad quem vult parati utilitas contrahat, casu
possit in iudicio ordinatio ad reformationem iudicii
existe, de qua questio non tenet *Targa in suis penda-*
tionibus. interdict. sup. 30. num. 12. vbi nota, et si fi-
renza, ubi refert fides negativae decernit. Genua per
DD. Jo. Baptistam Gramm, & Jo. Baptistam de Pie-
tre anno 1670. ut apparet ex coram vno typis edito
65 *incipiente M. Jo. Francisci Sassi, & fortis ex eo,*
quod condicio iudicii non dicit contra eum, qui
ex ordine alienis nominat, et tractat per D. Arfoid.
de commode. lib. 1. num. 6.

66 Vocem in dicta carta preceſſent fuit, cum accep-
to, quod abſentem ab eam parſi perſonam, quam
ſimpliciſſime Procurem, aut nudi minime, ni in eo,
qui contrari ſimpliciſſime pro perſona nominanda, &
in hoc caſu bene procedent deſinit, qua tunc ſola
nominatione emiſa ſit, ut videtur mox ſupra, tran-
ſtundent in nominem, ac ſi ab inſua fuerit ſolus
in coeſſente.

87 Secus in casu, quo pro se, aut persona nominanda assertio facta fuit, quia tunc etiam facta nominatio nemine remanet nominatus probi contractus, & eo magis quando pro se simpliciter facta ad assertum ad nullum nominanda, ut notavimus supra in secunda, & tunc proci contractus assertio

riosa. D. *Aspeltis* da zimmer. life 12, an. 7. & freg.
18, 19. & *Est. Aspt.* in *ans Gancu affecationis* at.
& 27. Fikawer 1457. infim regidrandu, puzquai le
affecationis asptitit proprio nomezco judico esseativo, 65
dicta Author an 16. & 16.

Causam autem apud afflictorum iurante suspensam 69
telum facit afflictorum in actu solennium, vel ante,
quod ipse solus iurante repetens in iudicio ostendat,
nam de erudit nunquam disponere videtur in sum, ad
quem spectat, iura amittit trahit et Targi dicit
Ius, et praestitum in Causa ab Advocatis, & procuratoribus
huiusmodi iudiciorum peritus.

Alium quoque ex predictis inferre debemus, quod exiit perit et dispositio statum Genet. de fieri, in primis, prohibere nullas affectiones fieri posse, neque valere, si necesse perire affec-
tionem non exprimitur, quia si agitur de prima persona affec-
tionis iam non valet consensus, ad prout in termi-
nis per *Allegat. Jus. mortu. 47. na. 19. de. de. sup-*
nam, contractus affectionis non perit fulmine in per-
sona expetit contrahitur, quia ex simpliciter contra-
re potius relinquitur, neque in persona maritum,
quia obicit Statutum, locus in aliis duabus est
affectionis, quia totum contractus inperit in
persona expetit in quo contrahitur, licet ad ultimum
alteram affectionem effectus rediend, ut singulis
Genet.

Et sic apud nos commendabili temper vifa (ui huc 72
nostra formula allocutionis, cum quâ, & admodum
præa dispositio Statuti de fœderis, mandanti expiati
perfectam reddunt, & altera, quod multis hinc affec-
tationes sine viro.

Apud aliquos sapientes, & quidem celebres Jurisconsultos videbimus hæc formula contrarium fecisse dispositionem dicti Gentis. Sciamus, quod non, dicitur isti, contractus stipulationis ratiōem contineri in persona experti in ipso contractu, & unitas contractus ab ea potius decernitur adjuvantibusque, adjuvantibus tunc per consequens factam fore potius, qui nullum habuit nullum contra dispositionem predictam Statuti notis.

Verum hoc erat contrarium illud quod aequivoce, cum
Socinianus ostendit probat solam affectionem fieri
abique talio ad eum solam effectum, & consideratio-
nem ad quæ una alia facerent affectionem preteritum,
quod alii proprie contrarius videretur, seu specificus,
tamen obiectum prohibitionis naturæ, seu actum in
cuius notitia, quæ per se expressa in contrarium affec-
tionis, & in quo solam vacatur fieri contractus,
non agit ad sua ministerium, sed ad ministerium altius,
ad quæ declaratur iustitiam, & eundem contra-
dictum fidei, & hoc iusto producta forma non repugnat
dispositioni, ad intentionem Socinianorum, quæ nihil aliud
signi, quoniam quod affectionem fieri non possunt, nisi
sunt universæ talis ad impedienda videretur, specio-
sus fieri paria, vulgo *formis*, ut æque bene in
explicare Socinianus in alia parte essentiam suam, ubi
et dicitur *super alia quibuslibet formis fieri, seu*
formam videretur facerent, responderet, de quo possunt
dicunt memini Læzer. de sive. quæ. 27. feb. in 49. ita
affectionis effectus rediunt in habentem iustitiam
non curato, à quo pro ea agi debet, val adhiberi,
& pro responsi explicandi gratia, dicam quod si dicit
causæ declarationem acceptare nollis per edictum de clau-
sura ad eius favorem nullum, & ipsorum affertio non
possit agere, quæ tunc negat ad ministerium, ad ec-
clesiæ avocaret verum videretur, & sic remanet
simpliciter affectum sui dicti prohibita à dicto notio
Sociani.

Quod enim faciendum erit, si affectus in casu ante
speciem affectationis, in qua totus contra dicti iudicis
est in persona affectus, cumque solam affectationem
73
constat, & affectus non noster agere, potest tunc casu
ad quod unius contractus spectat, ut agere adversus
affectum, cumque cogere ad sumendum agendum,
ad effectum, in quoque consequitur tunc casu
ergo non tunc, *Quod de effectum, 5 quod 14. n. 1. & ad*
laudem per nos infra in non iure devali meritis
n. 1. valere per nos infra devali meritis, in agere
nam pen in sum per nos infra devali meritis
nam, affectus, dec. 165. n. 2. 8.

- 9 Et in dubio veritas an adhi; nec ne, pro affectu
corrupte preiudicant. Ceterum non id.
- 11 Dubio in dubio non igitur preiudicant.
- 12 Refertur ad explicandam diffinitionem Confessio-
nis, circa competendum militarium.
- 13 Et non debet trahi ad iur. maritimum. Et ad
Statutum Genes. na. 32.
- 14 Confessio Natus Berchemus est Jure Privatum,
nec alterius potest per lege, prout verba Con-
fessionis latuunt.
- 15 Adducuntur testimonia, ex quibus profertur
nulla talis confessio, & non. 16.
- 17 Explicatur Statutum Genes. de locutibus &
locutibus fidei, profertur circa probandum
morte per famam, vel Nomen, & na. et. 31.
33. & 44.
- 18 Statutum inducitur modis probationum, non con-
ferat alios de Jure asseri voluisse, & 43.
Et hoc procedit in Senatu Genes. de locuti-
bus & locutibus fidei de docet. et frand. credi-
de de probat. scriptis. privati. na. 19. 20. 23.
& 46.
- 24 In competendis militarium pro singula hora tra-
dita a Confessione, comprehenditur etiam hora
nocturna.
- 25 Et ut in Statuto Genes. & afferuntur rati-
ones na. et. & 45. & 47.
- 26 Reprehendit Armeum. sic. 31.
- 27 Ex diffinitionibus municipalium aliorum Cito-
rum in eadem materia debet probari Statutum.
- 28 Natus fignis etiam de iure probatur per Fa-
mam.
- 29 Et quomodo hoc facta de iure probatur rem-
issio.
- 31 Natus designatur a fama.
- 32 Dicitur Podium allegari potest ad dissolutionem
grate latera auctoritates, precipi circa signi-
ficatum verbum, num. 37.
- 33 Notitia fignis quomodo censatur habita in Ci-
vitate remissio.
- 34 Fama, vel Nomen quale esse debet.
- 35 Affirmatio falsa a bona, a casta morte
vult.
- 36 Et affirmatio in hac affirmationis potest si per
eius media iuramentum a suspiciant, quod igitur per
eius media foveri fignis veris.
- 37 Quod si iussit veris fignis, affirmatio supra-
dita non valet.
- 38 Perpreudat Dicitur temp. 115.
- 39 De solatibus durum militarium pro singula hora
quod tenetur affirmatio probari.
- 40 Testes deponunt de fama, tenetur exprime-
re personam, a quibus ea hoc deponit, audire-
re, remissio.
- 41 Afferuntur Dicitur tenetur contrarium.
- 42 Civitatem de sua diffinitione.
- 43 Fama, vel nomen si impetitur ex personis suspi-
ciosis, non ab Affirmationibus malitiosis factis pro-
cedit, non igitur audivit.

DISCURSUS VI

- N**otum casus fuisse ex sola possibitate, nempe
ex eo solum, quod ab affirmato de tempore
ante affirmatum ab haberi potest, indicaturum statim
perueniamus. *Re. decif. 28. ann. 1. part. 2. reuoc.*
decif. 379. ann. 11. & 30. part. 19. Berich. vel. 160.
num. 8. Adrien. decif. 359. num. 33. Card. de Lati
de dehi. & credi. decif. 109. num. 2. Rot. curiam
Gregor. dec. 116. & 157. curiam Regas decif. 33. nu. 71.
& 95. & curiam Regas dec. 302. & 100. & dec. 373.
per 1. part. 19. re. & in puncto Status: Genium:
de fecerit. & dec. de immuni. & 1. quod. 7. part. 2. am-
plices. 10. num. 10. fol. mob. 331. quod sequitur D.
Anglad. decif. 12. num. fin. & in simili Statum Aco-
modatuz Kuruzi in sua distinctio de affirmati. versif.
a *quasi affirmatur, secus affirmatio facta in inveni-*
entem hosti, vel malis amici, & in vulgo dicuntur bene-
cia, & caritate autem, quo in casu affirmare potest
medo Iuramentis si purgare & preiudici praesumptione
efficiantur & sola possibitate, & tunc affirmatio tenetur
affirmacionem stare, nisi notum casus supradictus
Cojuz. de Communi. Tom. 1.

coartum habuisti probare volueris *Graviss. Interd.*, in
Justif. Holland. lib. 3. part. 24. tit. 133. quon. legimus
Katibae la sua Diatriba di affecione verq. quon. affec-
ione aris in fin. de ratio ell., quia presumpcio legit, nisi
 Scatur non est prefumpcio juris, ac de iure, quia non
 admittit probatorem lo conseruam, ex multis per
Corpus. ad Statut. Adulterant. cap. 194. num. 7. R.
 cap. 63. ann. 51. cap. 97. ann. 5. 6. et cap. 310. num.
 16. et 18. lib. 1. Juramentum enim ell rante, officia-
 re, quod presumpcionem facit, ac doli a Statuto
 alius indicium potius euerit, ac difficit *Seraph. di*
jurament. promiss. 737. num. 63. *Casali. conf.* 180. num.
 3. lib. 1. *Sordi. conf.* 10. num. 19. et 20. et *Just. Barbos.* lib.
 cap. 10. contrarium num. 8. 9. de re parat. *Ret. de. lib.*
 31. et *Dumier. Jan. Error.* ad pragmat. 1. num. 15. et
 31. di numer. Item limita in procerationibus affectu-
 rium, ad quos unitas affectu rionis non spectat, adeo-
 que in is prefum non debet doli *Adria. dilla de off.*
 737. num. 5. 6. *di off.* 54. num. 3. et *di off.* 31. num. 10. *re-*
ner. Repet. et *de off.* quod probatio facta ab affectuans
 circa non casuam nonne reddunt doli ac proba-
 tionibus affectu rionem, quia illis tendunt non ad de-
 struendum intentionem affectuans, sed ad eludendum in-
 tentionem non esse falsum *Adria. de off.* 737. et
 numer. 14.

[illegible][illegible][illegible]

(colibam flammens comprehendere voluisse hocas pedicularias, quibus comprehensae miliaria est. rescribere, istas si ad sola miliaria 24. pro unoquoque de calomelo fieri debent, effectum autem diffinitum à comprehensibus aliorum mundi Civitatum, in qui flammens rescriptum habere solent, facimus patet per Card. de Luc. de infect. flamm. §. 9. num. 9. & de pedic. dist. 35. num. 28. & de legum. dist. 12. num. 25. & de priv. dist. 4. num. 18. & 19. & Adolph. de general. Statut. anteq. centi. 1. numer. 125. & si principalis in mercatoribus, itam commerciorum non propter consuetudinem, qua fieri potest, oblique correspondet.

Quam obſervandum quod Statutum Genive, in principio dicti §. ſecundo, ſubſiſſe legimus, legibus, quod ſtatutum facta poſſit diſtinguiſſe, ſequitur in ſequente, quod ſi ſubſiſſe habuit, non fuerit potius, vel ſtatutum haberi poſſent, non valent. & in hoc, ut diſtingui ſupra, ſic diſponit ad ſus continere, adeoque ad hoc ut ſeire poſſim quando, & quomodo ſtatutum habuit continere, vel veniſſimur haberi poſſent, recipiendum verba erit ad ſus continere, & ad ea ſupra per nos addenda.

31 Bene actum est, quod Statianum Gentes addidit, quod notitia inducit a fuma legibus probata ad *pa-*
fama legibus probata attendi debeat, quia forte
 hic potius possit dubitari, an illa coniectura fume
 sit per se sufficiens ad probandum notitia, licet addu-
 ctum sit per Dodonæo, ut videtur illi *quod* *Statius*. *confut.*
64. ann. 9. in fin. Stace. de commercio dilis 1. 1. n. 1.
1. n. 1. 169. Rur. de afcricana. not. 78. notum. 199.
 32 Et quomodo probetur huc fuma, optulit demonstrare
 Cyprian. ad *Stace. Adriani. cap. 97. an. 1. et* *plurib.*
lib. 6. n. 6. 1. n. 100.

34 Adverte tamen quod si metio per mari esse defen-
denda ad terram firmam, tunc sufficere exim simplex
Novum, quod ad terram pertinet, voluerim in-
venire, ut consuevit idem *Scor. de commerc. delle*
41, quod 1, item 164, 165, et 166, Novum enim ad
35 facta sua distinguunt, ut in illo non requiratur quod
tunc disponat a quo audivimus, quia fides inchoat
Audire Novum procedit, quoniam sufficit allegare
sententiam iudicantis. *Scor. delle loc. cit.*

Et hanc diffinitionem inter Novem, de summo
admirante etiam Taffi in sua Poemata, super Hierosolima
vindicata in libertatem lib. 5. Jam. 68. Or. 89. ibi,
Dumque primo, ibi a les tal nunc appari,
Pec uncta de fama,

*D'un air un autre langue en son murmure
Ne trahissa la fureur, et si dissimulé.*

36 dicta enim Poetarum, principis insignium allegari
possint ad decorem causarum, pro ut ceteri Auctores
37 Quae, non. 10. 11. de hoc praefatus procedis quando
appet de proprietate verborum gl'is. ad dict. §. item
verbum in. R.

38 Nouca quomodo censetur habita in Civitate de can-
do finitro vide *Ras. Joana. de mercator. dec. 36. C.*
43. per 100.

38 Unum tamen adhibendum, confuso, quod facta hec, vel Norwici nata sit ex hostilis perfidia, & legitimis argumentis, vel aliquo fundamento, ac ratione, aliquoq; sit iustis argumentis, ac nullo fundamento in re, & parum idoneis testimoniis ea facta manifeste, esse potius falsa, vel populo, cuius confusio nullum impedimentum esse rationem 1. Determinatio C. de praei. cap. in consuetudine Civit., & postea, tradit Bar. in l. de monere §. plurimum ff. de quali. & in reall. infirmatione §. mortuus. Alia, 109. 23. vel. a. Dic. conf. 432. rem. §. & optat Parlaton. ad addit. ad quali. s. numer. 1. & §. quod si simul adhibuerimus facile eorum affirmacionem esse falsam sanum, seu Norwici in populum pariter, Parlaton. ibidem.

A D D I T I O

Ad cont. 1. & c.

40 Affirmationem a buona, i cattivi magis debent
valere testis quam *Palaf. confab.* 64. namq. in fin.
Keril in sua *Barab.* de affirmat. non solum loco
hic curat, sed etiam nom. 7. verq. *affirmat. confab.*
Barab. *Chiar.* in se, & *curat* de la mer. in. de

castrati. marini. cap. 4. num. 10. vrf. mus. li. Cof-
falar. fol. milii 210. editioni aliam. Rutenberg. & 12.
die. affecuranti. & Amsterdam. ann. 21. fol. 309. Dic-
conf. 113. fol. num. 1. & fol. num. 4. ac alia circa ha-
ec. dñi. 2. ann. 153. & ibi ca. addn.

Verum quoniam huiusmodi affectus in nobis aliqua fuf-
pione inueniunt, quod affectus non per folam naturam
Novum, fed per carum media fuerit amiffionem me-
dicum, fed Navi similes, potest fe purgare a dictis
hufusmodi medio purgamentis, & per eorum aquam infu-
dere, ut nofte Græci, & Arabi ceteri in praefentem
caufam, quoniam ad hoc tradunt per Affeum de praefentem.
h. h. c. de purgamentis, c. de no.

In casu summo quo consistit, vel probatur quod
 affectum per Eodem, aut utroque, vel Conterno,
 vel alio singulis mediis ceteri fuerint uisum, vel
 necesse fuisse despectu a, tenent omnino praxim Auctores
 huiusmodi affectum non ualere, item facti illi
 fuerit a bona e. uisum uisum, & licet dicitur
 conf. 113. *sub nom. a. conuictum tenet in casu suo,*
 nihil tamen aliud aduersari uidetur, quia in illis casu
 apparet contrarietatem uoluntis non solum affectum
 non licet a bona e. uisum uisum, sed etiam ad
 affectum fuerint, vel intelligendum casu secum
 peruenire. *Quomodo* si autem ponderari idem
 dicitur *sub nom. a. & sub nom. a.* facit omnino nolite
 tuncque, & nihilque contrarietate fuerint.

Ad. wght. 17.

Pro hac calculatione dicuntur milliarum profunda 44
hora non teneat affectum perbaris processu diffin-
itione loci, in quo feruacis est casus fuerit ad locum,
qui haberi possit illius nostri, sed fuisse ad huc
se propodium, siue allegatum in actis, quia interea
tam mare, quam terra sunt uocata fuisse penitus
Sinec. de offere. p. 10. l. 1. c. 1.

Ad chm. 18.

Add $C_{45}Br$, 1946, 53, 1000. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837

Ad 2007, 20.

Postea etiam allegari alia iniquitatem Scitae, ut 46
nempe Scitatum de *Tijam, seu principis*, licet dipo-
nente, quod contra testamentum, aut ultima voluntas
valuit quicunque testibus adhibitis, tamen si quibuslibet
voluntatis, vel testamentum de iure valeret cum mi-
nori numero testium, vel solennitate, etiam validum,
licet non interveniant quatuor testes. *Idem, cap. 160.*
Item alia de *Scitatum de clerico Cancelli*, ab eo cen-
sente subacti alio modo impediendi executionem statu-
ti affirmationis. *Armenae, decr. 7. tom. 26. cap. 2. deo.*
28. tom. 25. de alia Scitatum 6. fin. de cons. exort.
In quo non videtur prohiberi alio modo expediendi sen-
tentias, ut decernit fuit per *Reverendissimum, in Joanne*
de Gentibus contra Rario anno 1791, Scitatum dicendum
de alio modo expediendi in vna auctoritate ordinatum ab
ord. Sacerdotis in pace, et 5. cap. sup. Item aliam decerni-
tione *Rite contra penam Principis, decr. 88. tom. 2.*
Quiddam dicens motivandi gratia videretur notius au-
dientibus in illius datio quod est penes eundem *Ple-*
narum, decr. 101. et 110. cap. 141. 44. 5.

Admission, 201

Add. Surveys of Economic eff. 16, no. 10. 47

Ad count: 16.

Nun prodita continet ell inter Doctores super pun- 48
cto, an tales depozitiones de facta tenentur exprime-
re perfonas, a quibus illud, quod depozitum, adve-
nit. Affirmantem etiam habemus Card. decy. 335. n.
36. per 14. revert. C. decy. 100. n. 18. C. 19. per
15. item 1. de ad inveniend. Card. de Luca. de Dec.
dec. 4. n. 6. C. etiam Sermones, prout Affat. confule.
342. n. 40. Sub. decy. 333. a. 6. C. 7. Rorden.
confule. 36. n. 87. cum 3. l. 1. n. 2. Et in terminis
notum, Alen. de lib. 3. cap. 50. Sub. n. 40.
verf. diffam. a. 1. n. 1. Sub. Tholof. decy. 318. n.
6. C. 19.

Centarium tamen regitur Gratian. cap. 310. na 49

24. & seqq. & 597. numer. 12. & 16. *Rat. iuram Ludovici. decis. 473. ann. 2. & ibi add. & dec. 704. num. 3. par. 1. reroni. & dec. 331. ann. 1. par. 2. n. c. & decis. 475. numer. 1. par. 12. & decis. 476. numer. 16. par. 14. & Rat. Ludovici. post Palm. rep. decis. 70. num. 4. Ruffan. de iurim. iuratum. cap. 4. quæst. 70. num. 16. 17. & Rat. Florent. coram D. mea Ruffan. in Librum Penamaria Adami 24. Dec. 1717. h. non quod interpretis.*

- 30 In hoc Doctorem diffinitione adhaerendum videtur, ut agatur de re necessaria, & publica, & tunc non est necesse quod per tales nominentur auctores, à quibus inducitur, *Rat. decis. 475. num. 1. par. 13. reroni. & Rat. Ludovici. decis. 70. numer. 2. & Florent. in dicta Librum. penamaria iuram Ruffan. & similiter hoc procedere in civilibus auctoribus, Rat. decis. 476. num. 18. par. 14. & dicta R. 11. Floriani in dicta Librum. penamaria, Solum hodie de praei universali, ut notat cum iuris Ruffan. de alt. valent. & contrall. cap. 5. quæst. 47. num. 16. & 17. Quodvis dicimus illi contrarii, qui non adveniet, an Doctores loquuntur solum in criminali, aut in civili materia, nisi nos applicaverint ad materiam civilem in qui sumus, ut dixi, de praei universali non solum expresse auctores.*

- 31 Verum hac dispensatio cessat in casu auctori, ubi tamen Græcum contrarium fuit de simpliciter tunc, in hoc in diffinita per nos ponderatum fuit, Statum poro auctori concessit faceret quod fuit, vel novum vacaret ex persona infidelis, aut iuratore, vel nos ipsi in populum ab affectu auctoris malivolè promissa, tunc minime est illa dispensanda, quæ statuta hic in diffinita num. 39.

ARGUMENTUM.

Agitur de differentiis inter contrarium sponsionis, & contrarium assicurationis.

Secundo, quomodo cognoscatur contrarium fuisse potius assicurationis, quam sponsionis.

Tertio, an sifcum superveniens assicurato possit convalescere assicurationis contrarium.

S U M M A R I U M.

- 1 Assicuratio debet probare contrarium, & risonem.
- 2 Secus in casibus maritimis.
- 3 Et quando hic contrarium dicitur assecuratio.
- 4 Assicuratio non valet, quando assecuratio fingi habere mercem in Nave, quæ in terra non habet.
- 5 Contrarius sponsionis valet sine contrarium, vel risonem.
- 6 Si dicitur sponsionis post sequentem casum sifcum non valet.
- 7 In contrarii sponsionis ante summam assicurationis debetur, licet in parte totum mercem perierit.
- 8 Item si assicuratio falsa est, pro summa accidentis valet mercem, & ibidem.
- 9 Rata mercium recuperatio ante creditum assecuratum non semper potest, si, quomodoque, sit contrarium.
- 10 Contrarius sponsionis, & assecuratio quando dicitur risonem, & num. 10.
- 11 Assicuratio assecurati assecuratorem fuisse fallam pro summa assecurante valet risonem incambit pro probando.
- 12 Assicuratio praesumitur falsa eo modo, quo fieri debet.
- 13 Explicatur Decisum 420. par. 16. & 400. par. 17. & decisum 43. post Baldum ad Ramum.
- 14 Explicatur Statutum Genæ, de securis. §. securitibus.
- 15 Statutum loquens de assecuratore non debetur ad sponsionem.
- 16 Assicuratio non tenetur probare se habuisse inopin de tempore assecuracionis falsa, quæ fuisse illud superveniens.

17 Intellige si superveniens intercessit super mercibus jam incambit, sicut in id superaddit, aut aliter sit contrarium.

DISCURSUS VII.

A Distindam de qua non valet contrarium assecuracionis, nisi aliquis probaverit, de ad risonem prout assecuracionis exigent, probare quid debet contrarium mercium *Rat. dec. 475. num. 2. par. 4. reroni. vel onerato pecunie si solum est factus oneratus nautici feneratori seu pecunie transmissi, ex traditi per Card. de Luc. decis. 111. numer. 6. locus si est factus moderati contrarium cumque maritimi, quæ veritudo let solum feneratoris negotiorum cum Novatio, quæ tunc onerato pecunie probari non debet, vel necesse non est de Luc. dicitur luc. num. 9. & seq. & 10. supplem. dicitur 1741. decis. 167. D. Asfeld. de commercio. decis. 70. num. 9. 10. 11. 12. 13. quibus in locis etiam auctores quomodo Utinam dispellit, & illas validitates plene probant *Rat. Episc. dicitur. par. cap. 98. numer. 11. ibi declarat Constitutionem 5. M. Gregor. IX. in cap. Navigandi de aser. & D. Asfeld. de commercio. decis. 70. num. 4. 11. & 12. ut loquitur quodammodo huius contrarium *Rat. dec. 365. num. 2. & seq. par. 19. n. c. Et quo sequitur quod assecuracionis contrarium non valet, quando quis non habet mercem in nave, sed sifcum tantum habet, Statum de assecur. & spons. par. 3. numer. 10. vers. sed post Statum de assecur. gloss. 6. n. 6. & 7. n. 8. *Rat. dec. 371. sed vnde par. 5. reroni. cum allegatis in dicta decis. 66. num. 4. post libellum de rasonis. & dec. 373. num. 37. par. 19. reroni.****

Verum si contrarium assecuracionis non est proprium talis, sed sponsionis, tunc contrarium mercium probare non est de aliquo necessario, quia sine tali contrarium, vel aliquo sifco contrarium vnde de Luc. dicitur decis. 111. num. 5. de risonem. Et quo sequitur, quod in casu nostro, super quo mihi fuisse contrarium pro exercere mercatoribus, assecuratio sifcum nautici vel vnam, vel mercem est tantum valet, quæ prout assecuracionis, sifcum talem contrarium assecuracionis valet tanquam contrarium vnam seu sifcum, nempe sifcum sponsionis, sicut ab assecuratore actum sit de sifcenda tali summa, sifcum nautici valet, *Rat. dicitur decis. 371. numer. 2. ibidem de contrall. decis. 3. quæst. 9. par. 3. num. 3. vers. non negi tamen. Stat. de spons. & seq. lib. 6. quæst. 7. vers. si autem assecurato. Aterni. contrarium lib. 1. cap. 30. num. 18. & 45. *Rat. dec. 66. num. 5. 6. post libellum de rasonis.**

De non tamen debetur potest, an contrarium sponsionis factus post sequentem casum sifcum, qui non fuit ad notum assecurantem, valet potest, & videbatur quod sit, ex traditi risonem per me in sum loco, ubi licet probat contrarium assecuracionis sifcum post casum sifcum valet, dummodo tamen bona fides, nempe ignorantia casus in assecurantem, sed contrarium in contrarium sponsionis debetur, ac tunc *Card. de Luc. decis. 109. ann. 4. de risonem.*

libet assecurantem, quod in huiusmodi contrarium casum investigari non debet, an contrarium assecuracionis fuit sponsionis, aut propriæ assecuracionis, quia si est assecuracionis debetur solum damnum ad ratam mercium mercatorum, & deperitacionem, sicut si est sponsionis, quia tota summa sifcum contrarium est debita, licet in parte tamen merces deperitacionem, vel assecuratio falsa sit pro summa existente valet mercem, *Rat. Episc. cap. 97. num. 6. 7. Rat. dec. 400. num. 1. 6. 7. 12. 13. par. 17. reroni. quæ est reperta in par. 19. dec. 58. & dec. 23. numer. 4. post D. Baldum. ad Ramum. & idem D. Baldum. in assecur. par. 39. num. 3. 9. Statum de commercio. §. l. quæst. 1. num. 119. *Rat. decis. 420. num. 17. par. 16. reroni. de risonem tamen sifcum est, quomodoque sit contrarium, & rata mercium recuperatio, quæ ad creditum assecuracionis potest, ac in risonem est Luc. n. de Jur. mercium lib. 2. cap. 8. & 8. *Rat. dicitur decis. 410. numer. 18. par. 11. & decis. 23. ann. 16. post D. Baldum.***

Contrarium contrarium sponsionis debetur, quando supponitur aliqua certa summa in casu quicquidque sifcum successit super mercibus, & non assecuratio, sive va-

lois mercium, quia tali casu principalis intentio contrahentium vertitur, & respectum simpliciter habuit ad causam finalem, quia accidere possit super mercibus, & de isto casu tota summa debetur, *Est. de off. 400. par. 17. 18. & de off. 410. par. 16. 17. & de off. 23. par. 17. Baldus. ad Remon. Alend. d. 115. cap. 50. num. 16. lib. 39.*

10. Secus autem, si certa summa stipulata fuit super mercibus, quae si liquem finem causam patiuntur, quia cum tunc principalis intentio contrahentium non respectum simpliciter, & absolute Gentium, sed respectum finem, huius super importatione finem valet adferunt afferuntur solum quantum pro certa summa convenit, & non ultra, tali casu, si summa afferuntur excedere valorem finem, finem ad, ad hoc extentum non tenentur afferuntur, sed tantum ad valorem finem, seu importationem mercium per se ipsum, quia iste casus est contrarius afferuntur. *Servat. de afferunt. d. 115. 6. num. 6. Uysel. d. 131. num. 12. Ruy. de afferunt. Nota. 10. num. 25. 26. & de off. 410. par. 17. Baldus. ad Remon. Alend. d. 115. cap. 50. num. 16. lib. 39.*

11. Et ad hoc conferre etiam idem *Card. de Lata in d. 115. d. 107. in fin. & de off. 33. num. 59. de solut. ubi advertit, quod ad effectum evadendi questionem casum super liquidatione pretia, seu valoris mercium, per certa summa afferuntur fiat, & sic prudenter ferre solent mercatores, quia tunc afferuntur afferuntur afferuntur in se factum pro summa excedente valorem mercium incurritur tota probanda. *Fanarelli d. 115. num. 15. Scoto. de comest. d. 115. q. 1. d. 115. Est. par. 11. & de off. 229. num. 31. & de off. 400. par. 17. & de off. 400. par. 17. par. 17. ex interia compenditiorum separata, ubi afferuntur in omni, tempore qui praesentem finem, quod afferuntur facta fuerit eo modo, quo fieri debet *Ruy. d. 115. d. 107. 10.***

12. Ex his igitur recte comprehenditur, quod aliquando afferuntur, licet facta pro summa certa super mercibus, non est ipsorum, neque valorem finem, sed propria afferuntur, nam super pro certa summa in finem effectum tantum liquidationem evadendi, ut per *Card. de Lata de qua supra*, & quidem tanta pariter effectus *Fanarelli* proposita, & aliorum non supra liquidationem, quoniam si in sponte uno est necessaria liquidatione valoris mercium, quia, etiam si summa conventi excedat finem, ea debetur, etiamque effectus discernendum ad speciem afferuntur probare, quod summa certa excedat valorem mercium finem finem, & hinc cognoscitur maximum equivocum, in quo proceditur Cuius

13. Gentium, ob multum intelligentiam declarationem declarationem 400. par. 16. & de off. 400. par. 17. & de off. 410. par. 17. Baldus. ad Remon. considerat in eo quod facta pro certa summa afferuntur absolute, ac intelligit dicit debet talis afferuntur Valentini, seu ipsorum. Quamobrem afferuntur planis in casu contingens non sit simpliciter effectus, sed hoc pendere & facti circumstantiis, per quas iudicandus debet contrarius sponsoris, vel afferuntur, & sic concludendum quoniam iste potius facti, quam juris

14. Advenit tamen istud, quod in Statuto Gentium, collatis hic disputationes. Nam per Statutum Gentium, de securitate probatur et nullas ipsorum, seu vadimoniam, vel tamen species contrarius habetur, sed solum securitatem pro valore, ac quantum iustitiae

15. potest, ut in *Statuto Gentium* passim fieri, & super hoc Gentium. Statuto idem notat *Alend. d. 115. cap. 50. num. 16. lib. 39.* quod loci etiam dicit, quod tunc et nunc loquendi ipso acquiritur pro afferuntur, attamen Statutum de afferuntur loquens uno debet tunc ad ipsorum, ut interpretatur afferuntur.

16. Pluribus ibi hinc membris Consiliis finem super hoc dicto, si de tempore afferuntur facta afferuntur non habere interest super mercibus afferuntur, sed post eam superveniat, dato casu finem, an valeat afferuntur. Disputabimus committitur, & potius per invaditur tunc finem, modo tamen hunc intentionem afferuntur scribendo advenit illud dictum revocamus, super quo, licet in contrarium nonnulla argere possent, credimus certe afferuntur finem

finem per 11, quae tradit *Gabriel de verb. obligat. contr. 1. num. 58. & Alend. de ead. lib. 14. cap. 18. num. 7.*

Et hoc intelligi, si solum superveniat interest in 17 mercibus jam contractis in navi, sicut si interest superadditur, nam tunc super mercibus alios superponitur, vel superadditur non valet afferuntur, nihilominus sit expedit convenit inter partes, *Santoro. par. 3. num. 48. & de off. 410. de off. de comest. d. 115. cap. 50. num. 11. Ruy. de afferunt. par. 17. quoniam sequitur Alend. de nullat. contr. 1. par. 2. quod ibi num. 61.*

ARGUMENTUM.

Verisimilis scientia casus finem resubstant & possititate quidem scientia praesumit an debet in procuratore afferuntur ad intelligentiam Statum Gentium, de securitate. S. securitatem facta.

S U M M A R I U M.

1. Nulla passim non praesumitur in eo, qui nullum interest habet in afferuntur.
2. Statum per Statutum Gentium, de securitate. & de off. 400. par. 17. & de off. 410.
3. Statutum, dum praesumit circa alium, non personam indistinctam comprehendit.
4. Et facti est interpretandum, ac omnis via fraudibus occiditur.
5. Statutum advenit ad remittenda fraudes, & equitate considerari potest, & alium.
6. Praesumit non est attendenda, quando Statutum effectus factum ad alium, & de off. 410.
7. Commendatur Statutum Gentium, de disputationem bene Statuti.
8. Ex his causis.
9. Lex, seu Statutum praesumit de genere ad ea, quae tendunt fraudes, habet etiam locum in istis, in quibus committitur potest, licet commissa non fuerint.
10. Edictum Glendii, & Consilium Valentini diffinitum, quod nullus scriberet ipsorum, postea ut in finem afferuntur legatum, praesumit, licet scriberet per seipsum facti, & nullus suspensus.

D I S C U R S U S VIII.

POstquam in superiori capite progressa recte iustificari non posse cognovimus licet invenit DD. Rucius, & Lufianus novum casum finem facti super Navi vocata, Afferuntur de Porvalla, nationis Venetiae non existit Libani tale tempore, quo ea pervenire facillime potest ad Cuius Civitatem ubi tunc afferuntur obviat non per M. Joannem Baptistam Levitum, Consiliarium Valentini, & Jacobum Marianum Misuram, & ab eis afferuntur, prout veretur etiam Libani exarumata resubstant, quia possititate admittit tam de praesumit, quoniam nullus manet p. 12. ut. de securitate, S. securitatem facta obviat afferuntur non valet, ac tunc, & ut loquitur in praecedentibus disputationibus, suspensio loci obviat, insinuare expensam cum Statutum afferuntur fundamentum in super praesumit notitiae effectus debere in eo, qui nullum interest habet in mercibus afferuntur, licet potest credendum, vel praesumendum, sit ignorantiam finem habuisse, quoniam dubium in aliorum committitur perpetrare voluisse, ut licet supra docuimus in disputatione incipiente notitia casus num. 1. a. & de off. ubi etiam hinc controversia advenit adversus huiusmodi Statutum praesumit committitur tam posse praesumit.

Cumque verum ista afferuntur nullum interest habere, nec habuit ostendimus, sed illud immo spectare ad Aeternum, Unum, & Socios mercatores Venetiae, qui cum per licentiam ea manifestum desiderat de praedictis afferuntur procedendi, ac finem, soli possititate notitia non videtur sufficere itaque inducitur dolus in eo, cuius nihil interest afferuntur fieri.

Attamen contra ea replicandum, & quidem in finem

- 62 Notaque affirmata, & efficitur dispersas inter affirmaciones factam de mercibus, & tam factam in tota summa super mercibus.
- 63 Quantitas affirmata super mercibus non probatur existens valorem mercium, nisi ab affirmatore probetur.
- 64 Ex probatore Aplice contraria facta per affirmatorem remanet declarata interposita, pro quibus affirmatus conuictus.
- 65 Declaratio sita nominatione interpositum facta per affirmatorem, transmissa, in cuius anni sui contrahit, dummodo ab eis sit acceptata, & ann. 71.
- Et in casu non facta declarationis interpositum negat habet ann. probandi interesse sua provisionem riter, & ann. 67.
- 66 Affirmatio facta per se, et in iudicio, a 2 chili spectat, non valet, nisi in personarum testimonio in ista affirmatur.
- 67 Affirmatio facta, vel recepta persona, vel mercium interpositum, & a. 70.
- 72 Pessum, quod de riter, damno, valore, quantitate, & quantitate mercium credantur per affirmatorem, est validum & 127.
- Et hoc habet locum tam in iudicio, quam in iudicio ordinario a. 80. 82. 85. & 89.
- Quantum in iudicio probatur in iudicio non debet remanere in iudicio ordinario, & a. 83, 87. Sed solum reprobatum.
- 73 Substantia contraria in tota interpositum ab affirmatore remanet non probatur.
- Declaratur a. 74.
- 75 Argumentum probatur remanet per se in tota contrahitur.
- 76 Pessum in locutione opposita, quod finit tempore locutionis sit in iudicio contraria contraria, vel non in locutione, valet.
- 77 Probatione remanet pessum ad iudicium per se.
- 78 Quantitas, vel quantitas riter, seu damni probatur per se per affirmatorem, quando in genere constat de damno pessum.
- 79 Quantitas creditur probatur per affirmatorem, si constat in genere, vel in substantia de tempore.
- 81 Affirmatione contraria a contrariis partium locum accipit.
- 82 Probatione facta in iudicio iudicio non probatur in ordinario.
- Sicut si in iudicio constiterit legitima facta, & a. 4. & 91.
- 83 Iuramentum est indicatum, nec ista per se quis per parte iudicis, & per parte non.
- Et illud semel probatum non est retractandum numer. 85.
- 84 Iuramentum probatur debet inter terminum probationis.
- Contrarium adducitur a. 86.
- Et hoc contraria opinio fortis procedit, quando remanet facta aliquando ad paramentum Partis cum clausula absque alia fide, seu probatione, item. 90.
- Quo casu neque citius partis adversa est de substantia, cum sit iuramentum iudiciale, m. 91. & 129.
- 93 Acte factam declarationem, seu nominationem, ante sui contrahit remanet per se nominationem & 110.
- Quantum illud remanet apud ad alium satisfactionis faciendo per personam iudicalem, numer. 94.
- Non itam ad terminum huius, si omni pro Persona nominatione promissi pretium a. 97.
- Et hoc procedit in affirmacione facta ab affirmatore pro se, & Persona iudicalem numer. 96.
- 97 Nominatione facta tota contraria substantiam cum Persona nominatione.
- Et in quibus casibus de procedit, vide ibid.
- 98 Omnis possibilibus interpretationis faciendo est ad contrarium substantiam.

- 99 Falsitas non debet probari iuramento alteratio, seu iuramentum huius est utilis.
- Præceptum quando nulla adhibi causa iuramentum demum. 100.
- 101 Falsitas, seu alteratio huius non valet, nisi, quam aliter Partem affirmatorem per se, quando probatur est in parte iudicis.
- 102 In casu pro affirmatore factum est.
- 103 Affirmationis repetens iudicis ex parte ab affirmatore in iudicio iudicis iudicis anni negat probandi riter non habet affirmatorem.
- Sed hoc opinio reprobatum ibid.
- 104 Cuius a paramentum admittit aliter pessum probationem contraria.
- 106 Sub casu finit in affirmatore, comprehensio tenet ann. constanter, remanet.
- 108 Quare falsitas Affirmationis a nominatione in parte.
- 109 Quando non in tota contrahit solvere Affirmationem, sita riter.
- Declaratur a. 110.
- 111 Acte non, qui venit ad partem, et valet dicitur a substantia remanet solvere contraria. Diffinitio riter.
- 112 Aplice contraria magis attenditur quod verba per partes superaddit, quam quod ille contraria in formula impressa.
- 113 Et magis attenditur verba Domini, quam persona in tota aplice nominatione.
- 114 Ex aplice contraria subscripta a Scriba Nunci probatur mercem affirmatorem.
- 115 Subscripta ab aliquo, sique signum crucis appositum per Patrem scribentem legem non probatur, nisi aliter constiterit temporibus.
- 116 Magister nunci per dicit solitas literas mercium per se aliter contraria, in quibus casibus mercem in alia loco, & aliter persona constiterit si utilis.
- 117 Nunci primus, cui mercem constiterit debet, aliter aliter habet contra Capitulum.
- Limitatur. 118. & 119.
- 120 Liber nunci valet manifestum per se probatur.
- 121 Ex signo, vel mercibus impressis in Bullis paramentum, seu mercem, arguitur iudicis adhibet, cui signum est probatur.
- 122 Et in impressione aliter mercem signum mercibus arguitur fuisse traditus affirmatore, casus est necum mercem.
- 123 Ex signo, vel mercibus quoniam mercem arguitur fuisse traditus.
- 124 Aplice contraria subscripta a Patre, seu Scriba contraria, licet dicit, non probatur contraria.
- 125 Contrarium iudicis formatur.
- 126 An valet pessum de fide aplice riter, damnum, interesse & similia dicit cum paramentum affirmatorem.
- 127 Solutum illud validum.
- 128 Et non solum ann. est validum, cum affirmatorem officium non solvendo.

DECISIO ROTÆ GENUEN ET DISCURSUS X.

Iuris maxime in equo. 2. lib. 3. Communis Scilicet commendabilem formam DD. melioratio sententiam dei. 10. preterea mensa Decembris laum, in qua D. Cornelius Volfi affirmatorem remanet contrarium ad restituendum M. Luca Iulianus & Erce. Alexan. affirmatorem per se 1850. in exclusivo iudicio casu nota cum per triginta annos per quodlibet contrarium, ad formam aliter Scilicet de casu brevis. L. 2. cap. 4. lib. de 18. quodam mensa, illam revocatur, diciturque, constare de fide, salvo tunc negando, & procedendi super reliquis, & cum in provisione capta de 21. mensis iuris, in omnibus D. Volfi remanet absolutum, in huius melioratione dictum fuit, Provisio revocatur faciente aliter loca lata absolventi D. Cornelium Volfi a perit per M. Lucam Iulianum restituta per ann. 1370. contrarium interesse, sita sita.

Item DD. de Ghibernis ad formam priorem, de qua-
bus in alio, referuntur facultates promittendi quod
alia pars per priorem interpositi dicitur D. Cornelia,
& sic resolutio emanat quoad apothecam affecutionis
dum ap. 29. Decembris 1693, concernentem dictam
affecutionem priorem 1350. quam D. Voich affec-
tus in viam pacis, de quo in eadem apotheca, declara-
verat fecerat ad eandem DD. de Ghibernis, sub quo-
rum nomine fuerunt, in istis se vera coacta dula
quaqueque noverit, de alia minus vasa, vel per
Carolum, fecerunt plena novis viis aditit Cepha-
lores.

De sinistro etiam ad fuituram viam sui confide-
re, tum ex dispositionibus Telluris tam hic Genue,
quam in Civitate Venetorum in hoc ordinato ius-
ticio exarantem, quibus, de si de publica voce, &
luna, ac de audito à Bagrovich Patrone Navi re-
stantibus, concurrantibus aliis, de quibus videtur,
credendum vult Card. de Luc. de iudic. dist. 33. à
numer. 1. Ric. recant. part. 3. tom. 2. dist. 434.
numer. 9. & sequent. & part. 13. dist. 313. tom. 3.
& quidem quia à processu Plumbis, de quo infra per
dictum D. Affecutionem proinde existit, quod Affec-
tione Admirationis del Referis, capitaneis per Phoeni-
cymen Bagrovich, de qua in dicta affecutionis epo-
che ob transmissum factum aliter locum nuncupatum,
il Palazzo, non solum solum ancoraggio, sed à Mi-
nistrio illius Francipare apta, & iudicialiter consilia-
ta. Tria enim iura est quod casus finit recte pro-
batur per testis in loco dictum pass, & si sine om-
nino parus examinatos, Card. de Luc. de credit. &
debit. dist. 111. tom. 12. Ric. nobile de Morat.
dist. 77. tom. 3. & quod in materia affecutionis
levioris, & que possit haberi, admittunt proba-
tiones, Aterquid, de iur. mercator. lib. 2. cap. de
affec. 13. nu. 75.

Casus verbò emane configurationis est de compo-
sitione in affecutionem, de qua agitur, Rota non di-
stinguit, quia dictum M. Affecutionem voluit impere re-
fugium, & proinde huius fecerunt accessu meritis,
& quoad debet possit in dicta Affecutione, & quod
durata debet, dicit, & quoad Affecutione pro-
inde apparet Genam ex parte iure in terram ad ho-
minum subventionem. Hoc enim casus, Navi ad Portum
non appellat, affecutione promissa debetur, quia hoc
modo affecutionis omne informatum in fa salutem di-
citur, Ric. rec. part. 6. dist. 45. nu. 10. per 17. dist.
400. tom. 4. & 5. & inter recedentes per D. Collig-
notum Baldaco, ad Ramon part. 1. dist. 23.
numer. 1. accedente etiam Sotro alium casum non
excludenda nisi brevitatis, in qua non non veritatem,
quia cum consilia in dolo machinationis proinde ma-
ta ad casum, ut possit Ric., & alius credit Epist. Ric.
dist. 39. fidei. quoad 99. numer. 14. & se-
quenti debet probat, & nulla fin ista proba-
tio.

Et licet DD. Informantem pro M. Affecutione con-
volvatur ad motum casus Navarchi, de qua Af-
fecutionem non tenet praevidendum, placuit DD. di-
stinctio non referenda, quodquid enim si, ad amem
Statute de securitate, & casus, ubi habetur, quod ca-
sus finit non indiget, nisi Navarchi affec-
tione, sed si per quod merita ad alia fuit affec-
tione, reddendum fuit agi fortis et cum finem, qui
proinde humana aptare non possit, loco hic dis-
positionis super casu alterius periculi, quam ipse
affecutionem, placuit inquam obiecto faciente dis-
tinguendo, ut per de Luc. de credit. & debit. dist. 45.
not. à numer. 43. & per Epist. Ric. dist. 39. fidei.
97. tom. 2. & seq. vol. 2. ubi de casibus, si Na-
varchi est Dominus mercatorum, vel participes, licet
militari, vel per casus, vel si ipsi Navarchi ge-
nu vicerunt, & de casu, quo simpliciter fuit deponata
ad alportandum.

De dictis primis casibus militariibus favore affec-
tionem non agimus, quia Navarchi noster nullam
participationem habuit in dictis casibus, sed sua Ma-
iorem onerat, in ea non aditit fere casus, nec
Navarchi hic loco licet deponata, quatenus ex li-
teris oneratorum, apparet solum deponata ad alpor-
tandum etiam provento Natio dictas merces empta
per Carolum Tholorem, & onerata pro concepto

superius expedito, ut in casu Ferrandis, dist. 28.
numer. 21. unde casus padanos, & affecutionem
dicta Marilline ob non solum ancoraggio, quod
est casus eadem super Navi, deinde amplexum in
notitia affecutionis, maritum quia in dicta Bagrovich
homine ex quo praeiudicium ignoratiam interponit, &
que non est casus referenda, ut per Ric. dist.
410. numer. 10. part. 16. recant. de quanto de
scientia coalitaret pro re annuere sident una & 70
libris recepti per Curiam Plumbis, licet eadem om-
nes discordant, non ista barbaria excepta à dicto
Statuto postea, Epist. Ric. dist. 45. nu. 10.
& seq. ubi quod culpa Gubernatoris Navi non es-
tuit affecutionem, qui solum potest agere contra
Navarchum, quia occasione periculum committit,
Ric. de affec. numer. 89. & 143. Ric. de immo-
nere, & iamb. dist. 5. part. 4. nu. 1. tom. 135. Fer-
randis, dist. 24. numer. 16. Ric. nobile dist. 3.
numer. 5. & dist. 166. tom. 4. & in terminis con-
fiscata Navi, ut quod Navarchi dactum non solvere,
idem Ric. de affec. à numer. 71. Aterquid, de
iur. Affecutionis, lib. 2. cap. 17. tom. 30. Indulgentia vero
Navarchi licet casus pro evitanda vigilat solutio-
ne non infert aditum, sua solum condonatur ad
calum, Card. de Luc. de credit. dist. 106. nu. 28.
in fin. & seq.

Opinio vero contraria affecutionem procedere postum
casibus supra recensitis, quodlibet scilicet Navarchi
ad participem mercatorum, vel potius à Domino alium
loca supra casus, nam tunc affecutionis debet libe-
rari, quod talem praeiudicium recepit, & affec-
tione non tenetur, ut in casu Odd. dist. 31. tom. 18.
& 20. Cur. affec. 73. Aterquid, dist. 11. nu. 431.
nu. 3. Ric. dist. credit. de affec. numer. 21. 64. & seq.
Epist. Ric. dist. 45. nu. 99. infra, & dist. 92. tom. 1. &
Aterquid, dec. 184. tom. 30. lib. 3. Ferrandis, nu. dec.
144. tom. 20. Ric. dist. dist. ultima per 20. tom. 20.
& 21. part. 16. rec. committit alia velut in alia Ric. de
affec. ubi si in 1697. tom. 2. P. D. de P. in impress.
per Card. Alibi de consensu, in Jura dec. 64. leg. a
nu. 22 ad 24.

Munit debet DD. de existens istis, quod
pro valitudine affecutionis sequitur ad eandem Sta-
tute de securitate, & securitate, ubi expedit in-
stantur affecutiones nisi ante affecutionem mediatam, vel
immediatam, principalem, vel aditum, & non per
quantitatem, seu valore casus, fere valui, & affec-
tione tantum, quod etiam finem à iure emanant,
cum illud sit de substantia contractus affecutionis,
ut in puncto D. Ric. de eadem Statute de af-
fecutione, & securitate. Ric. nobile de Affec. dist.
dist. 3. tom. 26. dec. 5. tom. 10. Ric. Ric. & fin.
dist. 36. numer. 9. & dist. 104. nu. 4. Ric. Ric.
dist. 391. numer. primo, & sequent. part. 3. tom. 2.
recant. & part. 7. dist. 47. per 2. & in terminis
valore D. Aterquid, de commercio, & mercator. dist.
70. nu. 13.

Sequitur computum sui, quod ex dictis estum,
& processu Plumbis structo habetur, quod Marilla-
na predicta erat contra viam passis, & apotheca affec-
tionem loquatur de eadem Marilliana Admiratione del Re-
feris parentia per Phoenicymen Bagrovich onerata
affecutionem, & Cephalorum & Ramo ad affec. in
confiscandi Genae, D. Cornelia fidei, & perini per
casu avertendi, quod de per se inferum ad existen-
tiam istis, & deponatur Navi, in 14 finis per Ric.
dist. 297. 10 part. 3. non apotheca contra Card. Ric.
dist. 137. tom. 1. Ric. quod de avertendi Navar-
chis, & dist. 185. in princip. part. 6. Ric. Ric. nobile
dist. 4. dist. 5. per 2. nu. 11. ibi, ut refert quod non
apparet de affec. & valore mercatorum, pro quibus fidei
fere fecerunt, quia apparet ad dicta apparet quon-
dam forma apparet per Ric. rec. part. 3. tom. 2. d.
dist. 391. nu. 4. & 5. & in proximis terminis, quod
traditio pecuniarum ad casibus maximum probetur
ex apotheca de super confecta, Ric. dist. 390. tom. 31.
part. 10. repert. per Ric. Ric. de translat. dist. 33. &
novitum Ric. de illa Ric. de affecutionem Navi.
Ric. 1697. tom. 2. P. D. de la Tremilla & verum
vero, de affec. per Ric. Ric. Ric. Ric. de Ric.
in p. dist. dec. 37. nu. 2. & seq.

- 34 in casu dalla conf. Atonch. apothecariorum non ad-
docebamur ad probandum factum contrarium, & quan-
tibus mentionem in eis delapsorum, sed ad effectum
probandi dominium totiusque controversiarum inter
Cappociani, qui ne vera erat sententia, quia non erat
non affectuati, nec affectuati, cum Nacerchio, sed
emerat à Massimò & Grimaldis. Contra per Penamaria
conterata ad festum condignati Antonio eisdem Massi-
mus, & Genobis, & huius factum militare poterant
regula, per Atonch. adducta dalla conf. 572. num. 16.
quod si licet in Iudicio rei venditoribus, & quo ag-
35 hatur, a quibus concideretur probandum dominium,
ad quod, ut ipse dicit, inferri non poterat cum huius
contrariis partibus de causis, sed quodque dixerit Ato-
nach. verum est, quod si agitur de mercibus contrariis
36 in Navi dependens, quoniam dominium est illi illi pos-
sessori, indubio, & consequenter superabundant, & Sen-
ten. conf. 572. num. 9. post mod. vers. & pro fundamentum
Ters. conf. 1. cap. 10. num. 101. par. 1. Rot. tit. par. 14. det.
407. num. 1. & 2. confirmat. dist. 92. a. num. 1. &
407. 337. num. 1. par. 15. & in remota punctualita-
37 tibus, quod dominium mercium probetur et huius con-
trariis, vulgo de carità. Rota recent. par. 8. dist.
340. numer. 8. quod confirmat ibi in dist. 632. &
derelict. 794. cadem par. 18. item 2. in quibus hanc
conclusio non fuit impugnata, & licet Rota pater
Card. Alibi, de exceptione, in Iudic. dist. 57. num.
4. & seq. & quidem quia in nostra apochia contraria
38 habemus, ut supra, de illa usque passio signata G. M.
G. per huiusmodi cum signa inferunt ad dominium
mercium, idem Atonch. de pempt. lib. 3. pempt.
64. per tot. Card. Anton. de Luc. ad Gratian. de
40 pempt. 300. num. 3. Rot. Rom. recent. par. 10. det. 9.
numer. 7. & par. 18. claus. dist. 340. num. 8. Rota
apochia de mercator. dist. 600. & numer. 3. ubi
refert illud vulgum, quod ad signum cognoscimus
hulle.
39 Quod minus affectuorum respectu affectuati non pos-
sit dici verum, ut supponebatur ex Rota. seq. in det.
318. numer. 38. & seq. par. 19. recent. quia hoc non
40 dicitur, pater, nam si habetur itaqueque fidei quod
et per Stat. de immort. & camb. 6. 1. quod 1. m.
129. & sub m. 503. vers. comprehensum secundo, Sym-
mond. de ser. maritim. & Naxie. cap. 7. de affectuati.
m. 30. & seq. Alibi. conf. 421. num. 10. & de
41 illis. dist. 184. m. 7. Alibi. dist. 3. num. 4. Rota rec.
par. 6. dist. 184. num. 185. num. 4. ubi tanquam rei et
42 solentur, iuxta Odd. conf. 31. num. 16. Rot. de
affectuati. recent. 3. num. 13. Rota rec. par. 19. dist.
368. numer. 104. ubi tanquam emptor peruenit, cum
43 affectuati contrafacti emptori, & recedunt affir-
matum, & in remissionem, futo, ut ibi, vel do
ut hanc, Symmond. dist. cap. 7. num. 33. & seq. Rot.
post Card. Alibi. dist. dist. 57. num. 4. & seq. Rot.
dist. 3. m. 38. & dist. 36. m. 9. ver. post dist. 184. m.
13. par. 4. item 4. recent. par. 6. dist. 239. num. 8.
44 & par. 19. det. 370. m. 6. ubi quod affectuati con-
tractus proprio dominium vendito fidei peruenit
peruenit, & emptoribus factis reo, licet Atonch. de
commert. & mercator. dist. 1. a. num. 4. & licet af-
fectuati dicatur contrarius nominatus, licet immunitas
45 et per eundem Symmond. cir. cap. 7. a. num. 45.
apochia in fin. Nunquam fallituri potere, quod affectu-
ati in terminis respectu affectuati, cum sit et pater
debetur, etiamque in praesentem Hermola. ad ill. Filippi.
tom. 1. fol. 134. a. 1. et 2. num. 265. Stat. de commert.
46 & camb. 6. pr. cap. 11. a. m. 503. vers. comprehensum
secundo quales cum rei et rei in eo considerabatur
facere affectuati, solita stipula, tamen pen-
cipuum debitor, Ego. Rot. dist. Jan. dist. dist. 91.
numer. 3. ibi cum cum agitur Principis esse Ter-
tullia, alia modo ad videndum rei peruenit portorem
passa, nisi per affectuati, Leli. de Iust. & Jan.
lib. 1. cap. 11. apochia 26. Nec est horum, quod af-
fectuati contractus fidei peruenit in terminis peruenit,
45 in illa saltem Doctus mercium, qui de terminis af-
fectuati est solutus in affectuati, & Navarcho,
unum redere, Card. de Luc. de cred. & debi.
dist. 111. a. 4.
46 Nec fidei peruenit sua elegerat, quod & cognoscit supra
recentis apochia contraria in favore adhibere de
Gharis de Venetia teni facta per testes depen-
deret de Commert. Tom. 1.

et habere totam causam, et de qua videretur pluries
 scribere, et sic ad foream Scatur, Janum de proba-
 tionum frequentatione principum cap. 19. fol. 1. non po-
 teretur in favorem exterrum illi proficiat dicitur
 habere locum dicitur inter Civis, et diffinitum,
 et ad foream Civitatis, et diffinitum, et cum,
 cum agitur de recognitione apocharum utroque
 est talibus a notariis aut aliis in potestatem nonque
 extrahatur, recognitionis per illi dicitur habere
 totam causam est de iure perfectum. *Scatur. decis.*
156. la. add. et ibi Carol. An. de Luc. post
num. 3. et ibi. Rota curam Africa decis. 311. a
num. 7. rem. part. 2. decis. 159. a. numer. primo ibi
num. 3. quod administratio non requiritur in reco-
gnitione familiarum legatum, et decis. alii. numer. 3. 48
et decis. alii. num. 7. part. 13. et part. 19. decis. 239. et
decis. 192. et ibi de a. et de quando administratio
 requiritur, superabundat illud, quod refertur de re-
 cognitione legitima aliter apocharum dicitur in fa-
 vorem patris D. Corneii, ex ea ratione non de
 per se inferior ad veritatem aliter in favorem diti-
 tionis DD. de Ghazari, et tuncque tempore matris, et cla-
 ritate ejusdem Schiani, et Concilio premis firma-
 ta utra est, non solum quod ad alias impunit, in
 quibus res non sunt et sufficiens, et in casibus, de
 quibus per Rota, decis. part. 12. et 13. et part. 4. ibi a
 num. 7. et 8. et decis. 136. num. 19. part. 11. de-
 cis. 135. a. numer. primo, et part. 13. decis. 153. a. 3.
 in ultimis refutationibus. *Athen. decis. 991. num.*
3. et Natural. alleg. 36. a. num. 28. et 40. quia sim-
 pliciter referunt dispositionem ad Scatur Janum de
 probationum frequentatione peritiam, cui, quando, ut
 ponit agitur de affectatione, videtur adversari de la-
 ra infra decis. 100. a. num. 2. et ibi. in sum.
 Volens, quod si contrarius affectationis stipulatur fa-
 hic Genus, etiam fecerit affectum unum Scatur,
 quod cum finis Rota, de fidei. a. 109. ibi quodquid
 sit in nostro casu de lae doctrina, superabundat DD.
 existimantes, quod recognoscit si habet secundum dispo-
 sitionem huius communis, patetiam cui finis in
 scripuit, in quibus claret non potest suspicio anti-
 duci, cum qua et de lae potestiam Plumbum habemus,
 quod a Baguerio Petronio Marilium patetiam fa-
 ctum in actio perdonationis configurat Cap. Probatio
 placet huius oratione, et quando hoc probatio di-
 fectet, illa perfunctorem concludit in tempore ad
 evadendum perfunctorem huius, et perfunctorem
 de lae, ut in similibus tenemus per Rota de lae. a.
 104. ibi 3. et a. de fidei. probat. de lae. fol. 1. fol.
 104. et 105. quodam modo, et per huius causam
 ibi 155. de quibus quia uterque in actu orationis
 adnotatur in suo libro, et fuerit fecundum
 de lae adnotacionem plures ab eo concludit apochar
 oratione, quoniam una in tempore per la-
 vanchum, ut dicitur huius supra 5. quod vera pro fin.
 et in simili dicit Rota rem. part. 6. de lae decis.
 alii. post numer. 6. ibi etiam quare abe huius
 alii, quod de lae de antea finis huius, ut
 quod est in facultate ejusdem de Baguerio, cum per
 fin non peragere negotium affectationis commissa
 Pompeia, vel ejusdem huius Pompeia, et quod tunc ad
 cum compungit non sufficit oratio a recedere ab af-
 fectatione, et solum meriti regere, ubi Nicola fab-
 ra peroratio Petronio, solum enim fraudis non cadit
 in frequentatione orationis.

Maiores pondere duplicata fuisse et, quæ de-
bentur de non addita prohibitionis præcisa iura va-
lente meritis affectuatum et sub dispoſito, quod
hæc determinat ad id non poſſum deſiſtere
anteo iure Statuti de ſociet. lib. 4. cap. 17. §.
primo, admittit ſolum ſocietates, pro quatuor-
tiſ, ſive veluti iſti, ſive veluti, et aſſociationes
tantum, et non ſolum liberarum prohibitionis con-
cedens, quod dicit Marſilius tam omnia non ar-
bitri, cui tenent ſecundum depoſitionem iſti, de quo
in dicto proceſſu Pluribus, et ſecundum alios me-
ta carca qua ex eodem proceſſu habent, quod
ultima quatuordecim, quam D. Voſſi ad id ſolum
ſpedire declarandi, utra paſſe autem ad DD.
de Giſarbis ſpectans, aſſociandi ad lit. folio.
74. poſt quantum ſequo multum anteaſſoci-
ationem, nautam pectum quancum cum dimidio, et ſi
C 3
lu.

91 excusatio fufcepim, cum toto proceſſu in iudicio ordinario durante termino prohibito creati pagis repro-
ductum, acem prohibitionis in commercio legimus, & plenarie recipere probam in ordinario *Stacy. di. 1. com. 5. 7. gliff. 3. smet. 33. & de fure & de re iudic. 2. gliff. 14. troffiar. 2. numer. 22. Bro. iudic. deſign. di. cium. 3. numer. 5. rec. per. 14. deſign. 497. nam. 7. ubi quod probato facta iura terminum p-
non ſeruat, quod antea iura alioſo termino.*

Moniti pendere fuſſe ſunt, quod iuratus D. Voſch, & non DD. de Gharzold, ad quod dicta ſpectabant merces affectuſque, quia cum idem Voſch
92 contraxiſſet nomina proprio, & pro peſſonis acce-
tandis ante factum declarandem, ſolui haberi debuit pro affectuſque, & vero Dominum mercium affectuſque
tum *Altegrad. cauſ. 6. numer. 22. Alter. cau. Piſan. 127. & 132. Ruz. eadem Grege. deſign. 157. numer. 11. & deſign. 127. numer. 6. ruz. part. 4. tem. 3. deſign. 64. numer. 7. deſign. 189. numer. 4. & deſign. 266. numer. 1. tunc alique ad ſum,*

94 qua ut ſupra DD. de Gharzold mediante eorum in-
ſtrumentis proceſſu habuerunt iuram, ubique tunc eorum plurim ius iurandi potest nominandi Cens. di. Conf. 497. ruz. 13. 14. Da. Apul. da Conſeſſo, cauſ. 73. r. numer. 30. *Altegrad. Florent. 77. nam. 3. Grivoli. deſign. Delan. 142. item etiam alique ad immutationem liti & eorum pro peſſona notu-
tandis promiſſi p-riorem, nam hoc colla ipſe remanet obligati, ut poſt *Altegrad. di. 11. 4. numer. 23. Cyp. lerr. deſign. 147. nam. 13. & muer. alon uoluit Altamir. ad Ruz. cauſ. 70. numer. 3. tem. 2. & ut terminu. affectum pro ſe, & peſſonam melacur-**

95 abſque, quod temerarie addidit etique ad ſum liti, cui habuerit iuram ſignificandi pro alio, *Alfeld. da muer. & muer. iur. di. 1. numer. 7. & ſeq. nullatenus aduerſum eadem Ruz. iur. cauſ. 70. nam. 5. & cauſ. 75. nam. 1. & 14. h. 3. violentia, quod eorum pro peſſona nominandi conſiderata ſit, & quod ſa eorum facta nominandi etiam da ſena, & ad ſolam iuram, eorum loquens contra acce-
tandis iura regular, & quo opinio improcedere poſſet in cauſa eorum facta nominandi nomini, ut per *Ruz. reſp. 19. di. ruz. 1. h. 2. cum in hi iuram loquuntur iura per ipſum Ruz. etiam, val in**

96 cauſa quo p-riorem ſuper ſolam viderem, eam tunc reſpectu peſſonae nominandi eorum pro peſſona nomi-
tandis facta nominandi eorum de ſena, totique con-
tandis ſubſtitutus remanet ante peſſona nominandi, *Card. di. Luc. de Proh. diſp. 7. ſub m. 3. de comp. diſp. 30. na. 11. ut ſupplem. tem. 16. par. 2.*

At nec cum hi affectum ſuſceptionis circa dictum iuramentum, nam diligentiſſime M. Affricament Ad-
vocatus annuſiſſimo, quod in originali poceſſu execu-
toris legatur, Quod D. Voſch iuraverat habuiſſe ſem-
pere dicti cauſa ſimiliſi nſum ſuper dicta Marſiliana pro dicti ſumma affectuſque, & longe ultra, quodque oculum reſpectuſque eorum ſumma ſingulari in
pluribus ſuſceptione lora A, lora IS, ut ut
verba dicunt pro *ſumma affectuſque, ad preſent legimus pro ſumma affectuſque, hinc cum eorum ſu-
ſceptionem cum effluſet. Verum ad hoc obiectum, animaduſſo quod p-riorem ſuſceptionem in ſalto,*

97 quod D. Voſch ſuſcepitſet p-riorem tunc p-riorem pro-
p-riam, quam alteram ad DD. da Gharzold ſpectan-
tem, ut ſupra affectuſque, quod ambas apochas ſecu-
ritatis habuerim, tunc cum decreto approbationis ſite-
ſſione pro ſubſtitutus p-riorem affectuſque, quod pro ſa
de vari ſignificandi ad ſumma *Stacy. da Luc. h. ruz. 1. h. 2. cap. 4. 5. 1. quod poſt dictum preſentium iuram-
entum adem di peti licentiam pro ſumma affectuſque, & eandem ſuſceptionem emittat plures, ut
que ad ſumma affectuſque, quodque pro ſumma peti-
centiam dictum Ruz. concedi, quibus ſubſtitutus alle-
gata alteram, ſive p-riorem diſpoſitione facta ſubſa a No-
tario cauſa in ipſo acta preſentium p-riorem, nam ad
excludendum ſuſceptionem omni poſſibile ad facienda
interpretatio & capenda quarecumque ſubſtitutus diſtinctio
loci, tempore, reum, & perſonam, eorum malig-
nandis acta, vel reſpectuſque, *Baron. de ſuſcep. & ſimilit. cauſ. 153. par. 10. poſtremum quia ſumma**

98 in mutuum ſubſtitutus, quo cauſa ad ſuſceptionem petenti
iuram non poceſſi, *Conrad. reſp. eorum. verbo ſuſcep. re-*

*ſol. 11. Ruz. rec. par. 19. di. 311. nam. 27. & ſeq. & quidem accidenti defectu cauſa reſpectuſque et co, quod
cui D. Voſch re vera iuraverat habuiſſe ſumma pro ſum-
ma affectuſque in numero ſingulari, ad hoc operari de-
bit, aa ſi paraliſis pro ſumma affectuſque, cum p-ri-
ores paraliſis ſunt conſervare conſideram nam ſum 99
nam, & ſine cauſa ad ſuſceptionem non ſuſcepit *Cru-
ver. cauſ. 75. nam. 13. Ruz. deſign. 161. 2. diſp. 111. numer. 1. & in omniſi cauſa, cum proceſſus erat in
poſte Notari, non magis uni peto, quam alii antea
poſſet alteram *Stacy. di. 146. na. 13.***

Ex prædictis ſolum ſui DD. eorum effluſe cauſam
hæritandis, nec poſſe eſſe locum regulæ ſandi in dubio
pro affectuſque, ut per *Ruz. ſumma affectuſque. 597. na. 30. par. 6. ruz. di. 229. na. 30. & par. 19. di. 373. nam. 13. cum duobus ſuſp. eſſentem non placuit ad-
ſoluiſſe ſumma admittit Conſiderationem, quod conſu-
to de ſuſcep. omniſi probandi non actum in Navi ſu-
cum incurrit *Conſiderationem agent ad repetitionem iudi-
candi, & & eorum affectuſque, ſi de ſuſcep. omniſi conſid.,*
99 *ut per Ruz. ſumma de affectuſque. diſp. 3. na. 10. & 11. & ruz. di. 3. r. 10. prope ſumma verſi. ſed deſi. di. 10. alique, ubi ſi conſultat habi declarationem, quod videntur
inter ſe contrariæ, & conſideram di. 101. poſt. ruz. 3. ubi, ut paraliſis obſtate, quod dicitur *Galvini. 2. Pontalicus nominandi in opuscula non habere, nec
iudic. reſp. ruz. ut utreſque in dicto Navi, nam in
petoſa hoc nulliſi eſt probandi, & tunc cum ſuſcep-
tionem affectuſque ſumma ſumma agentem, debet
probatum, & comprobati poſt nam. 3. Ad hoc ſuſcep. eſſe
dicuntur probandiſſime, & preſentem omniſi ſuſcep. re-
centiſſi, quia dicti M. Affricament poſſunt petentiſſime
probationem addum ad eas obſervandis, ut petentiſſime
90 *probatum, & ut ſuſa a D. Voſch ſuſcepim, & non
ſi reſpectuſque ad ſumma inſuſceptionem probandiſſime
affectuſque, *Alfeld. de prob. auſi. 956. per 101. Affricament. diſp. 146. 147. 148. par. 46. Gharz. ad conf. deſign. diſp. 242. 243. 7. par. 1. ruz. 1. & de iure me-
rito de ſuſceptionem probandiſſime, ut ſupra conſideram,
non ſuſcepim, quia mandant *Stacy. de ſuſcep. ordinari. h. 2. cap. 3. 19. na. 10. Ruz. precedit ſumma-
ſimpliciter deſigno, bonafide, & ſuſcepim ſumma-
tandis ad Dem, & adverſum negocii, in deſign. 109. de muer. numer. 1. & 2. & eorum quod de iure con-
ſuetud in cauſa Mercatorum p-riorem iuram, ſi ſubſtitutus
91 non ſum habundam in conſiderationem, *audem Ruz. reſp. diſp. 196. ruz. 11. cum alioſi ſuſa 101. 5. quod vero ſi
ſi. & in terminis affectuſque, *Alfeld. de muer. & muer. diſp. 70. nam. 7.********

Et ut utraque ſit.
Hæc præſent dictio hæc a doctiſſimis Aſtronomis
Ruz. Gharzold tunc temporis emanaverit, aliquibus
tamen erroribus ſuper hæc materia effluſum nom-
iſi, quos in alio tunc non præſentem, cum ſequen-
tibus doctiſſimis ſummaſſi videretur Doctores opo-
tiones, ac ſolubem p-riorem p-riorem iura vices imbecillita-
tis meæ quæſum videri.

A D D I T I O.

Ad nom. 3.

Vide que dicta ſuſa in diſp. 1. nam. 38. & ſeq. & ſuſa 101
addit. di. di. 2. & addit.

Ad nom. 5.

Suſ. cauſa ſuſcepim ad affectuſque comprehenſio venire 101
quodque conſiderationem probandiſſime etiam ſuſa addit.
di. diſp. 1. 2. 54. & 55.

Ad nom. 8.

Recurre ad eaſuſcepim per nos ſumma di. diſp. 1. r. 75. 101
76. & ſuſa.

Ad eandem nom. 8. petentiſſime ſuſa.

In anteaſuſcepim ſuſcepim pro quodammodo hoſpitiſi, 101
quo tunc navi in portu aliquos Principiſi, ubi affectuſque
inquantum in domo propria, *Cyp. Galen. cauſ. 120. 47. na. 6. ſuſa.*

Non tenetur tunc ad ius anteaſuſcepim, neque fundari, 101
ſeu Dolore, vel aliterſuſcepim, quando conſideram
temporeſuſcepim, vel ſuſcepim incurrit, vel hoſpitiſi
modi.

modi causa ad Portum venit *Falsinacel*, *caus* 182, *ca.* 37, *lib. 2*, & *testificat* *Galatini*, *taur.* 46, *ca.* 47, *per* *ser.* & *Proin*, *caus* 156, & amplius in *caus* quo navi merces exonerantur, damnum illi exonerant non se potest sponte facit *Caus*, *Galatini*, *caus* 106, *ca.* 21, & *seq.* & 32, 33, & *caus* 47, *ca.* 3, & *seq.* & *ca.* 48, *taur.* 46, *lib. 2*, *seq.* quia si navi perit coactum appellum velle remanere in portu, & merces exonerare compellit, tunc tenentur ad ius accingunt, & simulat, & adveniens invenit *Galatini*, *caus* 106, *ca.* 21, & 30, & *caus* 47, *ca.* 41, & *seq.* ubi extendit etiam ad casum exonerationis facit de mari de Velleto ad Velleto.

Declaro tamen penitus in eam, qui post contractum appulsus natus ad portum aliqua mercatorum sponte velint exonerare metum, illi vero non, nec respectu eorum qui metus exonerare velint, his immixtis, ac fundatis, de sua voluptione debentem, seu ad respectu aliorum, qui solent iniquis exemptionibus, quandoquidem qui exonerare desiderant, prejudicium moliri velint exonerare nolentibus Galeati. Adia Curiae. 46. numero 8.

De hac sententia premissa eorum pontificum in hanc quæ-
stionem, utrum, vulgo dicitur, *pluviosius*, id
est, solvere per aërem, et *frangens*, id est, frangi
voluntate ad fœnem, aliqum, ut dicit fœs
pluviosus, ad melius esse, tunc ad per aërem terendi
ut scias ex materia necessaria pro effluendo etiam
velis, et huiusmodi, vel pro indigentia sapientie, vulgo
per fœs aqua, de quibus loquuntur *Confidens Adversus*
cap. 87. ut adverteat *Galat. de hac comen.* 47. *num. 16.*
47. *cap. 69.*

Ad norm. 18.

1172 Apocha oneratoria magis attenditur quoad verba per
partes superaddita, quam quoad illa inserta in forctali
impressa, *Angeli de comere, dist. 6. max. 18.* ubi in ma-
xime accuratiori.

113 Notandum etiam est, quod in apocha octavesola magnamenditur verus Dominus, quam petiosa in apocha octavesola nominata, *D. Anfeld. Aft. 12. numer. 5. de comite.*

At num. 19.

1.14 *Exapochia operatoria subficta* è Scriba navis probari
meritoque Ocrapochia tenet etiam Ciceron. de off. 66. & co
relato Caparelli. refut. 169. nam 2. iam 2. Adarg. i. unguis
519. no. 2.

Si vero esset subscripta ab aliquo absque subscriptione
Sed et non solumque signo crucis appollo per Patmonum
scribendi ignotum, non probat, nisi ab aliis conpro-
bentur Jacob Galia apud Balduar. de officio. decr. 4.

136 Super hac materia apochæ oneratoris advertendum est
etiam, quod Magister ovis, qui in navem suam hic merces
transvehendat, ac deinde sollicitus literis oneratoris,
quibus se abhinc inde duas merces consignare in iis
loco, & certe perituro, potest non restituta prima facit
sibi alia apochæ oneratoris conficere, & iterum con-
tradere, in quibus essent merces in alio loco, & aliter
perituro consignare sollicitus. Nemo solutus. *prohibetur.*

117 dant prius a peccatis ostentatibus meritis confingunt deo-
bani illam a diuinitate habere potest contra Capiteonem,
lucet sub his figuris meritorum confingatur ille maritus
et, si tractatus inquit meritis soluerit, siue pro delictis
meritis non audit aliquam peccati meriti remissionem facere
inter meritorum, *Caf. in fupra pte. q. lib. 1. q. 3.*
per tot.

112 LITURGIA PRIMO, si res non esset amplius integra, *Rett. de morder. tit. 12, Casar. seminare m. 36, & Rott. Germ. Jan. de morder. det. 56, m. 1, & 4.*

119 Lūmīa secūdo, G Magister nūmī non ignorat et predi-
catas mētes spēdare ad eū ad quē 10 pōtēt apochi
cōcatoris obliuiscat it cōsignare. *Cāser, dēla lē*
1000, 43.

Ad mms. 48.

120 Quodlibet navis, vulgò *Alenijssum*, piene probet,
 Intra eum *Roc. de Naryssum*. 149. Et hanc Jo. de Flo-
 via de committ. *Naval.* 1. 8. ubi olura de hac materia.

Ad num. 28

[illegible]

Singulare ex ligno, vel marmo aliquibus inter mercatores societatis contractis, nempe inter eos, qui nuntium proprium respectu marchis, & signis suis pudenti nominat. *Materiae respons. lib. I. capit. v. numer. 82. §4.*

Ad 2000, 52

Continuamus tunc Capirelli. *Ipsius*. 160. numer. 3. 124
 et numer. 11. et sic. 100. 1. ubi dicit quod talis noster
 et 120000 sublegetur a Patrone, quod Scintia noster
 condicione, *duo* *effere*, non potest constanter opera-
 tionem; referat amplius ita fuisse hoc iudicium per
 Consules Plurimum, sed hoc non obstatum innotat ad
 nostri Sententia, quam approbavit re manet examina-
 ta Rota Senatus et viam ratione hic affligit, ut ex
 auctoritate nostri *Targen* in hac materia permittit, ipse
 pinguem quadraginta annos veritas fuit in Cuius nostri
 Magistratu Conservatum Minus Genus, et prae-
 sent consensu habet iure Capirelli, et Patroni na-
 turam, a quibus verum intelligitur dicte classis ac-
 cepti, et sicut ipse in pluribus consensum ius-
 tam alium iudicari, et vult ad nostro Magistratu iudi-
 cium.

Ad. 1987. 71.

Hoc pactum de studio iura iſticum, dentum, in- 148
terſe ſci. ſimpli dicto cum puerorum officia, ſi-
ta ſimpliter, & abſolue ſumpſerit dubium poſſit an
valider ſit; qua cum iſticum ſi ſubſtantia conſtituta
ſiſſurandis, non ſibi probat, videntur probantem
remitti non poſſe in arbitrium totale affectum ex plen
citamini per *Cafſi. l. ſup. p. an. 1. a. 3.* ubi plura ſu-
legat aduocant, ſed intelligi debet dictum pactum fuſſe
aprobatum, ut operetur iſticum ſocivo cada, quod ſi-
tem de quali quali probantibus iſtic conſtat, oſus deſec-
tus medio dicti pactum ſimpli valuit, ut ponderat
dictum *Cafſi. l. in ſu ſum. 4. l. ſup. p. 3. de ſtitu. 4. a.*
de ſum. p. an. 1. a. 3.

[illegible]

Advertendum tamen est, quod si affectatus iustus vel
falsus decesserit sine, vel coadunato, nempe non sol-
vendo, vel decedat, nulli infans, item tali pactum non
cumpliri intendendum, quia promissio standi verbo,
vel dicto prout affectatus intelligit permanere i ius-
tato in eodem prout sita *Amica ad amorem*, lib. 2. cap. 14.
4008. 22.

Act 2000, 41.

*Adde Thofen, dirijf 62, per 100, uol re plenè examinata, 11;
sanderidren 100 lode, 10 format.*

Ad num. 23. & seq.

Vede ogni cosa dal nido, e, d'istinto, adda.

habuisse casus finitum, deneganda ei esset securitatis ex-
ceptio, *Stat. de commercio*, §. 1. quod. 1. numer. 156.
Iustitiae Aulicae, decis. 3. numer. 151. cum pluribus
freg. Barbagalli. Item *Stat. de officio*,
cap. 29. num. 5. quod refert *Alvarus de malis*,
curialib. rub. 1. part. 2. quod. 26. num. 90. 91.

A D D I T I O.

Ad tit. 2.

11. *Abbe Paris. de locat. cap. 45. num. 17. & sequens*,
Tandem. quod cap. 1. 31. et 15. & 20.

Ad tit. 10.

12. *Add. de usuris de Sabinian. inter. lib. 2. quod. 1.*
num. 2. in fin. Farnasilli. decis. 243. numer. fin. Alciat.
quod. 38. art. 48. vers. profertur, opinio Roci. de
usur. Comb. num. 215. 246. 249. 250. 251. & sequen-
tes. 1. Aulicam. Item max. citat. & Roci. Circa. Ju-
riem. confirmatoria mandati. 1. & 9. Decembris 1713.
etiam Raimondo de Filiis fol. 30. & cum notis
in causa inter M. Foulvium Genolem, & M. Gherar-
dum Spinulum, ubi probat, quod hoc Statutum proba-
beat nullas exceptiones propositi posse ad mandatum
executionem, atque quando nullum jam probata in-
quet ex alio, vel processu, ex attendenda est ad effe-
ctum impediendi executionem Sententiae.

A R G U M E N T U M.

In iudicio ordinario preventivè interdictum ab af-
ficcatione, vel post, vel ante executionem obtem-
perant ab afficcatione, tenetur idem afficcator
legitime probare iuramentum, & finitum,
ad cetera fundamenta suae intentionis, quia
in tali iudicio provocatus, dicitur vetus actor
quoad effectum faciendi probationes, licet
quoad ordinem iudicii reus denominetur.

Et ad quid tenetur probare, vel exhibere af-
ficcator in eo iudicio provocacionis.

Intra terminum probationum à Statuto assigna-
tum, non probante alicui, reus est definitivè
absolvendus, nec reservanda sunt iura in
alio iudicio, & ad interpretacionem Statuti.
Genes. de caus. Ordin.

S U M M A R I U M.

1. In iudicio ordinario preventivè interdictum ab af-
ficcatione vel post, vel ante executionem obtem-
perant ab afficcatione, tenetur idem afficcator
probare legitime finitum, iuramentum, ac cetera
fundamenta suae intentionis et. 6. 11. & 12.
& de. 33.
2. Et hoc procedit in omnibus aliis casibus, in quibus
reservata sunt iura in iudicio ordinario
num. 2.
3. Item in iudicio appellatorio à sententia absente in
prima instanza iudicio executivo, num. 3.
4. Afficcator in preventivum iudicio ordinario ex-
hibere debet iura iudicio executivo, ad effectum
ostendendi probationem imperfectam, & num.
7.
5. Probationes legitime, ac legitime finitum in iudicio ex-
ecutivo proferuntur in ordinario.
6. Afficcator sive solvens potest abstinere inter-
venire iudicio executivo.
7. Alio casu pro executione alicuius contractus, vel
debiti, etiam non cognitus iudex, dicitur iudex
solvens.
8. Et sic quando ad eum faciendum casu potest de-
betur, vel par. 10. 10.
9. Afficcator provocatus in iudicio ordinario sive
quoad ordinem, & sive iudicio, sed est alio
quoad effectum obligacionis probationem facien-
da.
10. Agens ex obligacione condicionali, conditio
executionis debet exequi, alioquin nullus alius
compellitur.
11. Afficcator probante intra terminum à Statuto af-

firmatum ad probationem, tunc est definitivè ab-
solvendus, nec sunt reservanda iura in alio iudicio
et. 3. & 12.

C O R R E C T I O N E S.

15. Explicatur Statutum de caus. ordin. §. 1. et notum.
16. Etiam non debent in iudicio ordinario probare.
17. Afficcator, qui in iudicio ordinario interdictum ex-
tensionem ad alium finitum, executionem
posse potest in iudicio ordinario ab afficcatione pro
executione debet exequi.
18. Nominatus sine acceptatione nominarii suffragari
non potest.
19. In iudicio ordinario preventivè interdictum ab af-
ficcatione ad iudex l. de iudicio C. de iur. &
statutis, afficcator debet probare ea omnia, quae
posuerit de sui intentione.
20. Sive si iudex iudicium ab his preventivè ad iudex
l. si commodat. ff. de solut. & l. Aureum §.
centum de liber. legat. de l. si duo Patroni ff.
de iur. iurand.
21. Item ad §. 1. promittitur ab afficcatione post
finitum, ac terminatum iudicio executivo.
22. Limita si iudex executivus fuerit pater capere
eum super acceptatione afficcationis, quam su-
per iuramentum afficcatoris.
23. Nec afficcator tenetur probare processum ex-
ecutionis. Et de iur. et. 24. & 25.
24. Afficcator in iudicio ordinario pro debiti soluti re-
paratione debet fidem facere de solvendo summa af-
ficcata post iudicium executionis iudicio
expedita.
25. Et nulli potest afficcator tenetur exhibere processum
executionis, & derivationem.
26. Et notatur error per auctorem.
27. Solvitur si finitum nulla voluntas ab afficcatione
sive aliquid legatum, vel iudicio executivo tenetur
per afficcationem, tunc afficcatoris interdic-
tum in iudicio ordinario probare debet.

Declara. numer. 30.

Amplius numer. 31.

Locus et. 32.

D I S C U R S U S X I I.

Ad idem modo facit pro supplemento iudicii ma-
teriae, quod afficcator potest prospicere ad iudi-
cium ordinario afficcatione preventivè iudicio ex-
ecutionis, & in tali casu debet afficcator ad iudicio
provocatus legitime probare fundamenta suae intentionis,
finitum finitum, & iuramentum, ac alia fundamenta secun-
dum casus contingentes, & hoc iuramentum in casu
quo provocatus sine afficcatione post probatum executionis
intentionem, ac terminatum, quia probationes imperfectae
sunt in iudicio executivo proinde non possunt, & in ca-
su quo caligant non probantur, defunctive intentiones
etiam afficcatoris i. molestis inferenda per afficcatoris, vel
defunctive absolvendus, si solvendum mandatis consequen-
tiam fuerit, vel si eam consequens vigore iudicii execu-
tivum, condempnatus ad restitutionem solvendi afficcato-
res cum pena 33. pro contentum à Statuto *Genes. de*
caus. breviter. appositum, adnotatum in terminis per Ro-
manum. in decis. Alciat. 3. per eum. quem sequitur Urfel-
conclus. 151. num. 21. vers. fecit autem Roci. de affic-
cat. num. 38. & l. de iur. de iur. per hoc iura, & in
fin. respicitur in una Genes. afficcatoris 21. & 27.
Februarii 1697. & in alia Genes. 9. Julii quod est decis. 3.
per D. Baldum. sub tit. de afficcator. & altera 6. Julii
1700. quibus ulla etiam in puncto Statuti Genes. Ad-
rem. in contrariis lib. 2. cap. 30. numer. 28. et quia
tandem videtur hoc habere locum in omnibus aliis casibus,
in quibus reservata sunt iura in iudicio ordinario, quia
non propter hoc quod sine intermissione iudicio execu-
tivum, dicitur mutari suam naturam, qui talis est, ut ad
debet plene probare suam intentionem per leg. 2. ff. de
probat. Adrem. de iur. loc. ubi dicitur hoc etiam procedere
in casu, quo permittitur sit appellatio à sententia obtem-
perant iudicio executivo, nam facultas imperfectè probandi
concedit alicui in iudicio executivo, & experta in posita
instanza non possit condempnari in alius instanza, in qua
quis cessat exoritur iudicio executivo.

Adnotacione tamen non est pretermittendum, quod ab-
ficcatoris Roci. Genes. de mercatoribus in d. decis. 3. in
fin. & in decis. 124. in fin. ubi servavit iura in alio iudi-
cio.

affecurantes docet R. P. D. Anselm. diff. 12. cum
 111 fuit pro persona nominanda, ad hoc accommo-
 dationem suffragi non habet, non caritatem de eius acti-
 onibus, de qua in toto procedit iustitiam edocuit fuit. *Alm. conf.*
212. num. 5. vel 6. Cens. de conf. quest. 67. num. 17.
18. Sord. de conf. 323. m. 4. et de conf. nunc. num. 15.
Atque de Florent. 77. num. 3. Salsad. in July. per. 2.
cap. 12. no. 26.

Muscipula pullum crepidulus DD. indubie D. Visconti in melioribus sequitur, a. faltem iura D. Martini nonnulla inveniunt, quae talia se referunt, ut C. Castano in *diff. diff.* 99, numer. 2, a se finitum dicitur, fide typographi observatione, nonnullae adnotatae deficiunt. Unde postquam Muscipula affluensque legitime certavit, caute diversim. exponere necesse fuit, apud liberando ab eodem D. Visconti, affectibus Severius iniquitatem relinquendo in diffinitione. Jura. Act.

ADDITIO

39 Materiam legum alienam maiori indiget explanatione, hoc ita Primis advertendum dicit, quod si procederent ad affectuantes hoc Iudicium ordinatum, antequam moveretur Iudicium excecram ad alienationes, tunc res esset plana, quia vel praeiudicium ad iudicium *l. diffamari C. de iure, & metumsi*, concludendo nempe pronuntium nullum sui competere affectuati prosumus affectuans, proxi la causa diffinitionis *Rosa Genua, 21. dec. 85. Filiorum hie repugnat*, & hoc casu oem probandi est omnia, quae possint esse de intentione affectuati, speciat omnino ad affectuatum, vel perversum ad iudicium *l. si venturam ff. de falsis, ff. de i. Aeternis §. natura de liber. legu. & l. si de Partem ff. de Juref.* concludendo nempe pronuntium aliquam exceptionem sibi competere contra, & adveniens affectuans, sique libenter est ad alienationem praesumit; hoc enim casu ad ipsam affectuanti non speculatur onus probandi hunc exceptionem sibi competere per ea, quae iradunt Doctorum Scribentes super dictis leghis, & ad hanc materiam videndi nos, *Sig. diff. 113. & Galea de resiste. in interz. quest. 20. num. 25. Corrad. ad l. diffamari in amplius. numer. 123. & pluri. sig. & alibi passim Corrad. de off. 20. num. 4.*

111. Aut verb hoc Iudicium ordinatum intencum, vel
preceivum ab affectuatum potit finem, ac termina-
tum Iudicium excoivum, solat solutivum sum-
mament affectuatum, de iure ordio modo dicendum
est, quia solutivum processu s activum, de concessio i
reducit in aliis alterum potit Iura affectuatum nre fide
compositum excoivum nre competenti qidam in diano-
quis tui ea dispositioi iuri, quon ea dispositioi Sta-
ti Germanici ea intencum Iura affectuatum valia qua
cia eis competenti in Iudi in ordinatio, nre Senten-
tia in Iudicio excoivum potit in quarefere, nre
na forte super excoivum affectuatum, vel super
Iura affectuatum, vel utronque fuit pite cogitatum
*Gen. dicit. 3. numer. 3. & 4. q. 4. ad numer. 11. p.
& Rer. Epilop. dicit. ad numer. 1. & 2. Staus de
canonice 6. 2. dicit. 3. numer. 32. & 33. operit Reu-
mili inf. 60. nu. 36. & 37. ac seq. Gen. Spm. inf. 72.
nu. 36. Cum h. e.*

a) Neque ideo oppositio potest saltem productionem processus executionis ab effectu suo fieri debere, ut appareat fuisse sanationem tantum in iudicio executivo processum.

14. Aqua responderetur, quod cum affectu rationibus remanent regulariter salva. Intra in iudicio ordinario, non ad eos qui habent regulam pro se conservandam preceptum statui, sed ad affectu rationibus incumbit omni probandi fuisse plene, & non solummodo procedit in iudicio ex parte per plenum, ac per sedas probationes, propter quod omni ex parte rei iudicant.

25 Secundo respondetur, quod licet in solio exco-
divo sufficit tantum numerus probans, et cognatus,
super iuribus affectatis, non est praefundendum, quod
episcopus voluerit dacionem ligum sua ponere se addin-
gendo ad legitimas, ac peritas probantes, sed posui-
vium faciliorem summam probationis ad confir-
mationem interitus fuisse electi. Respondetur vero ex his

niam alicuiusmodi, cum ipse non possit aliquam excep-
tionem in iudicio excusare vel dolere in contra. Scimus
Gentem, perscrutandum est potius nullam exceptionem
fuisse per eum oppositam, & de ferri fuisse debita,
neque in hoc casu poterit superbia eam obstat excep-
tio rei iudicata, quia quodvis Sententia potest subsistere sine
omissione exceptionum, censetur nihilvis Juxta propo-
sitas exceptiones decidere, per ea, que tradunt Fama-
neli. *de offi. p. m. m. f. de Pont. causis* num. 31. *et*
de offi. p. m. m. f. c. 12. tunc itaque in casu nostro,
nisi eo emittatur Scimus Juxta nullam poterat adven-
tari exceptionem alicuius, quo dani alia adapta-
tur Juxta conclusio, quod nempe hereticis prefatur
laxa eo modo, quo de Jure fieri debet. *Bart. in l. si*
foris h. de venditione l. si pignus c. de pign. c. in l. 17
m. f. ad h. de offi. p. m. f. c. 12. Gub. in l. 76. m.
34. c. 15.

Aux denique post iudicium executivum secuta fuit et solutio vigore legis et respectu. Et cum ad effectum quidem agendi in iudicio ordinario pro indebito soluti repetente, debet agere non filius legis de solutione filiusque auctoritatis, alius a solutione non agens parentem, quare filium non repetens indebitum, iudex non potest ad illius reflectionem auctoritatem condemnare, citis remanentibus *Sciant, de summo, § 7, glo. 1.ª, num. 3.ª. Et vide tractatus per Leo de Prophanis, prophanus. 14. m. 56. Aduersum, de 46. quicquid in contrarium dicat Aduersum, lib. 22. c. 10. n. 249.*

Sed nulli patto umquam est habere potestatem extenuandi ad effectum obediendi, quod in iudicio executivo immutetur tunc potestas fieri, nec loci illi possit representari forma per eam solvere. Non tam in casu, quo facta fuerit forma, quam in casu, quo iudicium causam executivam absolutam fuerit, salva continent adhibitoribus in iudicio ordinario iura talia qualia est competentis ante iudicium executivum, et solvendum factum vigore licentiae in ordine iudicio executivo conceditur, in bene considerat *Rosa di Indici*, p. 106. §. 6. de ideo ordinant omnes rationes ponderate supra in illius casu.

Verum si quisquam talij defectus exhibitionis solutio-
nis in aliquo processu conueniat, conferamus cum
casu affectuores ad obtinendum saltem a Iudice decla-
rationem inuoluntatis eorum obligationis ob defectum fi-
nitum, vel suffi, vel aliquam exceptionem finitipis le-
gitime componens? Namque potest de facili in alio
Iudicio obtemperare potest, utque declaratione juri sopra
facta, reuocantem undeque per eam solui.

In casu viro quod soluto fuerit facta voluntarie & a
in aliqua lingua, vel iudicio executivo proposita,
tunc pro repetitione restituti soluti probetur affectu
probatu indebitum, Res. Gr., decis. 3, an. 10, varf. non
notatur, Satisf., id. h. a. C. de dotali, ante nupt. quia
huc soluto perficiendum debetur.

Et tunc procedit, quando afflicti sunt, cum compo-
sit aliqua exceptio adhibenda in Iudicio carnis, cum
quod solenniter evitare possit, et rationem
certa solvere voluit, ad huius gratia per Gratian.
cap. viij. non. ad. et. cum. per plurima feg. Tunc
magis se coaluit et fidei circumstantia, quod non
magis iudicet ad rigorem, et calore via emul-
toris et Secundo Gratian. iudicet solenniter (per fidei
Gratian. de loca non. ad.

Si verbis nullius exceptionis si defensoris potestatem unius iudicis exercuitur, neque de spontanea foliolem in contrarium apparet, tunc proceditur de plura ea, quae firmius licet discutiatur sub a. 8. et a. quibus addo cum enuncietur alii gaus in hac lege hinc de differentem. Sed ad defensoris, etiam, etiam in a. 14. non. 11.

Ad trans. 1.
 Adde Carter cur. c. 1. m. 67. par. 3. quon sequitur 11.
 Solut. de credit. par. 1. cap. 2. §. 2. num. 22.

Ad. num. 14-

Secundum tamen aliquorum opinionem iudex affert
non probante possit absolvere eum ab obligatione
tantum iudici, *Burr. dec. 4. m. 10. & 11. & dec. 124. n.*
3. 6. *Mart. Medici dec. 79. m. 12. Curiam dec. 133.*
n. 36. superius dec. con. Blundus Andrea Rota Januarius.
not. Di. Rocho. in Bannum. contrav. n. 22.

causa, ut supra dixi, non enim in uno, quia alio-
casu illa solvere debet pro subiecto affectu
reus, cuius fundamentum frequenter ad opportuni-
tatem esse videtur supra ostendit, & ita sine indicium
per nullum distinctum Maximum Conservato-
rum Maris in duobus casibus reus per *Targ. in di-*
ct. sui probat. maritalis cap. 53. numer. 14. Item ipse
contractum sustinet probando factam opinionem
dum in praesumpta meritis ratione, cum regu-
lariter praesumta debeat nullam fraudem inter merita-
tos intercessisse, ut dixi in simili casu tradit *Rex. de*
66. no. 10. post Uveret.

17 Sed veri non avertent ipsi hoc non procedere in
tu, qui sunt principalis meritorum partem, si ad
fundamentum, in quibus probatio praesumptas non
fuerit, sed ex parte veri probatio *Card. de Luc. dist.*
22. de beneficiis & dist. 103. no. 13. de debitis. & dist.
2. no. 27. de iudic.

18 Negi officium Doctrina supra allegata ad com-
probandum quod non sit necessaria probatio meritis
pecunia ad hoc causum dicit, quia loquuntur in
casu omnino extraneo, respectu facti valens cum
inter ipsam causam, & accipimus hanc causam
nostra temporis, ad differendam causam annui, sine
magis proprie naturae facies, vel tractatus pecuniae
appellat, de cuius natura hae causae proximae re-
quirentur, quod omnino requiruntur nobiscum
causa, quia pecunia Cambiatio creditur ad affe-
ctum omnino diversam, ad eam nempe implicandam
meritis, vel in aliam naturam secundum mentem
contractuum, & in istis terminis loquitur *dec. 53. post*
Uveret. de transact. quam loquitur alia dist. 66. no. 5.
post eandem. & dec. 53. no. 21. post Alibi. de in-
crast. iudic.

19 Praeterea in hac ista decisione expressit alioquo-
tivo non sit necessaria probatio meritorum, Primo
quia affectu sustinetur in viis sponsonis et veris
ipsius Aposae affectuatur et no. d. 9. & in his
terminis loquitur etiam *Asfeld. dist. dist. 70. Secun-*
do, quia affectuatur remissionem probatur huiusmodi
meritis ostendit in no. 8.

Verum in nostro casu, quo non agitur inter pri-
mos contractantes, nempe inter duos, & acci-
piuntur auctio sed inter duos, & affectuatur, et
constat Cambia probat meritis non quidem pecu-
nia, sed meritis, ut quia pecunia causatur im-
plicari debet per Cambium.

Et *Card. de Luc. in dicto dist. dist. 111. no. 9. de*
erred. nihil quoque contractum condici possit con-
tra votum assumptum, qui talis alius probare vo-
let in suo discursu, quem quod Conclusionem loquen-
tes de affectuatur facta fuerit meritis, non sit ap-
probatur affectuatur facta super cambio maximo,
quia substantia huius solus affectuatur non consistit
ut ipsi in quo, vel societatis bono, vel malo
venit in genere, sed in prima specie affectuatur,
que consistit in ipsa individua pecunia onera, vel
individua meritis onera, & est opera differen-
tia: & sit non excludit in hac secunda specie affe-
ctus probatur meritis oneris rerum, vel meritis in
genera, qui semper sunt subiectum tale negotii boni,
huc non debet per affectuatur, sed cum probatio-
nem individua pecunia, seu rerum, qui requiritur
in prima specie affectuatur.

20 Reus verum in quod aliquando in Cambia sit con-
tractus carum cum pido *Peto per primo*, cuius effi-
cacia est, quod amari huius vacat redenti, restatur
Capitaneus forem restatur cum fructibus, dummodo
hanc subiectum non paret, ad effectum colla-
gendi cambium ad hanc subiectum etiam in casu,
quo, vel neglexerit, vel non potuerit implicare pecu-
niam in meritis, vel non converterit, ut frequen-
ter contingit, in alios usus, praeterquam in erigendo
meritis, *Rex. dec. 66. no. 7. & 8. post Uveret.*
de transact. Asfeld. de summis. dist. 70. no. 11.
Alitum. de natur. contract. post. 1. quod. ad. numer.

21 129. Et tamen affectuatur huius carum ad nihil tenen-
tur, si subiectum passu fuerit hanc, qui oculum
adtra videtur, quod est fundamentum affectuatur.

22 Sicut verò, si affectuatur huius carum contractant
in casu eam, quo nati vacat redenti, vel situm

cum solent praedicti passu *Peto per primo*, appositus
contractant in Aposae Carum, qui tunc affectuatur
valeret in viis sponsonis, inquit quia contractan-
tes facere intendunt contractum videtur illa *Rex. dist.*
dist. 66. no. 7. post Uveret. de transact. Asfeld.
de mercat. & summis. dist. dist. 70. no. 11.
Alitum. de natur. contract. post. 2. quod. ad. numer.
129. 130. tali enim solent requiritur, alius contractus
affectuatur factum non pedit in viis sponsonis,
ex hac materia super in una insipient. *Admini-*
strat. & c.

Ad terminos autem Secus Gemen. de firmitate. 23
cuius autem probatur et quilibet sponsonis, ut frequen-
ter in discursu praecedentibus, & praesentis advertimus,
in contractu carum maxime valere non possit
probatur passu *Peto per primo*, qui redolent sponsonem.
Nam in hoc supra diximus, ipse fructus est,
quod etiam nati vacat redenti, dummodo restatur
solum non paretur, restatur remanet Capitaneus forem
cum fructibus: tunc enim sponsonis contracta dicitur,
quando data hae certa pecuniam factum cum
restatur sponsonem in amon quante in aliquem
eventum, ut hic supra prius dicimus et accipiatur
Card. de Luc. dist. 34. no. 5. d. & seq. de usur. &
Leuward. ead. quod. 13. no. 54. 55. cum quibus aucto-
ritatibus, licet tamen reprobatum hanc sponsonem
solum ob inconveniens, quod restatur de facta natus
passuam sub praesentis sponsonis, quatenus in praesentis
casu cum reprobat possit non valere, qui passuam
probatur, et quo ea vacat de jure non improbat
per Doctores supra allegatos, & ratio natus videtur
esse ipsi conclusio, quia in hoc casu credit generaliter,
sive cum passuam sponsonis, nam Cambia principaliter
verum cambium maxime contracte restatur, & si
dermet solatur obligatus est, si per Cambium istud
observatum fuerit, quod huius causam natura praesentis,
sicut verò si natus vacat redenti, quod tamen
casu illud passuam appositum fore.

Et sic etiam hanc praedicti Secus Gemen. dispo-
sitione non valet quilibet alia affectuatur super hoc
cambio facta, quae ut supra valore dicuntur viis sponsonis.
A D D I T I O,

Primo addenda erant ad hanc materiam cambii ma-
xime, etiam ad declarationem generaliorum, quae ut
hoc discursu firmari, sed ea consilio omisi, quia de
eodem se plenius est in faciendo Tomo, ad quos
remitto, alia varias, & peregrinas quaestiones in foro,
ut frequenter contingit, advertentia, addita hic
tamen utraque sententia.

Ad mater. 2.

Alibi Uveret. dist. Florent. 7. no. 4. & dist. 85. no. 3.
no. 4.

Ad mater. 4.

Alibi D. Ursynus Asfeld. etiam, no. comp. lib. 3. no. 6.
lib. 7. numer. 84. & seq.

Ad mater. 12. §. hinc praesentis.

Alibi Sobell. in verb. mutuum no. 10. ubi complu-
ribus auctoritatibus probat, quod mutuum simpliciter
meritum per omnia rationes per matiam deferendum,
nisi aliud gerat in animo, possit probatur consensu
sibi certo premis in se solvere penulium, & meritis
affectuatur, nec facit istam, cum dicantur duo
contractus separati, mutui soluti, & affectuatur.
Barbagalli. post. per. super. no. M. C. Sicuti singul. 87.
no. 4. & seq. Ferri. dist. 56. no. 2. 7. Gratian. 149. §. 9.
per. 1. & Ruc. Regis. cap. 82. no. 11. 12. & seq. R. P.
Aurum. A Spiritu Sancto tom. 1. per. 2. tract. 10. de mu-
tuo, & aser. dist. 13. §. 9. no. 101. cum pluribus seq.
Quae conclusio optime applicatur nostro cambio
mutuo, omnia ista veritate differentia, quae quod in
nostro cambio mutuo eodem tempore stipulatur huius
duo, huius tres sententias, quae quidem differentia est
solum materialis. Nam tota ista Doctrina, cum qua
sustineri possit affirmant hoc duo, vel tres contractus,
in eo residet, quod unus ab altero sit totus indepen-

dent

denier, necque quod mortuus non intelligat nisi simpliciter mutare aliquis animo gressu alium contrahentem affectuans; quare si contrahens animam habens, sic eodem tempore, five postea pro eo magis colorando, operantem affectuansque in eo, contrahens etiam utramque, Viceretur si verbi potu habere in animo promittere mutuariam, in aliam contrahentem affectuans faciat, tunc five eodem tempore, five postea affectuans contrahentem, contrahens nonnulli utramque. Ex hoc igne apparet, quod in foro conscientie differentia inter eorum affectuansque suisqueque mutuum, vel cum concomitantium non est nisi materialis, & uteretur, solum ea fuerit consideranda in foro fori, ubi praedictum debet procedi per Iudicem in eade loci, ut cum contrahat, & facit regulariter licet in materia adhuc simul eodem tempore concomitantium solet perfundere et sic correptivus, in duplicem debet hoc duo, vel res contrahenda vult debita praesumptio correptivusque luri si stare dependente. Veneri quia huiusmodi contrahat, & perferant hoc eorum mutuumque universalem, & frequenterque praedictum a mercatoribus, inter quos praesumit bona fide emittat, & bona fide procedat, ita contrahentem Doctores opores tenuerunt validum fuisse, & si quod interpositus alius favore contrahente praesumptio, quod nec praesumendum fuisse gestum eo modo, quo per petere amercionibus, videlicet quod ipsi mutuarius sponte a mutuatui potestatem ad contrahentem mutuarius regulariter, quod idem imperat, ut si ipsius mutuarius mutuumque regulariter ad faciendum alios nec contrahat, quo in dicto eorum mutuumque coadunetur. *Sententia de affectu. parti. 1. numer. 14. & 12. ante sequenti. & de. post. Salazar. impress. utraque. dicit. 113. numer. 31. & 32. 33. 34. ibi dicit quod contractus universales contrahente uno modo falvi contrahat, licet alia dubitatur possit quod esse utramque. Card. de Luca di. 1. dicit. dicit. 2. numeri. 14. & dicit. 2. numeri. 12. & 13. ante dicit in mid. vult. dicit ad id. Ex locutione defenditur opus admutui utrum contrahat per *Rondia. pro. Err. de. Post. sequi. 41. cum diabolus decidimus in fine capia possit. & neci quoniam in paucis, & clare refulcat et notat huius questionis, qui alius res, & tunc funderetur Doctores, ut huius potius, innovat. Hec addita, utvisum per maiori explicatione eorum, quae firmavimus in hoc dictum.**

Ad idem notu. 12. 1890. 1890.

- 29 Adde optimam doctrinam ad causam nostram referentem in modum conferentem, imo fide punctatam, relatum per *Cyriac. l. 1. c. 1. 388. Annot. 19.* quod nunquam steterat, immo modo aliquam futuram alioquin mercedem, posset convenire cum debito, et pro hoc loquente quod ipse posuerat cum hunc ex propria pecunia in negotiis implicandis, et quidam ultra foveret sollicitum, *Caball. molles. 438. et Lap. cap. negotiorum cum. 30. de. de. nite.*

Ad num. 13.

- 30 *Adèle Carrel. Ann. de Lac. de affens. Angoul. qu. 197.*
fab. no. 2. ut sup.

Ad. Wirtz, 30. 11. 86. 27.

- [illegible]

ARGUMENTUM.

An assicuratio Genue facta super sponsonali-
bi contracta, ubi non est prohibita sponso
ob dispositionem Statuti Genue, de forme
valida sit.

*Conférence de Commerce, Tome I*1. *Escherichia coli* 51, 67 m.c.

- 3 Affirmatio Cambii maritimi nihil aliud est quam realisatio.
 - 4 Quali rigore ad validitatem affirmantium exigitur et Maritus Germani, et numerus, quanta et quomodo.
 - 5 Patrum voco per patrem, regulariter non profertur significatio.
 - 6 Statutum faciens, de securitate prohibet affirmantiam fieri non iuratum rigore super iura, alioquin iuramentum significatio materiam profertentia.
- Non sufficit quodcumque fundus rigorem resistens in significatione, sed debet esse reali, existens saltem mediati in officio rebus, non utriusque, C. de no. p.
- Et hoc affertur Maritus Germani, non est dignitas a iure communi, no. i. d.
 - 7 Principio altera persificationem habet etiam in subditis incertum non persificationem.
 - 8 Statutum prohibet subditis aliquem universalem facere, non videtur ad hoc etiam contrarius subditis iam forentibus non facientibus.

D I S C U R S U S XV.

A Nonnullis Hibernis contrahimus Libani cambium transire cum pado, ubi per pado preferrent, in facta ostendit in presentibus dictis, huiusmodi contrahendum, & deinde affectum curam Gesser per suis Correspondentem, & dato casu finitio apud volentes medio eorum Procuratori, nec cum alio Advocato pro II consultata adven-

Ego vero in confutendo deſi debuiſſem, an poſſe-
ret alioquinque ſua diſpoſitione Sicuti Geueri,
de ſeruitute, & c. congrua viſum ex parte aduerſaria
ſolueri noſſem.

Constat autem Advocatus affirmativam rati ex
ca ratione, quod valida essentis sponte fide Li-
berty, ubi ea non prohibetur, prout Germania, negari non
potest assertum verum non habuit ulcra super niva,
nam ea contrarium fidei percutant dubio cunctis ad-
monitione.

Adhucque pariet ad illum corroboracionem exten-
sum reafirmacionis Genue apponere, & fieri folue-
re, ubi affucentur nudi aliud affucentur, quam obfecro
affirmari ad primo affucentur, quomodo ipfa affir-
matio veri tunc tal aliud est, quam reafirmatio
illius etiam poffet affirmari a Canobis, & tamen
ipfa affirmacione necio ita, qui Genue impugna-
verit, ac impugnet, & quod in hoc Genue, pra-
dicatur.

Dicitur de contra hanc opinionem suffragari non
posse, quia Scaramum Genium, rectius volens simpli-
ter eare inquit, ut sequatur fieri positum, sed il-
lud eare in meritis, vii ut vigui, vel rebus qui-
busvis, Rilegium enim, quod aliam refutat à contra-
dicti speciosis, non est ejus qualitas, quod requi-
rit Scaramum, sed à bono, vel malo navis evenit,
nempe à fortuna, tamem deservit.

Nique allegat valem exemplis refectionis, & 4.
affectionis, tam, qua contra tenent fuit
tenent, non refectionis per modum subrogationis
succedi in locum prima affectionis, qui
interet, vel cambium affectus, vel saltem negat
non potest, quod modum, & refectionis refectionis
affectionis verum nuncius confilium in meritis, vel
in cambio deservit per primo affectionis. Lari
affectionis de nullis, contrariis, quarto pars, secunda
affectionis 26, numer. 34. Lari de affectionis, numer. 30.
Affectionis de Communi, affectionis 70, numer. quatuor,
de sic Statum Communi, et claris fuit permutat per
hanc verba, *servitium non potest fieri per se, neque
per alios, nisi iuxta officium, vel in meritis, vel
in meritis, vel in fine quatuor affectionis modum, vel
communi, voluntatis, vel ordinis.*

na, seu non simpliciter iuramentum impugnatum, vel quod impugnat certe potest, ex traditis per Gratianum, c. 770. non. c. 1. §. 967. no. 28. & cap. 488. no. 37. *Mar. Anon. Per. resol. lib. 3. resolu. num. 62. Adm. presump. 45. num. 6. lib. 2.*

4. Contractum tamen verum est, nam licet contrahentibus, quae promissio i. transmittit, non ex alia ratione debentur, quam ex inobedientia, & culpa ipsius contrahentis, & sic illud damnatum, quod ille culpa sua fecit, non videtur sentire, & hoc modo inaequalitas, si qua est, tolerari potest, ut ad propositum facium pertinet per responsiones per eundem Strach. loc. cit. sub num. 17. in ultima scilicet specie, ubi in primam tantum sententiam usque ad vers. plane contrarium.

6. Contractum considerandum est, quod res, donec consumpta non fuerit, licet alias quocunque modo esset permutata, scilicet remaneret ipsius Domini, & non illius cuius opera e percemptione inoluta, seu salva tradita fuit. Tenet ista in l. proposita, & ibi gloss. ff. de acqu. rer. dom. per quem ad traditi dom. de resol. dist. 1. q. 3. post. 5. arm. 7. & in post. 10. no. 2. vers. dicit, & no. 4. Decret. in Reil. Con. Domus lib. 2. in canon. 4. quest. 14. num. 1. *Marshall. ad Cypri. l. 2. de res. 60. num. 10. Duen. in resol. moral. par. 11. tract. 4. resol. 39. perus facit 5. sed quod fidei. Ignorabere permutatum seculo fieri capere sibi e causam datur, quod alias parum erat, non ideo sequitur quod ipse ad illius restitutionem non teneatur. Demum, & vere hoc esset absurdum contra eundem, & non minus considerandum. Etenim eadem res elaret se, si aliquis mercator ordinem suo contrapensu tradidisset, quod tales merces per tali nave per eum essententur, & contrapensum mandatum non obtemperans, super diversis uel casu impeditur, & similiter casus contingit in prima, super qua secundum ordinem mercis detrahunt, & non in secunda, super qua octavo facta fuit, quoniam merces salvae non esse Domini assensu. Secus si casus sequatur in altera, super qua non habetur ordinem Contrapensu octavandi, nam propter excessum mandati ille tenetur de causa finitio, ut punctum notat *Ator. de res. locat. 2. num. 23.**

7. Non est etiam in iuramento, quod Domini hoc habet arbitrium approbandi quicquid ad sui utilitatem, & impugnat quodiam deteriorem ejus conditionem gestum fuit. *1. si quis m. 1. §. si quis mandaverit ff. de acqu. heredit. Res. divers. dec. 57. no. 5. par. 4.*

A D D I T O.

Ad num. 1.

8. Opprimat hoc propositum, & scilicet in puncto Strach. de acqu. gloss. 6. no. 9. ejusdem fin.
9. Licet tamen in casu, quo Contractus manum non possit ex aliqua iusta causa, live impedimento merces onerare, Strach. loc. cit. vers. plane non in re. 1. 2. *Targa pendens. moral. cap. 43. no. 3. num. 3. Res. l. 2. de res. 40. quoniam inquisit. Christ. dec. 202. no. 2. lib. 2. & vide infra dist. 62. no. 12.*

Ad num. 3.

10. Et regulariter in quocunque contractu toleranda est inaequalitas in pretio etiam illius, cuius causa, culpa, vel dolus sit procedens, *1. Julianus §. si pupus ff. de del. emp. 1. non alius contrahat. Mar. consil. 26. sub num. 6. & vide infra dist. 62. no. 12.*

Ad num. 7.

11. *Able Fecit in l. si quis aliena 24. ff. de acqu. res. et ibi Gloss.*

A R G U M E N T U M.

An navis redempta, seu recuperata ab hostibus dici possit quod passa fuerit casum finitum.

Casus finitum, quando providentia humana est reparabilis, non attingitur, & quando erat reparabilis, sed ob culpam Navei non fuit.

reparata navis, an tunc dijudicari debeat casus finitum, Explicatur Statutum Genue. de securitatib. §. Casus finitum.

S U M M A R I U M

1. *Nave redempta, vel recuperata ab hostibus, quae ad portum destinationis pervenerit, an dicitur quod passa fuerit finitum, & teneatur asserviri.*
Contrarium sub num. 2.
Et hoc contrarium opinio fortius procedit si forte destinationis teneatur pervenire, de locat. no. 3.
4. *Quid si casus finitum, & casus non est si providentia humana est reparabilis ad intelligentiam Statuti Genue. de securitatib. §. Casus finitum, & no. 3.*
5. *Finitum finitum consistit in alio, ut probatur.*
7. *Si casus finitum erat reparabilis, sed ab culpa Navei non fuit reparata navis, an idem potest, asservitur ad hoc teneatur.*
Secus si in dolo Navei hoc proveniret no. 8.
9. *Exceptio declarationis non facta de casu finitum ad terminum Statuti Genue. de securitatib. §. Casus finitum, an & quando admittitur in iudicio exceptio.*

D I S C U R S U S XVII.

IN dubium venit, an navis asservatur, quae capta fuit a pirata, seu ab hostibus, & deinde redempta, seu recuperata, restitua fieri prius Domino, & ad portum destinationis pervenit, quod potest quod passa fuerit finitum ad effectum contrahendi alius asservitorem, & responderi nonnulli affirmativi, innixi *Res. Genue. dec. 101. per eundem sequitur Ursil. consil. 151. no. 14. & alius Res. Janue. Inter collat. 4. D. Baldus. dec. 10. num. 4. §. sub 12. de asservat. & dec. 11.*

Sed multi contraria ostendunt opinio, quam contra dicam. Rationem tenet *Ator. de securitatib. cap. 50. §. 1. per rationes ibi adductas. Pro damno tamen exceptio effluat & diversis asservitorem compensatio, Ator. ibid. sub num. 23.*

Et hoc precipue flante hoc Statuto Genue. in §. 6. *casus finitum de securitatib. ubi habetur, quod casus finitum non intelligitur, nisi navigium asservitorem, super quo merces, aut alia fuerint asservita, reddidit sequitur casus finitum in eum finitum, qui providentia humana reparari non possit, licet tempus declarationis per Consules nonnulli, si advenit in eo loco, ubi erat navigium, & Consule non existente per Magistratum loci, quomodo dictum tempus non excedat manifestatum, vel nisi navigium iusto superius loci, ubi fuerit, effectum receperit, tunc finitum, vel ut dicitur, de eo finitum imbutum in, & relictum quod effectum capere alius vicegerit, & in casu effluat compensatio, & in censuris huius Statuti elem videtur concludere Secus de commere. §. 1. quest. 1. num. 147. vers. Secunda facta specus perus fin.*

Amoveret de hinc, quod hoc illi dispositio Statuti exigit declarationem Iudici an possit reparari nec eo casus finitum, tamen non est etiam intelligendum, sed solum in casu, quo iuxta indagare, & cognoscere id recte possit, ut in casu aliquo finitum non esset in eo loco, ubi erat Consule, vel Iudex, sicut in casu, quo navis a pirata, seu ab hostibus fuerit capta, quia tunc ista finitum non est capax indagacionis Iudicis, an possit recuperari navis, vel merces per providentiam humanam, vel in casu, quo manifestum est non reparari non posse, ut in casu veniendi, vel defensionis ejusdem navis, ut ab aliis obstat, ut tamen necesse fuit se ad hunc consilium, & in finitum, in quibus Iudex de tali repatione iudicare non possit, per notata ad hoc Statutum Genue. de securitatib. dist. lib. 23. cap. 50. arm. 36. ubi restat *Stat. Genue. in omni casu simpliciter, hanc declarationem esse necessariam, quod si verum esset, eam non possit sine finitum nota, ut in conclusu Ator. qua n. 1.*

D C 40.

navis societati, vel rationi, preferendi sunt alius actionibus, etiam cum hypotheca credentibus, tum ex dispositione Statuti Civitatis de factis, § *creditoribus sociis*, tum ex dispositione iuris communis per 1122. in l. *Procuratorum* §. *si plures* ff. de *trib. alii*, & *Roc. respons.* 26. per 101. in l. 2. laud. *Salsed. labyrin.* credit. par. 1. cap. 9. n. 48. cum pluribus sig.

Non vero materiam hanc à membris bene actam, & à principiis intellectibus decidendam, & ab æquivocis ad verum sui naturam restituendo dicendum, nec cambium mercatorum edocuisse ad duos contractus, prout supra in precedenti discursu 14. adnotavimus, ad eos nempe, cum venditionis participationis super navis, vel mercibus, & venditionis lucrorum, & tunc cambium preferentius omnibus aliiis creditibus tanquam participat, vel uni Domini in eo communis, superque respectu portionis cum sui lucra tangentes dictos cambistas naturam habere possunt respectu creditoris aliorum comparatissimi, seu Domusorum navis, sed debet res contrarius dividi, & quilibet eorum uti Domus suam habere, & unus creditoris cum pariter ad suum debitum tantum spectantem persequi, *Roc. respons.* 18. num. 7. 15. in l. *Hermogilis* ad l. 49. in m. 3. par. 3. gloss. 6. sub num. 9. *Salsed. labyrin.* credit. par. 1. cap. 9. num. 48. *Fantarelli* de pall. exp. class. 4. gloss. 9. par. 2. num. 48. *Asper* ad 73. *Gratian. dist. 19. q. 4. num. 4.* & in *Caroli. Agno.* de *Luc. adnotavimus* in m. 3. §. *si*. *Laud. Rot. decis.* 91. num. 7. l. 9. par. 19. *recens.* *Roc. cap. 100.* num. 40. & 31.

Aut cambium mercatorum explicat debet in trium contrahentibus, videlicet. Primum ad contrarium naturæ, seu penitus mutatur, vel creditur in usum navis, vel in emptionem mercium cum participatione lucrorum ab ipsa navis rationi, vel æquum negotio preponderantem habendi. Secundum, ad venditionem ipsorum lucrorum factam per Cambium Cambiatorum. Tertio, ad affectationem, quæ facti ipsorum Cambista super navis, aut mercibus ad favorem Cambiatorum, & hoc pro necessitate, ut supra in precedenti discursu XIV. advertimus, salvandis utrumque modum siquidem, iuxta quæ passus illud contrarium, cum ille præponat affectionem prævalentem ab ipsa Cambista factam non venditionem in solo contractu participationis, de cuius natura, ac proprietate peritiam remanentem spectat ad participes, adeoque ad effectum adnectendum hanc affectionem necesse est eam prævalentem relinqui ad soli lucra cum præcedenti uniplo contractu pecunie creditæ ad instruendum, & expendendum navim, vel quomolibet in illius usum, aut in emptionem mercium, si super mercibus contractus cambii unitus fuerit.

Et tunc res habet alios considerandos, nam cum primum contractus impositus est consequens pecunie materiam in usum navis, vel in emptionem mercium, prout in hoc cambio discurrentes concordare valentur *Rota coram Ultris decis.* 99. numer. 10. *De Ansaldo de commerc.* dist. 70. numer. 10. hoc equum respectu operis iterum penultima cum ratione superius ponderata ad favorem Cambiatorum, mercenarium scilicet in usum navis, cum laud. illi *Summa*, & in hac parte bene concluditur. Dilectores etiam Ultramontani, lapsi in altera, quæ substantiam hanc contrariam in solo mutuo ad usum navis dabo sub usum mercionibus, nullatenus in nostri Curiahus Regem, in quibus à factis Pontificibus Dilectores hoc mutuum cum usura reprobatur, ut in præcedentibus plenè administratis, non fuit sequendi.

Quæ plura circa præmissa sunt animadvertenda, & primum quod ad effectum nostrum obligandi Domosum, seu navis exercitorem requirunt, quod pecunia verè, & expresse mutata sit in hanc causam restituta, vel usum navis, & quod Magister per ea vere indicat tali pecunia, etiamque fuisse in ipsius navis usum conversam, prout ex reata expresse in l. *ultima* ff. de *commod. alio.* traditur *Sord. cons.* 328. numer. 14. *Grua de script. privar. cap. de lib. ration. insti.* in l. 38. §. 3. & 32. *Marquard. de jur. mercat.* lib. 1. cap. 27. numer. 27. *Rot. Coram. decis.* 14. num. 27. §. 2. & num. 101. *Asper* ad 109. *Cast. de ration. ration. quæst.* 43. numer. 27. *Hermogilis* gloss. 2. l. 7. tit. 1. quæst. 3. numer. 13. & pluribus seq. *Sansfelic. decis.* *Casare. de commerc.* Tom. I.

112. numer. 1. & seq. *Pech. in dicta l. ultima*, de *interdict. altius*. & *de Vin. in addit. Amat. resol.* 3. n. 31. *Asper* ad 44. ad quos pro suis omnibus declarationibus & limitatibus vos remittimus, sed etiam ad effectum habendi privilegium pecuniarum pro excludendis aliis, & quolibetque credentibus antioribus, licet hypothecariis per tenus in l. *quæcumque* §. *non tamquam* §. *idem* ff. de *insti.* l. *qui interdu.* & l. *huiusmodi* ff. *qui potius in pto hab.* *Hermogilis* in d. *laud. Rot.* num. 14. *Clarus de contrah. mercat.* par. 29. num. 1. & *lausimè Amat. resol.* 3. numer. 31. §. 2. §. 3. & 63. ut etiam dicit, quod pro excessu, & eo pluri, quod fuerit numerum ultra dictam necessitatem, privilegium non procedit, sed hoc dictum respectu solum exclusionis in Privilegio respectu creditoris, non tamen obligatorum Domosum, seu exercitorem navis ex facto institoris, seu Magistri, ex tradita per *Vinn. ad Pech. dicta l. ult. ff. de interdict. altius*.

Hoc unum tamen verum est, quod sufficit per cons. 8. *Clarus*, vel per sequestrationem probare pecuniam mutuatam cessisse in unitatem, & necessarium est, pro qua expresse ex tradita sunt, ex laud. doctores per *Amat. dicta regular.* 3. numer. 37. §. 2. & seq.

Idcirco navis participationis restituta, vel instructa, si ve expedita pecunia Cambista, si ea de tempore contractus cambii navis indicatur, & postmodum ad magisiam suam expedita *Sergamus*, de *Jur. mercat.* dicta par. 4. cap. 15. numer. 103. ubi, & dicitur hoc probatum, & conversum pecuniam, si navis causa melior post acceptam pecuniam reperiatur, *Rodriguez de priusq. credit.* par. 6. art. 7. numer. 23. & 14. ubi dicit quod quævis non possit dissimulata, ac penitus ex qua penitus sit factum sit, utrumque præsumitur cum ipsam pecuniam impensam fuisse in restituentem navis, & ita *Sansfelic. decis.* 112. num. 4. & 6. par. 10. 1. de *ist. Amat. adnotavimus* num. 4. *lausimè Amat. dicta resol.* 3. numer. 34. §. 2. & 61. fuit superius. Num est quod tempore cambii navis indicatur reparatione, hoc aliter non docetur de illius reparatione, demandando in restituentem, seu usum navis pecunia mutata fuerit, atque et, qui in id præcedens erat, & in eo loco, ubi res trahi, quæ comparari poterant, & debebant pro ista præstituta, nam si curia aliquam desideraverat in hoc vivit causa, quæ in omnibus, oculis reperiatur, qui in navis riparandum, vel instruendum cambio pecuniam duxit vellet, quod succederet in magisiam detraherentur commercii, & commoditas maris deperiret, ut solum fore veritas dicit *Asper. de probat. decis.* 1166. numer. 8. & seq. quem sequitur *Sansfelic. dicta decis.* 112. num. 6. par. 1. ut de qui dicit pecuniam cambio datum non fuisse in usum conversam, habet ipse probare *Sansfelic. dicta decis.* *vers.* *anti.* quod.

Hinc est quod istius pecunie de ore ad Bodmeri in meliorem conditionem habent, quæ præsumitur per illam postremam pecuniam factam esse, in rebus ex potu in usum alterius, & per istam rationem novissima cambii præsumitur penitus, licet patens habeatur casum secundum concordantiam *Ambrusius*, de qua antea. in *Sergamus* par. 3. cap. 3. num. 130. 131. *Vinn. ad Pech. in lib. 1. §. non tamquam* l. 1. *de interdict. altius* *fit. mibi* 99. *Marquard. de Jur. mercat.* lib. 1. cap. 3. n. 79. secus item dicendum de jur. navis in pari causa poterant ostendere Cambiste per eandem magisiam contineri debet ulla considerata temporis antioritate, *Clarus de contrah. mercat.* c. 19. n. 3. *Asper. ff. de insti.*

Restituentem etiam est, quod si Capitaneus mandatum habuit stipendiis pecuniam ad cambium mercatorum recipiendum, tunc nullam habuit Cambiste necessitatem probandi versionem pecunie in unitatem, sive usum navis necessarium, sed fore penitus secus, quousque ipse demonstrare possum navis Magistram ad recipiendum pecuniam expresse mandatum habuisse, *Pech. ad l. ult.* num. 3. ff. de *exercit. delict.* & *de Vin. addit. in l. 1. Sergamus*, de *Jur. mercat.* par. 4. cap. 15. num. 164.

Esti utique congrueret, quod per aliquos exercitores tantum Capitaneus tantum sit auctoritas cambium de preponeretur, sufficit quod alii participes navis cura eorum scilicet de Magistram cum ea facilius Magistro in vii exerceri paraverit, & nosquam contentum per ten. expresse in l. 1. §. *Adagium* in *nom. de*

40. Pro resistente rationem fallit de ordine Capitaneus ad evadendum periculum navis immunes non debent avariam deinde S.C. Neapolitanum.

41. Contrarium firmatur.

42. Stale damnum venit in communem contributionem quatinus navis pro evadendo hostibus aliquem partem afficit.

43. Et similiter si ab aliquo immunes periculum fuisse arguatur avariam non liquet.

Janet. Avaria.

DISCURSUS XIX.

IN ista causa patrocina, que necum benignè aliquoties pro uno fusorum progressu Dominus Petrus Joannes de Turi filius, record. insignis Iurisperitus collega, & amicus meus dilectissimus, hanc ex præcepto, quam ipse forebat ad fructum nonnullorum Mercatorum nobis Expositis addidit D. Jo. Angelus de Germanis reprobam Capitaneam navis nuncupat Nigra Sigara de Loro paterdominorum Illustrissime Magistrum Conservatorum Maris prædictorum Mercatorum confirmam ad contributionem ejusdem Avarie causam ob informam prædictam Navis obvenit, plures illi pro meliori causa opportunitate, ego quidem pro illius mei duxar causa, inter nos domesticis habemus conferentias.

Ad opportunitatem, ut dicit, prædictæ causæ jam tum ex neopoli propemodum patetibus D. de Turi quondam allegacionem vulgari informam pro dictis Mercatoribus typi mandavit, juxta quam producta resolutio, ac emendata sententia dicti Illustrissimi Magistrum Placitum equidem ipsam allegacionem inter presentes meos discursus inferre. Verum quia ex plurimorum superficialitate non in ista, tum in jure voluntatis meus mihi videbatur, ultraquam quod in illa qua jure possessione contrariam sententiam, placuit tandem in prædictis discursibus magis methodicam juxta meam ad notitiam adnotacionem, tum pro meo tantum prius studio congestis, tam commutari.

Et Consilium igitur juxta morem factum per dictum Capitaneum Germanum in loco Caricæ resolutum, qualiter in navigatione periculum directum versus illam dicti loci inter S. Maris, & S. Vincenti promontoria ve heremissimas, ac horrida erant fuit temptata, ex qua una cum transiens ventus in illa Navis prædicta impingebatur, ita ut evadendo rase immensum moliturus causæ periculis immensa fuit dicto Capitaneo pulsi omnibus, plausque rase navis argere, & navigare; Quomodo maxime prædictæ navis à dicta Raza solentis solent distans contrahit malo necesse etiam fuit coram videntes, aliisque dicto quali ammittenda incidere, ex quorum interfectione ille in mare cecidit, simul etque cadendo, intra fere totum populi tabulata, dolique omnia subire quo colloata, pariterque navis ora quadam, feceruntque subitaneis, & denum cecidit in ea parte emersit in mare depreta. Propterea Gubernaculi poterat etiam abentus fuit, unde, cum restit impetus dirigi transiens navis non posset, plures aquarum copia per illius latera intromperet, ac totum penetraret, quo aliquod mobile damnum mercibus inferendo gravem contradietionem, vulgo Avariam grossam mercatoribus causavit.

Vigore inque prædicti Consilii, cuius approbationem prædicti Dominus Capitaneus ab Illustrissimo Conservatore Maris Tribunali primitus requirendo, insuboles Mercatores omnes interelli habentes super mercibus ad contributionem dictam Avarie ex quodam compote per nundum Dominum Capitaneum prædictum apparuit pro rata condonari.

Sed plura ad favorem dictorum Mercatorum detrahendum juxta, & primo quia in omnibus factus occupatus cum mercibus, quam mala, anchoræ, ac injusmodi navis armamentorum, vel anclicas deservendo, vel navem in oras impingendo naufragio, vel hostiam metu pro ejus, & mercium voluntatis semper totius Capitaneus Mercatoris à navi cessantes pape consilii, sive cum eis, ex vulgari, aggraviamentum faceret, illas non remanere obligas ad avariam, nisi in

Casore de Cuiusmodi Tit. l.

casu, quo illa essent abentes, juxta omnino statum dispoitionem Consilii Maris in cap. 97. cap. 192. & 193. qui in ista materia maxime debet invariabiliter attendi, nisi universis confirmatio non tanti legis vigorem in se habent, committunt apud omnes Provincias, & Nationes recepta. Raza, & Raza, in l. deprecaturus, ad l. Rhodium Strate, de Mercat. in tit. de Navis, num. 24. & in specie Consilii Maris Capituli, de 75, num. 9. & in Adden. tit. l. Raza, 195. 20. in 5. vol. 1. de Navis, num. 122. & fere, & in tit. de avaria, num. 703. & fere.

Insuper tamen DD. exadverte informam pro D. Capitaneo hujus conclusionem veritatem sub pretesto in ista, in l. 2. §. si conservari in fin. §. ad l. Rhod. ubi, postquam dictum, quod si navis detentor factus fuerit, vel immutatus decessit ob tempellam, aut causam fulminis, vel majori ventorum vi, nullus adeo debet contributionem, vel avarie locus, in lege vestia insignis: Sed si voluntas voluntum, vel hoc voluntatem meram ad detrahendum factum sit, hoc voluntatem speret, sapere quod prædictæ rase dicitur dicti illorum casus, unum tempus, quando detentor, sive navis etiam voluntas sit mercatorum voluntas, alterum à solo Capitaneo propter aliquem merum, prout dicit in eodem unum casum dubitationis consilii. Glis, in dicto §. si conservari in verb. facere in leg. cum arbit. ex verb. voluntatem, & in leg. omnia in verb. legem §. volens, & id videtur confirmari a Raza, & Raza, in Summar. ad dictum §. conservari, ubi dicitur, quod si navis detentor, non fit contributio, nisi occiderit voluntas Mercatorum, vel solo jure meo, & similiter Paul. de Casp. in dicto §. si conservari in fin. ubi etiam pro duobus casibus eandem sententiam declinationem utat sub his prædictis verbis. Nota Causam, quod quando Mercatores volunt tempellam, si non dubitans penitenti, non debent doceri Magistro quod habent agere, quia si dicunt, quod sicut tale quid, puta novum essent, vel aliquod aliud quod vellet in duorum, poterat ab illis repere, tanquam fecerit de illorum voluntate, & idem si fecit ne penitenti, ut illis dicit subact, vel aliquem merum, eandemque causam dubitationem approbat Ferrer. de re Naval. tit. l. Raza, num. 53. Poth. de re navis, ad dictum §. si conservari in fin. cum illi addidit. Poth. in C. Lucas, in tract. de Jur. mercium. tit. 2. ap. l. num. 5. ubi item si malum.

Ponderari tamen faciemus pro hujus obiecti resolutione considerandi distantiam in re dictorum vel de scripta naturæ diversitatem, & separacionem prædictorum, cum rigorosi nimis inveniuntur Glis, & Doctores prædicti acquiescere omnino duos casus penitus separatos indiderunt, ponderari, inquam, faciemus, quod talis casuum dubitatio esset vixle irrationabilis, vel minus volueretur in lege adhiberi, quod quod illud J. C. opinatus fuit, quod dux possit casum quod Mercatorum, vel rediores abique alio possit metu de rebus fuit, seu meribus iudicem dementi facere velint. Quomodo ob eandem in lege hanc imbecillitatem fuit periculum intelligendum cum à Doctores infra allegandi, quare à consensuque maxime committitur approbationem.

Omissis enim opinionibus Olesford, & Cuius, in dicto §. si conservari, qui voluntum prædictam dubitationem vel separacionem, & insuboles fere in eo totum, decernunt quod prædictum rase intelligi debet, nempe, ac si diceretur sed si voluntas voluntum, idem propter aliquem merum; nam dictum vel aliquoties intelligi potest in sensu copulativo, seu declarativo, ex doctis per Raza, dicti 413. Avaria, 4. hoc idem Raza, Raza, & Ferrer. verè contententur in dicto §. si conservari, vel alio jure meo, quia cum hoc verbum alio similitudinem rasei cum casu præcedenti, necesse est fuisse quod prædicti DD. non essent hoc dicere, idem voluntatis voluntum propter merum, nempe tempellam, de qua loquebatur dicta l. 2. in principio, & sic bene addiderunt, vel alio jure meo, videlicet Perarum, bitionum, occupacionum, consensuque tamen semper Mercatorum voluntate.

Ad comparationem hujus verborum intelligendæ ad dicendam declarationem Avarie grosse, quæ ita videtur, Avaria grossa, sive grandis, quæ ita quodam meris insuboles in mare secunda laborantibus navis grandis, ad

D 4

атрофиями печени, желудка, кишечника, рудиментами, особенно печеночной железы deficientior, toti cadaveri deficientiora accipiuntur, atque hoc diamonum conditio est omnium, quibus nihil aliud, referuntur, hoc sunt eadem verba Plin. ad Pech. lib. 1. tit. C. fol. 192. &

6 *Lucern.* *dell.* 109. 6. *vum* 3. Unde evidentius apparet, quod ad effluendum graues combustionibus, five analise gratia cathode semper requiritur colorata haemoglobin, five Nitrocrucium, vel coloratum, itaque eius sine aliqua causam differentiam adesse super praedicto textu, ni nuncup alius motum, & causam perscrut queramus, cum velinae Mettitorum, vel virgineum tractum punctuaret, & maximeque *Oxydifer* *dell.* 3. 5. *f. intransiens*, & *ibid.* *Sallera*, *Cuen*, in *reperit*, ad *Paulum* ad *effluendum* *dell.* 2. 5. *f. intransiens* ad *Rey.* *Supponit* 1. 3. *ad* 1. *Rhod.* *Inf.* *D.* & ad *Paul.* *receptis* *fimen.* *ibid.* 2. *copa.* 7. *lit.* C. *Fabre* *rationum*, *tom* 4. *ad* *dellum* 1. 1. 5. *f. intransiens*, & *ibid.* *1. num* *arbor.* *et* *vid.* *Pand.* *ad* *Pick.* *in* *dell.* 1. *num* *arbor.* *ibid.* 3. *fol.* *in* *ibid.* 279. *Lucern.* *dell.* 109. 6. *num.* 17. *Janus* de *Hevia* in *laser.* *lommere*, in *experta* *latina* *ungrif* *font* *Flavio* *lib* 3. *cap.* 13. *num.* 10, 11. 12. & 13. *Gregor.* *Lopez* *ad* *leg.* 5. *diff.* 3. 4. *in* 2. *parce* 5. *Ruc.* *pass.* *vol.* 1. *exponit* *tract.* *de* *neru.* & *Nervul.* *mut.* 30. *non* *certe* *Constituitur* *Matis* *cap.* 192. & 193. & *metu* *idem* *Ruc.* *fol.* *num.* 248. *cum* *anthonie* *supra* *di* *bi* *In* *de* *Hevia*.

7 Neque illam *am facientes abdicata obiecta* in con-
tractum, quod neque, si *requireretur voluntas Mercatorum*, Capitaneus esset in necessitate mandandi fac-
torem Navim, & metens, quando Mercatores in vi-
ciis challengeant non comparuerunt ad podium. Quia *fac-
torem evadit non satisfecit*, quod in abdicata Mercatorum
potest aplicari Capitaneus eorum vicem sustinet,
& de casu quo illi adducit, & requiritur pasci assensum,
non sufficit, quod Capitaneus illi assensum, se proce-
deret de periculo Confusum. *Matteo caput 19. & 193.*
Finis ad Prob. dicta leg. 2. in A. verum, quod si isti soli
libri 193. & dicta & si confusum in C. verum,
idemque juris fuisse tot. & ad leg. cum arbor. in B.
lib. 241.

Memoria determinamus in eis, qui Periculum in vi-
ciis obediunt in Putas, & quibus resistere non possint, non
est casus excusans à restando Mercatoribus interitus
damno, si illis non aderat in auxilium, scilicet verum si in
casu cederent, quia non teneretur de denunciante animi-
9 sium periculum iure iuris, ut *l. cum quisque* §. *excep-*
ti *verf. sed labor* §. *locus*. *Strach.* de *Nave* part. 1.
num. 50. *Rota.* de *navib. nat.* 70. *fab. num.* 199. item
10 huius obstante, quod predictus Tonus, viginti infra
conductus terram ad denunciandum, intellexi debuit
in casu quo loqueretur, si simili denuntiatus, resistere po-
tuerit bellum incursurum, ut voluit *Sac. leg. arch.* 126.
num. 19. & *reg. Corin.* de *locat. ut. de Remis.* *Atre-*
duct. *quæst.* 8. *num.* 91. & *leg. nat. def.* 119. *num.*
7. *part.* 15. tenent, ut per consequens concludi de-
bet in casu nostro, in quo nec Capitaneus, nec Mer-
catores, licet ad denunciandum fuisset periculum, non
possent evitare violentiam temporalem, quia, ut ad-
vertimus, predictus tenuit in *dictis* §. *si curritur*, &
11 Doctores predicti locutionem in casu diversam, scilicet
conclusionem, quod facilius excusatur, quam in vi Putas-
mos, qui est locatus, & ratio est quia apud nos Naves
à Mercatoribus conductæ remanent, & sed qui cura
omnino gubernantur, utque et ipsi remanent ad re-
stendum Mercatoribus damnum mercium, vel ut pra-
tenderet ab eis passu continuentem pro damno in eis
locatur, tenent in *dictis* §. *Parroius*, tam in casu,
quo resistere potuisset tempore, & non resistere,
quam in eo quo resistere non potuisset Putas, de-
nunciare periculum Mercatoribus si fuerint praesentes,
sicut tradit *l. Strach.* & *Rota* in *casu*, & hoc
formas procedere in casu nostro, in quoniam si ad
urgens, ac instantaneum periculum, quod Capitaneus
non potuisset prius Mercatores, & veloces confutare,
anpassi, pleneque ab eis debet navi, vel aliud
remedium eligi, prout Placitum, & nauticorum consue-
tudo sonant.

Continebant etiam informatum pro Capiteano, licet copia simulata requisierat, veluti contraeminentem sententiam Doctorem, & universalem confuendam martirium super repositam, ad effectum exi-

gode avariam gressum pro detrimendo nivi exsolto,
solum lapsi debere; an illud factum fuerit voluitare
Patroni, vel saltem consensu suum detrimere in eo,
quia verbum *Voluntas* in dolo & si consensu in
intellectu debet pro Patroni navium, aut naufragio, juxta
Gloss. in dolo l. 2. in verb. non volentes ff. ad l. Rhod.
in l. l. in verb. sed & voluntas vers. vel dic a volente
ff. de Nauf. Convo. Strabi.

Sed respondendum, quod predictum verbum *vellemus* secundum suum proprium significatum fuisse debet pro eis, qui vellet fuisse nati, ut tradit etiam alius allegatus *Trebell. promp. legat. litem in verb. vellemus. Passerat in Catepismis doli vellemus*, et per consequens pro vizionibus, et non pro Capitulis, vel nautis, et dicitur etiam *P. Pomei in suo libro Gilica lingua compoſito ſub tit. l'ambrosi. et abbrege* parre 3. cap. 7. tit. l'ars de nœgier ubi sapienter tradendo verbum *vellemus* ponit verbum, utenque habetur in l. l. §. 1. et §. fin. ff. de *Non. Cap. et nobis. legat. et* 3. in princ. l. 3. §. 3. si *predicatus ff. ad l. l. et* *Atque ff. de §. propositio ff. de carnis. alium. et* l. 1. §. 1. et cum eadem, et §. 3. si *ex vellemus non est ad l. doli. de his respectu quoniam si si consensum concederet gloss. in doli l. 2. in verb. si cum vellemus non est sine doli non enim, qui vellemus, et ubi doli. l. 2. verb. non vellemus ff. de excusat. alium. tit. et sic infra in l. l. et §. cum gloss. predicta idem dicitur *Barr. Bald. et Salic. et* omnes communiter Doctores supra citati super dicto §. si *consensum* scribentes, et quando aliquos predictum alium *Vellemus* tam debet pro condictionibus, utrumque secundum subiectum materiam, de qua loquuntur tenent in §. si *consensum*, itaque debet pro eis, qui vellet fuisse, pro eis semper illud explicavit *Paul. de Caste. in nono consensu doli. l. 2. si habuerat*, sub qua reposita est doli. §. si *consensum*.*

Ex praedictis igitur concludetur, unum esse, quod tenetur in
dilecti sibi conformari in his verbis, *ut propter aliquam* 13
mercedem, intelligi debet, ut quando Mercator non ad-
venit in navem, proinde verum de illis nullam mentionem fa-
ciat, nec totam ex illa oratione supponit, quod casu propter
legitem mercedem Patronus ex se delectare possit, iuxta
dispositionem *Conjunctum Maris cap. 97. Et cap. 152.*
vel potius quando Mercatorum convocatus ad infir-
mitatem Confessarius impeditur, ac irritantibus illis
insistentibus contentis, ex traditi per *Proc. ad L. 2. v. 4.*
ex locato fol. 106. 198. ad L. 1. ubi arbor. 3. num. 3. v. 4.
235. 240. Et ubi Fium. addicionem dilecti. sibi. A. v. 4.
quod se sibi, Et ad dilectum L. non arboris. P. vel potius
denique, quando periculum effectus infusa neum de repen- 14
tationem, quod esset necesse Patrono illi, & ex tempo-
re ad illud evitandum, interuenire, vel iudicium
facere de auctoritate, ac aliter interuenire in eo nulli Mercatoribus, quia in illis casu, licet regulariter auctoritas
Mercatorum consistere, essentialem Patronum ex pericu-
lo sustinendum, cui praecedere fasum debet, iuxta
sententiam *Pec. ad l. 1. m. 3. fol. 152. ubi dicitur*, quod ubi
periculum est in mora, recedebat a communis illius regu-
la, & quod antea cum consuetudine negari poterat,
necessitas per emendationem non minuit, & aliquoties
rationibus fuit confusa, nisi quatenus, perinde dicit *Arat.*
de Rep. lib. 2. cap. 7. s. 11. num. 34. Inque casu in
quo ex praedictis casibus intelligitur *per Barn. Bald.* 15
Castrofr. Ferrer. supra in contrarium allegati ad con-
servandum, ne contra communem sententiam Doc-
torum superius traditum loquantur, & praefertim *Pium.*
dilecti sibi conformari ut C. Et Locen. de C. 3. v. 4.
interfinales, per fuit sibi ipsi contraria, non videtur in
sententia loca.

Secundū, principaliter ad favorem Mercatorum attinebat, quod nulla debetur per eos commissio, seu Avaria, quando eis violentiam impetitur, seu violentum modo compulsi, vel extorcati, vel quocunque alio modo causa dimittitur, sed dimittatur, quando cum auctori deliberatione iustitiam, si avaria extorcat, vel sit extorcellitur voluntarie Patrum, vel Mercatorum, illam, vel mercem salvandam causa. Cum itaque la causa hostis, ut eis Consulatu facto per Capitaneum in Cistate Cadit, et pater ex tributo inde exaripit, apparet, quod dicitur malis, aliquae vi via armamentis cum fuerint deliberati recedat, et si mare delicta sit consideratio causa, et mercium, sed

mentum, alia pars deposcat, quod Capitaneus volens
securiores reddere dictam artem, qui erat pars au-
thor, de male qualitate ad eum spectante, ordinavit
quod ab exaltatione Comiti, qui facti in pede artem
ad eum habebantur, et quod duo maxime tabulae, qui per totam
viam spectant, sed in antea et Comiti, et alio eodem
fuit, propter calere nocere et, qui cum eo taliter
Circulatorum amonitionem non remanent in pede artem
ampli sustentata, vacillans ita, et maxime tergite-
bratilis. Et videtur, cum artem, ita, et maxime tergite-
bratilis.

23 *in finem faciendi, ex quo dicitur arbitria sua facere*
lib: cum igitur Capicani fecerit res infulatiles, &
contra iuris maritimi, que non permittit in summa
adhibitione, ac nova tormentatione crucis ad ac-
bore sufficit, ad eam duntaxat: dicensque speculare di-
bet, quod ex facto suo proveniat l. non servit 5. fin.
q. 4. arg. q. si. de re, de nativ. part. 2. n. 3.
 26 *& licet non fuisse dicta ipsius Capicani negligia ad*
dictum calum intendit folium Capicani, malitiosum cum
his culpa in conspectu eius obligat ad damnum
debetur causantibus Rota consil. 63. numer. 11. lib. 15.
Sord. consil. 14. num. 68. & seq. de re, de re, q. 2. n.
ad 1. in finem, de re, de re, de re, de re, de re, de re,

23 cuneorum callosa decedente, perforandis in eis
eventis folia propter cancos sublimis *Rev. del. 246.*
nom. 10. par. 5. re. altera pars in istis deponit,
quod ista arbor erat in aliqua parte corrupta, & vi-
tiosa, & plures ac plures scissuras, necesse ad
curam navigantium in subordina, manifestat resiste-
ntiam in eis, quo majores violorum vires à Captauro
adhuc debent.

Et standibus predictis placitis testibus hac omnia
affirmantibus, nihil officiebat dictum unum testis, qui

26 velutarum contritionem afferent, et eo magis, quia illi licet exanimati ad iudicium Myratorum non sint ab his reprobati, qui reprobati ad iudicium conculcandi contra prodicentem in hoc casu per *Farinac. de Test. quæst. 62, num. 213. Corrad. allegat. forens. 3, num. 31. alleg. 26, num. 45. alleg. 60, num. 19. & 63. alleg. 61, in præf. ubi alius amodo dicitur per *Farinac. quæst. 60, num. 35. l. c. alleg. 61, neque pariter obstat ab his textus, vidi licet *Nauclerus, et duo Magistri legunt, uti complices ejusdem culpe commissores.***

27 eorum munus maritimo, & pueri quia tam diu inopere erant deponendum, quam postmodum erant cum mercede candelis ab ipso Capaneo etiam navis parvo, ideoque eorum depositio ad eum favorem facta attendi non debet, præta pleni decisa per *Farinac. ex. 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784,*

28 Et bene cognoscitur, ut facile adhibendum adreplens, principio atque confidendum iustitiam, possit
nante ad favore Magistri Naven in causa ostendit
iustitiam, quod in huius contrariis et tunc causa de
calo contra huius et C. C. de Naves, ibi. C. de
ibi Bar. Rota Gen. dec. 3. num. 19. Sarrati de Naves
parte 4. de huius iustitiam Rota. Rota ad. numero. 3.
et seq. autem hanc conclusionem ducunt non pro-

29 credere in istis, quo ultra statuas, & Mercatoribus in-
terfueris habueris, advenit ampliusque valdeior, quo
quo amplius interire habueris in Novi collum: cum
thymum istum pati debueris 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 82

potest occurrere paucis *Styracis*, 41. *Jun. Aethiopicum*, par. 42.
1. 17. 41. *verruca*, n. 1330. *Styr. fol. alb.* 2. *Styracis*, dila
3. 3. *numm.* 41. *quintus stuccus* 14. *mercede*, fol.
quinto mercedis, quod foliis *Mugilidis*, ille non fo-
liis de levi culpa, fol. etiam de levissima tenetur et
dentibus in terris per *Baru* 41. 5. *num.* 10. *et*
fol. 11. *ad* *Febr.* ad 1. 2. 5. *mirar* 11. *D. 41* *Abst.*
comp. fol. 33. *Styracis*, de *Nati.* par. 2. *numm.* 41. *Styr-*
acis 2. 10. de *Lact.* *numm.* 146. fol. 111. *et* *dila* 1. 10.
15. de *excus.* *ad* *numm.* 336. *et* *fol.* 10. 16. 2. *ad*
Guizantem *Pogon.* *reful.* *ferrof.* 13. *numm.* 181. *ad*
numm. 189. *et* non *plene* *ut* 3. *ad* *Januam*. *Sen-*
ecut. *dila.* *excip.* *Durab.* *anno*, *et* *alio* *modo* *etiam*
in *casu* *nostrum* *amborum* *tenetur* *de* *levissima*, *et* *ex*
tempore, *quia* *D. Capitaneus* *fuit* *culpofus* *in* *con-*
tempore, *si* *licet* *in* *non* *providendo* *navem* *ante* *ful-*
gram *navigacioni* *in* *de* *bene*, *apertum* *male*, *si* *cu*
ius *in* *his* *debetur* *culpam* *entem* *committendo* *non* *mi-*
nus *ea* *de* *ini*, *quod* *et* *facio*, *quam* *ex* *non* *fuit* *ho-*
mo *delicti* *procedi*, *ut* *ad* *propositum* *deficient* *Card.* *de*
Lac. *dila.* 11. *num.* 2. *de* *Lact.*

A D D I T I O

Ad num. 17.

Unque omne id quod ad curam, & officium Cap- 35
tanei spectat, licet ex eo navis salvi evadat, non est ha-
bendum in consideratione, nec ad auxilium perhiber
rum. *text. in l. navis 6. ff. ad l. Rhod. & ibi clarè PRAE-
TOR. A.*

Ad num. 19.

[illegible]

Ad num. 31.

In hoc casu quod non debetur avaria pro refec-
tione nederum, et inquisitio post factum, et ac-
cidentaliter tractatum arbor ad effectum evadendi pe-
cunie, quod non urinetur (cum dicta refectio facta fue-
rit de utine, et solutae Capituli, decimas huius
S. Nicolaus, ut in *Reverendissimi* *Archiepiscopi*, *per*
ita, et in idem firmat *Adrian*, adducimus, et tota
in concordia ratio Decimas sumat illa eadem.

que hic in objecto à nobis fuit allata, antequam mihi occurreret prædicta Decisio 5. Concilii Neapolitani.

- 41 Verum non videtur recedendum à nostra sententia quædam similitudo hic sub no. 22. auctoritatur *Poulsen de Avacris*, & ubi *Valerium*, ac per eundem *Pium. ad Petri. & super razaliu l. 2. §. si conferatur*, & l. non arbor, & l. amissa in fin. §. ad leg. *Rhod. de pñe*, ex quibus manifestè habetur, quod si aliquod imminens periculum causa deponit, vel relevari in mari per magistram, in combustionem venire debet. Ignor non est limitata eorum dispositio in casu quo casus, & dejectione, que fit à magistro, statet necessario consecrari, vel dependere à primaicali causa, seu periculo, & in hoc sensu absolute tenet prædicti à dictis Doctoribus ultionem periculi de hac re maxime in illis locis, & simul cum æquitate, & iustitia motivo; Etenim non est in periculo navigationis ita angustiam ac Magistro navis, ut per auxilium ei datur occasio emendationem necessarium navis inferre, ut à periculo removeatur, vel saltem ita tendens in damnum dicitur navis agendi, ut remedium alias in tempore opportunitate, impende possit evadere.

Addo quod si non retineatur iste intellectus, sed applicare velimus juris principia ponderata per S. C. Neapoli. aliquando vera in ceteris materiis, adum esse et prædicti partes de combustione; Nam plures alii dantur casus, in quibus licet damnum sponti à Capite navis causatum per necessarium consequentiam dependens à principio meræ fiscali, nihilominus necesse subiacenti, quod illud damnum in contributionem non veniat, & Tribunalis Maris utique communiter admissum, ut nempe si navis faciatur inasideri in hostes, eosque evadendi causa fugam arripere, & perire aliquando debet, & de his prædictis amice communiter acta permittunt quousque recedendi hostes naves, totam Statu damnum per contributionem communem reparant, & simulque si fugam arripendi

- 42 non veniat, & Tribunalis Maris utique communiter admissum, ut nempe si navis faciatur inasideri in hostes, eosque evadendi causa fugam arripere, & perire aliquando debet, & de his prædictis amice communiter acta permittunt quousque recedendi hostes naves, totam Statu damnum per contributionem communem reparant, & simulque si fugam arripendi
- 43 causa ob aliquod imminens periculum ancoras relinquere, tale damnum inflicere, & plures alii casus legi possunt in materia de usufructibus & penes *Targum* in suis ponderationibus maxime cap. 40. & 77. & passim per alios Doctores.

ARGUMENTUM.

Facta *Conferria* sive societas navigationis inter duas naves ad quid una erga alteram teneatur, erumit hæc per aliquod accidens navigante non potest de *Conferria*.

Socii unius navis tenentur in solidum pro factis institutionibus, quantum ultra capitale commune ab omnibus in navi positum, focus in solis participibus descendum est.

Omnis naves contribuere tenentur ad emendationem damni illati alicui navigo per aliquam navem pro se, & aliis navibus à naufragio liberanda, & quomodo contribuere fieri debeat.

S U M M A R I U M.

- 1 Societas sive navigandi inter duas naves de jure res illæ utriusque.

Et Dominus maxime dicitur facti

Navigandi 22. 2.

Ac inter huiusmodi societas locum, ac damnum ac navigationis occurrere communicari debet numero 3.

Quod procedat, licet ex aliis casu fortuito una societas de *Conferria* navigare non possit numero 4. & numero 17.

- 2 Adimplendum impossibile non prodest ad agendum pro sociis, ut si quis ad rescindendum a parte contribuitur non.

- 3 Contribuendum pro damno, quousque alterum facit, quo minus non adimplentur.

- 4 Societas in communem periculis societas communicari debet & numero 14.

- 2 Societas tenetur in solidum pro facto deficiente.

Et tenetur etiam ultra capitale commune ab omnibus in societate positum numero 9.

Societas si ad hoc positum expressis in contrarium numero 10.

Pro de participatione agitur numero 21.

- 3 Omnes Naves contribuere tenentur ad emendationem damni illati alicui Navigio per aliam Navem pro se, ac ipsa societas à naufragio liberanda.

- 4 Et quomodo societas de hoc contribuere, & numero 22. 2.

- 4 Conferria defuncta.

- 5 Societas, que facta in mari Piratica etiam inter prædicta, sunt reserata generis Conferria.

- 6 Plura de materia Conferria remittitur.

D I S C U R S U S XX.

Requeritur inter Naves inter selet ad resistendum incurrit Piratarum, vel hostium, aut dependendum aliqua Societas velis *Conferria*, que de iure contrahi rectè possit, ut per *Loan. de Jur. matron lib. 2. cap. 2.* & rursus Domini Navem dicitur Societas navigationis ad Taur. ut l. nec quisque ff. de exceptionibus allum. Jul. Ferris. de re navel. lib. 3. novem. 81. huiusmodi enim contractus letum scripti, prout ceteræ societates à pactis inter Domines in infinitum eo contrahere appositus per *Ternum* ut l. si aut fuerit ff. pro Socio & dicit *Rat. coram Bernar. decis. 5. num. 2.* huius est quod lucrum, aut damnum ac navigatione, sive casu alicui ex navibus occursum alicui communicari debet, ut plene dicit eadem *Rat. de illa decis. 5. novem. 17. cum ibi addit. coram Bernar. decis. 5. num. 2.* si una navis produm aliquam fecerit, debet cum alteri de conferva communicari, & hoc procedit, licet ex casu fortuito illa navigare non poterit cum nava prædictæ, ex hoc traditur per *de illa decis. 5. novem. Bernar. decis. 5. num. 2.* ut informetur casum huius ibi ipso Domine nava prædictæ, quia licet in iure communicatur si sententia, quod ut possit illa adimplendum non potest ad agendum pro lucro, sed tantum in apta ad rescindendum à parte socii damno, ut respondet *Histors. tradit. Bur. Abb. Felin. Sard. ac alii casu per Bernar. de illa decis. 5. num. 2. i. am contrarius addendum emendat si l. C. in hoc tamen procedit casu utriusque contraria dispositio ex regula, quod conditio habetur pro adimpleta, quando per adimpletum item quo minus adimpletur l. labor servus 50. l. hac in edictis 7. ut princip. ff. de contrah. cap. 1. un. excusatio 85. §. si fin. ff. de verb. obligat. Alex. consueq. num. 2. veris. sententia quæ lib. 2. Cyria. amicus 50. & contrarium. 219.*

Neque obstat, si diceretur quod soliminatione communis periculum prode communicari debeat, sicut in cessant, prout in multis, à quibus capta indifferens Terminus ante bellum, vulgo dicitur la *suavetia*, vel post bellum, non communicantur illa, sed sunt capientes, capta autem in communem confidit, que dicuntur ad bellum ratione communis periculi vice inter omnes communicari, iuxta tamen distinctionem arbitrio Ducis faciendum, ex doctrina *Saldy. in leg. ad huiusmodi*, & num. 6. veris. vel aliter exponitur C. de possessione. reposs. & secundum istam sententiam favorabilem multis rationibus allinatur *Galos. respon. fiscal. 23. num. 9.*

Quia per eandem Rotam oppositè consideratum fuit inter milites nullum adesse huiusmodi societatem in certando, sicut si infirmum conveniant ad confidendum, prout, & collodum.

Valida igitur essetne actio prædictæ navis ad pretendendum iussum lucrum, sine præde nullum dubium quod licet actio singuli poneretur nec, & rectè iam contra Domines proponentes alteram navis prædictam, quàm contra infirmum, & quidem contra eos in solidum, cum ex facto auctoritas quilibet eorum in solidum exiga terrores, vel Creditores teneant, licet pro sua in societate navis participet, ut latissimè, ac in punctibus terminis tradit *Astruc. decis. 606. & 619. per tot. Rot. Grævis de mercat. decis. 14. num. 1. & 19. in fin. Loan. de Jur. Matron. part. 3. cap. 8.*

Quomodo quilibet eorum ultra capitale commune ab omnibus focus sive Consensus in societate navis,

vel

di Fontes nauticarum in hac præcisæ verba, *Et pro mercibus interponendis, & navis expendis D. Carthes.*

Dicitur è navi omnis contrahitur mercibus præter aliquam Tabacorum involutionem spectantem ad D. Helt, de cuius ordine et nomine in navi dictus navarchus nomine dicti D. Helt et venditoris, post aliquam hebdomadam, fugamque à portu acceptam à dicto Capitaneo ob metum currendi à nonnullis Creditoribus et illarum, præteritis dictis Helt à D. Carthes irrorationem mercium ad se spectantem ad effectum eas à Dohana extrahendi, quam abegisse facere, nisi prius solvatis navis sui debiti, quæ reclusas involutiones solvere ex præcisio in compensandi cum prædio Tabacorum interducent dicto Navarcho, ut ea venderet.

Hæc causa disputatur coram Illustrissimo Magistratu Consiliiarum Maris, & pro D. Carthes, iuxta jura mercium, dictam navem ad rationem competeret D. Helt in omnia dictam Carthes, ut in ejus capite descripta faceret dictas merces, nam ad rationem in dictum, quæ datur comen regulantem foret id, ad quod teneretur, non habere locum in prædicto casu insolutum, dum respicitur non potest ad rationem ad premissum extrahitionem mercium, super quibus habet sui retentionem usque quo navis sibi solvatur *Roc. lib. 2. cap. 1. art. 1. de nav. lib. 28. quædammodum adit etiam positivum Decretum Illustrissimæ Domus S. Georgii quodvis observatur.*

Neque valere replicationem, quod navis non deberetur, cum ipsa omnes merces contineret, & consignata esset, quædamque interfectura, quod cum navarchus potest eam cum se committere, non videbatur dictam Helt teneri ad solvitionem dictorum mercium.

Quia à præmissis facti specie refutatur, quod ex debitorum dicti Carthes Procurator Navarchorum illi supponenda eigne Illustrationi dictæ nauticarum, ut pro eorumque ipsorum executionem dictum Navarchum declaravit in suo Manifesto Dohane edito, quodque consignatio mercium ad eum penitus pertinere, per consignatorem non habuissent, quod non poterat dictum Helt in istis præjudicium prorogare dicto Navarcho tempore consignationis dictam mercem, quod tunc refutatur ex manifestis datis de vendendo, ideoque respectu dicti Illustrationis ea haberi debebat pro facta per regulam facta decernitur, quod factum, seu condono habetur in pro admittitur, quando non sit per adimplere deberent *l. Jure Civ. lib. 2. de iur. & de iur. cum alius Concord. Carol. de iur. de excep. Extr. 33. no. 27. Kai. dec. 492. no. 3. & 6. per 1. v. C. circa cum fuerit aliquid dictum super dictis mercibus consignatis, vel non consignatis ob ipsam dictam Helt causam dicta navis, non poterat eas removere in compensationem illarum, quia dictus Carthes non debetur omnimodum sentit ex facto alio, neque dicuntur est dicto Helt proprium factum, impugnat vulgus juris.*

Considerandum insuper quod dictum Capitaneus dictas merces atque non retinetur nisi locat, sed ut procurator, non Illustrat, quia facultatem habebat à Domino eas vendendo, necnon propter hanc novam Domini meriti cum ordinem, novamque Capitaneus obligationem, quæ erat cum prius compansibilis, novatio inducitur fin. *Gustaf. de novat. concl. 1. no. 62. Grat. in de iur. for. cap. 16. a no. 13. Alvar. de iur. & ambg. lib. 3. no. 16. lib. 12. Kai. divers. dec. 738. per 1. quæ non est nisi transmissio una in aliam obligationem evident, sua naturam à penam diversam *l. 1. §. de novat. Schaff. Medit. in cod. qu. 1. ut prout, talisque novationem insuper. Gra. non solvantem habente. Arnold. de Regre. Thesaur. Jur. vrb. novat. no. 5. fol. 465. consuet. ablo. hæc fuisse illudque prius obligationem Capitaneus, §. præterea Jussu quibus mod. ill. ablo. l. 1. & ill. §. C. de iudic. vrb. perempt. à Meant. dicto tract. tit. 1. no. 1.**

Et hæc doctrinam magis procedere dicendum inter mercatorem, quia inter ipsam novatio latissimè per quem libere contrahendum induci solet, ut observat *Ruphus de Terri in suo tract. de com. de iur. 2. quæst. 2. no. 17. Andral. corruet. 373.*

Idemque nullus excludendum momenti ea, quæ ex adverso replicabatur, nempe quod ea. ut dicitur, quantitas

vis daco à dicto D. Helt de vendendo, induci non deberet carita liberato prius obligationem faciendo, solvet consignatio in persequendum Domini mercium, quia hoc procederet in casu, quo proban vellet novatio per viam consignationis, sicut per novam contrahendum cum antiquo incompatibile, nam tunc uno ore fuerunt DD. novationem clarum dictum fuisse, & cum venire per necessitatem consignationem *Nem. conf. 650. no. 12. Sord. conf. 145. no. 25. & 27. lib. 2. Advers. de iur. 40. no. 1. in fin. Alvar. vrb. lib. 2. cap. 16. no. 17. Alvar. dicto lib. 3. no. 13. Grat. dicto cap. 16. no. 27. Kai. prout Scipion. dec. 1603. no. 2. & dec. 162. no. 3. part. 2. divers. de iur. 199. part. 6. retent. Quomodo rem. roboretur est hospitalitatem incompatibile, quod nulli relevaret contraria prius profectione *Grat. dicto cap. 16. no. 27. & ad plenam tradita à me infra in una Alvar. dicitur in jussu, quæ est de iur. 4. §. nec non recipiatur.**

Addendum, semper quoque novationis motio, quod dilatio Capitaneo concessa ad tradendum merces, quæ expressè, ut dicitur, refutatur ex mandato et dato ad vendendum, non poterat præjudicium inferre dicto D. Carthes, non modo, quo creditor pater moram differendo exigentiam litteram, carum non, persequatur eam, daco, si Campanus, seu numerarius, cui direxit fuerunt, ante eorum solvitionem decerneret, cum verum in iure sit, quod periculum novæ debitoris eras in damnum morali, & culpam, habetis *l. periculum 35. §. §. cum per. quæ doctrinam amplectitur communiter interpretes, quos longa serie continet D. Emmanuel Alvar. Peges, amicus meo necessitudo defunctus, in refert. cap. 3. no. 385. Hinc etiam inferendum, quod assignationes ab omni obligatione soluti esset, etiam navis, in qua ob voluissent tractari, & expressum dicti D. Helt aliquid fuit merces cessatur, post quem omnes alii contrahunt Navarchum, periculis fuisse.*

Hæc videtur factis conclusio, statum promajore causa tutamento aliud deducendum fundamentum, quod conclusio in præsupponit, quod Navarchus fuisse verus debitor dicti Helt pro venditione Tabacorum ab eis facta, & navis debita fuisse dicto Navarcho, & non dicto Carthes in Navarchorum Procurator, dictum enim quod nomen D. Helt debitoris navium non erat assignatum in portibus Capitaneis, quia antequam iste fieret debitor fuerit debitor, tunc jam assignatum, obligationem cum speciali hypotheca dicto D. Carthes, prout constabat à dictis scriptis Navarchorum, & carolis marini, à qua assignatione ac obligatione per consequens deducebatur dictum D. Helt non potest esse qui creditur postea extinguere suum nomen, & debitor vestis Navarchum in persequendum dicti D. Carthes assignatam, seu Creditorem anteriori, quomodoque etiam illi admitteret iniet debitor, & creditorem consensu, quando iste pro aliqua nova causa est illius debitor, ut procedit in casu quo intervenit expressa voluntas dicti creditore eo instanti, quo ipse constituit debitor sui debitoris, sicut quando propriam suam nomen sui jam assignatum, & hypothecam artus, qui non consentiendo præterea compensationis non debet præjudicium post *Ladorch. conf. 164. a no. 3. Lad. ad parties agendo, hanc quodvis cum multis decisionibus, & autoritatibus docet Sord. tract. de iur. cred. cap. 28. a no. 28. & 34. apud ad no. 49. Robortus de acc. redd. cap. 19. a no. 2. & alio alii per Gode. in consuet. 130. no. 2.*

Reflectendo tamen in secunda ad veritatem, mihi non videbatur tutum hoc fundamentum, quod non Advocat deducendum, hoc locum pro validissimo illud habere DD. ex adverso sentientes, quoniam magis nota, & modo recipiunt semper multi vici succursaria opone admittere hanc compensationem in persequendum assignationem Creditorem, etiam hypothecariorum, ut censum Senatus Maris teste *Gode. in consuet. lib. 2. de iur. in consuet. 130. no. 10. ubi quam plures DD. allegat, & refert Ladorch. Sord. & Robortus supra citatos.*

Et eo magis hanc procedere compensationem considerabam in casu, quo creditur debitor debitor implicatus, ut scilicet compensationem consilium non esset debitor in alius bonis ex ratione, quia in casu, quo debitor damnum, & persequendum immittit, ipso jure, & sine facto hoc

Scavini: *Si compendioso ed interessante studio, per di più, facile.*
 Scavini: 120. *op. cit.* 14, 15.

Ultima tandem opponitur ex diversis Scribentibus, quod D. Carthes pectus non potest pariter Nautis, nisi ut procurator Nautarum, et quod falsitas ab edicto Carthes centris in suo Massimo Dehane iradito pia exigenda maulorum, et inestitatio mercedum facienda, ad aliud nisi, quam merum mandatum revocabile ad utroque simpliciter volumus in Primis ipsi, sed in jure nisi incompensabil hocmetrum, nam quibus ipsi agnoscunt paritatem Nautificationis, et Carthes contrarium apud Iniquitas, si vera sit regala, quod idem infensus luctus in exactionem procedendi contra-ctus, et obligacionem l. 4. §. 2. ff. de acqu. heredit. Atque de praesenti, lib. 3. praesent. 74. num. 3. de fidei de prius, sententia lib. 4. no. 3. Ballo. adum. 12. no. 3. cum aliis ibi late citatis.

Quasi talis existeret ad rem nonnullum Nivarchum veritatemque, fides, qui eadem modulatione considerantur, ut Preteritum et eadem coram narrantur, quia certum hanc in nostro casu, deus facti esse oportet, quod Nivarchus talis modum potest de aqua dispendere, quae ad eum non spectant, adeoque illi habet altera regula, quod omnia ista preteritum facti ponit in causa certissima, quod voluntaria I. Angli § 1, de Jur. delict. Bar. h. g. (S. 1078, N. 11).

Ultra quamquod negabam, quod tale protentum mandatum illi favorebatur et voluntatem Navageri Principis, quia non factum in rem propriam, sed in ad usitatem, et commodum dicti Carches, seu cum esset necessarium, dependens nempe à certis conditionibus, etiam si nullis inquam, tempore postea revocari Epist. Rer. sup. 134. nu. 19. Cassini. de sup. 307. n. 12. et alibi citati = Di. Anselm. de iurament. de. 65. num. 31.

A D D I T I O.

Ad. mure. 12, & 13.

In hac quaestione, non possit inter decessorem, & credi-
torem fieri compensatio in prejudicium creditorum
anteriorum, debitor sicut dicitur *non solvetur*. 112.
num. 18. 19. adeoque ob illius perplexitatem, &
contrarias hinc inde decisiones eam irresolutam reli-
quit.

18 Verum ad favorem negativæ, nempe pro invaliditate compensationis lausitæ solutæ pluribus auctoritatibus, & ratiociniis deinceps adductis Rott. Epist. 1. 147. perit.

19 Pro affirmativa tamen à me hic fide m. 13. Actum
tunc illis à me citatis D. Anselm. de summis
apost. 23. num. 26. Debell. 5. compendiosus m. 6. Citat
de leg. 12. 6. quod. 11. num. 17. et sic alios
dispositivos capit. Severini. de reor. 124. q. 1. num. 37.
m. 10. et 44. Affirm. con. res. 33. num. 31. Et pro
hac optinenti aliter tuncque acquiritur magis consona
sententia citatis D. Luce ad Gratian. leg. 1. 358. m.
m. 18.

30 Utraque iudicialitatis species fit conciliatio optima potius, in hanc fructu procedit non casu, quo conciliatio iustitiae condonatur erga, vel alio modo nempe processione, vel sequenti, aut tribuente iudicio, non aliter iudicialitatem debetur iudicari sui compensationem fieri. Altera vero procedit, quando Creator ante omnia compensationem, vel factu hominis, vel legis ab eo facta intendit illam iaspere, in ut fit paucissimi amplius fiat, ut optime distinguit *Sentent. de iur. 19. num. 15. et de iur. 33. num. 31. & mandati distinctionem videtur sequi *Epist. Roscell. 1. et 2. An. 12. §. 10. et 21.**

Item, prout ista quædam ad hoc referuntur debent in casu communi, et in tempore dictæ pæte, quoque, vel urgenti tertia credita antea, unde hæc compensatio inter debentem, et creditorum. Quia quædam quædam inter facilitatem resolutionis, si in quolibet casu ad intendendam compensationem requireretur fides bonorum, et scilicet ea per delictum facit opposita, et sic compensatio volunt per eum declarata. Vtiam quia possunt dari compensationes, que sunt facit bonorum, sed solo hoc debentur. Item ista

defectus remanet in demonstrando casus privilegiorum, in quibus compensatio non bene videtur.

Et licet in aliquibus casibus, ut nempe quando agitur ad evadendum pecuniam, impediendum cultum venerationis, purgandamque animam connotetur Doctoribus omnes administrari compensationes ipsos jure facti; Inter eos tamen non est pascuendi, ut illis favore commiserit inter Mercatores ipsos jure intentum. Non vero veriorum, & magis æquum propositum sequentes pro Iniquitate compensationis civilitatis in *Liberorum compensationis* num. 2. de *Commerce.* & per R. JONES Blandart, ad *Ramus. decr.* 20. num. 4. & *Opus Baldard.* ad conf. 36. *Ramus. annot.* 11. R. JON. decr. 183. no. 3. & fig. De *Loco ad Gratiam diffusi.* 376. num. 18. & hoc procedit licet medium, & debitor sit secutus in diversis libris, pag. 23. quoniam affertur ad *deff.* 33. num. 54. cum his distinctionibus, quas ibidem addit Baldard, ad *Ramus. conf.* 36. no. 11. Major tamen controversia consistit, an tunc damnum, vel pretium conductus immineat si creditori fuit amittendi, illi ipse fuit ad quæ fructus indecens inimpugnatus creditorem antea nullum pio ingruva enim cessant *Ardenti.* parer. 119. no. 6. & *fig. Saldard.* *Ingruiva.* 112da. part. 5. cap. 18. no. 18. & *fig.* quoniam sequitur cum illis *Episcop.* *Roc.* 149. 147. numer. 32. Non vero si tuncnullum sollicitudinem quia videtur per Tribunal receptum, si solum ex locutione per Gub. dicitur confid. 130. num. 24. 15. & *R. JON. post Saldard.* decr. 149. num. 8. 9. & 10. & per Baldard, ad *Ramus. decr.* 10. num. 3. & *fig.* Ceter de *Affili.* com. 122da. 2. num. 49. cum *fig.* Baldard, ad *Ramus. decr.* 36. num. 11. & *fig.* & *Rom.* 35. Decr. 409. par. 9. rec. respectu perit *Morlin de Pignori.* decr. 124. De *Loco ad Franch.* decr. 33. Card. di Luc. *diffusi.* 16. num. 7. de *Regul. Affili.* de *Commerce.* decr. 97. num. 15. 16. & *libri Samuelis.* introitus. 19. NUMER. 8. & *fig.*

Docetiam tamen hoc locum non habere in causa debitoris decedendi; Tunc enim in praedictum creditorem compositione nunquam dimittur, ad hoc utinam per *Enrico*. Ecco, dell' 1. 147. ss. 17.

A R G U M E N T U M.

Navarum castro an fieri debeat per Navarchum pro mercibus vestris, ante, vel post consignatas merces in terra, & an merces vendere possis pro navis tibi debitis super usum mercibus tace hysochecans.

Nauta integræ an debuerant, licet navis amissa,
vel impedita fuerit, vel solum pro eo tem-
pore, quo navis interfuit, & alia pla-
na ad mantiam Nauticam latè constru-
am.

S U M M A R I Z E.

- 1 *Fallit ferus.*
- 2 *Constatum, et patet uti parum contrarium ex-*
pressionem adferuntur dictum, et non. 40.
- 3 *Lumina in iure, quo mutatur status, et con-*
stitutio, n. 3. et al. de iur. et n. 42.
- 4 *Tamen amittit de iis fuisse servati iuris,*
- 5 *Procedum cum iuri iure liberali ab eo, ad quod*
quis facit iure iuri.
- 6 *Aliqua iura, pro quibus debitorum aliquod im-*
mutatum fuit, creditur permittitur, et non.
8. 9. 10.
- 7 *Amplius, quando a iurisdictione, et expressis hy-*
pothecis pro solvendo, non. 11.
- 8 *Athen pro velut, et namque facti iuris hy-*
pothecis, namque iure privilegii prelatum ad-
versus creditores antea, et non. 41.
- 9 *Et procedit hoc in Advocato, et Procuratore*
pro et al. de iure n. 13.
- 10 *Impedimentum Principis liberat ab omni adimple-*
mento, et iurisdictione.
- 11 *Solventem, seu utrumque meritis debitorum Dolorem meritis*
pro, ut alia legitima causa officium deferretur,
et. n. 16.

Abstract

nomine inditum inter Hispania, & Francie Coronas, & sequela, seu sequela ordine Regis prescriptus, solvenda postea rationabiter dictis Navarchis re-
101011 pro portione ejus navium, sua vecturatum
tot merces, quae importabat navium primum,
cum justissimum simul occasione, unde certifi-
cationem habebat, quod dicta sua navis ob dictas re-
salvas amiserat, quando omnino consignasse in con-
tra merces omnia sua prout illius obligationis
fuisse in apocha navarchonis, cum à Deditores su-
5 bus ejus confectus ille, qui habebat amittendi tot
sua *Navis. consil. 30. vol. 3. col. 3. & consil. 45. vol. 3. vol. 4. Aulic. in arch. quod. Marten. G. de rebus, datur. 1. cum alia qui referuntur in synopsi. comm. opin. lib. 2. l. 12. sup. 3.*

Et cum ista consideratione, quod si necum pro-
prate debitas in Portu, necum pro exonerandis re-
quibus mercedibus, sed etiam exigendis pecuniis suis,
ipse, & nam periculis suis, quod non tenet vi-
deatur navarchis eorum consignacionem facere, nam
ob talia, & deinde periculis necum non liberatur ab
60 cu, ad quod consignacionem tenetur, *Mar. observat. pract. Cons. 4. observ. 33. numer. 8. 9. 10. & bene con-
ferunt tractata à me in consil. 6. numer. 25 & 26. post
omnem tractat. de fidei. ab usul.*

Quo vitulo consignacionis à navarcho attemptio
non est debita, quoniam ob disposicionem legalem facti-
lone permittitur necum eorum, pro quibus debent
7 consignacionem fuisse, *Navarch. de pign. numer. 4. per
quinta pars. fallit. 10. numer. 8. ubi probat, quod
datur incerta illius rei, super qua quicquam impen-
dit, vel laboratum fuit, Mar. Aulic. exco. 36. numer. 13. Parton. de fidei. apud. 42. numer. 7. & fere-
8 & fere. 13. per totum potest solva exemplaria tenent pro suo
labore quando solvuntur in tempore sublati Glos. in leg.
si non fortis §. si autem de arbor. vendit. Gratia.
disposit. forensi. 1. apud. 36. numer. 4. Mar. Roman. in re-
9 cecor. de fidei. 691. numer. 1. pars. prima Sui. de fidei.
50. per 14. & fere. 10. vultum tenent potest pro
sua mercede Sui. in l. fin. C. de pign. Rec. Rom. de fidei.
10 dec. 691. ibidem.*

Præcipue quando merces hypothecate sunt tacite,
aut expresse pro solvuntur, pro quo tenentur,
11 *Tactus sunt expressi in l. in idem, & fere. §. qui pro-
tor in pign. hanc. in l. per rationem C. de fidei. l. 1.
Pau. §. de del. 1. cap. Sui. de fidei. 279. numer. 13 &
de fidei. 273. numer. 11. cum alia additis per eum, &
de fidei. Aulic. de fidei. exco. 36. numer. 7. prout in*

quod si sine merces pro vitula, aut causa, etiam cum
privilegio prioritatis adhibitis omnes alios creditores
12 anteriores dicta leg. incidunt, & fere. §. qui pro in
pign. hab. Bald. in l. in idem fere in 4. quod. vers. quod
age C. locat. Negat. dicta 17. de mens. 4. per 1.
privat. numer. 169. & post eum Sui. de de nav. par.
3. numer. 29. Anon. 1561. 3. numer. 3. aliam dicendum
de Autocato, & Procuratore pro re ab eo destituta,

13 *Anon. de fidei. l. fin. sub numer. 15. Cuius agitur debeant
admissiones, fere. 101. fere. 101. quibus directis huius-
modi merces, omnia sunt rationabiles navarchi instan-
tia, aut causa ad navem transire, aut assignatio-
nem aut talen facit, qua mercede daturare ille non
valuit de dictis fere. 101. & respicitur.*

Opponebant tamen hoc etiam de iure iurantes, quod
dictus navarchus obsequiosus Genue datus à Con-
dicio remanet sans suspente de navis assicuranti,
sed non bene lo fuisse procedat id, quod allega-
batur, nam obligatio fideiussorum solum comprehendit
debat, quod irresponsales in promissum solvarent
dicta navis, facta dicta consignacioni, & si illo-
rum fideiussor tangat solum delectum, quem dicti
corresponsales committere potant in non solvendi
dictis navis, neque in se assumptum aliquod pe-
niculio si quidessent, aut representantur, quia bene
responsales dicti fideiussores, cum per administrato-
res non iterum, quid navarchus sua navis habuerit,
sed ob edictum, & vin Principi cum funtor arsi
ad 10 in manus Regi fideles tradenda, pro eorum
parte plene adimplet, & satisfacti sunt obligato-
ne, fideiussoriamque solvuntur clare fuisse, prout in
decidit a Rec. Rom. per Marten. de fidei. 29. au-
mer. 29. 30. quem sequitur Glos. de accept. accept.
33. numer. 31. Rec. Janen. per Bald. de fidei. 211.

numeri 201, quo loci licet videretur ob non factum
14 assignacionem tamen tempore Oci vendit, obliga-
tione erat ad interire quavis pluri, nullomodo, ob
impedimentum ex causatione à Dominatione Sennifi-
ca dictum non esse ad illud obligatum.

Circa alteram inspectioem ad bene dictam Nautica-
101, seu insulce parit translatioem predictam in
Gallia iure cum participio dicta Navis, non visum
fuisse tam tantum piti difficultati, & Navarchis obli-
gationis navis pro eo solvunt tempore, quo navis indivi-
17 vi, & non pro integro, pro quo condita fuit à Nau-
larchis,

Et licet in consuetum multa urgiant, quia mer-
15 ces, seu salarium integrum debetur Aui octo, Docto-
11, Officiali, & Caputano, qui tantum aliquo petitis,
vel alia legitima causa locum, Civitatem, vel artem
deserviant, & pro non tempore non intervenit
Rogit. in sua Theol. l. 1. p. 1. v. 1. p. 1. p. 1. p. 1.
numer. 2. & 30. cum videntur per eos non flexa, 16
quoniam facti operas dederunt, & plurimam facienda
dicta in objectis per Glos. de fidei. 38. an. 1. 2. 3. 4.
ubi pluribus Textibus allegatis probat, quod ubi con-
tractus aliquis facere debet, & causa fortuito, vel in
mea, aut alterius persona, vel quocunque modo co-
mune facere impeditur, nullomodo mandatum, vel
17 per conventionem prosequi possunt, & sine vim facere
in re ab eo additis videntur Tact. in l. qui operas
§. locat. ubi qui locavit operas suas, si pecum non
sint, quotiens operas suas praestitit, debet habere
18 integram mercedem, quam consultationem etiam proce-
dere in ultimis voluntatibus docet Sui. Aulic. sub 4. 3.
19 quoniam dicitur sub 4. 10. & 16.

Autem contrarium in casu suo neque sequitur
20 Glos. dicta de fidei. §. si sub numer. 8. vers. contrarium
1. amia, & numer. §. quia ubi respondet ad omnia
contracta, sed lo quod sub dicta amia. 8. ceter, quod si
qui navis locaverit concessit homines videntur
21 gratia, navi causi fortuito amia potest vectura accepta
reperit, cum mercede videntur non fuisse facta, &
idem Parton. de locat. cap. 30. numer. 10. vel pro ta-
ta non esset, seu tempore quo navis non intervenit
Parton. de fidei. 1. §. si sub numer. 65. 66. & 67. per Tact.
napresum in l. si aut §. item cum quidem cum adimple-
tur alia Tact. de §. si §. addit §. si qui cum in an-
22 non §. locat. ubi conditor dicitur, qui in anson
habitationem condendat, potest pensionem totius anni
solvunt per dedita, vel pro iura temporis, quo do-
mum casu fortuito colligunt habitare non possunt re-
quire, & alios contractus, qui indem allegat dictus Au-
thor §. de re. 9. & fere.

Neque obstat dictum Tact. in dicta l. qui operas,
23 quia non est intelligendum, quando operis sequitur non
facere ab idem fortuitum contingens ex parte,
vel in re, seu persona locatorem, qui etiam in casu no-
stro Navarchus sed conditoris, qui etiam Nautarchi,
& hanc distinctionem docuit Bar. in dicta leg. §. si aut §.
non quidem numer. 3. 6. & c. sequitur idem Glos. dicta
de fidei. §. an. 15. & Parton. de locat. dicta cap. 30. an.
7. 8. 9. & fere.

Ea vitio, quae in contrarium obijebantur de Sa-
lario Advocat. Capitano, & similibus, quod integre
24 solvendi, licet pro tempore non intervenit,
essare videbantur un specialia in huiusmodi promissis à
suis proposita, prout antiquitatis ex Dec. Consil. 70.
idem Glos. de fidei. §. si sub numer. 14. in fin. vers. non
adversus Parton. de locat. cap. 30. an. 15. 16.
& 17.

Igitur cum supposito quod Nautarchis solum pro
rata temporis, quo navis intervenit, navis solvere se
obligaverit, bene potest cum participio de ei trans-
figere, sicut fere. 101. de fidei. 101. & pecunias
solvis Navarcho, alique quod expectata debetur fidei-
ditur condemnationem Glos. in §. si qui autem & ibi
D.D. Insul. de fideiussor. vers. solvit per Tact. ala-
am in leg. de fidei. 10. & fideiussor §. mandati. ubi
habentur hae parit verba fideiussoris, & mandati-
25 re, & si fideiussor solvitur, habent adven-
mandati, & etiam in casu quo possit aliquis de
apibus iuris exceptiones adducere ad effectum evi-
tandi solutionem, non tenetur dictus fideiussor eas
opponere, sed bonam fidem agnoscere ex dispositione
Tact. in leg. de fideiussor. 29. §. quidem §. mandati.
cum

30 Limita quomodo, si mercator mercem committit sibi fecerit, & premittit ad affectuaveritum egerit, qualis parit merces habentur, ut *salvo, Roca, dilla confil. 61. numer. 10. & ibi Alimur. numer. quarta libro, extra Roca, de navis, & naut. stat. 31. numer. 14. Et circa istud, & peritum mercium periculationem sine solentem ad affectuaveritum iuxta valorem, quem valebant merces in loco, ad quem tractu destinata, fecit verò si juxta valorem loci, in quo factuone-
tate.*

31 Numerum controversum fuit inter Doctores in ca-
so, quo navis per aliquod fortium impeditur, vel hostium, ut cadit advenit sine culpa navar-
chæ non fuit in totum, sed in parte tantum fuit
merces vendendi, ut navis debeatur. Una Doctores
navis voluit ad nihil trahi Mercatorem, vel navar-
chæ pro navis culpa navarchum, per totum in l. si
erit de ff. ad leg. Rhod. de fidei, & leg. si non 17.
l. item cum quidem, & l. qui operari fidei, unde
de est proci Roca, confil. 61. numer. 4. & q. lib. 3.
Zanch. de fidei, quest. 88. numer. Thes. lib. V.
num. 37. Cyprian. de fidei 203. numer. 17. vel. 1.
Roca, de navis, & naut. stat. 30. numer. 20. De Pen-
dit. 17. no. 1-2.

32 Sed alia opinio magis æquitate coherens, ut nemi-
pe pro rata ita utique ad illum locum quo adven-
tit casus, vel impedimentum navis devenit, navar-
chæ navis debeatur, pro indubitato tenenda est.
Roca, de navis, & naut. stat. 31. numer. 24. Baldus.
dist. 3. in fin. sub no. de affectu, & de Hære
capit. 5. numer. 21. de commercio, naut. Alimur. ad
Rhod. confil. 61. numer. 3. lib. 3. in fin. Locuta, de
per. maritim. lib. 3. capit. 6. numer. 11. Karick, ad
maritim. Hagfian. dist. 2. artic. 1. Gubelin. de
anvers. rer. mag. lib. 2. cap. 1. artic. 7. Cyprian.
Gubelin. contr. 69. numer. 3. part. 2. Strac. de navis,
part. 3. numer. 24. part. fin. Targ. ponderat. marit.
cap. 26. numer. 16. & cap. 45. numer. 10. & in
apud omnia Tribunalia in praxi itaque ubique ulla
controversia hodie servatur.

33 Adveniens est quod si infirmum, vel impedi-
mentum navis obvenit de facili reparabile sit, ita
brevis tempore in preparat potest ad iter restituen-
dum usque ad Portum destinationis, tunc Mercatoris
tenetur expectare per illud breve tempus, quousque
navis restituta sit de eadem itine in navi remanere
pro itinere suo petendo, alius si recedat, pro
ut navarchus tenet, & integritas navis ab eis re-
petere Gubelin. contr. 69. numer. 3. part. 2. Karick.
ad per. maritim. Hagfian. cap. 9. artic. 1. Cyprian.
U. & costume de la Mer de Japon. d'Oliver. 63.
num. 3.

34 Limita si merces ob moram vixit potest, tunc
Mercatoris literarum ab onere repositi per illud
tempus, in navi in suam remanere restituta reman-
tatur, ut per Targam ponderat. maritim. capit. 45.
num. 9.

35 Item notari debet, quod si navis propter periculum
interitum in aliquem portum confugit, & verna-
re aditigat, neque brevi tempore periculum cess-
sare possit, & alio exonerare ibi debet merces,
Mercatoris nihilominus ad integritatem navis, & non
pro rata itine vendendæ tenetur per rationem,
quem assignat Targ. in dilla cap. 45. num. 10.

Nota etiam quod si merces ab inimico aliquo detur-
pata, Prædatoris debent Capiteo aliquoquin rem-
anere navis integritatem solvere, ac si merces ad locum
destinationis pervenire fuisset. Targ. ponderat. marit.
cap. 45. num. 11.

36 Si per navarchum itus quo minus navarchus de-
stinatum iter implere, nulli debitum quem debentur in-
tegrum navis navarchus Bravenas. in dilla l. si in
l. item cum quidem in fin. & l. qui locat 38. num.
1. si locat, Locuta, de per. maritim. lib. 3. cap. 6.
numer. 11. in fin. locat Roca, confil. 61. lib. 3. & ibi
Alimur. numer. 2. Roca, de navis, & naut. numer.
20. Targ. ponderat. maritim. cap. 26. num. 11.
& num. 10.

37 Idem procedit, si navis condita sit ab aliquo,
& statim tempore ea non onerit, vel si condita
sit, in licet in aliquem locum onerata fructu-
sum, & correspondit Conductoris oneras non preest,

& navi necesse fuit redire sine onere, tunc enim ad
omnia ita nihilominus tenetur Conductor, & sic
voti per piam, ut dicit vulgo lolet Roca, de navis, &
naut. numer. 221. & J. de Hære lib. 3. de commo-
naut. cap. 5. num. 25. & Strac. de anvers. numer.
19. Alimur. ad Rhod. confil. 61. numer. 2. lib. 3.
Targ. dilla cap. 26. numer. 23. in fin. Karick, ad per.
maritim. Hagfian. lib. 3. artic. 1. Gubelin. de anvers.
rer. mag. lib. 2. cap. 1. numer. 8. Requiritur tamen
prius in hoc caso interpellatio, sine processu navar-
chæ contra Conductorem, vel Correspondentem. Quin-
tina. PP. de avaris 31. & Targ. dilla cap. 26.
num. 19. numer. 27. in fin.

Limita verò non debet casum periculum in ca-
sibus premissis, utpe votu per piam, quando Magi-
stro navis in locum illius onerit & conductore non
dai simile onerit ab alio invenit pro eadem velut
a primo promissa, tunc enim duplicem navis ha-
rari non debet, per citatum in l. si edo 3. si fin.
locat. Hinc Hære lib. 3. artic. 1. quon sequitur Roca,
de navis, & naut. numer. 85. num. 22. Targ. ponderat.
maritim. cap. 26. numer. 13. Si vero minorem volu-
tum invenit, foppositi piam Conductori in eo,
quod summa si si illegitime defecit, Quintina. PP. in
fin. de avar. 31. vers. quod si.

Nota etiam quod conductore, vel navarchus navis
pocell cum alio submittatur, sive sublocare, ut ex
Karick, ad per. maritim. Hagfian. 42. artic. 1. per loc.
interligit pro eodem viaggio, & loco Roca, de navis, &
naut. numer. 49. num. 126.

Nota denique quod si navis furis locata debeat, &
prestitum piam Conductori, alii secunda jam on-
casset navem, vel si trahit fuisse possessio dille na-
vis, Roca, de navis, 49. num. 124. & 125.

Locata navis sine expressione rem navis, solum
navis debetur, paria locutiones fuisse procedentes,
Roca, de navis, & naut. numer. 132. vel arbitrio Per-
sonam considerari capaciam navis, qualitate itineris,
& circumspici, aliisque circumstantiis, Targ. ponderat.
maritim. cap. 26. num. 6.

Ad num. 38.

Adde Abb. confil. 60. lib. 1. per tot. ubi latet de hoc 64
partito.

ARGUMENTUM.

Navis navis Magistro non debetur, quando
convenio tempore merces de uno ad alium
locum non transvehit, & non tradit eas be-
nè conditionatas, & multa de caso fortu-
to, ad quem obligatus sit, vel non Na-
varchus, & quam plura de eius culpa ordi-
nata ad casum late aguntur cum distinctio-
nibus, & summationibus.

Et late etiam agitur de confusione & martio-
ne fragmenti, pecunie, & hujusmodi plu-
rum dominorum sequens in navi.

S U M M A R I U M.

- 1 Locatæ agitur contra conductorem ab obstantiam
interitum, debet pro sui parte complementum
prestare.
- 2 Item quia cum obstat exceptio non adimple-
mentum.
- 3 Exceptio partis nullam admittit in jure contradic-
tionem.
- 4 Confessio falsa ad rem factam non prejudicat con-
fessionis quando alio.
- 5 Secus quando perenti factum, & statum
sit.
- 6 Ab interstentia contractus præsuntur nedemul-
ta, sed etiam dolo.
- 7 Et sic in Magistro navis.
- 8 Ad ratificandum se a culpa tenetur navarchus pro-
bare casum excusationis culpa.
- 9 Qui si funder in caso furit illos probare
debet.
- 10 Tisi in causa propria nullum facit fidem.

- 11 *Profructus inferuntur, & sine elatione partis tamen.*
- 12 *Comptator si non isti factus sit loco auferat, vel illi propinquus, nullum ad favorem Capitanei perit fidei.*
- 13 *Seruo ad favorem Abrenuntiationis.*
- 14 *Qui damnum sua culpa debet, illud emendare debet.*
- 15 *Quaestio inferuat, ad id quod interest stipulantis, tenetur.*
- 16 *Navis Magister custodire debet diligenter mercem, casus confingere bene consideratus, aliter non solum tenetur ad restitutionem damni, sed etiam auctorem consequatur mercedem.*
- 17 *Item debet rationem reddere de aera, seu fardello aperto, quod illam erat consignatum, & circa quantitates, & qualitates mercium fieri debet juramentum Dominum, & numer. 98.*
- 18 *Et debet prius custodire quod aera forte scissata, & postea dissoluta.*
- 19 *Quinoniam est acceptarium, quod prolixior vel fuisse scissatam, quod de facti dissoluti non possit.*
- 20 *Navigantes, si damnum dant in ceteris piscinarum, tenentur ad illius restitutionem, non vero piscium.*
- 21 *Magister navis, si ob mala armamenta ea perierit, amissionem mercium damnum emendare tenetur, & numer. 98.*
- 22 *Qui palliibus abrenuntiat, tenetur ad damnum, licet etiam propter damnum amissionem, damnum superetur.*
- 23 *Non est attendendus auctor facientis, sed ipsius scilicet, & numer. 97.*
- 24 *Capitaneus non tenetur de aera forensi.*
- 25 *Nisi aliter convenimus forensi.*
- 26 *Leber Scriba natus, & filius Adanensem piam fidem faciant.*
- 27 *Qui simul begniti, dicitur satisfecisse aere obligati, licet adimplementum non daret effectus.*
- 28 *Seruo in alibus, seu obligationibus, quicquid habere fecerimus, quia tunc non sufficit simul adimplens, nisi daret effectus.*
- 29 *Exemplificatur hoc iunctio in locutione contraria.*
- 30 *Adimplementum pro parte non sufficit, imo obsequi debet in toto.*
- 31 *Qui promissus in parte navis vitalibus providere, illis deficientebus alia providere tenetur.*
- 32 *Passa aliquid alius partis dispositionem debet operari.*
- 33 *Mercatorum filii maxime defendendum est.*
- 34 *Casus forensis non dicitur, qui etiam à se debet diligenter provideri.*
- 35 *Navigantes captari debet quid sibi occurrere possit, acceperit alius periculis se exponere, & numer. 97.*
- 36 *Casus forensis est accidere, quod per diligentem, curamque meritis humanae curae praevidetur.*
- 37 *Lata culpa est non adhibere vulgarem diligentiam.*
- 38 *Levis culpa est deviare ab ea diligentia, quam adhibere easdem conditiones, & profectus homines.*
- 39 *Exemplificatur in Magistro navis.*
- 40 *Captivatus tenetur providere captivatus pro usu avari.*
- 41 *Casus forensis non excusat, quando cum praesens culpa, & numer. 97.*
- 42 *Et praesens debet, quod casus non evenisset, si culpa non praesens fuisset.*
- 43 *Casus praesens casum non obligat culpam, nisi quando est praedictum, & dispositum ad casum forensium.*
- 44 *Seruo in fide contra faciem, quia indistincti obligantur, & numer. 93.*
- 45 *Quando aliquid facit tutum comitatu, tunc et Casus, de Commercio. Tom. I.*

- 46 *Item obsequi praedictum culpa ad casum obligatur.*
- 47 *Culpa in emittendo non obligat.*
- 48 *Culpa aliquid facientis cetera passa, semper dicitur ordinata ad casum.*
- 49 *Qualibet tenetur adimplere quod promissum, licet dubitare possit an praesens fuisset.*
- 50 *Seruo ubi si appareret quod alibi praesens fuisset.*
- 51 *Semper culpa dicitur praedicta ad casum, quando, si non praesens fuisset, casus non evenisset, & numer. 98.*
- 52 *Non est tamen necesse quod culpa sit ordinata praesens ad casum, sed sufficit, quod secundum possibilitatem alius datur ordinata, nam 93. & 98.*
- 53 *Item si alius non facit, quod faceret diligens, seu diligentissimus Pater familias, tunc dicitur culpa ordinata ad casum.*
- 54 *Ego, vel noli credidit, qui eis utitur meritis, quam sit comitatu, vel quando eis dedit per loca infesta, dicitur culpa.*
- 55 *Si vellebat, vel noli natus vellebat impare in navibus, sic equis non bene instruitis, ac praesens, dicitur culpa.*
- 56 *Item si promissus tempore iter non facient, & illud deferat, sunt in culpa.*
- 57 *In contraria locutione qui non tenetur de culpa lenissima.*
- 58 *Levis in aere, natus, subactis, & Compositis.*
- 59 *Item levis in culpa, qui tunc in comitatu.*
- 60 *Magister navis non datur de lata tenetur, sed etiam de lata, vel levi, ac lenissima culpa.*
- 61 *Amplius ubi damnum.*
- 62 *Regulatio mercatoris tenetur ad imendationem damni sua culpa, dolo, & ignorantia mercatoris.*
- 63 *Vel licet ob non praesentem natus bene piam, fiam, in integram.*
- 64 *Vel si imperit natus, aut Magister subactis.*
- 65 *Vel perit dolo, vel perit dolo de terra, non forent casus.*
- 66 *Perit natus imperit dolo.*
- 67 *Aut si perit natus natus natus.*
- 68 *Aut si perit natus natus natus natus.*
- 69 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 70 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 71 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 72 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 73 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 74 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 75 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 76 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 77 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 78 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 79 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 80 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 81 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 82 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 83 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 84 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 85 *Item si perit natus natus natus natus.*
- 86 *Item si perit natus natus natus natus.*

- 87 Et post mercator, si et non interent, hoc navi
li merces nautarcha relinquitur.
- 88 Quomodo estimandum sit damnum proveniens mer-
cibus ex culpa Abagire.
- 89 Damnum meritorum debet et recipere, et potest il-
lerum damnum a magistro, cum defunctum rem-
nere, de quo a hie.
- 90 Si merces, aut frumentum in itinere confusum fuit
in navi de voluntate Domitorum, nautarcha
postest restituere un ex eis siam partem, et
sequitur postea magister navi, et ipsa ceteros
Condominos ad alios contrahit, nisi fuerit in
culpa.
- Et similiter nulla alio Condomino compuit in
prohibi caso contra eum, qui portum suum
perit recipi, ibid.
- 91 Idem procedit, si frumentum in navi per Domi-
ni fuerit figuratum impugnat, et deinde mix-
tum per nautarchum.
- Declarat, et sumit in. 92. et 93.
- 94 Ad quid tenentur nautarchi per confusum, si
mixtum frumentum, et huiusmodi figuratum na-
vi. Distinctio et hic.
- 95 Post confusum frumentum, aut peritiam plurium
mercatorum in navi separata, si perit illius po-
cuisse, aut postea nautarchum portum suum
in totum restituere, sed cubiter et Domini
pro eam.

Janus, Onetarchis mercurio.

DISCURSUS XXIII.

PLACUIT etiam post variis meos discursus, quos in
materia consuetudinum maxime edere mihi con-
suevit, inferere hic quoddam votum meum. record Jac
Domini de Casaregi Gentilis iocis amantissimi red-
dendum Illustrissimo DD. Conservatoriis Mox in
causa DD. Joannis, et Benedicti fratrum de Passatis
cum Thoma Lingonia eadem agenti interentem. At
quia quam pluribus mea adiunctionis, et conclusio-
nis, singulis locis huius scripturae, illud vultu meo,
Vt locupletavi, hoc ideo subscripsi: quod dicti Gen-
tilis mei in fine huius presentis, neio emendari
notum ostendunt. Nota prout quidam hanc
aliqui debent (si vere Paris honor altum dicti
possi) mihi attribueret, ideoque hoc advertendum
datur.

Ab initio processu coram Illustrissimo Magistro
DD. Conservatoriis Maris, tunc coram Illustrissimo
D. Leonardo Apud eius deputato meo Capitaneum
Johannem Vranter Angliam magistrum navi nomen
in *Dama Elisabetha* locata de anno 1573. 24. O-
ctobris D. Martino Coldi in Civitate Amstelredam
insistentem pro exactione navis in una parte de
DD. Joannis, et Benedicti fratres Passatis (qui
nomen nomen non ambigunt dictam navem conductum
fuisse) agentes ex altera ad restituendum damnum
fieri a dicto Capitaneum illorum super malis, et aliis
receptis in monitione ejus navi ceteris, ne dum na-
viam deventuratum eorum, sed etiam quantitate
ipse merces vendi poterunt ob retardam illa-
rum vestram, et ceterorum appetitum ad hunc Por-
tum, communisque praedicta causa dicto Illustrissimo
Deputato ad providendum, mihi vero ad votum cum
explicatum fuit referendum, quantum huius partes
vellet in huiusmodi provisione et benigni praes-
ti Illustrissimi Magistrum Directus, de quibus in
actis.

Ego in obsequium illius mandatum manui, et
attenti perhisi, et consideravi dictum processum,
scripturas hinc inde exhibitas, depositionem, ac dicta
illum productionem, fiduciam inde restant, par-
ticulariter plures cum eorum Mili. Advocatis etiam in
consideratione habita, vult, et accurate perpendi co-
pulas ambarum fuit allegaciones, respondones et da-
biturque ceteris, et in scriptis non famel a me
excitata, communi pro qualitate negotii meo
mercatorum, et navis ad ingenio meo examine re-
vocavi, et tandem

Spiritus Sancta lumine, Despareque Virginis cuni-
ne ex corde implorans, Dominum vestre Illustrissi-
me intercedat esse censui, prout cetero, partes ve-

stra fore, et esse (benigna ejus censura semper sal-
va) vulgari condemnandum dictum Capitaneum Jole-
phum Vranter ad restituendum dictis DD. Joannis, et
Benedicti fratribus Passatis damnum illis obvenit &
per nos passa circa merces, et etiam pretium, quae
unitate fuerunt in dicta ejus navi *Dama Elisabetha*,
de quibus in apocha onerationis et eodem Capitane
scribitur, et in illi exhibita pona liquidationem
condam, cum eis deductis, et probatis, quam et do-
ducentis, et probandis in executione sententiae, seu
provisionis per vos faciendam.

Mox, quia in contractis praememorata locationis
ad una praecipua idem Capitaneus in proposito se se
obligasse ignorat. Primum scilicet de restituere quanti-
tatem (sunt verba dicti Instrumenti) praestitisse se se
posse deest *secus Novae de servituti de Mercatoribus* (hoc
est Confessionum) et generaliter provisionis per se
viagge infrafructus, secundum contractum qui se se di-
cit navi et prout bona tempo, ceteris, et ceteris con-
sidera, sent. apparet contractus, per volentem quod pass
(exemplum Hollandiae) cum dictis navi, et ceteris. Ter-
tium de navigare a dictore vestri *Genon in Italia*.

Quorum necesse adimplementum, seu observantiam
ex processu desumitur, oque per dictum Magistrum
Vranter locutionem probata sunt, praesentibus, ne-
dum quia, in pondo fuit solvi nulla conventa, dictae
provisionis praestitisse DD. Confessiones ad observan-
tiam in contractis, ideoque debuisse illas adimplemen-
tum pro sui parte probare, hoc enim omni incumbit
11, qui testimonio onatur ex *Rot. coram Sanctis*.
Gregor. de offi. 26. c. nam. 3. Similiter non potest aliquem
molestari ex illi amodo, quod fuit adimplementum non fuit,
et praesentibus specie, quod fuit locutionem agen-
tium ad mercedem illi praestitisse obiter insinuat agens
pro, ac sufficit conductum soli negant non adim-
plere praestitisse per *Terni in leg. 1. c. de proba. 17*
10 l. qui Committitur f. de et puer. post Bald. in l.
et conducti f. locat. in prin. Bern. Nari. ferd. et
alii Rot. de offi. 362. nam. 2. part. 1. totum. Offici.
confess. 50. nam. 3. h. interfusa Pander. praesentibus
decisionem non allegans in praes. de loc. cap. 44. na-
mer. 6. ubi nom. et. amplius quod defectus etiam in
minimo parit dictam exceptionem Confessionis, quia
locutionis adimplementum debet esse totale.

Sed etiam quia de tarditate, et longa procrastina-
tione appellus quidem Magister ad bona Portum (si-
mularum post mentis duos, et plures dies ab apynsis
Cathedra civitatis Passatis Belgii, quae solvatur in
insula Teretis die immoventem sequens illius discursum)
et ejus contra navigationem, et devocatione ad insulas
Florenti, et Firmata, et demum de eadem duntaxat
talem flammam contra praedicta pacta, et conventio-
nes (ultra quod tanquam res necesse, nullaque pen-
detur probatione non negant per parte dicti Ca-
pitanei) adhuc plene, et conclusum in consilia per hos
deas confessiones receptas innotuerunt post dictam
quos huc advenit ad Admirationem Illustrissimi Ma-
gistrum Sanctorum in authentica forma a DIA Passatis
exhibita.

Quae sane probatio ex confessione parit tollent ad-
venit in iure contraditionem, si credimus *Rot. pe-*
rus Atlantic. de offi. 310. numer. 6. et de offi. 257. na-
mer. 2. part. 4. non est contraria superi probacionis Geo-
log. f. in C. de an. numer. 10. c. 1. de an. Geo-
log. 1. idem Rot. de offi. 270. numer. 4. part. 4. de offi. et
teram f. de offi. de offi. 326. numer. 1. part. 4. de offi. et
Rot. Graecum. de offi. 60. et 172. numer. 10. et
alibi relevata, quod confessio non subiecto causa emana-
verit inter alios, et ad alios item, ut probant *Gra-*
lian. cap. 151. numer. 20. et f. de Loc. numer. 10.
Hodier. ad Bard. de offi. 31. numer. 7. Niquel. alleg.
11. numer. 2. de offi. de offi. 118. numer. 78. Quae proba-
tiones, quae in hunc percurram factum, et hunc ten-
tium facit nec omnes, et in omni iudicio, esse
Ambarum in de offi. 336. numer. 1. et 2. Rot. qd. Athol.
de offi. 3. de offi. et in p. de offi. de offi. de offi. 2.
numer. 3. et de offi. et in p. de offi. de offi. 297.
num. 7.

Quare etiam, cum dubitare nequeat de talibus ge-
stus a Capitane locutione, et quibus prodire videret
motuvaria censuras, et non adimplemen-
tum, unde inferat praesentibus, ne dum ejus cul-
pe,

ut eo quod de frumento ab initio communi integram portionem retineat, uti tantum, quo factum fuit ut ille saltem suam habeat totam portionem, reliqui autem non habeant, neque pacietur alius mercatoribus illi aditio competere contra eum, qui per suam partem recepit, relinquere contra navarchum, quia navis non illius culpa, sed propter eum fortissimum perit, ut per Tit. 17 l. 12. *Col. depositi*, & in leg. de novo scriptis §. locati item in *Lecton. de Jur. maritimo* lib. 3. cap. 6. §. 15. *five numer.* 25. *Actio de remissione* *navis* cap. 11. *num.* 12. *Tit. Ponderis* *maritimi* cap. 41. *num.* 1. & 1ap. 81. §. 1. *navis amara* & optimi est alius *Textus*, quem non citant praedicti auctores in l. si alius numerus §. de salus.

91. Idem similiter dicendum est, si à principio non confusum, sed an distinctis rebz separatis mercatoribus frumentum in navi impoluerit, & fuerit postea mixtum, vel confusum per navarchum *Lecton. & Haula* lib. 12.

92. Declara tamen prima haec procedere in ea mercibus, vel rebus, in quibus per commensuratum, ut insulsum est factum §. quod res, vel metes crassa mercatura à rebus, vel mercibus eligenz dignificari potius non possit, sicut si equalis, & si distich distinctis, & separare possunt: nam tunc magis navis, si resetas alias traderet, non solum teneretur erga Dominum illarum, sedone fieri, vel onera averi, sed ipsamet, quae eas receperat, vindictam inactione restituit vero Domino adhaerent effecti, ut per *Lecton. & Hecum* ut supra.

93. Haec omnia praeter locum habent, et supra dictum, quando navis deinde perit casu fortuito, nam si ea ob culpam navarchi perierit, nullus dubitandum, quin ille teneatur Dominum omnibus mercibus Dominis emendare, ut bene professores idem *Lecton. distich*, & cum alius in distinctis, & in hac additione citati.

94. Si verò post secum confusum, & mixtum navis non perierit, sed salva teneatur, quid dicendum modo queritur. Brevis est responsio: aut confusio sine mixtura facta fuit, ob negligentiam, culpam, & incuriam magistri, & inest teneatur de damno, si tamen casu fortuito conceptus acciderit, ille, si ius merces eo saltem confusum mixtum, & per se facta facta sunt, teneatur erga alium proportionabiliter pro mixtura recepta pretium restituere ob aditionem de in rem verba, vel ob aquiritum l. si mi, §. 1. *ad huc* 32. §. si cert. perit, item quia non locupletari debet cum alterius pericula, & sensibus.

95. Sacculus hic altera quaestio incipit, quae merces privatum mercatorum committit, & consule fuerit, & antequam Magister navis aliquid Dominionum portionem suam traderet, pars eorum perierit, vel furata fuisset, & deinde totam suam portionem ex Dominis navarchus configuravit, mixtum factum, quod ille integram, alii verò mixtum, aut nullam partem habebant, an contra Capitaneum, & eum totum eum, qui ipsam integram portionem suam receperat, aliqua debeat adio ad favorem eorum, qui mixturam, aut nullam partem habuerunt.

Respondemus tam contra Capitaneum dari actionem omnis averi, quam adversus eum, qui totam portionem exegit, aditionem innotum, & ratio est, quia per fundum secum super mercibus confusis, & mixtis proportionabiliter demittit jam fuerint portionem omnium Dominionum, & sic cum nemo ex Dominis mercedem amplius habere possit finitum integram portionem super restatibus mercibus, non potest deinde Magister navis nisi ex Dominionum integram portionem tradere, sed finem ad rationem, & quodquid ultra eam perit Dominus exegit, indebit exegisse si non est dubitandum, per ea, quae summatim in secunda nota in *una Lecton. Cambi maritimi* de Senlis.

Plura de commitioni rebus, & eius effectibus agit *Rel. Rom. contra Emaciu* *descript.* 1303. & in alia *ceram R. P. D. Anselmi* 1659. 17. *Junia*, & 1691. 27. *Januarii* cum confirmantibus, quae sunt potest *Bernardus* *num.* 96.

Ad num. 17.

96. Adde *Rel. Rom. Argenti* *descript.* 67. *num.* 69. & 70.

& *Cresc. Paldani* *par. 2. observ.* 67. *num.* 12. ubi licet non procedat quoad effectum commutationis.

Ad num. 24.

Adde *D. Anselmi* *descript.* 39. *num.* 21. 97

Ad num. 32.

Adde *D. Anselmi* *descript.* 29. *num.* 30. & *descript.* 39. 98

Ad num. 34.

Adde *D. Anselmi* *descript.* 39. *num.* 30. 99

ARGUMENTUM.

Navis redempta, sive recuperata à Piratis per aliquem, quando, & quomodo in capientis, vel Domini, & quale pretium refundi debeat per Dominum, & qualiter contribuere debeant universi super onere.

Naves onerantur non quodam privilegio Navium, sive Trocennium Belliarum.

Et laud de praedis, & praedationibus navium, & mercium.

S U M M A R I U M.

1 Navis per Piratas capta, & vendita recipere, ab emptore per Dominum non potest, nisi res sit prius cum omnibus mixta.

2 Et hoc praedictum in Piratis contra gentis, sicut in piratis contra gentis.

3 Si verò res per Piratas redempta, ut in rem Domini restitueret, tunc, sive à piratis captam, sive à Pirata gentis empta, emptor pretium restituere potest.

4 Et omnes interfecti super onere conferre debent.

5 Nisi emptor prius pretium obtineret potest aliquid pretium.

6 Pirata si navis non sit redempta, sed recuperata à piratis, recuperationis nullo modo teneatur ad res restituendum.

7 Insuper quando fuerit navis intra Praefectum iniunctum, & non innotum, vel quando fuerit data fuit à Capite meo decernit, & num. 9.

8 Quando dilatur intra Praefectum redit.

9 Naves mercium non quodam privilegio Juris possidentur, sicut naves, ac in naves bellicae.

10 Insuper persona, & bona possunt ab ipso, ut iam in naves justitiam, & mari alius Principis sublevari.

11 Ponderum Jacob Galea apud Baldum, de al. secum. dec. 4.

12 Insuper superbellum quoniam, ut *Rel.* 13. 14. 15. 16. & 17.

13 Regulariter res vel merces non debent in naves hostis praefectum isti hostis, donec in naves praefectum, aliter praedictum non possunt, *luna* *luna* ut hic.

14 Amorem navis praedicti non possunt ob res praefectum in illa naves.

Contra *num.* 10.

15 Si naves praedicti quoniam.

16 Amorem merces praedicti possunt, si naves laetitia, ut quae naves fuit, tunc nota, & ut nota aggressi fuerit alterum amorem.

17 Regulariter bona naves, qui amorem praefectum in naves, vel in naves praefectum in naves, praedicti possunt.

18 Depredationes, & regressus personarum, & bonorum praefectum Principis iniuncti ab altero Praefectum amorem concedit, ac praedicti possunt.

19 Naves praefecti sine licentia Praefectum capere potest Praefectum amorem.

20 Naves, quoniam naves, de naves visitari, & recipere, praedicti possunt ab hostis visitari.

21 Ad hoc ut merces laetitia depredationis, non possunt quod in originem faciant in naves, sed restitui

ter quod sales etiam fuerint de tempore praedicationis.

- 18 *Naves differre maren mercatoribus deperitibus in*
territorijs Principis amari, cū in argenti intem-
peratā preda non possit.
Conveniant 24. 35. 46. legatione, de qua hic.
30 *Afferri in incensum contraria in navi amari deperit-*
cata Captauto, vel alii creditori, non possunt
degraderi.
31 *Sine iurisdictione curatā di navi amari, seu in-*
imata ad litem committi non potest tempore impio,
preda possit.
32 *Preda capta per avarum & nauticā & avigantibus in*
conferta, debent immunicari alitri avari, quā
in 1. 4. 5. fortasse non potest ita suum proficui.
33 *Ad avarū & per avarū & nauticā, vel infortū, &*
per avarū & nauticā, avari de avarū
divinit, remissio.
34 *Sine iurisdictione an, & quando deperdi possit,*
& n. 35. & 36.
37 *Plura di predā nauticā, & mercium remissio.*

Atelium Balcanicum N. S.

D I S C U R S U S XXIV.

- 1 **N** Auit per Dicitur capta, & vendita in perpetuum ab
 2 emptore per Dominum non potest, nisi reſiſſo
 3 pretiū cum emiſſio nuda, que ſi dicitur emptoriſſe
 4 recipere potaſſet emptore *Theſaur. quaſt. ſaraſt. libr. 1.*
 5 *quaſt. 58. cap. 1. cap. 97. aa. 17. Admarſard.*
 6 *de ſu. merca. lib. 2. cap. 5. aa. 30.* quod tamen
 7 procedere dominum adquirendum in Parais eſſere ge-
 8 ritus, cum que bellum erat publicū, ael ſaltem ſacris
 9 indidit, ſecus ſi in Parais ipſum genus traſſato-
 10 rum, que ſunt Reſcriptores intererunt natiū reſſato-
 11 re ſuo pretio pſſeri Domino, per ea que ſunt ſtatu
 12 *de ſu. merca. lib. 2. aa. 37. 38. cap. 1. aa. 17.*
 13 *caſt. 42. aa. 11.*

Et procul dicitur hoc admittendum in casu, quo emptor eo aduino nauem redemptam, ut vero Dominus redemerit, nam tunc fuit à Piratis quiescent, siue existeret gens nauis comitum, potest emptor pretium in pignus, *Leuand. quæst. 95. numer. 39. & 40. quæstio- 4* modò, si nauis redempta fuit sine hoc onere, omnes confesse debebunt per Tim. a. expressum in l. 2. a. si nauis ff. ad l. Rhod. de fidei. probat *Leuand. della Rota* non citata. Et ultra premium redemptiominis obtinere potest et repositore aliquod premium, *Leu. David. et Bull. Cui. Domini. lib. 2. Canon. 3. quæst. 6. a. 1. i. quæ. si insequitur Leuand. della quæst. 2. 45. & aude iure quæst. 46. num. 43. & latius quæst. Tac. numer. 17. cum abili per me hic citatis, ubi etiam notamus quantum esse debeat hoc premium, secus vero si nauis non fuerit redempta, sed recuperata à Piratis, accl infidelibus, in casu nostro, quia tunc pro redemptore non tenent recuperantes nauem tollitote ob bonum publicum, ita in Christianis alacresque sint ad persequendos piratas, de infidelibus, *Coral. Anc. de Luc. addit. Franch. dec. 268. nu. 2. 6**

- 7 Vermis adhibebantur, quod, Davis, & merces hinc
idemum fieri capiebant, quando per 24. horas prout fuerit
decreta à praedictis, vel saltem fuerit navu
habet momento, intra eorum praesentia non infrequita ab
hostibus, tunc à Faench. descript. 168. num. 3. & ibi de
Lut. num. 3. Marquard. de pr. mercator. 129. q. 2. num.
40. & 3a. Cippo. litt. consue. 17. numer. 13. & Juss.
de Ralander. descript. q. 21. de afferant. & dicunt etiam
si intra praesentia, quando grana sine ulla ista
nase in immixtum Cippo. litt. della lor. 2. 27. de Lut.
addi Faench. des. 168. num. 3.
p Vel nisi prout à Patrone, & tunc determinatio
eorum apparatu inter confusio specie data sua, p
nisi accide in praesentia calid, & de hoc fecundo gra
fi capiebant, licet per 24. horas non fuerit potesta
vel intra praesentia hostium non aditum Galvini. 179.
Juss. 1. 1. descript. 17. num. 203. ad 214. & Cippo.
litt. della consue. 17. numer. 28. Ferriad. Rebol. de
obligat. 1051. 1. par. lib. 1. in praesent. 221. 2. num. 4.
Carol. Anton. de Lut. ad Faench. des. 168. num. 3.
& tunc isti, qui nequeunt mercium, sedem navium
dominium recedebant à Pirata facies capere et

no, quod illis noster contrarius pro venientis mercibus
non gaudent fore possunt in concessio tantum specialis
iuris privilegio navibus bellicis, & mimentibus, utrum
quom quod in istis hodie etiam cessat hoc privilegium
ex consuetudine Italiae, ut per *Glaser*. 12 delle 21-
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826

A D D I T I O.

Holium Perfum, & bona perfum ubique capi, 21
etiam in aliqua Iudicia, ut de feni capta in alio-
quo agro, etiam Dominio agri refertur, quod fici ca-
piuntur, firmas à Porto de parifcare Præfati total. 21.
num. 11. Jacinto Gaha apud Balbino. 10. de afferant,
decif. 4. num. 5. Ientimo Porto de aff. 10. de Præfati.
Iaftri 3. 1. de grad. hunc. 10. num. 99. cum pluri. fci.
& propriè eandem rationem in mari quoque atque
Principi fubjecto depanduntur fieri poffunt, non qua
maris proprietas nullius fit, ut putantur Grot. & alii
relati per diti. Jacob Galtum dicto loco fab ament. 2.
quos tamen ipfe refellit fab ament. 13. 16. ubi probat
cum aliis antiquioribus mare effe de Iudicia, &
fuperius Iufus Principis, quare terminum mari adhe-
ret, & idem tenet Torq. in fci penderis. maritima.
cap. 2. per tot. Jo. Henrici de commerc. Natul. cap. 1.
num. 6.

Nique oblat, quod in casu dicti Jacob Galea appareat fuisse declarationem quendam cymbarii Gallicani inanicum Regie M. Cath. capiam ad Pirata Panthomopara in mari subgeho, & adjacenti Territorio Ducis Sabaudie non fuisse bellet deperatam, qua predicta dectio non emanavit ex eo tantum, quod dicta cymba fuerit deperatam in mari adjecto Territorio Ducis Sabaudie, sed quia ipmet Furat se obligaverant, & subscriserant de nihil agendo, vel tencendo in predicto mari adjecto in propinquum contineri publici, & Regii Porrois, anigo dactro S. C.R. ut videri est in speciis casus, & no. 13. ac in fine dicti Dissertion. *verf. Sollicitudo Maritima.*

Verum, advertendum est, quod perniciosa opinio, quod Principes in aliquo Territorio deprecandis valeat, semper vera est respectu ipsorum hominum, qui illud respectu eorum preda semper legimus jure capi posse, sed respectu Principis illius Territorii non tenet. Ita procedit Ratus, de agri. 10. de Prefect. classi 5a. de pred. honor. bull. 9. 116. ideo quod illud aliquo distinguere de casu casus.

Principis est, quando Territorium, ubi pax fit, sit 1-4 Principis, inter quem, & pendantem intravit unum-
cuius, & hostes sunt.

Sectionibus, quosdamque Principem, cujus est Terri- 35
torium, & illum, qui deprædatur, neque Pax, neque
bellum addit.

Tertius, quando inter Principem deprehendit, & a Principem aliens Territoria Pax, & amicitia intercedit.

Quartus, quando Dominus Territori est amicus utilis- 17
nificat, tam de reductis, quam de reductis.

In primo, de secundo casu dependano in alieno territorio facta iude de iure procedi, & pariter in territorio casu, si Dominus alieni Territorii amicus non sit

deprehenz, diuimodo iuruen inter Principem alieni Ter-
ritorii, & Principem deprehenz, inter quos interde-
dit Par, & amicitia, fedus aliquod vel romenque cau-
ca pendit ita facta, ut laudatada per Franc. Rec.
d. melli de iur. iur. de pign. clau. 3. a. de pign. l. m.
luff. 21. 117. 118. 119. apud ad 128.

in quanto ad tali contentum omnino derogatum est, et finaliter quando per Principem aliquo Territorio fecerunt promissa fuisse eis, qui dependendi fuerint in suo Territorio, firmare etiam contentum dictum Roca, *Idem. loc. cit.* 129. § 30. 131. et 32. per quos ibi traditur Roca hoc sensu intelligendum est ubi de rebus ab eis, § 19. ubi indistincte firmatur, quod maxime faciens in alieno territorio non hostili, non licet praedare possit.

Regulacii res, ad merces invecitae innaabns bo- 18
stibus praefinimms esse hostiles, donec contrarium
legimus probetur. *Gracius de pure belli cap. 6. num. 6.*
Nb. 3. & in accor. § 6. de Lac. di. Regal. dist. 193.
an. 10. Rm. 116. par. 14. de reg. 497. Lerna. de for. merr.
cap. 4. § 22. lib. 1. Jacob. Galia pmi. Baldach. m. de
252.

- afficiat. *Artif. 4. non. 7.* si vero probetur non esse hostiles, capereum, vel Paracorum non finis, sed telum debent versu Domini, nisi quod hostes, vel in nebulis hostilitatis invenia, praefatum si Domini rem non sint hostium subditi, nec hostes amari, secus si hostes in illis aliquis sit, ut pignone, servitute, retentionis habere, tunc in illo casu etiam Principi acquiri possunt, licet inimicorum res non essent. *Grav. de Jur. Belli lib. 3. cap. 6. §. 1. Littere. de Jur. marit. lib. 2. cap. 4. §. 11. Caspali. mar. cap. 673.*
- 19 Et similiter et contrario nec amicorum naves praedari jure possunt, ex res invenitur in illis invenitur. *Grav. loc. cit. §. 6. & §. 16. quoniam sequitur Littere. end. loc. cit. infim. Consulat. marit. d. c. 473.*
- 20 Contrarium tenet Chov. *trall. l. 1. & consue. de la mer lib. 2. de la jurisdiction de la mer et de les cit. a dicto Galea pover. Baldus. d. d. artif. 4. non. primo, & §. 6. & plenius Zucc. de offi. 1. de offi. Praefati classis §. 2. de prod. Rem. huj. ac numer. 11. usque ad 67.*
- 21 In hac tamen quaestione pro interpretatione tam juris civilis, quam dictae dispositionis Consularis distinguendum videtur, Aut merces, quae inventiuntur super navi inimicae depraedata, spectant ad omnes subditos, vel vassallos, uti considerantur cum ipsa Principe, vel Rege, sub eoque veniunt navigabat extra naves, quae dictam navem hostilis nationis depraedantur, & tunc merces quaecumque sub praeda, quomodocumque ipsa navi hostilibus, quae cum communicant cum inimicis nostris, ipsi quoque inimici nostri sunt; qui enim prohibitionem habere commercium cum inimicis est aut verum merces spectant ad hos amicos, qui non sunt subditi, neque Vassalli, cum considerent, sed neutrales uniusque nationis, & tunc praedictae merces non sunt, & inde possunt depraedari, quia de non est prohibendum commercium cum inimicis cuius Principis, vel Regis, potius prohibendum est Vassallis & subditis, ac alia jure patet, cum alia lege considerant; & in illo secundo casu bene procedit dispositio maritima tam juris civilis, & Consularis, ad hoc tradita per Franc. Ruc. de offi. 1. de Praefati, classis §. 2. de Prod. huj. non. 11. cap. 30. 31. 32. 33. & seq. ubi jure merito referunt etiam interpretationem Consularis de Brach. regis decretum super dicto nostro Consilio, & denique referat *huj. numer. 39.* ita fuisse per collationem consilium iudicandum, & excoerere teste D. Regis de marit. ad dec. 345. *Rapin. Ruc. numer. 9.*
- 22 Virumtamen notandum est, quod si navi inimicae operata meribus mercatorum amicum egressa fuerit, autem inimicam, & Mercatorum, seu Domini mercium operata, ac inhospitalia dedissent pro ea agnoscenda, tunc merces Domini eadem remanet sub praeda, si naves praedictae operata meribus fuerit depraedata. *Ruc. d. lib. 1. non. 30. in fin. & factum tradita per Card. de Luc. de regal. d. lib. 170. n. 11. vers. quomodo ubi loquitur de amicis, qui adhaerent inimicis alienis Principis & c. 20. & regulatur bona communia, qui cunctis inimicis nostris praestant, vel confederant cum eis sunt, praedari possunt. *Reg. de Præ. de praef. Princ. lib. 11. de Tadm. non. 26. quoniam cum clui sequitur Ruc. d. lib. 1. non. 47.**
- 23 Deprædationes, & rapinae Personarum, & bonorum subditorum Principis inimici ab elio Principe inimico de jure concessi, ac petuntur possunt ad evadendum, & obviandum vires ejusdem Principis inimici, autem nevisus potestas ipsius Principis, sed etiam obviatio Prætorum, qui ex illa loquendi improprie Placae dicuntur, ex lege tradita per Card. de Luc. de Regal. d. lib. 170. sub numer. 13. *Complur. huj. Anselm. de comm. d. lib. 9. n. 5. Adversus in super.*
- 24 quod nullus Princeps sine licentia Principis exercere possit piratam creatum, & idem *Ruc. de offi. 1. de offi. Praefati classis lib. 6. §. 2. de prod. huj. huj. numer. 33. 44. 45. Targa usque in ponderat. mai. 1. cap. 61.*
- 25 Ex causa denegare recognitionis, vel visitationis, & restitutionis factae per navem, quatenus amica, postea ipsa hosti depraedari. *Card. de Luc. de regal. in supplement. d. lib. 170. n. 20. & sic alius maritima depraedatus obtinetur, licet Card. de Luc. non essentent. D. Anselm. de comm. d. lib. 9. n. 6. & n. 10. tamque, utilitatem de jure contrarium dici debet.*

Necvis amica onerata mercibus empti per Capta-
neum, vel Inimicem, unde *separatim*, & mercatoribus nationis inimicae non potest depraedari sub praetextu, quod in origine merces erant inimicorum, quae, ut legitima praeda dicantur, amodo debet tempus depraedationis, tempus exiguu, quod de illo tempore naves, vel merces sunt inimicorum. *Saraceni. de mercat. lib. 1. de merc. par. 2. n. 17. Ruc. respons. 33. n. 2. & §. lib. 1. & de merc. non. 197.*

Necque praedari possit nevica amica, quae defertur ceteris mercatoribus, est in origine nationis inimicae, degenitatem in Empoco, & civitate Principis amici. *Saraceni. in l. 1. §. de aquar. poss. d. huj. Ruc. lib. 6. Alcin. non. 22. Upe conf. 65. Lema. conf. 84. n. 4. & 6. de fo. & post eam Ruc. respons. 33. n. 9. 10. 11. & seq. non. 11.*

Sed contrarium in hoc penito decisum fuit, ut *et c. 9* *sec. item Ruc. in fin. d. lib. 1. de offi. Praefati classis §. 2. non. 71.* & ratio est, quia subditi Principis inimici, licet degenitatem in territorio alterius Principis amici, non defertur esse inimicae, & hostilis status, utque eorum bona, quae per mare transierunt, nisi inimicorum capi possunt. *Ruc. d. lib. 1. de offi. Praefati classis §. 2. non. 135.*

Merces inimicorum oneratae in navi amica non 30 possunt depraedari, quando Captaeum dicta navi habet illas hypothecatas pro aliquo cambio, morao, vel aliquo alio credito, cum saltem depraedatione eorum facta dicto Captaeum, vel alio creditori hypothecato creditum capi debet. *De Hecia in labyrin. commerc. royal. non. 10. Ruc. d. respons. 33. non. 15. & 16. & in trall. de offi. 1. de Praefati classis §. 2. non. 71. & seq.*

Bona, vel res inimicorum depraedari recte possunt, 31 licet navi amica, vel inimica vi venientem tantum, & temporaria ad littora, vel Portus Principis amici accesserit, per ea, quae tenet *Ruc. de offi. d. lib. 1. non. 48. & 49. Jam. d. c. 36. & seq.*

Praeda capta per usum ex nevis navigantem in 32 confers debent communicari alteri nevi, quae ex casu fortuito non possit iter suum produci. *Spad. conf. 294. lib. 1. & vide in verb. confers. Et quomodocumque videtur praeda in elia casibus, vide Clavi. l. 1. de consue. de la mer lib. 2. de la jurisdiction de la mer lib. 373. & 375. Ruc. d. lib. 1. de offi. lib. supra citat. De Hecia de commerc. naval. cap. 13. Praefati de turk. Ruc. d. lib. 3. non. 32.*

An nevica capta ab hostibus, vel inoffensibus, & po 33 stea per nobis incolumi restitui debet veris Domini, vide quae plene d. in d. d. d. lib. 2. de commerc. non. 1. addendo modo ad hanc eandem materiam *Armen. de Domet. reg. cap. 26. & numer. 34. tam pluribus seq. ubi loquitur, & Consul. marit. cap. 187.*

Bona Indorum, vel Heterorum an depraedari 34 possint, videtur de hac materia *Ruc. de offi. 1. de Praefati classis §. 2. de Prod. huj. non. 57. usque ad 135.* ex quo depraedantur eorum bona regulenter posse depraedari, secus per Principes in quorum locum tolerantur, vel assident fuerint, manifestum quod per illos non subditi. *Ruc. d. lib. 1. non. 89. neque similiter depraedari possunt, si hostes sint subditi, & Vassalli alienius Principis Christiani, prout sua nonnulli quae fructum summo Pontifici, Republici Venetiarum & Genuae, blagno Duell-Heruzae, & elio Ruc. d. lib. 1. non. 93. & seq.*

De praeda navium, & mercium inter agens Civitas, 37 de l. 1. de consue. de la mer lib. 2. de la jurisdiction de la mer non. Ruc. de offi. 1. de offi. Praefati classis §. 1. & c. Cap. Gahri. 1. §. 3. & Cap. lerr. conf. 97. Jam. Gahri par. Baldus. 1. de assertor. dec. 4. Littere. de Jur. marit. lib. 1. cap. 4. de Luc. de regal. d. lib. 170. Anselm. de Comm. d. lib. 9. & 14. Armen. de decret. reg. tom. 1. cap. 26. & 17. Targ. in seu ponderat. marit. c. 46. Conf. l. 1. mar. cap. 473. & 483.

6. *Cambium errari potest ex creditu antecedente sine numeratione pecunie.*
7. *Contractum cambium, sine cambium cum Reser-
sa quando datur illud, & prohibitum, &
quando fictum.*
8. *Cambium recepta quale sit, quando contrahitur, &
an sit licitum, & fm. 9.*
10. *Cambium recepta interdictum fuit ad favorem cam-
bii Debitarii.*
11. *Lettera adveniens proestata, refertur in maxi-
mam reverentiam, & detractionem mercato-
rum.*
12. *Cambium in quibus casibus fiat illicita, & ficta.*
13. *Cambium non redditur illicita ex probabili similitudine
creditoris, quod debitor continetur debitas ex
propria solvibilitate.*
14. *Debitum identitatis in cambio non consideratur,
sed illa correptionis.*
15. *Cambii natura est, ut nullum detur, sed consuetu-
do tacita ab initio contractus, non subjuncta cum
præstata detractionis fortis.*
16. *Cambium ab initio contracti possunt super interfectura
curri, modo concurrent requisita realitatis
contractus, & 11. 12.*
17. *Taxatio interese in cambio licet sit illicita, appo-
sit interese, non tamen valetur contractus, sed
interese reducitur ad justitiam. Amplius hoc
in quibus excessiva taxatio in contractibus,
num. 19.*
18. *Taxatio curri facti, & interese, licet excessiva,
non reddit contractum illicitum, sed ex al-
liis.*
19. *Cambium cum pacto curri interese, si minus reddat
tacite taxata, intelligitur pro quantitate cur-
rentis in venditis.*
20. *Anteriores cum hypotheca pro primo cambio con-
tracta non possunt suffragari creditori pro recom-
bus ab eo factis in præjudicium intermedii cre-
ditoris.*

Affiguntur rationes nr. 13. 14. 15.

*Consilium formatur, & impugnat D. Ansaldo
nr. 16. & seq.*

21. *Conditio, que respicit executionem, non impedit
effectum adimpletum ad effectum cum modo hypo-
thecæ ab initio contractus.*
 22. *Est erroris per hanc conditionem respicientem
tacite executionem, qui ad aliam jura effectus
per pro habetur.*
 23. *Conditio postulationis retrotractabilis ad initium con-
tractus.*
 24. *Limae, si pariter sit expressa valuerit n. 30.*
 25. *Conditioes casuales, vel mutæ retrotractantur ad
initium contractus non solum in præjudicium cre-
ditoris intermedii, sed etiam illius, qui medio
tempore acquisivit ex titulo interese bona debitoris.*
- Et in hoc enim impugnat D. Ansaldo ibi-
dem.*
26. *Mandatum datum ad cambiandum, minus creden-
tibus, vel debitoribus, non valet.*
 27. *Limae in mandato ad cambiandum cum se ipso
num. 34.*
 28. *Mandatum ad cambiandum simul, & eodem tem-
pore dari potest creditori, & debitori præcedem
summa respectivo debiti & crediti.*
 29. *Debita nr. 36. & nr. 38.*
 30. *Quando data est debitori facultas cambiandi, cre-
ditor non potest summam sibi debitam gerere su-
per cambium.*

Panormitana Cambium.

DISCURSUS XXVI.

1. **I**N eisdem magni momenti, que circa Panormi in-
ter Illustriss. D. mox Magistram de Puteo uxorem Illustriss. D. Excelsissimam D. Stephani Fran-
cisci uti heredem q. Jo. Baptistam de Puteo ageretur ad
fontes quadraginta quinque mille centum singulis
quatuor sol. 7, iuri mercatorum cum censibus suis in-
terfectibus ab anno 1648. (quo facta fuit solidatio ec-
cogniti impio) spaciis ab Illustrissim. DD. de Castellis de-
bitis transmissi ad D. Joannem Baptistam de Pu-

teo) usque ad integram dictæ summe solutionem,
& satisfactionem adversus DD. heredes q. Grego-
riam, & Lancelotum de Castellis excipientes de integro
deductione omnium cambiorum, & receptionum ex-
actionum per dictum D. de Puteo ab anno 1641. us-
que ad annum 1648. super sc. 33000. aut mercatum
impugnandum in extinctionem factis principalibus ex
pretextu quod fuerint illiciti, ficti, & feneratoria,
carente consensu ex requisitis Bullæ S. M. P. V.

Fui pariter inter eos, & ego de meo veritate
sensu eb Illustrissim. D. Magistram excipientem, &
assensu prius, ut decet, perspicue natura, & circum-
stantiis locum cambiorum, responsa fuisse dicta cam-
bia, & recumbere omni jure debita, ac licet exacta,
cum in nullo deficerent requisita Bullæ S. P. V.

Interca, domi hanc Genue consulebantur, Tri-
bunal M. R. Curia Panormi habitis promissis cambie
pro fictis, et illarum cum defuncta sententia quasi
præcipiente hanc obdormit ad dictam sent. 43139. 3. 7.
penis dictos D. Castellis, quantum condemnant
dictam D. Magistram ad eis solvendum natus mil-
le biscentum sexaginta sex, tantum quoniam, & gra-
tiam decem pro valore fontorum sex mille centum no-
naginta unum sol. 8. & den. trium de superfluo, &
indebit exactorum pro dictis cambis usque ad an-
num 1648. ratiocinationum ad dictam summam de
mandato Tribunalis occurrenti dato Dudico Soda
calculator electo.

A qua tamen sententia appellante dictæ D. edicte,
sunt eorum novæ, & integritatem judicium ab in-
concussis fundamentis insinuat, per quæ eam eman-
tam et contrarium sententiam pro dicta D. edicte
consilium responde, me in scriptis redigere pro op-
porum, ac necessitate arbitrat fuit, ut ut melius,
ac maiora super illi examine habendo talis loco,
de tempore prædicta prima sententia inferri debeat,
cuiusque loco condonamur. dictum DD. de Cas-
tellis in contraria jura præta, ut omne jura possideret,
sperari valeat.

Ad eosdem tamen iustitiam dictæ Illustrissimæ
D. Maris Magistram proinde est promovere qualita-
tem contractus cambii anni 1641. ad D. Jo. Ba-
ptista de Puteo cum DD. de Castellis, quia ad DD.
de Castellis non agitur ad ea repensando, ut obedi-
ent exacta, sed et ea utique facientem in extinctionem
crediti dicti D. de Puteo, per ea, que tunc
Rat. coram R. R. dec. 74. num. 16. & sequens, & 4
num. 31. dec. 130. a numer. 9. super ad c. 8. & dec. 345.
numer. 3. & plar. sequens. & in R. R. cor. 181.
num. 8. & seq. & dec. 391. num. 1. & plar. 399. par. 18.
& modernæ Florentinæ de commerc. disp. 66. num. 1. c. 1.
secus si ageretur ad repulsionem condonem vel inde-
bitum solutorum, quia tunc onus probandi quædam ad
debitum, cum in tali casu prædictum debet trans-
missionem literarum, & omnia alia necessaria ad res-
torem cambiorum, ex latè deducit per Castell. consil. 88.
nr. 6. R. R. cor. 16. num. 15. & seq. par. 3. nr. D. An-
saldo de commerc. disp. 67. nr. 19. & 20.

Prædicto igitur anno 1641. remanentibus dictis
DD. de Castellis detentibus dicti D. de Puteo in sum-
ma fontorum 33000. aut mercatum, et neque commo-
dè valentibus eo tempore dictam partem solvere,
convenienti cum dictis D. de Puteo, quod ipse can-
dem summam cambiorum in Puteo sibi bene videret,
& sua continuatione sunt per dictum D. de Puteo ad en-
sum usque 1648. una cum solidatione compung, ac
extinctione debito in singulis Nundinis de confesso ex-
tendend partem facta, ex qua cum novum cambium,
ses recambium pro rembursemente contrahatur, &
remutatur ad Correspondentem dicti D. de Puteo,
qui semper tractum adimplebat eo modo, ac forma
se revalens, que inter contrahentes convenita fuit, ac
ea conditione ad favorem debitoris, quod singulis
nundinis, vel terminis cambia non excederet inclu-
sive citam provisionibus duorum pro singulis con-
tinentano.

Adversus verò hanc cambia exceptio, quomodo el-
legendam movet DD. ex adverso informantes in par-
tibus pro DD. de Castellis, cum quibus illius, &
sica contra observantiam decretorum in dicta Bulla
S. P. V. ex probare intendebant.

Et

Et primo, quod non appareant litterarum transmissioes, & cupiditates.

Secundo, quod ab isto ille contractus cuius constitutio fuit non super effectu pecunie cambiata, sed super reddito debiti emanato à solvendo tempore facta inter dictos DD. Castellanos, & de D. de Puteo dicto anno 1641., & sic iste contractus debet videretur in aliqua parte infulsum, quia cambiari nihil aliud est quam permutatio pecunie dante uno loco pro eadem solvenda in alio medio cessante.

Tercio, quia prohibita sit per dictam Basilicam Imperialis communio cambiorum per partes preteritae pactionis, quae fieri sult per cambium renefe, scilicet cambiarii creditoris semper in se ipso, ut evenit in casu nostro, quo D. de Puteo dictum fuerant cambiarii in D. Pietro Mediolani, vel alibi italem cum eodem Pietro Genoa absque illo interveniente effectu pecunie, sed cum sicla solvendi tantum medio servationis, cum qua pringebatur primam cambium qui servatione debet in aliam cambium, & sit consummatio sui.

Quarto, quia locum fuit interesse à principio inter partes contra pariter expressam dispositionem dictae Bullae ad duo pro singulis contentis, & scilicet.

- Nullum quoque tamen subdistingui habere debet quantum hoc obiecto, non quidem primum, quia ad iustificandam realitatem cambiorum facti superque summa littere reddendi, ex vulgo dicitur, *distinto* ab eo quod cambium litterarum transmissioes, scilicet *distinto* autem, quia illae supponunt illas in necessarium antecedens, ex tractatu per *Res. decif. 604. part. 4. recent. dec. 69. part. 9. dec. 338. num. 3. par. 10. & decif. 10. t. num. 17. 18. par. 11. & coram Rota dec. 603. m. 11. & ibi add. Merito. dec. 630. m. 2. 3. Rota decif. 437. num. 1. Card. de Luc. de camb. dif. 6. m. 3. Rot. Roman. per a Urred. de translat. quafi. 60. num. 28. D. deo Balduar. ad Roman. offert. 40. m. 9. to Castell. consil. 118. m. 2. R. P. Asfeld. de comm. dif. 63. num. 6. Epifc. Rota. cap. 95. numer. 1. & seq. at numer. 7. R. 13. 14. ubi non admittit posse litterarum transmissioes, seu litteras *distinto* per alias coniecturas, & praesumptiones probari, tamen hoc admittit ad probandum in genere connatas fuisse cambii.*

- Quod secundum dictam nullum legi prohibitionem ex Bulla Pa V., quod cambium creati possit ex creditis antecedentibus, adeoque per Rotam Romanam id expius firmatum fuerit, in in dei. 199. numer. 14. & dec. 36. numer. 6. part. 10. recent. decif. 19. coram Duce. & dec. 141. num. 10. part. 11. rec. & coram Crispo dec. 131. num. 9. 10. Card. de Luc. de Camb. dif. 3. num. 4. & dif. 3. num. 7. & 12. ubi est positum, quia ex huiusmodi conventionibus virtualis sit effectus solvendi ratione, pendente ex se solvendi debito. Cuius pecuniam in executionem debita, & ab eodem Creditore ipsi demandata fuisse in cambium extendenda, hinc patet, ut dicitur idem de Luc. huiusmodi potius agere videtur Creditor cum debitor de abstinendo à conditione, eademque ei obita converendo in alium contractum, ex quo debet dilacionem recipi.

- Quod tertium respondendum cum Card. de Luc. 10. dif. 1. de camb. num. 14. 15. quod tale obiectum est potius equivocum, in quod incidere aliqui scribentes, seu Doctores, qui subiecit macerare penum non habentes, praecipue scholastici, ex aliis cum sola huiusmodi lectura absque experientia fuit has materias tractare voluerunt, & quidem in Genoa. Cuius quatuordecim non ignoro celebres Advocatos, saltem ut eos fama praedicat, qui materiam hanc cambiorum non percipiant, nisi quatenus in consilio, & sine iurisdic. dicitur *ser. in suo vrb. de pof. & pof. lib. 6. q. 8. art. 1.* quem laudat *Gian. de ceteris. cap. 4. cit. 7. num. 1165.* quod ex interpretat. ac Theologi plurimum perperunt, qui naturam cambiorum non percipiunt, sicut aequum, prout in casu nostro, illa libertate accedente debemus, quod si veli,

- Communatio ipsi, quae prohibita est à Bulla Fel. rec. 3. Mi V. est illa, quae ex necessitate conventionis fit per plures annatas, iam debita volens aditus non possit ad solvendum debiti, seu ad adimplendum statum in prima ratione, sed cogantur invicem commutare per mutatas sequentes, sicut aequum, prout in casu nostro, illa libertate accedente debemus, quod si veli,

posse in quatuordecim feriis cambium exolvere, quoniam tant impleret illud primum cambium cum termino retineat, & ex quo remaneret novum pensum eratur remaneret, in supra dicti, ad tracta in terminis per *Spad. conf. 207. numer. 12. lib. 2. & ibidem Rot. Roman. num. 28. 29. & in recent. dec. 304. num. 3. part. 4. dec. 190. num. 7. 8. part. 11. & coram Prad. dec. 296. num. 9. 10. Card. de Luc. de camb. dif. 2. num. 14. 15. ubi plures alias decisiones accendat, & quam plures alias *D. deo Balduar. ad Roman. consil. offert. 40. numer. 3. 4. Rot. Petri Rich. decif. 319. m. 10. & dec. 357. numer. 3.* ubi habetur in hoc puncto praefato declarationis Sac. Congregationis deputatae ab Urbano VIII.*

Et ad hunc effectum introductus fuit à mercatoribus cambiarii modis à seipso, & in seipso, quod est propriè cambium renefe, quod tunc contrahitur, ut dicam in sequenti discursu, quatenus debet Correspondentibus, in modo dictis cambiorum modis tantum ab ipso cum Creditore convenit, vel postmodum accutur ad ipsum, ut finem correspondenti scribit ad hoc, ut litteras acceptas, ex debito mercatoris solvendi solvunt ipsi facienda (quod fit virtualiter per quatuordecim scripuras privae discretionem in libris mercatorum) extinguit, illudque remittit successore sub novo cambio, vel recambio, & hic modis cambiorum, modum per modum Italiani, sed obique approbatur etiam, quod de iure rectè admodum in sola persona creditore, vel quo correspondenti digne, ac iuxta per se non reprobantur, ita quia à semperlo cambium accipere, & in se ipso cambiare, seu siuamque solvere valeat mediante eius correspondenti, & deinde in terminis per Card. de Luc. dif. 2. num. 23. & dif. 2. num. 2. & Card. de Luc. de camb. de pluribus. num. 10. num. 3. & seq. & sequit. numer. 3. 4. & seq. 1. numer. 9. 10. Tota decamb. dif. 1. & seq. 13. num. 10. & seq. Gen. de decif. 2. part. 7. m. 138. & seq. ad 1400. Rota. de decif. de decif. 1. numer. 37. & decif. 32. & Rotam coram Merito. dif. 630. num. 1. & decif. de camb. 4. 1. quafi. 3. num. 3. & seq. & seq. 1. num. 2. & seq. & num. 15. & seq. 1. num. 23. & seq. de decif. 48. 1. num. 4. 5. 12. 22. 23. D. deo Balduar. ad *conf. Roman. de illa offert. 40. m. 5.* & in modernis Florentinis de camb. & mercat. dif. 69. numer. 6. cum pluribus aliis ex totis *Rot. coram Crispo. decif. 1422. & post Borden. de Jur. contrav. sum. pume decif. 95. numer. 8. 9.*

Et hocgenum cambium à seipso comprobatur ex vivo 9. otaculo epistolae Summi Pontificis S. Ph V. quia confirmatione Supremorum mercatorum Bononiae ex pressè approbati hunc cambium renefe, de qua testatur *Gair. de illa lra in m. 1462.* & idem fecit Gregorius XIII. reprobando constitutioni Archiepiscopi Paenonitani, & ex responsa data per Sac. Congregationem deputatam ab Urbano VIII. ad quatuor calumnes quatuorque propositiones à Summo Senatu Genove anno 1627. & 4. Junii, cui etiam consenti praefata declaratio Sac. Congreg. deputatae ab eodem Urbano VIII.

Insuper hoc cambium recurrit utrovisque fuit ad favorem Campfiorum debitoris, ut testatur *Gen. de illa lra. 1. 42. 3. num. 83.* alias vel necesse erat Campfiorum pecuniam ab alio cambio accipere cum dephensum providendum, & incommode, vel si pecuniam non inveniret cambium accipere, prolatas ejus litteras cedente debitoris, ex quo maxima verendum, & deinde tamen exaltationis mercatorum testatur Epifc. Rota. cap. 94. numer. 14. & ita tenet etiam DD. de Castella debeatibus, & huiusmodi confirmatio cambiorum per D. de Puteo super alio relevanti summa facta non fuit, ex qua veritas illi duplex conmodum est, unum non perperam illi dictum profectionem litterarum, ex qua in eorum voluntatem, ut mos est, deinceps fuit dimissa fuisse, quatenus tenet decessit; Alterum, ex illa remanere praedicta summa tantum super litatus fuisse in negotio, praecipue in eo continuatum cum ipsius D. de Puteo quod si se, ac nonnò haredes diuissimos multos, validè repulsi, fuit, & praedicta constanter permutari, quibus inperfectionem eorum domus principatibus illius Regni in splendore manebat.

Aliis quidem dicitur, si D. de Puteo literas in effectum non transmissit, vel transmissit, Correspondenti, vel qui Procurator effectus, & praemissa sive proposita, sive altera non habuisset, hoc itamque Campfiorum, praeter priorem cambium remissum, ex quibus

hoc negotium emplementum saltem virtualiter legi poterat, vel quando dux fuisset pecunia cambio alique illis litari cum pacto aut rebus aliis certo tempore sine cum avanti feriantur, in illa circumstantia illius illius cambii, & sicca, ex tradit per Carol. Av. de Luc. de placit. disto sup. 11. numer. 5. & Card. de Luc. de placit. disto 1. numer. 5. Franchi. Rec. respons. 8. numer. 1. Adm. Sacer. de re credit. contrav. 40. numer. 17. & ex responsis datus per Congregationem deputatam ab Urbano VIII. sub die 3. Octobris 1626. de die 1. Septembris 1629. ad primam, secundam, & tertiam ex quoque casibus propoliis super la nostra Serenissima Repubblica Genue, in quibus declarantur fidei cambium non subsistere, quando non adit in mundum, five Placet. Correspondentibus habili ad solvendum cum effectu, aut virtualiter tractam augmento ratione debiti in alius cambium.

Varium, quia ex probationibus in processu existentibus plene constabat correspondentibus disto D. de Puteo esse procul omni dubio habili ad solvendum literas, ideo cessabat omni eodem tempore, quo movebatur, hanc difficultatem.

Negra pultier vim faciat in contrarium, quod debitor de Puteo probabiliter debet pensare, quod DD. de Castella constantiter debebant ferre numerum prope ipsorum inhabilitate illius diffidendi in pama mundum, vel temeraria, ac alius successu, quia hanc credulitas, seu scientia non est sufficientia ad rationandum cambium illius, in in terminis cambii recurre adnotat Doctores, quos citat Terr. de camb. disto 1. quæst. 14. ad numer. 16. Gai. de credit. sup. 1. in 7. nota. 1456. de Luc. de placit. hanc. sup. 10. numer. 8.

Præterea illa idiosyncrasia debitoris non consistit, quia facta superius est habere correspondentibus, ut adimplere possit literas saltem cum recursa, ex delictis per Card. de Luc. de camb. disto 3. numer. 7. & Rot. penes D. de Luc. quæst. 40. numer. 32. super fidei illa de per magis fidei disto 6. nam pro responsione per fidei.

Quoad quartum obiectum, quod cambium cum pacto certo, ac determinato iuri, sui interesse fini illius, sicca, & nullius rationis pama aspectum dispositionem disto Ruler Piam, de, Sacerdotum in duntaxat quæst. 1. in duntaxat, fidei in principio, fidei alius certum, & determinatum interesse patet, quia illud prodere debet ab eventualitate majori, vel minoris valoris monete currendi in mundum, & sic arduum subsistere quique debet damno, & periculo disputationis foem principialis, per ea, quæ tradit Card. de Luc. de camb. disto 3. numer. 1. in fidei alius conf. Roman. 3. 1. per egrum. anst. 85. numer. 9. Lovard. de fidei. quæst. 25. m. 31. San. hanc. sup. 1. 73. numer. 24. libi. Sperell. de re. 30. numer. 1. & de re. 31. numer. 74. Rot. de re. 331. m. 2. per 1. & de re. 304. numer. 5. per 2. Sacer. de Camera f. 1. quæst. 7. per 3. innot. 13.

Rationem nullam habere subsistentiam hanc recipiunt ex pluribus.

Primo, quia cum sine cambii incerta & ex futuro eventu potius verisimilitas fa habere ad maxime, vel minorem quantitate, non videtur contrahentes prohiberi, inquam per viam concordie super futuro incerto evenit, illa relictæ ad certam tantum utilitatem, & verisimilem, dummodo tamen realitatis ambigui requiritur acquirant, pro ut de huiusmodi conventibus super incerto futuro interesse, quoniam illius subsistentia univocum est ludia, vide supra disto 14. optime Epist. Rot. sup. 96. m. 1. & 3. cum aliis ab eo ludia; ubi etiam Thibaud referendo addit, quod si aliter diceretur, nec factum recte cum posset, neque vix hominum, quia nihil est incertum, advenit, cum tamen contrahens repetitis functionibus in l. si iustorum f. de illi emp. & in leg. hereditatem f. ad leg. fidei.

Secundo, admittit etiam huiusmodi sententia, quod tanto interesse cambii ab initio sit aliena, & usuram, non enim videtur contrarius, licet etiam in aliam transformet speciem, sed potius videtur contra accidentalem, utpote contrarius excessivum fructum modum, quod premittit videtur, & non videtur, adeoque vultur pacto, eoque habito pro non scripto, tamen contrarius in sua licita natura ad formam dicitur confirmatus S. Per V. in principibus in cambii excessivum,

quod non videtur contrarius, sed solam in decretum ad iudicium, ipsique excessiva conventio ita remanet 19 Sacer. de commerc. f. 1. quæst. 7. per 1. amplius. 8. m. 40. & f. 1. amplius. 17. m. 5. in fin. Gai. de credit. 12. p. 2. in 7. numer. 1566. & 1567. Cyprus. contrav. 30. m. 38. lib. 3. Card. de Luc. de camb. disto 16. m. 10. & per contrav. optime Epist. Rot. disto sup. 96. m. 3. super ad fin. diffinitio illius est in censibus, & in quacunque alia excessiva taxatione in contrahibus appolita, pro ut in fructibus, recompenfatis aliisque para id hoc confirmatur, licet non adduct Gai. disto 136. & Rot. penes D. Baldac. ad Roman. de re. 45. f. 1. per 1.

Tertio, dicimus, quod non sufficit ab initio excessiva fructuum taxatio, ut contrarius de libito ferente talis non possit, sed ulterius requiritur excessum exactum, cum taxatio certi laci non reddat contrarium placitum, sed exactio, ideoque si creditor exigit, pro ut in causa disto D. de Puteo, ad mensuram legitimam curretem in ordinem, quinimodo eo magis propter pactum expressum inter partes consensum, consensum am valorem, & taxatio habetur pro non facta, ad etiam luculentum in terminis per Epist. Rot. disto sup. 96. m. 15. 16. & f. 1. per 1. amplius. 8. m. 60. iuris antequam f. 17. & f. 1. Card. de Luc. de camb. disto 16. m. 10. & innot. 17. disto 1. 18. m. 3. & Rot. de re. 331. m. 4. & 16. per 1. vel. anst. f. 1. per 1.

Quarto sublatæ remanet omnis difficultas, quia in nobis casu pactum non continet certum interesse, seu litaram taxationem ab utroque advenit. Creditum, sed litaram disponit contra ipsam creditorem, ne scilicet plus quam decipere singulo contrahente, & tera præterea valent, quantoque f. innot. disto quodam habet in mundum reddere, minus accipit creditore, & pama solum quantitate legitimam curretem in mundum, ad notata per Card. de Luc. disto 16. m. 3. & disto 16. m. 3. Rot. penes Thibaud. de re. 1. 12. numer. 9. lib. 1. ut in fidei evenit, cum minus ducitur pro singulo contrahente, & f. 1. etiam D. de Puteo, pro ut apparet ex scriptis fidei singulorum feriantur in processu existit.

Causa hanc transfigurationem accepit, ideoque non fuit amplius ferenda locum, post tamam hanc scripta emanavit quidem disto Rot. Genes, quæ multum ad hanc materiam innot. innot. nobis placuit cum notis disto adnot. adnot. pro ut in notis innot. disto 28.

A D D I T I O.

Ad numer. 8.

Occasione huius Cambii nulla rursus controversia inter Doctores, ne eadem attentionem cum hypotheca, quæ comprehendit pro primo cambio, comprehendit tam pro successu cambii factis in credere virtute facienda, seu mandatum pro debitoribus prima ambu edenda credendi concessi, & est questio valde innot. quoniam cum pama pama nima exantiam disto disto D. Anst. de re. 30. disto 18. & innot. disto 69. ubi firmavit antequam cum hypotheca pro primo cambio contractum non possit suffragari creditore pro recursibus ab eo factis in præjudicium intermedii creditis, quia suam per recumbent recurre penitus exantiam primam ambum, seu primam credendum, in notis resequit, & hypotheca prioris cambii expiare debens, & si creditore creatum secundum ambum videtur mutua debet per primam pro exantiam primam cambio, & si mutui, & innot. fidei innot. in hypothecam, & locum superius, adnot. innot. in not. innot. Anst. f. 1. per 1. per 1. per 1. Tamen hoc non procedit disto D. Anst. de re. 30. in not. quæ creditore cambium non fidei confirmat ne pacto huiusmodi fidei innot. quod debet esse expressum.

Et quatenus (sub idem author) talia fidei innot. locum habere possit, illa operari tantum debere pro forte cum importantia primi cambii, focus pro importantia aliorum recumbentium producentium ex notis, & pama disto contraria, quæ certe produci non potuerit, nisi primam cambium fidei omnino extingueret, & novum, ac distinctum penitus creatum ab eo illa innot. penitus autem reterta, alias esse incapax produciendi vix recumbentium, & innot. penitus tam accedens ad primam forem.

Namque obstat etiam D. Anst. de re. 30. disto 18. innot.

quom sit illud, quod redditor ubi non adimplet
mentum causam, puta per regulam, & quid dicitur,
quod usum pignori suum non observantem, & non ad-
implementem ad nihil aliud tenetur, nisi ad interese
se, quod erat aliter et contrahentibus interpretis.

A R G U M E N T U M.

An, & quando transmissio cedularum requira-
tur ad exitum cambionum & an debitor
cum onere cambiandi tenetur ad cambium,
si non adimplet, & quomodo? Ubi etiam
an, & quando hoc procedat in creditoris,
cui data est facultas per debitorem capien-
di ad cambium, & creditor non cambia-
vit.

Dividitur cambium in directum, & indirectum,
ubi casus, an licitum sit, quando creditor
sive recipientem ad cambium non esse vere
cambionem.

Demum, an tutor possit pro pupillis pecunias
ad cambium accipere.

S U B J E C T A R I U M.

- 1 Falsi fidei.
- 2 Cambium dicitur simulata, illicitum, & feneratoria,
si non appareat pignori suo crediti utrum ad cambium.
- 3 Cambiandi ius, quomodo debitor ut si assumpti, si
autem adempti, tenetur ad cambium solum ratione
lucris assumpti, & damni emergenti, & no. 3.
- 4 Procurator iure mandati ad aliquid agendum, doc-
tere debet de illius intentione, aliter tenetur ad
interesse.
- 5 Cambii debitor assumptus si inter cambiandum, si non
cambium, necesse ad universi.
- Quoniam fidei regulari debet iuxta giratum cambia-
rum no. 6.
- Assumptus hoc transmissio creditur hanc facultatem cam-
biandi sibi reservatam no. 7.
- Hoc omnia procedunt in eam causa, quod fidei per
debitorem data facultas creditori capienti ad cam-
bium no. 8.
- Et si transmissio creditur hanc non facit, tenetur Debitor
ad cambium solum in iurum effectum, ibid.
- Item si procurator sit cambium no. 9.
- 10 Cambium dicitur fictum, & illicitum, quando Cam-
pessor sine recipientem non igitur vere cambiaturum,
solum aliter usus convertitur.
- 11 Declaratur no. 13. & 14.
- 12 Cambiorum species distinguuntur, & quali sit direc-
tum, quali obliquum.
- Et quando inter alios cambii dicitur simulatae fidei,
ibid.
- 13 Debitus identicus in cambio non consideratur, sed
illius responsio solum litterarum impleri.
- 14 Tenetur etiam fidei Decretum Judicis pignorem ad
cambium in iussum iussum pro pupillis accipere pos-
sunt.
- 15 Creditus non potest, nisi procedente facultate, ut
prostitutionem, in iussum mora accipere ad cam-
bium, & recambium eandem pecuniam sibi debi-
tam.
- 16 Attentione facultatis sine mandato dato per debito-
rem creditus sapientia ad cambium, creditus sibi
gi illa intentionem, vel notificatione valui super
cambium pecuniam sibi debitam gerit. Et
in hoc sententia affirmatur opinionem Rota Ro-
mana.
- 17 Sed cautelam praevidetur opinione contraria Rota
Romana distinguenda per iussum, ut ibi, & no.
19. no. 11. 12.
- 18 Passum quod creditur girare valere super cam-
bium obliquum intentionem, vel prostitutionem de-
bitum facienda, quomodo intelligatur, & quan-
do procedat.
- 19 Et ubi passum obliquum in primo termino la-
tendi non potest ad intentionem prorogatum.
- 20 Ex passu, quod creditur passu cambium istam
passu meritis debitorum obliquum onere denotatio-
di cambiorum, inferri non potest alia sine
Cassari, de Commercio, Tom. I.

libri notatus in iussum, quo superintendit igit de-
bitum.

25 Per omissionem dicitur dimissionem, & per negli-
gentiam creditus in suo gravato pecuniam su-
per fidei debitor intentionem interesse simpliciter, seu
intentionem, vel ut dicitur Turon.

27 Debitor, qui assumpti mandatum cambiandi, si
cambiandi non potest, ubi quod non intentionem ac-
ceptionis ad cambium, vel ut alia passu ius-
sum talis mandati revocatur, & id credituri
debetur, non tenetur ad cambium.

28 Sed difficultas igit in iussum passu obliquum
hic adnotatur.

Juxta Cambiorum.

D I S C U R S U S XXVII.

IN hac causa, licet per se modicam passionem desi-
cultatem, tamen multum tenetur, & laboris
impendi, quis agatur, nedium coram Jurece, sed
etiam ab Advocato hujus umbonem materiam adeo
eo impendit, ut ferè quod notetur ab eis ignora-
batur.

Saneus denique dubium, postquam de hac re mel-
lior substructa fuerit, per eos constituitur in eo,
quod in casu nostro non apparet transmissio cedu-
larum ad cambium, quae ad exitum cambionem,
ne alius decantari simulata, illicita, & feneratoria, si-
ne illa exceptione tenetur, ut dicitur Bevis S. M.
Pa V. super cambio crediti Bononae, & ut ejus bulla
in bullario novo in ordinem no. 126. no. 1. quae est
etiam impressa pectus Lenzard. de iussum. 17. fol. 40.
43. Anton. de Armat. v. res. fol. 11. res. 27. no.
12. Rot. dec. 711. no. 6. per 3. res. & dec. 69. no.
34. & 33. per 3. no. 1. & dec. 338. no. 4. part.
10. & item Rota dec. 457. no. 1. & Rot. Bonon.
Camb. pectus Urred. de transmissio. quod 40. no.
15. & plura cum in Cassari. v. censu. 224. no. 1.
Claus. D. nov. Baldus. ad Roman. de iussum. 40. no. 1. 2.

Sed non ideo cambium non debet absolute concluden-
dum esse, quia non statim, ut plura summo in
falsis intentionibus D. meo, in v. p. accipio con-
tractu cambii crediti, quae de medio cedularum à de-
bitore creditori daturum, sed in contractu quodam
vel locutionem, ut societatem, vel ut verum dicam
mandatum, pignori dicitur à contractu veri, ac relictis
cambii, in quo creditus summo, de quo in Instru-
mento in iussum praevidetur verè omnium debitorum cum
mandato de iussum acquiritur summo ad cambium ac-
cipiendi, etque intentionem, & prout super cambii.
Hinc ipsa omnia cambiorum species prout de de-
bitore, quae illud in se inferat, et quo sequatur,
quod si non hanc intentionem intendit, & super cam-
bium summo non applicata, nec effectus, qui negligen-
tia capis adhibenda est, ut dicitur in eo, quod
implete obliquum fuit, quomodo in tali casu in
tentionem solum licet intentionem, & dicitur emergenti,
non vero cambii transmissio ad cambium tenetur ver-
bus creditori, ad transit per Lenzard. de Tur. in
v. illi. de camb. disp. 3. quod. 9. fol. 307. quod. 12. no.
30. fol. 312. Lenzard. de iussum. quod. 15. numero
70. post Rot. Rom. in dec. 479. numero 3. pectus Cens.
de cens. & dec. 191. no. 1. no. 1. & dec. 457. no. 4. cor.
Bich. & dec. 141. no. 10. per 12. & dec. 63. no.
16. part. 10. & dec. 304. & 356. no. 2. part. 1. &
post Baldus. in l. iussum. credit. dec. 4. no. 4. & post
de iussum. no. 3. Cerd. de Luc. de camb. disp. 8. no. 1.
6. quando vero de iussum. 9. no. 4. Cambium, & no. 3. &
disp. 10. no. 1. 3. & disp. 17. 5. inferre damnum, & 5.
6. materia obliquum, & in iussum. disp. 32. no. 4. 5.
& disp. 33. Cassari. censu. 22. no. 4. & Lenz. D.
meo Baldus. ad Roman. conf. 40. no. 6. 7. 12. & Rot.
post eam dei. 33. Rot. Fij. 14. 95. no. 17. Pro-
curator iussum, quod mandatum inferat ad aliquid pe-
ragendum, docere debet de illius intentionem, alioquin
ad interesti condempnatus est Rot. Givon de mercat.
dec. 9. no. 5. & Romana dec. 191. no. 3. item de iussum
D. meo Baldus. ad censu. 40. no. 1. no. 1. Card. de
Luc. de camb. disp. 9. no. 1. 2. quod. 17. quomodo, ubi
quod iussum debitor summo in se iussum negotiandi,
& cambiandi, tenetur ad damnum, & interesti, cum
fina.

si non cambiant, & ita *Dum.* *dec. 106. an. 6. & ex-*
positis, ac concordatis oppositis decisionibus Rot. decif.
136. num. & 199. num. dec. 256. num. 6. &
sey. & dec. 338. per tot. par. 10. ror. & dec. 34439.
& 344. per tot. par. 13. & dec. 381. 393. par. 14. &
dec. 131. num. 13. 14. par. 17. ubi quod cambii hodie
semper sine dubio debent, sive sui cambii, sive an
damna, & interest, & ad alios proficiu cambiorum
 6 *interesse, quod nunquam responderet, qui postula-*
tio cambiorum tale damnum, & interdu debitorum ab
huiusmodi debitoribus cambiorum omninoque regula-
 7 *ti debet Rot. dec. 63. an. 14. par. 12. ror. 1. & dec.*
10. num. 6. post Salic. in Laby. ordi. Caffald. d.
tenfat. 88. an. 3. & hoc procedit, etiam creditor
sibi eandem facultatem cambianti restituere, Cord.
de Luc. dist. 135. an. 10. de fiduciam & hanc ha-
bent etiam locum in casu, quo fuit per debitorem suo
creditori data facultas capiendo ad cambium ab eis,
 8 *vel si sit, quia tunc, etiam creditor & cambium non*
capere, & non cambiare, nihilominus tenetur debi-
tor ad remissio, nisi ubi cambii, sed in locum cessans,
non facultas & debitoris concessio accipiendo ad cambium
inducta est ad servitum tantum creditoris, qui capiendo
ad cambium, majus commodum, ac utilitatem cre-
ditori consequitur, quoniam si ad cambium non acciperet,
*optaret *Affid. de Commercio, dist. 65. an. 77. & 78.**
*& sequente, qui debitor *Cord. de Luc. de Usur. dist. 5.**
an. 15. & 17. ubi dicit quod si aliquis agit ad uti-
liam alterius, non debet ex suo beneficio iustitiam
*pati, & similia; & scit etiam optime dictum per *An-**
revel. de tempor. legal. lib. 4. cap. 3. num. 12. & id
*propositum vide *Adm. de decif. 55. num. 21. & 11.**
*& vide hic in additione mea num. 26. & *Amat.**
*resolut. 37. an. 13. ad 24. & per centum *Alleg. ad Jus.**
*cap. 77. num. 32. & *sey. lib. 1. quoniam si creditor ad**
carbium non accipit, hoc credit & majorem debitoris
utilitatem, quoniam casu non est obligatus ad solven-
 9 *dum gabellae et provisione, & simili, ac in temp-*
*oribus tradit *Stare. de Commercio. 3. 1. quod 7. par. 1.**
*amplius. 3. num. 261. quoniam sequitur *Coye. larr. dec.**
*106. num. 26. & *sey. Rot. Flor. dec. 49. in idemque**
*Florant post *Petidei. ad Roman. num. 21. & alla Rot.**
Florant ad scilicet citata, sicut tamen si petentur
 10 *ubi cambii, quia tunc creditor mandatur ad cam-*
bium prolatum debitor realitatem cambii per trans-
missionem litterarum ad iudicem, alioquin cambii exi-
*gere non possit, hic distinguendo ut dicit *Bich. dec. 197.**
*an. 7. & *sey. & alii quoniam *Rot. Epif. in ap. 55.***
an. 17. 18.

Quibus ubi preterea observat, quod creditor non
 ignorat, quod recipiens pecuniam ad cambium non
 esse verum cambium, sed in alios usus converteretur,
 quoniam credit, vel probabiliter sciet, quod non ha-
 bebat, neque habebat erat in numerum, vel pletu,
 10 unde possit de reque lesuim pletu, quocumque cambium
 dicitur facere, & illiorem, hoc non resoluere impa-
 reit numerum, hic *Caffald. tenfat. 184. num. 11. &*
sey. Rot. dec. 163. num. 1. 2. & dec. 196. per tot. cor-
*am *Pontinger. per delirium *Novar. qum sequens***
*sunt *Reginald. in prax. panit. lib. 17. num. 339. &**
*443. vtrq. quando *Rebelle. de plet. & *Jur. lib. 13. an. 5.***
*num. 3. *Alfons. de ventral. dist. 404. num. 6. No-**
*guel. alleg. 10. num. 134. & *sey. *Leitard. de asur.***
*quoniam 16. num. 51. & *sey. *an. 50.***
Amat. det. *Ferrar. 45. an. 58. 59. *Sacc. de camb.**
*5. 1. quod 7. par. 1. amplius. 2. an. 3. *latit. *Adm.***
*convent. *Jur. lib. 44. cap. 42. num. 43. & sequent.**
*cum alius, quos ita maen allegat in objectu *Rot. *Rome.***
*cambii 16. *Adm. de decif. 104. ut dicitur in *translat. in quesi.***
40. sit an. 17. 18.

11 Nam pro responsione summatim debitorum dantur spe-
 cies cambii, unam veri, & proprii, sed directi. Al-
 teram impropria, & obliqua. Exemplum primum speciei
 ista, quando verum, ac proprium est facit contractum
 cambii, ut scilicet qui habens pecuniam Bononie,
 etque indiget in numerum Biffoniam daret illam
 cambium, vel aliam, ut illuc cambium, & hoc casu
 si certissim, vel probabiliter recipientem converteretur
 esse pecuniam in alium usum, vel non habere, neque
 habebat fore modum implendi lueris, ac prestandi
 pecuniam pro debiti numerum, vel pletu connoto
 tempore, tunc contractus eandem datur similitudine

stus in fraudem usurarum sicut scientia creditoris,
 qui sciebat quod recipient non habebat, neque habi-
 turus erat in numerum, vel pletu, unde possit de
 manulenti supplet. Exemplum secunda speciei, in
 qua procul dubio veritatem, et quando recipient pecu-
 niam non eo fineem recipit, ut illam innumerum
 cambium, vel numerum prestandi innumerum,
 ita sub contractu veri monu, sed simpliciter, sicut inter-
 preter, cum tempore pro sit indigent, vel in alios
 usus proprios erogandis, & quoniam datur non in-
 tendit pecuniam suam officium tenere, sed semper cam-
 bium tradere, item debitor pro ipsius creditoris indem-
 nitate, & reparatione, & de ex numerum daturus,
 ac praeparationem recipit, in se alium emet, & man-
 datur, vel t. vel ab alio tantumdem capendi, ac
 prestandi, vel per gratia faciendo quod cambium, vel eandem
 creditori mandandi, sed facultatem concedi parit
 & ita ipso accipiendo cambium, & hoc est quod merita-
 torum dicitur, *tambii an sit pletu*, & dicitur cam-
 bium pletu, vel ab alio tantumdem sum-
 man, & sub cambio, & reambulando continendi,
 donec solutio sequatur illamque parit, vel gratia fa-
 cienda super cambium in ipsum numerum daturus,
 habito respectu semper ad certum, & fortissimum cam-
 bium, & hoc casu non spectatur, an alia pecunia
 recepta per debitorem in alios usus converteretur, vel
 possit tantumdem in numerum, seu locum prestare, quo-
 niam cambium non datur super illa pecunia, sed gra-
 tia, & certissim tempore quoniam illam, vel ab alio
 habendo, neque attendi debet utilitas ipsius debito-
 ris, sed correspondere, quia licet sit impliciter in-
 tem cum certum, videlicet per certum, qui sit per
 debitorem t. & ipsius recipientem creditoris, ut lueris ipsi cre-
 ditori implere faciat per suum correspondendum, per pro-
 curatorem in numerum, vel in pletu, ad tradita in
 terminis huius distinctionis magis communiter receptae
 per *Cord. de Luc. de camb. dist. 3. num. 6. 7. dist.*
*4. num. 3. & *sey. & dist. 3. num. 2. 3. dicit si quidem**
sunt pletu, & dist. 17. in idemque vulgari 3. final-
*mente, & 5. la maniera obliqua D. *more *Raldatus***
*medicorum in Imperio Consilio Patrum, & *Piacenta**
*Consiliarius *dist. 40. an. 7. ad 10. *Amat. *Ramen.****
*Rot. post eum *dec. 49. la 1. num. 17. & *larr. *dist.****
*Rot. *Ramen. per tot. *Ursol. *de translat. in quesi.****
*31. & in 6. *Roman. Cambii 14. *Alfons. 1604. 53.***
*ut scilicet *larr. R. P. D. *Orlans.***

Neque illam vim facere debent auctoritates *Caffald.*
 12 qui ipsi loquuntur in casu proprio, vero, sed directo,
 ut apparet ex dictis *quoniam lib. 14. quoniam illi*
 ipsemet ibidem approbare videntur hanc nostram dis-
 tinctionem.

Item neque auctoritates decisionum *Rotae* rorum *Pre-*
 14 *sting.* ac aliorum Auctorum ex directo illegitimum,
 etiam ordinari procedere debent in cambio proprio
 puro, ac directo, sicut in obliquo consistit in pletu
 & *Rot. *Ramen. an. 31.**

Mortuatur ultimum, quod non poterat Tutoris,
 seu Curatoris pecuniam ad cambium pro populo, &
 minoribus accipere, & quidem resolvebatur hoc du-
 bium per auctoritatem *Amat. ex resolut. 99. num. 1.*
 15 & *sey. quo loci concludi possit Tutoris, etiam in*
 dicto iudice pecuniam ad cambium pro indigentibus
 populum, seu minoribus, vel pletu, & conveniens
 casu capere, quapropter populus, seu minor ob-
 ligatur, & eo magis, & sine dubio procedit hoc,
 quando praecedat decretum iudicis, ut in casu nostro
 decretum Illustrissimi Magistratus extraordinarius,
 qui percipit vicibus in Urbe Communi fungitur.

A D D I T I O.

Ad num. 3.

Creditor ob pecuniam mutuatam, si non habuerit
 factam in casum morte, sive ceterum solennitatis
 accipienda eandem pecuniam sibi debendam ad cambium
 & reambulando, non possit unquam illi facere, nisi
 promissa ad hunc effectum provisione, & termina-
 tionis contra debitorem. *Rot. *Rom. decif. 32. num. 1.**
 & 3. par. 1. recent. & *coram *Dumort.* *Jur. decif.**
*692. *Numer. 9. & *coram *Pontinger. dist. 356. an.****
*& sequens, & *coram *Bruciaci. dec. 304. an. 3. 4.***
Rot.

A R G U M E N T U M.

Cambia, & recambia sine illicita, & sœca deficientibus notis requisitis. Quam justificationem requirunt; An ad id attendatur libri, & juramentum creditoris, ac confessiones parium; Que notificatio sit per creditorem debitori faciendâ; Quando non obstante nullitate debeantur ratione lucris cessantibus, vel damni emergentis; Valde sumunt initium à mutuo; Si illicita, credum in extinctionem foris; Quando dicatur intentus actio repetitionis indebiti, vel remissionis.

Exceptio rei judicæ quibus concurrentibus habeat locum; Quando ad id dicatur facta plena discussio. Que exceptiones admittantur, vel non in iudicio Salviani, & summario, & quando dicantur reservata jura in ordinario.

S U M M A R I U M.

- 1 Falli solet.
- 2 Cambia propter moram solutionis sine necessariis requisitis illicita sunt.
- 3 Debitor ad cambium obligatus non potest, nisi credituri data sit facultas cambians, & non esset acceptantem pericula, & realiter transmissio ante ad mandatum, & quod suspensio ad cambium postea notificetur debitori, & n. 13.
- 4 Mandatum datur a debitori credituri eadem periculum debitorum; cambium accipiendum à quocumque persona, potest cum se ipse creditur cambium.
- 5 Declara procedi, quando incurrebit debitoris cuncta, veli apse voluntas.
- 6 Alias sub clausula, quavis persona, non intelligitur comprehensa creditoris persona, statim à femerita cambium accipere non potest.
- 7 Stylus mercatorum cambiandi a semetipso, quando data est solam facultas cambium accipiendi a quocumque persona, reprobat.
- 8 Jodex non indiget iudicio mercatorum legum, & Summariorum operationum.
- 9 Cambium dicitur factum, quando summa non est realiter transmissa ad mandatum.
- 10 Per quando tunc non habet in loco solutionis cambium corresponsalem habentem proprias, vel alienas provisiones, & qui factum veritatis solutus fieri potest.
- 11 Per provisiones, aut notitia, si in essetis ipsiusmet accepti.
- 12 Sine transmissione, ac realitate literarum cambium dicitur ficta.
- 13 Neque patet potest probationem expensam literarum revertitur, quia ipse aperta via fraudibus.
- 14 Ultra transmissum literarum ad realitatem cambium, requiritur etiam acceptio auctoritatem, & n. 12.
- 15 Sola litera realiter transmissum literarum quoque probatur.
- 16 Ad probandum realitatem cambium requiruntur etiam secretissima secretorum, & bilancia provisionis, tam honoris periculi, quam generalis esset Consilio.
- 17 Probationes administrationis admittuntur etiam ad probandum realitatem cambium, & quales sufficiunt in debito spectantem, vel iterarum.
- 18 Simplex allegatus antipsonis literarum cambium deperis attendi an debet pro justificatione cambium.
- 19 Suspensio, seu literis cambium libri, aut stylus mercatorum non attenditur ad effectum realitatem cambium justificandi.
- 20 Adum standi libri, & confessionibus, vel instrumentis Consiliorum pro justificatione realitatem cambium, non est attendendum, & n. 30. 31.
32. Præterea contra totius possessorum numerum.
33. 35.
34. Si et alia, seu bilancia mandatorum, licet non

habent formam liberorum legatum, quando legatum cambium probationem constituant.

35. Pater cambium probatur etiam per stylum, seu attestatum Notarii, seu Cancellarii Adalistrati Cambium.
36. Facultas sumendi ad cambium ab ipse alla notificatione, seu citatione non intelligitur de secunda secunda post provisionem ad cambium reprobatur, & n. 10. 12.
37. Sicut si data secunda citationis esset per debitorum remissa, vel potest, si facta est data offer credituri cambium quocumque si ipse, & n. 16. 17. 18.
38. Sententia inter alias lata tertium propter.
39. Cambia debitor Consiliorum, licet ipse non fuerit factus cambiandi a debitori sibi tradita.
- Consiliorum n. 37. 39. 40. 41. 42. 47. in quibus etiam reprobat. Scito. Declaratur Consilio. l. 10. de Rec. Gra. de notat.
- Secus quando ultra facultatem datam credituri cambiandi fuit promissum interesse, dicta numer. 47.
37. Adus cambium, in falsum, reprobat.
42. Clausula per penam dupli importis obligationum, & promissionem interesti secundum Martini, caput opinionum si nota.
- Secus amodo Gra. cum interesti comprehendatur solam sub clausula comprehensione ad ipse Curie iuxta formidatam Vicini, & numer. 43.
44. Obligatio, si hypotheca bonorum apposta in contralla, non comprehendit interesti in Officio Judicis debitum, sed solum contentum, ex parte utique alium derivat.
45. Cambia aliquando debentur auctoritati cessantibus, & damni emergentis, ut in tasa, quo debitor habuit mandatum cambiandi, & non cambium.
- Secus si a debitori credituri facultas cambiandi data esset, & Creditur non cambium numer. 46. 47.
48. Bona fides incipit crediturum ab computatione soluti pro cambium in extinctionem factum.
- Contrarium, si quidem cambiandi observationem non fuit a creditore, vel cambium non esset de Jure debita n. 49.
50. Adus, si non respiciatur contentum tempore, naturam vero accepti assumi, demandat contravenit progressi fuerit in ipse non soluta & observationem ad faciendum cambium, & recambiandi.
51. Neque verbum utitur aliter auctoritas ambli, ita ut ex iure lucris cessantibus, vel damni emergentibus interesti debeatur ab ipse requisitus ambli, & dicta n. 47.
52. Alia indubio non competat, nisi probetur solutum nulla ratione fuisse debitum per Test. in locum debito 6. de probat. quia presumitur debet fuisse solutum.
- Declara, quando solutum fuit voluntarie, & non realiter n. 50. & 54.
- Neque ad eam adstringitur libellanti, quando adfuit in libella clausula doctus preservative caput aliorum alium sibi competentem numer. 56.
54. Expensio de solutione crediti indebiti non est agere ad repetitionem indebiti.
- Et si accipienda quod alia soluta impetitur in revaluationem facta n. 57.
55. Remedia in revaluatione debet debet iterarum per impetitionem ad donandum, & relaxandum solam a priori possessore impati a Jodex spectant.
56. Clausula doctus preservative libellanti facultatem agenda remedia sibi magis proficiat.
58. Solutiones Usurarum solum ipse iure in extinctionem facti, si vera debita non fuerint.
60. Solvitur Usurarum, licet voluntarie, presumi debet casu soluta à debitori ne recedat, si aliter ad restitutionem fuerit.
61. Hæres, qui bonafide possidet, non tenetur ad restitutionem fructuum percipientum,

62. *Facilis bona fide concepti, licet ex simplicibus actibus ex oppositis Calceat, interveniunt, repeti non debent, quando sumus in Civitate mercatorum.*
63. *Secus a die moti iudicii, seu interpellationis.*
64. *Adversum, quod apparet per Carolinum S. Geopii, habet oppositum.*
65. *Contrarium firmatur.*
66. *Exceptiones oppositae, examinatae, & discussae, repelluntur ex uno iudicio, in altero amplius oppositae non possunt obferri in iudicio novum. 98. 100. 101.*
67. *Præter sit interdictam ad restitutionem illius, quod fuit iure declaratum.*
Secus si non fuerit plene discussa mater. 113. 115. 99.
68. *Sola oppositio exceptionum in alio deducta non sufficit, nisi plura fuerint super iurisdictionem, & jurisdictionem.*
Per iudice restitutum nu. 97.
Et quando restitutus debet posse ex eo, quod iudex de illa intentione sua fuerit, praesentibus factis, nec quia subsisteret, sed quia non probatur. 98.
69. *Requisitum Salvatorum ex quibus consistit.*
70. *In iudicio executivo, seu Salvatorum sententia re- cordari non debet per exceptionem aliorum indicio & 71. & 72.*
71. *Secus sine iuris, & facti nu. 72.*
72. *Secus illa, quae importentur tam sola documentorum inspectione, & liberorum apertura decideri possunt nu. 73.*
73. *Exceptiones aliorum indagatio remittitur ad iudicium, ordinarium, inspecturum.*
74. *Item quae deciderent.*
75. *Et iudice arbitrio remittantur nu. 93.*
76. *In iudicio Salvatorum non admittitur exceptio informis, si non prius in iudicio inspectum.*
Necquid ea, quae respicit nullitatem contractus, nisi nullitas ex instrumentis patens sit nu. 77.
77. *Requisitum litterarum tam per litteras facienda est.*
78. *Letter praesentationis rursus, ad hoc nec iudex, nec partes allegari de eis valent ignorare.*
79. *Limita in legibus extrajudicialibus non inferri in volumine illud.*
80. *Exceptio rei iudicatae allegari non potest, quando fuerit expressa iura reservata.*
81. *Reversum facta aliter melius agendi, de qua iure intelligenda sunt.*
82. *In iudicio Salvatorum esse iure reservata remanent iura quaecumque pariter in ordinario.*
83. *Et sententia in dicto iudicio facta sita in iuris executivis nunquam pariter exceptionem rei iudicatae in ordinario.*
Et si per Geronymum Saccus de caus. execut. intelligit, nisi fuerit in iudicio possessio, vel executio prius regitum. 96.
84. *Quatuor praecipue, quod verba intelligantur ad litteram, non videtur in iudicio, & terminalem interpretationem.*
85. *Iudicium Salvatorum pariter planum probationem, & executionem crediti.*
Intelligit ut nu. 113.
86. *Item requiritur discussio anterioritatis opposita a possidente.*
Intelligit ut nu. 90.
87. *Ab sine examine articulis iure controversis non est defendendum alioquin Dissertis speciatim.*
88. *Iudex, consergetur exceptionem, si debet, quod arbitratu fuerit tam requirere aliorum indagatum.*
89. *Super eo, quod iuratus aliam, nec cognitam, non potest opposi acquirere iudicium.*
90. *Exceptio rei iudicatae non obstat, nisi contrarium identitatis, personarum, & iuris, siue aliorum, & 103.*
91. *Post examinationem, & conspectum mandati relaxari in iudicio executionem potest agi via ordinaria in iudicio restitutorio.*
92. *Iur, quod in iudicio dictatum non fuit, potest aliter, si non tunc non obstat quaecumque Sententia semper promittit, & excludit.*
Castore, de Commercio. Tom. I.

104. *De debito facienda est interpretatio pro exclusione rei iudicatae.*

DISCURSUS XXVIII.

Cum de anno 1615. 9. Maji M. olim Stephanus Salvatoris mutasset q. Marcello Matræ hbs. 4000. cum pacto illius restitueret infra octo dies, alias eodem M. Saluto liceret tandem summam cambio capere a quovis persona, & persona, pro quovis loco, foro, & Aliqua parte, quovis prius, & tam comitari, & recambiare tam quibuscumque, & etiam ut se ipse, & in maiori summa vellet quoties ipse fuerit ipse ad octavam della summa, & de numerum in numerum, & satisfactum, & hac omnia sua propria arbitrio obsequi alia alia mutare, occupantem, seu in mora constituantem, etiam extrajudicialiter factura ipsi D. Marcello, quia in more in se interpellatum, & in mora legitime constitutum vocat dominum quidem, expensis, & interestibus, & recambiis dicti D. Marcello, de quibus tali casu fletus, & creditur, prout fletus, & creditur, & promittit, & simpliciter verbo cum juramento dicti M. Stephani, seu persone pro eo obsequi alia alia fidei, probationem, verificatorem, seu iudicem taxationem, aliamque super praemissis faciendam, sed dictum eius verbum cum juramento debet, & haberi debet pro plena, & satisfactum fidei, & probatione probata, & nihil ultra possit requiri, neque admitti probatio in contrarium, quae damna, expensis, & interestibus, & recambiis praedictis pacta dictum verbum cum juramento dicti M. Stephani, seu persone pro eo, in supra dictum D. Marcello eadem M. Stephanus praesentis Cui. dicit, & fletus praemissis, & promittit una cum fletu principali in more, & aliunde in aucta ad octavam dicti M. Stephani voluntatem, & simpliciter respiciendum, perinde ac si vera facta esset, quia sic &c. Et cum Praefatus Matræ intra conventus dies octo dictas lib. 4000. non restitueret, auxilium M. Stephanus sinit usque ad diem 16. Junii 1615. quo petita de repositio mandatum a D. Rota pro restitutione dicta foris, de successore citato, de non contradicente dicto Matræa denotat, introducto tunc in dictum, item M. Stephanus utendo facultate, de iustitia sibi in supra collata, petita executionem pro eodem lib. 4000. foris, de successore pro interesse, arbitrium, de recambiorum super eis debito a quo adversari sententia solvendum, usque in rebus foris Sanctum 1615. iuraque illud iudicio dicto capitali restituente ad fletu mille octingenta folios sex, & denarios sex aut in auro de quoque stampis, & obstat se- cundum suam personam.

Consequenter per ipsam M. Stephanum de anno 1614. 10. Aprilis vigore dicti primi mandati iuratum in Domino praefatus Matræa debitoris pro lib. 1500. ad compuntem requisit capitalis lib. 4000. nec pro lib. 10. ro. pro expensis, ac aliis successore consequente assumis, & habuit solvendum, de anno 1607. iudicem Excellens, olim Petrus Lodovicus Salvatoris hereditario notario dicti M. Stephani ejus Patris auctoritate omniaque aliorum, ejus fratrum, & deinde descendunt ab eis, & ascendendo se occasione praedicta creditorem in summa crecentia summa totorum 1800. 6. 6. aut in auro iustitiam Iudicem Sebastianum comita M. Anton Benedictum Montebianum viduam relictam, & procuratorem ad vocum olim Excellens Vincenti Montebianum, & contra M. olim Carolum Dominicum ejus filium, nec possitorem Praedicti auctoritate illi Lodovicum, per dictum M. olim Vincentium comitem Archiducem de anno 1612. iuratum illius acquiescentia in satisfactorem aliorum sua creditu calculata in summa totorum mille aut in auro in fore, de quo in instrumento anni 1612. 10. Martii rogatus per Notarium Laurentium Pallavianum, & de anno 1600. obstat insumptionem ad effectum retentionis, donec cum fructibus remitteret satisfactus de fletu rebus illis 1614. 4. 3. annuam.

Rebus sic se habentibus denotat Praefata M. Anna Benedicta notarii, quo supra, & in hunc dicti Dom. Caroli Dominici filii de anno 1616. 17. Februaris propositi Iudicium ordinatum contra M.

Joannem Paulum Maron deparum in personam legitimam pro boni, hereditate, & hereditate dicti q. Eusebii. Petri Lodovici, & profutura fuit contra D. Jo. Baptistam Benium ejusdem deparum, & in finem procihi, utrum mediante ejus persona cederetur hereditatem ejusdem M. Lodovici ad heredem dictam Præsentem Lodovici, & ad testamentum, seu solvendum indebitum actum, actum perfectum infidelitatis sui crediti, & satisfactionem consequuta in parte satisfacta, & motiva hinc inde adducta plures ad hunc revocata, hinc DD. secundo sententiam, & etiam motando sententiam dictam D. Baccum deparum amara ut ait, & que persona, & monasterio, mediocriter bona, hereditatem, & heredes dicti q. M. Pata Lodovici Salvi ad testamentum bona, da quibus agitur non cum fratribus a die mea sua amara postea liquidationem servandum in actum presentia sententia.

Et si non non facit contraveniens credendum prædicti M. Salvi quoad capitalia hinc quoad minus hinc impugnat solutio in longi majore summa, cum, ut dicebatur, hujusmodi debitorum de anno 1624. remanens pro majore parte transiitum quidam solvitatione Domini dicti debitoris, & antea alia solvitationes facillime consequitur, ut in dicta sententia anni 1670. ex supradictis habetur in dicto Pado in primi anni post dictam sententiam ut tunc remanens existens, nisi administrationem concitatio ambigua, & recalcitrationem, quæ asserbantur, ut supra, cum supradicti jam antea liquida, quæ spacio octo annorum cum ductio triplicavit dictum credendum, & adhuc illorum pretium redimere regna non fuit habenda dicta M. Anna Benedicta ad exigenda pensionem tunc taxata à publico Alimantibus de consensu ipsius M. Salvi, & Colonus in illa annua 300. de probatis fomeris per M. Meonbrum in illa, pariter actus 450.

2. Dicta visio cambi, & recambia non fuisse debita DD. pro indultato habuerunt, amissionem, quod variis rationibus in casibus, & recambia, propter rationem solutionis proveniunt ex interesse multipli ad ambiguum, quæ regulariter sunt illicita, post *Elm. q. 1. moral. per. fraudis tract. 33. ap. 7. a. m. 412. Alena. de camb. Novit. ap. 2. num. 18. & ap. 3. n. 32. ut ait Res in Romana sua Janu. Camb. 27. Novemb. 1651. coram Rota, quæ in res. par. 11. et dec. 178. n. 1. e. cum dicitur, ut in casu obsequio remaneat ex fidem, ut in ea signatur *am. 29. & seq. & par. 17. dec. 327. num. 1.**

3. Cessitas prædictæ vulgari requisita, sine quibus expressis debitor morosus & qui non fecit solutionem in tempore, non loci cum ad cambium, & recambia obliquis. Exprimuntur, quod ex si data facultas à debitor in casu non adimplet solutionis promissæ, secundum quod realiter, & cum effectibus acceptorum pecuniarum in dicta causam, non autem simulat transmittitur ad Nundum, & tunc, quod hujusmodi fuit pectus ad ambiguum nocivum debitoris, in sententiam habet debitor suum remane sub infamia, alioquin ex his debitor debitor non videtur ad cambium D. *Asad. de Comm. & Mercator. lib. 66. num. 14. Ut ait, ambig. 33. num. 17. vel. 2. Gualter. de sup. 851. am. 14. & seq. ubi quod molles si per Rota fuit resolutum *Astoria. dec. 737. m. 9. & passim.**

4. Visio sine defectu primam, quæ Marraz in casu non facit restitutionis summe ab eo in supra recapit. dedit solum facultatem M. Salvi eandem cambium, quæ *agitur persona, & persona, quodque in casu in 20 hujusmodi gratias venitorum dicti possit restituere, cum quibus non restituitur ad expressa, ut in casibus, de quibus per Dom. Palm. allegat. 148. num. 27. non servat. alio. 236. num. 8. am. 3. & alio. 331. num. 28. am. 4. ut terminum cambium Res. recent. par. 13. dec. 413. num. 24. Et ait Terr. de camb. ut addit. ad dec. 31. post dicit. tract. lib. 1. ubi notatur peccata, quod habet facultatem cambiant cum quibusvis, potest cum si ipse cambiant, cum solus tamen non procedit non consensu in quibusvis voluntate alterius, quæ concubitat in alio *dec. 49. Danc. fin. et in 24 am. 3. & in dec. 178. am. 6. par. 17. m. 161. a. ut in postea notatur a Jo. monacho, ante paginam a cambio de dicta passim. Vil saltem casus, de quo in *diag. 141. num. 1. pro p. final. par. 11. m. 18. ubi tam debitor à verbis***

etiam quod dicit pecunia agere per eundem heredes in quibusvis Nundis, Plures, & Alendi paribus malis.

Et quidem dicti non potest, quod M. Salvi data fuit facultas cambiant primo loco cum ipso, cum debitor non expedit, & in casu recambiantis, ubi voluit succedere expensæ sicut, in *& am. cambiant, & recambiant cum quibusvis, & etiam in se ipso, in generali enim mandatis pecunia promissionem confutatio ad succedendum ad cambium non censetur inclusa Res. recent. par. 11. dicit. dec. 141. num. 14. par. 13. dec. 41. q. 2. am. 18. ut dec. 524. am. 2. par. 14. dec. 41. m. 8. & seq. quæ confirmatio dicti. dec. 479. par. 13. & fin. dicta facultas nunquam licet ei à se ipso accipere ad cambium Card. de Luc. de camb. diff. 2. am. 2. & seq. *dec. 12. num. 7. diff. 14. pariter recent. diff. 16. am. 2. & seq. & am. 1. q. 1. tract. ubi. 12. Buch. dec. 565. num. 13. Res. recent. par. 7. dec. 52. num. 20. & par. 14. dec. 393. num. 2. & seq. & in terminis post Labar. dec. 544. dec. 7. m. 5. ubi quod non accipere alia summa à persona tercia non potest credere remanere cum se ipso summa debitoris dictam, cum illam summa non habet, & hoc idem voluit Terr. de camb. diff. 3. quæ 1. sub am. 9. v. illa notata sententia.**

Et his non videtur fuisse adversari fides extrajudiciali quorum Mercatorum, qui sapsimè omnem cambium similis nostro dicuntur possit in idem cambium, & recambiant cum se ipso, non modo quia deponit da credulitas, & dicta idem non est ad alia, sed eorum quia nullum sunt et, quod in cambium contrahitur, & causa decidenda jure non egi iudicio Mercatorum personarum, tum pertinet ad Canonicas, & Legistas, non ad Mercatores Sacrum Canonem, & legum ignaros plures *Res. par. 7. diff. dec. 52. m. 11. q. 2. ad 18. ac num. 23. & 33. & facti dec. 69. m. 19. & 30. par. 9. v. c.*

Secundum recentium sequitur ad validitatem efficitur sollemnitas ad cambium valentem concurrere Rota censuit, quia nullis constat dicitur M. Salvi cum vellet transmississe dictam summam ad Nundum, & hinc statum cambium dicti debet sciri ex fide in auspicio. *118. Sella. P. 15. Res. coram Buch. dec. 305. res. par. 1. det. 52. par. 13. dia. 54. a. num. 1. quæ est coram Card. Corr. dia. 563. par. 1. am. 1. & 3. par. 17. dec. 385. num. 1. præterea, quia non fuit edictum ad illam loci sollemnem ambiguum consensum ipsius D. Salvi carnefora, illamque potestatem habuit pecunias, aliaque, & quibus hactenus solutio fieri possit sollemniter voluntate, aliaque cum cambium fuit non potest Res. par. 13. dec. 413. q. 1. post am. 22. v. quare quoniam, & am. 23. ubi, quod ita fuit determinatum in Congregatione per S. M. Urbicum Octavianum disputata per decedens debitor à Republica Ganuendi transmissis, de quibus per Terr. dicit. 20. dicit. 3. q. 1. in Præf. par. 33. & a. 37. & per Leo. card. de sup. 1. q. 26. sub 43.*

Idemque appareat sufficienter dictum M. Solutionem deinde statim pectus in idem coram sollemnitate, vel novum debitorum exigibile in Nundum habuisse, quo casu ambiguum hactenus regulariter ex rationi, quia vixit solutio litigium committere possent, & novum cambium in illis, sicut si iniqui, Campi fuit, & cum sollemnitate effectibus, & pecunia causam, nihil quæ aliud habere in Nundum, quare pectus cambii amittitur, nam tunc tale pactum omnino improbatum, in hoc in ea dec. 413. m. 25. par. 13. v. c.

Et pectus reddere indubitanter, quare sui dictum de spacio, de hinc utipote cambi, de eorum transiitione ad Nundum, ac di redim, sine enim hinc cambium deestur dicta, & scilicet non debetur Res. coram Buch. dicit. dec. 365. num. 2. & 13. coram Danc. fin. dec. 962. am. 11. & sequens coram qua concordat dec. 524. supra citat. par. 2. recent. & dec. 69. num. 1. v. c. & 31. par. 9. ubi habetur ubi est facta quod par. 12 remittit, & in Romana sua Janu. sacrum Alimant. 26. Janu. 1643. coram Buch. num. 18. ubi in casu Res. par. 9. est in idem 145. am. 4. ubi, quod alia esset aperta via fraudibus, & facti dec. 224. 224. par. 9. & dec. 775. am. par. 12. am. 2.

Et infirmum requiritur, quod litteræ transmissæ accipit

- putat fuerit. *Rot. diss. par. 18. dec. 191. numer. 2.* ubi in remissionem debitoris creditus in Salvatim, & nec
 14 quidem per unum dictum fuit de licet redire, &
 quia solas fecerunt acquirentes, & verumtamen opinio-
 nem praesidio Rote Romana pro constanti tenere
 25 confectum, cum antecedente supponatur, in *id. dec. 191. numer. 10. par. 11.* nec quod est in causa Janoni, & in *Roma. de num. 179. Jan. 1697. verum R. P. D. Angida, quaeritur de Lactif. creditur per D. Palm. est in ordi-
 ne vocat. 1. prima collat. Ration. dec. 55. no. 3.*
 26 *prope fia. Item ab item praestitum, & scilicet con-
 siderantibus, adde dicitur dicitur veniet, quod requiritur
 cum hinc, tam particulari hinc, quod etiam generalis ipse Creditus Tunc. diss. diss. 3. par. 11. no. 103.*
 27 *Nec fidei debitoris fuit replicatio, quod spem
 tantu tempore dicta species potuerunt amitti, vel ca-
 sa perire, & hinc fuisse debere probationem admi-
 nistratorem per Tunc. & Rot. inter citati per Card.
 de Lac. de camb. diss. 6. numer. 7. & seq. ubi ex-
 ducit ex libro bene, de mercantibus ventis, ex patto
 illis hinc est regit, sed scilicet, & effectus
 solutione provisionum facta negotiorum ad productio-
 nem iudiciali contra litteras, & de longeva acqui-
 sitione, Oculis eorum, quod lapsus tempore nullus
 potest esse mortuus, dum littere factae eorum erant
 exinde de anno 1664, quando in facta fuit cum
 simplici iuramento conditio, & sine consuetudine
 debitoris facta sequens praesentium cambiorum, &
 28 recambiorum, simplex allegatio amissionis litterarum
 cambi per se de sola amissioni non debet pro iustifica-
 tione cambiorum, ex dictis 1. Rot. cit. diss. 6. par.
 12. par. 9. & post eum, de alius dec. 393. no. 7. & par.
 16. par. 1. in cuius casu concordat etiam solutio com-
 punctionis facta inter partes cum expressione transmissio-
 nis pecuniarum ad Nuncios, & adde hinc resolutum
 non consistere de cambis.*
 29 *Et quoniam in dicto iudicio Salviani fuerit exhibit
 libri dicti M. Salani, adde ex eis resolutum non po-
 nit nullum cambi, ad hanc enim effectum, non con-
 cordant in scriptura litterarum, nullatenus utrumque li-
 bri creditum, nec confessiones debitoris. Card. de Lac.
 de camb. diss. 6. numer. 7. Rot. cit. par. 1. citat.
 dec. 52. numer. 5. & diss. diss. 6. par. 9. ubi
 quod Mercatorum littere, & libri non creditur circa ius-
 tificationem cambiorum, nisi illa aliquid probentur
 ita, deinde perferant in nostro casu patto illis
 30 factis, quod in Civitate Januae esse momenti dicit
 Card. de Lac. de camb. diss. 6. numer. 4. Sed secun-
 dum communem opinionem non venit attendendum,
 quia in iusticia iusticia periculosa est solus creditus,
 vel ejus consideratio fidei sequi, etiam ap-
 paret via fraudibus, & scilicet carbo licet ex *Affili-
 Rot. dec. 637. & ver. par. 6. dec. 131. Card. de Lac. d.
 diss. 6. numer. 4. ver. sublimitas, ubi quod Rota nun-
 quam dictum patrum attendere voluit, & quod hoc
 iura vivit.*
 In talibus instigare, quod in dicto iudicio Sal-
 viani fuerit exhibit quidem liberibus pascitur po-
 gnatione manu privata in scriptis, conditio multipli-
 catione cambiorum, & recambiorum, ac affectus so-
 lutione provisionum, & Cambellari, de quibuslibet
 non consistit ex actis, quare in conditio descriptione
 facta in dictis libris creditio, & affirmatio creditus
 & scilicet scilicet, quodam originali nunquam
 fuerit creditus, & de non debitorum amitti re-
 latione statum, & quoniam extrajudicialiter ostensa
 haberetur, non valere eis praestanda fides, quia non
 sunt iusticia, continent enim solum Nuncios San-
 ctorum 1613, usque ad primas sentas anni 1620. ex
 clausis duobus foris anni 1618. non habent faciem ve-
 rorum scilicet scilicet, quia hinc bene ligata, recenti
 pergamina in pleno folio cooperta, & magna cum di-
 gressa mulsionem charactere in uniformi papero con-
 scripta, contra eorum propriam naturam, nam vera
 31 scilicet scilicet, de quibus late dicti diss. 111.
 numer. 5. cum seq. legatum librorum formam non ha-
 bent, & consistunt in parvioribus quantitate, in quibus
 signatur adnotatio littere, sed tracte cambiorum,
 quod in nostris praesentibus scilicet scilicet, in scriptis, ostendit,
 non contingit Card. de Lac. d. iudic. diss. 30. no.
 23. ubi signatur allegat duas decisiones *Reich. 481. &
 Caserz. de Comm. Tam. 1.**

- 301, & scilicet dicta per Rot. *Genus. de Mercator. dec.
 1. no. 19. & 19. & per eund. Card. de Lac. de credit. &
 debitor. diss. 49. no. 13. & seq.*
 Nihil opemur, quod idem liberibus condicione in 22
 ejus sine amissionem Cancellari Magistrate Cambio-
 rum, nisi non fuit applicatur, quod est extraductus
 scilicet scilicet, sed simpliciter quod summe tracte in-
 patione amissionis ostenditur cum valore cambiorum, in
 singulis Nuncios descriptione decursum, & de iure hoc
 tantum debet, & potius praestari fides, sed inefficaci-
 ter, quia cambia, & recambia, quae decurrunt in sin-
 gulis Nuncios, praestant hinc, hinc nota apud
 Mercatorem, & de vera reperitur descripta in prin-
 cipio unilocusque ex dictis praesentibus scilicet scilicet
 de amissionem *Rot. cit. par. 1. dec. 31. no. 6.*
 Vitam sui debitoris & eorum recentium regu-
 lum consistens in notitia, sed innotitia, quae
 23 M. Salani facta erat Mercator pro constitutum
 cambium, ad hoc, in scire debitorum summanerere
 usura, eorum con scilicet sole hinc debitoris
 scilicet scilicet cambium in causa morte in non solvendo
*Graven. diss. 572. numer. 9. Duvet. Jan. diss. diss.
 982. numer. 10. & per seq. Card. de Lac. de camb. diss.
 16. Item de Lac. rot. diss. 1. post numer. 4. ver. Alter
 casus, & concordat ad. d. 53. numer. 3. par. 1. Rot. qui
 est eadem, ex dec. 19. par. 1. Tunc. de camb. & dec. 59.
 numer. 23. par. 9. & quod scilicet summa ad cambium
 24 abique alia notitia non intelligatur ad secunda,
 non obstante dicto patto scilicet, postquam perire
 fuerant recepti ad cambium *Rot. eorum Mercator. dec.
 581. no. 1. & seq. per eund. Praesent. dec. 336. a numer. 1. &
 dec. 382. no. 6. & post eund. Duvet. Jan. diss. diss. 982.
 no. 10. & seq.*
 Nullatenus advertitur opinio Card. de Lac. d. 23
 camb. diss. diss. 2. post numer. 4. & diss. 6. numer. 12. ubi
 quod *diss. dec. 581. Mercator, hinc cum requiritur
 scilicet in aut. dec. 982. Duvet. Jan. in illa enim agitur
 de conventionem inter Capitulum, & quendam si-
 gnatum Casus cum patto, quod statum tempore
 afficitur ex non solvendo, licet Capitulum in ius
 tantum capere ad cambium, & recambium, & in his
 terminis erat necessitas intimatio, cum debitor auctore
 potuisset, quod scilicet dicta facultate non esset usurus,
 propter erat necessaria notitia in causa Antoniana
 Cambiorum, de qua perit *Carill. dec. 282. & per
 Praesent. dec. 249. & ad. dec. 336. & 382. & dec. 448.* in
 ea enim agitur de facultate dicta Administrum capi-
 pendu ad cambium pecuniam in casu, quod deberent
 assignamenta data, & firmata, quod debitoribus
 assignamenta, monente intercepti debet, non por-
 tui credere negotium fuisse expletum cum assignamenta
 factis, ut testat *Card. de Lac. de camb. diss. 2.
 numer. 4. ver. scilicet, & ver. Alter casus, ubi, quod
 diversificat casus, in quo mandant expresse dictam in-
 terpellationem remitti dando scilicet scilicet scilicet
 ad cambium in casu scilicet scilicet scilicet, etiam si
 debitor statum tempore non solvit, scilicet potuit, & de-
 bitor casum evincit.*
 Tunc cum animaliter, quod *Affili. dec. 636. 28
 numer. 10. & seq. Rot. dec. 379. par. 2. revent. &
 dec. 174. par. 5. per Card. de Lac. ubi praesent
 aliquid loquuntur in causa, quo io debitor perfecti
 omnino concurrent, & crederet dicta fuerat facultas
 expresse condicione primum cambium cum so ipso,
 quo casu scilicet non requiritur, quia cambium
 debitor facta potuit praesentatione notitia debitoris,
 quoniam iure creditore *Rot. post de quibus hinc revent.
 revent. par. 13. diss. diss. 432. numer. primo & seq.
 ubi numer. 3. etiam supra citat. dec. Duvet. Jan.
 982. quia insinuationes praesentem, & de debitor
 27 creditore dicta fuerat facultas cambium, & recam-
 bium cum so ipso, & dec. 413. post numer. 23. ver.
 innotitia ver. & ver. hoc usque ad. par. 23.
 ubi adnotat, quod nunquam censeri notitia
 scilicet scilicet scilicet, quod conditio cambium facta,
 licet in suo casu non esset applicabilis, quia *Affili. 28
 innotitia coloratur notitia scilicet, quoniam scilicet
 praesentem reventem, & quia idem Mercator in sol-
 latione quoniam per Philippum peracta fuerat insinua-
 tus, & scilicet scilicet scilicet scilicet scilicet scilicet
 & praesentem, ut in *radem dec. 413. numer. 39. ver.
 hoc scilicet, & post Mercator. Duvet. Jan. de alio loc. 29******

- definitio est. *Dati. Actum. de Alar. ref. ju.*
 43 *lib. 1. cap. 70. numer. 7.* quia in hac Civitate aliud non comprehenditur, quam metum pena lapsi, cum iustitia comprehenditur sub alia clausula cum *ref. lib. 1. cap. 70. numer. 7.* Item secundum formulam antiquam *Mercede*, quam secundum modernorum *Pensi*; & quidem, quia opinio de Marin. non est pacifica ex dictis à *Rat. dec. 170. numer. 11. & seq. part. 11. res.*
- 44 Proce interde dicta non possit comprehendere sub obligatione bonorum contra Doctrinam de *Pens. conf. 44. numer. 22. Alar. class. 108. numer. 3.* voluntatem hypothecam apponit in contrarium comprehendere etiam interesse, quia consilio procedit in interesse conveniens, non quatenus interesse debetur solo officio iudicis propter innotam, nam hoc casu non fuisse hypotheca, prout fruatur interesse in conventionem doctum, aut à lege ipsa institutum *post Camell. Medit. conf. 112. numer. 8. Camer. de success. volentes vtr. & non aut vtr. numer. 14. & seq. fol. 92. Alar. de class. 108. in fin. Ralder. ad Decret. Actum. de Alar. ref. 74. numer. 6. lib. 1. Rat. coram. Crecen. dec. 1855. numer. 3. & arum. Peninger. dec. 376. nu. 5.*
- 45 Et quavis etiam in contraria veri cambii, ratione loci cessante, & damni emergentia interduum interesse debetur, animadvertendum est, quod consilio procedit cum distinctione, aut tunc creditore dat debitori mandatum ad cambium, & hoc casu si debitor non cambiat, & recambiat, debemus ipsa cambii ratio ad damnum, & interde, etiam quod non consistit de iterum transgressione *Card. de Luc. de camb. disp. 27. §. de materia obsequi vtr. & per Almodisium de iure D. Collega vtr. Baldu. ad Remon. conf. 40. numer. 11. prope fin. et nu. 13. item 1. Rat. res. par. 11. de dec. 141. numer. 10. par. 13. dec. 439. res. par. 17. dec. 102. numer. 8. dec. 231. numer. 14. & dec. 385. numer. 2. quae sunt in eadem causa, & per. 19. dec. 335. numer. 10.* Creditore enim post datum huiusmodi mandatum ad cambium, non debet amplius in illo se implicare, nam se ingerendum aperire viam novationis *Rat. de dec. 231. numer. 15. par. 17. res. Mandatarea à contra, qui in rem, & gratum mandatum vtrorum expleere debet tanquam mandatum administratorem, & fiduciarius, debet sequi bonum fidem, alias nedum litem, & levem, sed etiam levisimam culpam perstaret tenet *Card. de Luc. de camb. disp. 1. nu. 25.**
- 46 Si vero, ut in nostra fide, forte accidi, facultas cambium à debitor creditore trahit, atque tunc creditore debet huius impugnat si debitor in recambio *Rat. post Labrym. Salced. cia. de dec. 7. numer. 3. & de dec. 10. pariter. numer. 3. de dec. 431. numer. 13. & seq. part. 17.*
- 47 Immo atque nullitate, seu palliatione supra recepta, nullo modo potius decurrere interesse, cum solum remaneret munus de sua natura iustificatum *Turr. de dec. 170. de dec. 1. qu. 24. numer. 39. & creditus sibi imputare debet, si requisita cambi italo non servavit Rat. dec. 38. numer. 13. res. & dec. 2. post vtr. Spad. 147. item 2.*
- 48 Praefertum cum in eo considerari non possit bona fides, quae ipsam possit excusare ab imputatione in fontem ut in *de dec. 43. par. 1. Ralder. numer. 2. contrah. seqq.* illa enim considerari non possit in eo, quod, ut supra, illa non servavit, veritas namque est, quod dum prima lib. 2500. M. Saluces accepit in computum lib. 4000. capitul. per illam iura, satisfactio contra debitorum primum subrogationem solutionem, prout in hanc causam ipso iure accessit, & concessit, dum cambii ea supra remansit non erat de iure debita *Card. de Luc. de camb. disp. 7. numer. 4. Rat. 21. par. 10. dec. 74. numer. 28. dec. 144. numer. 34. & de dec. 338. numer. 11. de dec. 49. numer. 11. par. 14. dec. 144. numer. 6. par. 14. de dec. 392. numer. 2. & seq. ubi in terminis vultus *par. 13. dec. 385. numer. 3. & per. 18. dec. 121. numer. 3.**
- Supradictis rationibus adstricti illi DD. informantes pro M. Maria huius praefati D. Salugi convolunt ad alud motum defensionum à praedictis verbis dicti instrumenti anni 1413. in D. *Marcellus Alaricus fides tra. & amos melius modo, tra. confessor. & recognoscit Alaricus D. Stephanus Saluces praefati, & acceptant. tra. autem de dec. & fides debet, & promittit omnia dicta alia praefata lib. 400. mo-*

nere *Genua, & fide pro eadem aliam D. Alaricus per dictum Alaricus D. Stephanus praefati, & amos melius in pecunia numerata, tra. hanc enim dicebant veritas causam, non in contrarium cambi, sedem vero tunc.*

Fuit tamen responsum, quod dum concordantia immediate propositi fuerunt ad facultatem cambium, & recambium in casu, quo dicta summa unitata 1086 octo diis non fuisse restituta, ut latè superius per contrarium §. 1. concordatus veri cambii, & non minus dictum minus; Cambium enim, quavis immutatio arbitrium statui finem ac iura tempus conveniens restitutum pecunie non sequitur, namque veri cambii affirmati, et *post Linder. de dec. 50. lib. 1. numer. 20. vtr. ego vtr. par. Turr. de camb. disp. 3. quod. 11. numer. 44. & seq. & vtr. alius Rat. res. par. 13. dec. 38. & numer. 19. vtr. in fin. vtr. numer. 22. quod verum numerum in contrarium cambi oppositum non mutatur ejusdem naturam, sed illius iustitiae solum debetur quando verè, & cum effectu creditori facultate usus fuit, & postea cambium variè, & realiter celebratum fuisse, & in loco defunctae solationis ipsius perfectionem, mediante effectiva solutione, & ibidem novum cambium celebratum fuisse, sive per recambium, sive per duplicacionem alterius cambi, aliam enim inuniter agit, nec aliam arguitur juri potest ad consequendum interesse sub quovis praeterea litem cessante, aut damni emergenti, late *Turr. de camb. disp. 3. quod. 11. & numer. 93. vtr. numer. 97. quod ad id nec esset sufficiens exhibito literarum nullum, & remissionem, quod in nostro casu non concurrunt, est enim dicta litem ex fauoris iustitiae. 218. §. 3. vtr. siq. licet necessitas ad cambium, adhuc per se non sufficiens ad iustificationem dictae probationis, quod necesse requiratur probatio ipsius facti, scilicet factae solutionis, & in loco solationis inita nova cambii.**

Potest igitur pro constanti, quod non sumus in contraria mundi, sed in vero, & reali cambio, licet vult, & inno ex supra summa, esse obsequio potest adducta fundari in praesupposito, quod per D. Montanum hanc actum ad illam repetitionem indebit, quae non competens, nisi analesideretur probetur ipsum indebitum, adeo nulla ratio apparet possit illud fuisse debitum *1. vtr. de indebit. 25. vtr. & idem ff. de probat. Card. de Luc. de dec. 43. lib. 1. nu. 31. vtr. aut vtr. agitur Rat. res. par. 5. dec. 38. nu. 2. de dec. 49. nu. 14. & id. dec. 74. numer. 10. par. 3. res. & dec. 338. nu. 18. & seq. par. 15.*

Ex dicta enim nec verbum quidem de repetitione indicata, dum dicta M. actrix, in sua petitione post emittitur factum suae spoliationis, ut supra de anno 1470. in iudicio Salviani sequitur, in substantiam expone, quod creditum prius adverte est infidelitatem, invalidam, extorsionem, & solutum, Quod non obstantibus apud autoritatem, & ponitur viginti sessionis fidei Authoribus facta à Bargono de anno 1497. de vigore maliorum mentem in Praxio, de quo agitur, facta cum fuit condonata ad dimittendum illud praefato M. Saluti donec dec. & addendo, quod iam reservata jura in ordinario, & quod D. Si inno remanet satisfactio de indebitio ejus crediti, illaque remanet tantum, adeo penam condemnari dictum D. Depocum ad eadem bona dimittendum, & relaxandum circa. non erit fructibus indebiti perceptis, & sit jura formalium libali in iudicio reintegracioni, de qua per *Radph. in prax. lib. 1. cap. 14. numer. 3.* de venut ali dicere, quod ex his verum nullitatem inferri possit ad iudicium in repetitione indicata. Excepta enim, & allegata debitorum satisfactio de indebitio ejus crediti non est agere pro repetitione indebiti, cum hoc modo excipimus nullitatem adintegrandi ad probandum illegitimum creditum, sed transfert onus probandi in adversarium per *Turr. in leg. Alar. Cod. de probat. & in sup. 12. huius vtr. Cod. de Luc. de credit. disp. 38. numer. 20. & de dec. 109. numer. 11. & seq. sed constitit, prout consistit de possessione antiquorum dictae D. actrix, & de recentis par. 1. adverte, ut supra à iudice nulliter concessa, ex dicta interpolatione ad dimittendum, & relaxandum facta omnino debet irritata, & prosequenda actio reintegracionis, *Gauian. disp. 494. numer. 11. Rat. Linder. inter recellit. per D. Palm. dec. 330. numer. 3. dec. 140. nu. 5. & dec. 144. nu. 13. & seq.**

Quæritur vtrū circa hoc aliqua cadere possit ambiguitas, evanesceret æquitas rei clandestinæ præservativæ, & de quibus in fine tituli, & præsertim clausula deducitur. Et per quam præservativæ actio iuxta iuramentum commissio sua magis proficiat, ut in nostris exemplis per *Res. decis. 401. numer. 1. & sequentibus* par. 16. res. que ista evocantur, *dicta Res. 538. par. 15. de contrahenda autceptationis declarationem in eadem causis, Secretaria, pecuniaria, canoniarum* admissæ penitus repugnantem institutionem minus evidenter solvuntur, quanto obiecto iuramento indubio, & sunt *decis. 93. dic. 280. & dec. 538. par. 14. res. & tandem declarationem 538. in supra evocatione, reprehendi etiam*

*Card. de Luc. qui in eadem causa scripta dicit. 12. de offo. num. 16. Cessat & in pure motu repugnantem indubio, cum ad plus et minus, inavertit, inavertit, inavertit, & solvuntur credum parit adverte per dictam D. Admittit obiectum ad aliud inferri non possit, quia ad argumentum tendunt perperam in societate, non ad effectum tendunt obiectum; Hi enim termini sunt utriusque si diversi ob multitudine differentiarum inter naturam causam, & aliam rationem adductis à *Card. de Luc. de offo. dicit. dicit. 12. num. 17. in fin. vtrūq. distinetur, & non, sed, ut se recipit admissam dicit. 17. in idem in, qui 14. in *Res. Cragus, in qua inquitur dicit. 538. par. 14. res. tenet eadem est, quod vtriusque solvuntur ipsa jure colunt in extinctionem* *538. nisi recipiunt probet illas fuisse sibi vtrūq. debitas, ut in quibus dicit, *Sapient. in ord. 401. res. 33. cum pñer. h. q. par. 16. res.****

Et quando de vira effectus in iudicio repugnantem *59* indicium nulli ad rem, quæ dicit D. Afferit, & quæ auctoritas nec obstat quodam fuisse solvuntur, & tam *Res. par. 1. in cap. 1. cum subditur* loquuntur de ipso, non de eadem solvuntur mediante mandam iudicium, præsumptum enim debet resistere à solutioni procedit contra solventem ipso, non contra solventem; *dicta Card. de Luc. de offo. & dicit. dicit. 12. res. 33. pñer. res. 9. ut quod distinetur vtrūq. & res. 10. & post Res. Gravata, de mortari, dicit. 3. numer. 10. vtrūq. res. mortari, & malis alius Res. in adversis 12. dic. 89. numer. 14. & seq. par. 9. res. & quando solvuntur solvuntur huiusmodi quædam ad hoc præsumptum *40* iudicium, in solvere debet vtriusque ad credendum pro resolutionem sicut principalis *Res. res. par. 3. dec. 301. numer. 9. & par. 9. dicit. dec. 89. numer. 17. & par. 16. res. dec. 401. numer. 1. & 50.**

Non idem tamen Rone pluri condemnare partem videtur ad resolutionem fructuum, nisi à diemou iudicium ad. 1696. licet enim M. Salomon fuerit nisi vera in possibilia dictis Rone ab anno 1673. & sic usque vixit quædam viginti quatuor annorum, & secundum assumptionem factam de consensu ipsius, & Colono-rum per publicos estimatores ad rationem lib. 300. quælibet anno, habuerit lib. 7200. & secundum probationes factas per M. Admittit penam percipere fructus annuat ad rationem libram 450. & si quis dicta impetris lib. 10800. adhuc dictæ summæ primo loco cedere deberunt, & debent pro augmento monere, & in extinctionem residui capitalis in summa librarum circiter 750. annuat solvuntur subsequenter, de quibus in calce dictæ sententia anni 1670. in extinctionem eius capitalis dicta D. Creditor recipere consueverat, & debet contra regulam 71. in l. 1. & fin. C. de solut. & si non fecisset, in hanc causam ipso jure omnes solutiones cessissent 12 superius examinatis & pñer. cum in eo vtrūq. pñer. in hanc causam.

Resistunt vtrū, et in notabili summa, DD. dicunt cadere debere in beneficium ipsius M. Creditoris, qui de tempore adepta possessionem dicti prædii, nihil ad compum fructuum exegerat, illi remanebat ut supra credidit i illius verbis M. hæres bona sua pñer. usque ad diem dicti moti iudicii, & usque tunc *61* debet remanere excusatus à resolutione fructuum *Res. Res. par. 9. dec. 428. numer. 5. & dec. 453. numer. 1. & d. par. 11. dec. 2. numer. 1. & pñer.*

Præsumo quia casus versant in Civitate mercanti-
li, in qua, & in aliis similibus, excepta Urbe Romæ, etiam et simpliciter minus iudicium bona fide percipit, & consensu reperi non debent, etiam non concurrant requisi *Cassus. in l. 3. ff. de res. quod cred.*

loc. Summiat. contrav. 34. numer. 4. in Card. de Luc. de offo. dicit. dicit. 12. numer. 22. ubi à Lipsia præsumptum obsequiositas, & sub 31. vtrūq. aut vtrūq. actio, & de Cassus. in supradictis, par. 2. lib. 16. dicit. 36. & numer. 14. & pñer. res. D. Collega noster Baldus, ad Roman. observat. 12. adversus allegat. 40. numer. 32. volentem pñer.

Et hanc opinionem admittit etiam moderna *Res. Rom. pñer. Roman. dicit. par. 95. numer. 17. & vide in loca dicitur. 92.*

A die verò moti iudicii, seu sequente interpellatione, fructus veniunt omnino restituendi, ex rationibus postremo latè ponderatis per *Res. Gravata, in Janum. legat. 14. & 22. Juli, & 14. & 21. Juli 1700. & in hi. coram D. Collega noster Galdus, & ibidem accedit Res. dec. 59. numer. 1. par. 1. & 2.*

Hinc operis sufficiens, & informatio pro M. Maneritana pro nunc omnesque dispositionem circa repugnantem melioramentum in Rone, de quo agitur, fructuum, & Rone consistit omni dispositiones cadentes super gratuita hypotheca creatam antea lib. 4800. in eadem Auctoritate quædam D. Atlantic tamquam provenientis à giro per illum Antonium Bargone facta dicto olim Marcello Manerit 1606. 3. Novembris, ab ipso Bargone liquidato de anno 1607. & successore cello MM. olim Antonio Maner, & Joseph de Moncerenis, quem habet hypothecam dicti boni, memor. Calanova in suis Comment. ad Statut. Civil. Genovæ sub tit. de Cass. exco. vi. Nota, quod si de magis constet per extraneam à Cavalariis Sancti Genovæ, vel à publicis Banco, 1280 annorum habebit hypothecam in dictis annis 1578, quod quidem decretum, si lex fuit pro parte ipsius D. Moncerenis post dictam latam sententiam anni 1670. un inferior docuit, exhibent, & et in extensa sumus referenda iura in alio iudicio, dum opponitur, quod illud remaneret atrogantem cum in vtrūq. sententia confirmata 16. Decembris 1588. ut in illius præfatione dicitur = *Abrogant, cassant, & annullant omnes alias leges, statuta, capitula, decreta, & ordinationes civiles, si vtrūq. res, si vtrūq. non, & quid jura sit, erit in casu contingenda & etiam in gradus appellacionis, & si opus fuerit, particulariter videndum.*

Non tantum hæc est præsumptio excepçionem per iudicium in qua Præbendis, & Supplicis, DD. exars Advocat, qui pro M. Rone convenio consenserat, etiam non vtrūq. dicentes, & repetentes illam ad evidentiæ resistere à formali diffinitione iurium in dicto iudicio Salviani liquant, cum pro parte DD. de Moncerenis supponentes prædicta, & deducit omnia, que deduci poterant ad excludendum dictam Rone. dum Admittit, tam circa insubstantiam dicti cambii, & illegitimitatem crediti, quam circa præsumptam hypothecam in vtrūq. dicta legi anni 1538. prædicta recentitate, & consensu, quod dicit excepçionem, que modo opponitur, ut in facta suppositum, fuerit opposita, examinatur, aduocis, & recte in dicto primo iudicio, de iis amplius tractari non potest *Scato. de sen. & re iudic. gloss. 14. §. 3. numer. 3. Gravata. dicitur. 445. numer. 19. Epilog. Res. dicitur. par. 10. libell. cap. 11. numer. 1. relati. de Janus. hypotheca, 8. Juli 1698. & minus DD. coram Magistro, Res. Florant. Inter de, Luc. in notabili per D. Palm. dec. 140. numer. 31. numer. 2. Fontanelli dec. 139. numer. 4. & seq. Res. res. par. 4. dec. 1. numer. 1. præsumit, si iudicium, ut supra in ordinatio motum, rendit ad resolutionem ejus, quod facta declaratur in primo, & obiecta tam opposita de novo examinatur, quo casu res iudicata semper obstat *Cappi. Gahat. contrav. 34. numer. 7. & seq. numer. 1. Gravata. dicitur. 445. numer. 10.**

Verum præsuppositis deficientibus fundamentis facti, ipsi MM. DD. Advocat transmissi, ab eis superadditas corrigere deberent, ut in casu *Res. d. dec. 401. numer. 1. par. 16. res.* Non enim est verum, quod facti facta plenaria diffinitione dicti cambii, cum quod dicti vtrūq. liquant ad acti, quod facti opposita illius insubstantia, & hac sola nullum ducuntur facti momentum, *62* nam in nostris terminis, ad hoc, ut deatur plenitudo cogniti, & excepçio amplius non admittitur, non si facti opposito, nisi super illa adhibeatur cognitio, & discussio, & alterius definitivæ pronuncietur post dictas concessas dilaciones ex *Admittit. de reprob. pñer. res. res. 1.*

86 Obiectum verò, quod iudicium Salviani requirit plenam probationem crediti, in suis possi pro qua forma crediti si immixtus, & ut debitor voluit recuperare possit iudicem possit iudicare creditum illi satisfactum *Res. recens. part. 5. tom. 2. decis. 576. num. 1. & 2. par. 14. dec. 388. num. 1. & seq. & part. 18. dec. 91. num. 7. & alterum*, quod si necessitas discussio anteriorum opposita, cum Salviani non potest contra possidentem vigorem crediti anterioris *Res. rec. part. 7. dec. 303. num. 38. par. 9. dec. 40. num. 2. par. 14. dec. 388. num. 1. par. 15. dec. 75. num. 9. & dec. 186. num. 1. ar. decis. 243. num. 9. & par. 13. dec. 185. num. 7. & 8. celsus v. fin. fin.* Quod etiam liquidationem crediti sui reserunt, quod non intelligitur de cognoscere, quae ex alio iudicio ordinatum, ad quod sequitur exceptiones tardiae, & alioquin indignas ex latè concessis super §. *nam quod iam seq. ex propriis* Salviani patet non datur materia cum pensorio, nam Salviani non est de possessione habentibus ius suspendendi pentionem. *Arg. d. l. 1. ad. inf. part. 4. per tot. ubi a. num. 14. dec. 95. etiam possessor habentis a natura iustitiam, nempe interdictum deinde aequum ad finem publico, iustitiam de immo-*

87 nio, & quod privato, immixta de locis fuerat, & religio, & interdictum de usura maxime exhibenda, in quibus possit iudicium suspendi, & separari non potest, quod ex pentionis non accedit in nostro interdicto, quod non impedit, nec retardari debet per exceptionem iurisdictionis crediti tunc temporariorum, ad hoc iudicium terminari per *Res. rec. part. 18. dec. 369. num. 10. ubi iudicium iustitiam, & accedunt citatio d. l. §. etiam quod iam seq.*

88 Quo verò ad discussionem anterioritatis vigore asserti crediti dicitur D. Monobonum futurum ad vestrum, quod caret substantia facta, cum re vera illius Auctores possessionem perdat, de quo agitur, adeo fuerint de anno 1668. in satisfactionem super recentibus casibus fuissent nulli aut ab eodem Marcano de anno 1618. in reorum favore constituta, & si possessioni crediti parvis decessit anni 1613. ex dictis super potest. *§. Consequens in fin. quodque illud non al. 1668. rescriptum a Margone non erat liquidum, & etiam sui consideratum, quod in Salviani canonis exceptio non solum admittitur, quando res est clara, Res. rec. part. 9. dec. 111. num. 3. & quod cum impetrant, ex parte possessoris exceptio de ordinamento, quod tamen est illiquidum, in puncto *Res. dec. 384. numer. 9. part. 13. res. ubi alias decisiones recit.**

89 Mente ad plenam discussionem inferunt antistationes Curialium in clavis diversitas circa dictam hypothecam in vim legis anni 1538. Nec quanto iudicio spatio duorum annorum cum dimidio, nec terminis probationis tunc assignatis, ac si verificaretur casus in iudicio ordinario, & minus iudicium dicti crediti se, 1600. d. 6. aut in anno exadversis petiti ad fides familia 1608. d. 3. si quanta tunc dicta sententia in Salviano lata, Dicit enim antistationes emanant in successive iudicio quorundam, & in eo fuerunt, ut dicebatur, expressis saltem iura in alio iudicio, & quando non verò remaneret productio in Salviani iudicio, quod illi non potest, cum de eorum illoprocedis occurrunt quidem habeatur, adhuc ex eis ad aliud non potest inferri, quoniam ad turbationem maxime articuli, & quando, quos non apparet super petita in dictis opinionibus facta discussio formalis, & hoc iterum ex quod venisset creditum, *Cur. de Luca de servit. d. l. 96. num. 5. & de Duas, in supplem. per. 16. tom. 2. d. l. 61. numer. 21. de fideiussor. d. l. 31. numer. 9. & facit ad illud per *Res. recens. in Joanne. legatus argenteorum 31. Jan. 1698. §. Nil proferat coram Alafio, & huiusmodi non possunt ad nisi iudicatum, sed dicit debet, quod Rota arbitrat fuerit illas requirere alioquin indignum, ut per *Rota d. l. 31. dec. 3. decis. 57. num. 2. iudicantis nam arbitrio remissa est cognitio, an exceptiones, quae deducuntur, requirant alioquin indignum, nec ne. *Archiep. de Archiep. n. 10. per tot. Fontanelli. d. l. 31. dec. 133. num. 16.****

90 Arguendum verò deducitur in concessione terminorum probationum in dicto iudicio Salviani facta

signe ad spelem, & ad rationem temporis instantie ubi que ad beneficium cum dimisso cessat, qui eventus factus parit adverte, ad eorum instantiam fore semper sequens sui pennis, & assignandi dictorum terminorum ad probationem, & iustificandam suam intentionem, faciendo, & reiterando eor, tantisper prodicimus, licet pro maiori parte non facientes ad causam, & distans facta prope iudicium nique ad extremum succedere, quando in aliam sententiam probationis d. D. Monobonum nil aliud valet iustificare, & adducere contra recentissimum, obstante qualitate iudicii probavit, quod dictus pentionis D. Cordus remanens sed in integra tertia parte summe penae satisfactus, idcirco quam successiva sententia huiusmodi ad executionem sententia familia 1608. d. 3. & nulla unde deduci possit coniectura, quae inferat non iudicatum, cum non possit non decideri quod non illi cognatum, & discussum *Adm. rescript. 79. numer. 13. Franch. dec. 278. numer. 6. nec sententia filioquatu ad ducit potest ad interdictum ad rem iudicatum super re, de qua non fuit actum, nec disputatum. Tassilius l. E. tom. 38. §. 2. per tot. *Atque ad. n. 1. numer. 41. & cap. 2. num. 8. & 9. vol. 2. Salvati. L. 1. per tot. cred. part. 1. numer. 98. & seq. D. Palm. decis. L. 1. 135. numer. 12. etiam quod factum, ut supra §. 95. etiam, & aliique factis probationes, nam si super eis plenè non fuit cognitum, & discussum, nunquam inferatur ad rem iudicatum *idem Gratian. d. l. 31. dec. 495. m. 4. 9. & d. l. 31. §. 9.***

91 Praeterea cum tamen emanaverit in iudicio possessionis, nam vii probatur in pentione, quando illi non plenè examinatus, & discussus articulus super mentis, alias nequaquam ad praedicti l. si quis §. 2. generaliter §. de except. rei iudic. *Adm. ut l. 1. supra numer. 84. §. de et p. d. l. 31. dec. 118. numer. 9. & 11. Gratian. ex adverso sic, decis. 445. num. 11. Non obstat quod ad dicta sententia non potest D. tunc re facit appellatum, quia appellatum non fuit admissa, nisi §. 2. & quatenus non fuit prosequuta, sed remanens pronuntiata deserta, & hodie sumus in iudicio ordinario, in quo eadem principatur discussio super invaliditate casibus tunc non examinatis, & latè deducit per *Caball. conf. decis. 16. m. 3. & 14. vol. 2.**

92 Interdum ad effectum rei iudicatae exceptio non solum debet esse examinata, sed etiam requirere quod iudex illam expresse rejiciat, ut post *Cassien. in l. 1. si autem §. si quidem d. l. 31. dec. 445. num. 11. & alius Gratian. d. l. 31. dec. 445. num. 11. & ante eam *Atasfrill. dec. 24. & quando repositio debet possit ex eo, quod iudex de illa mentionem non fecerit in sententia, illa praesumitur facta, non qua ineluctabile, sed qua non probata, itaque semper remanens discutienda in ordinario *Cabr. de l. 31. dec. 1. m. 13. & 14. Magis. dec. Flor. l. 2. decis. 31. m. 19. nunquam enim inferat ad reprobandum, si plena con processu cognita *Gratian. l. 2. dec. 445. num. 14. & seq. ubi quod iudicis opinio habet locum in talo, quo de exceptionibus suis in summario plenè cognom.****

93 Et in his terminis bene procedit in contrarium adducta per *idem Gratian. d. l. 31. dec. 445. numer. 11. etiam in ejus casu fuerant late sententiae per vii probationibus plenam, tunc respectu ordinis, quoniam respectu probationum, & tunc super exceptionibus oppositis, quam super alioquin intentione, ut in pentione eorum defectuosum principio, & idem veniebat in causa *Fontanelli. decis. 135. & 1. supra Magis. decis. Flor. 3. In qua agitur de iudicio ordinario, & de fuerat facta plena discussio ut in m. 1. numer. 1. & in eadem obstat rei iudicata, in quantum de dicta plenaria discussio constabat ex depositionibus septem Testium ut in e. m. 1. in fin. *vers. & alius, quod, & post numer. 33. & ultimum in summario fuerat declarata participatio Navelli, & non poterantur in alio iudicio retrahere, ut prope *per. numer. 18. vers. ostendit igitur. Et patet in casu *Eggle. Rec. fidei d. cap. 21. exceptio in iudicio executivo fuerat plenè discussa, & fuerat expresse rejecta ut in e. m. 1. & a. & in hoc procedit, quod in omnes transire in contrarium opinionem.*****

94 Gratia itaque dicta antistationes in nostro hypothetico fuerunt pro punctualitate adductae, & quoniam, quia sumus in iudicio ordinario diverso ab alio anno 1670. in quo

quo casu non concurrent duo et vltimus requisitus ad inferendum ad rem iudicandam, idcirco, folget, rei, & personarum, adhuc deficit tertium, quod copulativè requiritur consistit in identitate adiones Civ. *Syn. conf. 19. per tot. Gratian. dist. de legat. 443. m. 11. Adag. de off. Fiscen. 47. num. 3. promittit et eo quod exceptio rei iudicatur quinque extenditur ad diversam adionem, licet ad eandem rem aduersus eandem personam laetentur *Cebal. dist. 1081. decisio. 16. num. 13. & 14. ubi, quod procedit etiam si eadem actio fuerit semel iudicata, licet non persequuta, & post multos illi *En. Gratian. in Janus. 1624. seu fideiussorij particularis R. Juli 1700. §. quoniam fideius ad fin. curam dist. D. Baldus.***

103 Non aduersatur *Text. in l. si inter me, & 11 §. de except. rei iudic. etiam procedit quando cum identitate rei, & personæ concurrat identitas causæ, sive idem ius agendi, & tunc ostendit iudicatum, ne de novo ius agens ventiletur, locus si alia adione si iure permittitur agitur. Diverfatur enim jure agendi rei diversitate facti *Gabr. de except. tit. iuris §. 1. num. 10. Adag. dist. de off. 34. num. 9. ubi, quod agitur diversis causis non convenit exceptio rei iudicatur & 11. subd. conclusio, quæ procedit in Actus, solum procedit in Reo.**

Ex quibus patet facti dictum, non posse esse locum penitus per M. Montebianum, cum ex integro refutis sententia in dicto iudicio Salutum postulat, & ostendit solutus articulus in eodem iudicio discussa, nam ex supra sententia sunt locus dispositioni jure volendi, ut uniusque iustitiam tribuat suam, Ad hoc enim refutatum etiam post relaxationem intendi totum, executionem factam, & consummatam licet agatur via ordinaria in iudicio rescripto, ut per *R. de off. 363. in fin. per 11. res. & idem procedit in casu, quo creditore possessor agat hypothecariam contra possessorem habentem prioritatem, & obtineat ex eo, quod idem de jure suo prioritatem non opposuit, adhuc enim non prohibetur etiam ab eodem recipere non obstante sententia *Adag. dist. de 34. num. 12. in fin. & indubitate jure est, quod quatenus efficitur in dubio, prout fuerit in casu, semper facienda est interpretatio pro exactione rei iudicatur, ut perperam sit locum cognitioni ventis *Dist. de indub. cap. 1. §. 3. num. 13. Corral. alleg. 43. num. 44. & seg. Alimier. de nullit. reb. §. quæ. 1. num. 17. Carrover. rescript. cap. 16. part. 2. subd. §. de off. fidei. Bar. de. Bonenit. 149. m. 8.***

ARGUMENTUM.

Latissime explicatur natura contractus Accommodatus, vel Accommodate, & Implicite, nec non societates per viam Accommodatus, & variz differentiæ inter hos contractus.

SUMMARIUM.

- 1 Societas indicatur sicut ea pecunia impeditur per actum, et industria per alterum.
- 2 Reprehenditur Bolch. conf. 40.
- 3 Societas fieri potest super lucris tantum alijsque commodationibus capitalis, & 20.
- 4 Accommodata quid sit explicatur, & numer. 8. & 12.
- 5 Societas qualis dicatur.
- 6 Implicite quid sit explicatur, & n. 8. & 12.
- 7 Accommodata, & implicite quomodo inter se differant.
- 8 Societas, quando non est gratuita, facit ut alium contractum, & n. 16. 17. & 21.
- 9 Quare determinatur accommodata, & implicite.
- 10 Accommodata, & implicite meris accommodationis, & implicite non extinguuntur, & numer. 16.
- 11 Etiam res iste nomine integra n. 16. & 17.
- 12 Admodum industria dicitur etiam post mortem Propter.
- 13 Et hoc procedit in quocumque mandato uniusq. sui.

- 13 Amplius, sicut fieri potest etiam integra.
- 14 Contra hanc ampliationem, & n. 13.
- 15 Limitatur tamen, de qua subd. n. 11.
- 16 Societas per viam accommodate quæ sit, & numer. 24.
- 17 Participes in accommodata non obligantur ultra rationales per res capitales.
- 18 Limita, et numer. 17.
- 19 Accommodatus obligatur in solidum erga omnes socios committentes.
- 20 Limita et n. 28.
- 21 In dubio semper presumitur utrum fuisse accommodatum, & non societatem.
- 22 Propter, si societas fuisse, quod capitalia socii debeant in creditum accommodatum.
- 23 Ad etiam si accommodatus nominatim semper fuisse participes.
- 24 Aut societas habuisse suos participes ordinari.
- 25 Neque obligetur, si in aliquo parte scriptura accommodate apparet utrum fuisse societatem per viam accommodatam, & de ratione n. 34.
- 26 Neque etiam obligetur socius, per quod prohibetur socius accommodatus negare per si in particulari, sive proprio equo, & non in communem facere, & de ratione n. 36.
- 27 Admodum obligatur societas societas in accommodatum easdem rationibus, & perinde reddendum rationes, & de ratione ibi.
- 28 Accommodatus socius solvens tam ad negotium tam capsum, quam ad negotium ut socium contrahenda, & de ratione ibi.
- 29 Et sic de off. repartitur, & intervenit inter accommodatos socios, & participes creditores, si esse possit non societas ad accommodatum, per quod remanent alia repartitur accommodatus per eorum solvendo, nulla etiam computare poterit contra accommodatos.

DISCURSUS XXX.

Nunc alios mercatorum contractus in hoc nostro Genes. Tempore duo alii, videlicet Accommodata, & Implicite frequentius prædicantur, licet eorum natura ab ipsis mercatoribus de solo isto contractus penitus ignoretur, & à Præfationibus nostris prius tractata, cum de jure sint contractus sub hoc speciali nomine à Consuetudine potius, aut statuta per vulgarem son appellatiorem recepto, valde tenno, nulli nos ad verum, & regulam aliquam speciem contractus eos referamus.

Hi enim contractus primo quidem spectant ad iudicandam, in quibus per unum pecuniarum pecuniarum, & per alterum opera, et industria, ad terminos setus in l. si non fuerit §. 1. per soc. & l. 1. C. de contr. alios contractibus, & in similibus potius contractibus à mercatoribus Camacis frequentius actum idem sensu *Rodon. collect. com. 2. collect. 3. numer. 1. & seq.* Verum quia in hoc clare repugnat dispositioni Statuti Genes. de accomod. & implicite §. fin. quod voluit ita semper intelligi debere accommodatum, & implicite, ut in eis nulli societas, sive talis imposita appareat, non recte ergo possumus huiusmodi contractus ad societatem reducere. Quamobrem mutuum nostrorum interpretum iugiter ad iudicandam eorum qualitates scilicet stricte, aliqui enim putant eos esse societatem implicite, vel societatem quod, iniquiter errorem *Rodon. sub conf. 40. num. 2.* Nos autem veram societatem, sed etiam ad solum quæstionem, ut iurum sine communicatione Capitalis, ita quod illud semper remaneat saluum, & in Dominio penitus, quod quod solam utrum sit commodum pecuniarum aut mercatum ita ut sit accommodatum ad effectum, ut cum illis opera, ut in illa capitali in pecunia, & mercibus commodantur augere, & domile super incrementum, quod lucris ipsellat, secundum utique passionem suam respectu potestatem accipere, et tradere per *Armenen. de 36. quoniam etiam societates speciem in iure communis approbatam docentur per Tertium in l. 1. C. per soc. Solus de societate, cap. 2. num. 53. 54. & cap. 35. m. 3. Gratian. cap. 160. num. 9. Alchaler. de Errat. per 3. cap. 59. m. 16. Statut. de Commert. §. 3. alleg. 3. m. 36.*

Roderico, non oblitus quod is officio illud habere, quia credere potuit aliusque ad mandatum impendit Meoconiamque tunc sibi committentem ab illo, cui ordines, sumptus, consilia. Et consensu puerum iulius fuerit quod venerat, non etiam sui inuenerat acceptum ad Dominum Imperatorem, & hoc pater bene consensitque inter Magnificam Roderico committenda instructione D. Dominici.

Conque quam potest instructionem non resistit tam non fuisse confectam à D. Carolo quod et hoc sufficit valeat non commemoratam effensionem Magnifici Rodolphi in dicta qua secunda epistole, quod ordo revolvendi primum *in illa Caputana* prodestat ab utroque, videlicet Dominis Carolo, & Dominico, non possit habere relationem et ordinem in eadem instructione contentam à solo Dom. Dominico emanatum.

Quia [ultra quod mandatum M. Domini, de quo consistit, inquit Domini principali preveneretur] non est presumendum tunc ad eodivum, & separationem illius, quod in eodem respuita supponitur autem ad Magnifico Carolo pro negotio soluto, & in domino spectant ad M. Domini, atque cum D. Resoluto concivitur remque ordinem, postquam verissime est cum intellectu de eo, qui in infrascripto demandat legem Meneant, & de Domini Domini illi quoque impudens, & in ejus intent probabitur componendum.

16 Ex quo verisimilitudine suaderi, aut exclusi mathe-
dum probant *Adam. de iach. 32. ambig. lib. 7. tit. 13.*
no. 25. & lib. 16. tit. 24. no. 32. verif. & sufficit. & Res.
dec. 463. num. 10. Curios. Astrile.

Quintano, attenta certitudine mandati ducis Montebello, verba D. Rodolphi per *off. l'ordine suo*, e di P. S. *per gli nella Capitan*, quavis reclusa etiam D. Caroli, ad evitanda contrarietatem, quatenus in nullo cho modo conciliari possint, conformiter potius prelas incidenter. *redundantur*. & inconsiderate

33 et officio dimittere Rudol. erga D. Carolum, quo
caſu variis aſe ſunt attendenda neque vltim favorem
liberi, qui literis fuerunt ductus; ſi continui Rubro
in addit. ad det. Rota 282. ſi num. 76. part. 910.
vel ad fauorem impetris adſolentis preſtate, ac preſen-
tate Monaciano ad inſultum quoque D. Caroli, ut ipſi
epiſtola reſponſiva ad illam ſcripta per eundem D.
Rodol. die 7. Jan. 1765. & ſentus, quia e de Co-
Nov. 1764. quo ſcripta fuit per M. Dominicum Episto-
la Monacianam, ubi continetur, & amplius ordi-
nem eadem datus in inſcriptione, ubi non regardan-
da preſentis limitante nulli ſuppoſitione, quo ſui le diſti-
- volente ſperrare, che non aucta quaſi D. Rodol. ſcrip-
ta ad ſum quoniam Decembris, quia D. Rodol. ſcrip-
ſit premonitione litteram cum verbis *ſunt ſi ſeruiſſe*,
& preſe in deſce Capitulo, ſupli dimittere fuerit
23. diſi. Hoc autem adeo brevi temporis curſiculo
nemo non videt velle clientem eſſe ac omni verifi-
catione M. Dominicum muſſe volentem, ac di-
verſum deſide mandante D. Rodolico, & illud ad
eum beneſſe.

Sed longe omnium formis, quia haec non erat
plana, ac indistincta reddere quampresens conjectura;
quibus vel invito compellatur ad credendum nullum
alium deum fuisse eandem à Magnifico Dominico cit-
ta emilianensi pretii ejus trioni, praeor cum, qui dicitur
Montanario continetur in illustratione.

14. Quarta prima, et principia elicitur ex venditione ejusdem tituli communis Montanario, nam scilicet habenda mandatum ad vendendum subaudiuntur tantum collata facinus (si defuit expressit) ad recipiendum pecuniam h. quod formis §. 1. ff. de folis. Bart. in l. filia verif. & idem ff. de folis. Doc. conf. 330. numer. 3. quoniam frequenter Adde. ad Sen. 32. Remon. Rota decif. 342. num. 1.

15 & seq. par. 17, qui in mandato antecessoris com-
mittitur illius subsequens Card. Meriti. de iacis, &
ambig. lib. 7. tit. 13. num. 30. Rota contra Meriti. dec.
463. num. 19. Ita vicerorali non potest illi preiudici
concessa Magnifico Roderico, cujus rationem consi-
lium, consensu, & effluvia in venditione requiritur
fuerunt.

Et quævis Ducum informantes pro Magnifico Dominico egrediuntur conjectura ethnostemata, & argumenta vni transmissi contrarium fuisse, nimirum

Calcutta, de Commerce, Tom. 1.

venimento in Civitate Melage iuniorum illi. Item Magnifico Rodolico propter emergens, & praevalens verborum institutionis directorem ad Montemariam, ibi, in tunc, e per curia dependere dall'ordini, che si dirà, e da lui il Sig. Rodrigo Pefano, non rifotendo esse alcuna fra il suo consiglio, e consiglio.

Attamen nihil propositi vilius fuit quam miles precipi-
sumus verba ante referendo ressa alana. Cui venditio-
nis refofio proinde non debuit. Mortuarium, non
enim ex eo quod ecclesie non potuit ad veni-
tionem nisi de ordine, consilio, et consensu Magnifici
Rodrigo, idem munita ille debet mandatum, et
Magnifici Rodrigo meritis illi directis, et assistent,
vel Consilio, etiam enim erubuit agere non con-
fiderem, ut post Decem in f. in C. post in propositis
adversus Michal. et al. de fratibus par. 3. cap. 12. n.
13. et 14. adhibui mulierem, et minorem, et simi-
lium, qui tamen si iure vel Statuto prohibiti non
comerere, et nihil ex se solis egere valent, nisi de
eiusdem Magnifici, vel de consensu, et consensu
mariti, et propinquorum, et tunc raturum, et Curio-
sum, non propter defuncti esse, et res ipsas principa-
les consiliales, et illi solum et comera consiliales,
auctoritates, vel consilios.

Ubiq; adeo quod atque pater vultu est aliquibus pro
filio impubere suum proximo socrane suu conuolue-
re sine illius scientia, ut placuit Archino Infr. de
Sexu. Regulae. §. Populus ar. 7. Ameras de efflu. Pa-
risa pueri. efflu. 12. m. 19. & Pirici. an. 1. 2. puer. u.
16. de hoc, mactate.

Unde verba *in fine*, e per tutte dipenderat dagli
etiam, che vi darsi, e fin d'alla *Scy. Rodrigo Pajone*,
declaramus darsi (ut in simili dicit *Ext. dec. 518. noy.*
in fine par. 1. & in dec. 7. no. 4. par. 1. nec.) a ca-
se, & multo *praeambulo* mouens iurata committi,
scilicet Magnifico Rodolico prelati militemm, &
de melius ditionem vendimus, Montanaris autem
vendendi tractum de ordine, confilio, & consilio illius
etiam extra limites *ibi* precepisse in instructione, a pri-
mo ad omni dotali potestate for maior *ext. in fine*, &
ibi *fin. in verba* *praeambulo* *itali C. de compen. lib. luerat.*
disposit. *lib. 10.* & omnia reuera debere et facere pun-
cipium, & secundum illud declarari, & intelligi *Sard.*
dec. 288. no. 2. C. de comp.

Quod vel ex eo evidenter convincitur, quod sacra verba, quae sonant in executionem ejusdem mandati, dicta fuerunt in personam Monachorum, id est *adversus*, et *non refutando*, et *non potendo ostendere causa altera*, et *non valere*, &c.

Ponderando enim verba sequentia, de coarctatione ejusdem mandati, ibi in quel luogo, ancora Gabbri-
um Portum, live Cadiz recitare le medesime di-
stinzioni.

Addeus quoque verba epistolæ Dominici dei 10. Aprilis cunctis fideibus antecessoribus Monianam dictum 9. Et 11. Octobris, sua super tota civitate de dante ordio, che non riguarda l'el prezzo (monetale) anli infuocare, che qui le dante de monedris a quel maggior prezzo sia possibile al cbe incanarano aver particular cura per formar quade ogni maggior vantaggio, volendo girare che con avere quelle mie ordane fabrica non debba aver altre imbandire per ceteris.

Quæ sunt rationes evellunt ortum dubitandi
periculum, qui vendit in iuncta sunt. Minutissimo.

Nisi ad propofitionem penſi habentes, epiftoſam hanc dicendam fuiſſe Cadeſem, quia in Cicerone Malice aſſeritur foret datus ordo vendendi cruciatum: quic omniſo illum fuiſſe ſcriptum à Magnifico Domino, proutque error prohiberet de aſſerenda Nevus, & Montuſiana Maliam. Reſponderetur hocce illiſtam quod eſt la quaſtione, & al circo rumpam penſis penſum non fuiſſe ſingere ad excluſionem conjecturae prodeſſus ab eadem epiftoſa, que, utpoſt continens penſam mandati ſummiſſionem, illud necellario agere 20 ſimul præſupponit, & confirmat, quod cum penſa non poſſit ſine ſubſpectu ſag. 4. q. de ſit. reſp. ſard. conf. 103. num. 7. Gratian. C. 700. num. 49. diſce. ſerui.

Pensandum secundo loco Montanarum in istius memorata instructione yallum fuisse (quatenus in Crisace Molave sibi non contingeret venditio) imitare Cadiceo , quo loca demandata eadem leguntur

cia argea prout ante il denaro, che ha in suo potere di sua cura, accetto al Consiglio della Repubblica posta consegnare al Comandante di essa Città, habenti P. S. si compiacere di sottoscrivere i costi, & prefertum quia M. Dominicus huc eadem continentur in alia sua epistola scripta eadem die ad Montanarium, ibi, la avverso, che il Sig. Rodrigo mi scriva con sua del 24. Luglio aver consegnato in la città 5050. della Colima, abisquale pariter consegnarono, vel differuntur bo, cum in utraque eorum epistolam valde conque-
 27 fassus fuerit de monachalibus per aliorum nempe D. Rodenium, & Montanarium solis, illam apertam amplexaverit & signaverit duplicem provisionem (qualem ipse cum amabat) & remissionem Regiam 1727. factam Hieronymo Lopez, & Emmanuele de Lozada fructum emporiorum.

Ponderando preterea alio iurato ordine Magnifici Domini transmissio ad Montanarium de sui remissione pecunia refertur quodcumque eadem, si quodiam adhuc congere possit ab apostolis 20. Junii, & 24. Julii 1665. D. Rodenii, resumit per alium revocatus fuit
 37 per quocumque alius, qui proce perenderent dicitur odo quidem rei. si quis cum peratorem h. Juliano, ff. de procurat. ff. l. i. DD. Card. de iur. de amic. & amig. lib. 7. tit. 22. num. 36. Ro. in decr. 591. num. 2. par. 4. tom. 1.

Sexta conclusio, & quidem multum urgens dicitur ab epistola Magnifici Rodenii 12. Novembri, in qua denotatur Magnifico Domini consilium in omni, quod Montanarium proficere super hispanica Tairantibus Galicem penitusque illis insumma aures cum argenteis, ut facilius illinc ex possit ad ipsum transire cum Præfide Navi Serenissima Reipublicæ, ibi, yslro, abas. D. Rodenii Montanario post ce-
 28 la con l'oro, perche qui il ambasciatore & per terra, e in Galizia da la ambasciatore, il tutto indirizzato a si mola per quare dal Consiglio nistro, a remissione il N. A. P. S. et quo concludendum venit tantum abesse quod D. Rodenius pariter sit dicitur fuisse consensu-
 28 mulle mandatum, ut in 12 ipsa problemæ contentissemus recepta de peritendo assensum in venditione unius Montanario auscultandi habuerit pio fide, & certo Magnifici Domini, mandatum in isto problemæ remissio contere, quod alioquin potuit nō in vinejan-
 28 struditione, & fessione illas, cum per antecelantia, & subsequens deprehendatur mens, & annus germa-
 28 num actum, prout in non diffinitis terminis ex episto-
 28 lis pariter responsis opportuno arguitur Ro. in decr. 46. num. 8. ff. 9. par. 6. rector, & possitum quia nulla alia uterque vel exceptui potest causa aut
 28 verisimilitudo, cum M. Rodenius maluerit suo petu-
 28 lo sequi silent Montanario, hinc inde sub compella-
 28 te penitus novi, quoniam eorum mandatum (si quodiam in huius rei habuerit) Magnifici Domini, ut pariter
 28 dicit Ro. in decr. 76. num. 8. ff. 9. par. 7. rector, & verisimili ducit, quod quilibet prudens argumens facit
 28 Alen. de iur. ff. de amic. Curator. lib. 3. tit. 1. 4. 12.

Per observantiam, sublequatur præsum, vel ex-
 29 cludit mandatum admodum erit eadem Ro. in decr. 367
 30 num. 9. par. 9. præsumit aut verisimili, vel verisimili
 30 in decr. 66. num. 6. decr. 309. num. 7. de decr. 450
 30 genes post de monach. ad qua. dicitur verisimilitudinem
 30 tenet respicere factum utque adeo quod, neque vel tribu-
 30 tus prolatu quoque contra eam probantibus silem adhibe-
 30 re debetum Ro. in decr. 56. par. 4. rector, tom. 2.
 30 nec tamen, cum verisimilitudinem habent dicitur habere
 30 casum huius, & apertum naturalem, Ro. Gamet. decr. 28. num. 3.

Præmissa finitime sunt septima, & octava conclusio-
 30 ne, quoniam prima prolixi & tunc allegata epistola D. Rodenii data 17. Januarii 1665. in qua expressit potest-
 30 tas fuit (in sua ad) in h. habuit in mandatis natus
 30 per seipsum venditionis critica nihil de illis precii ac-
 30 cessitum, ex quo magis semper conuenit hoc omni
 30 remissum fuisse eum, & sollicitudine solius Montanarii
 30 iuxta illa traditam instructionem, quo genere argumens
 30 usus fuit Decr. Alen. in decr. 73. num. 18. §. quarto
 30 quia lib. 2.

Altera vero emanat ab epistola Hypacithi Pifili da-
 30 ta 10. Julii quidem ante ad M. Dominiorem, in qua,
 30 etiam si a consensu D. Rodenii ante ejus disces-
 30 sum Malaca Hispaniam eorum demissis penerit se peria
 30 Cujus, de Commercio, Tom. I.

5050. octo regalium, subit nihilominus id factum fuit
 30 se per alios de Civ. Rodenii Montanario, cui prout or-
 30 dinant ad quatuordecim tribus debita vulgaribus, & in
 30 in dividuo quod solutio facta per manus aliquas de-
 30 notat solvantem non fuisse nullum, & tamen potu-
 30 itatem Ro. decr. 418. num. 2. coram Pifili. ff. 298.
 30 num. 3. par. 8. rector & post Alen. de iur. decr. 13
 30 num. 5. cui ad illud apochæ receptæ Montan-
 30 narii ad favorem D. Rodenii una cum rebus per il-
 30 lum recognoscens productis, præsertim apostolicis Aloy-
 30 de Ayala Goleay, & Jo. Baptista Bruni, quoniam Pri-
 30 ma erat tunc tunc, alibi Capitana D. Rodenii, & 34
 30 Quatuordecim etiam sine paucis citacionibus tamen
 30 quoniam deponentes de facto proprio, & valde verisim-
 30 ilis, hanc augeri præsumimus, etque addit facta
 30 probationem saltem præsumimus Alen. ff. 343. num. 33
 30 8. præsumit eorum iudex, qui habere tenent sola
 30 facta veritate inspecta Ro. decr. 7. num. 36. lib. 3.
 30 Ro. Gumen. decr. 27. num. 14. ubi concludit quod iudex
 30 ipse possit ex diversis modis, & variis integra-
 30 tionibus partium, testium, & instrumentorum, ad va-
 30 liditatem ad notum eorum fidelem mentis, plebem
 30 adhibere sicut alibi minus legimus, & perfectio, cum 34
 30 insufficientes probatio simplicitas per alteram, aut per ad-
 30 mitted, quæ illi adhibere. ut post eam docemur
 30 Alen. decr. 55. num. 2. ff. 3. lib. 1.

Quibus ad illam litteram expressam M. Domini ad Pifili
 30 datam 12. Octobris, & ad Montanarium de-
 30 ptem Septembris 1665. in quibus etiam si valentius
 30 obijungitur respectu uterque de coloso consensu
 30 remissio ejus penitus ad ipsam pervenit, ut in-
 30 genda illi colorem eorum ad se transmutationem con-
 30 cum refectione interesse damnum, & expensam fuit
 30 a Pifili ob aqua culpa, & eorum [in effectus] debita,
 30 nihil tamen conqueles fuit de ipsa traditione eorum
 30 pecuniarum facta per M. Rodenium Montanarium, &
 30 de illius ordine Pifili.

Exet has omnes saltem conjunctim sumpta visum
 30 tandem fuit, concludendumque possit deique utique,
 30 sollicitum D. Rodenium, quoniam D. Dominiorem, pro-
 30 cessit semper cum præsumptio, quod mandatum
 30 remittendi Civitatem prout fuit contentum Montan-
 30 nario, neque illam eorum ordinem Rodenio datum co-
 30 gnita, præsertim de assensu cum ejus consilio, &
 30 consensu verisimili critici.

Quod præsumit quocumque ratione fuit ut potius
 30 M. Dominiorem forentem præsumptum, id esse, pro-
 30 prii fuit in non dissimili castigationem fuit Ro. in
 30 decr. 9. num. 4. par. 16. rector, concludendumque
 30 penitus remissum tanquam dicitur præsum, &
 30 merum factum sub certa, & limitata forma accep-
 30 tum, numerum eorum præfata illius verba ut præce-
 30 da uti real. Sanguini, & Alen. in Capite
 30 del. Consilio de quæ Serenissima Republica a consensu
 30 in qui ante, mandando qui una polius & in con-
 30 de Capite, alia per via de terra, ad alia referre
 30 in vigilia parit. Hoc inquam mandatum, in quo ag-
 30 batur de implementum facti, erat equè explicita
 30 sine de loca per unum, ac per alium, cum parum,
 30 cum nullam eorum indultum in mandatum, adeo-
 30 eo parum quocumque, ut nihil ad illud eorum mandatum
 30 ferret alius eorum, ac expedire adhibere eorum D.
 30 Rodenii per solam Montanarium, eum silem frequen-
 30 tum fuisse ex prædictis non ambigere mandatum,
 30 ea tantum ad illam effectum contentum.

At è contra jura nonnulla, & passim receptam
 30 distinctionem Ro. in l. fin. §. 2. ff. de decr. tempo-
 30 ral. præsumpt. quoniam laudat Ferrer. in Ro. 1781. de
 30 Jo. de ill. de ill. & de ill. lib. 1. num. 61. Juliano 21.
 30 ubi valde expeditur venditionem traditam, ac perita de 36
 30 consensu, & consensu D. Rodenii vel summa produ-
 30 ctum, & indultum prædicti, ad illud quod dicitur eum
 30 incolant in Hispania de illis & eorum regionis, &
 30 habentis plebem eorum productum, ac silem prore-
 30 ctum, & Montanarium eorum, aliorumque penam,
 30 quæ in Hispania in eorum fuit quæ maxime præce-
 30 vendit, ne optum, ac silem eorum fuit eorum.

Quamvis illud eorum inter mandatum, in quo fuit ele-
 30 gantissimum, & sollicitum persone, & amorem facti,
 30 vel in quo præfata in certa forma, si vult, & per
 30 consequens acquiri præsumit per unum, ac per alium Cap-
 30 itatem, & causam de illa, & signatur in d. 10. 18.

A D D I T I O.

Ad num. 10. & 11.

- 70 Impersonalia verba non videntur inducere obligationem per ea, quæ tradit *Sabell. in respo.* 93. *num. 8. & 9.*
- 73 Arcum præstata subjectionem materiam reduci debens ad personam, cui per juria intellectum attribuitur citius *Rota Gemma. det.* 179. *num. 12. Gratian. cap.* 379. *num. 27. Theobaldus de salario. quest.* 13. *num. 1.* ubi quod verba impersonalia semper referantur ad illum, ad quem de jure pertinet subire quas *Rota curam Ratis. det.* 110. *num. 3. & 4. & 5. Theobaldus dicit,* quod si ex aliquo asserito, vel verba præteritis, ut *subsequens illa impersonalia clare declarari debet, nullatenus attendendo est jura intellectus.* Et super hac materia vide quæ sunt cum distinctionibus docuit *Grimm. tom. 5. cap. 11. de qualitat. in respo.* *num. 6. versic. item quæ, & ibi D. J. de stylis. Additionator.*

Ad num. 44. & seqq.

- 77 Certum censum est quod liberi præsumuntur etate pæne hærentes, quando definitus eos custodire coacti sunt, ut in *Turribus*, mercatoribus, & impudicis, neque præsumuntur liberi sufficere ad prohibendum eorum amissionem, vel non existunt *Athach de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 1. n. 7. Rota curam Ratis. det.* 179. *num. 10. & seq. Cavalier. det.* 343. *n. 1. & c. & in respo.* *det.* 113. *num. 5. & det.* 366. *an. 3. per.* 17. *& Rota. Flamin. curam D. de Andree de Comitibus det.* 7. *num. 9. & Rota. curam Stinialis det.* 49. *num. 5. Rota. curam. tot. 8. per.* 101. & *lucius dicit alibi in 2. casum.*
- 78 In causa verò quo quis custoditur, vel conservare liberos non tenetur, parum etiam inferri proleto existens citius libere arguendum est, existens, *Rota curam Ratis. det.* 179. *num. 10.*
- 79 Notandum est quod mercator, licet teneatur liberos exhibere, eos tamen exhibere non tenetur, nisi in ea parte aut pagelle, qua claret contraventione *Schaff. Adell. det.* 14. *Gail. de credit. 113. 3. num. 143. & seq. & c. 110. Rota curam Ratis. det.* 179. *num. 10. Berlich. pen. 1. contr. 43. num. 23. quibus Refert. de lib. mercator. cap. 9. num. 14. 15. quibus tenetur sub num. 17. dicit, quod si quis mercatorum liberos suorum sanctorum propter urgentem causam, quia forte in illis arcani quid condiderit, proferre, & parvi adverte manifestare vult, peccat hoc Judex tenendo ad ejus informationem, & instructionem facere.*
- 80 Si verò unus libet esse relatus ad alium, non probatur, nisi exhibitis aliis relatis *Refert. de lib. Advocat. cap. 6. num. 68. Andree. contrav. 126. n. 8.*
- 81 Incidenter hic quoque notabile dictum superaddere oportet dictum, quod nempe libris instructis, in Admonitionibus aliquibus arguitur, seu apochæ hære debet
- 83 peremptori, nam Delatores in eis desinunt cessantur veri, neque tamen istius præbere oia esse veros
- 84 quia de consuetudine mercatorum non solum conscribere vel instrumenta, quando causantur debitorum negotia, sed etiam notari ipsi damnum in libris rationum, oportet, & *lucius Strach. de Affectus. in introduct. n. 73. & seq.*

Ad num. 53.

- 85 Hæc actio negotiorum gestorum semper dari ubi quis aliena negotia valuerit gestis, & hæc utilitas debet esse cum effectu *Rota det.* 113. *num. 33. per.* 18. *recens.*
- 86 Ideo nunquam illa addit dicitur quando oblique ulla necessitas, & urgentia negotia gerunt, & Dominus nihil interest *l. q. dicit. 17. ff. de negot. gest. Ger. Spec. conf. c. 8. num. 10. Rota Gemma. det.* 154. *num. 3. Rota. det.* 116. *per.* 16. *& det.* 113. *num. 31. per.* 18. *recens.*
- 87 Non solum hæc actio competit quando negotium alienum velut geritur, sed etiam quando proximo suo altero committit *l. si pupilli 3. ff. quæ via leg. si committitur 40. ff. de negot. gest. Celsus. det.* 11. *c. 1. & seq. vol. 2. Palm. alleg. 186. n. 6.*
- 88 Debetur tamen quando committit nomen, & non

proprio tantum negotium gestum fuerit *l. si quis 8. ff. de negot. gest. Ger. Spec. dicit. conf. 18. num. 2. Celsus. de par. & fact. fisci. & item. dicitur. c. 9. n. 11. & 12. Törn. var. q. 100. c. 118. 10. Adversus. part. 1. quest. 4. num. 19. Rota. det. c. 3. num. 3. item. Damm. pen. & ubi non consistit quo nomine gestum fuerit, semper præsumendum est illud fuisse committi nomine gestum. *Cypoli. de servit. urb. præd. cap. 39. num. 6. Per. de Ubi. de fidei. fruct. par. 6. fol. n. 3. foli. dicitur. 149. 17. num. 42.**

In vim hujus officii tenentur alii socii pro re, & negotio velut gestio contribuat ad omnes expensas per gerentem factas ad rationum utilitatem, quamvis que sentit *1202. ff. in l. qui aliana 3. an. defendenti l. si remanens 30. ff. de negot. gest. l. 8. & cetera. C. num. dicitur. l. 18. in fin. C. Famil. Errect. Altum. de nullis. contrah. num. 1. reh. 1. quæ. ff. 3. num. 47. Rota. conf. 100. lib. 4. Ceter. de expens. l. 3. num. 27. versic. prædilla & 149. 10. num. 8. & cap. 19. n. 18. versic. ff. de iust. Læcia det. 58. num. 10. Törn. var. quest. 100. 3. 10. 12. Adversus. part. 1. quest. 4. n. 29. & seq. 199. ad fin. Rota curam Damm. det. 374. n. 1. & det. 455. Seraphin. det. 1014. n. 4. Sal. zed. labry. creda. par. 3. cap. 9. num. 15. Celsus. det. 112. per. 101. vol. 2. Palm. alleg. 386. n. 16.*

Et id procedit quando committi nomine sui negotium coartatur velut gestum, si vero negotium commune sui tamen per gerentem proprio negotio gestum, tunc socii ad nihil contribuantur pro expensis tenentur, nisi prius plus expendisset, quam uni expendisset, si solum ejus portione consecutus voluisset, ut per *Ger. Törn. Damm. Celsus. & alii supra ad legem.*

Quid dicendum in casu quo negotiorum gestor prohibetur, aut denunciatur habere à Domino ut negotia sua gerat, & si denunciatus invito Domino ex gerevoluntate, respondendum certe videtur nullam actionem ex competere posse contra Dominum pro repensis expensis, licet tale negotium illius gestori, tamen sunt expressi, in *l. fin. C. de negot. gest. l. si pro 11. ff. mandati. Cynus. contrav. 11. num. 4. Branneus in d. d. l. libro 10. & d. d. l. fin. & ubi Argel. Alar. Arz. Arz. Arz. de aliam 3. aliam num. 64. Gimm. var. respo. lib. 3. cap. 17. num. 11. & ibi alii. Celsus. var. negotiorum gestori. P. Adell. disp. 354. num. 1. ubi hoc etiam procederet si socio consensu.*

De acquirentibus contrarium tenet *Gwiger. præf. 90. qu. 16. quest. 19. num. 1. Bald. in l. fideiur. ff. de negot. gest. l. si in d. d. l. fin. C. de negot. gest. Verum ego dubitavi de hac acquirenti contra nepotes tamen in contrarium loquentes, cum tamen fructum administrationis inter mercatores, inter quos semper procederet nulla puto rigor servari, sed debone, & equo, per ea quæ sunt dicta alibi in secunda volum. in *Laborum compensantur.**

Negotiorum gestor, si elegerit aliquid facere, tenetur de cogitatione, si alios gestum erit, vel gerere poterat cum majori diligencia *l. si pupilli 6. ff. de negot. gest. l. si in d. d. l. fin. C. de negot. gest. Verum ego dubitavi de hac acquirenti contra nepotes tamen in contrarium loquentes, cum tamen fructum administrationis inter mercatores, inter quos semper procederet nulla puto rigor servari, sed debone, & equo, per ea quæ sunt dicta alibi in secunda volum. in *Laborum compensantur.**

Item, si faciente in causa ob injussum Judicis, non potest impensas repetere, quia nile negotium non gestis *l. si per imprudens ff. de negot. gest. Argel. d. d. in. conf. 105. num. 8. & seq. Abbas conf. 7. par. 2. sub num. 2. & sic etiam fuerit compulsus de facto et solvendum videbatur pro alio *Abb. conf. 7. quon. sequitur Celsus. Thes. contrav. 40. n. 26.**

Dammus obveniens Dominum ob culpam Gestoris non compensatur cum lucro, quod ipse gestor quaerens eadem Dominum, sed totum illud damnum sibi imputare debet gestis, *Roman. inst. 414. n. 8. & 4. c. Berlan. de compensat. cap. 3. q. 15. num. 3. & seq. Coartatus tamen tenet Damm. de mandati. num. 58. cuius dictum puto verum in sociale, quodammodo obvenit oblique culpa gestoris, vel damnum substat gestor compensare ad lucrum, quia ex quo personam locum caput, quæ factum præstari debet *l. ex quo person. ff. de reg. jur.**

Ad

legat. 171. num. 2. *Inter par.* 12. *rec. Rom.* 3. *decif. 28.*
num. 8. *& decif. 780.* num. 12. *inter par.* *& decif.*
401. num. 11. *coram Sanctiss. Gregor.* 27. *& ubi*
notatur *in l. de probat.* 21. *& in gloss. in*
verb. scilicet. *& verb. non tenentur C. de probat. Girib.*
in consuetud. Astens. cap. 12. *gloss. 2.* num. 3. *Diard.*
de cons. 5. 3. *quest. 10.* num. 4. *inter par.* 46. num. 3.
Cavalier. decif. 221. num. 3. *Rec. dec.* 387. par. 9. num. 2.
ubi quod delictum mortuum facta sub modo nomine
4 alterius non persequitur vero Dominum. Nam quodvis
ex conjunctura etiam extrinsecus probatur, habetur pro
expresso in ipso contractu pariter *Astensis. de iur.*
lib. 3. tit. 1. num. 13. *vers. unde etiam.* *& decif. 131.*
num. 9. par. 15. *rec.*

Conjectura iureto (ex quibus deducebatur perdictam
exceptionem fuisse factam ad commodum, & uteretur
dicti M. Gentili) in casu nostro quamprecumque con-
tribuit.

Quarta, quia, quod nulli confiteor potum fuisse so-
lutas lib. 400. a R. Razeria dicto q. M. Petro Ma-
rius Gentili Seniore, quas etiam solvere mandavimus
dictor. sed etiam omninoque a dictis Gentili fuisse po-
tuisse, tam aditus Astensis venditionem, quique de-
bitum, quam R. Razeriam ad solvendum demonstra-
tum, quomodo verumtamen credendum est quod si
dictus M. Gentili Senior esset verus emptor, unque
taba eis in se remaneret.

Secunda, ex contractu locationis seu emphyteusis
factis dicto Adamo venditor eadem de causis eodem
Notario, & scilicet de eisdem tunc a praedicto R.
Razeria, ut procurator dicti M. Gentili, ex quo
clare resultabat contractum emptionis factum pro per-
sona nominanda fuisse ad favorem dicti M. Gentili,
tunc ea rationibus, ac rationes iura praesumptione,
quod quodvis immediatus possessor post contractum di-
citur ius in ipso contractu *Rec. coram Sanctiss. dec.*
775. an. 18. 19. *& Rec. decif. 131.* an. 17. par. 19. nam
quia ex actu subsequente, ut dixi in principio, nomen
acquirentis verè dignoscitur.

Tertia, ex quo tam dictus M. Gentili Senior ex-
git per bona ex illo tempore possidere, & tam ille,
quam modo illius heredes persequerentur in eorum
possessione, ut in puncto hanc conjecturam approbat
Sard. dicta dec. 325. num. 1. *vers. quia coniectura*
quam sequitur ac in dubitationibus terminis post hanc
scripturae edictis, ac videri *Pactum. alleg. 171.* num. 1.
& Rec. dec. 263. num. 4. par. 1. *rec. Rec. dec. 388.* par.
9. num. 3. *rec.*

Quinto ex hoc fortis obstruendo argumentum,
cum nullus eo tempore apparuit testis, ex quo dicta
bona in dictum M. Gentili remanerent, praesumi do-
bet ex in praesentem modo contractus emptionis so-
luta a dicto R. Razeria nomine per eum excluden-
do dictum M. Gentili ex acquiriti, in instanti
quodvis *Sard. dicta dec. 325.* an. 13. 14. &
factum etiam adducit per *Rec. dec. 475.* num. 6. par. 1.
Post. de mentem. Sard. alleg. 171. par. 3. cap.
2. an. 19. par. 1. 153.

Quarta, ex quo constat hoc credendum a dicto Ada-
mo collatum dicto q. M. Nicolao Bernabò fuisse com-
muni M. Petrus Marius Gentili junioris sub
anno 1616. in competitionem operum in iudicio
per iura tunc inter contra heredes dicti M. Jo. Lau-
renti Bernabò ad hanc conferre per tractatum pre-
cedenti *diffuse vers. quod est.*

Quinta, quia ipsemet Adamo venditor in assigna-
tione cellaria non esse dicitur Magnifico Nicolao No-
m. R. Razeria, vel Mag. Gentili Seniore, quem
8 assignat fuisse communi a dicto R. Razeria, sive
Instrumentum, & licet concessio inter et non
perjudicat, tamen cum inferre pro valida conjec-
tura, ac praesentem admittantur tractu in terminis collas
Sard. dicta dec. 315. an. 11.

Neque penitus obitare videbatur, quod in praesentem
iudicio executivo admitti non deberentur praesump-
tiones, seu probationes conjecturales pro dispositionem
Stato. *Glen. de iur. rebus. 5. non poss.* mandatis
exceptionem compensationis probari debere demerit
per instrumentum, aut scripturas publicas, quia Scato-
9 rum perdictum semper intelligendum esse debetum,
quando de per se, ut principaliter adduceretur proba-
buntur conjecturales, vel praesumptiones ad proban-

dum aliquem ex exceptionibus a dicto Scato permis-
sis, licet auctem, quando exceptio principaliter deducit
ad publico Instrumento, quemadmodum in casu
nostro, ad cuius declarationem, aut verificationem,
que suppletoria, vel corroboratoria adducuntur pre-
sumptiones, vel conjecturales probationes, sed quibet
aliqui a Scato non permittit, nam auctem, non ob-
stante tali Statuto, deduci possunt, quia illa instrumen-
tum ipsi Instrumento, & dicuntur probationes Instru-
mentum *Sard. conf. 279.* an. 1. lib. 4. *Mineral. conf.*
35. num. 20. lib. 1. *Rec. Lucif. per M. Alf. c. 15.*
170. num. 56. *& ubi expresse Test. in leg. 2. C. de*
probat. & ubi gloss. de factum etiam tradita per Docto-
res, quod in ipso termino statuario ad probandum po-
tunt fieri probationes, vel corroborandum, seu di-
clatandum, vel quomodolibet corroborandum scripturas
jura tabularum, seu probationes factas in iudicio, quia
illae non possunt de iure probationes, sed corroborantur
probationibus factis in termino statuario, & assu-
mant eorum qualitatem, ita ut verè in eodem ter-
minio factis consentiant *Sard. in rep. prope an. 1.*
de fid. Instrum. Alf. consil. 118. num. 37. *&*
60. d. 1. Alf. de probat. consil. 92. an. 22. *&*
consil. 123. num. 76. *Perce. de Instrum. c. 11.* d.
refol. 3. num. 21. *Kain. consil. 188.* num. 7. *&* 225. no.
6. vol. 1. *Farinac. de iur. gloss. 30.* num. 76. *Conf.*
decif. 92. an. 10. *Martens. cur. refol. lib. 2. cap. 1.*
num. 20. *Gregor. 27.* an. 172. num. 6. *Rec. Lucif. per*
consil. 1. *D. Palm. Jan. dec. 156.* an. 12. *& rec. Pam-*
phyl. dec. 143. num. 11. 1. 2. *& decif. 89.* num. 8. par. 13.
17. *Sard. dec. 327.* num. 22. *&* 33. ubi statum
dicor, quod possit probare, valere extra terminum, dum-
modo si probatum veritatem in termino, idem dicit
Sard. c. Pall. conf. 71. num. 25. lib. 1. quod non
posse verum ex deducit per *Craon. de antiqu. temp.*
171. l. *vers. quoniam an. 4. fol. mihi 53.* vel saltem
tanquam mixta de Instrumento publico, cui adhaerent,
14 & coniunguntur, non comprehensum sub Statuto re-
quirente, quod huiusmodi exceptiones a R. proponen-
de constare debeant solum per publica Instrumenta,
jura ea quae traduntur in puncto Reg. *ut. Sigilato 1. n.*
42. *de verbor. 1. lib. 1. in leg. 1. c. 1. d. 1. n.*
quoniam nam 9. *ff. de test. l. 1. in prae. 5. l. 1.*
cap. 3. sum. 3. per tot. quodvis per Rec. d. 488. an. 8.
par. 18. num. 2. *rec.* de terminis Scato *Glen. Alf. dec.*
2. an. 4. *vers. quod sine dubio.* & similiter in statu-
to prohibente fieri probationes per testes, nam per te-
stes, & Instrumenta probare nisi mixta non intelligitur
prohibita *Dec. consil. 12.* num. 2. *Gratian. cap. 478.*
num. 22. *Perce. conf. 11.* num. 38. lib. 3. *Alf. in l. 1. c. 1.*
in c. 1. d. 1. n. quoniam nam 3. *& seq. Rec. 107.* *Dumet.*
Jan. in decif. 796. num. 13. licet verò si Instrumentum
16 fletum, seu causam mercedem fidem, tamen nihil pro-
baret, & ita vi remaneret in iudicio, vel rite pro-
bationibus a Statuto prohibitis, in explicat *Dec. dicta*
consil. 11. num. 2. *& consil. 41.* sub num. 19. *Mat. consil.*
12. num. 16. *Rollan. consil. 98.* num. 40. 41. lib. 3. *Car-*
lar. dec. 9. num. 4. *vers. quod sine dubio.* in prae. *dicta 4.*
1. sum. 3. in prima *summam sum. 1.* *D. Alf. de*
comm. de iur. 98. an. 47. quod non verificetur in i-
sta notitia, cum Instrumentum de per se, ac principaliter
probat, contractum venditionis factae Razeria pro
persona nominanda, quae per conjecturas, seu pre-
sumptiones legales declarata fuit, quoniam rite con-
jectura, seu praesumptiones non operantur contra dispo-
sitionem, seu substantiam debiti, sed tantum circa de-
clarationem, ex deducit per *Simon. de Prae. de in-*
terpret. c. 1. vol. 1. lib. 4. num. 71. vers. tempore fol.
mihi 454. c. 1. *rec.* quod declaratio rubi de novo facta,
ut ad notitiam fieri proposuit tradit *Alf. consil. 118.*
an. 58. *& c. 1. quod Arch. in conf. 127.* num. 1. *vers. non*
18 *in dubio.*

Interrogatum quod illa conjectura, & praesumptio-
18 ni veritate legis inducit, & approbat ex eo quod ad
Instrumentum publicum in actus tabularum resultantes, dei
debet pari ipsorum Instrumentum, quomodo verum ac
propterea notum tenet, ad punctualiter tradita, & no-
tata digna per *Anton. de Caner. de ratur. Instrum.*
quod 29. num. 62. *in et tractantur tem. 14.* fol. mi-
hi 60. *Alf. consil. 120.* num. 2. 3. 4. 5. 6. 7. lib. 4.
Sard. de Rec. procul. par. 4. cap. 9. num. 153. *& c. 1.*
Tit. in l. 2. & ubi gloss. in verb. cum itaque. *& in*
19 *1616.*

rendi mandatoria causam ex eo, quod cum post mortem suam reliquerit heredem suum pupillum ejus personam reprensivam, siquidem quod de tempore mortis fuerit pupillus, & ideo mandatum ejus post mortem duraturum ex tali fidei status immutatio-
 33 ipso jure rescissum fuit, et deductus punctualiter, per *Seron. Sen. assignatum in senf. 11. d. 3. 2. 3. quomodo queritur, & commendat Capto. Galea. in sentent. 60. num. 7. & 8. lib. 2. & contrari. 28. num. 41. lib. 2. Adm. lib. 2. prescript. 36. num. 38. in fin. Galea. de oblig. Camer. quest. 12. num. 6. Surfen. quest. 425. nu. 25. *Prænot. in consil. 1. num. 16. Scheria. ad l. 3. C. de novat. cap. 2. num. 34. peno aliorum suum 11. lib. de jur. affir. & ceteri per me. lra. man. sicut in Jan. nunt. mandati, seu incompetens infra dist. 13. num. 8. ubi videlicet suas declarationes in hac materia latet de-
 ducenda.**

A D D I T I O

Ad Num. 1.

34 Vide et, quæ latè deduxi supra in addit. ad dis-
 curs. 3.

Ad num. 3.

35 Per conjecturas ex fado testulantes posse probari contractum non fuisse initum pro persona nominanda, sed pro eo qui contractus, licet pro persona nominanda apparetur contractus videtur initus nemo dubitat, ut per *Berriar. vol. 8. 4. & Epif. Rott. disp. perit cap. 39. n. 25. cum plurib. seq. Palm. alleg. 152. 261. per tot. Cui. de Luc. de locat. dist. 36. num. 8. & illi, quos adduxi supra in addit. ad dist. 3. multo. Plures autem conjecturas enumerat predicti Authores, ad quas vos remittimus, ne inania laborem as-
 36 sumamus.
 37 In casu enim quo apparet per conjecturas con-
 tractum non fuisse initum pro persona nominanda, & nullatenus contrahens aliquam personam nomi-
 nasset, talis nomenclatio haberi debet pro nova contra-
 ctus venditionis, & nominatus dicitur novus emptor, sive acquirens, ad hoc traditur per *Epif. Rott. dist. cap. 39. num. 17. 38. & adeo nominatus nullio jure
 38 possit negare nominati solutorem, inquit preterea, ut
 ibi per eundem Epif. loc. cit.**

Ad item 18.

38 Adde *Elm. cap. tractat. num. 4. dist. sed natura de
 consil. Cui. Jan. consil. 133. n. 4.*

A R G U M E N T U M.

Compensacionis exceptioni quando intelligatur
 renunciatum per continentem se debitorum
 creditori suo.

Et an presumptio solutionis inducitur in eo,
 qui nulla fuit mentione sui crediti debito-
 rem alienis se fecit.

Latissime agitur de hac materia cum suis limi-
 tationibus, ac declarationibus.

S M M A R I U M.

1 Compensacionis renunciatio inducitur in creditore
 constituto se debitorum suo debitor.

Conveniam. sed num. 3. 5. & 34.

Declara id procedere in obligationibus juratis, vel
 in forma Camere, num. 4. & 35.

Præ in obligationibus aliquæ forma specialis facta,
 num. 6.

Contra has declarationes contrarium firmatur ex
 7. & 38.

Limitatur conclusio principali, quando compensa-
 tio efficitur in forma 12. amplius, & declara, ut
 ex 40. 41. & 42.

2 Et quando debitor constitutus ignorando creditum
 compensandum fu. 15.

3 Situa debitor prefinitur, quando aliunde se con-
 stituit debitorum suo creditore.

Declara, ac limita. prout numer. 28. 29. 30.
 31. 32.

4 Equitas semper præ oculis haberi debet & ju-
 dicat.

5 Compensacionis optima magis optima non efficitur commu-
 niter, ac verior 11. 9.

6 Contra agnoscitur lex ipsa aliquando firmare res-
 pectat.

7 Equitas ubi intrat, fallentia ipsi legi inducitur,
 num. 10.

8 An compensacionis renunciatio inducatur in sequeptio-
 ne terminis ad solvendum.

9 Renunciacionis, quæ ignoratur, nunquam pro-
 fuitur.

10 Pignus ad ignota non prefinitur.

11 Ignorantia prefinitur in herede, vel alio nomine
 alius agens.

12 Situa Principalis arguitur & probellione scriptu-
 rationis facta per Procuratorem, ibid.

13 Limita quando Procurator aliunde, quam in Preb-
 pulo verificaliter ear habere potest, n. 20.

14 Probatio, quando habet contrarium prefinitatem,
 nihil concludit.

15 Retentio semper competit citius compensacione pro-
 bationis, vel renunciationis.

16 Retentio non opposita in preterito adhibetur.

17 Exceptio, siue opposita resistit a narratione facti,
 vel aliunde accedente est, & ex 25.

18 Locus in quo formatum fuit, non est.

19 Procurator ad pignus, vel rem libera, non potest
 creditum Principalis mutare, neque creditum con-
 ceptum renunciare ibid.

20 Creditum non prefinitur receptis debitorum quod ali-
 teri taceat.

21 Renunciatio compensacionis fieri debet verbis con-
 pectis.

22 Renunciatio retentionis non extenditur ad compensa-
 tionem, & è contra.

23 Principes de equitate non obstant compensacionis
 renunciationis saltem mandare judicem ad in-
 spectum Partis, et illam adjuvare.

D I S C U R S U S XXXII.

A Dversus compensacionis exceptionem oppositam
 reprehendit DD. ex adverso inclinantes pro M.
 Petro Maria Gentili, quod tamen renunciamus ei fuisse
 à M. Generis Bernabò, et eo quia non compensatur, 2
 imò penitus prætermissio eo, quod ibi à dñe M. Pe-
 tro Maria Gentili dicebatur, et eodem confutatio de-
 claratur per ea, quæ tradit *Duran. in det. 147. num. 9.
 & det. 404. num. 11. & Rott. det. 305. num. 6. par. 3.
 rec. Rota coram S. archiep. Alex. VIII. dist. 138. num.
 fin. de Luc. de debiti. dist. 46. numer. 3. & in suppli-
 mentum sibi dist. 163. num. 6. nec non ego in ead. Al-
 bingua. tractatum, quæ est 261. 2. numer. 43. post meum
 2 rest. de success. ab intest. Vel saltem creditum compensa-
 tionis casu oppositam à debitorum esse prefinitum su-
 binum, ac extinctum, cum verissime illi non possit,
 quod aliqua creditum abique compensacione se debito-
 rem alterius constituit *Rott. det. 379. num. 19. par. 17. rec.
 & det. 305. n. 4. 5. 6. par. 2. & det. 354. num. 9. par. 1. ad
 Castald. consil. 151. n. 9.**

Verum responsione ex diametro oppositam, 3
 Prout tacitum renunciamiento compensacionis induci
 in eo, qui non compensato, vel situm non premon-
 strato credito suo si constituit jureperando sui debitorum
 debitorum. Num hæc formula spectat potius ad negis
 firmandam obligationem debitoris, & sic creditum ma-
 gis tunc, ac sicur reddat pro suo credito, quæ
 ad modum solvendi, et precepta dicitur promissum
 uso modo, quam alio *Adm. de convent. trad. 2. dist.
 160. pag. 3. lra. A. Adm. sentent. per lib. 1. cap.
 4. num. 2. & pro veritate aperissima reprehendat Cui. de
 Luc. script. & tract. item tradit *Berfen. de compensa-
 cap. 1. quest. 22. num. 11. 12. Cuius. contrari. 441. nu.
 7. Cuius. 163. n. 63. Jo. Vincent. de Anna allegat.
 num. 3. par. 2.**

Secundò dicam prædictam compensacionem renuncia-
 tionem locum habere solum in obligationibus juratis,
 seu in forma Camere constitutis [ubi semper juris-
 metum intercedit *Zachariae de oblig. Camer. quæ 25.
 n. 5. & Rota post num. det. 162. nu. 7.] quia verum
 juri etiam quicquid tenent ad prædictum, seu in forma spe-
 ciali.*

§. 9. num. 7. 8. 9. 10. ubi etiam dicit, quod idem est in Jure aliquid de novo supervenire, vel ad noticiam pervenire.

Hæc enim declaratio, seu limenium recte faciebatur ad casum nostrum, nam novum debitum non erat contraxit ab ipso credente creditoris, sed i dicta M. Generosa, qui procuratoris ad vocem postulationis ejus vix, ut quia facta foret verisimile etiam, imò prefatum eam non habuisse scientiam de credito ejus vix, quod comprehendens modo adduxit ab hereticis, vel pro hereticis deputato, cap. postquam et quoniam de reg. jur. in 6. Gratia, cap. 71. m. c. ad hoc. conf. 128. et. 11.

Et licet non habeant eadem vero infirmitates bene
sentiantur M. Genesia probare et eo, quod et non ob-
ligationem ad ea inferunt, sunt illa compensatio-
posita in altero iudicio moro et dicto M. Petro Marie
Genesi adversus M. Jo. Baptistam Folium non Curato-
rem p[er] heredes, ac hereditate q. M. Jo. Lamen-
ti Bernad[us] demonstrat, quae praesentium dictum
M. Folium notantem de dictis compensandis habuisse
et dicto M. Genesia procuratore rebus post motum
ad ejus vero, quodmodum exponeat scilicet princi-
pales et productione scripturarum fida et sua Procu-
ratoris ex eo quod venimus erudendum est, et con-
cludendum eas sententias et Procuratore productas
et subornatas fuisse et suo principis, ad tractatu
Rev. et det. 119. m. n. cor. Uthid. et det. 360 m. 3.
pat. 5. det. et det. 11. m. 3. par. 10. det. Rev. cor. Ger-
ard. XP. decif. 331. moner. 12. et coram Buratt. decif.
706. mon. 12.

Vener. confidendum hanc presumptionem scientia
ingredi posse dominari in causa, quo verificari pro-
curator chunale habere non perat jura produca, quan-
to suo principali, fente ad nostro, quo M. Gensura
erat fatus Procurator ad votum a viro confilium pro
morem suam, quomobrem M. Folia depurce, seu
Caiatui notitiam de debitu compendioso habere po-
tuit ab herede, vel Confiliario relicto a Testatore,
vel ab ipso Testatore passio and defuncto, onile sci
presumenda ficutie in dicta M. Gensura, in ditione
qua *Ret. coram diti. Greg. XV. det. 331. m. 19. v. v.*
sed ad accordium, & facti Ret. coram Berniti. diti.
det. 791. m. 13. & generaliter quando probatio habet
contrariam politiamem, nihil concluditur in pectore de
probat aliquo monendi Cae. de Lac. di diti. diti.
103. m. 3. & Ret. cor. Celf. det. 161. an. 3. Palm. Jun.
aliter. 1. ad. Rom. 11.

Annuaire mentionner ultérieurement, quod licet prohibita esset
per compositionem, tamen licet transierant in fideles, poterant
bene deinde accipere iuramentum non obdantes, quod
finitur compositionem in defectum compositionis, ut dicitur
in eodem per Zachariam, adducitur ad Seraphin de fide
nom. diff. prolog. 74. nom. 6. Cypri. latic. diff. 1. v. 33.
Gerson. cap. 72. nom. 29. 30. 31. Galfr. de
officiis. Gerson. diff. quod. 18. nom. 12. et ibi Zacharia
nom. 32. Rursus per Nicolaum de eff. j. diff. 34. in fine
Gabriel. refut. 16. nom. 6. Utriusq. confite. f. 42. apud
nom. 25. cum pitebis. Jac. Ric. Roman. diff. apud
Gustave Card. de Luc. de deher. diff. 60. nom. 8. C.
diff. 163. nom. 7. et de regal. diff. 108. nom. 3.
Et facient matris per Gregor. de excep. cap. 16. m.
30. et Seraph. de compen. cap. 1. q. 12. et f. 9.
et f. 10. nom. 1. ibi dicitur, quod nullus est casus,
in nulla dispositio, quod reuocantur excommunicationem
quicquid contrarium essetiam Seraph. diff. prolog. 74.
nom. 144. et Gabriel. de pene. concl. 7. m. 3.

23. Neque oblatre poterat, quod non fuerit oppolitatus
scendo in processu, prout tunc necessarium, ex firmat
per *Rex. la. dec. c. 74. m. 4. j. to. par. 3. c. Sabell. ref.*
v. m. m. c.

14 Quid sufficere fuisse oppositum factum, si licet deb-
tum credendum preceus, ex quo illatessitibus, *Vincen-*
de Franch. in dec. 307. an. 17. Ror. Episc. Sitem. cap.
166. num. 3. Regem Cypri. larr. dec. 26. quem referit
de Insuper. Haden. ad Surd. dec. 127. num. 20. ver-
uam in cap. 1. ubi ad fuisse pulchrum in Sacro-San-
cto referit Neger de except. cap. 13. n. 2. Pincum. alleg.
131. num. 12.

c5 Et licet alie doctrinae loquatur ut terminis con-
pensionem, attamen nihil eadem ratio, nempe a
genuinum, quia componant, de terminis a suis pr-

cedant, quinimodò ista dicitur compensatio indicenda :
Respon. de compensat. res. p. 1. q. 1. c. in princ. C. cum. d.
Maxim. de cens. exco. regular. 28. num. 33.

Idque sic regulari in quatuordec exceptione in-
notuam: (theoris elidens, & non superius, quod forma-
liter opponatur, sed sufficit, quod narratur factum,
ex quo oritur exceptio, cum petitis huiusmodi, ac si
fuerit opposita, tradit *Enc. dell. cop. 1.4. non 4. &*
in puncto exceptionis compensatoris Niger della in-
creta.

Celsum, denique in modis suis omnes illas dispositiones ex pondere, quæ, ut ait Isidorus, in DD. mens Colemabitur, quod nempe dicta M. Genitura, licet procuratrix possit motum cumblera, non potest hoc jux compositionem inspicere DD. Genitibus in præjudicium hereditatis, ex delictis suis pendularibus *per Rot. coram Coecilia. dec. 379. num. 2. Nisi. conf. 641. num. 6. & per Galin. de procurat. part. 1. cap. 5. num. 117. & per Carol. Anton. de Luc. addit. no 19. cum plurim. vers. seq. & in prædicto quod non possit uti hereditate remittit, & c. nullius exceptioni renouare. *Scapp. & Gessner. dec. 79. no. 4. & in 6. Pij's decr. Nupt. 22. num. 6**

Circa secundam inspectionem, an felices praeferantur solitis creditis pro compensatione oppositis. Distinguentur duos casus. Primum est quando debitor se obligat, vel solvit creditis suo non compensato ejusdem proveniente ex eadem causa, seu ex connata causa iustitiae negotii societatis, & huiusmodi, quo casu Doctores praesumptionem solutae crediti inducunt, & in hoc sensu procedunt iuxta in contrarium elegata. Secundus, quando solvit, vel se obligat ad solvendum non compensato creditis, quod ex diversa causa procedit, & tunc illi praesumptio a Doctores non admittitur, ita distinguendo declarat. *Castro. in l. si quidem pro. C. de transact. Bald. p. s. Cast. in l. reus pro. Proleg. de Solutio. offest. s. cap. 1. num. 93. Florent. consil. 39. num. 66. tom. 1. Berzoni. consil. 464. lib. 1. m. 17. Gratian. distict. forens. 338. num. 14. Alciac. de solut. cap. 40. Ald. consil. 11. num. 3. voss. non offest lib. 2. & Rot. dec. 166. nu. 14. per. 18. rec. & dec. 576. nu. 18. per. 1. & dec. 404. nu. 18. 19. part. 6. com. 1. adeoque cum creditum compensandum in nostro casu procederet ex diversa causa, nullo modo iurabit elegata solutio praesumptio.*

Tunc etiam, quic M. Genua, uni procuratoris dicit q. M. Jo. Laurenti, coijt nomine novum debitoru filiosq. nominu eligunt quos habebat de debito circ duo dicit M. Laurenti, quod ubihas hereditas con penitendum modo dicitur per Jura allegata mox fa pra in verb. *Tunc procedere* in quibus corroboratio nem addo. *Finis*, cap. 26. m. 24.

In omnes denique talis ex fide dicta conclusio
se non sufficit ad inducendum praesumptionem
falsitatis, nisi alia convenienter per ea, quae tradidi
percho. *Rat. dec.* 259. num. 4. 3. part. 4. tom. 2. re-
s. dec. 303. ad. 6. par. 3. ccc. *Andree. controu.* 37.
ar. 13. c. *Neofan. de compofig.* cap. 3. qua. 1. per
10. de principis *secundum* q. et *hic* *Rat. Dec. Epist. fixan-*
148. lab. num. 15. c. cap. 655. num. 11. 12. 13.

Quinque luebatibus in sacro contractis adus
de circumstantiis, per quos praedictum credens nos
quem fuisse solentem epistolarum, de primis et compo-
sitione huiusmodi credens illis deduxit, ut aliter non
pōt iudicio merito de anno 1886, ut dicit à M. Pons
Marie Genot, un herede Paris, lui, *Rev. descript.*
379. Ann. 15. pag. 12.

Secundo ex eo, quod constat predictum cedendum procedere à venditione enjampm prædicti facta M. Av. dicti M. Genalia ejus barba à Simone Adano, et intra huiusmodi nomen dicti M. Empesini cessit dicti M. Jo. Laurentio ejus crecentio pro lib. 400. quia non est verisimile, quod Adano debitor, qui nomen ejus dicti M. Genalia ceffert creditori suo, solvens aut à debito esse acceptetur, nemo enim reale persequens est vulgaris iustitia, et quomodo necesse persequantur salvere, quod non debet, *Responsum Chif. derif. lib. 9. c. 1. etiam Duras derif. 349. num. 6.* ita enim persequantur est reus pili debitoris, quod etiam cessum erit, et sibi an pili non debeatur, ut in pondo, *Duras derif. 349. num. 6.*

dec. 319. c. 13. & faciens tradit per *Ademum*, prop. famo. 49. m. 1. lib. 3.

A D D I T I O.

Ad num. 3.

- 34 *Alde Gutierrez de compens. lib. 1. quest. 27. cap. 31. & 34.*

Ad num. 4.

- 35 *Alde Epife. Rocc. cap. 146. m. 13. par. 2. ubi latet de materia. Amas. refol. 17. m. 12.*

- 36 Hanc tamen remissionem compensationum fieri debere verbiis expressis, voluit *Rap. dec. 487. ubi etiam dicitur*, quod si fuerit renunciatio remissioni, non debet huc remissio extendi ad compensationem, & sic viceversa.

Ad num. 7.

- 38 *Alde Gutierrez de compens. lib. 1. dist. questum. 17. eam. 43.*

Ad num. 11.

- 39 *Arreza* hac summa acquiret solent de facili Principes mandare Inquisitis ad infamiam partis, ut non obtineat compensationis remissione illam admittente, ex motivo *Amas. refol. 17. m. fin.*

Ad num. 12.

- 40 *Alde Ademum par. 8. decif. 487. ubi eo magis procedere datur hanc conclusionem*, quando quibus patris habuerit litterarum expressarum, sine mandatum, nec patet executionem utriusque eorum respectuque creditum.

- 41 Vel quando utrinque respectu debitorum ubi iuramentum, & obligatur camera multum. *Rocc. Epife. cap. 146. m. 13.*

- 42 Utinam contra communis spacio denegatur compensationem contra iuramentum, seu Cameralem obligationem, intelligi debet de ea compensatione, quae opponi debet; sicut vero de ea indulta ipso iure a iure ad effectum praecipuum pendendi cursum usurarum, *Arreza. dist. cap. 146. m. 16.*

A R G U M E N T U M.

Am. & quando solutio adiectus possit agere, & qua actione contra debitorem ad recipiendam solutionem. Ubi aliqua de literis cambii, & quid importent, & qualis sit eorum obligatio quando acceptatur inserunt; Mandatum datum prius adiecto de solvendo alteri, an faciat secundum adiectum, & quid operetur.

An. & quando mandatum morte mandantis extinguatur, & ad hoc intelligendum etiam sit, cum de mandato necessarium, tum de mandato de solvendo creditori, ac aliis mandatis. Ubi plura circa materiam adiecti, ac mandatorum ad quietatem fore mercatoris explanantur; an & quando declaratio testis fiduciarum probet, ad lausillam explanationem Textus in l. Theopompus ff. de del. praeterea.

S U M M A R I U M.

- 1 Falsi Serui.
- 2 Adiectus solvendi ubi citat debitorum agere post, nisi recipiendo solvendum, & m. 36.
- 3 Amplius, licet debitor promissus solvere simpliciter adiecti, c. 3. m. 12.
- 4 Speciali mandatum requiritur pro cessione iuriam.
- 5 Adiectus solvendi acquirit actionem contra debitorem, quando debitor de mandato creditoris promissus debet solvere, & c. 3. m. 36.
- 6 Sicut si non promissus solvere m. 6. 10. & 59.
- 7 Falsi, si adiectus ipse creditor, c. 7. & 14.
- 8 Mandatum de solvendo morte mandantis intelligitur revocatum.
- 9 Adiectus solvendi litterarum cambii, si non est cre-

ditor, non potest agere contra acceptantem, licet ipse acceptator impoat promissionem de solvendo, & m. 60.

Et acceptator simpliciter non datur m. 13.

Sicut si adiectus ipse creditor, & tunc habet actionem, quem nunciat post, c. 14.

- 13 Mandatum, quod datur prius adiecti de solvendo alteri, facit illud secundum adiectum.

Et si adiectus ipse creditor, talis mandatum nullo modo revocatur post, c. 16.

- 17 Testis solvendi, licet fides adhibenda sit, non creditur, nisi cum iuramento deponat, & m. 48.

& pluribus par. 1.

- 18 Mandatum ad exigendum non probatur per testes, sed per scripturas.

- 19 Declaratio iura substantiam debiti non variat illius naturam, ac naturam.

- 20 Nec datum dependens ab executione alterius mandati requiritur promissionem illius, à quo dependet, ut possit revocari.

- 21 Mandatum ubi indicatum, praesumitur, & cum omnibus suis qualitatibus observari debet.

- 22 Mandatum datum de solvendo alteri revocari potest, & quando hoc procedat, & m. 28. 39. 30. 31. & numer. 40. cum pluribus sequentibus.

& 62.

- 23 Credituri per mortem mandantis m. 33. & 34.

Sicut si adiectus sua potest ut stipulatione iusta inter debitum, & creditorem, m. 25.

Idem si mandatus solvere promittat credituri m. 26.

Reprobat hoc datur m. 27.

- 24 Adiectus acceptans a solvere fieri debet obligatum passivum solvendi, solum consensu mandatum de recipiendo solvendi acceptasse, ibidem.

- 25 Lex aliter si de solut. applicatur, & c. numer. 30. & 31.

- 31 Adiectus post litteram contestatam per creditorem non debet agere aut post amplius solvi, & cum alio litterarum mutuum transmissis, & m. 63.

- 32 Acceptans litteras cambii tenetur litteras solvere aliam post mortem fideiussoris.

Declaratur m. 36.

- 33 Mandatum ad faciendum, quod mandans fuisse statum, non expirat morte mandantis, & m. 60.

Et sic mandatum de solvendo credituri, m. 34. & m. 40. 41. & fin.

- 35 Mandatum tendens ad faciendum totum morte non extinguitur.

- 36 Adiectus litterarum cambii impoat novam promissionem solvendi m. qui litteras praesentat, & m. 37. 65.

Qui solvit in alia acceptationis mandatum extinguitur m. 38.

- 39 Mandatum revocatum, vel de solvendo credituri, morte mandantis non expirat.

Contrarium cum. 40. 41. 42. 23.

Hoc tamen procedit in mandato gratia iustitiae, sicut in mandato necessitatis causaturum.

44. & 45.

- 46 Mandatum cessans post mortem ad faciendum totum non potest revocari, & m. 47.

- 48 Declaratio iustitiae fiduciarum, licet unica, facit plene probationem in ea, quod deponat, addendo deponat cum iuramento, & c. 49. & 67.

- 50 Explicatur Tit. in l. Theopompus ff. de del. praeterea.

Et hoc text. adaptatur omnibus aliis desponsationibus, ac contrariis, m. 51.

- 51 Fideiussarii iurata declaratio non sufficit, nisi alius concurrentibus iuramentis.

Hoc non militat in iuramentis, & m. 53.

- 52 Causa singula debiti non probat in praesentibus eorum, quibus contrahere prohibetur est.

Amplius, licet possit minus fuisse Deverio Jurdicio, in amore, & Spuria solamentibus.

num. 55.

- 57 Adiectus solvendi post agere in vim tacite mandati resistendi ac apocha, quoniam non amplius de alio creditore solva a creditore.

- 58 Et hoc etiam procedit in litteris cambii, sicut quidam

me transiisse alibi pro exigenda aliquasum-
ma, quia videtur illas à fratribus procurator
ad exorandum.

61 *Quando mercede sunt diversa, & non correspon-*
dent uter si, partem suam adimpleri sine alio,
aut desinam.

66 *Atandarum necessarium datum alicui de futuris
est revocabile solationi non adini falte.*
Limica tamen, ut hñ.

Temora, Mandati.

DISCUSSIONS XXXVIII

Ultra superiora deductio procedens effluensque, ubi hinc causæ educti sunt 1235 proinde expellens, ubi fortassis jura spemus ut Advocati hinc adductis hinc causæ ageretur, illa detrahere, de quibus brevis fundamenta, cum quibus dictum M. Grotium nullum haberi jura, ac adhiberi preterea regulas procedens fuerint illud ac reddidit ostendebat, ut quæ non intelligit facti specie prædicta. Jura fundamenta dissimile perperetur, hoc idem quoque præmittit modò colat.

Di Francesco Spasola creditrice dell'anno pecuniario che fu stipulata fra i D. M. Genesio, detratte d'essi, e pagati a detta dell'istesso Francesco, a lui e ad altri, che potesse ordinare dalla M. Genesio, intendi, che paghi, i pagar debba al Sig. Gio. Battista Rossi per affittare gli ordini, che iſto gli si ha dato a misura. Potrebbe poi morirsi dalla D. Francesco diſon Sig. Giuseppe Rubens che detraggeva, che gli ordini a detta dell'istesso Signora Francesco erano di effigere detta partita per doverla pagare in mano dell'istesso Sign. Pier Maria Gentili a conto dei denari, che aveva somministrata a detta dell'istesso Francesco in maggior somma, a così dichiarare che detto creditore ha speso, e speso al detto dell'istesso Sign. Pietro Maria, al quale avrebbe effigere iſto l'istesso di poterla effigere, e riceverla se si in suddetti 1000, somministrata fu Procuratore per quanto fu di bisogno al Signore detto creditore, guardare, e alle ſue attive in ogni forma.

Ex his enim constat: quod D. Rufinus non potest esse causa repraesentationis personae, unam simpliciter ad-
 jectam ad recipientem semper si monitiona sit facienda
 à deo M. Genetia, alteram mandatarum ob observand-
 um ordinem fieri oportere à D. Cressace commissis
 Consideramus igitur ille un adjectus non poterat agere,
 nec jura ordinem, nec quantum, nec aliquid aliud circa
 monitiona facienda ultra viam talem solutionem sibi li-
 berius dictum l. quod Populatus 10. ff. de flat. Adver-
 ear. regis. lib. 1. cap. 4. num. 1. lair. Alsfeld. de mor-
 cu. dist. 72. n. 4. Reber. Episc. cap. 33. n. 34. verbi
 larem, Salsed. in l. hys. ordi. par. pr. 149. 27. num.
 104. ita in dictum M. Genetium nullam de dictis facien-
 tiis, quibus ipse crederet, transiundere poterat l. ar-
 mo pias ff. de reg. jur. Gabriel. l. inf. 155. num. 30. lib.
 1. commo citum quod ad jura ordinata speciale fuit
 per recipientem mandatum Cien de l. inf. ita 2. quib. 4.
 per. 15.

Ad hac conclusiōe, quae infirmari non poterat, de-
clarare conueniebant in nostro casu DD. ex diversis in-
formantibus, et eo quod D. Generus per Ripulacionem
obligat sui dictos penitenciarum tuentibus solvere dictam
D. Franciscam, nec non quod ordinatum, quod postea ab eis
fuit dictum Rubens, se figura, declarans vigore
promissionis factae a dicta D. Generis medio dictae
Ripulacionis inter eam, & M. Franciscam tunc, de
dicta Rubens licet simplex Solutio: adiectis acquisiti-
uonibus conuenientibus dictam D. Generum per statum
in ea aliud et in ea, fin. ff. de solut. et obli. gloss. Statu-
de commerce, §. 2. gloss. 7. n. 76. Alerius. se resp. cap. 4.
lib. 1. Artyd. de mortat. §. n. 13. Rota Generum
dicti §. 2. cum §. vlt. sic ut non negant, et cum §.
Rota. Exli. cor. 92. cum §. 2.

PRO: *Epigr. lat. 9a, lib. 33.*
 Pro seipsoque amandareturam D.D. meos Rita
 malinosos de aquosivo desuper acceptos ab aetherio, ad
 quod referenduram dicit pro clausura figurabam eius.
 Primum est, quando Titius singulari a Sempronio libe-
 re solvere, aut Cajo, secundus, quando Titius singulari
 a Sempronio libe solvere, aut Cajo, et postea refe-
 ret promissa solvere deinde Cajo aetherio. In primo ca-
 so *Argaz, de Causis, Tit. 1.*

Discutius XXXIII.

tu promissio facta Titio à Sempsonio (licet in stipulationem fuerit delicta) sit, ut Cajo solvamus, non operatur quod sit acquiescit aliqua dictio dicto Cajo adjecto, quia secum Sempsonius non contraxit, imò illa stipulatio habet solum vim mandati semper edendi et vocabilis ad eundem creditorem proxi et T. var. i. expressio in dicta l. quod stipulator titi, ff. de fidei. Stac. de eumores, ff. d. 2. §. 2. ff. num. 37. et num. 63. vers. primum quod, optimè de omnino validis Gabr. in conf. 133. num. 27. 28. 40. vers. Jam non modo, et num. 42. lib. 1. Barro conf. 1. §. nam. l. Secus si adjectus esset verbum stipulatus, vel solum remanere deberet propter aliquem finem peni adjectum, quia tunc si effectusquis in illa dictio pieper litem intercedit per T. var. in l. habet marcia ff. de pignori. concludit Bar. in conf. 71. num. 1. quod sequitur in pando Barro dicta conf. 1. §. nam. 21. Aliter. conf. resp. lat. 4. num. 3. lib. 1. l. etiam Barro. conf. 26. Barro. dicta dicta cap. 9. §. 2. 36. 37. cap. 2. num. 1. 3. 4. In secundo autem casu sit, quia ex nova promissione facta sit adjectio à fidei te debitor acquiescit etiam, in et T. var. cum sua §. 2. et l. §. de fidei. de in l. etiam. loquuntur Alar. et Alar. Alar. de iur. G. et in, in contrarium citat, nec non in hoc semel Sempsoni sequitur Alar. in conf. 179. n. 32. vers. et per hoc, et hanc distinctionem adducit verum etiam Cajo cap. 6. par. 1. num. 131. ubi verum fallit, id ipse adjectus contrarium in se habet, ex quo veniat solutio facienda, tunc si quidem sit legale, quod cum modum contraxit, necum autem Alar. de fidei. lat. 34. in additione. quare sequitur Uffid. consil. 49. n. 28. Et cum iissem in causa, num dicta D. Generoso per istam oblationem solvere dicta Rubro, nulla in adeat actionis ratio.

Ultima non apud D. Genera promittit solvere de-
de Rubio adjecto, autem per morem Da Francisci
mandatum terminabit existimandum mandatum hoc de sol-
vendo, quia cum illa promissio fit de fuisse uti, qui
non erat creditor, sed simplex adjectus solutioni, non
poterat illum promissionem recipere ne quod simplex
adjectus, ut dicit, nisi alius facere potest, quam ultro-
neum recipere solentem, & sic non obstante illa pro-
missione, quo nullius rebus sit, res actore remanet
integra, quo casu quandoqueque possit revocari man-
datum Sacre. Sen. caus. 167. num. 4. Alique citat per
R. F. De Asfeld. de communi. diff. 1. num. 26. & diff.
2. n. 16. Ad id. de mand. infir. de narural. mandat.
num. 3. vrf. & vbi Gabriel. caus. 153. num. 30. et 31.
caus. veniens ante videtur. Crescen. dec. 13. de pro-
cur. & per ratione nostre mandata revocationis
intelligitur, seu existimatur in istis causis Decret. caus. 421. n.
15. Allegat. Sen. caus. 68. num. 75. lib. 1. ubi videtur
falsi litterarum, & in terminis litterarum cambii, in
quibus lites illic acceptae fuerant si solvere debent,
quo acceptatione stylo mercatorum, ut infra notum
est, utri acceptationem mandato de solvendo, im-
portet etiam promissionem de solvendo favore literas pre-
sentantis, statuentis illa, cui licet solvi debent, non
est creditor, non possit impugnare mandatum ab eo
cogit ad sus solvendum, quia non obstante promissione
sententi facti addone, & semper un simplex adjectus
Asfeld. de communi. diff. 73. num. 4. de vi simplex
adjectus comparatur simplici mandato non, alijs man-
datis et accepta regulatur ex parte Lamer. Diffell.
caus. 49. n. 33. optime Spach. caus. 161. Secus si ad-
dos esse creditorem, quia ut procurator ut in istam ha-
beret utilem actionem, quanti cum tali mandatio solu-
vere potest ut per Sicut. de caus. 167. n. 4. quem se-
quitur eleganter Platen. caus. 10. n. 110. et 111. clau-
sule dantes Grotius. in de caus. 153. numer. 34. &
35. 23.

Consideravit tamen potest in contrarium, ad quod non adherent DD. 12 adversa iura mentis, quod actum dictus Rubens efficit adfectus solutis, sed tamen M. Gentili. Nam Rubens dictas pecunias recipere debet ab D. Generoso cum mandato de eis solvendo dicto M. Gentili; uti Consuetor dicit, Dom. Franciscus mandavit, eo enim ipso quod dicta Dom. Franciscus mandavit dictis Rubens de solvendo dicto M. Gentili dictas pecunias, Gentilis intelligit adfectus curi solutis, seu Procurator ad accipiendum pecuniam, ad tradita per R. Generoso. *Idem* 113. s. 2. *Exempl. Ruben. confidit* ab. 20. cum *sec. quoniam* ita.

duz *Archiep. de Matera, discurs. 3. n. 3. pater fin. & quidem adjectus, seu procurator in rem suam, quia erat creditus dñe Franciscus, iuxta ea, quæ tradidit. Qualiter *Archiep. consil. 179. n. 3. vers. sed facit. & n. 31. & seq. Dñi. de Matera, vers. resp. sup. 4. n. 4. & per consequens, nequid ipse M. Gentilius in talis a-
 14 iura poterat, ut irradere Antistes in eo cian, ac ali-
 supra, sed tali emendatione amplius revocari non poterat,
 nec incidit per mortem, nec per expresse revocatio-
 nem, ex consensu per *Archiep. disc. archiep. 179. n. 31. & D. Archid. de commercio, disc. 53. n. 20. 21. Cam-
 ter, vers. resp. p. 2. sup. 6. n. 131.***

Sed verò nihil obstat, ut obijciat, ad hoc si ex ad-
 verso deductum fuisset, quia hoc mandatum in M. Gen-
 tili ad recipiendum solvendum probatur tantum per unum
 Ruben abhærentem, cui, licet uti Testi fidei
 17 citio, fides adhibenda sit, non credetur, nisi compa-
 ratione deponat, juxta inferius late deducta in §. &
 quævis autem plani sit.

Poterat quævis aliter etiam potest, quod ad
 huiusmodi mandatum probandum non advenitur. Te-
 18 stis, si exigeret scripturam, ad pacta per *Canter, vers.
 resp. l. 2. de procurat. cap. 4. n. 191. & Gentili, sup. 303.
 n. 41. & seq. cum sua declaratione posita fol. n. 51.*

Veritas tamen considerandum non potest, si non no-
 stro hæc doctrinam applicari, nam mandati substantia,
 seu dispositio consistat per illud instrumentum publi-
 19 cationem, in quo D. Franciscus mandavit iussit D.
 Genesio debitor, che paghi, a pagar debba al Signor
 Gio. Battista Regi per afferre in q. ordini di pagh-
 le ha data a viva voce, quomodo amittitur Ruben
 circa dictos ordines sibi commissi non operatur res-
 pectu dispositionis mandati, sed declarationis tamen,
 per ea, quæ erant in puncto *Simon de Pres, de inter-
 pretat. lib. 2. volut. lib. 4. n. 71. vers. tempore fol. mi-
 454. & seq.*

Vel aliter respondendum, quod illud mandatum in
 rem suam considerationem in dicto M. Gentili, insecun-
 do deducto, non potest per cum exerceri nisi contra ip-
 sum Ruben sibi solvere debentem, quia datum est ut
 cum hoc ordi, ut Ruben prius pecuniam recipiat à
 M. Genesio, & postea ab eo tunc solvam M. Gentili-
 20 bus, cum tunc mandatum Gentili ab executione, seu
 ad finem plerumque alterum mandati D. Ruben dependet,
 verificari prius illud debet ad effectum, ut dictus Gen-
 tili suam executionem possit contra ipsum Ruben, in est
 21 *179. in serie expressi, in l. fundo venditor. §. de acquir.
 poss. & in Paul. de Caste n. 1. opposit. Dñi. in
 comment. lib. 3. sup. 28. lib. 10. Paul. consil. 47. num.
 40. 42. & plurib. seq. lib. 1. c. 1. c. 2. quod ordo manda-
 ti tunc servandus est, & est indivisibilis, & regulative
 quod mandatum sibi generat, & in forma specifica ob-
 servandus, & cum omnihi fide quælibet, modis,
 ac conditionibus, seu instrumentis *Corda de acq. 2.
 num. 2. Regis et de Terr. in orati. de camb. disc. 2.
 40. lib. 5. n. 13. 14.**

22 Vel aliò quoque modo respondere potuissim, quod
 licet dictus M. Gentili per mandatum datum à Domi-
 nica Franciscus debitor dicto Ruben de illi solvendo, de-
 cipi potuissim propter suam inter se adjectum, si va-
 23 procator in rem suam, quæ ad talis agere potuisset,
 quæ conclusio habet etiam contrarietatem *Gabriel, in
 disc. consil. 153. n. 41. 42. per ea, quæ ibi notat, ac
 tamen illud mandatum datum Ruben de solvendo licet
 revocari poterat antequam Ruben posset acceptatio-
 nem manifestam possessionem fecisset de solvendo dicto M.
 Gentili adjecto, vel antequam Gentili hoc mandatum
 acceptasset, est *Taxus in l. alius posita l. fin. §. de so-
 luto, prima Gabriel, consil. 153. n. 27. & 28. vers. ve-
 rumenem tulerit, & n. 42. Sacra. San. consil. 267. n.
 4. Brevi consil. 198. num. 6. 7. & 31. Cyprian. comment.
 214. n. 40. Caran. disc. 4. n. 51. Archiep. consil. 20.
 n. 45. Archid. de mortis disc. 4. num. 4. 5. 14. 15.
 20, quodvis in contrarium afferunt *Rex cor. de
 23 resp. disc. 531. n. 2. ut notat per mortem D. Fran-
 ciscus revocatum fuit *Dir. consil. 421. n. 13. Matera.
 de tunc lib. 7. tit. 23. n. 43. & est expressa Tex-
 tus in l. fin. §. de soluto, quæ hoc adjecta vera restitutio-
 nem inter, quæ tradit ibi *Gloss. l. fin. G. pater fin. &
 post eam Cajet. in lib. 1. abhærent, sup. 38. in princ.
 sequitur à Revit ad primum Regis de litem, anab-pragm.
 1. n. 7. vers. & pra hac opinione, & Faber. in rem.*****

ad l. si verò 1. 2. §. idem *Martellus ad l. 2. §. mandat.
 de re in hac verbis, et autem, & post Dñtorem 24
 anem solvere, non talem post mortem meam solvi-
 tur, quia mandatum morte dissolvitur, item non mi-
 nus aperit probat *Taxus in l. i. cum quibus promissis 41.
 §. si quis §. si tert. pater. Bald. in sup. licet num. 5. de
 offi. delegat. Franciscus de Per. Fugitiv. lib. 1. lib. 2.
 20. 13. n. 1. quæ habet, & sequitur *Gabriel, de procurat.
 41. §. 3. cap. 4. n. 27. Matera, de acq. lib. 2. n. 46.
 Dir. consil. 421. n. 15. quæ sequitur *Cajet. de Testi.
 archiep. 43. n. 49. fin. M. Caran. disc. 4. n. 51. Ite-
 ra videtur si adjectus sibi possum in aliqua stipulatio-
 ne inter credentem, & debitorem, & talem est,
 25 quia si ubi solvitur solvendi adjecto data à credente
 debitori per stipulationem non potest revocari, adjectus
 potest quandoque illam per commissionem de sibi sol-
 vendo factam in aliena stipulatione acceptare, & ab
 ista acceptatione omni et sui agendi contra solvere
 debentem, in per dictum l. alius expressit *Martellus
 198. n. 6. 7. & 27. ad istam prolixam simplicem ma-
 26 tionem de solvendo creditori, quia si mandatum solvere
 promittit creditori, mandatum remanet irrevocabile
 & de cetero adjectus potest contra solvere debitorem
 agere *Sacra. San. consil. 267. n. 4. Cyprian. disc. con-
 trov. 214. n. 40. Caran. disc. 4. n. 51. Cyprian.
 disc. 15. per tot. de procurat. & per consequens man-
 datum non expirat hoc casu morte mandati, ex eo
 quia res tunc est amplius intacta.******

Hoc tamen Dñi dictum non procedere adverten-
 dum, quia stipulatio facta inter debitorem, & credi-
 27 torum de solvendo anem creditori habet vim simpli-
 cis mandati de solvendo, & hoc etiam si adjectus si-
 bi sit presentis, & acceptat, quia ejus acceptum nihil
 aliud imponere potest quam acceptationem mutui de
 recipienda solutione, ad tradita per *Gabriel, in disc.
 consil. 153. n. 41. 42. Quomodo conclusionem adhuc
 ne adjectus possit ad hunc sequere, necesse est, quod
 mandatum de solvendo post acceptum mandatum est
 28 promittit solutionem, vel si non stipulatio sibi solvi,
 ut est *Taxus expressi in disc. l. fin. de solut. & per
 dñtorem tradit *Gabriel consil. 153. n. 41. 42.***

Neque obstat *Taxus in disc. l. alius adductus à
 Brevi, quia sibi solvam dictu, quod per stipulationem
 inter debitorum, & Creditorem de solvendo
 29 anem Creditorem non potest sibi facultas concessam
 dñtore per stipulationem solvendi adjecto, item etiam
 inter mandante mandatum solvere post adjecto,
 ut notat etiam *Cajet. in repert. disc. l. fin. num.
 1. non repetit, vel. 6. Aliter, de acceptat. in po-
 30 1. §. 1. §. 2. sum. lib. 8. 2. 3. Archiep. de tunc
 lib. 7. tit. 23. n. 16. 17. non quidem dicit *Tex-
 tus quod in hac stipulatione indicat inter adjecto alio-
 quæ alio, neque per acceptationem adjecti potest sol-
 vere, quia illa promissio de solvendo non fuit
 sibi facta, sed soluta à credente mandante stipulata,
 idcirco tanquam habent vim simplicis mandati de
 solvendo, non potest in vim promissionis sibi per-
 sonaliter factæ ad adjecto acceptari, ad l. tradita per
 31 *Gabriel, loco supra citato, & ita videtur confirmare
 Gloss. in disc. l. alius in eo quod notat in nihil alio
 differa inter si illud duos casus, & tunc quando ali-
 cui mandatum sibi in alia stipulatione, vel post stipu-
 lationem, quæ in primo casu etiam inter mandan-
 te solvere possum adjecto, nisi tamen per creditorem
 fuerit in contraria cum debitor *Canter. num. par. 2.
 32 6. num. 125. & Ursini. consil. 49. num. 5. &
 22. quod quos videt alius limitationes, scilicet secun-
 do, in casu amittit illa mandata participant respo-
 sione maxime adjecti, in quæ nil magis transiunt
 per mandatum datum alio de illi solvendo per stipu-
 33 lationem, quæ alio modo conceditur.*****

Tamen tamen contra hæc possint adduci motiva, &
 prima quod si acceptat litteras euntibus, quæ manda-
 tum ad solvendum sibi adhibere debentur, teneat
 34 litteras solvere etiam post mortem debitorem, quæ est man-
 danti, ut repetat *Pagel, & Brevi, tenent *Gaut. de
 tunc, cap. 2. ut. 7. n. 242. & seq. de Franciscus
 303. & ibi *Caran. Annot. de Lei. cum pluribus
 ab eo sumptis *Archiep. consil. 47. n. 33. & 34. in quo-
 que à pati iudicandum est in predicto nostro casum man-
 datum non fuisse emanatum.****

Secundum, quod predictis directis obstat, quod 35

nempe mandatum datum ad faciendum id, quod mandatum facit mandatum, non continet morte mandatum, ut communiter tenent sententia per *Tertius* de l. fin. de vendit. *par. 5. ubi si amicus ff. de acquir. posses. de quibus peris Gabr. de procurat. censur. l. 1. n. 19. Treutinger par. de procurat. infol. 101. n. 7. Adam. de iur. et ambig. lib. 7. tit. 12. c. 3. n. 45. Golin. de procurat. par. 3. cap. 4. num. 17. Alii conf. c. 6. n. 17. Pac. Jur. dom. de procurat. lib. 3. n. 246. fol. mibi 128. Alderis de simulac. contrall. tit. 3. cap. 5. n. 110. & 113. Almar. de nullis rubi. 11. quæst. 36. n. 19. 60. 18. qua conclusionem recte deducitur quod mandatum datum ad sol-*

34 vendum creditum morte mandatum non intelligitur solum, ut per *Golin. Almar. & Alderis* locis mox citatis, quibus addo etiam in terminis *Alex. conf. 170. n. 9. 10. lib. 2. de diti de Puteo conf. 38. n. 17. lib. 3. Tertius* quod quoniam mandatum tenet ad faciendo Tertio, prout est mandatum de solvendo Creditorem ad debitorem datum, non morte extinguatur, sed trahitur per *Bald. in l. ubi quod pignus l. 4. n. 37. C. de Episc. & clero. Rum. conf. 7. n. 8. lib. 1. quem sequitur Almar. de presump. lib. 2. presump. 36. n. 35. Golin. de procurat. par. 3. cap. 4. num. 24.*

36 Verum circa primum ponderandum, quod acceptatio heredes caritatis presentatum ab eo, cui solum facienda est, necesse importat de mercatorum stylo acceptationem mandati de illo solvendo dicitur et sententia, sed novam potestatem solvendi ei, qui licentia presentavit, ut bene explicat *Gabriel. conf. 155. n. 23. lib. 1. Golin. de credit. sup. 2. lib. 7. num. 342. & fol. de Luc. ad not. 303. de Francis Almar. resp. 47. n. 33. & 34. Marcan. conf. 10. n. 18. 19. Sarr. conf. 51. n. 2. 5a. ubi eadem dicit, quod talis promissio, de qua libet alia simplex inter mercatores habet vim stipulationis, de ita quoque *Rum. conf. 198. num. 13. Puerari. conf. 10. n. 114.* adeoque dictum officio non potest, quod prædictum mandatum in heredes Caritatis acceptatis contentum non extinguatur morte, quia simpliciter per possessionem mandatum factum licentia presentavit non dicitur amplius stare, ut bene ac laudè explicavimus supra.*

Quoniam hinc Doctores in contrarium allegatos favere comprehensum nostræ conclusionis, quia licet si dicta promissio de solvendo in actio acceptationis dictam heredes licentia comprehendit, idem tamen, quod mandatum prædictum de solvendo creditum est 38 et existit per dictam l. fin. de solut.

Cetera recusatio dubitans mortuum non potest equidem inferri, quin communis aequationi subscritum illatum in antiquitatem insequenter opinio fuerit, 39 quod mandatum necessarium, de per insequenti mandatum de solvendo non explet morte mandatum, de hoc per *Tertius* in dicta l. fundi venditor §. ubi si amicus ff. de acquir. posses.

Sed illi eorum licet communis opinio non erat vera, quia non solum prædictum Tertius non hoc potest adimpleri, sed eo etiam continetur, ut recte inspicitur, de perpenditur, colligunt. Dicit enim in Pomponio l. C. quod si fundi venditor mandaverit alicui, ut emptor in vacuum possessionem induceret, eo mortuo non potest re. statutus etiam mandatum, si scias eum mortuum esse, de tamen si mandatum non esset solutum, citius foret cum ille mortuum, post 40 sit exequia, et eo tamen quod ignoravit cum esse mortuum, intelligitur recte possessionem tradidisse, non sequitur, quod mandatum sit morte solutum, quia ex iusta, ac probabilis ignorancia excusetur, ut est casus in l. inter causas in princ. ff. mandati. & in l. qui est in provincia ff. si vici. per. Castren. in reposit. l. fin. num. 26. ff. de solut.

Ultra quam quod pro hac opinione fiant Tertius quamplures expressi, in dicta l. qui est in provincia §. qui vici per. l. fin. ff. de solut. acquit. remissione licet, de qua supra l. mora. & l. quia ff. de iur. iudic. item *Judas Justus L. muerum §. indicando ff. de max. & min. propter quod non parum 41 admodum metui soleamus amicum, quod non veteres, ac insignes scribentes Barro male prædictum §. item si amicus l. fundi venditor intelligunt decepta fuerint, non sic tamen illi lesali Falg. in l. cum qui in provincia n. 3. voss. ad finem epistolæ ff. si em. puer. & in l. Cur. Jur. n. 21. per. Sylar. in l. inter Castren. de Comm. l. Tom. 1.*

casus n. 4. voss. sed hic attendendum ff. mandati. D. null. lib. 5. comment. cap. 18. de fide ad dictam l. qui est in provincia Philip. Rhenus. in sua illustrat. 94. deff. 17. quæst. 14. qui omnes tenentur ex illis supra prædictis mandatum, quamvis necessarium, morte extinguatur, de tunc est *Dre. conf. 461. num. 15. & in dicta l. qui est in provincia n. 11. Junia fin. Marcan. de lucra. & ambig. lib. 7. tit. 12. n. 13. num. 26. & 47. Covarr. in pæll. quæst. cap. 11. num. 1. & 6. per. 101.*

Solum hic optio potestatem inter modernos, quos plerique minus citati super num. 22. communiter committentes mandatum de solvendo, quod est mandatum necessarium, morte extinguit, seu revocatur, quodque in contrarium videtur non expugnato articulo firmare Alderis de simulac. contrall. in loc. ad adversariand.

Adversus tamen quod hoc disputatio habet locum locum, quando nos censum in terminis necessitatis prædictæ, secus si censetur tantum, ut necesse quando qui ob causam sententiam tenentis appellare, vel citationis comparere, & se defendere, cum tunc non cogitur ad prædictum facere, sed tantum ob tantum non datum, jura deducit per *Rum. in l. si defensor num. 3. ff. de procurat. Rhenus. conf. 113. num. 14. Alderis de contrall. tit. 3. cap. 5. num. 113. Jaf. in l. qui est in provincia §. sequamur §. Carth. Physic. censur. 65. Iura ad non fin. hoc idem ad nostram conclusionem supra firmatum super mandatum prædictum necessarium, quod non extinguatur, citare ego præsumi Tertius in l. si procedat ff. mandati. & in l. si defensor ff. de procurat. licet alio allegat cum cum illis Cur. Jur. pro nostra opinione citatur, quia prædictum 45 Tertius non loquatur in necessitate prædictæ, sed cum causa causatur, licet in presentem Rhenus, qui prædictum non tenetur, si potest se defendere, ut dictum Tertius explicat tract. Jaf. in dicta l. qui est in provincia sub num. 8. et melius voss. limitat.*

Respectu vero tertii motivi, quod nempe mandatum factum ad favorem tertii non extinguatur morte, respondendum est conclusionem non esse ad simpliciter intelligendum, quia esse contra Tertius, in l. mandatum C. mandati, & contra omnes alia jura pullum allegata, nec *Bald. & Rum.* in Explicat cum intelligitur, sed solum in eo casu, quando innotuit expressè collationem est post mortem, & dabatur, in illud ab herede revocari possit, jura delectem in 46 postea tractant ab *Almar. Tractatque var. capit. sub tit. de procurat. resp. 10. numer. 14. & Almar. de lucra. & ambig. lib. 7. tit. 12. n. 13. num. 3.* quo loci igitur continentur, quod si mandatum collatum post mortem est ad favorem, & commodum Tertius, non potest ab herede revocari, secus si ad eorum ipsius heredes: de pariter videtur *Adam. notum est de excep. in Caput. in conf. 118. numer. 38.* quia censetur mandatum collatum post mortem ad favorem Tertius potest ab herede revocari.

Sed collatus penitus in casu nostro omnis dubitans, nam pro parte M. Gentilis objectum solvendi notum probum eadem interesse, vel certum est collatum, ut ipse dicit potest fecundum adjectum in terra propriam.

Et quoniam Ruben mandatum, cui à D. Francisca jussu iniectiones suos overos quibus etiam, declaravit, & est gl. voss. de dicta distinguere *Statura Francetia* etiam de agere dicta parata per doctos pagari in manu deli distinguere *St. Pir Maria Gontila in caso del Amaro* & de verba summi- 48 nistrare in maggior somma, quod declarat facta à dicto Ruben, ut esse solvendo, quamvis nunc, plene videatur probare confessionem dicti dicti D. Francisca ad terminis l. Theopompus ff. de dec. postest.

Atque cum committentem in dicto, quod Ruben, qui dicta non esset cum Inramento ad terminos dicti l. Theopompus requirit, et cupit deseri declarare Ruben nullum solum mercede habere per *Bam. in dicta l. Theopompus num. 7. & ibi Alberic. Odo. Bald. voss. & in fin. Almar. conf. 34. numer. 1. lib. 2. Almagrad. conf. 78. numer. 1. Affib. dicit. 371. cum 6. Rum. quod Almar. Almar. dicit. 73. numer. 3. & etiam Argual. dicit. 14. numer. 14. Almagrad. de probat. conf. 48. numer. 3. 6. Rur. Episc. Almar. cap. 49. numer. 1. 14. Caput. conf. 143. numero 39. 40. En. dicit. 106. num. 16. & cap. post D. Terc. de poll. 49*

placiter, pro justo precio, vel similibus, aut commisso in arbitrium peritiorum, vel estimarum, sive à principio per partes electorum, sive post contractum ab iudicem partibus eligendorum valet, & in quolibet eorum casu dicatur pura, & perfecta vel conditionalis ante declarationem pretii.

S U M M A R I U M.

- 1 Falli Series.
- 2 Falli, si conditiones, ut pars pretii non valeat in arbitrium contrahentium conferre.
- 3 Declaratur nom. 4.
- 4 Falli accidentalia possunt conferre in arbitrium totum, & contrarium.
- 5 Venditio falli con la patti, e conditioni, che si aggraveranno d'accedo, perfetta ista, & valet, & nom. 15.
- Et tali casu, di quibus falli intellexerunt contrahentes nom. 7.
- In dictis falli accidentalibus recurrendum ad officium iudicis pro eorum declarationi nom. 7.
- 6 Falli substantialis, ut verè pars contractus, non valet conferre in arbitrium contrahentium.
- Itaque pretium non potest conferre in arbitrium ementis, sicut de aequitatis ratione nom. 10.
- Qua tamen saltem locum habent in totis Ecclesiis nom. 11. 12. & 13.
- Contrarium, quod possunt dicta falli, & pretium conferre, probatur nom. 14. 15. & 16.
- 16 L. in venditione C. de contrah. emp. declaratur, & nom. 17.
- 17 Venditio falli pro justo pretio, est valida.
- Item quando pretium eorumque ista in arbitrium boni viri, vel per peritiorum, ibidem & nom. 35.
- 19 Empioi singularem falli semper intelligitur pro prima iusto declaranda ad arbitrium boni viri, vel iudicis, & nom. 35.
- 20 An valet emptio venditionis, quanti res illa valeat, id est iusti.
- 21 Pretium pro relationem certis ab aliis habetur pro certo, & nom. 36.
- Reprobatur Germani, & Manf. contrarium tenentes nom. 37.
- 22 Venditio falli pro iusto pretio non determinata dicitur iustitiam commutativam.
- Contrarium firmatur nom. 38.
- 23 Pretium ubi non est constitutum, resoluta contrahitur incommutativa, & agit per prescriptionem verbis sicut traditur.
- 24 Contrahitur emptio non potest sustineri ut incommutativa contra metum contrahentium.
- 25 Contrahens agit ad declarationem pretii tacenda per iudicem, quando res empti non est empti iusti.
- 26 Pretium rei vendite, si conferatur in arbitrium peritei vera, non sita declarationi, contra illa resoluta, & iura nom. 39.
- Sicut quando non fuit illius industria aliquid certa pretia nom. 39.
- Sed predicta distinctio non est vera nom. 30. 31. 32. 33. 34. 35.
- Ubi etiam reprobatur contrarium.
- 26 Declaratur pretii requisitum in re empti, utrumque habere certum pretium ex consideratione, vel conventionis.
- 27 Pretium rei empti attenditur de tempore declarationis facienda, non venditionis.
- 28 Venditio falli pro pretio declarando a perito, quomodo utitur a venditore, aliter ab emptore eligendus est, valet.
- Quia periti cum more censentur à principio per periti electi nom. 39.
- Cajusq. de Commenc. T. om. 1.

- 29 An si arbitrii illius partem non declarari, non potest recipere ad J. de res nom. 40.
- 30 Et si causa defensiva, ut de res nom. 41.
- 31 Venditio falli pro pretio expresso, ad illud pluri vel minus, quod constituitur, valet, & est perfetta nom. 42.
- 32 Venditio valet, licet sola pars pretii sit certa.
- 33 Venditio sub pretio incerto implatur, ut nom. 43. quod in communi usi certificari potest & numer. 36.
- 34 Interest habetur pro certo, quando in consuetudine regionis in certa quantitate solent semper legi dari.
- 35 An testamento contrahat ob metum traditis inferioribus conditionibus, quomodo non fuerint empti, resoluta.
- 36 Adversarius non potest impedi committere merces contractas antequam illi interceptis. Littera ut nom. 50.
- 37 Nique Adversarius potest committere famuli falsitatis, nec quascunque alias, resoluta.
- 38 Adversarius optima gratia mixta non inferioribus in accusa iurisdictionis potest, damnum duciatur ad valorem alius rei veram, quomodo pretii venditur ab aliis mercatoribus.
- 39 Affirmat contrarium opinio, & vincitur complicitas per Antorem ut per.
- 40 Venditio falli pro pretio, quod concordatur, non valet.
- 41 Venditio valet falli pro pretio, qui res aliis fuit empti.

Junon. Contrahitur, si pars pretii incerti.

D I S C U R S U S XXXIV.

Uo, per que si non tenent ad observandum contrahitur est emptio in publico opponendum, & primo, quia casus panonum sententiam coloris viridis, vulgo dicti, Taberni venditur, non solum reperiunt illius qualitates, que sunt à venditoris promissa, nempe cum dicto est consignanda bonae conditionis, & aliqui aliqui modis.

Secundo, quia contrahitur emptio non ita perfectus, quia hinc inus per ita prout passim, venditur, & patet, ista si aggraverant in re partem, adeoque partes ponantur ab eo rebus, cum iste dicti non possit emptum contrahitur, sed totum promissum, & ita tractatur de vendendo, prout est in, quia cum huiusmodi pacta censentur pro contractibus, & pretia, non potest in arbitrium contrahentium conferri, ut in puncto dicit Rota Rom. decis. 631. numer. 1. 4. 5. part. 4. tom. 3. recitat. de quibus dicit possit venditio, esse potius nulli, dum prout omnia penitus incertum, sine inquis contrahitur venditionis nomen nullo modo meretur.

Nos verò pro venditionibus iuris nuncius, & in finis venimus, quod primum in sepe notatum, in dicti panis si non esset qualitates promissa, diceretur eos finis tales, quales promissa fuerant, nam cum hinc promissum dictos partes esse bonos, & non malos, tamen promissum debet intelligi, licet non esset receptum, vel occupatum, & habentem in, & tota macula, per quas difficultas esset vendibilis; quia cum emptio contrahitur, quod dicti prout octo, & novem annis jam praeteritis erant elaborati pro alimentariis, tamen erit, vel saltem facillime suscipere potest, quod sine aliquibus maculis non poterat esse, ut ex hoc pernotum utis alimentum diffinitionem esse, quod ex lapsu tantum tempore color venditio aliquos exiguos maculas non possunt, de qua maculatione non intellexerat partes, sed de illa, que prout solum, & armatum res succedit, ut sed in his similibus terminis interpretatur Rota Rom. decis. 119. numer. 2. 3. 4. part. 5. recitat. confirmata in dictis illis. coram Carolo. ubi dicit, quod & si fuerit promissum gratum non pondum, tamen promissum debet intelligi, licet non esset bonum, mercuriale, quia cum in specie esset expressum dictum, quod gratum esset recolendum de anno antecedenti, istum erat, quod non poterat esse sine aliquibus pondum; & de

Sententia, mortuo Principali, an contra Procuratorem defuncti, vel heredes pronuntiari debeat.

An mandatum etiam concessum post mortem capere relictis pupillis, seu minoribus heredibus propter mutationem suam, & hic late.

Item an expirare, quando nullus est relictus heredes.

Insuper mandatum, an duret post mortem praepositi, & qualiter iste illud post mortem obliget expensis Textus in l. eius qui in provincia, ff. si cert. petat.

S M M A R I U M.

1. Procurator relictus post mortem dicitur Procurator heredis, & non defuncti.
2. Contrarium.
3. Sententia post mortem Principalis pronuntiari debet contra Procuratorem defuncti in damnum, & commodum heredum.
4. Officio Iudicis postea sententia prodita ferri contra heredes.
5. Et in hoc casu non est opus citare Procuratorem defuncti, nisi confirmatus fuerit ab heredibus.
6. Provisus est nullus, quando non facta citatus Procurator, sed solum Principalem.
7. Lumen in causa absente, vel impedimenti procuratoris.
8. Relictus pupillis, seu minoribus heredibus mandatum etiam relictum post mortem extinguitur.
9. Declarata, quando aliter per mandatum praepositi non fuerit, & num. 42.
10. Et quandoque est integra, seu et non integra, & quando non est post mortem mandatum effectum suum servare postea num. 43.
11. Consideratur Socii, redarguitur a Corde Anton. de Luca de contrarietate.
12. Mandatum collatum etiam post mortem, & re non integra expirat, quando relictus adeo hares mandatum defuncti.
13. Et estignatur ratio.
14. Procurator relictus post mortem, & relictus dicitur procurator defuncti, & heredis.
15. Mandatum, seu praepositi ad regulandum statum expirat post mortem praepositi ab mutatione statum obtingente in praepositi, seu universitate.
16. Socii si praepositi, seu mandatum in litteris obligatum est & praepositi universi litterae datum, & num. 19.
17. Pater praepositi non censetur voluisse post mortem suam continuare negotiandum, quando de bonis suis universi sumptibus fiduciarius, & adfuit alii suis intercessit, seu pupillis.
18. Contra praepositi praedictum in litteris mercatorum scripse in modum solutionis tuncque debita assignavit, & num. 37. & laus sub eum. 51. 53. 54. ubi declaratur, & distinguitur materia.
19. Expenditur, ne explicatur Text. in l. eius qui in provincia ff. si certi petat.
20. Fideiussio nihil aliud est, quam subscriptio in se alienae obligationis.
21. Perita per quillo solendi valentem alii in concreto, visum est in eo obligum non inducere verum, ac praepositi voluntarium, sed potius fiduciarium.
22. Obligatio fideiussoria transiit ad heredes, cum assignat, quam praepositi.
23. Ad invocationem aliusque obligationis exquirat expresse revocata, vel aliam incomparabilem.
24. Endignus est strictissimus Iuris, & non datur, neque intenditur deest ad rem, de persona ad personam, de tempore ad tempus.
25. Causae de subsistentia non efficit dissolutionem, seu obligationem quodvis materia nominis, seu error personae de illo.
26. Inevitabili, ac mortali, vel nona patella facta

a mercatoribus contra formam litterarum obligatarum, & non debeat de mutuum correspondere, non infringunt promissionem obligationem in dicitur litteris contrarium.

27. Mandatum fideiussoris mortui non extinguitur etiam existens pupillis, seu minoribus heredibus, quia hoc tale mutatio Status cessare non facit mandatum praepositi defuncti, & num. 19. 30. ubi assignatur ratio.
28. Dilecti, qui magis in individuationem positi, dummodo nullum habeat contrarium, pro lege tenentur est.
29. Gesta cum Tunc, antequam solemniter adimplerentur, valida sunt.
30. Insuper in ut communis tacite iudici non potest.
31. Socii simplex infirmitas de negotio ad unum personam praepositam pertinentem, quia tunc nulla est differentia inter infirmitatem tacitam, & expressam num. 34.
32. Pater faciendo suum in domo sua, vel taberna nomen proprium inscribere, videtur cum fideiussorem tacite praeposuisse.
33. Fideiussoribus cum prohibitione alienandi a praeposito casum non impedit alienationem pro solutione debitorum, immo intelligitur indolentem in et, quod soluti aro aliena fuerit.
34. Et licet tunc temporis arduum verisimilitudine, quod quis non potest, vel debitorum, non credendum argui, seu bene in mutui quantitate acquirere.
35. Scriptura mercatorum, seu contrapositione partium in libro habet nam solutionem.
36. Socii si contrapositione partium est facta a mercatore in seu libro ad regulandum suum statum Communi, quia tunc non habet nam solutionem, neque contrapositione debitorum.
37. Datus nominis, seu fideiussor, qui non recipitur pro soluti, sed pro solvendo, non impedit factio solutionem.
38. Si maritus dedit cum herede, tunc praepositi praepositi potest nam procurator.
39. Socii si dedit cum herede.
40. Sed contra hoc secundam opinionem offerunt Doctores tenentes contrarium.
41. Auctor tamen remanet in opinione firmus sub num. 43.
42. Auctor non potest sustinere alia possidere, quia non sui nisi.
43. Alii, facti cum mandato invalidam sustinentur ex alio valide.
44. Lumen hanc conclusionem prae hic, & numero 45.
45. Et ex illo mandata valide saltem regulari alium fuisse factum de voluntate Domini.
46. Mandatum praebetur etiam per consiliarios.
47. Litterae mercatorum, vel partem in eis scriptam ab alio praefertur scripti, vel scripti de eorum mandato.

Index mandati.

DISCURSUS XXXV.

Utrahant coram praesentissimo D. meo Jacobo Baldeccio viro doctissimo, & cause Commisario, an M. Genitor Berardo, & Procuratrix ad vocatum duratur post mortem a vero relicto poterat igitur coram Rom. ex quo cum hactenus esset Doctar in iureque Iure Collegiarum, cuius personam, & non defuncti viri dicta M. Procuratrix veros creditores decernit Socii. Sen. conf. 111. num. 1. lib. 2. quem sequitur Galus. contrav. 60. num. 8. lib. 1. & utrumque Galus. de procurat. par. 3. cap. 4. num. 8. Altemar. de nullis. rubr. 11. quest. 36. num. 16. Rubr. de consensu. ser. cap. 31. num. 130. Insuper in numero debet coram. Illustrissimis DD. Superius Similiter iudicibus privatis quod omnes in causis DD. Iurisconsultorum ab Sociis. Genent. de privileg. Doctar.

Dicam ego pro dicta M. Procuratrice amicus Socii mea morte patrocinando, operis fuisse ab ea b. struendum periculum iudicium, & coram Iudice competenti.

nom. 174. *fol. mibi 169. & Roman. dille conf. 374.*
nom. 3. *Ros. parti. 13. vocat. dist. 479. m. 23. Alen-*
tio. de casto rom. 1 lib. 7. m. 23. nom. 51. Gratian.
dille cap. 343. nom. 6. Quinimo e tali conclusione ad
ferocem nostre opinionis infirmam est, endelicet
iam procuratorem esse defensu, & non huius pro-
curatorem.

19. Potestatem pro integra hujus obediētie infusione infundam DD. Anticēptas quod utraque opinio erat, & recte procedente posuit, quia non repugnat, quod talis procurator finit, & finit censetur defunctus, & heredes procurator, ad notam per *Alas*, in *della l. mala Ced. de procurator, a med. usque ad fin. ubi* eius auctoritas citā *secus Rom. contra Crescent. de fideiur. & re pador. de i. non. t. & 2. alas et. & des. 172. num. 9. de par. 7. item, & & si hanc veniat iuristice opinio omnis amittit, & electio cessare debet. Quoniam DD. *cones* ex ad verso quod ad ipsius editum, non licet affirmare in eorum fidei talem procuratorem esse verum heredem procuratorem, non negant tamen eam fiduciam iuris esse defuncti, cuius domine etiam agere in iure non videtur prohibitum, quemadmodum fecit nostra procurator, que exi solim uti procuratoris vni defuncti, & non heredis.*

R. P. D. Afonso Pereira, *sex* *Avenicaria* *per-*
maria *Pereira* *D. Afonso* 1698.

A Cris praesentis causae sollicitudo originem defun-
dit ex afflicta quadam obcurritate, non iam le-
gis in se, sed vel ipsiusque interpretum, vel [quod
saepius contingit] ex obliuione linguarum, qui ex
ipse ab eis supposita obcurritate legum, eadem in-
congrua casum erollunt proprie defensionis sibi,
quod magis expedit sibiueritis. Cum enim Consulis
Atreianus super tollamento egi, qui decederet in pro-
uincia, & in urbe per Domianum euntem praeposito
Calendano, nempe muneri eugredi calendania, vel
quo nomine appellata centesima natus, videretur,
ex quo iura dicens in Provincia in praefato tol-
lamento libertas emittitur Suchum strenus, & ex parte
habeatlibi scilicet circa nuptia non praepositis,
differentiam fecisse inter causationem ipsi municipio de-
mandatum ad eundem liberanda decedere, & nunc con-
trahere ab eo celebrato, in habere in iudicio co-
nissent Atreiani lib. 7. quae 3. aliar 1. eius qui in Pro-
uincia 41. §. 6. corr. petat.

Hinc Leonhardus, Odavian, & Ludovicus filii Joannis Petri ad evitandum solomonem cambium, qui contraerat Joseph Maria sub Patris nomina cum Joanne publico Campore Venetiarum, moventes infantes, quod non obstat prepositione facta de Joseph Maria per Joannem Petrum conjunctum Petrum adhuc viventem, omnia cambia, omnia debita contracta per personam Joseph post obitum Joannis Petri prepositum sub censura dicitur, quae qui in Prebenda includeretur, & consequenter, quod illa cambia, illa debita, quae ad favorem Joannis solabantur solte post mortem Joannis Petri, convenerunt, solum ad finem, ne possint adflicere Leonhardum, elioquis filios in pupillari aucte relictos per eundem Joannem Petrum Patrem, & prepositum, Verum introducta conventione primis oram clar. mem. Cert. Thaddeo nunc A. C. Locumtenente, eodemque divinitus censente relaxa i sub illa clause provisionis pro onoc manumum contra bona hereditaria premonstrati Joannis Petri per summa fecerunt 10751. rehastrata fuit prius pro integris satisfactionis emitti, & cambium in summa fecerunt 416 ed. 44. apud R. P. D. Origini in Locumtenente succedentem, eaque cum fuerit (ex par erat) exaudita, placuit etiam hodie Dominum posteaquam judicatur censente medietate relesione, quod manumum A. C. fore reserendum.

En quibus Genui dicebantur per Bald. in l. *prætor*
num. 48. C. de *impub. & aliis fidei*, Item viam a-
perit, qui per conaria transiit, cum Demini postu-
lum propensionem adducit, ut fieri solet, fassusque
quod, de frui consensu aliter ponderemus
objecta, que pro parte Leonardi, aliorumque fratrum
morum adducuntur, Barim agnovimus, nos pro-
prie suffragari, quoniam mandamus R. P. D. Ongli-

Et post de vicissitudinis fortissimis casibus, quæ commiserat Joseph Maria sub Patris nomina cum Joanne publico Campore Venetiarum, moerore inflicto, quod non obstante propensione facta de Joseph Maria per Joannem Petrum conjunctum Petrum adhuc vivitatem, omnia cambia, omnia debita contrahita per personam Joseph post obitum Joannis Petri prepositus sub censura dicitur *l. qui qui in Presencia* includeretur, & consequenter, quod illa cambia, illa debita, quæ ad favorem Joannis solvuntur idem post mortem Joannis Petri, conveniunt, scilicet ad finem, nec possunt efficere Leonardum, eliquis filios in pupillari statu relictos per eundem Joannem Petrum Patrem, & prepositum, Vetus introducta contentione primario coram clar. mem. Cens. Thaurido tunc A. C. Locumtenente, eodemque divulzari censente relaxi i sub illa clause pœnentiali per hoc manifestum coram bona hereditas pœnentiali Joannis Petri per summa foreturus 10351. restituta per petito per integris satisfactionis emitti, & cambium in Rume foreturus 481 ec. 42. apud R. P. D. Origini in Locumtenencia luciforetur, etque com fuerit [sic] par erat] emissa, placuit coram hodie Dominus postremum judicare confirmare mediente repositio, quod manifestum A. C. fore exequendum.

Est quædam fisci decretum per Bald. in *l. proutur* non, 48. C. de impub. & alio fisisis, ferro viciu aperit, qui per comaria transiit, cum Dierio postremum concessum addico, in serri foler. *l. infirmitas*

Invalens nihilominus apud Dominum responso at-
tentius pro defensoribus Joanne Creditore; & quoniam
sufficere vult illi penam, quae radicibus subvertitur
secundum, & retinens subalternariis opposicionem, quae

*Celf. aut. cab. & curam Cerre deſci. 192. Utrūque aut. 3. & in Romana aſſuracur. Naviſ San Bano-
mura. 13. Adm iſtorum ante ſ. quoniam cum,
& ſ. ſe. curam R. P. D. meo dell Olmo.*

- 25 Poſſimū autem emporia ſtatum literarum, quæ obſervat nunciupium, quæve adeo religioſe cultu-
rentur, & cuſtodiri debeat inter mercatorum, ut ex
ſemper ſint, & involubiliſſe ſervanda ſint, donec
per alium credi ſimilem, & innovariſſe non ſine
conſentimento conſociatorum, nam non ſolum quæ-
cumque innovariſſe non ſubſtantiales, ſed nec etiam
pacta eſſentialia, & deſtructiva, non deſtructa ta-
men ad noſtiam correſpondentiā, immo attendan-
tur ad infraſtationem obligatorum ſententia in eodem
hinc obſervantia, & bene perſpectis per Rot. deſci. 150.
am. 10. & am. 11. part. 10. ſecut. & deſci. 66.
am. 4. & 5. & am. 8. apud Torr. de pall. ſuor.
ſecut. & in Romana pecuniar. ſec. Cambi 21. Febr.
1617. ſ. probata autem, & ſec. confirmata 30. Janua-
rii 1618. & ſec. & ſec. curam Reſtorandiſſi. D.
meo Decano.

- Conſentium præſentivē etiam ab hoc fundamento ſite-
jationem, quod cauſam ponit in claro, & præſentivē
etiam à diſtinctione ſuperius tacta circa intellectionem
Tutor. in diſta l. ſiue qui in Provincia in ordine ad
preſentationem, & inſtitutionem particularem, de qua
agitur item Tutor. & Inſtitutionem generalem, de qua tra-
duntur in preſentia, veſtari conſentium eſt eandem
cauſam in clarioribus ex magis individua diſpoſitione
II. figurantem ad amplexum ſimilem cauſam Inſtitutionem,
obſervat Inſtitutionem, ſeu Preſentationem, & ſucceſſionem
inſtitutionem, ſeu popularem, & inſtitutionem in heredi-
tatem eandem Inſtitutionem ſeu Preſentationem: in eodem
namque ſequentiſſima lib. 17. deſci. 17. & poſtquam
aditum fuerit de reb. credit. reſpondens Vulpianum ad
civilem præſentationem de Inſtitutione, aditum. in l. ſi quis Alen-
dici 17. ita ſub ſ. ſi impubes aut. ſi impubes Pari
babeat Inſtitutionem heres ceteris, deinde cum his con-
trarietatem fuerit, dicendum eſt, in populam dari alioſum
propter alioſum præſentivē uſus, quod, & item item
Vulpianum reſpondens in l. 11. ſub eodem ita. ibi. Sed
et ſi populus heres ceteris o, qui præſentivē, eſt
ſimile erat populam etiam: Quapropter, ſi ſimplex Do-
ctor magis in individuo diſtinctus, & ſimilem cauſam,
nullumque habens contradiccionem, pro lege tenentur
eſt, iteſe Vincere de Franch. dec. 363. am. 4. Sord.
dec. 220. am. 36. Alen. vti. ſiſta. 6. am. 7. Spe-
ciell. deſci. 76. am. 20. Rot. deſci. 160. am. 3. par.
eſt. & in Gerardo. deſci. 8. Alen. 1697. ſ. ſi
autem in ſiue curam R. P. D. meo Alen. Quid
dicendum de ſiue Conſilio per Imperatorem aditum,
& approbato per viam ipſius legis in Codice Imperia-
lium determinationem?

- 29 Conſentientibus præcipue huiusmodi præſentia, &
individua ſua generalis tenentibus, non ſolum ex
mente interpretationis, ſed et quia littera legum expreſſa,
& ambigua præſentivē hypothetiſſi undeque congrua-
ritas in ſiſta, quantum ita eſt, & que deſcendit ex
dicta l. 11. nomenclatur ad verba ſuperius tranſcripta
ibi conſentientibus cum ſuo a Tutoribus, ſi nomen opera-
tione ſi impubes Inſtitutione] ut ſi nomen ſignificans ta-
diſſe ſiſta, & Tutor Leonardi, alioſumque
populorum loco removendi Inſtitutionem ſiſta: à Jo-
ſeph communi Tutori, approbavit, ſed confirmavit
complementum eandem Joſeph Maſtre, ut panter li-
queat Ex Summa. conſentientibus am. 23. ideoque ex
hac ipſa ratione quædammodum Tutor ipſe, niſi oc-
currat particulari providio Summarum, caput eſt ad
obligationem obſervandi populam, qua imponendum eſt
Patri, & ſaltem inſtitutionem elegit, ut à ſordis quan-
do Tutor tuiſt de novo agit, ſed approbat ſecundum
eandem Patri, imponendum eſt dupliciter eodem Pa-
tri, à quo cauſam memit ſiſta populam, & heres,
ſi à Inſtitutione Inſtitutionem, & Inſtitutionem Tutorum, qui
poterat cum removere, & non remove, ſed approba-
vit, ſiſta populam deſcendit, ut in ſecundo præſentivē
i. ſed ſiſta populam videtur eſt apud Dauren. in commere.
ſuper Pandect. com. 2. ut de Inſtit. alit. cap. 2. col. 2.
verſ. Alen. ſiſta populam ſol. 6305. Anton. Fabr. in
carmali. ad diſtictam l. Sed et ſi populam et verſi ſiſta
improbatum cap. 4. Gor. de ſiſta. prima. lib. 4.
cap. 11. tit. de lib. rator. caſti. numer. 27. Fran-

Rot. de mandatis, ſiſta compler. not. 63. per tot.

Altera ſiſta perſentivē ratio eſt, quæ inſtituitur 30
per dictum alioſum reſponſum Vulpianum in diſta l. ſi
quis mancipiſſi & ſi impubes per illa verba propter
reſentivē præſentivē uſus, quæ ſignificans publicum ſidem,
& promiſſum bonum etiam commercium, ſides cum pu-
blica, & promiſſum uſus commercium pari poſſe non vi-
detur, quod ſi qui extra proprium locum conſentit
cum eo, quem ſiſta ſiſta Inſtitutionem à Patri fa-
ciat ſiſta ſiſta, ac publico ſignificatio, & non ſiſta
poſt ſiſta præſentivē ſententiam à Tutoribus reſoluit
ab eodem Patri ſententia, ideoque ſequitur eandem bonu-
ſiſta eſt ea poſt, alit conſentiam, vel in contradic-
tionem perſentivē cum Inſtitutione poſſit aditum, & poſſit
non amittit per Tutorem, debet remanere deceptus, &
deſolatus in ſiſta bona eſt, ſiſta Inſtitutionem alit Tutor,
in diſta l. ſi quis mancipiſſi communiter obſervantur Ca-
ſar. in Commem. ad Alen. deſci. 12. col. 4. lib.
E. verſi. ut ſiſta populam commercium, Dauren. alit ſi-
fra dicta cap. 2. col. 2. verſi. alit Inſtitutionem eſt Alen. in
ſ. eodem Inſtitutionem 17. itaſta Inſtitutionem Alen.
numer. 23. Alen. quod cum eo qui in alit poſſit Ca-
ſar. deſci. 145. numer. 13. lib. 2. Terent. ſecut. diſci.
ſec. lib. 2. diſci. 24. Tutor. 24. Tutor. verſi. ſecut.
hoc alit Dauren. in commere. lib. 2. cap. 2. ſecut. ſecut.
a. 70. verſi. reſoluit in ſiſta Anton. Fabr. in natural. ad l.
l. ſi quis mancipiſſi & ſi impubes a verſi. populam quidem
Caſar. Alen. in caſti. de alit. in l. 7. ſ. 2. de Inſtit. alit.
a. 17. & 18. Gerardo. diſci. 362. am. 3. & 4. Sal-
gad. in Inſtitutionem. part. 2. cap. 9. am. 22. & ſecut.
Joſ. Alit in præſentivē ad cap. 10. de præſentivē in 6. part. 4.
am. 13. & 14. amſci. populam qui diſci. Val. 2.

Inſtitutionem autem Juribus ſiſta præſentivē, & reſentivē
deſcendit Inſtitutionem conſentivē alioſum tota moles de-
ſcendit Leonardi, alioſumque populam, nam quod
alioſum Maſtre, & Tutor non puerum præſentivē
populam approbando, & confirmando Inſtitutionem, et eo
quia ſolentibus alit non conſentivē, vel reſentivē
viſta eſt ad præſentivē & ultra enim, quod item Joſannes
Petrus in conſultis eandem Maſtre, & ab eodem
Tutorum penitus abſolvere ab omnibus ſolentibus
legis, & ultra eandem, quod huc approbationis Inſtitutionem
ſolentibus decretaſſi Judicis, ut in Summaſſi conſentivē
nam eſt, & reſentivē nam, 31. acſentivē omſiſſi,
quod ut contradiccionem ſub bona ſiſta remanere decepti,
ſpeciali Jure præſentivē eſt, quod geſta cum Tutore, vel 31
Inſtitutionem, vel deſcendit Inſtitutionem ſolentibus
verſi, undeque ſolentibus, et poſt ſecut. ſecut. &
huc eo his Inſtitutionem alit Maſtre. Lucet. conſult.
639. am. 34. & Inſtitutionem, 441. am. 3. & eſt conſentivē
omſiſſi Inſtitutionem, ut apud ſecut. dec. 344.
a. 20. & dec. 548. am. 3. Ubiſſi. dec. 373. am. 11.
ſecut. dec. 204. am. 15. & in Inſtitutionem Inſtitutionem
3. Decembris 1683. & Inſtitutionem in Inſtitutionem
ſecut. Maſtre, & ſecut. in Inſtitutionem. Tranſ-
ſecut. 26. Junii 1697. & huc eandem verſi, quoniam cum
eandem R. P. D. meo Alen. Alit ut non ſiſta
in approbationem, ſed in non ſiſta remanere ſolentibus
Inſtitutionem, & Inſtitutionem præſentivē l. ſed ſiſta populam, ob eo-
rum Inſtitutionem Inſtitutionem erat præſentivē alit
Inſtitutionem Jura Tutor. ut l. alit aut alit & cum eo verſi
de legat. 3.

Poterit neque faciebat ad rem amplius diſcurrere utrum
ſolentibus Inſtitutionem per penitus alitum alit nomen Jo-
ſeph Maſtre, & deinceps tranſſecut. ſub nomen Jo-
ſeph poſſit conſentivē Inſtitutionem, vel expreſſa, quæ præter
Inſtitutionem alit conſentivē circa Inſtitutionem omſiſſi
data conſentivē Inſtitutionem Jo-ſeph, qui vel Jo-
ſeph Maſtre Inſtitutionem Inſtitutionem Inſtitutionem, ſiſta
ſiſta, Inſtitutionem Inſtitutionem Inſtitutionem, vel pro eodem
alioſum Inſtitutionem pro quibusque Inſtitutionem per eandem
Joſeph Maſtre Inſtitutionem Inſtitutionem, pro qua ſe
ſe obligavit Jo-ſeph; nihilominus uſiſſi conſentivē
diſſentivē Inſtitutionem Inſtitutionem, vel expreſſum, quæ
quidquid ſiſta de caſu plurimum ſolentibus Inſtitutionem
alioſum, ſiſta Inſtitutionem conſentivē conſentivē, Inſtitutionem 32
quæ volentibus diſſentivē apud Rot. Tenent. deſci. 14.
ſecut. Maſtre. 64. verſi. Alen. & am. 65. cum Inſtitutionem
ſecut. de ſecut. cap. 30. am. 13. & ſecut. Hermoſſi, ad
Lepet. l. 7. col. 3. part. 3. diſci. 2. am. 4. Alen. In-
ſtitutionem, eandem per tot. 2. cap. 30. am. 4. Alen. alit
de ſecut. part. 2. cap. 48. R. 12. & 13.

Ad num. 10.

- Re adhuc integre non exstinguunt mandatum, quan-
do non nisi post mortem mandanti effectum suum
fortiori potest *Tender in rebus*. & *quod*. *benefic. par.*
1. cap. 114. num. 12.

Pro complemento, seu majori explanatione ma-
ndati, de qua in praedictis Discursibus adduxit hinc inde
placet particulam quendam meae consuetudinis in alia
causa factae, cuius tenor ita sequitur.

Circa tamen dubium, quod processus ob mortem
Principalis magis ex lectione Doctorum illius in me
crederetur, quia non constabat mandatum decessisse
cum herede, itaque adhaerens meum Clientem,
quod in casu, quo conquis appareretur illa nullum,
propterea habens probationes aditionis hereditatis sal-

- tem tacite; Raro autem consistit in eo, quod si
mandatum decedit cum herede, nam processus prosequi
potest cum procuratore, ut sine controversia docui-
mus apud *ipso Golin. de procurat. par. 3. cap. 4. num.*
18. 19. & ibi de Lac. adducit. num. 10. Gratian. des.

cap. 143. num. 13. Secus vero si aliquis herede de-
cederet mandans, quia tunc deficiente esset provincia,
nam nonnulli ex Doctrina etiam modernis tenent
processum esse nullum, si prosequatur illi fuerit contra
procuratorem, quos videmus in *Golin. de procurat.*

par. 3. num. 20. & Reg. Reviv. in pragmat. 1. num.
60. de procurat. Nonnulli vero contrarium, quod necesse
prosequi possit processus, & sententia fieri contra
procuratorem *Almar. de nullum. rub. 11. quod 30.*

num. 80. & seq. & n. 25. & seq. Strab. Jan. in
factis observat. ad reposit. 153. n. 6. centur. 2. qui
errorem appellat opinionem Regneri Rovini in con-
trarium laudat.

- In hac dubitatione, de consuetudine istam oculos terren-
ti ad additiones *Caroli Aret. de Lac. ad dictionem Golin.*
de procurat. in loco citato, qui sub n. 10. in vers.
ad antiquitatem morum, referendo primum opinio-

nem Golin. & eorum, quos ipse laudat, & successi-
vere contrarium, quoniam tenet Strab. & Almar. Sed
eadem consuevit in hoc se habet, quod perspicere bene non
potui cui sententiae adhaerere, & pro consuetudine in am-
plexum animus velut *ut* & quidem mihi sententia
Strabae, & Almarii videbatur magis placuisse, ut
rationabilis, quia procurator sine constituto non mi-
nus efficitur Dominus, quam ipse mandans; Visi tu-

men post hoc scripta Hieronymi de Rosis in obser-
vatione. 91. num. 19. ad par. 2. quae recordando Straba-
ni opinionem tenet pro prima opinione Golin, &
Regneri Rovini, & refert uterque ita fuisse pluries ju-
dicatum, & in eandem sententiam concurrens Gratian.

descript. 343. num. 14. & cap. 342. num. 6. Rot. descript.
479. n. 43. par. 13. & alii quampurum in Rovino, Goli-
no, & de Rosis citati; Quamvis Hieronymus de Ro-
sis dicto loco admonet legimus, quod citatores hy-
perbicos patrum assignari facimus.

Necque sustinuit mihi videbatur processus, & sen-
tentia lata contra dictum procuratorem, ex eo quod
ille fuitis postea decretus Curator hereditatis, & bonis
defensus, & per Clientem nunquam fuit exhibitus
huiusmodi Decretum, & processus illius vigore non

fuit prosequutus; Adus enim non potest sustineri ex
alia potestate, quia quis non fuit inter Gratian. *descript.*
49. num. 38. & 39. & in descript. cap. 619. num. 30.
Cyprian. contr. 48. n. 13. Vide *Adolf. causid. 171. n.*
8. & in punctualibus terminis Cypri. *Galin. contr. 19.*

num. 37. & seq. lib. 2. Card. de Lac. de comprib.
dispo. 13. num. 12. Gratian. cap. 337. num. 27. & cap.
373. n. 49. proinde similiter adus factus cum mandato
invalido sustinere non potest ex alia valido, ad tradi-

ta per *Pignat. ad Stat. Ferrar. rub. 16. num. 33.*
Hec tamen conclusio aliquis patitur limitationes.

Est primum cum licet in casu, quo ignoratur a ge-
nente mandatum validum *Concer. var. 3. cap. 14.*
num. 3. Gratian. descript. 49. in addit. n. 5.

Secundum iurata in contrahibus, in quibus semper
sufficit aditus in genere, vel stipulatus portationem
eos gerendi, licet postea sentiat ex facultate seu man-
dato invalido *Rot. coram Capitulo. descript. 182. n. 6.*

quam sequitur *Pignat. ad Stat. Ferrar. dist. rub. 16.*
num. 36. Napolitan. allegat. 10. n. 120. & 121. Saltem
istis validum mandatum inferret pro adiuvanda

causae ad effectum solvere probante actum, seu con-
tradictum verè factum fuisse ex voluntate Domini, *Ca-*
ueter. dell. descript. 182. n. 6. Cum mandatum proba-
ri etiam potest per conjecturas *Godead. conf. 11. n. 31.*
13. Coffer. de Gress. de reb. Eccles. non alien. dat. 2. n.
5. & 6. Rot. par. 2. descript. descript. 32. n. 2. & Cava-
ler. dell. descript. 182. n. 7.

Ad num. 17.

In hac questione, an per contrapositionem parita-
tum in libris mercatorum compensatio statim insuatur,
autem ex Doctoribus sic distinguunt; Aut paritas
postea sunt in libris mercatorum a parte crediti, nempe
in eorum tantum debitum, & sic in formam *ad*

dare, & avere, sive expressione, quod ille solvere so-
let a debitorum in dissolutionem debiti, & tunc per ta-
lem contrapositionem non induitur extinctio, sive
compensatio, quia paritas contrapositionis remanens

in parum creditori debitoris, cuius propterea semper
in facultate erit eligendi in quem casum illas cedere,
vel compensare velit; Aut paritas non solum fuit con-
traposita a parte crediti, vulgo *ad avere*, sed amplius
ex illarum descriptione apparet quod solvere soletur ad

computum, sive infra solutionem debiti, & tunc cede-
re debent in debitum acceptum, sive antiquum, prout de
iure *Serd. dist. 138. fere per tot. & ibi Foderm. num.*
2. & seq. cum aliis citatis per Beltramin. ad Ludovic.

descript. 366. lib. 2. & Amat. reposit. 47. n. 1.
Venit contra opinio, quae etiam in parum servatur, &
indistincte voluit, quod contrapositionem paritarum
in eorum libris statim semper extinguatur, uti compen-

satio debitorum prout de iure. Nam inter mercatores,
& sic contra hunc stylum, quavis debitorum solvendi
ad extinctionem fontem debitorum, non ita per modum
solutionis a creditorebus in propriis libris consideraban-

tur paritas, sed semper per modum crediti, scilicet a
parte *ad avere*, & sic tantummodo possit praestitum con-
cilio verissima extinctio debet per modum solutio-

nis *Beltramin. ad Ludovic. descript. 336. lib. 2. Amat. de*
lib. reposit. 41. n. 2. quae sequitur Reviv. conf. 65. num.
2. 3. tom. 2. & ibi Almar. num. 12. vers. fere si sit

Sabbat. in Summ. in verb. mercator. n. 10. vers. quod
immo, ubi plures alios citat.

Quod paritas etiam scripta in diversis libris, & so-
lus inter mercatores compensare dicuntur, vide *Rot.*
post Salsch. descript. 149. n. 6. & descript. 20. post Baldoc.

Ex quibus quod compensatio ipso iure intelligitur fa-
cta cum paritas crediti, licet scripta in diversis libris,
& hoc de Sepho, & consuetudine mercatorum; hacten-

tem intelligi debet, si simpliciter in diversis libris fuisse
adnotatum debitum, & creditum, Genus vero si fuerint
contra paritas vivas, & acceptas in debitis, & diver-

sis distinctis compolis, ut explicat *Card. de Lac. descript.*
47. n. 16. & 17. de Creditu, & vide Baldoc. ad Ro-
mon. conf. 36. num. 22. & supra descript. 21. in fin.

Verumtamen prima Doctorum sententia procedere, &
aut intelligi debet, quando in diversis, & separata pa-
gina, vel folio eorumque paritas ad creditum aliquem
hinc relatione *ad dare*, secus, ut dixi, quando notan-

tur in eodem folio ex una parte debitum, & ex alia
creditorum per modum *ad dare, & avere*, ut bene concil-

liando utroque opinionem declarat *Reviv. delle conf.*
65. num. 3. cum 2.

Et paritas scripta in libris mercatorum, & que-
libet adnotato professionum scriptae de eorum mandato,
sicuti ipsius libris ab alio scripti *Rot. Gen. descript. 31. n.*
7. & descript. 121. num. 4. Rot. Rom. coram Coccin. descript.

851. num. 3. Reviv. descript. 189. n. 6. & descript. 113. n. 16.
De meos Auditor de Genetis. descript. 28. n. 46. la-
te Gaz. de creditu. cap. 2. tit. 3. num. 770. & seq. En-

imac. conf. 18. num. 16. lib. 1. Cypri. Lacro causid.
95. Guit. de creditu. cap. 2. n. 770. lib. 3. Almar. de-
descript. 72. n. 19. 20. 21. & 22. & sic de eorum Genetia,

& consuetudine Reviser de libris mercatorum. cap. 7. num. 12. &
cap. 12. n. 41. Almar. de presump. lib. 3. presump. 62.
sub num. 6. Adolard. de probat. emolus. 777. num. 3.

6. 7. 8. 9.

Correspondens, live mandatarius in nibilo tenetur contra mandatum, si de rebus illius sibi transmissis disposuerit prudenter secundum boni viri iudicium, nam de malo eventu tunc redigari non potest. Latè tractatur materia multum utilis inter mercatores.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti facti.
- 2 Mandatarius praestitit rem mercede, live praestitit rem tenetur de anni demer, quod ex illius facti. & ipsa etiam levissima obnox eius mandantibus.
- 3 Rota Genten. de mercat. in casu mercantibus est maxime auctoritatis.
- 4 Mandatarius tenetur de anni negligencia, & de dolo suorum deceptorum, vel substitutorum.
- 5 Mandatarius indolens casibus semper solvens, id est alium sibi substitueret non potest.
- 6 Si mandatarius stet praestitit idem ad deferendum argutem, vel aliud negotium peragendum, mandantis, & non mandatari de iuramento ori.
- Substitutus tenetur fas principali de dolo, & ex culpa suorum substitutorum, vel agentium, cum de mala eorum solentibus redigatur passus, facti, si ipsa ipsius persona integra fides.
- 8 Amplius, licet persona solida esset pauper.
- 9 Dicitur si vicia deceptorum prout ad hoc liberationem, de qua antea diligenter verificaverit iudicium, voluit deponam, & periculum fuit Creditaria, & eam. 12.
- 10 Et diligens dicitur ipse, qui cum elegit, qui solvens, & integra fidei habebatur.
- 11 Solvus non liberatur erga consocium, si obnoxium ad praegravata vel solvisti munus idem elegerit, fuit idem.
- 12 Mandatarius ratasas de culpa, sua dolo, quando de rebus mandantis disposuit, non fuit ad de fuit.
- 14 Mandatarius si elegit personam idem, prout mandantis fuisse vult dicitur.
- 15 Mandatarius caret omni culpa, quando fuit aliud, quod verificaverit esse mandanti fuisse, & eam. 12.
- 16 Mandatarius tenetur ad rem casum, in quo si mandans fuisse interrogatus, idem verificaverit dicitur.
- 17 Diligens ac probus ipse iure praesumitur substitutus solvens.
- 18 Interpres, & fidei substitutus fuisse solam fuisse de tempore solvendi facti non ratas eventus contraria, & eam. 12. & 24.
- 19 Non ac 12. quod persona pauperes fuit, & voluit, dicitur de non idem.
- 21 Locutus non tenetur nisi de dolo, lata, & levissima culpa, non enim de levissima, quia est contrarius gravis aversus solvendi.
- 22 Locutus, Mandatarius, vel Depositarus tenetur de levissima culpa, in casu, quo recuperaverit idem pro custodia principaliter.
- 23 Et diligens personam, live substitutum idem in nibilo suam levissima culpa de passis.
- 25 Tanta magis quando solvens facti fuit in causa necessaria.
- 26 Necessitas facit licitum, quod alias fuisse illicitum.
- 27 In causa necessitatis non tenetur interrogatus, ubi alius amoni requireretur.
- 28 Quae fuit in postremo vicia fuisse ab omni culpa accensura.
- 29 Negationem pisse ratasas a levissima culpa, quando praestitit si pisse vicia negia tenetur, & eam. 31.
- 30 Quando Mandatarius non dicitur a solva, quod alii praestitit mercatori fuisse, accusatur enim a levissima culpa.
- 31 Reprobat Blasi, & Anstet de comere.

D I S C U R S U S XXXV.

Ut ubi anno 1609. inter MM. Paulum Bapista Genove, & Joannem unumque Specula connotantem Martin Societate negotii notis, quae pernotantem dicti M. Pauli Bapista die 30. Mili dicti anni ei obnoxiam, resoluta fuit, cum vult prius supponitur testamentum die 12. dicti mensis, & anni, nec non die sequenti pernotantem alius mortu condicibilis in actis Notarii Jo: Francisci Vilescii condicibilis, in quo dispositum competitur his verbis.

Item ipse Tifore dicitur avere un negotio col M. Giulio Specula. Ad fandum spiritanti a clausura di loro per meo come per el libro di loro arguto agito, & vuole, che den i negotio si faldia, i si fano repartimento fra de loro, i d a ragione di loro si facia buona de sue merita, fatto per loro a dote. Condicionem a doli effertur dicti libro li 10. per 100. de amparare, che li fiera conformi all accordo fra di loro.

Item perche in la Galera di questa Serenissima Repubblica son venuti molti effetti ad ipse Condicionem da detto M. Giulio, come da altri, voluti, & voluti, che ratati, & doli effertur si videretur, a fiera quibus per suo fidei committitur, & ab ipse se feroi l'ordine del detto M. Giulio, i doli altri, che li mandano.

Advertendum quidem est, quod paulo ante tempus hoc obnox M. Testatore adnotat Creditore M. Juli consocium de relevanti, ac ingenuo summa.

Post aliquod tempus a morte M. Testatoris pervenit Genovan Petrus Vincenotus Capellus ex Hispania, cui in data fuerant illis per M. Julium fuita 1609 n. auri, & Regalis 160600. consignanda dicto M. Paulo Bapista, ac cum dictus Capellus ex reportatione dicti dicti summa pecuniarum interim penes se referebat.

Magnifici verò Testamentarii executores q. M. Pauli Bapista brevemente contra dictum Petrum Vincenotum obtinuerunt, & decideret cum fecerunt in carceribus Malpaga usque ad solvendum dictarum pecuniarum, quam postea dicta pecuniarum integram fecit, ut liquet ex instrumentis quatuor factis die 19. Junii dicti anni 1609. in actis Notarii Jo: Francisci Marcati.

Inter procuratorem dicti M. Juli a dictis MM. circumscriptis testamentariis coeum ductum MM. Civibus per Magistratum Extraordinarium Iudicium delictis rationis resolutionem innotavit, atque anno 1609. 21. Mili lententia proposita fuit, ex qua tenetur aliquem praestitum dictum non apparere quia vera summa, seu paritas dicti fideicommissarii debitoris evasisset, praeterea ex una tempore a dicto Procuratore deposita, in qua per eum petita fuit Summa libi. 15000. aliter.

Nepotulus dictus Propagator, seu Actor dicti M. Juli Specula anno 1687. vigore nova invenit a M. Rota obtinere expertum fuit fidei solvendum dictarum libi. 15000. cum earum fructibus pro cambio, & emambio super bonis q. M. Pauli Bapista vinculum per eundem perpetuo fideicommissum, & modo possessum a M. Francisco Maria Specula q. Jo: Bapista penam vocati ad praedictum fideicommissum.

Hac praemissa facti expositione in iure queritur, an dictus q. M. Paulus Bapista, vel ejus boni obligatus, vel obligatus fuit pro dictis summis, ac libris 15000. una cum fructibus veris praedictis. Iubum praesentia creditum, vel ejus contrarium, & prout facere videretur assumantur respondendum.

Nam cum dictus defunctus sine mandato ac confirmato a suis consociis, & alijs illis exinde approbationis elegit MM. Festorem Spiritum, Thomam de Negro, & Genesim Sanguinetum in Executorum, & Complicentiarum ad accipiendum ipsa bona, & pecunias transmissas ab ejus Correspondentibus, tenetur de omni dolo, quod ex illis facti, & culpa eam levissima obnox ejus Correspondentibus, & Domestici, sive praestitit mercede, live praestitit, ut recuperaret a mercatoribus, ut per Tiam. in l. a. Procuratore C. mandati, & dicti Act. Genten. de mercat. dec. 160. num. 1. 2. & alim late supra allegant in disp. 29. num. 78. & 33. quoniam in casu mercantibus maxime est auctoritas Senig. r. quod in resp. civil. cap. 72. num. 72. & 19.

4 & in specie mandatorum, qualis erat q. M. Paulus Augustinus Spinola, nunci de omni in plenaria 1. & cap. 1. & mitto magis de dolo fuisse agendum depu-
tatum, vii substantivum in peroratione tui princi-
palis, et celebris l. non, & f. circa 12. q. mandare in
f. de neg. gest. in qua fuit conclusa d. dec. 160. n.
non. 6. quoniam sequitur Roci. fol. 1. respons. notat de
mandat. non. 103. & principio 120. decisionis est,
quia censetur fidelis fides, & industria mandatarum,
qui deinde, si ad expeditum mandatum sui collu-
miant alicui elegit, semper ipsius periculo facit, sibi-
que iniquissimi ordinis inobedientiam imputare, ac
nocere debet, utens nam opera alicui, & altere di-
posuit, dicitur in culpa, atque damnari, quod Do-
minicus sentit, emendare tunc, ut bene dicitur Ro-
manus Indulget. dec. 111. non. 4.

Unde concluditur M. Julius, sed pro eo legimus agens obligatum a se M. Tullio, & per consequens ejus hereditatem propter malum intentionem suam: Complensurarium, sed circulatorium factum in ejus postrema tabula, ibi. *Præle, i ardua, the sum datus effectus si ricinus, e excipies per sui fidem* conser.

His namque, & similibus, quae obijci, & excogitari possunt pro parte dicti M. A. A. non obstantibus, considerandum est q. M. Jo. Paulum Baptistam, viique hereticos non solum veris peccatis producentem de facto, & mala administratione excrucians collationem.

[illegible]

Secundo l. non, & ferre a a. s. mandari (uo ff. de rege, ggg. in contrarium paulo duplex allegat, maiore prodigioso, nam ibi iurisdictionem in tantum affirmat) tota, quia aliena nequeat per alium gigni, teneat aliunde negotiorum gestorum, in quocumque mali, & inopinatoque aliter illum tantum, ut aperit legem in linea dicti Terentii, & ff. de Glis. in v. allegari, sed istam quod improbanda tam elegit ad veritatem promittit dicitur, quod male elegit, ac Faber licet facile non dici debeat inquirere, non tam improbande sunt elegit, in quo et de carnis, non carnis culpa, & melius per consensum dicitur comparari Bald. ibi v. ferre, nocens, quod culpa est non idoneum allegat.

7 Ex quatuor Terribus, & aliis confiliiis cumula-
ti per glor. & DD. planetas, ac indubitanter congre-
ssur, quod nam demum veniet sublimatus sui prin-
cipii de corp, vel deo finitima sublimiorum depa-
ratorum, vel agnitionum, cum de mala eorum electio-
ne solargis possit, secus si electi essent persone com-
muni reputatione integre, & sufficiens, & legalis,
Rec. Epist. cap. 102. num. 4. Emera. Act. Belg. m. 3. m. 3.
ut pariter possit *Clérac. cap. 92. Felin. in cap. 1. cum*
conjugat. de refrig. cap. 1. cap. per degra. 4. So-
primo inferior num. 3. in fin. & num. 4. ac sub num.
1. 256. probare fides, & optimioris de denas. inter
viri & uxor. conclusum D. Anselm. de immort. dist.
33. num. 12. & Gabriel. 1206. de malefic. 8. num.
63. Bouch. cap. 128. num. 10. ibi. 4. ubi. archiep. a.

18 *iam eo, de quo ligens valde confidebat, etiam clau-*
dit fuisse pauper, damnum non fore in male fuisse, eo
quo bene, de iudici quo potest confidere de eo, qui
poterat iurare, de fide expertus in Paul. de Ceter. Al-
bertus Sape. et Negron. de pignus. terre iudic. par.
 19 *f. nam. a. v. et. et item aliam causam, ubi agens de*
debetis, qui utrovis pecuniam debuit ad sui libe-
rationem deponere, elegit p. solvendum, de quo omnes co-
ligentes verisimiliter confabularet, decideri in p. solvendo
esse, de periculum fore Creditores, ubi, non pos-
sumus de aliquo alio, de p. solvendo veritas Am.
in l. solvendo 3. nam. l. p. solvendo. Ceter. sequens ibi
de l. l. accipimus in 3. q. 3. C. de alior. et con-
stitutis Alborn. ad Reverter. de. 206. n. 3. v. quodam fidei
Colares. de Conventu. 71. m. l.

ferunt, & principaliter illi an de diligens deus iſti, ſi
elegit tam, q̃i dātur habebat Ruc, coram ſiſtoph.
de d. 137, nom. 1. verſ. 7. *Tamen limitatio* quia cum
alii deſignatim additi ſunt: ibi. 3. traſſ. de do-
lo. c. p. m. caſſi. 24. a. m. 61. & traſſationi tam
approbatio m. m. 89. §. 3. quod *ſiſtoph.* neque diffe-
re Ruc coram *Endro.* dec. 233. nom. 5. ac ſiquis
Kohler. ad *Adria.* cap. 3. n. 10. ibi. l. 101. reſpon-
dit tunc in ſubſtitutione perfumam valde integram,
quod eo aſſi non fit in culpa, & ceſſat male *(ſedho*
ſerlich. com. 57, nom. 7. par. 5. & non leve reus ad-
dit huc conſuſio ſuperſtiti D. *Alvarez* *Pezar.* in
cap. 3. ref. *ſiſtoph.* nom. 317. limitatio idem focum in l.
de ille 32. §. p. ſiſtoph. & l. nom. 4. & §. ſi. ſi. de
negot. 207. non liberali ſubſtitutione cōſeſſo qui conſo-
cio, quando miniſterio inuſus ſonum aſſeſſi ad pe-
ragendū ſos ſocios ob culpam paratam in mala ſe-
leſio, focus autem illi ad dicitur ſuſſtitutionem in l.
ſi v. 16. §. *ſiſtoph.* ſolent non tunc deſignat huc,
qui deſignat item apud ſecundum, ut illi deſignat in
illa l. verſus, quod ſiſtoph. calyp. *ſedho* dom. ſuſ-
titutionem per parum deſignatam in electione pre-
ſentationem.

In sua opera, & bona affectio probata habetur ad effectum evanescit culpa, & obligatio solvitur, quia ovis polli est factus, & inestervanti substantia elicit ex eo, quod si tali contingente verolimitur ante presentia fuerit, inq. *Abbas Pegae diti*, cap. 3, num. 43. & *Riminald*, inq. 301, num. 25. & *fig*. Percepit, quando ipse mandatum de 18 Domini, vel mandatum disposuit illud aliam, quod verolimitur ipsemet quoque disposuit de rebus sui propriis, qui implant ovis in domum probaverunt *Decretis*, cap. 430, *maur*, & *conf*. 473, num. 11. *Cronis*, *conf*. 245, *feb* num. 4. immo solutus in 3, *gustis* *respon*. & post solutus censetur hoc vero cruciatibus *De Abbas Pegae diti* cap. 3, n. 31. *lib*. 1, *suam* *resol* *foren*, & *Scac*, *de* *commen*, *l*. 2, *glo*. 3, *quasi*. 16. num. 207.

Quoniam spiritus sancti recipiendi sum in nostro ca-
sa, ubi ipse D-Paulus Baptista mandavit nos tan-
tum et verofiditatem, sed de facto aqua desuper
de ritibus et peccatis alienis, non fecit, ac de totaque
opulentia hereditate, & in similibus terminis arguit
Graven. d. conf. 147. n. 6. §. quare respondet. & Dec.
conf. 472. in fine. 11.

[illegible]

Minimisque premissis obitare possit, quod necdum probetur, de apparatu de bona electione, de personarum idoneitate designatarum a M. Dottore Paolo illustra Testatore, quinimo de contraria, videlicet de mala, de vilium fidei eius eventu.

Quae tripliciter, quod huiusmodi diligentia, pro-
bat, atque fides ipsa Jura, et regulas perfurora-
torum in personis alicui, vel subditis, ad plenam exco-
municata per Nuperum, alleg. 2. num. 120. D. *meas* *hondem*
colled. 1. num. 28. & *Re. coram* *Koyas* *derci*, 189.
& *alios* *Archiep.* 1. D. *mea* *Archiep.* *della* *traci*, de

leuwer, dyt. 23. nov. 14. qui verò contrarium præ-
tendit, probare nititur.

18 Adde etiam, quod plene probata fuit per testes inter-
veniens, & fides DD. Excerptorum dicti M. Pauli Ba-
pista de illo tempore editis testantem, quod saltem
debui respici, qui prodeponere alicui non immerito
simplici aliqua presumptio in contrarium, ita argumen-
tum est *Bald.* comp. 442 in 3. vel. quoniam testis *Jesi-*
in dicta l. de iur. iur. c. de iur. 1.

Che del futuro sei profeta è il Cielo.

Seu quisquid sit, vel dictum Paulum Baptistam
ai locatorem, vel mandatum, vel depositum nomi-
natum, nihilominus ad executionem dictam obli-
gatum ex adverso deponens adiecturam illi quod
libet licent de levissima culpa puniatur in casu,
quo receptus intercedit principaliter pro custodia,
non satis, ut apertius est Test. in l. qui mittitur

[illegible]

non eundem statum esse. *Id. c. 50. Dir. conf. 473. fol. num. 11.* Adus enim ex necessitate dicitur semper coactus, non liber electus, in vulgare est in *l. de offi. 5. l. de iur. delict. l. pater filium ff. ad l. Aquil. de in l. in quibus adus voluntarius persequitur, necesse non excusari. *Pedrich. conf. 16. num. 265.* persequitur in ista gestio pro confessione tenet Dominorum, ut in casu nostro huius similis, sed longe magis detestabili confitetur *Paul. de C. de off. 230. n. 2. c. p. perit.**

32 Cum eadem M. Paulus Baptista elegisset suos ex-
tra extra coactum, quo compendebatur in postremo vite
spatio, vel spiritui, qua necessitate nulla alia urgen-
tor, & inevitabilior, & per consequens magis volun-
tariae den potest, utcumque ex hoc improviso casu,
& impensato eis omni culpa debetur D. Testator excu-
sari debet, ut ex praedictis, & praesentibus ex plenè resolu-
tione per D. Pegaz. in loco supra citato num. 38.

33 Ut nunc adde potest, quod quoties de mandato non
docetur extra eligendi in senatu, vel in iuris obo-
latione, habetur pro casu coactio, sed mandatum, hoc
principale q. M. Paulus Baptista nullum ei expressum
mandatum dedit quoad dispositionem rerum pecuniarum
in eventum casu interitus: sed procedendo facilius
M. Paulus Baptista potuit agere, quod ipsi mandaret
in casu coactio alios eligere, ex deducit supra in §.
c. f. et. & si interrogatus fuisset, verosimiliter respon-
deret, unde videtur, quod si q. M. Julius requisitus
fuisset in simili contingente, verosimiliter responderet
suis pecuniarum formas deponere penes personam fide-
lem, & interpretantur, quae illas servaret usque ad mo-
ram eius mandata, ut in simili ratiocinatione tenet *Cro-
naca conf. 247. num. 4. 5. in §. plani ff. per illud.*
ergo penitus excusandus est à culpa datus M. Testator
si fecit, quae testatur facere, nam apud personas fide-
les, & integras, & meriti idoneas datus pecunias
q. M. Julius non solum depositum, sed de custodia cu-
stodiri in suo Codicillo, *ubi si non fero l. ordines di-
dici. de Glos. l. de leg. alibi, ubi si mandata.*

Postremo si faciendo non ratiocinatus fuit usque de-
ducta in favorem q. M. Paulus Baptista, vel M. Fran-
cisci Mariae Synodus quae fideicommissaria cessare so-
lentur quae undequaque innotuit illi in iure, quae
quae suas superque habentur sufficienter eleccionem
quoniam, vel levissimam culpam extra eleccionem
34 MM. DD. Executorum, non minus auctore excusa-
bilibus tali casu ad M. Paulus Baptista decesserunt in
directa aditione negotiorum gestarum, in qua non le-
vissimam culpam, neque tamen praestari debet coactio
Executores. D. Pegaz. in loc. cit. supra allega-
to num. 460. adeo quod potius ad favorem heredis datus
q. M. Paulus Baptista copiarie adde excusabilis sit.

35 Quamvis verus expressum terminus l. 3. §. in ordi-
ne. c. §. si exequatur. c. l. et qui in senatu co. §. si cum me ff. de iur. test. ex quibus deservit, quod
excusatur culpa, & veni demeritat doli, quosdam
que gestor ob totam affectionem quasi non voluntaria
erret, prout ex facto ipsi deprehendunt fecisse
Testatorem, quae propter eandem desiderium, ac sollici-
tudinem praesentem una cura sua ratione, & penitus
abens necessitate coactus (ut latè probaverunt) elegit
depositarios, & custodes, iuxta doctrinam expressam per
D. Pegaz. dicto loco num. 445. ad 616.

Minusque per coactum ostenduntur mihi videtur,
quod cum D. Testator de bonis, & pecuniis q. M. Ju-
lia cum suis disposuerit iuxta solita inhumilissimam
fidei committente inter interdictos, & alios, quom-
odum frequenter exemplis, cedens in Genue Emporio,
sed aliunde ex parte ostenditur, hoc inquam viciis,
in quo gestus, sive emendationis (id ad propositum
mihi refert) non debeat à solio, excusatur ab omni
36 culpa etiam levissima. *Bar. in l. si pignora §. ff. per
alium Test. ff. de pign. altum. l. si quis se fugitior §.
apud labeo ff. de adit. edict. l. 3. ff. ad Alcedon. l. 1. Codic. de pign. altum. Paul. de C. de off. 230. n. 2. c. p. perit.*
quia sua causa perit, & adeo confitetur *Bar. in conf. 443.*
quodam *Magistr. in l. 3. in casu longe magis du-
tandis, ubi si quia commissa custodiam pecuniarum, cujus
negligentia perierunt, quod non videtur, si erat
confutendo committens similes custodiam pecuniarum, & de-
bet doli §. Glosa in l. si negata in vers. si fatis §. ff.
de neg. test. quod si custodiam illam dicitur docere
in pectus, & probatur, quod ita ab alio erat solu-
Ceteris, de Commercio. Tom. I.*

rum den, idcirco non tenetur, si locus equum occi-
dit, id sequitur fuit *Perr. Cym. in l. 3. C. de Episc. audient.* Et quod conditio aliorum excuset quom-
que a culpa, si fecit quod alii solent gerere, ut tenet
Arzib. conf. 312. c. 1.

Quare et praedictis aliisque etiam, quae per subalio-
res, & doctores il. CC. etiam subaliores, conclu-
dit non esse molestandum M. P. necesse Menam Spi-
ritualium fideicommissarium bonorum, sive hereditaria
q. M. Paulus Baptista, neque super eas ulium inten-
tandum aditum, imò bene propositum fuisse per di-
ctum M. Franciscum Mariam contrahentem sua
cancellebens elevatum, iuxta formam *Bar. in Glosa.
de spon. cautela.*

A D D I T I O.

Potest hac scripta videri *Manf. in consule. 368. num. 3. D. Anstid. de rammis. dist. 69. vum. 12.* Super
hac materia cum hac diffinitione procedendum. Aut
37 eadem agitur de privata persona, & tunc illi subali-
tando alios in munere tenentur indistincti de culpa,
aut fidei substanti, sicut elegit quidam, & ap-
petere fidei reputantur. Aut agitur de publicis Offici-
aliis, & tunc totum bona electione illi excusantur,
sicut si improprie, & non idoneum subalternos.

Verum, ex supra à me laudatè deductis colligi po-
tuit admodum respondit ad ea, quae deducta in con-
trarium fuerunt per dictos inter eos auctores, ab-
que eo quod aliquid illis aditum in bonis consti-
tutionem. Hoc tamen tamen adveniens remanere, quod
aliqui ex Doctores allegant a D. Anstid. loc. ci-
tat. et nempe *Magistr. c. Cavanis. nihil ad pro-
positum loquuntur. Manf. Anstid. c. Cavanis non
descendit ad notitiam quodamque electionis ubi no-
tato persone idoneae, & integrae fidei in casu prae-
sentis non fuit, Praescriptis verisimiliter fa-
ctis opinionibus, ut videtur est *his num. 10.* Ceterum
plures sunt Tenes, ac rationes Doctores, qui in
omni persona private aditum, non tamen subali-
tando non tenent de facto, & culpa substanti, quod
ad totam electionem erat idoneus, & integrae fidei,
quod revocare contra penes electionem praesentis excusa-
bitur, & alios rationes penes *Scraper. dist. 367. nu-
mer. 2. c. Franciscus Mar. loc. cit. 503. Felix de So-
luta. loc. cit. numer. 88. Summus. dist. 179. numer.
8. ff. de Alcedon. dist. 72. num. 32. c. illi citati à
me in dist. 115. num. 3. c. 15. & supra in hoc co-
dici dist.**

Adeo etiam, quod Administrator non tenetur pro
substanti dolo de consensu sui Principis. *Martin.
ad Arvener. dist. 206. in fin.*

A R G U M E N T U M.

Contrahens, sive stipulatio facta nomine ma-
nens à Notario sine solemnibus valet,
dummodo in ratificatione mulieris interveni-
ant solemnitates Regiae.

Contrahens alieno nomine videtur hac condi-
tione contrahi: quod si terminus rationem non
habeat contrahentem, remanet contrahens ip-
sus generis.

Si quis aliquam societatem nomine alterius con-
trahat, si ille inserat tempus ducentis societas
non ratificet societatem, sed post tempus,
an tamen contrahens societas.

S U M M A R I U M.

- 1 Si quis, vel filius nomine mulieris non solus, contrahat si nullus, licet illa ratificationis contrahat cum sollicitudine.
- 2 Contrahens, c. num. 6.
- 3 Sollicitudine Regiae sufficiunt in ratificatione alius gressu ab alio nomine mulieris.
- 4 Ratificatione interpretatur mandatum.
- 5 Sollicitudine Regiae sufficiunt de tempore mandati, licet de tempore alius gressu per procuratorem mulieris non interpretatur.
- 6 Reprobatur Scacci, c. n. 17. c. 18.
- 7 Contrahens alieno nomine tenetur credere alium in pro quo contrahit, licet nullus contrahat ad eum spectet.

8. *Limitatur.*
 9. *Contrarius alium nomine tali potius videtur contrahi, si alterius rationem non habuit contrarium, contrarius remanet ipsius generis, & non, 19.*
 10. *Ampliat, limitatur, & capitur.*
 11. *Limitatur etiam in Notariis singularibus pro aliis.*
 12. *Ex sola personae nominatione oritur alia nominatio, & illa procedit in quocunque contrahente, qui est persister.*
 13. *Notarius scilicet fignus debet tempore quo aliam ratificationem de tempore ratificationis per persister.*
 14. *Scimus non potest per tempore facit ratificationem societatem ab altero cum nomine contrahente.*
 15. *Contrarius firmatur, & n. 16.*

DISCURSUS XXXVII.

Do societatis contractum tunc fuerant Angliano Francisco super quodam ejus negotio factum cum Doct. Benedicte Viganega testante, in quo, suppletis pro ea D. Sebastiano de Ferraria, & Notario, & de iure Notario tantum cum clausula consensit, & de iure pro consensu in dictis Instrumētis contractus accessit subscripsit ad favorem ipsius D. Benedicte Petrus Scavennius. Ipsi postea contractus fuerunt solemnizati legitime adhibitis testibus per dictam D. Benedicte.

Fuit in praesenti causis, siue amicitiae in duos Arbitrarios II. CC. compromissis, acriter certatum super validitate dictae ratificationis.

Et primo pro invaliditate ipsius ratificationis obligationem deducunt Infrascripti pro dicto Sebastiano praedictos contractus sociales fuisse invalidos stipulationem per dictos Notarium, & D. Sebastiano nomine dictae D. Benedicte absentis, quia item ex descriptione Statuti Civitatis, de contractis, minor, & minor, interpretatur propinquorum, consensu in quocunque contractu pro muliere interduo, solemnizatus hanc omisit sine in eadem Notarii, vel testibus stipulationem repraesentant personam dictae mulieris, & sicut si ipse contraheret sine consensu, lege ex resistentia, esset nullus contractus, ut supradictum, uti quoque dicendum est, quando Notarius pro tali stipulatione, et tradit in puncto per Statut. de commercio, §. 2. gloss. 2. num. 19.

Verum ego semper inspicere solebam hanc Sententiam doctrinam, & multum admirabar de iudicentia DD. ex auctoritate informantem super ea valde facte, ut simul de simpliciter iudicium animo veli representantem à doctrina, ut dicebat, tunc punctualiter addidit, recedente, nullatenus resistentem ad rationem, quae de facili cum solo rationali discursu in mente occurrere poterant, quare ob hoc pro resolutione huiusmodi objectis non repugnare iudicialibus adhibere eos oportuit, quod pro validitate praedictorum contractuum eas solemnizantes in sola ratificatione adhibitas fuisse, satis superque iam Lambertus, de contractis, multum, ad fin. quest. 57. num. 122. & seq. & praefectum numer. 126. 127. & in tractu Alibi quest. 45. num. 7. sub. 1. ubi addit, quod super hoc certe non videtur laborandum, quod de verba statuti, & item, & ratio evidenter demonstrat, quod episcopus solemnizatus debet adhibere, quando ipse etiam, vel tamen habet, non tamen quando mandatur, vel gestor negotiorum contrahit pro te, prout alia rationes per eum eleganter adducuntur, & consensu etiam tradita per Gratianum, cap. 124. numer. 30. & cap. 365. numer. 47. & seq. Rich. de res. 137. num. 6. Item, ad Statut. Urb. cap. 151. inoff. 1. part. 1. de res. 6. numer. 1. sub. 347. propter eam dicitur de mandato, contrahente comparatur Adalar Aragon, lib. 1. ref. 55. num. 2. & seq. & last Alimier, de iust. contrah. fol. 123. numero 1518.

Item, 3. ubi facta est, quod solemnizantes interveniant de tempore contractus, licet in eadem principalis gestio per Procuratorem missus non repetitur, ad fin. tradita per Cyprianum, numer. 308. numer. 16. & 17. Alibi, absentis, l. v. 6. & absentis, §. n. 10. & pluribus sequens, de res. 139. n. 3. post Lambertum de obli-

gat. General. Utel. de transact. quest. 14. num. 14. General. ad Statut. Engli. lib. 1. rubr. 45. num. 3. & 3.

Altera enim debet inconvincibili ratione, quod necesse si Notarius stipulatur nomine absentis, quoniam si habuit ad id contrahendum, sicuti debuit tunc non potest, quoniam utitur stipulatio, de modo ipse oportet contrahendum tantum habere, ut valde debet stipulatio Notarii stipulatur pro rebus, vel muliere absentem, habili quidem ad contrahendum cum certis solemnizantibus, ut dicit item Seneca, de iuramentis, §. 1. quest. 7. per. 3. hinc, 17. num. 15. & 16. nulla alia licet unum, & aliorum calum veritate distendit, quare quod in iustificatione unius quae representant solemnizantes, in altera scilicet sic. Quare igitur in iustificatione mulieris eadem solemnizantes accedunt, illius valere debet, quam aliorum contrahentium, et sic, & rationabiliter videri non potest, & male interpretantur id Statut. à representatione mulieris, quam inducit Notarius stipulatur pro rebus, quoniam Notarius in contrahendo potest, quam in eo, quod Notarius stipulatur pro personis prioris receptis et contrahendum, de quibus loquitur Statut. de commercio, §. 1. quest. 7. per. 3. item, 17.

Ultra quamquid in primo contractu etiam Sebastiano de Ferraria, qui stipulatur eadem fin. committere materiam testatur, unde contrahenda in ejus personam à principio valere, & tunc accepta, licet post subsistentem multum rationem omnimodis contrahendum stipulatur ad eam capere, ut etiam stipulatur tenetur et rationem debet, ex his tradit per Alimier, de iur. & oblig. lib. 1. tit. 14. num. 11. 12. & 13. ubi, in 25. & 14. ubi, in 10. General. de verbi oblig. transact. 1. num. 53. licet cum rationem in causa nostro non fuisse necessarium advertimus, quoniam contractus Societatis stipulatur licet super ea, vel percutit ipsam mulierem etiam, ut limitandi hanc conclusionem docet Alimier, de res. lib. 1. tit. 14. in 14. num. 7. de melius, et item Olla de res. lib. 4. quest. 9. num. 5. & 6. quoniam valde potest eadem mulier ibidem habere debet stipulatur, cum valde iudicium stipulatur committendum Societatis valere, sive finis Societatis pecuniam tribuit cum contrahentibus praedictis D. Beni dicit, quare etiam ipsam percutit Dominus, alia rationem et ipsa cum obligant et propter pro dicta pecunia sine ejus interduo in dictum Franciscum clonant.

Vel licet de dictis, quod quando quia contrahentibus alieno nomine ex fraudulenta intentione, et contradictione tantum talem contrahitur, quod si tunc contractum tantum non habuit, illi remanet ad favorem ejus, supradictum Petrus in §. si absentis, §. si per. per. & de res. lib. 1. in 1. num. 10. per. §. de administrat. Tutor. Suber. in dict. l. si absentis, de res. lib. 1. in 1. fundam. 7. §. de res. imp. Frac. Aragon, ref. 137. numer. 2. Roderic. de iur. reddit. lib. 1. quest. 2. num. 3. de last Tronchet. de Societ. cap. 10. num. 16. pro ut ibi ponit in locum contrahentem notum Socii. Nam si ille tunc non habuit, contractus tenetur generis Act. de societ. cap. 3. num. 41. ut etiam per consequentem subintendunt omnes quoniam, et subintendunt Roderic. de res. lib. 1. in 1. Hanc vero conclusionem illustrant alia quae procedunt, quando quia contrahit cum suo, quoniam nomine tunc, secundum Fachinus ref. 9. num. 4. 7. Alimier, lib. 1. tit. 14. in 14. num. 15. per. 3. numer. 4. 5. pag. 675. tradit item id non habere locum in stipulatione Notarii, quia sicut Notarius non potest habere amicum sequendi, talis fundam. interduo, vel ratione id asperum multum valere. Alimier, de res. lib. 1. in 14. num. 17.

Ex quibus sequitur, quod stipulatio semper fuit in finem velintus, & nonquam in finem reddi potest, quoniam eam non tunc in rationem finem habuit contractus in personis generis, vel stipulationem.

Ultimo tamen considerat, quod licet stipulatio interduo esset, tamen ipsi mulier comprehensit illa actio, quae oriebatur ab ipse cum ratione pecuniae dicta

ipſi Frumino; & hoc procedit etiam in quicunque contractu, qui te perſonam *Aleria*, de *actis*, & *enſig.* lib. 14. tit. 22. num. 41. & ſeq.

Aliud autem principale motivum ad favorem ſide-
 33 jutorum conſtituitur DD. Informantes ſuper regula, quod ſanctio ſequi debet tempore, quo actus autem de tempore ratificationis grati poſuiſſe, deſiderat ex *L. huerum f. non ratum habet*, per *Tiraquellum* cum aliis ab eo citatis in *tratt. de retrall.* l.iquat. 5. *l. pſi*, to. num. 87. *Ciſſa de retrallibus* cap. 7. *num.* 3. quam applicari facile ipſi opinantur caſui
 14 noſtro, ubi ratiſano D. Benedicte ſupervenit poſt elapſum annum, quo durabat Societas, & ſic re una amplius integra, unde ratiſano neque retrorſum poterat ad principium actus, neque valere ex tunc poſt tempus jam elapſum, ex tradit. per *Gabriel.* *caſu* 62. n. 9. *rem. primo* *Reuden.* *ſol.* *tratt.* 2. *caſu* 5. n. 26.

Vtrum in hoc etiam Joſeph deprehendatur? Nam prædicta diſpoſitio *L. huerum* loquitur in caſu quo ex diſpoſitione alicujus legis, vel Statuti, aut etiam pacti ſpecialis aliquis actus præter ſibi debebat iura cedere, ac determinationem tempore; & ſic, cum qui ſubſtantiæ de formalitate legis, aut ſtatuti obligetur prædicti illi certo, ac determinato tempore, extra illum expeſſeri non poſſit, prout capiat haec *Aleria*, *R. generalis* *curiam* 43. *de* *num.* 7. *ſuper* *ad* 19. & *ibi* *Dray.* Et vide *Dec. de Regal. Jur. regal. ſeu* 1. qui ſemper n. 15. *Nidum de Reg. Jur. reg.* num. 26. *Add.* *ad* *Curiam*, *cur. reſol.* lib. 3. cap. 16. num. 20. & 21.

Neque ratiſano tunc operatur, in illo actui, qui ſibi debebat tali tempore, valere per modum ſubſtitutionis, penſare, ac ſi tempore debito ſoluto fuſſet, tunc vero in contradiſto, & ſic in caſu noſtro, ubi ex forma aliqua legis, aut ſtatuti, vel pacti ſibi exigitur, quod talis contractus ſibi debeatur laquei certo, ac determinato tempore, ſed tunc, & totidem conſiſtit in mora partem voluntate, unde ſocietas illa contracta per annum im. æque ratiſant poterat poſt annum à D. Benedicte, in totius negotia geſta illo anno per conſocium incipiant perſistere per ratiſationem, & ratio eadem eſt, quia ſubſtantiæ hujus contractus non obligatur, in uſu diſpoſitio *L. huerum* præcedit illi anno, ſed negotio exercitum in illo anno, & Partes non amittunt etiam eo elapſo Jur. & poſſunt in alium annum, & quandoque pro alio anno, ſubtempore hujusmodi contractus ſuſtineri.

Et aperte luce ad hoc propoſitum quod adducet *Jureſſ.* de *regal. Jur.* in 6. *Dray.* *ſup.* 10. num. 6. *in* *ſu.* ubi dicit, quod regula licet quod ratiſatio ſequi debet tempore quo actus ratiſationis de tempore ratiſationis grati poſuiſſe, ſimilis non debet ſimpliciter, & reſus ſic habendus, ſed in alio ſenſu, nempe quod, ubi eſſet geſtus ab alio poſſet modo ſcribi, & *Barboſ.* ſequitur *Nid. rad. tit. de Reg. Jur. ſuper* *hæretica* *num.* 26. *per* *ſum.* & quod applicatur æquale caſui nunc in modum, nam ſi negotia ſocietatis non fuſſent per annum anno, grati poſuiſſet de novo altero anno, ſeu tempore. Quod in reſoluto conſistere poſſit in eadem actibus, qui præcedit anni certum, ac præſentem ſerminum expreſſus debent, nam eo clauſo amittuntur omnes Jus, & potestas ad ſimiles actus alio tempore faciendos, ex tradit. & doctriſſime ponderatis per *Bell.* in *l. iſſ.* 126. *de* *num.* 6. *ſuper* *ad* *ſu.*

16 Neque obſtat *Gabr. diſſ.* *ſup.* 62. l. 1. quia ipſe non ſegregat articulo movetur ex diſpoſitione dictæ *L. huerum*. Minuſque in contrarium obſtat *Dray.* *diſſ.* *diſſ.* *col.* *lib.* 5. quia in caſu ſuo motus, que etiam ſubſcriptum ſignificat de tempore ratiſationis etiam perſistere, & ſic neſpiciendo denique ad obſidium ratiſationis dicit, quod ſi ratiſatio attendit debet ad effectum retrotrahendi conſocium ad initium actus, tunc non valet, quia res non erat amplius integra, aut ad effectum, ut contractus valeret ex tunc, & tunc iſſe re non poterat, quia clauſum erat tempus ſocietatis initium per quatuor annos præcedentes.

A D D I T I O.

Ad num. 6.

17 Hiſ etiam optate applicari poſſet poſtremum dictum *Dray.* *diſſ.* 69. num. 23. in *modo*, quod tempore contractus, licet nullus, inſpecto ſummo tempore habetur *Caſus de Comm. Tom. I.*

pro valido, et quo ratiſant poſſet, ita dicendum eſt in caſu noſtro, quod licet ſingulari noſtram per nullum ſic nulli, attamen inſpecto ſummo tempore, & eo qua ratiſant poſſet per mulierem cum debet ſolentibus, valida conſidera eſt.

Ad diſſ. num. 6. in *fin.*

Pro perſonis incapacibus neque notarius ſingulari po-
 18 teſt, & ratio eſt, quia cum poſſimodum requiritur ratiſant eam, pro quibus notarius ſingulari fuerit, ſi qui debet ratum habere ſine incapacibus ad faciendum aliquem actum, ubi oporret poſſe eorum conſultato, prout neque operaretur à principio eorum conſultus, opor-
 me *ſp. d. l. iſſ.* *art.* 2. *verſ.* & *imob.* *lib.* 3. *de* *ſer.* *ſp. d. l. iſſ.*

Ad num. 9.

Adde *Dray.* *diſſ.* 226. n. 12. & *Rem. Flar.* *poſt* *Girond.* 19 *de* *Gabr.* *diſſ.* 19. num. 19. ubi ſequitur *Roderic.* *rem.*

A R G U M E N T U M.

An Dominium rei venditæ non perſoluto ab Emptore pretio tranſeat in Emptorem. Quando dicitur habuisse venditor ſinem de pretio. Item ſi venditor ſingularis ſit pretium ad ſu voluntatem, vel requiſitionem, non inducit hæc ſingularitas diſtinctionem ad favorem debitoris. Emptor ſimili emphyteuſi ad quatuor, & quales fructus recompenſativos teneatur *Mazeta* ſingulariſſima.

S U M M A R I U M.

- 1 *Falsi ſerius.*
- 2 *Perſonæ ſingulares ſunt Reipublicæ Deſideria ignari, quomodo illiſi angeli.*
- 3 *Fructus ſequuntur dominium.*
- 4 *Fructus rei venditæ ſpectant ad venditorem, ſi non ſoluto ſit pretium, & tunc ad fructus recompenſativos non.*
- 5 *In contractis venditionis adſit tacita reſervatio dominii, & expreſſa ſi ſuperſtit.*
- 6 *Domini in emptorem non tranſfertur, niſi interſerant poſt ſoluitionem rei ſolutæ integritas pretii, vel ſolus habitus de illa.*
- 7 *Emptor ſimili ſoluitur pretium pretii non acquirit dominium prædicti, ad ratum pretii ſoluto.*
- 8 *In contractis venditionis, licet dominium ſit venditæ in emptorem tranſmittitur dum poſſit, adſit fructus recompenſativos.*
- 9 *Si pretium certum pretium ab emptore non ſoluto, vel reſoluto illius, rei poſſit aliter vendi ſine poſſi ſoluitione.*
- 10 *Reſoluto venditionis contractus reſolvetur omnia accideſſentia, & conſequenter illius.*
- 11 *Emptor contractus poſſit ſub num. 9. in caſu quo ſit in tradit.*
- 12 *Emptor debet reſtituere emptori fructus, qui recipi ex fundo venditæ.*
- 13 *Reſoluto Dominio dicitur non tranſferri dominium uti in emptorem, niſi per rem ſimilem ſuam pretium, quomodo illiſi debet ſecundum ſerminum contractus.*
- 14 *Perſonam rei venditæ ſpectat ad emptorem in reſoluto contractus, non tranſfertur deſideria domini, & 115.*
- 15 *Singularis ſolus de pretio ſoluto ad voluntatem venditoris eſt ad ſuam iſſam, idem pretium non poſſit ab emptore poſſi ſibi ſoluto in reſoluto contractus ad ſuam voluntatem.*
- 16 *Clauſula ad ſumum voluntatem venditoris contra venditorem non operatur.*
- 17 *Et non præſertur a mora incuſa per debitorem ad laſum ſui emptoris.*
- 18 *Secum, ſi dicit, vel ſolus ſoluto etiam declarandum per poſſum ad ſuam voluntatem, vel ſolus, vel ſolus etiam poſſit ad ſuam voluntatem, ut aut etiam poſſit cum clauſula, quando ſerminum emptoris dicitur, vel ſolus n. 26.*
- 19 *Non poſſit neque deſideria clauſula debet ſerminum in mora poſſi.*
- 20 *Proditur quomodo pretium ſoluto poſſi poſſi etiam poſſi.*

pretium integræ solucum fuisse ab emptore, & sic ad omnes fructus compensandos totum emptor se obligat perempt ad Tit. in l. Curabitur C. de all. empt. & 18 Tit. in l. Servus emptor ff. de perva. & commun. c. 1. de decimis. Spirelli, quest. 119. numer. 38. & 40. & proceditur de tit. numer. 16. 17. Serv. conf. 101. 41. numer. 17. Rat. recent. de 370. numer. 4. part. 3. Mercur. de pignus. ad hypotec. lib. 3. quest. 94. numer. 5. & Rod. de ac. numer. reddit. lib. 3. quest. 7. numer. 81. Lottorius de aser. quest. 27. numer. 17. & seq. Lug. ad l. curabitur comp. 1. §. 7. numer. 142.

5. Osservazioni sul televisore esposti a riserva di dominio, già cadute al tempo stesso in concessione venditricis. *Sard. decr. civ. n. 12*, in punto studi Emphyteusos. *Spertit. dec. 118*, n. 15. *Giurispr. civ. 313*, n. 14.

6 Et ratio principalis in eo consistit, quia dominum non liberat, et absolute transferre in eum possumus, nisi incrementum post translationem rei fructus emptos, solutio integri pretii, vel fides habita de illo Gratian. de fidei. Forensi. cap. 513. numer. 9. 10. 11. & 12. Sord. conf. 161. numer. 12. Carr. del. qd. num. 3. Spredd. des.

7 119. num. 16. Iam si Solvitur pactum pueri, emptor
non acquiritur dominium praedicti empti ad ratum pre-
tium soluti Gratiani. dicitur cap. 303. numeri. c. Speculi. d.
dicit. 119. n. 10. *Belusamun*. non dicitur 307. *Gregor. XV.*
lit. B. Sive conf. 101. n. 7. in fin. c. *om.* d. *Rain.*
conf. 144. numeri. 3. *lit. 1.* & terminus sancti Emphyren-
tisi. *Surd.* dicit. cap. 200. num. 12.

Ultimus tamen et efficacie predicta conclusio, ut nullam considerationem habere debeamus, an dominus transiret, nec ne in emptorem, ad eum nihil refert, quoniam distictio translatio semper fructus est venditoris, nunquam quid cumino diversum, ac separatum a re vendita propter tactam considerationem, ut dixi, in contracta venditoris existimus illos fidei reservando, siquid esset venditoris dominum nunquam translatio, ultimus inter dictos casus nulla notanda est differentia, nisi esset aliqua dilatio certa ad solvendum emptori concessa, ut singulantes, & notabimus statu-
stus Florida, conf. 30. num. 30. fol. 1. sperelli. distict.
 det. 118. numer. 16. *Lap. ad fol. 1. carabadi* num. 1.
 §. 7. num. 143. *Palin. Neg. allegat. 112. num. 13. Q.*
 14. tom. 2.

9. Iam enim in causa contractus dilationis ad solvendum, per quam consequitur venditorum fidei habuisse de pretio, et de hoc iudicatur translatum fuisse dominium in emptorem, tamen si pretio remisso ab eo pretium non solvatur, vel refolvatur, si pretii pars remota sita fuerit, potest venditori aliter vendere rem illam si sufficiens, quia prima venditio refolvatur, et remanet inempta. *Sord. dec. 230. m. 3. et 4. C. de non refut. r. de iur. em. et ven. l. 12. a. 4.*

10. Reliquaeque conchatae isolantur omnia accidentalia spectantes circa fructuum acquisitionem, vel amissionem, propter noxam venditio celebrata fuisse, & absolute fuisse venditoris fructus abique eo, quod ad talem pretii acceptum veniant illos restituere compelli. *Res. decif. 95, ann. 40. q. 42. p[ar]t[is] 1^a in fine. Eadem. cum additio. Decif. 95. p[ar]t[is] 1^a in fine.*

figa habemus cum acutiss. *Interfusa* desc. 30. ann.
 3. D. Baidier, donna edim. fib. 4. & part. 12. rem.
Interfusa desc. 423. nom. 5. nullum in quo casu locum
 vinculo dispositorum l. carabe, qua folia illius
 aquata immor in simplici ac perfecta venditioe, se-
 cus vero in imperfectis, & scilicet dicta l. 4. 5.
 numer. 80. addita per D. Baidier, ad Remor. aff. v.
 conf. 72. lib. 2. quod est repetitur in fib. 4. conf.
 111. *Interfusa* conf. 64. numer. 9. 13. & 14. lib.
 1. Rem. della desc. 423. nom. 5. 6. & 11. part. 12.
 recapit.

venditor, & sic idem per diversa, per unum manum accipere, & per alteram restituere Geom. dispo. forens. cap. 38. n. c. *Standa. conf. 30. n. d. & 67. lib. 1. Rot. decis. 570. num. 4. part. 3. recent. Spirell. dec. 110. num. 26. & 41.*

Neque obstat Investitura à Domino directo habita, 18
per quam videamus omne dominium fuisse ablatum, &
libere in emptorem transiisse, quia hac Investitura
debet cessare ad firmam contractus venditionis, &
ab illis regulari, & secundum libita rationem exporti,
ut in puncto observat Sard. della direcc. c. 10. per cas.
et princip. n. 48. ubi contrarie Hieronym. Spin. cons.
16. num. 17. & 18.

Siculi prius non probati dominum fuisse penes 14
ampercor et eo, quia periculum in veritate, & omne
onus videlicet canonis, transiit ad eum (postulat,
nam ad solam procedit et ipsa natura constructionis im-
ponitur, non verò ex parte dominie, ut sitius *Sperelli*
de sigl. 119. num. 43. § 43.) & sic omne incommodum,
& incommodum, periculum, & species *indis* *author* dist.
num. 43. *de trans. puber.* cap. 102. n. 17. *Schuer.* de

provinc. cap. 31. n. 32. part. 1. *Banden de far, contr.*
triv. callid. 49. num. 12. lib. 1. *Allez.* 1007. 133. n.
 d. *verf. fed in cafe negro* 16. 5. Et quod iurifpecta
 periculum ad emptorem abiqueque tradito sequa
 fuerit, vel dominum in eum translatum, extradeo
 nes loquuntur *Banden, dillo callid.* 49. num. 115. 130.
Allez. 1007. ad *Carre, Lett. dard.* 164. n. 6. 3. & *Al-*

insanabile. *San. d'arg. L'ant. m'chi. San. in d'p. d' arg. inarg. San. d'arg. p. nam. 17. d' 28. c. 9. d' 30. d' per tot. nam. 33. ubi quod è periculo male, ego eorum perfidie, arguitur ad dominium, & est eorum P'et. in f. ferri eugrie. ff. de p'et. & comm. ec. r'ondat. à p'acis p'petuam p'et'equam à Ronden. delle soc. & P'et. l'arg. in d'ab. 32. nam. 60.*

Neque officio, quod illi pellendum partis, formidat
fides de pretio, quoniam habetis puerumque vendicere
nostrum, cum pretioque sapientia fuerit ad omnem suam
voluntatem corroboranda, quia dicitur ad voluntatem
dato operari debet, necesse translatioem abfolutum
dicitur, et uterque fructus colere in contemptum
expertis.

Accurat enim in nostro casu tale obsequium exhibere
iudicando, quod venditor nullam habens fidem emporii
de pretio, quia licet ad voluntatem suam sapientia
faciat prout volendum fore, ita ciuitas solus appetit
fuit ad favorem redire, necesse nullum in dilectionem,
licet nunquam, ad solendum venditor puerum vendere
possit, sed ut ceterum, vel subest prout solvi, propter
coram venditoris nullum modoque debet quod
in illius levitate, patitur fore, ut in pretio, et acqui-
sitione confiderit. Card. de Luc. de deo, dicit, l. 114.
num. 6. et dicit, l. 161. num. 16. Linderus, dicit, l. 114.
et num. 6. dicit de iur. lib. 2. c. 3. quod,
l. 1. num. 8. p. Gratian. c. 142. num. 15.

137

Sunt Triarii in l. Juliani §. affert f. de al. cog.
 & in §. tradita cōst. di vir. dūq. idē. gloss. Lo-
 cord de nro. qdā. 27. num. 4. & numer. 10. in fin.
 fecit oves fructus suos, quāvis nulla mora sit ut.

36 *deinde Leonard. dicitur hoc. ann. 6. & incipit. uener. 17.*
Sperelli. dicitur 118. ann. 41. Rube. conf. 14. ann. 3.
Idem 14. quod maxime sine difficultate, itam tamen in
finito eorum, qui citatos afferuntur fructus sperantem
ad emporium propter periculum sui, quodam empori-
arum post venditionem, ita tamen si res non esse tradi-
ta, venditor omnes fructus suos facit, affirma. Sperelli.
dicitur dicitur 119. ann. 43. vixit. quemadmodum,
 37 *& est non hac difficulte aperius. Faut. in 1. feroi em-*
porium. 16. ff. de pign. & commod. rei venditor. ubi.
Nilhil de fructibus, si uero operibus suis sperantem ad em-
porium, si in aduice tradita uouit si in venditione, sed
per locutionem iusta, licet omne moris periculum,
vel quodlibet aliud ad emporium fuerit.

³² In omnem casum, licet talis irregularitas, ad rationem repeteret in contrarium, statim cum videretur aliquod remedium cum venditione, & emptio premissa, dicitur esse in bona fide, & per consequens facit omnes iudicia sua, & illi impiter emptor, cum non possit de iure suo expertus fuerit faciendo illi remedium pretiosius pretio, ut in finali consensu traditur per *Alagon, dec. 23. num. 3. Francus, dec. 415. notat. 3. Dominicus de venditione, l. q. 12. d. 15. rem. 1. Cynus, l. remissus. 255. num. 21. num. 2. Fumellus, d. patitur fol. 300. num. 52. item 2. Gratianus l. q.*

39 432. *Mem.* 3. *canis magis in unguentis in foetem*,
ut lo similibus tenuius quod interire restituerent
seu corporis locum tradunt, ac etiam inter
pecunie minime, aut cambium in aliquo excessu
foetem non unguent in foetem, licet impositum
moderari debeat tradunt *Emil. Coad. de Enc. in sup-*
plum. ad l. de off. dist. 39. mem. 9. et dist. 40. n.
Cyrac. de contrav. 359. mem. 18. et sup. Palm.
Nem. dist. 312. mem. 38. Gek. conf. 136. per 100.
Semin. contrav. 352. mem. 2. et 3. mem. 2. Baldus.
ad Remov. off. 40. mem. 32. 37. 38. et dist. 40. per
nos iudic. de Baldus. mem. 9. et 3. et om. plan-
tes sup. et adu. Vorn. Taffoni, et Ricci
restit. Magistra prospera Genus in causa de
Philippis, et vide supra dist. 37. mem. 61. et sen.

40 Utitur advertebam, quod possit dari inconveneriens, videlicet, quod cupio simul emphaticum premissum nunquam excludendo vultum, aliunde differens, per plures annos, cernis, quod interim pro terra, si te perdis fructus ad favorem suum curant, negligenter traditionem rei vendide, obdormiendo valedictionibus fidei veritatem, advenit ex solo cumulo ditionum fructuum adqui pretio iam acquirere possit, quod nihil scilicet ex traditionibus exagitationi pondusibus foret terminis Card. de Luc. de fruct. dig. 21. max. 3. & nullus in sapient. n. 7, adeoque concludit, quod licet facta compensatione fructuum inter emptorem, & venditorem, residuum fructuum reconcompensatorum, quod unum alteri addere debere restituat, proprii bonam fidem tollimus non tenet, & ex pecunia frangi, vel succumque unumque dari, possit.

Et hoc potissimum erit, quod multum est expectandum in hac causa coram M. Juri Sagrada Politia Judice de legato, impotens quasi pariter obijctionem, tam rationabilem parvi adverte, & contra iura naturalia, legalem, sed divino contrariam, utilitatem quae habet propter debitas *Em. de Luc. loc. citato*. Et hoc modo facilius appetitur iura fraudulenta, & quodlibet cum alterius iactura. Incompletus potest, quia si multa praeter emphiteusica emere, pro quibus premium per annos centos diffinit, cum solo cumulo fructuum ad favorem suum declarationem per totam sententiam, omnia esse

bitum Judæis modo terra, modo aqua, quandoque
quies, vel sexta pars solum pulvi prebit, ac valiosus
empori remittitur, vel delocatum *Græb. conf. fol.* 124.
per *lat. Samonit. introit.* 4. *nam al. sed* Abinguz
per confusione solum terra remittitur, que consu-
tuendo servata debet *Græb. dist. conf. fol.* 11. id-
oque fructus saltem reconponitur pro rata illius par-
tis transire spectare debet ad cuipossum, & non bi-
tari venditur, tamenque si empori parum pretii sol-
vent, ad eum raris fructus percipiendi in fundo à de-
ditore dehi tenetur, in dicitur *M. amon. ad dec.* 347 *La-*
dro. int. Di Speriti dec. 118. *nom.* 36. & 37. & *nom.*
41. *Lexor. de efor. quib.* 27. *nom.* 36.

Ripondetur, quod illi fructus recompensantur debiti à venditore ad tamen prout solum contra alia ratione debentur, quam ex antiqua *L. curati*, ut dicunt citati DD, propterea ex ea ratione tacuum, quia non est ab eis facta res, de premo, aliterquam pñibus locuturari, hanc legem fundata est solam in ipsa alia locupletatione, vel fructuone facienda, de premo, ibi bene ponderant *Hend. conf. 30. num. 30. Sparrell. de lib. 118. num. 7. 8. 9. et 11. num. 117. num. 2. et 37. Ben. Geron. de mercat. der. 194. numer. 1. et 3. Lottard. de off. quæst. art. 17. num. 15. Palen. Nov. lib. 2. num. 15. lib. 6. et alleg. 330. c. 17. de Luc. in supplem. de alia alia. c. 17. de alia alia. c. 17. de alia alia. c. 17.*

[illegible]

Præterea in eodem casu, in quocumque emptor no-
dum integrum pretium solvere; & adhuc remanere de-
betur magna quantitas, ut et testatur apparet, nili-
um habet ademptor petendi fructus & usuryfactivos ad
eum petri resolventis, obsequium, & integrum
pretium in venditæ exhibentem, lingulariter traden-
tem. *Idem.* ad decr. 347. Gregor. XV. lit. B.
Sax. conf. 101. num. 6. 7. & 20. 26. in fin. *Sprell.*
decr. 178. numer. 33. 36. & ibique ad ultimum unum
nummum *Levard.* ad afr. conf. 27. num. 56. per con-
sequens, licet ad totum petri donati, nil remissi de-
berent fructus compensatio, finis deberetur adre-
tari petri folius, quod emisso negatur, adhuc *Decr.*
de Securis heredes emptori petri deberent ad illa præ-
sentibus, quæ non nondum completi adso petendi, ni-
li. *Interd.* folius venditæ adre. *opere.*

quicunque Ju. componenda remaneant; easque venditores vendunt, ut in dubitabilioribus terminis decedat affluat. der. Anq. 381. & ibi Orfell. add. fab. numer. 4. Duran. dist. 137. & 404. v. fa. Salsit. refut. 46. num. 14. Duran. de nunciat. cap. 32. num. 137. 106. t. Scraph. de piam. pios. 74. num. 130. & fig. & latet in sum plures per columnas allegari tenet Salsit. ad Gahf. de alig. camer. quæst. 18. num. 23. de Luc. in supplem. de doct. & credit. dist. 163. num. 6. de Luc. de doct. dist. 46. der. der. 305. num. 4. §. 9. par. 3.

48

90

Quarta-feira

A D D I T I O.

33

22

34

rejectionem, cum facinus semper super miculis vestigia,
de adhuc emulgentem puer emporum decedens ad-
misi in coarctata castra alii transire cum ipse
victoribus dictum merces iuxta tot, & adeo
lectus Traianum declinans, de quibus puerum
tractum de Censoris, tam lo primo, quoniam in scou-
do volumine, ac alios adnotet.

11

Ad. cons. 34.

Ad nota, 35.

Ad unum. 3° verū. hoc exco-
municat.

Ad. num. 39.

Ad num 48

Ad num. 50

A R G U M E N T U M.

Societas inter plures contracta, an & quando alii confocii non nominati in contractu ab uno ex eis factio, remaneant obligati. Mandatum generale ad quem extendatur, etiam non fuerit expressa. Ubi etiam, an & quando juvenibus, ac minis mercatorum etiam mandata carentibus recte solvi possit. Demum an liber Casperi & mercator sit sufficiens ad obligandum Dominum.

S U M M A R I U M.

- 1 Contractus soluit ab uno ex Sociis, licet alij confocii nominantur, unus obligat confocios.
- 2 Anglia etiam convenit si, ut Societas ceteris debet fieri nomine Societatis ann. 2.
- 3 Mandatum simpliciter datum extenditur ad omnia contracta, & dependentia ad causam principalem perficiendam.
- 4 Societas soluta fundata, vel Jure Creditoris, qui erat socius uni a Creditore ad exigendum, valet & non. 3.
- 5 Precipue si societas solvendi solvendi socii Jure Creditoris ann. 6.
- 6 Casperi liber valet si mercator private sufficiens est ad obligandum Dominum, ibidem.
- 7 Periculum desertionis, vel desertionis soluit ad socium, quando ad illa verba, ut statim del credere, sic.
- 8 Mandatum in rem propriam non potest revocari, immo tribuit facultatem exigendi, & satisfaciendi Creditibus.
- 9 Socius, sine Præpositi non obligat confocios, vel Principales, si contractus super illis, qui per caput societatis prohibita sunt.
- 10 Et hoc procedit, etiam si socius, sine Præposito contractus cum aliquo ignorante capitali societatis.
- 11 Et similiter si contractus super re, aut negotio ad societatem non spectante.
- 12 Socius tamen tenetur ex contractu confocii, nisi in eo expressum fuerit nomen socii, vel solum illud argui possit ex contextu.
- 13 Limita in alijs rubricis ann. 14.
- 14 Si socius socii societatis contractus socii nominat, obligat confocios.
- 15 Socii tenentur socii societatis per publica edicta, vel per litteras regiarum manifestare facere eisdem delictum.
- 16 Quod etiam tenetur facere qui si a societate tenentur delictum, delictum, ut n. 17.
- 17 Testatur plures societatis a diversis mercatoribus delictum unius societatis non valet in aliam.
- 18 Creditores unius negotii non respondant cum creditores alterius, & de ratione n. 20. Declara n. 21.
- 19 Unde arguitur diversitas interpretationis.
- 20 Nonne socius potest adduci ad aliquam societatem, sine negotio, & sic Creditores causati tempore promissionis nullum sui habent contra negotium socii.
- 21 Socii remanent obligati in solidum ad administrationem, & negotiorum perficiendam Complacentiam, etiam si hic esset talis ususque societatis, & periculis sociis, aut potius contrarium negotiorum post mortem alterius ex sociis.
- 22 Item dicendum est de alia quacunque persona respondente negotio si negotio aliquis mercatoris cum illis sociis, & promissionem.
- 23 Item heredes mercatoris defuncti remanent obligati, si complementarius, aut alia quavis persona de illius mandato. conveniens negotiorum sub nomine illius defuncti.
- 24 Principales non obligantur in complementario negotio ad exigendum, non solvendi illi.
- 25 De ratione mandati contra complementarios potest recipere potestas ad cambium.

- 26 Plura de complementario, & Indiciis remissiva.
- 27 Socii, & participes diffinitio inter se.
- 28 Participi non tenetur nisi ad rationem capitalis, pro quo participat in negotio.
- 29 Nisi potest agere contra delictum societatis, aut contractum a creditore sociis.
- 30 Quando cognoscitur, an qui assumptus fuerit in societate, sine participis societatis iam inter alios contracta, & in per istum assumptum confocios inter alios prima societatis, remissio.

Ussigen. societatis.

D I S C U R S U S XXXIX.

Amica denique in progressu causae obligatio de de Ratos, (que in prima informationibus ab eo impugnantur et perit, quod D. Petrus alio Confocii contractum solum pro se, & non pro Socio) cum videretur hanc intentionem nullam habere in Jure substantivam, quia contractus confocii ex Socii omnes reputantur obligati, licet ipsi contractus nulla solida nominatione Confociorum, ad lucra tradita per Casperi, larr. confici. 105. per 100. quo loco contractus omnes resolvuntur, & ita refert fuisse judicatum per J. C. & alios plena manu deserta a D. Aysfeld. de commerci. deli. 49. ann. 21. & 22. & deli. 30. ann. 27. & 28. de hoc procedit, licet in Instrumentis societatis fuerit, quod Societas ceteris debet solvendi Sociorum, Casperi, larr. deli. confici. 103.

Solum remissio inspectio, an vane pecuniarum summe bonificande esset in generali exceptio, quod inter mercatores dicitur contraria, presentia per Emanuelum de Leone.

Quarum prima erat de fons 315. refectionibus ad interesse soluto, per dictum Emanuelum super panis munitio, vel capibus acceptis in loco mercatorum vigore mandati eisdem de Ratos, & circa istam nulli allegari iustitiam exceptio, per quam non esset obligatus dictus de Ratos, nam mandatum, quantum supplebitur datum, munitio acceptis, tacite intelligitur accipiendi cum usuro, vel sub cambio, si diversio illi inveniatur non possit Aysfeld. deli. 304. Italian. Jure regulo, 200. ann. 24. & sequenti.

Secundum de fons odgingit connotabant non esse admittendum, quia hic eorum solus facta Horatio Jure, seu ministro dictionis Sociorum, qui nullum habebat mandatum ad exigendum, aratum cum dictis Horatio esset solus negotia dictionis Sociorum peragere, & potest per totum ministro habere, dicta solus non poterat per dictos Socios impugari, pendebat R. per. J. larr. deli. 366. ann. 2. Am. Jure. 20. ann. 24. 13. ubi quo tenet solus facta semulo Gregorio, quando ista tractat solus nisi a Creditore ad exigendum Car. Graef. & 3. ann. dictionis videri Aysfeld. deli. 25. proposit. hanc de fons, & consensum solusque faciente juvenis negotiorum, qui in tanta negotiorum mole occupati solent suis ministris, ac juvenibus hanc exigendi provinciam demandare R. Gemen. del. 127. ann. 4. & alio etiam per R. deli. deli. 366. inter magis qui dictis Horatio tenebat etiam personam Casperi, ex quo consequitur habuisse mandatum ad exigendum a Domino suo.

Neque obstat post dictum predictam summam scriptum non fuisse in libro Magistrati, quo fuit super quo erat non appere scriptum in notario, sed libro de memoria privata recepto pro faciliore dicto capite 110. ad effectum obligandi Dominum, ut in casu magis delictum Casperi publice Tabulae enumerant dictum fuit a Confociis Panconstruam contra Statum iste Quod in celebri del. 89. per 100. quo tunc dictio locum non habet in Casperi publico. Illustrissimus Gemen. D. Georgi ob ista particularia occidit, vel decreta speculatis obsequia omnes, & singulas summas a Caspicio recipiendis addidit debere in libro Magistrati ad effectum, quod illius predicta obligata remanens erga depositum.

Ad tertiam summam 4263. procedendum ex facto diversarum mercium venditarum per dictos Socios, & ad eos manifestum a dicto Emanuele de se non tenet, dicti Socii probare non poterat ex allegata per eos regula, quod preceptum rei semper spectat ad Pos-

num. 26. *Forma de Usura de dach. fuer. part. 14.*
 num. 3. *Negural. alleg. 11. numer. 148. Salsad.*
lahy. credit. par. 1. 149. 9. numer. 32. Et hoc procedit, licet alterius loci nomen expressè non citaretur, sed solum tacitè, in quantum nominatur aliqua societas sub nomine Tini, & societas, quia isti loci, licet non expressè nominentur, non minus dicuntur, & reputantur veri socii, quales Tini, qui nominatus est, *Alagon. d. dec. 1. num. 27. Glor. ad Statut. Affon. cap. 9. gloss. 9. num. 12. Petrus Caball. cons. 111. in 2. 10. vel. 2. Negural. alleg. 11. numer. 148. in fin.* Arguitur etiam diversis negotiationibus ex diversis limitatione, & reservatione litterarum, et assumptione novi socii, & alteratione novi nominis, ex literis circulatoribus noviter transmissis, ex diversis instrumentis, & censuris, ac aliis ponderatis per *D. Anselm. de commerc. diss. 21. num. 13. 14. & diss. 4. numer. 12. Rot. Gen. dec. 31. num. 10. voss. allura infogr. Rot. coram Emerix dec. 825. & 871. Rot. de facio. not. 15. numer. 42. & dec. 141. post Ursul. de transact. Rot. dec. 91. numer. 3. & 14. 15. 16. & 17. part. 19. not. 1. num. 1. ubi latè de admissione, five assumptione novi socii ad aliquod negotium, vel societatem resoluente eam validum esse, & sic credendum causis tempore primi socii nullum jus, & actionem habere contra novam societatem, & illius capitale, & lucra, neque eius creditores fecundæ societatis concutere possunt.*

24 Nunc aliqua addenda sunt circa complementum aliquam societatis, vel negotii, & dicimus quod per emanationem, & depositionem complementarii intelligitur et attribui facultas subterfugendi contra societatem, actiones contentas, & sic omnes socii remanent ob id in administrationem, & negotiationem geliosos an solent obligari. *Rot. dec. 171. num. 1. & seq. part. 10. rec. Causa de Est. de camb. gloss. 29. num. 3. D. Anselm. de camb. diss. 45. num. 3. & Tur. not. gloss. 100. 2. tit. 11. de mercat. gloss. 5. numer. 1.* Et hoc procedit in complementario tacitè infirmo societatis, & patetibus socii. *Rec. Episc. cap. 102. num. 1. & seq. & Rot. dec. 64. num. 40. Michal. de fuer. part. 2. cap. 48. num. 12. & 13.* Nec non in complementario continens palam negotium post mortem alterius ex socii. *Rot. dec. 151. numer. 3. part. 10. rec.* Vel in alia quacunque persona, que permittente, occupante aliquo mercatore alius nomen expressè in negotio. *Rot. coram Emerix dec. dec. 34. & similes.* Hereditas & bona aliquis mercatoris remanent obligata, si mercator defunctus mandavit heredi suo, vel suo complementario, aut alteri persone negotiationem sub illius nomine continuari. *Rot. coram Emerix d. dec. 34. num. 1. & seq. & dec. 168. a. numer. 32. & 169. num. 31. 100. seq. part. 17. rec. Palac. de fuer. cap. 31. d. num. 32.*

27 Verum in us, que ad negotiationem non spectant, complementarius nullum habet facultatem obligandi Principales, ad adventum Tur. d. gloss. 5. numer. 12. *Michal. d. lero. num. 14. & 17.* ubi dicit, quod complementarius non potest petere ut carum recipere, nisi data fuerit ei expressa facultas, & Michalorem sequitur. *Rot. Rom. dec. 64. num. 10. part. 17. & plura alia de complementario, & solitare vide que d. in secundo volum.*

30 Maxima est differentia inter socium, & participem, & sic diversè an jure producere effectus, quorum principis sunt, ut participes non requirant nisi ad rationem capitalis, pro quo participans in negotio. *Rot. Gen. dec. 14. num. 121. & 122. & dec. 46. numer. 1. & Rot. dec. 246. num. 22. part. rec. Anselm. consil. 200. num. 1. de Luc. de credit. diss. 88. numer. 6. & diss. 89. num. 6. ac de lucas. diss. 27. num. 7. 6. Causa. cons. 7. per 101.* Neque ipsi agere possunt contra debitores societatis, neque conveniri valent à creditoribus societatis. *Affon. de pignori. lit. 1. gloss. 76. n. 19. & 20. Rot. dec. 208. num. 3. part. 4. rec. & Rot. Gen. dec. 14. n. 55. 56. & notat dec. 39. numer. 3. 9. & Rot. Rom. coram Ursul. dec. 113. & 311. & coram Ursul. dec. 40. num. 64. & coram Emerix dec. 871. n. 15. Anselm. de commerc. diss. 73. num. 8. & Rot. post Ursul. de transact. dec. 141. ultima impressio Genera 1701.* Ubi plene ex pluribus adeo, quomodo cognoscitur an quis fuerit assumptus in par-

ticipem, vel socium societatis inter alios contractus, & an per ipsam assumptionem, five admissionem novæ persone alterata, & innovata fuerit prima societas, super quo vide etiam *Rot. coram Emerix dec. 825. & 871.*

A R G U M E N T U M.

An lapsus temporis à lege limitari possit debitorem in mora consistere, An confessio partium admittatur ad probandum interpolationem in materia usurarum, Denum post plura videtur examinari in actione consistente pecunie, resolvitur penultimus articulus: an succumbens in secunda instantia per noviter producta, teneatur ad expensas primi Judicis. Et plura pro justificatione realsitatis Cambiorum.

S U M M A R I U M.

- 1 *Alia consuetudo pavoris an nuda possit movere, & num. 2.*
- 2 *Adora nunquam committitur sine doli, aut hominis compellatorem.*
- 3 *In consuetudine datur debitori 10. dies, nec creditur mora ultra 12. mra 100. ago.*
Et hoc particulare est in consuetudine, sicut in alia obligationibus num. 4.
- 3 *Creditor non debet statim venire ad exigendum, licet debitor statim obligetur.*
Ampla, etiam creditur singulari si cum patto ad sui liberam petitionem num. 6.
- 7 *Judex ad exemplum consuetudinis debet assignare debitori 10. dies, ne aliter contra cum agat.*
- 8 *Adora consuetudo potest per lapsum temporis à lege limitari, & num. 10. & num. 12.*
Contrarium num. 9.
- Ampla, etiam dicit non fuisse certum, sed irritabile per arbitrium Judicis n. 11.
- 12 *Confessio five tacta, sicut expressa materia asserunt, non admittitur ad probandum interpolationem utrum intercedente jurem.*
- 13 *Confessio ad usum suum facta non prejudicat confitenti quoad alium.*
- 14 *Confessio in despectu pro alio facienda est offensa debitorum aliquos non potest ex illo movere.*
- 15 *Diviter & Creditore indolens ad confessionem debitor, videtur id solum fecisse ad evadendas molestias creditoris.*
- 16 *Succumbens in judicio secunda instantia per noviter producta non tenetur ad expensas prima instantie, in quo vici.*
Contrarium num. 17.
- 17 *De materia asserunt confessio partem, et soliditates comparant non probant realsitatem cambiorum, sed aliquid peti debet coram possessoribus, & de ratione ibi.*
- 20 *Insuper despectu in libro cambiorum, & eius cambiorum, & circumstantiis in eis adnotatis non probant realsitatem crediti.*
- 21 *Insimul quoniam debitorum probatur per transmissum falsum super cambis, & recumbens, & de ratione ibi.*
Declare at num. 25.
- 22 *Sed coram possessoribus confitenti, & liquiditate requiritur pacta pretium per Administratorem ipsam an tunc, ab his fuerit movenda.*
- 23 *Quando cessat de realsitatem cambiorum, tantum excessus non valet cambium.*
- 24 *Cambium exaltes in aliquo modo excessu singulari videtur esse modicus excessus impositus in forma facit tempore ad undam facit.*

Clausura. Interfio.

D I S C U R S U S XL.

Conveniantur quidam debitor constituit ptecurat actione, que ex modo dicto occur. 5. de confis. ptecur. infir. de alim. gloss. in l. promissor §. 1. verum.

tionem quantitatis debere, data non est in transigen-
tione facultas facere licitum quod est per Canones
prohibitum, ut cum pluribus Rote Romanæ decisio-
nibus comprobatur. *Utriniq. de transact. quest. 40. numer.*
13. late Summaria. contravenit. 183. num. 33.

Non casibus, seu personarum, & finibus cambi-
partium conventionione, sed instrumentis concordatis so-
luti non possunt propter usum suspensionem, sed re-
quiritur positiva iustificatio, & liquidatio cambiorum
iuxta premissa per Magistratum uniposuit in locis,
ubi nunquam celebrantur. *Rot. coram Ruch. decis. 74. n.*
29. cum seq. & decis. 52. num. 24. & 15. par. 7. rro.
Utriniq. de solut. quest. 40. ar. 16. & Summaria. contravenit.
181. num. 33. & seq.

Quando verò constare de realitate cambiorum, li-
cet tam apparere de extraneis excessibus, nihilomi-
nus capto non vitare cambium, iuxta ea uox ob-
stante licet contrarii emergere iuribus in omnibus
decisions tanquam debitorum, non autem in instrumentis
tanquam tanquam illius conventionem, ut probat Crea-
torem. *de solut. 129. quem sequitur Crenet. varior. resol.*
cap. 7. sub num. 70. par. 3. Rota. Epiph. cap. 96. n.
3. & seq. de solut. de numerat. 5. 1. quest. 7. par. 4.
amplius. 8. num. 60. & amplius. 17. in fin. & aliquid
revert. Ruch. decis. 129. num. 1. par. 18. num. 1. & la-
tius Rot. decis. 34. per tot. par. 19.

Remanere solum debitor, ut si cambium exacta sin-
gula viximus in aliquo modo excessu, ille modicus
excessus imputari debet in finem, facto computo,
ut vulgo dicitur, ad modum scilicet, in quo reco-
luntur negare. *Rot. decis. 51. par. 7. rro. quam se-*
quitur Utriniq. de transact. quest. 40. sub num. 36. sub
sequente colore, ut creditor in bona fide veritatem
tenetur sui contramutari recipere, sed contrarius sui
finem per Rot. in dicit decis. 140. coram Emerit.
in quo finem solum recessum a dolla de 51. sed con-
sumatur huius prima decisio, que est decis. 119. coram
idem Emerit. & dicitur super ea addit. ad dist. 38.

Declinandum rursus est, quod si ex conditionibus, vel
ex instrumentis conceditur, ut transactio apparet
ex incompensatis factis, & pluribus causis ex ipsi tran-
sactione delictis iustificacione, & calculacionem Cam-
bium factam fuisse non ex simplici, & eunda con-
ditione partium, sed vel ex intervenient amorem,
aut cum potestate, aut Decreto iudicis, vel quod alias
data sint iustificacione cambiorum, stat ex his etiam
videtur suspicio huius, & doli, tunc ex ea oritur
presumptio pro deficiente cambiorum iustificacione, &
omni probando contrarium incumbere ei, qui ista
iustificacione sufficientem esse negare. *Rot. dec. 186.*
num. 15. & 191. sub num. 5. par. 7. rro. & dec. 69.
num. 13. par. 4. num. 1. rro. de consensu tan que sta-
dit de Lei. de rem. dist. 7. num. 3. & seq. & dist.
13. num. 4. & seq. Calceus de agentis. lib. 1. cap. 84.
num. 160. ut quod ex transacione dicitur probata li-
quidato, & deat. Rot. coram Utriniq. decis. 23. num. 4.
& seq.

ARGUMENTUM.

An per dies incerte interpellationem mora con-
trahatur; Quid in doli legalis, vel tacita sive im-
plicita ex natura rei, & quid in casu, quo
dies advenit post momenta debitoris, ac alia
legit ad hanc moram per iure, & non iure
interesse adquirentur.

S. U. M. M. A. R. I. U. M.

1. *Mentiri solent matrimonium non debitor amplius
alimenter in privilegio doli, sed interesse ex
causa tantum luri respectu, seu damno emer-*
gentis.

Et hoc domando probata fuerit requisita
num. 2.

2. *Mora contrahitur in casu per interpellationem doli
incerta, & num. 6.*

Et unum magis, quando dies incerta addita est post
tempus certum num. 7.

3. *Assignatur ratio num. 10.*

Et procedit predicta in omni doli legalis nu-
mero 4.

Idem in doli tacita, sive implicita ex natura rei
num. 3.

Obligatus ad aliquid faciendum sive profectus
compario tenetur ad facere statim, ac postea,
aliud dicitur in mora, & sic tenetur ad inter-
esse. n. 19.

Neglectus imputatur Cessionario, qui non excep-
tans nullas premissas in profectus statim ad-
gredium. num. 20.

6. *Declinatur conclusio postea sub num. 3. & eadem
declinatur num. 11.*

8. *Mortuus, vel dies heredes sustinuerunt in mora
tradendi doli post mortem auctoris per promp-*
sum statim de restituendis debitis advenien-
ti causa restituendi, & num. 21.

10. *Dies incerta, quando inter statuta est, habetur
per tota, & num. 21.*

11. *Dies incerta non vitare debitorum, quando non
succedit ex mora debitoris, nec est ad statutum
illius heredes, & n. 23.*

12. *Clausula, cum relictione, quid importet.*

13. *Pallium solvendi interesse habetur pro mora, & au-*
tem. 34.

Assignatur ratio num. 14.

15. *In Creditibus mercatoribus quilibet alienare per-
benda requisita Cessionis est soluta, praeteritum
Genoa. n. 17. & Florentia 4. 15.*

Et hoc procedit in personis verisime factis, & in-
sufficientes rationibus, num. 12.

16. *Adventus de style postea patet interesse pro
summa, de qua remanet Creditibus suorum
Correspondentium, abique interpellatione, &
deventus, num. 17. & 31.*

17. *Adventus, nec non moram, quando non ad-
implet ex fine patet, dicitur in mora.*

18. *Debitor constituitur in mora per interpellationem,
non solum extrajudicialiter, sed etiam quando-
cumque factam.*

Licet probatur per presumptionem, & verisimili-
tudinem, num. 30.

19. *Domanda apparere aliquo modo quod debitor si-
re putaret creditore voluntatum esse, ac sibi
solum sui crediti differere, num. 31.*

20. *Predicta servus habere bonam, si debitor transac-*
torum aliquas summas pro interesse, quas presu-
mitur fuisse interpellatum.

Luna num. 34.

Index. Interfere.

DISCURSUS XLI.

Multis quavis soluto Matrimonium potest per-
tere interfectura, sed alimenter doli ex privi-
legio doli, quo soluto Matrimonio remanet simplex
creditor, & cessant privilegia doli, statim potest
petere fructus expositi luri cessant, seu damni emer-
gentis, quemadmodum cessat creditor concepit est
Card. de Lac. de dec. dist. 161. num. 66. & seq. Rota
cap. 118. num. 53. Leonard. de istis. quest. 30. numer.
54. Alaph. consilii. 177. per tot. & consilii. 285. num.
32. Amer. resolut. 40. num. 98. Domando probata fac-
tunt requisita. *Quid. de Caste. in l. 3. ff. de eo quod sit.*
ut duntaxat precant Doctores.

Quod in nostro casu non desidebant, nam mora
liquebat ex instrumentis doli, in quo adveniens
reflexione maxime, sive etiam Patris promissio-
relicte doli, & per hanc duntaxat interpellationem
petit, & per consequens a morte Leonard. dist. 161.
quest. 21. num. 16. quod procedit eam odium in qua-
libet doli legalis, ut dicit in premissis dist. 161. quest. 30.
num. 53. sed eam in doli tacita, que inter 18
auctore rei, ut in omnibus supradictis factis tractum
negotiorum habent, ut si quod opus succedunt, licet
duntaxat bene signum sit, in hac enim negotiorum iudicem
alimenter doli, quare tempore diligens Paterfamilias
facere potest, quod si statim promissit. *Adventus, de*
lact. lib. 14. tit. 34. num. 5. vtr. in secunda auct.
causa Leonard. de istis. quest. 21. n. 27.

Neque obstat, quod desinit incerta in incerta, nam 6
quando dies luri orendi incertum addit promissio ful-
venti i debitoris, adveniens conditione, seu de mor-
ta, debitor duntaxat positus in mora, secus si obligatio-

modo, quod statim dicta, et nulla cum reflexione non habet locum prohibitio dicti statuti loquentis in casu tantum, quo non fuerit interfectus inter partes conveniens.

Ad eum. 15.

- 35 Adde in primis *jur. Terr. dell. quelt. 1. num. 7. & 8. tom. 3.* ubi dicit hoc etiam procedere in Civitate Florentiae vel pariter mercatilibus.
- 36 Hac occasione insuper adnoto, quod mercatores pro paribus, de quibus remanent creditores faciem correspondentium possunt semper petere interesse licet nulla interpellatio intercesserit, & sic de hislo inter mercatores praedictos. Ratio enim est, quod vel quatinus mercatores fere semper in petendis ad invicem negotiis fuerint correspondentes intercedunt commissiones, ordines, & mandata, et quibus aliisque interpellationibus currit interesse, nam mandatoria semper est in mora, nec non mandata, quando non desuper et sui parte *Rat. Jansen. de mercat. dec. 125. n. 3. Leo. Card. de usur. quelt. 13.* vel quia cum sollicitudine de iure ad effectum constituitur delictum in mora pro interesse custodiis quatenus interpellatio non solum extrajudiciali, sed etiam ea quomodocumque sequuta, licet per praesumptionem, & veridicalitatem probata fuerit, dammodo in substantia etiam modo debetur fore, & intelligitur potius creditore voluntatem esse, no sibi solum pro debito rem deservit, et traditur per *Rat. dec. 269. verum Ollabau. & dec. 152. coram Cons. & Card. de Luca de usur. dist. 36. numero. 9. Leonard. de usur. tom. 12. & in rec. dec. 194. numero. 2. & seq. par. 18. ac per casus dec. 9. num. 2. inter recit. ad notandum Card. de Luca de usur. Non potest debitori qui mercatorum interitio sit suis pecuniis retinenda, nam nunquam solent pecunia pecunia remittere, sed semper cum in negotio transigere, vel super causis girare, & regere, & hac intentione curio omni arguitur ex hislo mercatorum, qui, ut dicit, de pariter quatenus remittitur ipsi creditores solent super ea interesse occupare erga suos correspondentes, & aliunde debitor id petendo, si per debitorum jam fuerint solute aliqua summa pro interese, aut carnis, qua tunc profectum debet cum fuisse interpellatum, vel se pro interpellato habere *Rat. Rom. pater. in notis. in missis. Juridic. dec. 35. n. 2. & par. 4. rec. tom. 2. dec. 133. per. in Gratian. cap. 720. n. 16. & 21. Althaus. resp. q. num. 24. 25. Gob. consule. 136. num. 38.**
- 37 Intelligit tamen praedicta, quando pariter sunt certae, & liquidae, sicut si computa mercatorum forent delictuosa, de solidanda, per ea, quae habentur per *Rat. notum Jansen. de mercat. dec. 118. & dec. 164. Leonard. de usur. quelt. 84. Cynus. contr. 340. num. 49. de hisl. per. Cypell. ref. 153. par. 2. & Rat. Rom. verum Alci. inter recit. per. Di. Palma. resp. dec. 372. n. 4. & per. Salgad. Loh. credit. dec. 212. ultima impressionis Gob. consule. 14. Erasm. dec. per. 50. n. 27. & seq. per. per. ref. cap. 3. n. 732.*

ARGUMENTUM.

Re evicta in solum data reviviscunt primaria jura, & id quomodo procedat. Quando secundum contractus incompatibilis cum primo novato effectum non habuit, ad primaria jura creditor redire potest.

Protestatio, etiam in novationem priorem *juris* &c. multum operatur in contractu, licet cum primo incompatibilis, & hic vide plura notabilia ad hanc materiam. Evicta re in solum data per unum ex currentes reviviscunt primaria jura, siue nova actio ex empto oriatur tam contra eum, qui rem in solum dedit, quam contra omnes alios carteros, vel id. possidet ad solum Creditoris.

S U M M A R I U M.

- 1 Evicta re in solum data non reviviscunt Creditori primaria jura, & tom. 17. Contrarius nam 1. Possessor in solum datum quando acceperit creditur emptor, qui solum tenet aliter non potest *num. 3. Casus. de Commercio. Tom. 1.*

Item pro rebus datis in solum pro dat, ubi sine dubio jura semper reviviscunt, n. 18. Et contra creditum possessorum ap. non potest exprimeri iuribus, ubi casus huius principalis debitoris, numero 4.

2 Reviviscunt primaria jura quia data in solum solum solum.

Et hoc procedit in quocumque alio contractu.

3 Novatio non inducit per secundum contractum nullum, & n. 19.

4 Creditum evicta re operatur potest ex primario iuribus, quando nullum in solum accepit cum solita protestatione clausula, cura innovacionum &c. & tom. 19.

Et hoc procedit in omnibus aliis contractibus innovatis, quibus propter incompatibilitatem non debetur praedicta protestatio, quatenus secundum contractum non possit effectum sortiri, vel adimpleri, n. 2. & tom. 20.

5 Clausula, siue protestatio contra innovacionem non potest in secundo contractu cum primo incompatibilis operatur casu conditionum, quod licet sit primo, si secundum effectum non habetur.

6 Et per hoc conditionem Creditur ad primaria jura semper redire potest, num. 10.

Limitatur praedicta quando novatio est postea extensiva primi contractus, modo scilicet nova solutiva in prima, num. 11.

Sicet in huius receptis in solum per creditorem medio licitationis, siue licitator fuerit ipsemet creditor, num. 11.

Et praedictum praedicta etiam in praedictum solvitur, num. 12. & n. 22.

7 Evicta re in solum data oritur nova actio ex empto contra debitorem.

8 Datur in solum facta per unum ex currentes debendi omnes obligatio alioquin contractum debitor.

Declara si evicta non sit data, alius non contra ipsum, qui in solum dedit, quam contra alios carteros, vel si solvitur creditore primario jura, aut saltem nova oritur actio ex empto ad favorem Creditoris, num. 16.

Althausen. dantis in solum.

DISCURSUS XLII.

Magna quidem altercatio est inter Doctores etiam magis notum in eo, quod evicta re pro quatenus in solum data, an reviviscant primaria jura, siue soluta potius et solum casu, vel agere de creditore unum ex empto, & idem questionem in hac causa tractando invenimus admodum notam, ac authentice notum, sed etiam rationabiliter hoc inde immutatur, quod ob breviam tempore causae remittenda concessum non potest super ea discutere, quatenus opus multa sunt ad illa, ac meliora fundamenta, minus quippe debita, non vertere.

Verum cum verum pro eis, quae potius in praesentia temporis angustia huc Actum studendo praebere, nunquam coram nobis placere festenta se se tenentium ad negativam reviviscunt jura, quorum numerus, & Authentica persuadere videntur, ac videtur est à Gratian. cap. 3. numero. 22. *Surd. dec. 266. n. 4. & 161. Modern. Concord. Alleg. 52. numero. 26. Poth. de fideiussor. in quest. 69. num. 1. Scq. ad dec. Gratian. 13. num. 51. Gratian. dec. 117. num. 17. 18. & ubi Scq. Emmerich. de Luc. dist. 32. de credit. *Surd. dec. 31. numero. 4. & dec. 129. Acq. de primis. Credit. reg. 3. limit. 1. numero. 1. usque ad 8. Rich. dec. 283. num. 20. & seq. Martini. de Evict. quelt. 146. numero. 22. Cof. de retract. cap. 8. Cof. 27. num. 20. 11. Rat. dec. 509. in princip. par. 3. rec. Scq. ad Alton. contraven. 27. Gratian. de Evictis. quelt. 18. num. 17. dec. 581. par. 19. numero. 7. Alci. resp. 30. numero. 9. Rodericus. de primis. Credit. par. 1. artic. 1. numero. 124. dec. 278. par. 3. rec. Novati. de dantis in solum. quelt. 11. num. 8.**

E contrario altera opinio pro reviviscenda actum ubi semper accit, & eum pro ratione, ac venientia habet.

non non praesumuntur, et praecipuè ratione communi-
tatis Doctorum considerata, videlicet quia, dum mul-
ti opinari debet effectum, ipsa cum effectum non con-
stat, nam in eo acceptum est et recipiendi rem
inviolabilem in dominum ininvocabilem trans-
missionem, de qua dicitur res in solutum data, si evi-
da sit, ut in eadem Doctorum colligitur, quoniam
Thoussier. quest. 88. lib. 2. per 101. *Adrian.* de pignori.
lib. 4. tit. 5. quest. 151. per tot. *Alonzi.* de stud. quest.
144. per 101. num. 26. *Galeati.* contro. 32. num. 3. lib.
1. *Gratian.* cap. 759. num. 3. & cap. 950. num. 17. *Gu-
m.* var. tom. 2. cap. 13. de fideiuss. num. 20. *Adonchi.*
decis. *Ramus.* q. 2. par. 2. lib. 2. num. 16. *Reberio.* de o. 2. r. 2.
d. 1. quest. 19. num. 40. lib. 2. *Franch.* decis. 200. num.
7. *Negusani.* de pignori. num. 1. par. 6. num. 43. *Cal-
vin.* de Acquis. cap. 23. lib. 2. num. 28. & 43. *Affili.* de
15. lib. 2. & 16. lib. 2. lib. 2. num. 14. *Solign.* Laly.
Credita. par. 1. cap. 28. num. 18. *Cassili.* latissime cap.
52. & num. 44. *Esper.* ad f. de iura. *Alonzi.* Jan. 1. centur.
77. num. 6. *Coye.* l. 2. decis. 167. a. 18. *Gall.* qua-
soli. 109. num. 1. & 2. *Aschell.* de morali. dist. 26. n.
3. *Alonzi.* Pignori. centur. 27. per tot. *Rari.* Episcop.
cap. 111. num. 20. *Andreas.* contro. 373. num. 2. de
Lat. ad decis. de *Franch.* obscur. 15. num. 4. & 50. n.
2. *Reberio.* ad *Adrian.* resol. 42. num. 9. & per tot. lib.
2. *Cenci.* de *Granch.* quest. 107. num. 17. *Isidoro.* num.
31. et alii *Ballarini.* vide par. 2. sub. lib. 2. *Sommo.* 5.
Oligonia num. 34. *Veri.* contrarium, & in verbi *Hy-
potheca.* & post tot. 2. cap. 8. num. 129. & in *practici.*
Crimin. in 5. *Datioli.* in solutum num. 2. & 3. & *Sepp.*
ad decis. 117. *Gratian.* n. 32.

De acquirentem concordant omnes, quod sem-
per in solutum ad id conceditur et spectare ius-
tum, in casu nempe quod solutio non debitor con-
stat, aliter non possit *Alonzi.* resol. 15. n. 32. lib. 1.
Post. de fideiuss. quest. 63. a. 18. et alii supra citati.
Et pariter in hoc omnes conveniunt, quod anti-
quam possit agi et promitti iustus contra omnem
possibilitatem, nisi tunc debitor principalis debitoria,
sive immoventis quae persona, per ea, quae tradit *Ci-
cilio.* alleg. 52. num. 36.

Nec non tenuisse primitiva iura, quando datus
in solutum fuit nulla *Reberio.* dec. 278. num. 22. par. 5.
Per. *Post.* dist. 10. a. 20. *Cyrillus.* 1. centur. 500. n. 17.

Et sic *Sard.* dec. 51. a. 20. Et procedi in quibus-
libet alio secundo contracta invalido, quia per con-
tractum invalidum nulla dicitur potest facta novatio, *Reberio.*
de pignori. considerat. 42. num. 12. *Gratian.* cap. 290.
num. 12. *Amat.* resol. 50. num. 18. de Lat. de *Credita.*
dist. 67. num. 7. *Cyrillus.* contro. 500. n. 27. vel in-
terveniente protestatio Creditore, quod intendi non
recedere à principalis obligatione, plene per *Amat.* res.
50. num. 8. n. & sic de *Franch.* dec. 50. n. 6. 7. 8.

Alonzi. ad datus in solut. festum. 1. quest. 1. n. 1. *Alonzi.*
de iure. de pignori. consid. 46. in addit. n. 1. *Alonzi.*
per. 109. n. 4. *Andreas.* 1. centur. 373. n. 24. 22. & pre-
cipue 34. *Cyrillus.* contro. 500. n. 50. Et sic procedetur
sem in omnibus aliis contractibus innovatis per sub-
sequentes totius, quibus hoc protestatio iura innovat.

Etiam primum iurum, *Hypotheca* non, et *Adonchi.*
non videtur in modo procedere posse, vel qua incom-
possibilitatem concordant, vel mutuo causae indecetur,
tamen ea semper per indiretum operam, quo-
niamque secutus contractus innovativus non pos-
sit effectum fore, vel adimpleri, ad huc prouta per
Sepp. ad dec. 117. *Gratian.* n. 37. & lani per *Amat.*
dist. 30. n. 17. *Alonzi.* Ad datus. etiam. 41. n. 38.
& sic de n. 33. *Gratian.* decis. 390. a. 11. quae se-
quitur. *Reberio.* de pignori. considerat. 42. num. 12. *Vidi.* de
Commis. decis. 113. num. 17. nam pluris *Sepp.* & *Reberio.*
Rom. 56. per tot. sub. 64. num. 2. par. 6. utrobis
que hinc de hac materia, Ea namque insula cura

innovatum primum etc. de hismodi posita in so-
lutum contractum cumque innovabili semper opo-
ratur secundum modum contrarium adaptatum
hinc iuris effectum, ne solutum insula, hinc iuramentum
condonante, quod nempe si servatus contractus esse
lectura, vel adimplendum non habetur ultra iactura
& culpa Creditore, tamen prout uniusque in
suo iure *Cenci.* decis. 329. a. 5. *Seraphin.* dec. 1343.

Gratian. cap. 2. n. 3. & 36. ut in simili de transla-
tione legati de uno in alium facta sub aliqua condi-

tione, qua non purificata, remaneat plurimum sequens
l. quod si alii ff. de adim. legat. *Cassili.* quest. 14. cap. 56.
n. 18. & 23. et cujus conditioni servatum videtur
est creditus ad primitivas adhibere, puta, & hypotheca-
ta, ex tradit per *Alonzi.* var. res. lib. 2. cap. 56.
num. 2. *Reberio.* de pignori. considerat. 42. num. 16. *Reberio.*
Amat. post *Sepp.* de *Solvent.* dec. 146. num. 3. q. 3.
Seraphin. dist. decis. 1343. *Adonchi.* decis. 40. num.
6. 7. *Amat.* resol. 50. num. 18. a. 25. *Credita.* dec.
329. num. 3. & *pluribus* sup.

Hac tamen non habetur locum, quando novatio
est per emendationem prout contractum, videlicet si
per veram solutionem potuerit fuisse emenda prout
obligatio, & deinde per transsolutionem quidem po-
tuerit fuisse confirmata emenda, ad huc tradit per
Reberio. *Sepp.* *Ramus.* *Adonchi.* *Reberio.* *D. Ballarini.*
in ordine dec. 42. a. num. 20. *Esper.* ad *Sepp.* &
reatus sup. num. 39. & 50.

Non minus in controversia est apud DD. an dicta
protestatio applicanda in datione in solutum, vel alio
contractu prout novatio valeat in protestatione
deputatum super prout contracta obligatio, qui
insitens abstinere datus in solutum, vel contractum
novatum. Nonnulli ad eorum protestationem protestantiam
equum adducunt, & hinc *Gratian.* dec. 117. num.
18. & ibi *Sepp.* num. 30. 31. *Andreas.* contro. 373.
num. 11.

Nonnulli verò contrarium, quia hoc pendet à vo-
luntate Creditore, neque ideo aliqualem prout obli-
gatum de *Franch.* dec. 50. num. 7. & de Lat. ad eum
in obscuris, 15. num. 4. in hoc loco de inordinantia à
dicto *Sepp.* redarguitur in alia obscura. 176. *Reberio.*
datus opinionem sequitur *Amat.* 12. res. 50. num.
26. repetens *Lexan.* & *Gratian.* ac alios tenentes
contrarium, perferunt et possunt ratione (que
urgens sunt apparet) quod si debitor non possit
solvam, neque iactura secundo contractum novatum
protestatione, quia tamen, vel totum contra-
ctum inspicere, vel inspicere, per tot. in l. *quidam.*
Eligio. Cod. si iuri. dist. 3. *Sard.* dec. 33. num.
6. & dec. 52. num. 37. in fin. & in similibus ten-
entibus *Sard.* resol. 52. num. 40. 41. & sic *Reberio.*
non *Reberio.* dec. 775. num. 21. immutabilem
est, quod quibus uno alia velit commodum re-
portare, & inordinatum ipse contra iuris axioma re-
latum à *Reberio.* in fin. *Andreas.* 44. & *metus.* *Reberio.*
in verb. commodum in adductione num. 2. ubi di-
cit, quod si quis commodum accepit, inordinatum
transitio non debet.

Ultimus desideratum quod Doctores hic hoc con-
trarium loquuntur in casu, quo protestatio ob incom-
possibilitatem contractum, vel ob novationem prout
emendationem prout contractum debet potare, sed non
suspensum esse in terminis, ubi, vel per non adim-
plendum secundo contractum novatum, vel quia in-
finitum in casu datus in solutum, protestatio prout
illa locum habere.

Sed circumstantia in hac causa protestatio conclusio-
ne excludit, non eo quod tamen in casu committitur
Creditore, per quem ad iura pignora necesse est
redire, sed ad effectum sustinendi additionem innova-
tionem contra alios creditores obligatos in primo contra-
ctu, circumstantia igitur, quia obiter potest ius-
tum ex alio fundamento, vigore videlicet actione
in proprio contra ob evidenter secutum in re in solutum
datus ab uno et contra *Alonzi.* de datus in solutum
quest. 44. n. 4. 5. & *Alonzi.* in eodem trad. cap. 1.
n. 40. *Torr.* var. 46. tom. 2. lib. 17. decis. 36. 1. & 10.
& decis. 37. n. 8. *Cyrillus.* contro. 500. num. 12. Et
committitur omnes Doctores tradentes de hac mate-
ria: Adversus hanc insubstantialem informem contraria

parum insubstantialem agi possit contra, quibus correcti,
in solutum non non datur, sed agi debet dico-
bant contra eum, qui eum dedit, nam datus in so-
lutum facta ab uno et contra solutum omnis obli-
gationem, cum subsistat, non contrarium, per plures
auctoritates lato calamo *Reberio.* à dicto *Sepp.* ad
decis. 117. num. 23. 24. 25. *Gratian.* & à dicto
decis. 43. *Post.* *Ramus.* *Adonchi.* *Reberio.* *D. Ballarini.*
num. 11. 12. & *Reberio.* de fideiuss. dist. 1. n. 6. 6.

non argum. 3.

Non argum. ego hanc conclusionem, quae in se 13
vult.

veritas illi, advertebam vero, quod non poterat applicari illius tenens ad nostram hypothesin, quia illa datus in solutum cum evicta fuerit, non valuit obsequium suum operare emendationem, namque omni primario obligatus, & sic semper reciteretur dubium prout quilibet ad nobis circumscriptus.

- 16 Sed aduersa [propterea hanc facultatem, ut dicitur, non in intentione veritatis, ad iustitiam, sed in praxim brevitate temporis, quod casus deinde impetretur MM. Advocatis contrarius largiamur] nisi pacto p[ri]ncipalis conditionis, ut in adu[er]sus tenentem prout obligatus, nam si solutus, non corrumperem, quod nec per evictam amplius iustificari possint, quod contra nos inferri potest. Hoc idem ex ip[s]a d[ic]tione in solutum citri non poterat aliter nos ad intentionem exemplo, cum contra ipsum, qui in solutum datus, quoniam contra solutorem, vel alios corrumperem, quia indebitum, vel alio iure si liberaretur ad necesse primis obligationibus per dictionem in solutum, necesse est, quod iustitiam in secundam obligationem, quando ea fuit evicta, nam, ut probavi super numer. 11. non possum allegare contrariam, sed dictionem in ea parte tantum illos absolute in mea prima obligatione, & repudare alteram partem solutorem, quae est alio ex tempore, quae emendat ex natura contrarius datur ad solutum in solutum evicta, & propterea DD. volunt ut alioque exemplo, siue actione evictiois tenet illi in solutum dantes, quoniam a bono corrumperem, vel solutorem, hoc per dictionem in solutum habere liberum, ut ip[s]i aperte, & summum metibus in i. si revocata §. de iur. iur. §. et si, de §. de iur. §. 7. numer. 24. Bernardi, de class. class. 41. §. 7. numer. 5. in fin. v[er]o, non tenentur eadem §. de iur. §. de iur. §. 20. §. 21. numer. 99. 30. Capell. contrarius §. 11. numer. 4. cap. 39. numer. 47. Vide etiam ad hanc materiam loci articulum Anselm. de Comm. di. §. 68. d. numer. 4. affat ad numer. 3. & licet contrarius ex Terr. 109. 145. numer. 23. videtur nocere Affat. de iur. §. 10. §. 1. numer. 7. & §. 18. numer. 1. & §. 60. numer. 3. acumen ip[s]e in §. 6. ubi utramque optionem referendo, & examinando, contra solutorem conclusionem firmat. Ex his bene percipitur Dilectus Berger, ut v[er]o. Curat numer. 9. ubi dicit quod solutio contra nocet, vel prodest alteri corrumperem, quod confirmatum est in, quod dicitur, namque quod qui incommodum fecit, dimitte quoque lenare dicit.

In hac causa promissum decisi per duas conformes ad favorem mei Clientis in adu[er]sus Gessau Balda anno 1496. 17. Octobris.

A D D I T I O.

Ad numer. 1.

- 17 Hanc opinionem contra reviviscendum iurum defendi etiam Ju. Terr. var. 159. §. 1. 12. de §. 34. numer. 1. & §. 6. ubi quia cum esse variem in iure, & contrarius opinionem procedere in casu, quo d[ic]ta fuit species pro ip[s]o, secus quando species pro quoniam, vel quando creditor expresse promissum vel sit pro priora iura conservare.
- 18 Evicta tamen rebus in solutum datus pro doce, si v[er]o agitur de mutare agere pro rep[re]sentatione iure datus, siue de Mutuo penitus decem promissum à Socero, de quo est, qui dicitur ad primam iura per Marium, qui mutuum posse datus, ut p[ri]mo tradit Idem Terr. loc. citat. numer. 4.

Ad numer. 4. 7.

- 19 Int[er] Solzad. laby. Credo, p. 4. cap. 14. per 140.

Ad numer. 8.

- 20 Adde quoque dictionem Solzad. laby. i. iter. numer. 75. & 18. ac 20. ubi huiusmodi super hoc p[ro]p[ri]o.

Ad numer. 11.

- 21 Et in similibus tenentia quando mediante iniurione fuerit bona accepta in solutum à corrumperem, siue agitur de credere, qui fuit bonorum, siue de soluto bonorum, in his equaliter casibus, licet bona subacta perveniant in conditionem, siue modo dicitur ut Casarej. de Comm. Tum. 1.

et licet tunc, siue mediante licentia facta ab ip[s]o corrumperem, statim si bona accepta in solutum per credidit corrumperem, non possunt reviviscere iura, quia verò creditor non fuit solutus per assignationem bonorum, quae postea evicta fuerit, sed evicta vi[m]us in p[ri]ncipalis solutio, quae breviter sequitur licentiam, & ipsam conditionem, vel inter creditorem in licentiam, & sic tunc per bonam representationem, & semel ipsam, ex quo cum verò creditum tunc per huiusmodi solutorem corrumperem, non amplius reviviscit creditum iura per solutorem corrumperem loci adde potest, op[er]atur Card. de Luc. de credit. di. §. 32. numer. 12. cum sit, Capell. de §. 5. numer. 30. in medio, & numer. 38. & 37. Ju. Terr. var. quod. tem. 3. 11. 12. de §. 30. numer. 7. §. 9.

Ad numer. 12.

ver[um], nonnulli vident.

Adde De Luc. ad Gratian. de §. 117. numer. 12. per Jo. de. de p[ro]p[ri]o, corrumperem §. 2. n. 18.

A R G U M E N T U M.

Plura pecuniaria agitur in hoc, & sequenti discursu ad materiam mercaturae, quae in argumentum difficiliter restringi possunt: Interveniunt tibi igitur pro argumentis summaria ex quibus praecipue apparet actum de privilegio tacite hypothecae Principis à lege concessa in quocumque contractu, vel cambio ab eo initio. Latet de questione, an Privilegia competant Principi, ut privatis contrahenti. De ista simulaculo nominis inco[n]sistendo. De obligatione datus iterum cambi in casu, quo licet non fuerit soluta, licet acceptata. Qua occasione explicandi plures formulae, seu clausulae datus iterum literarum.

S U M M A R I U M.

- 1 Parba per vultu avuta in literis cambi apposta probant verum solutorem penula.
- 2 Datus iterum Cambi remanet obligatus usque dum litera fuerint completa, & numer. 4. & numer. 30.
- 3 Mandatum de solvendo continet respectu mandantis principalem obligationem, & respectu numer. datus iterum, & solutorem.
- 4 Datus iterum cambi est debitor conditionalis, quatenus soluti non fuerint illa completa. Contrarius n. 31.
- 5 Declaratur Dilectus in contrarium allegari numer. 6. & numer. 32.
- 6 Permuta cadit illic sub hypotheca.
- 7 Hypotheca tacite privilegium competit Fisco pro contrahentibus, vel quod contrahentibus numer. 9. Et pro numer. debitor Fisco numer. 10.
- 8 Hypotheca tacite privilegium competit Principi pro contrahentibus, nam in casibus n[on]is, quam latius, exceptis his, quae ex d[ic]t[is]a privilegiantur.
- 9 Amplia, etiam si Principi contraheret super re ad meritorium peruenit numer. 12.
- 10 Et hoc hypotheca habet nam usum usum suum ratione contrahentis Principi numer. 13. & 14. & 16.
- 11 Sed in Principi non competit, quando contrahit extra suum territorium, ibidem.
- 12 Efficiunt cessante causa non cessat quando fuerit iam consummatus.
- 13 Cessante causa probatur hypotheca, non cessat ip[s]a hypotheca iam probata.
- 14 In Jurisdictionibus Principis auctoritas interdicta illius Territorii Mandator.
- 15 Dilectus ad numer. 33.
- 16 Secus in iur. quae jurisdictionem meram non faciunt, sed sunt iura privata, ut mercatoriae, datus iterum, interdicta honorum numer. 18.

K 3 12 Le

- 19 *Leges, summa, & consuetudines loci contractus in decessibus obsequi attendenda sunt.*
- 20 *Jura, & privilegia personalia a persona regulariter nequeunt derivari.*
- 21 *Lumina, nisi transierint in contractum c. 22.*
- 22 *Jura, ut privilegia realia a persona privilegia separare possunt, nec cessat esse persona cessante.*
- 23 *Privilegium talis hypothecae ubi reale, & idem ubi cessante, & transmissibile num. 24.*
Et idem procedit in privilegio talis hypothecae a Jure Fisci concessi n. 25.
- 26 *Præcepti, & Fidei ut aliam, eadem privilegia reali, sed etiam personali transferre possunt.*
- 27 *Hypothecae iactis indolite a legi, vel Statuto in iure utamur iustitiae partem raditatur, quia præsumitur secundum legem interpretari voluisse.*
Et talis hypothecae statuta in dote iustitiam interpretari consuevit id utrum bene extra iustitiam statueretur sit examinatur n. 28.
- 28 *Obligatio personae non contrahitur per consensum diligenter, sed prout sit ex lege publica contra subditos utitur.*
- 29 *Princeps contrahens ut prius nullum habet privilegium.*
Declaratur laici hoc ioculare n. 31.
- 30 *Tutela, & alia parvi est pæne utrum, & militibus remittitur pæne alteram.*
- 31 *Simulatio quando exprimitur in nomine, & veritas in illis verbis, tunc omni per quæritur persona contrahente.*
- 32 *Simulatio causa sufficit etiam quæritur.*
- 33 *Simulatio causa non excusat in simulatione de personis ad personam.*
- 34 *Simulatio, quando plane est probata, non est opus querere de causis simulationis.*
- 35 *Mandatum ex factum notabili summa fuisse notum aliter præsumitur processum.*
- 36 *Consequenter mandatum quodcumque constituit, sed etiam eius successores, & id ex iustis habentibus.*
- 37 *Mandatum habens ad contrahendum, si simpliciter iustitiam, mandatum omnia crescit contrahenti, & omnia alia, & etiam contrahenti mandatum acquiritur, præcepti si contractus non contrahitur mandatum ex. 40.*
- 38 *Mandatum si iustitiam, siue iactum sit, idem operatur.*
- 39 *Pecunia per subrogationem eadem dicitur.*
- 40 *Pecunia ubi mutatur non utitur sub hypothecae.*
Et hoc procedit in mutuo, non in Capite 44. & num. 46.
- 41 *Pecunia identitas ex quibus conjecturis præsumitur, & num. 55.*
Ex quibus conjecturis identitas partium in libris indicatur, & quando non, numer. 56. & 57.
- 42 *Identitas mulierum quando probatur numer. 58. remissio.*
- 43 *Pecunia solute dominium, resoluta, vel non adimpleta non vultur ex parte alterius contrahentis, veluti ad dominum, & in ea ceteris illis præfertur num. 57.*
- 44 *Remissio hypothecae, quando est conditionalis, non habet locum, si conditio non fuerit per ditorem adimpleta.*
- 45 *Hypothecae una loco contractus per dispositionem statui debet abique, etiam in Terris alienis Principum.*
Et de talibus ibidem.
- 46 *Libri scripti in loco ubi per Statutum sunt probandi, obique locorum probatum faciunt.*

Martinez. Hypothecae.

DISCURSUS XLIII.

IN hac controversia re sedulo perpenſa, petis, de quibus agitur coram DD. UU. Illustrissimis Catholicæ Majestati, seu M. Consiliis quæ Agnoscatanda esse censuimus, ad effectum tamen eadem consignando Sereñissimæ Celsitudinis Ducis Sabaudie.

Consistit enim dicta petita transmissa fuisse à Jure Peralta, qui Martini literas dictas decussas Hieronymo Julii Carolo Guidone, ut solveret petita 196364. Rague Colloquium Ducis Sabaudie pro Cambio penoniam 150. nullum numeratum à Don Antonio de Burio Secretario S. C. Majestatis, ut probant ipsæ literæ Cambii, ubi per valde utitur hinc dictis 93. numer. 1. Consistit etiam dictas literas non fuisse completas, & ex ipsa verborum necessitate petis 40. mille, & ultra à dictis Guidone, qui decesserunt. Cum igitur vigine dictarum literarum, & contractus carbo tantum Peralta, vel ad faciendum, ut dicta tracta impleretur, vel ad retinendum formam pro dictis literis receptam, & quidem sub hypotheca, eo quod cum Principe contraxit, & agitur de petitis, que sunt iustitiam Peralta, in illis fatis S. C. Majestatis ut credimus hypothecatus vultu prestantia.

Ceterum non impleverunt pro dictis petis 40. mille, & ultra, & etiam circa decessum Guidone, & postea nonnulli pœne dixerunt pro parte S. R. Celsitudinis, sicut ex processu nulla est dubitatio, ita tunc partes coram nobis, nulla contraria dispositio.

Obligatio vero Peralta, & si mortuus per Infirmitatem pro M. Pœne contraxeretur, saltem adhuc ut nati non fuit, nisi post decessum Guidone videri vult nobis inconveniens, siue sequenda sit veritas opinio, quod tamen literæ Cambii pro valuta habent itum efficiant debitor non liberandus, nullipsum literis censum completum R. G. 1500. de mortuo, dicit 4. numer. 2. lare Scapp. ad Martin. Pignora 101. numer. 2. cap. 12. num. 3. Stat. de commerc. 2. gloss. 3. numer. 322. & seq. Martin. de pign. libr. 4. quest. 150. numer. 54. num. seq. Gail. de Credit. cap. 2. lit. 3. numer. 2321. Roden. id Martin. rescript. 80. libr. 1. Otlet de Cyprien. par. 10. 7. quest. 3. numer. 25. Martin. consil. 19. numer. 4. 100. seq. Martin. dicit 221. numer. 4. ubi quod mandatum de solvendo continet in se respectu mandantis obligationem principalem, naturalem, & civilem, & respectu mandataris, cui directæ sunt literæ accessoriam, & deceptoriam, & numer. 17. ubi et magis continui dicit non petimus, sed daretur pœnem obligationem, donec hœret de vera, & actuali solvitione Franc. 1. 303. Genua di script. procat. tit. de terris Camb. quest. 5. numer. 2. 3. Ferrer. dicit 126. 100. 5. Ludovic. dicit 217. numer. 2. 3. ubi quod si literæ non habent effectum, & daretur prima obligatio, & qui effectus, & ubi dicitur, ut addit. rem. 9. R. in pœne confectis casu pœne Martin. dicit 10. rem. 9. & dicit 716. numer. 1. part. 3. rem.

Siue sequenda sit altera opinio, quod tamen literæ non sit absolute debitor à principio ad restituendum pecuniam, sed sub tacita condicione, quævis literæ non complentur R. G. dicit. dec. 4. n. 7. ubi et Bald. dicit 190. lib. 4. & 100. seq. 348. lib. 1. dicit hanc esse naturam contractus Cambii Fontanelli. dicit 125. numer. 3. R. dec. 679. numer. 2. part. 1. rec. & dec. 47. numer. 2. part. 10.

Quibus non repugnat Bald. dicit. 100. seq. 348. lib. 4. vers. & ubi considerandum Fontanelli. dicit. dec. 125. n. 12. Gail. ad Scapp. Litt. obijit. 20. n. 9. 10. qui volumus literas non completas, nulla alia adhuc expedit posse credentem contra scribentem, nisi condicione ob causam, vel causam data, & causa non sequitur, cum illa sit actio subsidaria tunc oritur ex provisione legis, quando literæ non completas creditores non est aliquid consilium.

Quia, & hoc admisso contra præsumitur DD. qui volunt competere actionem ex censu, qui tunc vera sit contractum nominatum Terr. de Camb. dicit. 1. quest. 10. quia tamen inquisitio condicione nascitur ex quasi contractu, pœne dicit Cresset. in rub. ff. de condic. caus. dicit. & licet extra rem, quæ agitur, veniat tamen ex natura actionis de tacta partium voluntate R. 2. 11. l. 1. ff. de hoc si non fuisse alia loquuntur Baldem dicit. vers. 190. seq. 348. lib. 4. ubi dicit hanc actionem competere ex quasi contractu, & pœne extra dispositiones aliam remanet hæc obligationem nec ortum fuisse, dum fuit cambium celebratum, si non victore promissionis expresse, saltem ex tacite.

- Sig. Duta de Savoia, de qual somma ho data mea lettera de cambio, etc.* Sivi ad Epistolam per dictum Peritiam transmissam Guiderius dierum 12, & 26, Martii, 26. Aprilis, & 7. Maii, & 7. Quibus optat, ut S. R. Celsissimo perhiberet R. C. Majestati satisfactionem testimonio, sperans prospecta fore in similibus futura negotiorum Regiam Civitatem ceteris salubriorem.
- 32 *ii.* Quae concessiones à Peritia tempore morum inspecto emanasse eodem ipsi confutari officium, sed & Guiderius, ac MM. Pincetis, censuras ut eodem Peritia causam habentibus Barate. *dicta decr. 733. non. 5. Adria. del. decr. 321. non. 6. Sive* denique respiciamus ad sequuta post rupturam Guiderionum, Nullibi enim, nec unquam comparari Don Baros pro solamine consequenda, sed Majestas sua tantum studio ejus M. Cordalis solari, & aciem regis pro satisfactione contra Peritiam.
- 33 *Es* quibus nolum manifestissime apprehenditur similitudo personarum Don Antonio de Jacini in gestis cum Peritia, sed nientis inferioribus per Informes pro Cuiuslibet Majestate in eodem Regis mandatis peritiam Reges, quod itaque dicitur ipse Rex verè contraxisse, cum alicuius honeste mandati teneretur Baros illud exequi de necessitate Civili, juxta *Theoremam Bar. in l. si si quis & supra meum si de inqur.* Et proxime nihil penitus juris ipsi Baros acquiri potest, sed omnino alio, immo, & juxta Regis mandatum quantum fuit, non obstant, quod mandatum nomen in contractu non sit expressum, *cap. super literis de re scriptis Argel. in l. qui aliena §. ut qui §. de acquir. heredit. Roman. vers. 366. non. 1. Ruc. 1057. 15. contr. 2. Ruc. decr. 32. non. 30. 31. Requir. decr. 176. ubi Alerius, in Adria. in 2. Ruc. decr. 38. non. 6. part. 5. recur. Salaz. lalyrin. part. 2. cap. 21. non. 1. §. 1. & 2. cap. 24. non. 41. & 58. Adria. capitulo 11. non. 2. 14.*
- 40 *Ad* addere præcipit, quod negotium actum per Baros Dominus Regi, non sua convemiet, quo casu fortius displicens est procuratorem simpliciter contra hentem Dominum mandatum, non sit acquirent, ut plinius relatu ferat Niguerri. *alioz. 20. non. 48. 50.* Mandatum autem dicti Baros adhibere expressum, vel tacitum, seu presumptum nihil alterat, ad tradita per Ruc. *per Bar. ad Castili. decr. 3. non. 5. decr. 61. r. 5. & decr. 330. non. 44. part. 10. rec.* sed hac ex abundantia dicta sunt.
- 43 *Non* obstat quibus, quod ista pecunia, de qua agitur, sit eademmet cambio data Perite per Regem, vel saltem eadem per subrogationem, quod item est, ad tradita per *Theor. in impendio decr. non. 2. vers. creditur. licet posterius, Tondaz. quæst. civil. 29. n. 23. ut fere.* unde tanquam data Perite, adhuc ut expodare cum ea subseque negotium cambii, non potest dici vendit sub hypotheca, sed ex tanto pariter censens pariter fuisse exclusam, nisi pecunia movetur, ac doctrina originaria Ricardi de Adalambere traditae communiter DD. inter quos *Syracus. de Adria. 10. de moned. part. 2. non. 5. Pasqu. de Salvia. offit. 3. cap. n. 245. Alerius. de pign. lib. 2. in 1. quæst. 48. non. 10. 12. & præcipit, quia ipsi Rex dando licentiam pro contrahitione, videtur etiam juxta sua pignores tacite censuisse.*
- 44 *Hinc* argumentum responsum fuit, quod admittit etiam pro vera opinione Ricardi, de qua tamen valde debetur Cappy. *Laur. decr. 24. non. 3. cum seqq.* Quia tamen cum ipse Ricardus, quam eam alioque loquuntur in munio, acquiri videtur ad causam, & alios contrahens, ut probat Cappy. *Laur. ubi supra n. 29. non. seq. cum magna sit inter morum, & cambium differentia, ut videtur est pones Corradum de intract. quæst. 98. 99. Stat. de Comm. §. 1. quæst. 4. non. 5. non. seqq. cum inopertis apud Amos. refol. 47. non. 12.*
- 45 *Respondens* secundò, quod aut pecunia non est eadem, & penalis conquis obiectum, aut est eadem, quæ iam Perite consignata, non quod tamen valde debetur Cappy. *Laur. decr. 24. non. 3. cum seqq.* Quia tamen cum ipse Ricardus, quam eam alioque loquuntur in munio, acquiri videtur ad causam, & alios contrahens, ut probat Cappy. *Laur. ubi supra n. 29. non. seq. cum magna sit inter morum, & cambium differentia, ut videtur est pones Corradum de intract. quæst. 98. 99. Stat. de Comm. §. 1. quæst. 4. non. 5. non. seqq. cum inopertis apud Amos. refol. 47. non. 12.*
- 46 *Respondens* tertiò, quod aut pecunia non est eadem, & penalis conquis obiectum, aut est eadem, quæ iam Perite consignata, non quod tamen valde debetur Cappy. *Laur. decr. 24. non. 3. cum seqq.* Quia tamen cum ipse Ricardus, quam eam alioque loquuntur in munio, acquiri videtur ad causam, & alios contrahens, ut probat Cappy. *Laur. ubi supra n. 29. non. seq. cum magna sit inter morum, & cambium differentia, ut videtur est pones Corradum de intract. quæst. 98. 99. Stat. de Comm. §. 1. quæst. 4. non. 5. non. seqq. cum inopertis apud Amos. refol. 47. non. 12.*

contractus res debentur ad non tantum, & si pecunia in hac parte soluta, quippe dominum redit ad sua principia attrahere non à morte, sed à tempore *Barros. de reb. alioz. 17. non. 14. & propterea Dominum prelatum carere fecerit ut concedenda Salaz. lalyrin. part. 1. cap. 11. non. 101. cum seqq.* Tercò nulli panchandi auctoritate probari penam cambio datam ad instar mutuat sub hypotheca non venire, è contra quod dicitur sub obligationem, docens in publico Alerius. *de pign. lib. 2. in 1. quæst. 48. non. 5. Guc. ad Cappy. Laur. alioz. 24. non. 6.*

Denique respondent fuit comenon Ricardi, quomoveat in munio, non esse applicabilem cambium, tam in mutuo pecunia alio datur, ut mutuatarius de ea ad libitum utatur, in cambio verò mutuat, ut cambium compleatur. At hi non agunt de impedienda cambio perfectione, sed de evitendo, nec pecunia distringatur extra alias distributiones. Ex quatione neque argui possit quales pignores mutuo per licentiam à S. Majestate impetrari Perite dicta pena extrahendi ad effectum adimplendi Tradit, quæ non sine adimpleta, cum munio Regis in hoc non fuerit ex toto liberata, & indultus ausu hominem, ut situm fuchius satisfieret, juxta *Theoremam negressu in l. si in §. si si permiserit §. quibus mod. pign. vel pignoris. foli. & post Salern. tradit Niguerri. alioz. 22. non. 24.*

A D D I T I O.

Ad num. 2.

Vide pro majori compotatione hujus opinionis, 30 quæ tunc distinxit in secundo volum. in *Liberum. Liberum Cambii de Alerius* per duos discursus ibidem distributa.

Ad num. 3.

Hæc opinio fuit per nos omnino reprobata in dicto *Liberum. Liberum Cambii de Alerius* in secundo volum. utpote falsis iuxta fuit Principis

Ad num. 6.

Falsum patet ostendimus hanc Doctorem conclusionem in dicta *Liberum. Liberum Cambii*, ubi abundè docuimus cambium contrarium esse necessarium.

Ad num. 19.

Hypotheca contracta uno loco per dispositionem statuti dicitur ubique etiam in Testamento aliorum Principum, quia hoc de familia non tradit de directa jurisdictione aliam opinio Ricardi. *de libris mercat. cap. 12. non. 31. vers. qui enim & non. 32. Gratian. cap. 171. no. 3. & similiter si lib. inqur. in loco, ubi per statum plene probant, ubique locorum taleslibi probatorem facient, in doctis, & plene per Ricard. de libris mercat. dicta cap. 12. non. 21. cum seqq.* Et iuxta tradit Argel. *dict. foli. & general. non. 101. & seq.*

Ad num. 44. 45.

Adde *Strahan. refol. 195. non. 26. & seq. Ruc. decr. 73. non. 5. & al. par. 15. & decr. 92. non. 5. part. 19. tom. 1. rec. lat. Ruc. pones Interactio. vol. 98. & de Argel. decr. 73. Pacum. alioz. 153. non. 5. nqum ad 14. ubi plures referit conjecturas ad probandum identitatem pecunie in causa etiam, quod repetitur pecuniam existentem in aliquo modo vel circa qualitate, aut quantitate à prima variare, doctissimus D. Auditor, & Collega meus Calderon. *refol. 20. non. 18. nqum in finem*, ubi prius cumulat varias conjecturas. Advertendo insuper quibus ad probandum pecuniam, & aliquam mobiliam identitatem rationem exigunt conjecturas, quam ad probandum immobiliam identitatem.*

Socii verò quando pecunia, fuit pariter fundiverfa, & ex diversis causis procedentes, vel eadem causa multiplicata à uno terminantur, vel temporis, Nisi de jure hypotheca identitas pecuniarum, vel personarum primum non debet *Ruc. decr. 423. part. 2. recur. & totum Alerius. decr. 26. non. 10. 11. 12.* & hoc procedit, licet formæ in modico tantum essent diverfa. *Ruc. decr. 423. part. 2. rec. & Alerius. dict. decr. 29.*

38. Quid ad probandum identitatem mobilium multa con-
gunt D. Adolus Calder, & ref. 30.

ARGUMENTUM.

Vide Supra, quæ adnotavi in Argumento præ-
cedentis discursus.

S U M M A R I U M.

- 1 Creditur tamlibi, quando recipit pecuniam pecunia debita ab eo, qui licet recipiat, & solum cum eo habetur de rebus, & rationem de-
betur inquiri isti, & liberalitatem servantis.
Contrarium autem 2.
- 2 Declaratur autem 3.
- 3 Scribitur, seu Tribuitur non opponitur in litteris po-
nitur a creditore, sed recipit pro supplemento pro-
videtur, non uti Creditur in ipso debeat.
- 4 Scribitur, seu Tribuitur non remanet liberalitas in-
terveniens exigentia, seu mora cre-
ditantis tamlibi, nisi magna fuerit, & longior.
Contrarium, num. 38.
- 5 Mora, & negligentia creditorem, quando Creditur
credidit ex aliqua causa si & recipiendum
tali tempore non tenetur.
- 6 Pecunia dominantis Sacerdotis confignata remanet
cum statu in Novariensi, & ut aliam, sui
possessionis facta fuit.
Et hoc procedit etiam pecunie numeratione facta,
vel pro fructu quatuordecim, vel pro navis in-
gendo, num. 8.
- 7 Ex verborum, & vestra voglia, et a vestra disposi-
tione, procuratur in rem suam quæ constitu-
tur.
Sed si mandatum principaliter factum fuit se-
cundum mandatum, num. 10.
Et ad regimini quædam pecuniam videndam
speciebus ad mandatum. Ibidem.
Item in hoc caso prædicta verba referuntur in
mandatum cum libera, num. 11, & in. 39.
ubi designatur.
- 8 Verba prædicta a vestra voglia, important trans-
lationem domus.
- 9 Intelligi si subiecta materia uti prius, & con-
traria, & vultur ex causa heredis, temporaria, volun-
tas, & finalis.
- 10 Traditio destinatur, & imple rei confignata aliam
pro ea tradenda alteri, non sufficit ad trans-
ferendum domum non, & num. 15.
Neque sufficit promissio tradendi, nisi siquæ res
traditur, aut per modum verum, aut fidei,
num. 18.
- 11 Mandatum, quod non est in rem propriam, si-
cut per substantiam declarationem revocationem
fieri.
- 12 Promissio de faciendis diversa est ab ipso facto.
- 13 Mandatum per se non obligat ad restitutionem man-
dantis non potest esse procurator in rem pro-
prium.
- 14 Procurator in rem propriam in mandatis fieri pro
Domino debitor.
Et utitur, siis damnum nequit ad eum spectat,
num. 21.
- 15 Partem nostram comprehendit, & etiam id quod
in parte dominantis non comprehendit, & idem
necessario non refert damnum.
- 16 Damnum moris probetur debet.
- 17 Dominum Res probatur, vel presumitur ex ap-
pacha contraria.
- 18 Et ex verbis apparet in eadem appacha, vel li-
teris per conto, & alio del. nro.
- 19 Damnum rei habetur negatum, quod tantum pro-
curatur, & ut demonstratur fuit.
- 20 Prædicta fuit prout fieri & per post.
- 21 Aut reddatur rationem ante creditur, vel de-
betur duo post.
- 22 Hypotheca datur super pecunia, & amovetur dis-
tricta, demandata aut per consumpta, & apparet
de identitate.
- 23 Sed si pecunia esset consumpta n. 30.
- 24 Hypotheca datur super mercibus venditis etiam
disticta.

- 25 Sed si esset merces recepta in aliqua Taber-
na, & num. 31.
- 26 Hypotheca non accipitur, licet res hypothecata
in qualitatibus, ac forma mutare fuerit, &
non in substantia, & materia rei.
- 27 Per pagum uti collum in literis tamlibi appa-
re non facit, quod tamlibi contrarium sit
cum eo, cui postea ordinata fuit solutio.
- 28 Contrarius cum adhibito non mandante non datur
fidei & rationem cum ipse & debeat, sed cum
mandante.
- 29 Per, & per mo pagum, exponi debent nomine
mandantis.
- 30 Omnia litterarum tamlibi confignationem, vel mandatum
improbo, & n. 38, & 44.
- 31 Quidam, seu ordinis litterarum tamlibi possunt inven-
tione, & utitur requisitis l. 3, c. de novis. in li-
bris non potest agere.
Littera si merces ad utilitatem gignatur, seu Con-
fignatur, & ut agere solvatur, num. 40, 63.
Et ratio est, & uti gignatur, siue cesset si pro sol-
vendo, & non pro fidei, num. 41, & 48.
Littera secundo, si in fidei fidei rationem, volun-
tatem non ipse agere, num. 44.
- 42 Excessus principali debitoris promissi debet, an-
tequam creditur agere possit contra tenentem.
Et hoc procedit etiam in caso Contrarius, num-
er. 44.
- 43 Excessus intercepti non admittitur in Salvatorem,
neque est necessitas, si tenentis possit numerus de-
bitus, & n. 48.
- 44 Salvatorem tempore etiam super pecunia hypothecata.
- 45 Possidetur rem sua si tenentis possit numerus de-
bitus in Salvatorem impeditur.
- 46 Excessus est necessitas, quare tenentis possit nu-
merus proprius, siue si tenentis debitorum.
- 47 Signatur non indicat procedendum tunc, ac ad-
dem procedendum.
- 48 Salvatorem, & non restituit liberatorem debitoris.
51 Ignorantia non tenet ratio & debitor debitor.
- 52 Hypotheca non impeditur restituere, quando fuit de-
monstrata, vel destinata rei, unde satisfactio-
nem fuit creditur.
- Et hoc procedit, & utitur per litteras, aut ran-
tium rei fuit demonstrata, vel destinata.
Ibidem.
- 53 Destinatus, siue contrarius literis sub non condi-
tione extenditur etiam ad aliam rem ex in-
tenta voluntate partium contemplatum.
- 54 Creditur nunquam cessat recedere, vel reces-
sit a fidei fidei, si solutio, aut satisfactio
rei destinata per debitorum, ac etiam a creditore
accepta, efficitur non habetur.
- 55 Creditur hypothecarius, & antequam profertur po-
tetur.
- 56 Pecunia non fuit de loco rei, & idem non datur
super de hypotheca.
- 57 Dantur plures hypothecæ, & num. 69. ubi ex-
planatur.
- 58 Verba pontis nostri contra significationem, quod scri-
bitur sit Damnum, & debitor principaliter tra-
cta, nec non probetur mandatum sub preterito
mandantis datum fuisse.
- 59 Sicut, si tenentis fidei fuerit & contrarius alter-
tatis, & quando scribitur pontis nostri de N.
res per conto de N. siis antedecessor per il-
lud non habetur de N. aut per valentur de
N. nam tunc scribitur, non datur debet
tralla.
- 60 Dicitur, nisi scribitur debitor, aliter tamen facio
per mo conto, num. 62.
- 61 Tres fidei cum verbis hypothecæ, & sic re-
cipitur oportet, & per talem debitorum cam-
bis & Tralliam, & non Tralliam spe-
ctat.
- 62 Cessat fidei cum amplissima clausula, præsertim
cum clausula potest dec. mille tamen omni rati-
onem aliam sedendi.
- 63 Creditur, an, & quando possit agere possit nomen
essum, remissio.
- 70 Verba per conto del tale significationem quod ipse sit
Domus.

Domini, & omni commodum, & incrementum Contrahit ad rem habere.

In another case,

DISCURSUS XLIV

AD aliud principia motuum conuoluant DD. In
firmatibus pro Sincera, nempe extrinseci huius
hypothese adfirmant S. C. Majellus, ex quo quod ex parte
R. Colomina Saluati, qui foluendum erat, sequi
qui nonuam liberatam Penitit ad receptam partem
detrahit Guideria, quibus acquiescenti confidens, ut reliquum
foluendum est, quo casu ipsi importantis est decon
sequitur euenit Penit. det. 148. num. 7. Gail. de cre
dit. cap. 2. tit. 7. num. 2416. Olee de regim. ser. tit.
7. quest. 3. num. 42. ut sit non dubia seq.

Non tamquam in reddenda quod ipsi in penitit
simpliciter sumptus non possit da iura processit, nullius
omni causam reperit per simplicem solutionem par
tem nouationem indicit, ut laet probat Caphil. uoluit,
lib. 5. cap. 77. ut addit, verbi. sequitur casus et in
puncto litarum cambii Turb. tit. 1. p. 1. art. 18. Ricc.
mercab. 25. de litaru cambii num. 62. Anst. iustit.
126. num. 21. Adm. alit. 73. quem refert, de sequit
Epist. Ricc. diffus. 93. num. 21. de Lac. ad Arch.
det. 303. num. 9. ubi in puncto tribuit Olee, qui
tamen Olee num. 44. differre videtur a Penit. et
Cas. cum non nouatit nouatione indicit per re
ceptionem parus, sed caput, et negligitit conditoris,
qua iura possit totum exigit, parum tantum libere
rit acceptu. Et domum in nouatione adnotata ad se
ipsum ad dictum an. 93. de consilioribus, quas ut
ipsum firmatit, valde dubitat ex Loeue alit. 36.
tit. 1. et tandem num. 10. fol. 106. 123. concludit,
quod si litaru fiat decreti da tribuere lita debitoris,
nisi processit opinio, quod per nouam speciem de
soluendo lita auorita, de libentit fectio, fecit ve
ro si non fit debitor, et quidem soluta radium, scri
bens etiam in litaru cambii causa delegatum non
quam debitor, etiam non obstanti mora secundum
Artem. de temp. legal. lib. 1. cap. 36. num. 17.
Ricc. diffus. 93. num. 23. ubi plures casus; Dele
gatio autem non possit interpretari, nisi illa, cui lita
decreti litaru, fit debitor tribuere Loeue, det. 217.
num. 4. Anst. diff. cap. 36. num. 17. Penitit
autem non transiit Guideria ut quo ditionibus in
composito est, cum non mandatur, et ponetur a
casu, sed cum sit auia, et Arbitraverit recepta pro
supplementum Ric. ubi supra aut num. 26. Anst.
diff. 73. num. 18.

Vtrum quia dux fuit obligatio ad Guidem fuisse, propter de compendo Tradunt pro petita 100 m. de quibus non controvertitur. Altera de compendo refuso pro petita 30 m. jam tenemus acceptationis ab ipso facta sub die 6. Aprilis *ad nro de Spagne*. Respedit hujus; namque in facto cadere potest differentia ex receptione pail, que, siquis consenserat an prima obligatione, nulli communi habebat cum secunda, pro qua nulli fuit eadem obligatio. *L. Papianus exco. ff. de minorib.* Solam autem iure re potest quoad hanc secundam petam movetur morae. & negligens in exendo, quatenus bene facillimum ad solvenda littera *a nro deo* velle capisset sub die 3. Martii, quando ad Guidem prout convenimus irene pro integra Teatza, ut penitendibus Informantes pro MM. Ponceis, & promissis naturaliter usus sub die 3. Maji. Cum tamen sub die 13. ejusdem, Agent Modiolani pro S. R. Cellidano propositum elevaret contra Guidem, ita dilato non videtur considerabilis, cum etiam in seculi coram DD. qui communi-
g. portare liberationem si ribus, non quere mora & culpa sufficit, sed requiritur magna, & longior, ut explicat *Perrit. dicit. dec. 118. ann. 3. Roci. cons. 8. nam. 7. centur. 1. Manf. consil. 331. nam. 9. Roden. ad Adm. cap. 80. nom. 3. Fontanell. dec. 125. ann. 17. lib. 1. ubi t. ubi quod requiritur magna, grandis, & per multum tempus, quod considerata postea non censuimus in spatio duodecim dierum, siquis in consensu termino duxit de non concordant *Rosa p. de Parisi. dec. 49. nom. 9. de quod plus est in obligatione duxit 27. eadem Roci. item Roden. dec. 18.**

mem. 6. σ^7 dec. 31 $\frac{3}{4}$. mem. 6. part. 16. vocat. Card. de
Luc. de camb. diff. 26. num. 11.

[illegible]

Neque obstat actum fuisse de hypotheca Glrem su-
per basilicis Columnarum ob avulsionem eorum Domi-
nium. Peralca.

Quia immo penes ipsam perseveravit, nec contrarium fuit in Navarrem amica consanguinitas extendenda facta in facili, & cum matre, velter utroque poterant ad appellum Navium huc, ubi vinctum adhuc poterant *Tercia filia apertus in 6. in Navi Samphel* tertia, quod si *peripatam ad Albitum*, cum 4. 5. loci, unde non numerantur pro Sacerdotibus, quoniam, ut pro Naviis cogentur, ex traditio per *Antoni penes* Pers. dec. 124. num. 12. et dec. 116. num. 10.

Nec illius diei fecit translationem in Gadenius vigile
literarum Petrus hoc die 1. Februarii 166. Tinendi
de hoc ordine qd amicus de Cadice de mandatis me
in manu di. Supers Graeff per di pofuit la medrosi
fuerit vestra vestra, quod item dectus in alius die die
12. Martii, tunc feruente irritati est amon di Genoua,
est et vestra diffinitio la confopari efficit. Ex quibus
quod verbi pofuit inferri Gadenius effectus fuit
Procurator in rem, et causam propriam, ex allegatis
per Rocc. fol. 134. Ann. 17. 19. quod ex facto non
refoluit mandatum fuisse primo palter favore litigis Pen
etia, cuius efficio, et pofuit pecunia transmittenda
Oltre de vestra. per. an addit. in. 8. quod. 1. n. 1.
Assid. diffinit. 1. ann. est. qd. quo calli illa verba
vestra vestra, et vestra diffinitio refoleuente pofuit
in mandatum cum libera ad Tex. illi. Creditor. 5. La
one qd. mand. et diffinitio in proposito Penf. conf.
1. 27. ann. 36. vol. 3. Galin. de precor. part. 4. caput. 1.
ann. 20. Seraph. dist. 541. ann. 4.

Nunquam verò ad præfationem Domini, quod li-
cet quatuordecim probetur per supradicta æterna & nostra
patres &c. de deabus per D. Anselm. de meritis. di-
f. 17. ff. non. 3. c. tamen. ut ipsa præfatione observet,
ad iusta præfationem multum venit intelligendum, & pa-
ters na intelligentia, & concurrent æterna habilita,
que cessare in nostro casu, neque traditio, voluntas
pariter, & unius, que æterna regulariter requiritur
ad Domini translationem & præfationem infir-
mitatem, de acquirent. rer. dum. 1. c. monach. 21. ff. eodem
l. anda. 12. ff. de donat. l. tradimus. Cod. de pallis
l. in omnia. 21. ff. de obli. & solu.

Defici italiano, quod non verificatur per configurationem sedanti Navareho pro ipsi nutriendis, cum accedant in ipsos Guidemus pervenire, ut probat in *positio Affertus* dec. 11. num. 12. 11. tamen quia Navarchus non accepti per configurationem Guidemus, sed MM. Galilis, aut aliter huiusmodi portellam a Peralta, qui calit non potest dici antiphona, & proinde nec rationatorem dominum *Rat. pect. Granian. sylloge. 300. numer. 25.*

Nepos testis, quod ad MM. Graecos pervenerint, quas nec hinc verificatur traditio. Iam ipsi Gaudet, non quidem ante adventum Naamii, qua impossibili est transgredi, quod nonnulli habebant, non post adventum ipsarum, qua ipsi Gaudet ut per deos quoniam mortuis, nec tradi debuit, nec posuit. Cum enim

me uideret uelle, si modo illam fratellensis me manderet Terr. di Camb. dñi. 2. greg. 6. numer. 10. 11. 12. Et hoc conuenit illa uerba, a per me papae, 36 dñe que exponatur modumque notatam sub canonicis. 37 dñe 130. numer. 16. In canonicis, in greg. dñarum. literarum Cambii idem facit, si pñlo exaratum Berbar. de affen. greg. 7. numer. 73. 74. Lazarus. super pragmat. Regum. Reg. 63. Et Ann uolunt numer. 3. cum seq. Et alius allegat, Schenck. ad L. 3. C. de reuer. Reg. 6. numer. 6. quodque fuisse literarum Cambii, vel mandatum, vel institum semper impo- 38 nitum, doctre probat Amsal. dñi. 11 & 2.

[illegible]

40 Quia, admittit reglem, vult etiam contrariū licentiam,
quod censens potestatem habere utrumque unum et eundem
dilecti, etiam ad hoc potest agere cum illis, sed ad illu-
minandum Cessionariam, et ad hoc, ut Cessionario solva-
re prout agit in caso nostro M. Confini, et sententia-
verunt DD. UU. Illustrissimi in praetentis iussu cum Re-
nato. Quam limitationem in probat Bald. cons. 21
n. 2. vol. 1. Barbo. de off. 135. n. 8. Caus. de con-
tra. de test. de off. test. q. 108. n. 12. verius
per alios, et in Specul. gramo q. 30. n. 3. aliter
De fac. de frad. dilecti. 85. n. 2. et de Credi. dilecti. 70.
n. 13. ubi dicit hoc esse contra iuramentum, nec po-
test solum censeri hoc casu regulari solummodo, ut
construatur ratio, quia dicitur Tenor. Oportet, et alii
DD. post interventionem unius ex dilectis iudicis con-
siderari inefficaciam actionem in cedente, habendo sem-
per intus ad prejudicium, et interesse Cessionarii,
quo cessante cessat ratio, et cum nihil est, quod ce-
denti permoneat cessare opposui possit. Unde bene dicit
Bald. in dilecti 1. 3. ann. 7. quod per interventionem
sequutorum evidentem leg. actiones dicenda remanere po-
41 tueri contentum in favorem Cessionarii, cum cum sit gis-
ta pro solvendo, non pro soluto Anselm. de off. 2. ann.
37. et alius refertur interesse contenti, ut agens possit
42 sit Adversus, ut notat. 43. sub n. 16. in fine. Congruum etiam,
quod videmus cedentem de summo Cessionarium,
vel infirmum cum ipso possit agere quandoquocumque Bar-
dellum cons. 2. aa. 11. lib. 1. et de decisi Simonis Pider-
manni, iussu Offic. de off. 13. in fine. Adversus licentiam.
Nec supra dictam limitationem imponi Adversus in
contractum allegatur cons. 54. sub n. 4. verius quoniam, si
bene perpendimus ratio, ex quibus desumit argumē-
tum, super quo consistit si servari.

43) Non obstat, quod piam fidei non possit agere, nisi piam excussione sui principalia debitoris per *T. w. ut in l. Adhibere E. de n. fidei. & alibi natum.*

Nam adhibe [quod]dā diffinire [in] antiquis
hodie acceptionem requirit in hypodetrice tam iacta,
quam iuxta [in] *Antib. hoc p. debet. Cod. de pign.*
44 *Bart. et dicit, i. Michiel Ant. aem. i.* Et sicam quod
beneficium excusationem non esse maiori condonare,
quam privatum *Addit. ad Bart. ibidem loc. a. Res-*
pondetur [in] informante pro S. C. Majestate di-
ctum excusationem non esse trifarium in Salviano
45 iuxta communissimam, ac in Trifonalibus receptam
opinionem, de qua testatur plerumque relans *Addit.*
phib. in piam parti. a. aug. 6. num. 108. Caron. refut.
559. num. 3. Cancell. aliquid. 48. num. 3. com. feg. ibi-
dem. collat. legat. 49. num. 88. Utent. consuet. a. aem.
6. aem. feg. Salviano autem [quod]dā etiam super pe-
nitentia competit probat post alios *Perf. angust. 3. an-*
46 *pib. a. num. 235. com. feg. i.* suis incrementum [in] clas-
sibus salutaris, et ex navigatione, quod bona sunt hy-
podetrice *Gravian. dec. 71. a. 19. Adrian. digressio-*
lib. 3. quest. 77. num. 81. De Luc. ad Franck. dec. 51. num.
a. versis. ibid. tamem Res. dec. 669. n. 4. parti-
a. 118. 3. pueris.

Sed emendat cessat moriturum; Cum enim illa excep-
tio extruere tanquam modo compositi ratio possit
convenire de suo loquatur omnes Terminus extruere

requireretur. Si consideretur ista Culminaria p[ro]p[ri]a
 f[aci]ta per Persantem, jura non obstat, & contra t[er]m[inu]m
 autem suum non habet et ad sequendum. Si vero
 consideretur ut possit per MM. Girafos Recorram
 venios, tunc non pervenire ad ipsos, ut credimus
 et Petaler, sed ut procuratores, & de manum p[ro]p[ri]a 47
 solent cum nullo, & nomine accepto, nec potius
 Persantem competat illius regressu, clarum est, quod
 non possint impugni iudicium Regis, ad arbitria per
 d[omi]n[u]m conf[ess]i q[uod] num. 32. 33. 41. 48. *Facit de arbitrio*
inoff[ic]i. d. sup. 3. 8. 1. Cum excessu solvere necessum
si, & tunc possit p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a nomine proprio, non t[er]m[inu]m 48
h[ab]et & non possit, ut nomine d[omi]ni possit
Herman. Pistor q[uod] 11. numer. 18. lib. 3. Berlich
part. 2. com. 20. anno 73. Rodriguez de censur. cre-
ditur. part. 3. art. 1. num. 10. in fin.

Nec enim censuimus saltem ex equitate debuisse prius S. C. Majestatem propterea bona Guadenorum censuram in speciebus ducere.

[illegible]

Nihil enim movetur, quod sub die 20. Maji Co. Landmanns Excellentissimo Domino Mediolani Gubernatori supplicasset contra Guidones, super qua supplicatione cum emanavisset Insuperum, committenda videbatur via juri electa per Ministrum S. R. Celsitudinis imitari placuisse Celsae.

Qua per sequendum non inducitur alla preven-
tio, nec potestiva illius Tandar, de prevent. part. 2.
cap. 30. numer. 26. Et est ita jurisconsultio, quod
solutio, & non cessatio liberantur Debitores i. fia.
Eod. de fiducijs. Cassati. 10 leg. cum quomque §. 5.
qui Caput a. 3. de legat. 1. Androl. numer. 174.
num. 1. 6.

Præterea quod cum sit dicta die 22. Maji dictus D. Comes Landavensis ignoraverit incolumem adven-
tum Navium cum istis pecuniis, euerita hanc isti i-
gnorantia non potest potius ostendere quàm cum pae-
sui ipsam facta, cum sufficit ad hanc obedi-
entiam factam dubitatio, ut docet Castreji in l. final.
remov. 2. de ibi anam Blumenten. Cod. de for.

Plura quidem pro curiam Iuribus designabant MM. Pincetia circa curiam iudicis, necnon pro iuribus curiis datis à Peralta, et de ipsiis soluti, sed etiam ex præcedi destinatione Gaudemiorum pro iungendo Tractatu ipsiis factum duplicem 3000. refundimus ex iuribus dictorum Gaudemiorum iam iactati, per quædam ad favorem eorumdem MM. Pincetorum imposita super illis Columnariis specialis hypotheca. Amf. d. 15. 33. numer. 57. *Art. d. 15. 33. numer. 3. part. 1. 33. numer. 1. 7. ubi de communi.* Et quidem legitimus; quia super dictis pedis etiam Gaudemii consultum Procuratoribus tam libere excolantur suis attributa per Peraltam de illis disponendi in toto commercio legitime.

Non obstante, quel delizioso fatto fuori *se lo* 53
Neri arrivavano in tempo di sera. Quasi tutti in
 salum non adducunt ducuntur Navium delicta fieri
 periculum advenit Periculum, prout in parte fuit
 facti, & pro della periculum non habebant Guidet-
 ti facularem, nisi in subsidium ad tenore ejus lo-
 quere.

die confiditum est. *l. i. amissæ Kyriele de jur. maritim. Hanst. ad tit. 8. vers. Avaria non.*

Et in hac contributione veniunt omnes merces, & res molientes in navigio, & omnes, quod fassum fuit, ac etiam merces, aut res levis, aut levissimæ, quibus parum, aut nihil Navis oneratur, nempe Mancipia, aere tument, pecunia, gemme, mitigatur, annuæ, lapilli pretiosi, ac hyalini, adeo nec videntur aliquis excipere, nec alia quicquam. *l. i. §. cum in eadem, & seq. ff. de l. Rhod. de jell. L. xxv. di. jur. maritim. lib. 2. cap. 8. num. 4. Item de Hæc de Commercio, vers. cap. 13. num. 5. Item de Avaria §. 13. ubi post confutatos aliquos incertum inter contribuitores in omnes in contributionem veniæ pccantibus probat, & de Van. Læsson. n. 32. gloss. fahjstiar, & concordat Statutum Januæ, de jell. §. omnia jella, ubi dicitur, damnum dividi debere secundum æq. & librum inter avariam, navis, & omnes alias res sapientes in dilla tempore jellæ, compendiosa paralis, aere, argente, jellatibus, servis masculis, & feminis, equis, et aliis Animalibus, in hac tamen contributione reos non debent persone libere, cum ex effugatione non trahant. *l. 2. §. cum in eadem ff. ad l. Rhod. Hæc de Commercio, navis, cap. 13. num. 5. Kyriele de jur. maritim. Hanst. ad tit. 8. vers. 4.**

Vestimenta verò, & velles, quæ corpori applicantur, aliaque, quæ caducio illius cadit, & amittit inferunt, in Avaria non veniunt, exceptis semper monilibus, diademis, lapillis, auro, & argento, ac annulis Kyriele de jur. maritim. Hanst. ad tit. 8. vers. 4. vers. Secundum nam vestimenta Van. Læsson, ad Quæstion. PPæstion, dilla tract. num. 32. dilla, gloss. fahjstiar, Pæstion, ad Pech. in l. Rhodum, de jellat. §. 2. §. cum in eadem l. f. pag. 213. Locum de jur. maritim, lib. 2. cap. 8. num. fin. in eadem citata. seu consiliumque generis ab omni Kyriele dill. Inc. citat. vers. ac primo quidem Pæstion, ad Pech. dillat. item. H. f. lib. 124. & Van. Læsson, dilla Inc. citat. Locum, dilla, tract.

lib. 2. cap. 8. num. fin. Venit etiam in collatione ipsa navis, ad cuius incolumentum predicta quoque jellat dilla. *l. f. laborant §. cum in eadem Locum, di. jur. maritim, lib. 2. cap. 8. num. 4. Item de Commercio, navis, cap. 13. num. 5.*

Item navis ad Dominum navis spectantis, quia proprie amissa res alienum, ac Dominum lætatur, & sic et dominum pro portione nullum contributionem debet, & hac est ratio generis dilla. *l. f. laborant in præcip. ubi de detrimento pro portione communicatur, quod bene ad navis applicat PPæstion, tract. de avar. §. 24. vers. quanto tamen, & ibi addit. Hæc de Commercio, avar. cap. 13. num. 5.*

Verumtamen ob Confutatum Maris fuit cap. 93. §. 93. ubi pro Jure communis observatum (in aliis locis annotativis) constituta est illa, quod navis cum omnibus suis armamentis pro medietate tantum jellæ valoris, quo et estimatur, in contributionem veniat, Navis verò pro totum integra æstimatione deducit sumptibus, & impensis, si Capitaneus egerit et voluerit, cum pro meritis amitti, quibus servatis, & auctori pro rebus totum servatis, & contributione excludendum Targ. noster in suis ponderation. maritim, cap. 77. de fto.

Adverte tamen, quod si jellus non esset placuit, sed repeteret, ac inordinatus fectus ob instantem periculum (prout inferius explicatum) navis pro duobus partibus jellæ valoris computari debet Confut. mar. cap. 281. Sed hæc dispositio Confutatus non est ipsi recepta, quia in unoquoque casu navis cum suis armamentis pro medietate tantum computat hocque observatum valorem, & notat Targ. cap. 59. num. 2. ubi assignat causas prædictam, & ac rationabile non quoniam hujus contrariis constitutis, & dicit ultimus Statutum Januæ, di. jellat §. omnia jella indubitanter dispositum, quod navis in collatione cum incolatur, intelligi debere secundum jure commune Confutatus Maris, & universali consensum, per quod certum est, cum pro medietate tantum contribuere, & hæc incertum una passiva exclusio non debet a dicto Statuto, prout est semper hocque observatum fuit, & faciam placet tradita per Adm. consil. 40. n. 23. cum seq.

Notandum principaliter est in hac materia, quod

alia dicitur Avaria incurrenda, & alia propria. Impropria Avaria est illud, quod potius ex illo, ac aliis certis causis in quantum grauitate remissionis, ac præter speciem blasphemio in via solutio per Dominum etiam, aut incertum oneratum, excusatur per PPæstion, di. Avar. §. 3. vers. incertum tamen, & Targum cap. 60. vers. ordinari avaria, & alia vers. Pæc alia avaria cum f. Et magis impropria est illa, de qua loquitur Statutum Januæ sub tit. di. Statutum §. 2. Statutum ubi dicitur avariam esse omne damnum, quod causa fortuito contingit in navis, seu rebus affectis, quod non est vetum, quia solus quicquid sit iuris, minimeque conservandam grana, Avaria dicitur, in supra dictum est, ac inferior fuit locis, ubi de vera, & propria avaria agitur: Impropria etiam a Statuto de deoconamini avariamine dicitur, quod causa fortuito sequitur in navigio, five rebus, ad similitudinem proprie avaria, in qua fieri oportet ad iuram detrimentum rerum jellatum pro rebus servatis communicari debent, ita efficaciter ad emendationem duntaxat, quod in meritis casu aliquo fortuito sequuntur fuit.

Propria autem avaria, de qua noster est sermo, ex continui spectacione illy in duplicem, in Contributionem nempe, & Grossam dividitur itell Locum, de jur. maritim, lib. 2. cap. 8. num. 3. 10 plures citat per Pæstion, ad Quæstion. PPæstion, de avar. num. 6. gloss. avaria duplex Pæstion, ad Pech. di. l. Rhodum de jellat. pag. 213. Kyriele de jur. maritim. Hanst. ad tit. 8. vers. deperit avaria.

Contributio avaria est illud, quod impendit ad præstipandum navis, & merces, & pericula, ubi locus incertus magis periculosus ita exigat, & plura de illa dicit post sunt exempla, & prædicta, quando damnum aliqua pecunia præstatur, vel fuit expressum, & alia alie pericula locorum prædicta, ac navis solvam cum meritis in totum contribuitur: Secundo, cum aliqua solvitur ad Nauticam in periculum Archi, & Civitatis, tum in finitibus, quod in portibus, Tertio cum aliquid erogatur pro turbis & finitibus, aut portibus extenctis, Item illud, quod Nauticæ, five Capitaneus Navium damna classis aliquæ Armæ prædicta, vernacula lingua Corvo, pro nauticis operibus, quæ ipsam vim mercedem interitus præstare dicitur di. jur. maritim, lib. 2. cap. 8. num. 3. Pæstion, ad Pech. di. l. Rhodum de jellat. 199. Kyriele de tract. ad tit. 8. PPæstion, di. avar. §. 4. etque hæc omnes impendit, & hujusmodi sub avaria incertum omnes comprehendit faciliorem contribuit tantum meriti contributionem pro sua solvitur: Navis autem ipsa ad hanc contributionem non intencit PPæstion, dilla tract. §. 4. in fin. Locum, di. jur. maritim, dilla cap. 8. n. 3. Pæstion, ad Pech. di. l. Rhod. di. jellat. lib. 2. vol. 51 fol. 199. Kyriele di. l. l. l. vers. brevis contributio avaria.

Advertendum tamen est, quando si contingit pro hac Avaria contribui plus solus, ac contributio impendit, tunc impensa Avaria grossa addit debet, et etiam navis in contributionem veniat, & notat ubi ubi jellat fuit maximum per Quæstion. de Avar. §. 5. & ibi Adm. cit.

Hæc Contributio avaria diversimode secundum valorem Regimini, aut nationem illy prædictatur, quibus omnino statum est, ut sapè docetur, & de nulla adeo contributio solvendi illis avarias, & requiritur casus ubi commune, necque ego creditur hac impensa referat non debet per mercatores, aut Dominum meriti, cum ipse magis influenda, & reparanda navis, quam servandum meriti gratia felle sint, per Pæstion, di. l. 2. §. 1. & melius ubi l. 2. vers. 6. f. ubi l. Rhod. de jellat & felle hæc incertum opinionem tenent videtur Kyriele di. jur. maritim. Hanst. ad tit. 8. vers. 4. vers. ubi post traditam distinctionem Avaria contribuit, & Grossæ, & incertum: Ut verò de illa hac avaria sit, & non minus hostis illata, illa tamen non nique adeo placere potest, quia avaria, five contributio maritima locum proprie non habet, nisi ubi quid casum, aut jellat fuit, itaque levissimè influuntur navis causa. Quod verò ex personarum impensa ex alio capite, & tunc in navem quoque in portum, & ex portu deducuntur, aut abducentur felle: Cum ne quidem illa faciat meriti fuit, quæ ubi sumptibus, vel idem influuntur capta, & felle fuit, quæ in illam contrib-

cameris, cui vocant, avariam referunt, quoniam propius ad naturam avaritiae conueniunt. Imperfectas namque supradictas referunt, & talibus avaritiae ille non paritetur, sed quia illis commercialis cum avaria sit, non fortissimum, nisi quia eodem etiam avaritiam referre velint: Rectius igitur, si eundem ad similitudinem mercurii iactantem, in cubibus talibus constitutum fieri debet, avaritiam diuini in propriam, & incomparatam iustitiam per illam Avaritiam avari, vel hanc communitatem

23 intelligitur deo. Quamvis si Naxos, et aut Naxia Ma-
gelli unusque locorum, eo quibus vel naxiis, vel
confirmatum fuit i pluribusque Vadorum, sive dacteo-
rum, vulgo *Pisire* di terra, continendum, si id origi-
nem, contineat ad corpus quantum, speciebus, ac in-
teritibus erga Vochum, sive mercuriales, et creditis per
24 *Pisire*, ut addit, ad *Quinto*, di *arari* nam. to. *glief*,
plurimum vadorum, & si iactis faceretur, ad diano
aut Magista Naxi, & non aliorum *Luceni*, de ius,
maritim. lib. 2. cap. 8. num. 15.

35. *Avanti Grotto*, nel quale è, cum quodam cre-
bra merces posita, et mare levante laboranti Na-
vis gressu, aut stans, aut natu, quatuor, anchoras,
ceterasque, communiter perenni remanenti causa, quatuor-
decim, vel undecim voluntas navigationum, sunt mei-
cipium *Piem.* ad *Prin.* in *h. j.* ad *h. Rhod.* de *act.*
lit. C. col. 2. fol. 102. Lucio de mer. col. 2. n. 1.

16 Notarius hic decur voluit ante easque habere, quia Capitulum in eam p[ar]tem fieri debet ut metum explorare prout debet voluntatem mercatorum, p[er] invigilantiam quoq[ue] vulgo dicitur Aggravamentis, de q[uo] caput vultuata iactum faceret, si aliter fiat, nullum avium, five contributionem Domini mercatorum senatus Fricus de Commerce naval cap. 13. et p[er] An. Lercovm ad Quentia de avit num. 20. glof. rubro Nancieri P[re]st. ad Perch. l. 2. ff. ad l. Rubei lxx. Ad fil. 193. Tarp. cap. 38. de gestis in mare, & melius cap. 76. de p[ri]ncipalibus, & tunc ubi Scapulus Janen. libe. cap. 16. de tolli rbi p[er]cipienda est forma iactum faciendi, & Confidens maris cap. 93. ad 97. de Insulis

27 probavius sup[er] ea non invenio Averse adfor. 19. rbi nonnullas limitationes, & declaraciones adducuntur ad Insulam hanc, p[er] quod

28 Reflexendum tamen est, quod duo jactis genera
dici possunt, utrum quod dicitur regulare, seu pla-
num, xplid plane, & aliud est, nequaquam ex
pennatis. Dicitur, Statutus Jaxon, de jact & Co-
sular, mar. dicit 149. 95. ad 97. Alium irregulare
denominatur Jemacraftag, quia à periculo infir-
mitatis conosci. & de hoc loquitur Capidano in

quoque puerum, et de hoc iohanne caputurum puerum
cap. 181. In primo die observari aliqua certa re-
gula, sine modis in deprecando, ut nempe deum in-
voco periculis suis redimendum, vel alius, ut spiritus m-
datus, de lapide in dictis Jovene, Avonia, et reli-
quis majores auctores pueri pectus delictorum suffragan-
tes, et ille fac puerum de ictibus gravitatum, ac mi-
noribus. *Art. 1. c. 1. v. 1. ff. ad l. Rhod. de liti.*
Pan. Leontius, et Quintus de Avonia, m. 10. de liti. glof.
quod Naxos, et ibi de Pity. m. 1. glof. iudiciali
verbi et maxime in Jovene Pan. ad Pity. m. 1. Rhod.
verbi. Art. 1. v. 1. ac alio deoque follicitudine per
scriptis et Confessio mura deli. cap. 93. et Jove. v. 1.
Sicet. Jovene. et Jelle, in hoc Capitulo etiam sub-
scripti. Porro tamen Naxos ad hoc totum, ut au-
progit, am alienas deprecari, ut reprobari DD. contra-
rium nempeque decipit opum rationibus. Kersch
de iur. marit. ad 10. l. 1. m. 1. verbi. in gratiam
auctori.

30 In ille cuncto intelligatur, quod dicitur *Terminum frangum*,
ex eo quod ad interpretum, ac sumptuam prout tempore
fuerit nullam pignori moram ad instantiam peniten-
tiae causerit, unila pateretur peniti forma, nam ibi
penitentiam et in mora ad omnes consummatione vagari
recedunt, & in hoc instantiam peniti pater non solum
excusatur Magister à convocatione, & consumma-
tione interdictum, ac alii obligantibus, fed nullas
servandas et ordo in decedendo, et compari per Ka-
pitu. dedit. tract. tit. 2. c. 11. q. 1. *Interd. Interdictum aca-*
Q. Terminus in fine penderetur in moram. cap. 58
autem distincti conomga quali fuerit pater, *et pater*
31 *et si secunda pater ad effectum penderetur, et pater*
Magister decessit: nec in in regim supra tradit in
simo, penderetur pater et in dubio iudicium fore

secundum genus, oritur magis frequentem, desiderio contrahentem, cum quia pro nonnullis Capisano praefinitum sit, quod nunc omnes sollicitudines in pactis observaverit, si esset sine primum genus *Targ. cap. 59. num. 3.* cui melius appropinquat conclusio, quod rati sum faciam, qui in uno eadem permissa, altero prohibita est, permissum aut permissio facere *Afraso. de praesumpt. lib. 2. praesumpt. 12. num. 65.*

A D D I T I O.

Hier. Avianus, fca. *conturbatus* *stratus* *delinqua* 33
 est in lege *Rhodius*, quae licet lugubris carum de *Ja-*
ca, live de *conturbatus* *propter* *illius* *causam*,
 eadem *poena* *sunt* *ad* *causam* *documentum*, *live* *damnum*
causam *navi*, *live* *maribus* *pro* *comunicatio* *beneficio*,
Picq. *ad* *Quinto*, de *Avianus* *num.* 13. *post* *ma-*
trali, de *communi* *tom.* 2. *Avianus* *ad* *Picq.* *live* *in* *fer-*
re *lit.* *Ad* *fol.* 106. *et* *offe* *Picq.* *ad* *h.* 2. *num.* 1. *fi.*
ad *h.* *Rhod.*

Actio ad pretium contributionum est in rem scripta, prout si res ipsius postea pereat, Dominum incrementum liberationem consequatur, *Jus de Heredit. 3. de communi. nauti. cap. 22. num. 6. et 11.*

Locus noster est talis, quo Domini mercator Mag- 33
 gistro navis singuliter docetur, quod sine navigatione
 in oppositam partem iterum ad laborum casus, vel
 quod aliquod aliquid agat in nave, aliquo ex quibus
 declaratur soluturus casum suum partem ex eo quod
 est salvis fuerit Nam si ante consideret debet et ad
 nomen navis daturum, quod si paverit ex circumstan-
 tiis iustis a Domini Magistro scilicet licet nihil apud
 salvaverit, vel recuperaverit, alio casu debet esse
 mercatoris, si nihil casum Magistro parvis, non si di-
 cere vult aliquid, alio casu declarando si solum
 soluturus suum partem, ex eo tenetur, quod in sal-
 vum evadens Calicut, in l. 2. §. si posterius f. ad al.
 Rhod. §. de Hecce lib. 3. de commerc. nepos. l. 2. §. 13.
 item. l. 1. §. 13. Rhod. de mercat. lib. 3. cap. 1.
 de Ter. nav. lib. 2. cap. 10.

Ad. num. =

Verbalis enim consensus, si vocalibus exprimitur, 31
namque, quodammodo est confusio conceptus sicut, in
contributionem venisse, quia praedicta natura talis est
pro matricibus haberi debet Quere, 1711 ff. de
Averlie §. 27. de re adhibere Quere, ad Jus Henrici.
maritum, ad re. §. ult. a. 4. tertio mitem.

Ad num. 2.

Afide De Vitz. ad Quintin, de Strategia milit. t. post 32
 prout tract. de castellan. in p. volum.

Ad num. 10.

Acte De Viss. ad Quinqu. de Anarj. mem. 58, in 38
 fr. p. 11 memo. 1711. de comarc.

¹⁰ *Ad rem.* 17 & 18.

Sej si per aliquod statuta navis adimpensas contribuere debent, tunc avara non est amplius communis, sed grata. De Pae. ad Quint. de Avarici. qu. 2. & Pae. lxxv. ad eandem in p. p. lxxviii. ad. de comm. in secundo solum.

Ad. 1998, 9.1.

Adip. Bull. de Vicq, loc. citat. nam, b. perf. quatuor et
quidam. C. 11. 67.

Alia notabilia ad hunc materiam spectantia in alijs 41
pōna sequens Discursus, ad quē vos remitto.

A R G U M E N T U M.

Sequitur eodem materia de Avariis, & Contributionibus.

S U M M A R I Z E D

3. *Avaria vellet debitor, si ob tempestatem mari deterrer facta sit Navis, vel aliquae armae nauticae amittantur.*

*Per quare: Navi ab incensam, vel ab tandem
mors impetitione aliquod delatitur, aut if-
fiat, vel madife, aut curramur in Navi a. a.*

- 3 *Capitaneus fortior debet omne damnum, quod ex eius negligetia, & culpa sequens fuerit in mercibus, & 7.*
Et tali reſta merces corrupta aſſumari debet quanti in loco deſtituto vendi poſſet r. 8.
- 4 *Capitaneus praſtatur debet Navium bene inſtru-
ctum, & praeparatum, & ſequenti, nec navigan-
do intra tamen ad reparationem rerum, ſive
mercium naufragio.*
- 7 *Capitaneus, ſi non eſt in deſt, atque in culpa,
ad nihil reſponſum tenetur.*
- 8 *Avaritia debetur, quando pro ſalute Navis capi-
taneus non in ſuo perſeverat, ne aqua per
deſertum coſumit in ſuam deſtructionem, qui ſe-
quentem ſuit aliquod damnum in mercibus.*
- 9 *Item, quando magiſter Navis redemptus cedit,
& auctor paſſum fuerit ad eſtimationem ſuam
iſſam, in cuius ſuſtenta iter agere debet, &
ram. 18.*
- 10 *Navis ſi paſſum fuerit, aut aliquod cedit, vel da-
mnum aliquod ſuſtinet, in qua merces pende-
re, quoniam deſert, avaritia ſuit, vel quia mer-
ces male collatae fuerint, ad nullam avaritiam
tenetur mercator, & ram. 69.*
- 11 *Auctor etiam in Navi deſertiva contribuere
debet pro praſtati eſtimatione pro damno pa-
ſſum, & ram. 15.*
Diſtingue, & declara ut ram. 70. 71.
- 12 *Pro damno rerum in Navi deſertorum aucti
contribuendum eſt.*
Hoc declarare procedere, quando iſta ſententia de-
terminata fuerit, ſecus ſi ex cauſa paſſum de-
terminata fuerit ram. 15.
- 13 *Aſſignatur ratio ram. 14.*
Et reprobatur Locum. in cap. 8. num. 16.
Explicatur verum in l. Navis 4. §. cum autem
ſolus docet. 17.
- 18 *Pro damno rerum ſimpliciter deſertae, ſive reſcuer,
in contribuere ſolentia ſu.*
Lama, ſua declarare ram. 19.
- 20 *Pro damno, ſive rapti ſolito a Pirata, vel Pra-
edando Avaria ſolvi non debet, ſecus ſi Ca-
pitaneus non inducat, in certi mercium com-
muni ſu, ac alia omnibus abſentibus ram. 21.
& ram. 72.*
- 22 *Pro pretio redemptiois Navis a manibus Pira-
ta ſive hoſtis aucti contribuere debet, idem
pro quantitate liberationis i manibus Principis,
vel Praefecti non poſſunt valentis ra-
m. 23. 73.*
- 24 *Avaria graſſa ſemper committitur ſibi datum, vel
promiſſum ſi a Capitaneis, ac Navium commercia-
libus redemptis.*
- 25 *Si magiſter Navis redemptus promiſſa pecunia
ſumma, pro qua liberum ſapienter remanet,
ad omnes proſtituta liberationis contribuendum eſt.*
- 26 *Pro damno, aut rapti ſolito a Praedando in ho-
ſtis alioque velleis, alia nihil contribuere tenetur,
ſed poſſunt ſi, quod ſi non fuerit
magiſter, diſpenſum ſolentiaſum damnum.*
- 27 *Si Pirata pro redemptiois Navis contentus eſſet
de certa pecunia ſumma habuſſet reſpici ad id,
quod pro i Navi ſerripit, pro hoc etiam
contribuere ſolentia ſu.*
- 28 *Omnis, quod raptus pro eſtimatione iniuncta,
pro Avaria reſcueri debet.*
- 29 *Pro mercibus in ſcapum contrahitis vel levenda
Navium, & poſſe cum ſcapo diverſis
aut in ea corruptis, ſive deſertis, com-
mitti Avaria, & ram. 74.*
Et magis hoc procedit, quando contrahitis ſalla
ſuit non aucti mercator debet tamen, &
in ſcapum deſertum, ram. 30. 74.
- 30 *Si ſcapo damnum fortis non debet, ram. 31.*
- 32 *Magiſter ſi maleſtus fuerit merces, quoniam
deſert paſſum aucti aſſumit, pro hoc
erit damnum contribuendum eſt.*
- 33 *Si aliquis paſſum ſallus ſi, & ſubſtitutionis
navis paſſum, & plures merces in reſpicienda
fuerint, Damus ſervatarum mercium re-
tinetur ad contributionem ex parte, quod pro illam
reſpicienda merces, & aſſignatur ram. 34. & 75.*

- Ampla, tamen interſallum, & naufragium non
tenetur, & hoc diſtinguit plurimum
reſpicienda ram. 35.*
- 34 *Secus dicendum in reſpicienda contrahitis, ſi cum
ſcapo cum mercibus fuerit paſſum, vel reſpicienda
capturata fuerint, & nihil ex naufragio naufragio
capturata fuerint, Damus merces recuperan-
dam reſpicienda illam pro merce aucti, quoniam nau-
fragio merces aſſumit, ram. 36.*
- 35 *Si reſpicienda, & naufragio ſimpliciter, & alia
merces in reſpicienda naufragio recuperantur, pro
damno ſallum, & in ſcapo perierint, nihil
contribuere debet, ram. 37.*
- 38 *Damnum auctorum, ſive paſſum merces, in
ſolidum fortis non debet, ſed Damus rerum
ſuam quod deſertum auctorum ſubſtitutionem tenetur.*
Declarare ram. 38.
- 40 *Auctor ſi auctum inducat, & completum tenetur,
cum inducat, in alio in aucti merces magiſtre
reſpicienda, & tamen eſt tenetur reſpicienda alia
ſervituta reſpicienda, quod poſſet ad tempore
propter reſpicienda ſu, merces quod tamen aucti
condam, tenetur contrahitis pro damno illorum
mercium ſallum, & reſpicienda auctorum.*
Si merces habet tamen magiſtre ſuam pro
reſpicienda damni ſuam ram. 41. & 76.
- 41 *Item inducit, vel quando rerum non eſt reſpicienda
magiſtre aucti, aut licet reſpicienda, merces proſtanti
non poſſet, quoniam tamen ſuam merces reſpicienda
ram. 42.*
- 43 *Damnum, quod poſſet fuerit aucti, & merces in
conſultu habuſſet cum aucti per avaritiam reſpicienda
non debet reſpicienda magiſtre, medicinalibus,
& promit.*
- 44 *Si qui tamen auctum in eodem conſultu in corpore
paſſum ſuit, non tamen ſententia ſubſtitutionem
debit de villa in ea reſpicienda, & hoc per
Avaritiam.*
- 45 *Si in Portu, ubi adſunt plures in mer, non reſpicienda
contribuere, & ad alia aucti proſpicienda merces
interſa deſertum, aucti reſpicienda aucti contribuere
debet pro damno navis deſertum, & ram. 77.*
- 46 *Reſpicienda, ſive aucti quomodo in contributione
aſſumari debent, & ram. 47. & 48.*
Et quod inducat, & ſallum, ram. 79.
Declarare, & diſtingue auctum. 80. & ram. 81.
Et quomodo auctum de ſervituta, ram. 82.
- 47 *Pecunia aſſumari debet ſervituta brevis cum ſervituta
ſervituta, & non ſervituta brevis cum ſervituta. 83.*
Et quomodo etiam aſſumari debent reſpicienda, & ſervituta
vellerum claſſe, ubi tamen reſpicienda merces,
auctum, & argumetum, & reſpicienda, non tamen
ad auctum magiſtre aucti, ram. 49. & 50.
- 51 *Reſpicienda formula ſervituta auctum aſſumit
tamen Avaria.*
- 52 *Quodſi auctum, & recuperatum ſu reſpicienda
paſſum, ſive aucti poſſet contribuere ſallum,
illud amplius non reſpicienda vera Damus,
ſed vendi, & poſſet reſpicienda debet in
re tamen contribuere.*
- 53 *Admiratione plures loci, ubi agitur de hoc ma-
teriam Avaria.*
- 54 *Expense ſallie pro reſpicienda navis deſertum ſalla
ad illa ſallum, aut adverſa tempeſtate, non
venit in contributionem.*
- 55 *Lama, quod ſi ſallum malis debet reſpicienda
debet, non alia auctum, merces perſuadenda
cauſa.*
- 56 *Si navis alia merces in alia ſallum pro compen-
di ſu aucti auctum, in caſu ſervituta ſervituta,
propter merces contribuere debet, dam-
num Nautae tamen reſpicienda ſervituta
aliter tenetur Nautae de tot damno.*
- 57 *Si in ſallum aucti merces durante ſallie in ma-
re deſertum, rerum damnum in contributionem
venit, ac ſi ſalla poſſet.*
- 58 *Expense ſalla a Capitaneis de permanent in alia
parte pro contrahitis reſpicienda, vel Pirata,
reſpicienda debet ad eodem ſervituta Avaritiam
a Damus merces.*
- 59 *Alia veri, quod a reſpicienda aucti, & publi-
cam cauſam deſertum, ſalla ſervituta tamen ſallie
reſpicienda, non debet a mercedibus reſpicienda.*

- 60 *Dammum tantu, ut vulgus dicitur, interit, dum iter factu agitur, et dicitur Dammum illius.*
Sicut, si casus in mari prius habes, Capiteu cum in latus impelleret scilicet pro salvandis mercibus, & salvandis, item &c.
- 61 *Dammum mercium una auctum Alteratoris iactis manifestatur, ad alterum merces salvaretur, nisi debet ad alius mercatoribus, quorum merces non manifestatur furas.*
- 62 *Accipio qui in aliqua re, si hoc, vel alia iussu causa ad evadendum illis damnum, destruat, aut mercator, quous ad illius destrusse damnum curabatur debet.*
- 63 *Contrahitis propter iactum non fit, nisi postquam auctu perierit ad portum destinatum, per ratum de quibus fit.*
- 64 *Sequitur prima iacta si quis merces suas amittat, contrahebat non debet pro alio iacta passus sequens.*
- 65 *Locat famulatu auctu est portu ille, ad quem navigare dirigat.*
- 66 *Affectoribus dicitur condemnari etiam possunt ad contribucionem damni mercium affectuatum, ad evadendum locum terminum.*
- 67 *Auctu affectu in iacta iactis, & naufragii auctu, quando affectu debet pro eorum auctu ad affectuatum respondet.*

DISCURSUS XLVI.

- 1 *Præmissis istis, que in præcedenti discursu dicta sunt, plures Questiones modo decidende sunt, & in primis si Nequa propter impetum anchoram, rudentes, alique armamentum pedat, vel detinet navi facta, vel exorta de. An sit locus alteri contribucionis, & negare respondendum placuit. Cum enim hoc damna societas contingat, & causam non sit conservandum aliarum rerum causa, que in navi erant, & pro communi saluti, sed totum quicque ferre debet detrimentum. Quatinus, Prolis, de auctu & p. Pinn. ad Port. in l. 2. §. si conservata ff. ad l. Rhod. lib. 2. §. si. de laci dicitur sapit in una Janua. Auctu de furs. 19. & huiusmodi ad avariam non tempus mercatoribus, quando per locum, aut aliquo impetate oborta & navi aliquid debatur, ut quod effusum, vel quod manifestum, aut in mari committitur, Locum de Jur. marum. lib. 2. cap. 8. item 13. Quatinus dicitur loco cauto, & de Pinn. Locum adducitur, ubi dicitur, quod si capto, aut negligente Magistro, sociorumve navium damnum aliquod sit mercatoribus, Magister illud reficere debet; Magister namque navi curare debet, ut sit ipse irreprehensibilis, & culpa vacet, vel levissima l. & ita 3. §. si Prætor ff. naves auctu, de l. si merces 27. §. qui calumniam ff. de laci Arnold. Pinn. ad eundem §. an Prætor vers. iudicatur igitur l. de & navi præstare debet bona iudicatum, placatum, & Epistam, & etiam involutam, integritatem nautica præbet ad opportunitatem separationem rerum, sine mercurio nauticam, ne aspergine carum contempnunt, Pinn. ad Port. ad l. Rhodum de laci, fol. 256. l. 2. §. si. fol. 256. l. 2. §. concordat Consulat. mar. cap. 62. & sequens, de Pinn. ad Quatinus de Auctu.*
- 2 *Item 12. §. si. ferra debet, & dicitur ego supra in dicta Jurum. Auctu, si navi namque videtur locum deo, nalo, ut culpa nautæ, tenetur in ut quod interest, quantum obfuit mercatori, quatenusque locum ponit.*
- 3 *Conditio nautæ auctu. §. si. & p. & auctu 248. Secus vero si a navi Magistro adhibita aut necessaria diligencia, quia tunc, si merces fractum trondemore corruptatur, securus ille est de Pinn. ad Quatinus. in 19. §. si. ferra debet vers. quod si nautæ.*

- 4 *Modo querendum est, si aliquo maris tempestate oborta vis avarum navis absorbitur, & premat, que in furo rudentes inermis ad fonnam delatentemque, ita ut Magister navi coactus sit prodicere foros, seu tabulata navi perficere, ex que inquam ob devione carum avarum corruptio aliquorum mercium, ad id*

dammum, tam mercium corrupturam; quam perfectionem omnes alie res, seu merca contribuat debent. Quatinus, Prolis de laci. 6. 2.

Et eandem contritionem avaritatem admeti placuit 9 in casu, quo Magister navi videtur universum classem, in cuius fociare laci agere, aut debet, aut ratio exposita, anchoram subducere nequa, si memens, ne finis hauri, rudemem cadet, & anchora iactum laci; Et ratio est, cum magis perdit anchoram, & rudemem perdere, quam solum fa periculo navigandi committit à sociis navi prodicendum, & id vici factum intelligit navi ditionemque conservandam gratia, cum eo simul cum mercibus a notabili, & notabili periculo eripiam, quoniam verè periculum impetum non fuit, neque consilium, ita per Taur. in l. habeturus §. fin. ff. laci. simili idem Quatinus in d. laci. §. 2. vers. qui sententia.

Omnes quoque damnum iactantes, aut amissionem rerum per nos, quibus rei, & merces propter iactum salve haurere, furtim regulariter debet. Quid ergo 10 merces proferre, vel navi in laci impingere, aut aliquod credere, vel exortare, aliove damnum iactante necesse sit, quia majori fure pondere, quod ipsa pati possit, navi onerata fuit, vel merces nalo collocata fuit, hoc detrimentum alie rei conservare non præstat l. 6. §. ad l. Rhod. de laci l. 27. §. 23. ff. ad l. Aquilium l. 30. §. miles ff. laci. Pinn. Locum dicitur laci præstare nalo Locum de Jur. marum. lib. 2. cap. 8. item 14. Locum de Auctu. nalo & nautica p. 3. item 13. apud quem videtur plura hujus generi.

Quia dicendum potest in casu, quo merces aliqui 11 ius à navi effusa fuerit, vel in navi manifeste, & corrupte, vel quomodocunque damnum aliquod passus fuerit, an sit iste vici debet in contribucionem pro alio mercurio iactum, & pro quali admetione, an quoniam prius valuerat ante deteriorationem, vel pro præstati affirmacione, deducit scilicet deteriorationem, & distinguendum est pro decisione huiusmodi questionum, ut nempe si merces, ut supra deteriorata fuerit ob aliquem causam fortuitam, vel si aspergine maris, vel quomodocunque alio modo, eorum contribucionem facienda est pro estimatione rerum perierit, deducit deteriorationem, non duplici onere irrationabiliter gravetur mercurus, & iactum in meribus deterioratis, & collatorem, sive avaria, ubi verò, quibus merces incipit servare fuisse nalo erga eos, quibus merces, ut super deteriorata fuerit, contribucionem tenetur, quia eorum mercurus deterioratio sequens non fuit navi, & mercurus stryandatum gratia, sed damnum, quod eis contigit, causa fortuito adhibendum est, secus vero si ea causa, 12 & occasione iactum merces aliorum veditionis deteriorata fuerit, quia non Damnum, cuius merces propter iactum deteriorata fuerit, pro damno conferendum est ad eosdem, quoniam merces salvæ, & incorrupte manifestum, nulla enim est notanda auctu affectum, an quis iactum res in totum amiserit, an deterior propter iactum habere capiet, & si ut iste congruit contribucionem subveniem, obique ratio fundet, si & huius saltem oportet; Advertemendum tamen est, quod ipse quoque, qui merces occasione iactum deteriorata habet, i oblatione aut meretur, qui iactum iactum mercurum fecerunt, & huc contribucionem facienda est semper deducit deteriorationem, aliquam duplici onere gravetur; laci auctu huc deducit, ut noli viciis condere si, cum merces deteriorata fuit, debent illi, quibus merces iactata fuit, quia iun fuit inferiori contribucionem, minus accipiendo, quam adhibere, si res deteriorata non fuisse; huc omnia probat pinto experie, licet obicit ob infillam, seu coactum Temporali Quatinus, ut possit, quem Calistrus, pinto Fabin, & Vinn. infra allegandi, adhibenda est, & parum argumentative Taur. in l. nautæ & l. cum auctu iactum, & tradit laci Quatinus Prolis de auctu & p. 12. & ibi adducit, Pinn. ad dictionem & cum auctu iactum, & melius pte ceteris Pinn. adducitur ad Port. lib. 2. l. 2. §. si. de laci. 27. §. 23. & 25. & 25. & facit, qui dicuntur mltis vers. advertemendum pro regula, & huc decisio super prædictis dubis est omnino rationalis, quia semper laci prædicta deterioratio deterioracionis mercurus, L. nemo

- novo ille potest dampnat eorum gravare, non ille, cui merces periculis suis, quia ab eo, cui merces destinatae sunt contributio habet super vera destinatione, quam de praesenti valens merces destinata, nec alter, cui merces destinatae sunt, quia facta destinatione destinationis pro vera destinatione
- 16 merces secretarum consistit, & si in quantum causa placuit et irremediabilis distictio, quumque hoc ius puto *Laurea de par. maritim. cap. 8. num. 13. per se*, quod tempore infirmitatem in, an plus sit in collatione, quum in damno contributionis, ut forte si merces, consistit debet decem aereis, si damnum datum non fuit, damnum aereis aspersio sit datum aereis, hoc casu finit *Laurea*, quod deducit ista datus merces consistit debet octo, quia plus est in collatione, quum in damno: Si vero damnum sit decem aereis, collatio aereis, tunc quia plus est in damno merces, quum in collatione, tunc rubi consistit debet, neque hanc distinctionem probat notum, proinde ipse opus fuit *de illa §. 8. cum aereis puto*, quia Tenui rubi aereis debet, quum non debet in hoc secundo casu utrumque esse, tempore puto damno destinationis, & collationis pari, quod inique non sequitur, si tantum consistit pro destinatione merces de praesenti facta, demissa destinatione.
- 17 Dubium magis est an Scapha, quum Magister in tempore refect, vel deficiat avarie impetenda sit, & licet si avarie, aut aliud navis infirmitatem committit consilium navis levanda, committitque periculum remotionis causa defectum sit, contributio debetur *l. cum aereis §. 3. ff. ad l. Rhod. de jact. de super dicitur*, avariam non in decemum est de Scapha, quae secundum quosdam non est infirmitas navis, nec quidem cum ea conjunctum habet, quippe quae medietate, non genere ab ipsa differt, aut, de Scapha ipsa per se parva navicula est *l. diaphana §. 4. de aedilic. l. si avariam ap. ff. de instrument. legat. i. committit tamen conclusio est, ut refert Quenon, de avaria §. 11. quod si modo Navium Scapham copem de la navis recipere, cogere, indeque reponere possit, ea refectio omnino in avariam gravem venire debet, (non vero si Magister navem aliquam ad se replat obstruat, ut avariam tamen committit locum Scaphae vacat, ratio est, quia tunc literatur plus veduaz sit, ut avariam non debet, ut insignis avaria locum illi, & contributio affertur) Nam, & si Magister in Scapha quum in navim recipit, oleum, vina, aliaque res recusat, & postea Scapham contra tempestatem refectur, ea despicit, quae tamen res pariter haberi non debet, sed ipse propter avariam merces damnum praedictum facere tenetur, etenim Scapham in navim imporre non debet, si id subsidio esse sit, qui sunt in navis, ut si fecit necessitas, quae beneficio suum sibi procedit, & hanc oportunitatem quoque sequitur *Korick, dicit. tract. ad l. 2. art. 3. vers. 7. propter ratur*.*
- 18 Casu itam dicit potest, quod aliqui Navis hostilis, vel piraticae varus in eos dampnat ab alia non ostendit, aut mercatorum, & in hoc casu dubitationem est, quod si hostis, vel pirata proprio arbitrio praedictas merces accipiat, ultimum contributio sibi debetur, sed suam quilibet ferre debet destinationem, ut in *l. 2. §. si navis ff. ad l. Rhod. Korick de par. maritim. tit. 2. art. 4. quippe quod voluntarium non sit, ut ibi per puto*, sed si Magister hostis, sive piratae innotuit, ut ceteris mercibus coactum sit, ut alii omnibus abstinent, eo casu ablatum merces iudicium reparari per avariam gravem, seu contributionem altitum debet. *Quenon, de avar. §. 14. Peto. ad Poth. in l. 2. §. 1. §. si navis de Piratis in §. 3. fol. 218. Korick de par. maritim. Massamit. ad tit. 2. art. 4. Laurea de par. maritim. tit. 2. cap. 8. num. 5. & am 16. ut etiam si*
- 19 Navis cum suo mari in Pirata redempta sit, eo casu illi, qui merces suas salvas habuit ab contributione non vocatur, & portiones damni praefatae coartant videtur *§. si navis, & de avaria in not. Si Navis, & Poth. in not. 1. Avariam de par. maritim. tit. 2. cap. 4. omnes 38. & consensit Consilio, mar. cap. 173. & seq. item dicendum si Piratae manum in navis injecerit, & quoque periculi redemptio fuerit, ne etiam si cum Praefata Provinciae merces innotuit*

- Fides vendicare vellet, Magister patrem innotuit, quo ultimum innotuit innotuit, caritatem merces Domini conferretur *Paul. de Cast. ad l. 2. §. ad l. Rhod. de jact. Strach. de avar. part. 5. fol. 304. in not. 1. de Peto. ad Quenon. dicit. tract. num. 33. §. 1. Pirata perit si tota avaria gravem tenet*
- 20 impetenda est quod Magister deat, vel promittit, ut navem cum mercibus redimeret, per *de illa l. 2. §. si navis, & si Magister navis caput à Pirata navis*
- 21 relementi proposita periculis summa, pro qua ipse inter capere navem, liberandam esse ab omnibus interdictis pro rata, & ultimamque merces innotuit, atque ipsae navis *l. §. Navis & Quenon. §. 15. in §. Korick dicit. tract. & de, not. 100.*
- 22 Sic vales solvendum tempore isti, an damnum emi nam causa datum sit, an corum interit, quae quatuor in contributionem sit locum, ex quo etiam sequitur, quod si Praedones, vel Piratae ablatum sit aliquis vestitus, & sic factum sit in alios Praedonum rapinum in propriis rebus evadere possit, ubi pro hoc damno contributio emi, & videri vult quod sit, quod si a primo rapina aliquid non fuit, alia facile insinuat damnum, & tunc est, quia non illius, cui res ferebant fuerunt, non tamen in contributio voluntaria gratia Praedonum tamen eas concederet: Ad casum quoque fortuitum infirmitatem quosdam periculis videtur, & ideo Consilio accipitur non debet *Paul. in l. 2. §. si navis ff. ad l. Rhod. quoniam sequitur ibidem Poth. in §. 1. cum perire*.
- 23 Secus omnino decernitur in eis casu, quo merces fuisse tempestas, de Pirata pro periculo redemptio potestatem fuit de certa ratione periculis summa habet respectu expressit, aut casu ad res ab eo avaria fereptas. Cuiusque hanc remem merces, ut remem avaria ablatum communis potest vultus gratia effectus fuerit, ut profectus (nam si Pirata rapum illius in manibus non habuisset, tunc casus navis, & ablatum merces fuisse redemptio) ratio quoque expostulatur, quod per contributionem hoc damnum reparari debet, proinde in simili docuit *Poth. in dicit §. si navis §. 1. vers. verum si oppressa, & bene facit tradita per Castren. in l. navis in §. 1. princip. ff. ad l. Rhod. Hicem de commercio, naval. cap. 13. num. 19.*
- 24 Eadem quoque contributio tenet est, quando scapha, avaria, & avaria, aut alia avaria quoque modo defertur Navium avaris pro innotuit obsequio, aut alio periculis innotuit periculo evadendo, *Consilio, mar. cap. 207. & 108. Peto. in suis ponderat. maritim. cap. 77. de contributio. num. 6.*
- 25 Ulterius, si navis omnia in aliquem portum, fletum, aut suum non avarie innotuit cum non avarie, & ideo innotuit quidam merces prius per scapham fletum, & avarie, vel corruptum, aut periculis avarie, Quoniam fletum fletum innotuit avarie, quae in navis innotuit fletum obsequio collatione, ut decernitur pro portione contributio, avaria, innotuit innotuit *per Peto. in l. navis in §. 1. ad l. Rhod. & cum etiam videtur in hoc casu praedictum fletum fuisse obsequio innotuit innotuit contributio fletum avariam innotuit, & levandae navis causa, innotuit ideo est damnum evadit fletum contributio contributio per eos, quibus hanc redemptio innotuit avaria *Consilio in l. 2. §. si navis §. 1. ad l. Rhod. Hicem dicit cap. 13. num. 14. Quenon, de avar. §. 17. ibi dicit hoc avarie procedit, & innotuit hanc merces per scapham fletum fletum, aut obsequio, aut avarie innotuit, & debito tempore, de innotuit fletum fletum innotuit per Peto. in l. 2. vers. quoniam §. si innotuit innotuit §. 1. fed innotuit damnum hoc merces innotuit fletum fletum, non vero plus debet, & ut scapha innotuit, innotuit innotuit fletum, quod damnum fletum ad Damnum innotuit scapha, sed hanc fletum debet, & ratio est, quia Damnum hanc pro hoc periculo merces stipulam est argum. hanc innotuit *l. 5. §. 1. de locat. & Poth. ad l. 2. §. 1. num. 3. & §. 1. ff. ad l. Rhod. innotuit innotuit innotuit Korick ad l. 2. art. 4. vers. 15.***
- 26 Qui etiam, si avarie aliquo avarie, vel avarie innotuit Magister cum iudicium innotuit fletum fletum, innotuit innotuit fletum merces, atque innotuit innotuit, argum. unum est eo casu Damnum merces ad contributio tenet, ita docuit de Peto. *ad l. 2.*

addit ad Quintin de Avaris numer. 45. gloss. non haberi.

- 33 Sequitur modò notabilis casus, nempe si navis levanda, mercumque vendendam gratia (in quo consilia pax ratio contraveniunt, ut supra distinximus) aliquas merces, aut totum jactu factus sit per Magistram, & subsecutus naves perierit, sed plures merces et navis intacta servata, ut supra factum, ad contrahendum tamen Dominus servaturus, aut extendendum mercem extra illos, quorum merces jectae fuerant probat Quintin de Avaris. §. 20. Item, ad Pach. in l. 4. §. si si naves, ubi servaverunt l. c. fol. 850. Item de summe, novel. cap. 13. numer. 6.
- 34 Et tunc est, quia prima jectura jactu facta non ea mente, atque intentione, ut naves cum reliquis mercibus salve evaderent, ut navi jactu essent, tandem Dominus jacturam mercum fecit habentibus forent merces sua servata, sive locas, aut totum saltem partem servandi, & recuperandi, prout contingit alia Dominis merces, & hoc videtur probari per l. 4. §. 7. l. 4. §. 1. ff. ad l. Rhod. de comprob. Pan. Laven. ad Quintin. dist. trall. numer. 2. gloss. observant Pach. ad l. 4. §. si si naves numer. 1. ubi servaverunt Kariche de trall. l. 2. §. 4. vers. 5. de jure trall.

- 35 Amplius, etiam si inter jactum, & naufragium navis temporis, & loci desertum plenum intercesserit Pan. Laven. & Pach. de l. 4. §. si si naves locis desertis enim negotium fonsil utilis esse videtur l. sed an aliis 20. §. 1. ff. de negot. vel.

- 36 Secus verò dicendum si nequaquā darentur casus contrarii, quod merces in scapham, ut supra servandae, vel res jactae in mare, vel in parte recuperatae fuissent, aut non perierint, & naves cum omnibus mercibus perierint, & nihil, aut parum recuperatum, Dominus jacturam mercum, vel merces in scapham transfugerunt non tenentur perdere aliquid deinde merces mercem salvaverunt, hoc cum non possit videtur servandi naves causa factum esse, quia cum mercibus perierint, Quintin. dist. trall. de Avar. §. 19. & §. eo. vers. quod autem, & Pan. Laven. dist. addi. numer. 51. gloss. per Pan. Laven. de par. maritim. lib. c. cap. 8. a 18. & co. Historia de Commercio. novel. cap. 13. a 14. Kariche de l. 4. §. si si naves locis desertis.

- 37 Et quod dicendum in cetero casu omnino contrario, si nempe scapha, & merces, quae in illa commiserat fuerunt, & naves, ac merces, quae in illa remanserunt, simul perierint, & postea aliquae ex illis, quae in navi erant, recuperantur, pro damno dantur, quae in scapha perierunt, et illis recuperata nihil contrahendum erit, nam causa, propter quam utilitatem facta fuit, ut scilicet perierint illae, quae in navi remanserunt, nihil proficit, Castres. l. 10. l. naves angli in princip. ff. ad l. Rhod. §. de Historia de Commercio. novel. cap. 13. numer. 5.

- 38 Advertendum pro regula est, quod damnum amissionem mercum in solidum ferri non debet, ex si fuerit in contum, pro totum accipitur mercator reum factum, sed eo modo fieri debet collatio rerum servatarum, ut etiam illi rerum jacturam Dominus suam damni dat portionem sustinet, quemadmodum alia rerum servatarum Dominus, alias interio condono esset totum, qui merces amiserit, quam totum quibus servatae fuerint, Quintin. de Avaris. §. c. 1. & ibi addentes, & hic faciunt quae dicta supra vers. quod dicendum tamen.

- 39 Intellege tamen hoc de rebus jactis cumilio interitis, jactis superatis, quia cum illi res jactae tunc adhuc debeant quatuor vendi possint in loco destinato, reus positus, ut de ipse portionem damni ferat, sed si res jactae fuerint antiquum omnino inter confectum sit, tunc quae saltem modo illis tantum, & salvatae quatuor super sunt, non debent solvere praedictam damni dat permanent, sed Dominus erunt in solidum damnum refundendum est, scilicet quantum pro illis solva cum omnibus expensis, vel sumptibus factis antiquum merces in navi amittitur essent, praesentem enim jactae jacturae, & damni passi, eo quod merces suas non possit tantummodo pretio vendere in loco destinato, in quo aliam res tantum res jactae remedium datur fuit Quintin. de Avaris. §. c. 1. & ibi in consuetudine habendum est, quod

Celsus de Commercio. Tit. 1.

mercatoribus saepe contingit res suas videri pretio vendere, quam ipsi comparaverunt, quia leges ex parte tenent solent, quae ex accidenti evolvunt, ad ea, quae ex parte tenent, quae & frequenter, & facile, & ex pluriimum eveniunt videtur l. jura in solidum 3. & §. ff. de legib. & quia, in pluriimum mercatorum casus vendunt, & locum faciunt, & hic est animus totum, attendi maxime debet, si eorum voce aliquando non respondet evenit, ut videtur veniat, quod emittit, ut ed propositum appetendum debet Quintin. de Avaris. §. c. 1. & ibi addentes, & hic faciunt quae dicta supra vers. quod dicendum tamen.

In casu, quo mercator totum navi committit, & pro totum in solidum tenent eam plene onerant, ex conditione, ut Magister etiam merces onerat, nihilominus in Magister quodam scapham ab eius mercatoribus recipit, easque postea remittit navi propositum eo mare, quatuor in mercator, qui totum navi committit, & onerant, jacturam servatarum praestare debent, & illam tenent certum est, licet contra Magistram pro refectione damni sibi dati adonem habeat ex loco Quintin. dist. trall. §. 31. & ibi Pan. Laven. & de Pach. addentes, & hanc actionem contra Magistram solum competat vel quando navi non erat capax mercis onerum, aut licet capax, mercator procedaverit, vel opposuerit non plus, quam onere suo, navi repleri Kariche de trall. c. 2. art. 4. vers. 9. §. vero, & Quintin. de loco etate.

Nunc quoniam si naves cum inimici ceciderint, & aliquod deinde merces salvaverint, ex etiam aliqui mercatores in merces suas, ex hoc naves, & merces damnum repaui debebat per hoc medio contributionis: & tunc tot tenent videtur, cum id factum fuisse apparat mercum, & naves servatarum causa. Ut tamen maiorem obtineat, ut quidem impense amones, comprehensum medicinalibus, & pretium iustitiam usum belli trall. §. 1. qui velius in certamine de genere, debentur Magistro, pro quatuor refectione navi, navi, & merces contribui debent, damnum autem navi, vel interitum in collisione non venit Targ. in sol. peritiam. maritim. c. 77. n. 5. & ibi addentes per cap. 64. ut vers. quarto loco, Kariche de trall. ad l. 1. §. 14. fol. 448. Opone Aristoteli ad Cypriac. l. 6. §. 6. numer. 20. ubi quod debetur aliquid praemium, & non super dy. c. 4. numer. 5. & vide laura infra dist. 220. numer. 9.

Agenda tamen, ut humanitatis ratio postulat, ut si qui naufragum in confilio cum Peras in corpore lesus fuerit, ut non tantum finetur, sed & si videtur amplius quatuor eandem non posse, benevolentiam, itaque evasit gressu, solliciti communis contribuant naves, & merces praestent Kariche de l. 1. ad l. 14.

Item quoniam, si in portu, ubi assini plures naves, una ex ipse comburatur, & reliquae ad evitandum commune periculum propinquior navi incense destruant, in hoc casu reliquae naves contributione debent ad salvandam navi destructae, & pro rata damnum comprehensum destructae reparandum erit, cum ex eo, quod illa destructa fuerit, ipse servata fuit Strath. de navi. §. sed nec numer. 2. Castres. inf. 230. volum. 1. Historia de Commercio. cap. 13. numer. 3. Videt Aristoteli ad Cypriac. l. 6. §. 6. numer. 13. 14. §. ubi late, & distinguit.

Res jactae, sive etiam amissa debent de jure communis in calculo contributionis faciendo solvere prout in casu factum, etiam l. 2. §. si naves vers. per l. 1. §. ad l. Rhod. sed per communem usum, ac jura Consularia in cap. 91. licet traditum, & servatum hodie distando, quae potest esse potius interpretativa jura communis in dist. §. si naves, quam correctoria, ut nempe si modum inter se perierint, merces tam emissa, quam salva estimari debent quantum vendi possent in loco destinato, verum si modum inter se perierint non fuerit, res amissa estimari debet saltem quantum emper fuerunt, & saltem quantum vendi possunt in loco destinato, Quintin. de Avaris. §. 20. & ibi Pan. Laven. numer. 35. gloss. solent, Laven. de par. maritim. lib. c. cap. 8. numer. 8. Item, ad Pach. l. 2. §. 4. l. 1. D. fol. c. 13. & c. 20. & Targ. esset in jura peritiam. cap. 77. vers. Per fieri per la contributione.

I. 2

Qnd

48 Quid agendum in dubio, an dimissum iterum superatum, vel non superatum sit, tunc media via est eligenda, quod nempe duplex sit altissimum mercium, uno modo, prout in casu dubio iterum non superatum, & altero in casu dimissum iterum superatum, & ex hac duplici altissimatione comparatione medietas deducenda est, & altera medietas pro altissimatione vera in hoc casu dubio temporebit *Targ. d. loc. 11. in commentum cum casibus*, in quibus non potest jam ad usum potius, quam ad altissimam partem adaptari, media via est eligenda *Barb. dec. 145. num. 5.*

49 Si quis verò ex Vecticibus in cistis suis, aut fasciis numeratis, aurum, argentum, gemmas, aliasve res pretiosas clausas habet, tenetur, atqueque iustus fac, ad indicant, & notificare Magistro navis, alioquin in contributionem non alia ratio habebitur, quam si tales cistae, & fasciae fuerint, quales enumeratis apparetur *Kerick. d. tract. ad tit. 8. art. 4. vers. requiruntur aures*, & *vers. non vero ab re in fin. Fich. ad Fich. in l. 2. §. si naves vers. portus auri fin. ad l. Rhod. tit. 2. §. 12. Laccen. de jur. maritim. c. 8. num. 5. Poysson. d. tract. §. 33. ubi dicit hoc procedere, licet aliquo modo conficere faciat mercem eas res pretiosas adesse, quia oportet eas separari, neque cum vilibus misceri, atque ita conservare habent.*

51 Hanc formam faciendi calculum altissimationis latius ponit ipse *Targ. loco citato*, & in fin. citari capituli, ubi per consensum calculum scripta.

52 Adveniens est aliud, quod si post hanc contributionem factam aliquae res, seu merces perditae invenerint, & recuperatae, ea super his non restituantur Domino, sed per publicum subalternationem vendantur, & inter contribuentes partiatur pro rata reparetur, & ratio est, quia per contributionem iam factam illae res perditae, & postea invenerint contributiones effectus fuerint *Jus Henrici de commercio naval. cap. 13. nu. 2. Targ. d. tract. ponderationum maritim. cap. 77. prout fin. vers. se deo si periret Kerick. de jur. maritim. ad tit. 8. art. 4. vers. Tertio §. res.*

53 Alias verò quaestiones, & notabilia in hac materia videbitur per *Quarant. in suo tractatu de avariis cum additionibus de Fieg. & per Leroyen Perh. cum planibus additionibus Fich. ad l. Rhod. de fact. & Laccen. de jur. maritim. lib. 2. cap. 8. Henrici de Commercio, nav. cap. 13. Strach. de nav. navib. & navigat. Armadori de mercat. Graec. interdicti. perger. Holland. & Kerick. de jur. maritim. Henrici. ad tit. 8. & Targem eorum in sua ponderatione maritim. sub titulo de iustis in mari cap. 58. & cap. 59. de avariis cap. 60. de germinatione cap. 76. & de contributione cap. 77.*

A D D I T I O.

54 Si adversa tempestas, aut ista fulminis deperioe facta sit navis, & aliquem portum adeat, ut se reficiat, huiusmodi expensae in contributionem non veniunt *Laccen. de jur. maritim. lib. 2. cap. 8. numer. 17. Kerick.*

55 Ad *Jus maritim. Henrici. ad tit. 8. art. 1.* ubi tamen excipit ab hac regula casum, super quo scriptum in *disposit. 19.* videlicet si vacuorum vi, aut tempestate fractus cuius una cum corbe, & antenna navi adhuc adheret, ut vicinis impediunt, & interitus periculi causa rudentes, aliaque accidentia eadem necesse sit, tunc in contributionem venire afferit omnia domina, quae per talem incisionem navi obveniunt.

56 Si quis ex aliquo loco veniens plenum onni non forte, & de ideo in alia statione plurimum alius mercibus plenior ad illius iustam mensuram oneratus, ibi verò postmodum necessitate cogente in mare iactus fuerint, tunc plures merces contributione tenentur pro iusta, nisi extra casum, & viam ordinariam iter transierint nauticus, sed si de casu, aut via ordinaria iter transierint, tunc magis ovis non solum de iuncto damno, sed etiam de alio, quod passim incuit mercatoribus ob tantam delationem suarum mercium ad emporium delationem *Perseus. de avariis §. 29. Kerick. ad Jus maritim. Henrici. ad tit. 8. art. 4. §. 3. vers. aliter si naves.*

57 Si durante iustis factus mare ita naves impellat, ac excutiat, ut ex ora naves cadant in mare aliquae mercium faciant, harum quoque amissarum damnum

contributione reficiendum est, non solum ac si merces istae a naves, vel mercatoribus iactae fuissent *Kerick. ad Jus maritim. Henrici. ad tit. 8. art. 4.*

Expensae factae à Caputano, seu Magistro navis, qui in aliquo portu ita permansit, ne in Piratas, vel hostes incidere, refici debent per modum communis Avariae etiam à Dominis mercium, licet *Cyprell. refel. 159. tom. 3.* ille verò, quae a navi fuerint onusta ob publicum casum damna, factae fuerint tempore sui arresti, non debent à contribuentibus ratio, ut plene per plures rationes ad intelligentiam plurimum Capitulum Consulari manu probat *Cyprell. d. refel. 159.*

Si naves iter suum agent ventorum vi ad litus aliquod impellant, & naufragum passim, ut vulgo dicitur, arenae, sunt, tale damnum amittit naves, vel domitorum eodem Domino illius, nec potest ab eorum contributione, ut Dominis salvantur mercium praedicti damna compensari. Et tunc solum contributionem erit locus, si magister navis naufragum videret, consilio prout in mari accepto, ut merces, & naufragis salvarentur, in litus naves impelleret, vulgo arenae fecisset *Martin. ad Leroyen. dec. 213. in primis.*

Si viginti bello, puta inter Gallos, & Anglos, navis Genuensis onerata etiam nonnullis mercibus ad Anglos spectantibus apparet ad Calicum Portum, & ibi Magister navis perstraverit flicum Regium merces Anglorum auctore decrevisse, quod de re ille requiritur, ut omnes merces Dominis indicaret, noli tamen Dominum Angli merces manifestaverit, ut à perquirendo diligenter filialis Minister removeretur, ceterorum vero Anglorum quodam colore occulteretur, contribuenti rectè potest illi damnum facere Domini illi, quorum merces manifestatae fuerint à Magistro navis *Strach. de nav. navib. & navigat. part. 3. num. 1. De Fieg. ad Quarant. de Avariis §. 14.*

Accento igne in aliqua navi, si haec, vel alia ista vicina ad evitandum, ne ignis ad alias naves accendatur, destruat, & incipiat, omnes naves ad illius destructionem damnum contributere debent *Roc. de navib. numer. 256. & Jus de Henrici de commercio naval. cap. 13. num. 3. Vide Adolph. ad Cyp. Lacc. dec. 60. num. 13. 14. 15. ubi late, & diffinit.*

Contributione proprie iactum non fit, nisi postquam navis perveniat ad Portum destinationis. Nam contingit potest, quod antequam ad illud perveniat, alia projectio facienda sit, & si fiat, similiter contributio facienda erit quatenusmodum in prima, cum eadem collatur ratio. Illud etiam accidet potest, ut merces deterioras fiant, vel ut naves submergantur, & ob id tantum amplius non valent. Interquam si post factam primam projectionem, & antequam hanc secundam, aliqua ex vecticibus à navi eadem, quod in ea deferretur, suae cum ibi contributere debeat pro prima projectione, non tamen debet pro secunda, cum in ejus utilitatem non veniat *Jus de Henrici de Commercio, naval. cap. 13. num. 5.*

Locus faciendi contributionem, seu Avariae est hoc portus illi, ad quem navigatio dirigatur, ut adversus *Kerick. ad Jus maritim. Henrici. ad tit. 8. artic. 1. in fin.*

Ad hanc contributionem, siue Avariam, fortissimèque Domini mercium, tamen adveniens est, quod si merces fuerint ab aliquo adversitate, peccatum ad eandem contributionem directe condemnant assessoribus, & hoc ad evitandum inanem circuitum *Cyp. Galic. lib. 2. contron. 69. num. 17. in fin.*

Ad num. 9.

Adde *Cyprell. refel. 159. num. 16. tom. 2.*

Ad num. 10.

Adde *De Fieg. ad Quarant. Perseus. de Avariis. num. 36.* post eundem tractatum de commercio.

Ad num. 11.

Hoc voluit expressè *Vina. ad Perh. in l. naves §. 70. cum aures iustus sit. D. sed contrarium videtur dicitur de Fieg. ad Quarant. Perseus. de Avariis. 4. 24. post merces iustas de commercio.* Tunc verò hic distinguitur, aut hac deterioratio mercium procedit sine culpa Navarchi, & tunc Dominis mercium deterioratum non conse-

edebat nisi pro praesenti estimatione, aut ex culpa illius, & tunc pro pretio, quo valebant merces ante destructionem, & vendi in hoc casu loquatur de Pileg. loco citato.

Ad num. 19.

- 71 Adde *Cleirac. li. 1. et consuet. de la mer de Jazeran D'Oleron cap. 8. numer. 12. 13. fol. mibi 34. ultimo edition. Etibomas.*

Ad num. 21.

- 72 Opinio *Cassendi* conf. 220. per 100. lib. 1.

Ad num. 23.

- 73 *Cassendi* dicitur conf. 220. lib. 1. pariter videbitur.

Ad num. 29. & 30.

- 74 *Lecten. de Jur. maritim. lib. 2. cap. 2. num. 6. d. navi. num. 57. Rorik ad Jus maritim. Hanstadii. ad tit. 8. art. 4. §. quarta de siaphis.*

Ad titum. 34.

- 75 *Ju. de Serva de commerc. naval. cap. 13. num. 6. Lecten. de Jur. maritim. lib. 2. cap. 3. a. 6.*

Ad num. 41.

- 76 *Lecten. de Jur. maritim. lib. 2. cap. 8. numer. 10. §. si vero.*

Ad num. 45.

- 77 Adde *Rorik de navi. num. 256.*

Ad num. 46. & 47.

- 78 Merces affectuata, quae in casu jactus, & naufragii essent amissa pro earum valore id affectuatum exigendo debent estimari ad rationem pretii, quod valebat in loco, id quo navis discessit, si navi de tempore jactus, aut naufragii ad mediocritatem incerta nondum pervenisset, & si converso si casus fuisset sequutus fuisset pro mediocritate loci, damnum, seu valor estimari debet juxta valorem loci, ad quem navis appelleret crederetur *Ror. Roman. de off. 258. sub. num. 3. par. 6. videri. Di. Anselm. de commerc. dist. 70. num. fin. & luti non super. dist. 1. num. 135.* Ex quomodo hanc estimationem fieri possit quoad res predictas ostendit *Anselm. dist. 1. num. 112.*

- 79 Similiter estimatio mercium jactarum de universali consuetudine, & jura Consilium pro regulanda Avaria, fieri contemenda eadem distictio servanda est tam quoad res jactatas, & deperditas, quam quoad incoluitas, & salvas, ut si jactus mercium contingeret postquam navis dimiduum incensum parum confectum, tunc eo pretio, quo in loco ad quem tendit, venditur, estimari debebit, si vero minoris parte condum peracta, tunc carius estimari oportet, quam eo pretio, quo tempore fuit in loco, ubi navis onerata esset sui *Quantum. Porsen de Avia. §. 12. & §. 21. ibique de Pileg. & Porsen. add. Rorik ad Jus maritim. Hanstadii. ad tit. 8. de Jactu maris, & Avaria. art. 1. vers. de Jur. civil. vero pretio fol. mibi 34. Lecten. de Jur. maritim. lib. 2. cap. 8. de contribut. num. 9. usque ad fin. Cleirac. li. 1. & consuet. de la mer de Jazeran D'Oleron cap. 8. num. 13. 14. nec supra dist. 1. num. 135.*

- 80 Declarandum tamen est, quod pro mercibus, quae estimari debent ad rationem loci, ad quem navis pervenire debuit, definitum debet a pretio estimando oneres sumptus Gabellae, vel alia expensis in illas posita evanescant. Pro aliis de contra mercibus, quae estimari debent pretio quo tempore fuit, comparandum sunt in pretio omnes sumptus, & expensae jactus in mercatoribus antequam eas in navi oneraretur *Quantum. Porsen de Avaria §. 12. & §. 21. ibique Add. Rorik. d. loco cit.*

- 81 Declarandum secundo, quod si merces profecta de tempore jactus fuisse essent deperditae, non debent estimari amplius pro pretio, quo fuerunt empta, sed quatenus minus valebant *Di. Pileg. ad Quant. de Avia. §. 12. vers. circa estimacionem.*

- 82 De Juri uti in civitate diversimodis hanc estimationem fieri debere, nempe quatenus merces profecta semper pro pretio, quo fuerunt merces empta, quoad salvas, & incoluitas pro pretio, quod valebat de tempore *Cassendi. de Commercio. Tom. 1.*

12 contributio ad Tit. in l. 2. §. Si navi, vers. per. 110. autem §. ad l. Rhod. Chiron. l. 1. & consuet. de la mer de Jazeran D'Oleron cap. 8. num. 13. Rorik loco citato de Serva de commerc. 1. op. Naufragium n. 5.

Numus vero, sive pecunia xilimati debet securum bonitatem incensam in ipsa materia, & non secundum valorem impeditum *Lecten. de Jur. civil. in fin. & de Pileg. ad Porsen. de Avia. §. 13. fol. mibi 42.*

ARGUMENTUM.

Exceptio jactus, & Avaria, sive clausula estis gressu, a Avaria ex moderno stylo appollita per Cambellat, aut affectuatores in eorum obligacionibus, autum omne Genus, vel quoddam solum species Avariae, & jactus comprehendat.

8 U M A R I U M.

- 1 Exceptio jactus, & Avaria, sive perha Estislo gressu, a Avaria appollita in Cambis maritimo, aut apocha affectuatores comprehendunt omnes genus jactus, & Avaria.
- 2 Contrarium num. 2.
- 3 Opinio Authoris num. 3. 4. & seq. ac num. 6.
- 4 Sentas non cadit in meriti partem aviandi non debet, licet perha hoc importat videamus.
- 5 Perha et hinc interpretatur, requiritur est fuit propter quem fuerunt peracta.
- 6 Per ha occasione, & causa videt.
- 7 Lex emanata ad tollendas detractiones non est extendenda ad rases clares, & manifestas.
- 8 Verborum significatio debet ad intellectum bonum, fuit, & videtur applicari.
- 9 Pretium affectuatores potest etiam redargi de manifestis.
- 10 De interpretatio jactus, & avaria clausula gressu, e avaria agitur hoc remissio.
- 11 Ha exceptio non extenditur ad casus a Capiteo amissa de non consignationem mercium peracta, rum, & idem affectuatores tempore eidem solvere dista casus, & de ratione ibi.
- 12 Jactus est tantum causa mediata amissionis, & non consignationem mercium, quae in jure non accenditur.
- 13 Et in casu solam causa immediata, quae in non consignationem mercium, & quam amissa fuerat nuda.
- 14 Et ista causa non comprehendit sub verbis, ac interpretatio jactus, & avaria.
- 15 Damnum jactus sequenti de non onerata Avia debet proderit manifestum remedium debet a Avia nuda, nisi ad fuit consensu incensum, vel mercatorum.

Jamen. Avaria, & Jactus.

DISCURSUS XLVII.

Nonnullis ad hoc avia sunt quoddam affectuatores, & affectuatores occasione ejusdem jactus a Avia fuit per tres cimbatur Magdus in iunere Insula Tabarea ad Genus Portum debent, orta fuit contentio, quae adhuc viget coram Magistratu Conservatorum Maris super intelligencia exceptionis jactus, & avariae, quam ex moderno casu ubi in foro Gen. introducto apponere solent affectuatores in apocha affectuatores, & Cambellat in sollicitudinis cambu marum in hac practica forma *Estislo gressu, e Avaria.*

Pro affectuatores autem infirmantes insistent super expressa generalitate verborum reclusionis inquit i apaci ad comprehendendum quantitatem speciem, & genus jactus, ac avariae, ex quo universales affectuatores cent obligatos non esset ad illud damnum refundendum.

Concedebatur de contra affectuatores evenerit casum si peractum, & idem affectuatores tenent ad jactus, & avariam, de quibus agitur, & varia per eorum Advocatos in sua allegatione typis obia deducebant fundamenta, quae tamen ego approbare non poteram, & nequam quia non erant applicabiles terminis nostris, sed laborantibus filis suppositis, & tamen distabant a principis, & conclusionibus in hac materia jactus, & avariae communiter admissis, & de hac finitatis typis in

L 3 dicitur.

difficultas precedentibus, licet in parte eorum opinio-
ni adhaerent.

- 3 Credendum est, quod ille exclusio factus, & eva-
nue cessare debet ad pactum tantum regularem, seu
plurimum, & ad eventum, quod ab eodem pactu regula-
ri excluditur, vel alio similibus casibus, in quibus, licet
concurrere debet praedictis determinatis, seu vo-
luntati Magistrae parit, se moveant ad aliquam necessi-
tatem, seu metu conceptum, insurgere potest aliqua da-
mna, utrum casus ille pactum sit, vel illud tan-
tum dari exigere, ut ita fieri oportere, & ob id
finitur sub pactum praedictis comprehendere cultum
habeti contra illos nequias, quae possunt esse capaces
aliquos controversias, aut dubietatis, utrum nempe
vere, & legitime ex pacto aliquo sortitus, vel potius
ex praedictis, vel contingente aliqua causa, de ne-
gigentia Capitanei, seu navigationis causam habuerit,
aut utrumque casus pactus, ac avariis comprehendere
posse, in quibus nullumque dubium possit, quin ve-
re non praedictis, ac causa improposita casus, ac pre-
missis, de quo pacto opinio incognita, ut in pactis
irregulari, qui regulariter navigatio, ut in pactis
precedentibus discutitur, & in casu Piratarum, ho-
stium, aut infidelium, longis, & aggressionis, &
hostilitatis.

- 4 Ex dubiis nempe rationibus pro hac Interpretatio-
ne tribuitur. Prima nempe erat, quia non sibi exclu-
dendi eventum, & pactum inventum fuit ad avaritiam
magis ad eventum omnes controversias, alterationem,
ac dubietates, quae legem excludunt in avaritiam
aut eis factis, ut solent pactus habere legem factus,
vel evane legem casibus teste nostro Targa sub di-
cta collectione fuit typis scriptum, in hac
materie perit maximam expensam, & de facto
quodque in pactis videmus, quod illa exclusio factus,
de Avaria opposita tantum solet in avaritiam factus
pro Navigio, vel eventus eventus tantum de to-
tus cibis, vulgo *ventraglie*, Quia, cum ab eodem
Magistro, seu Patrone solent ad avaritiam magis
lucrum faciendo, majorem onere, vulgo *francare*, quam
pacti possunt, praegravari, unde orta aliqua, vel mini-
ma molestia compellat pactum sequi, vel saltem vltima
modestiam facillimum erat, dubietas scriptis commo-
dat, an pactus, vel maior securus fuerit ad causa
magis onera, aut vere ex metu causa sortitus, & simi-
liter in avaritiam, quod fuit super Navis con-
cepte, & qualis, in quibus pactus solent dubitari
in casu pactus, vel fructus pacti, aut qualiter aliter
invenit Navis, an vere praedictis ex vi venio-
rum, cui ex illa commutationis qualitate, vel po-
tius per incognitam culpam, ac negligentiam Magistri,
sive navigationis. Quandoque in casu avaritiam, aut
nisi dubietatis factus esse solent, an eventum maior
vere casibus fuerit ad solam metum impetentem, vel
potius ad male dispendio, vulgo *male fides*, vel ali-
qua alia culpa Capitanei, & navigationis Navis.

- Ad hoc igitur casus avaritiae, & pactus, qui incipit
sunt aliquam dubietatem, aut controversiam, exclusio ista
trahi non debet, quia de eis certe non sentierat Au-
thores hujus clausulae, sensus enim non cadens in men-
tem patrum in contractibus avariis non debet, licet ver-
be hoc importare videantur Ruy, *conf.* 98. in fin. lib.
1. *Tafin.* post 161. lib. 1. num. 36. Nidus de Regula,
6 Regula. 45. num. 20. & de in omni contractibus, vel a-
variis interpretationem requiritur ad finem, ex quo su-
per verba prolata *Adm.* *conf.* 375. numer. 17. 18.
de qua occasione, vel causa, idem *Adm.* *conf.* 391.
num. 20. *Spallera.* ad *Sard.* *conf.* 178. num. 4. *Urbani.*
Civile. 99. num. 4. in fin. & melius etiam ad pro-
positum num. 5. ubi dicit quod statim verborum trahi
non debet ad casus, seu causas, de quibus non erat
dubium, vel contentio, & in simili casibus dispositio,
vel lex emanata sunt ad tollendas contentiones, ac
dubietates extendi non debet ad casus clausos, & mani-
festos, in quibus nullum dubium venire poterat, tra-
hi *Adm.* *conf.* 392. *lib.* 1. 52. *cap.* 50. numer. 36.
quod sequens fuit ego *supra* in *diff.* 17.

- 8 Altera ratio erat, quia si extenditur dicta exclu-
sio ad omnem pactum, ac avariam, contractus avari-
tiam evadent nullus, non civilis, ac in frustum
dem avaritiam, nam tali casu avaritiam posse,
& minus contingit male pericula subpac-

tere, avaritiam vero majoribus, ac frequentioribus
contra eorum principalem intentionem, quae est in-
dubitans contractus, seu pacem, tantum ad periculum male
merces, & quod fuit: verborum namque significatio de-
bet ad intentionem suam, bonam, & civilem applica-
ti, ut in simili praedictis *lib.* 1. *cap.* 304. num. 6.
part. 2. *reces.*

Ei hac interpretationis ratio magis arguitur ex qua-
litate praedicti solus, ut nempe si pactus tantum, aut tan-
tum solent pro pacem ad intentionem ad avari-
tiam in casu hujus exclusionis, quod ab illis in casu
hujus, ubi ex eligitur.

Neque obstat, quod in his contractibus avaritiam
non tantum non possit de injustitia praedictis Avaricia-
tor, cuius in voluntate est avaritiam merces pro per-
petuo, quod sibi dicit expellere, ex tractis per *Adm.*
diff. 39. num. 44. nam secundum veterem opi-
nionem contra Mercedem demum *supra* in *diff.* c. *av-*
mer. 2. 3. 4.

EXEMPLUM.

Sub Anno 1695, die 2. & 9. Martii.

Illustrissimi DD. Conservatores Maris in causa Ca-
pitanei Francisci Maris Maggiori, non obtulerit
dicta clausula exclusiva pactus, & Avariae, condemn-
averunt omnes avaritiam, idem super pactus, & a-
variam, quibus super meribus, ad intentionem & a-
variam damnum avariae profer, ut in actis Cancellariae
dictae Magistrae.

ADDITIO.

De hac exceptione factus, & Avariae exclusio *factus*, 11
& Avariae in contractibus avaritiam apposita loquitur
Acta Januaria de mercat. *diff.* 119. *Re.* de avaritiam.
num. 62. num. 21. 22. & *seq.* *Urbani.* *conf.* 157. nu-
mer. 67. *Ant.* *de mercat.* *conf.* *part.* 2. *quod.* 66.
num. 41. volentes in casu avaritiam factus ad favo-
rem Magistri, seu Domini navis de omni, & quocun-
que casu, quod habebat in navi exclusio *part.* 2. *quod.* 66.
& Avariae, quod hoc exceptio non extenditur ad navis a-
varitiam a Capitaneis ad non consignationem illarum mer-
cium, quae projectae fuerint in mare ad sublevandum
navim, & de consignationem teneri erga dictam Magi-
strum navis ad sublevandum dictorum navium. Et ra-
tio est, quia si ubi immittitur non fuerint amissa pro-
pter pactum, sed propter consignationem mercium non
factum Domini illarum, & licet factus fuerit causa
amissionis mercium, & sic casus etiam non consideran-
tur, tamen ille non est, nisi casus meritis, quae in ius-
te non extenditur i. *principalia* enim amissionis popu-
lum fact non consignatio mercium, quae non compre-
henditur sub verbis, ac exceptione *factus*, & avariae,
propter optime probat *Act.* *Jan.* *diff.* 119. & *huc* *factus*
factus *supra* *diff.* 1. *p.* num. 36. & *seq.* & in *q.* *num.* *seq.*

Ad not. 4.

Quocumque pactus factus succedit propter nihil ne-
vit oneramentum alius debet, ut post possumus men-
foram, vulgo denu per *francare*, totum praedicti
pactum tantum emendabile de iure est a Magistro ne-
vis *Part.* *Levan.* ad *Quinta.* de *Avar.* num. 30. *post*
num. 11. lib. 1. de *comm.* & de *Part.* ad *quidem* *Quinta.*
num. 16. *post* *passer* *num.* *trali.* *Korik* ad *factus*
maritim. *Maritima.* ad *no.* 3. *artic.* 2. *verf.* *qui* ad
avertentem, nisi id conditio mercium, vel merca-
torum fiat, quia tunc dicitur, vel factum ab excep-
tionem, vel spectatur ad ipsos mercantes, *Korik* *huc*
caus. *num.* *fin.* & *vide* *hic*, quae ad ad hanc magi-
strum supra dicta procedunt.

ARGUMENTUM.

Quando licet cambii scripte sum *act.* *ordin.* 5.
7. an possit scribens opponere tam contra
eum, de causis ordine licet scripte fue-
rit, quam contra eius Contrarium etiam ex
causa onerosa exceptionem non numerare pec-
uniae: Et distinguitur inter licet dicentes,
per le valde contracti, aut *avari*, & alias dicen-
tes per le Palata cambiate, vel interca.

Et

tes considérés, j'ai vu que les similitudes territoriales pouvaient être établies d'après les noms : voir les cols 1.

- 31 Neque in aliquo officio praedicti antecessores
hunc alium, & alium, qui licet loquens in
confutatio unitis inoposito capis aliter constructis
deponit, nempe in casu, quo penes aliquod hunc
pauca deponitur crani perire, & illas hanc
mister de hylis est deponitur secum celum, in
qua se obligavit scribere dicta perire, in
quibus hanc deponitur hanc perire, hanc perire.

- adus deponere diffinitur, vel gratiar. Verum quia illi etiam obligatio licet erga deponentem nullum con-
tineatur verum, et tamen conditionem et finalitatem, et que refutatur et possit aliter excipere, ideo fit singulis abstinere pro deponente ita volente promissi-
fieri de solvendo, in qua ipse diffinitur, vel gratias exsolam, non potest in persequendum Giu-
stam summam accepit solvere deponenti, qua con-
quiritur conditio cum solvere promissum Giustano. Et similiter illius procedit in casibus licet Romo con-
fictus, quae vulgo appellatur *paghere*, quam fortissi-
mo cum alii diffinitio notatur relict *Giustano ad pfer*,
et c. exenar. 36. tom. 1. Et licet quondam dam pos-
sit casus, quod minister Banci, aut piositator pecu-
niam illam vnde non habent, quare et verbum for-
male pro *adventum* *non in casibus*, et quod huius-
modi in diffis schedis apponi conficta apparet fuisse re-
ceptam, subnotamus nolle exceptione fit tunc po-
tente contra Giustanum, qui hoc fide contraxit *impo-*
ali fideiata, et ex hoc facit omnino conditio solutio,
aut etiam conditio Giustanis, cum soluto datur fidei-
tate obsequi debet ille faciens in folio penultimus
per se fuisse receptam, et non tertio Giustano, si en-
didi confictio datur, et casu eveniente fore possi-
bile fides continetur, ut in terminis piositatoribus adven-
turi *Terr de Cambis disp. c. piosit. 16. tom. 98. et fi-*
cunt illata per Rovo. diste dec. 13. tom. 98. et
14. et recurritur ite que dixi in piosituri diffis. n. 13.
Et contra in causa nostra et contradi principali cam-
in initio inter fideiorem, et recipientem literas, per
sineca *canonista*, dubium nullatenus potest quin ex
eo occurrat exceptio non adimplementum. Nam de nature
falsi contrarius exigit adimplementum et cum ex par-
te recipientis literas, itaque adimplementum non li-
quirit, sicut et testibiles obligant edini et parte
sententia, ita illius etiam constitutio unius inpro-
positum fuper eodem contractu Caritui ad faverem ex-
tialiter Giustano.

- 34 Nique edictum predicta oblat auctoritas *De Pay*
de arte litterarum Cambi cap. 5. num. 24. ubi dicitur,
quod si proprietatem litterarum Cambi vigore ordinis
deveniant ad tertium, tractum exceptionis nulle se haberi
poterit, quomodocunque valura debeat. Nam
dando litteras habere debet de preno et, cum debeat, et
si debeat ad alium minus vindicare non possit ex
eius ratione, quia venditor non potest vindicare mer-
cenem, quia habetis fide de preno venditor ad eius sta-
tum transierit. etc.

Que respondetur, quod licet cambiales non dentur nisi pro adimplendo contractus Cambii, & hoc maxime ordinari, siue mandatum continetur de solvendo presentem cambium in alio loco, que debetur maxime existim contractus Cambii; Unde cum mandatum non soluta valuta per recipientem licet sit revocabile, ut ostendimus, non potest aliquod jus in illo mendatio revocabili perficere, & prevoctantur acquiri Gignatius, moxinde exstante processu fit exem-

quodam venditoris mercium, non in eam usque non
venditur nisi pecunia in alio loco solvente, & in non
confiderantur literæ, sed mandatum de solvente con-
tinent in eisdem literis datum pro executione comen-
danti Cansibus, ipse tamen De *Poy* d. cap. 3. in princip.
adducit quod literæ inferiuntur cum pro executione,
sed tantum pecunie abfenti, qui venditor, cui cambesia
fuit pro eâ pecunie præfæcti, quinimo retrocepit in-
ferant, sicut enim in vendendis mercibus inter eas
transmissionem non habet locum firmare per dictum
De *Poy*, sed ad hoc non solum pecunie venditor, tamen
interiens possit contrarium mandatum dare, nepe-
cunia venditor, seu cambesia amplexus traditur, non
solvamus, per ea, quæ alibi phetis & nobis tradita
suerunt.

intelligant per traditionem meritorum habita fides de purgo, pro ut in casu, quo dicit facit merita, vel interea cum intentione, vel sub fide habendi statum potest, ut clari diximus.

Una tamen ratio remanet difficilis, quæ non ex
literis f. p. nec à patribus principum Iuris, cum quibus
fuit per Rotam Romanam in contrariis doctisimorum
profectum, sed ex universali mercatorum interpretatione
et consuetudine prout à verbis ipsiusdem clausule emanare
potest: si enim verum esset quod per dictam clausulam
ex universalem mercatorum intelligentiam conferretur
etiam dicta licentia, vel facilius acceptum huiusmodi
licentiam Cambi super eis liberè contrahendum cum quo-
libet tercio, tunc contra crederetur quod Græciarum, qui
dictas licentias contraxerunt, et valutam Girani sol-
venti, tegeretur, et adhibitionem habebat contra scriben-
tem, licet Girani eadem scribens non solvent eorum
valorem, quod sic imputare debet, si talem licentiam
per eis liberè cum quolibet tercio contraxissent con-
fessum, per ea quæ bene ponderantur supposita huiusmo-
di facultate per D. meum *Argum. de commut. diff.*
73. num. 17. et *Seq. De Prox. de litem. Cambi. cap. 3. n.*
24. *Fraseri instit. Jus Cambi. lib. 1. tit. 1. et tit. 3. n.*
34. *Id. mibi. 208. et in hoc me remitto ad probationes,*
quæ fieri possunt ad iustificandum hanc uniformem
mercatorum intelligentiam, quæ non debet concludere su-
per eorum opinione, quod nempe opinatur ea verbe-
talem significatum præferre, sed in merito dictæ, quod
per ea intelligitur huiusmodi facultatem concedere Girani
affertur. 73. num. 42. et quoniam de rehi intelligentia
confiteri, tunc in inspecto eorum remaneat ad ques-
tionem facti, utrum verè Girani contraxerint, aut
potius licentias solvere ad hoc contraxerint.

Ad. num. 2.

- Adde* D. *Anfeld*, det. 84, nom. 57, cum phorbis ab eo citatis, & in verum *Anfeld* per *directum* simpliciter prolata idem *Anfeld*, d. det. 84, nom. 54. O. 66. & clausula per la *velare* absque ullo adjuncto *C. Anfeld*, confut. 273, per *lat.* quid quid in contrarium dicit *Enfeld*, *Rac.* cap. 12, nom. 6.

Ad num. 9.

- Add. *Atinge*, 1anf. 19. num. 15. libr. 1. *Res. penes* 38
Card. de Lac. de ejus. dec. 20. num. 2. Censura per de
uicium iurata ostendit veritatem non fuisse solutam,
Atque dicit 34. num. 65.

Ad num. 12

- Add. D. *Asphalt. derif.* 84. *var.* 66. *Int. Gen.* 19
der. 44.

ARGUMENTUM.

Interesse, vel fructus decurti an possint in novum capitale, aut formam fructiferae redigi. Hac quæstio in præfata discussa latissime agitur cum omnibus dilatacionibus, & declarationibus, ad interpretationem textus in *l. fin. C. de usuf.*

*Idem ad hanc confessionem. An pecuniar numeratio, aut saltem illius paritas, ac praesentibus oblatio requiratur non tam pro huiusmodi conversione fructuum, vel cambionum in novam sortem, quam novatione cuiuscumque alterius contractus in alium diversae naturae, & qualitat. vel sufficit operatio legis brevi manu fingentis, ob solam potentiam solvendi in debitore existentem, extinguendum primi contractus ad celeberrimam sententiam in *L. singulari ff. si cert. petat.**

S U M M A R I Z E M.

1. *Interfere redigi non potest in novum formam fructiferam.*

Die fröhen Lehrer, aus Cambridge.

Camptocarpus firmatus Woot. & S. 6

10, § 14. an pro communi, 4
an's indication. It does not mean

Si la feallibaz confus me. 6. et 7. d. ubi dicitur me.

quo 12 prior rei vendita confititur possit iurari.

Quidquid sit de puris iuramentis.

Et in fructibus cambiorum ann. 1.

Ratio 4^a, quia sequitur primum interesse, fructus, sine cambio soluti sunt, & deum decem per centum ad cambium ann. 3, & 15. ubi agitur per alia ratio, & non. 16.

3 Praesumptio debitoris ratiorem, & pauperem esse creditorem, & deinde praeferri in sortem fructuum.

Et similiter colla voluntas praesentium in solvente agitur ann. 33.

4 Et declarantem, vel confitentem, aut aliquo alio alia voluntate debitoris non potest reddi locum interfructus alius aliquid.

10 Conciliatur, & declaratur pater Dilectissimus prima opinione alibi.

11 Explicatur text. in l. 1. fin. Cod. de iur. & in quibus causis ille procedat.

12 Litem remota secundum opinionem in causa, quo interfructus computat sunt in sortem capitale ex parte procedente in contrarium 1012.

13 Et de temporibus accipiendis, vel argumentariis ibid.

13 Contraria hoc interesse in novam sortem fructus tam accedat in novam debitoris.

17 Et aliqui praedictorum rationes 1012, quia in forma huius ex fructibus antiquis non potest, & supra ann. 6.

18 Considerando, sine dispensatione facta contrarium in quibus, quoniam de illis validius potest etiam in sortem computari debitoris.

19 Novatio inducit ex ipso, quo contrahitur prima realiter debet, & nonus includitur.

Praecipue, quando secundum titulum, aut narrativum est diversa natura, vel quatenus cum primo numer. 21.

Et ratio 1^a, quia ne filium legistram vendat, nec primi contractus, quo deservit postea profunda, aut equidist non contrahitur ibid.

Ad hoc remota effectum videtur necessaria numeraria remota in alia actionem, vel saltem illius praesentibus oblatio, aut ex solvendi potestate.

Contrarium remota verius 1^a, quia solam filius legis hoc idem operetur ab patre non solvendi in debitoris exequendo a. 21. 24. 26. & 27.

22 Explicatur glossa in l. fin. C. de iur. & textus in l. singularia & l. cent. per. & non. 25.

24 Novatio prima per legem demandata in contrarium, quoniam non 1012 de forma, aut causa finit, semper demonstrativum, & novationis addita praesentem.

27 Novationis prima per legem supplicat, imo ea dicitur potestate solvendi, quoniam debitor habet facultatem, & potestatem solvendi.

Et hoc procedit non obstat confutatio ordinata, qui agitur debitoris non habuit facultatem solvendi potestatem non. 28.

Ratio 1^a, quia hoc confutatio impotenti restringitur debet ad impotenti tantum moralem debitoris, & non naturalem, seu physicam ibid.

29 Alias, vel in glossa attingenda 1^a in fine favorabilis ipso antiquis.

30 Probatum, quando alias interpretatio tradit ad conclusionem alias illicitam.

31 Interesse alterius interest semper debetur, quando agitur de interest damni emergenti.

32 Ad hoc remota non debetur debitori interesse, totum creditur per veras probationes, & non presumptiove significat, quod si potestas sibi soluta fuerit, cum illa necessario suum debitorum existeret, contra Ruin. Cardin. de Luc. & Bonet.

Joan. Solutius.

DISCURSUS XLIX.

Magnopere commendata eorum M. Roa Gen. ad faciem heredes q. Jo. Andree Lassoleccon. N. quendam matrem contrarium fuisse, & est affirmatum, nam futura est manum non constat de

perona numerata, sed constat etiam ex patrum con-
veniente in modum non capitali, & facti exinde
bus, seu interesse deinde super alio summa debet,
ante hanc ante affirmatum quamples doctrina
cum si hoc quidam inter DD. impedit agitur, nam
ego inter alia in comprehensionem non assumpti
allegatum Lector. di. 4to. q. 128. 86. & 87. num. 24.
15. Cypri. l. 1^a. confut. 49. ann. 18. cum seq. 1^a 2^a
fin. Sympil. di. 90. ann. 30. Rota. di. 9. per 100. C.
fin. contrari. iur. part. 2. cap. 1. ann. 33. Andree
contrari. 2. 10. Andree. di. 409. per 100. Andree. di. 409.
303. Prae. di. 409. per 100. ann. 33. 40. & 41. qui
omni cum numeris ab in causis tenent nullatenus
in sortem redigi potest interesse seu fructus, ne de-
notat utique utitur, seu interesse alterius interesse
contra dispositionem sortis in l. fin. C. di. 4to.

Ex adverso informatum pro N. vix conciliatur
super auctoritate Theodori alibi. 40. per 100. Ref. con-
fute. 30. per 100. Jo. Andree. di. 409. per 100. Rota.
Gaetan. de iuribus. 1028. 32. l. 1^a. Andree. di. 409.
cap. 48. Magister alibi. 11. ann. 83. Andree. di.
409. 13. Gall. di. 409. di. 25. ann. 67. Barthelemy.
di. 409. de aliorum plurima per eos citantur.

Verumtamen non potest hoc opinionem discrepantia
per Deminus quamplesum aliam causam de
efficiendis, & magis manifestum in hoc sortem inter-
nali jurisdictionis occupant, ad partem ex causa
redigi, & minores, ac magnitudinem huius quati-
bus assumpti, propter quod tenet factum fuisse, in
ta in quibus casibus posuisset constituit.

Hoc tamen non obstat placitum Rota Genue
(licet ipsa verum in primam sententiam, imo pro au-
mentum in luce quoniam, sedentes) et circumstantiis
sortem facti ad sortem Clitque interfructum capi-
tere, constituit enim in casu nostro de praesentem
N. Clitque, de confutatio illius stylo in sententia
do, ac contrahendo sub gratia utitur, & in specie
de nima causis ipse ipsorummet fructum, & nu-
merum, quae in novam sortem, seu capitali cum no-
vo interesse ad quoniam pro singulo contrahendo, &
anno fuerit ut supra redit. Ex contrahendo enim
procedendum deinde alius, & utitur in antiquo du-
li, vel fraudis suspicio in alia suspitionibus. Rota.
Genue. di. 409. di. 409. ann. 4.

Et vice versa de nullis condonatio, ac potestatem
in debitoris inhabilis ad extingendum ipsam sortem
in pecunia, ex quibus, ac alii facti videtur omni
negens praesentem, quod debitor ille non libere, sed
coacti iudicium fuisse in condone ad conveniendum
hoc credendum fructum, & utitur praesentem in
novam sortem fructum per evitatio molestiam si-
bi forte in videtur inferendis super restitutione sor-
tis, ad quam faciendum impotens fuit erat Capitali.
1012. 284. ann. 8. l. 1^a. Andree. di. 409. in appen-
dix impressa per errorem ante dictam confutatio
14. ann. 91. fin. 1012. & de tradit per me supra
in una Clitque. 1012. di. 409. ann. 15. Rota.
di. 409. 328. & 1012. fin. aliqua, seu machinatione 1012
non adeo potest ad circumveniendo debitorum,
utitur emendandi et contrarium, ad tradit per Ro-
tam Romanam in debitoris de fructibus non infra ex
sortem.

Post Rationem declarationem huius cause invenit inter
nonnullas excellentissimas decisiones Sacre Rotae Romanae
in reuellectas, & collatae impressa, unam vocat
R. P. Di. Cypri. in Romanae Lombardum anno 1697.
1. Janu. & aliam in eadem causa vocat Anna 16.
Januarii 1699. in 1012, & praesentem hanc non
librum quoniam, ideoque modo placuit in huius
sortem praesentem ad opportunitatem aliorum causam eas
hic transcribere, ut sequuntur.

Non obstat praesentem annotationem, ex eo dis-
tinctum, quod praesentem caribis fuerit praesentem
sortem ex fructibus sortem, & praesentem in fructibus ejusdem
sortem, & aliorum contrahendum, quoniam utitur potestatem
in duci in sortem fructum, ne de notat utique utitur
sortem praesentem T. 10. in l. fin. C. di. 4to. de 1012
sententia l. 1^a et 1^a per Andree. 1012. 2. 30. ann.
1. & seq. Rota. di. 409. 31. ann. 8. part. 2. di. 409.
di. 409. per 100. vocat Andree.

Quoniam, quidquid sit de sententia praesentem Tex-
tus, locum dantur habent vel in usum praesentem
vel

vel in usum, quæ in augmentum cuiusque sortis
fuerint usque ab initio conductas in pactum dedi-
dit, in quibus terminis prædictè loquuntur, & pro-
prietatem allegantur, certum est, quod ubi he-
bentur quatuordecim fructuum decursum certe, & liqui-
di, possunt esse converti in capitale novum, & à pri-
mo contractum mediente aliquo contractu novo, &
tunc in illo contractu tanquam initio cum cunctis ve-
ro, liquido, & prædictis, nunc convertere debui-
mus, tunc enim cum alium dicuntur convertere, idem
tunc adus solvendi, & conversionis usurarum, &
etiam adus novi, & diversi contractus, per quem no-
vum initio, novatoque nomine usurarum extinguuntur
iterum adus, & produciunt in esse contractus pro-
ductivos fructuum, juxta individualem prædictam in di-
cta l. de verb. pœne in fin. C. de aser. ubi allegat Text.
in l. singularis si p. certi pœne & c. et notum Fab.
de Auct. cas. 48. num. 41. Herm. ad Leg. 2.
de leg. 10. r. 1. part. 3. num. 288. Attendit de
conf. Hæm. cap. 38. num. 11. Trancholus. sam-
sule. 1. num. 43. lib. 1. Bergeus Carole. de leg. 14. nu-
m. 4. part. 3. Le card. de aser. quest. 37. num. 19. Gual-
ter. eadem erud. lib. 2. cap. 5. art. 2. confessor. 3. per
not. & ita de jure prædictè est contractus census, qui
in vim Bollandi Plane non censetur extinguere et ex-
tingui, sed exquiri numerationem penulæ, etiam in
istis terminis (sicut dubium prædictum de card. de
conf. 5. 4. quest. 38. per not. Le card. de aser. quest.
41. num. 23. Com. de casu. quest. 48. num. 16. & segg.
Per. Gregor. ad inst. quest. 5. in addit. num. 231.
Almar. ad Rev. de leg. 9. in addit. ad num. 36. An-
dreas de leg. 210. num. 10. Gual. de leg. 24. numer.
34. & seg. Card. de Lac. de Casu. de leg. 2. per not. &
prædictum sub nom. 8. & respiciendo autem; Impositum
in terminis fuerit Officiis cum fructibus prime cedat-
ur in octum explicitè firmat Scat. de Comm. 5. 6.
de leg. 1. sub nom. 53. ubi quod possit ita prædictum
Card. de Lac. de Sacet. Off. de leg. 10. per in. & de leg.
12. num. 31. & in terminis prædictis fructuum cen-
sus in recedendo Scat. de leg. 540. numer. 35. vix quod
vix Cyrcus. numer. 516. num. 43. & seg. Capp. latr.
de leg. 108. num. 13. lib. 1. Scat. ab prædictis sub nom.
& 3. Rait. & segg. Gual. de credit. part. 2. tit. 7. n.
1499. cum in l. segg. Card. de Lac. de temp. de leg. 3. n.
& 9. Paul. Christoph. de leg. 49. num. 1. lib. 1. Crivell.
de leg. 103. num. 13. cum segg. ubi numerationis
argumento, quod si quis possit debere ad aliquem
recto pecunie et cambium accipere pro solvendis fru-
ctibus suo antiquo credito, nec illa casu intrare
difficilis, quin in eo usure deberentur, ita debet
dici in illo casu, qui debitor præsumitur solvise hoc
creditori usuras, & illas deinde et eo intercepte ad
cambium, sic brevi manu ex præsumptione legi-
sultis debitor contractibus, quorum primus extinguatur
per secundum Guthred. in l. eadem modo C. de aser.
Colum. res. Jur. l. 1. res. 18. Almar. in diffinitione
de leg. 109. 4. lib. 1. num. 43. usque ad nu. 30.
Almar. de mercat. lib. 2. cap. 8. num. 53. pag. 688.
Com. de Casu. quest. 48. sub nom. 29. & 30. Rot. de
514. num. 12. etiam sub.

10. Non obstant declarationi nostri Tribunalis, quæ in
oppositum allegatur, quia vel loquuntur de cambis
impositis ex fructibus antea Bolla Pa V. vel non pec-
cuniarum casum prædicant. Deinde enim Almar. quæ
quæ aliis pro productis de magis allegatur, lo-
quuntur de usura Hebraeorum, & sic de adus pœ-
næ, & adus hanc opinionem, & interesse he-
bit, licet postmodum ex christiana adducta contrarium
sententia, etiam quoad hoc interesse inimus, sed su-
per hoc non igit potest, quæ non erat necessarius
articuli relictus ad decisionem cause Nove. notem
de leg. 35. in num. fin. quatenus addit in oppositum etiam
Bulla Nove non possit creare censum ex fructibus cit-
re labem emolumentum, si firmat non difficulte arti-
culi, & parte inaudita, & ab ea tunc rescriptum in
Austonia, sua nollis prædictum 29. Aprilis proximo
prædicti coram R. P. D. de m. l. cetera verb. in
Adolpho remigrationis 25. Junii 1696. & cetera de
notem coram in. num. Emittit loquitur de creditori
percedente sanctis fructuum, seu interesse alterius
interesse et solam motum abique novo contractu
et consuetudinem Regni, quam nostrum Tribunal ten-

per hypothecam: prout de leg. 31. 5. num. 8. part. 1. de
verbi. pecunia casum Creditorem possidentem, in usura
& sen interesti in capite ante effectum capitale,
quæ suppositio, anathematism, & tenoris remova-
tio prohibita est de Jure Civili in l. fin. C. de aser.
vel subd. eadem de leg. 10. cetera quæ terminos non ver-
samur, dum in hypothecis ulla intercedit pactio et
credito fructuum decursum facere creati novi con-
tractus aditus prima causa debitorum.

Romana Camerata.

14. Januarii 1699. coram R. P. D. Almar.

Pro illi illius obiecti overione (prædictè etiam 23
ab impedimento, ad dispositum dicti l. fin. C. de aser.
procedat censum in usura illud) anathematism
pariter DD. non omnem fructuum, seu usum an-
versionem in fortem per dictam legem prohibentem scilicet,
prout contra verosum quod Doctoris, & magis,
ut infra, receptum in foris decedens in finit abro-
zare visum suis notantibus signatur etiam pœ-
notem ejusdem legis contra innotentibus, sed damna-
xi illam usurarum, vel fructuum conversionem,
quæ sit actus, seu argumentum ad eundem locum
tem, vel cum impedimento fructuum ad fructus,
cuiusque eorumdem crediti non excedit, innotent
novum, in quibus equidem terminali constituit vo-
ta Anathematism, seu Anathematism in eodem tenore
notem, & ne intergunt debitorum, per justitiam
in dicta l. fin. damnamur, ut ex ipsa legis contextu
desumant. Cum enim antiquæ leges, & sic usuras
aditum prohibent, talia nihilominus semper
cuius hac fraude eludere tentant, in usura fori ap-
plicent, deinde totum illius summe usuras
exigent, quod per Juri Civile toleratum, permissumque
fuerit, in observat Coram. ad f. co. C. de aser. quia
tamen eo casu facit legem imponere verbi, & non
rebus, hanc notent ad foris applicationem, fructu-
queque superationem merito prohibuit Impera-
toris laudat constitutionem, quæ id ex ipse etiam usura-
rum usuras, quod antiqua Jura prohibent, relege,
sed ad usuras semper illas manere, nullumque usura-
rum incrementum dicit decrevit, ut super eadem
l. fin. notem in figuratibus casus, & non obstat
reitero Cicerone in epistola ad Atticum, Bollandi
adnot. ad pœnitentiam in l. notem innotent de mercat. finem.
Andreas. coram. 170. num. 1. Faber. de error. prag-
maticis. de ad. co. error. 1. in princip. Gualter. de aser.
cap. 5. art. 9. confessor. 5. num. 12. Attendit de leg.
13. numer. 11. Crivell. de leg. 103. num. 13.
Dever. de leg. 288. numer. 8. & Christoph. de leg. 103.
49. num. 12.

Proposita species non sunt cambii, de quibus agi-
tur, sed notent diverse, & ab allegata lege non de-
dantur, quoniam (supra etiam confessione DD. Prin-
cipes Berghesii emissa in supradictis positionibus cam-
bii creata fuisse ex fructibus censui, procerumque
cessuivè cambium, & non in pecunia notent,
prout Influentia loquuntur) eadem contracte
fuerit non argumentum, nec accessus ad principium
fortem, neque cum superationem fructuum in vim
cedentis pacti, vel suæ deceminationis, sed ex cetera
partem volentem, quatenus ad compendium ipsi
D. Duci debent per viam cambii de casu de
fructuum, ex novationis in notent, superantque
contractus cambiorum decepti innot, Gualter. in
ex notent legi eadem etiam malitiam
decedit, seu deinde, ad quæ eliminandemque fuit
prohibito dicti l. fin. nam nollis contrarium juris
presumptionem magis cedentem, ex qualitate Magnatum
hujus Ordinis, Principis Camille, & Princeps No-
pos non fuisse in more eligendi usuras, ut ex
modum data opera so fructuum fortem conver-
tent, indeque Duci debentem gratiam fone notent,
& ad extremum cedentem, sed pœne eodem
D. Duci in eandem rei famulatu posito, & aser-
tate conjunctio complacendi cum mercatorum in-
commoda, & damno, cum cetera necesse hebetate
pecuniarum, quas aliquos, & ceteris solvere fuisse, in
credum fructuum venimuliter implicent, adeo-
que non fuit, sed debitorum potius usuras proferat
se decedens est, sicut apparet obiecti fructui, vel
ma-

num. 115. & *supp. Rec. diff. tom. 1. cap. 181. no-
m. 9. §. 10.*

32. Respectu autem allegatæ deficientiæ presentialis sol-
tem pecuniarum obligationi, & facilius eas nomi-
nandi, præterquam quod Doctores, & Tribunalis glo-
ssæ in proposito pro exsolutione damnam fensum se-
quentia, & communis obsequia penes à censu
non requirunt in similibus contractibus à priori so-
se separari (quodque formæ cum ea fensum unum,
quod terminus in plurimum pecuniarum auctoritates in
adventum coegit) veritatem peremptum actum,
quod verè, & realiter debitor numeret Creditori in
casum finitum, & Creditor cessatur in casum no-
ve fieri, seu in presentia sit pecunia oblata, vel
saltem solutio parata, sed continetur solutio big-
namus indpda ex operatione Juri, signante in ca-
dem l. singularia, ff. si res. p. nati. habent locum de-
dum in mutuo, de quo Tenus loquitur, sed in quo-
libet alio contractu, ut dicitur. *Idem. Zaff. num. 4. & 5.*
de p. nati. ex hac fensioe operativa legit *noventur*
*Sord. cap. 182. num. 43. & seq. lib. 3. Napol. ad-
de. 38. num. 45. & 30. Tardus, res. cit. tom. 2. cap.*
21. sub num. 8. & 9. Scip. Thordus alleg. 40. num. 6.
Stalham. Janus. ref. 170. n. 25. tom. 2. Rec. diff. p.
jur. cap. 183. num. 9. cum seq. Cor. de conf. cap. 98.
sub num. 29. & 30. Cels. de caron. cap. quæ. 142. n.
13. Sord. de emul. 3. §. 1. §. 2. num. 30. Leonard. de
ref. quæ. 87. num. 19. 20. Celsus. idem. tract. lib.
2. cap. 3. art. 9. conf. 1. 5. num. 32. apud Mevius de
debt. cap. 4. §. 1. §. 6. num. 21. & 30. Duar. de cas.
§. 4. quæ. 38. num. 3. & 7. Ricus. q. nati. tom. 1.
diff. 3. quæ. 6. p. nati. 1. num. 40. in fin. Gale. de cred.
cap. 2. n. 7. num. 149. Amandus de conf. cap. 12.
num. 11. 12. & 14. lib. 4. 21. Itebri nonnullis fensio-
bus super ejus l. singularia contractum fensum
Card. de Loc. ordm. locat. 46. n. 4. num. 4. & 10. Cru-
nell. diff. de. Delata 103. num. 2. Larcus. de. 41. n.
14. Chyn. diff. de. Brigi. 49. num. 10. Berlich. de.
183. num. 2. part. 1. Ponsan. de. 105. num. 6. & 8.
Rec. in dila. Avellana, singulari contractum 9. Adm.
superiorum num. 5. imp. nati. cum §. seq. cor. R. P. De. mo.
dell. Olmo.

33. *Gloss. in dila. l. fa. figurata casum habent interitæ*
l. singularia ff. si res. p. nati. in terminis pecuniarum obla-
te in presentia, intelligi debet loquuntur fensioe do-
monstrant, & deo taxant, cum talis presentialis obla-
tionem non requiritur casu l. singularia, & sic
glossam explicat Gabriel. cap. 81. sub num. 4. l. 1. n.
4. convincitur etiam ex quo ipsemet ostendit per
leges, seu constitutiones demandat, quoniam non cau-
gunt de forma, seu ex causa finali, sed p. nati. acciden-
tali, p. nati. de fine expertia, & voluta assumunt tem-
per demonstrant, & non taxant ad hanc intelligitur,
ut eleganter, & plenè ferat Amandus. de conf. 149. 17.
num. 32. cum seq. dictaque l. singularia, ten ponit
34. prædicta ratione fensioe pro casu pecuniarum
soluendi paratam exigentem inquantum, æque proce-
dem in mutuo naturalis, fensio in civili, & in alii con-
tractibus, in quibus, ut fensio, dispensat intercedi, ut
distinguentis ipsam tradunt, videbunt *Barral. super ca-*
dem l. singularia num. 1. Bald. sub num. 33. in fin.
Paul. de Causis, sub num. 23. Jaf. sub num. 3. Solus.
num. 14.

- Pecunia & si per modum discursus ad effectum con-
vertendo dubium finitum antiquum in novi fensio
fructifica requirunt presentia oblata in presentia,
seu saltem pecunia solvendi parata, posthabetur fensioe
legi, & dispensationi, adque utraque qualitas non de-
ficeret Non quidem oblatio presentia presentia, nam
singula casus celebrata fuerint mediantibus ordinibus
directis Imperialis S. Spiritus per Ducem de-
bitum actualiter cessat, sed gratis, & per ejus Con-
sentientia, vel gratiam casus, in Summo D. P. nati.
exponit. *Adrian. num. 1. cum seq. non urgente prædicta*
ipsum Principis constitutione, quod hoc gilla summi
fidem, & per appellationem, cum veri casus contra-
dicta fuerint ex fructibus, nam nihil debuit fensioe,
seu apparetur à fensioe inducere, quia lex in hoc parte
35. non requirit realitatem aliam, dum aliam exhibita
tione, & de venio, sed continetur ipsa fensioe, &
apparetur jura doctrinam *Berli. in dila. l. singula-*
ria sub num. 10. & Bald. num. 33. Paul. de Causis,

num. 23. *Baldus. num. 2. & Cagnol. num. 18.*
ff. si res. p. nati.

Non pariter debet pecunia solvendi parata, etiam 27
nam in his terminis ad effectum, ut pecunia parata
solvendi dicatur, Doctores nostri non exigunt, quod
debitor hinc pecuniam in mutuo, sed quod ha-
beat facultatem solvendi, inspectis talibus qualitate per-
sonæ, & bonis per ipsam possidem, ut per ceteros
adnotatos *Bald. in l. singularia sub num. 33. Baldus.*
num. 16. Falsig. num. 30. Cagnol. num. 40. & Baldus.
sub num. 7. præf. fin. §. sub num. 10.

Abique eo quod similitudo fensioe, ac presentia 28
pecuniarum obligationi, seu facilius eas solvendi in-
debet obliet sepe dicta confessio D. Principis Domi-
nium Ducem debitorum has pecunias ad solvendum
antiquum credendum finitum non habuit, p. nati.
quod quod prodecece poterat solutio pecuniarum ad
cambium, p. nati. in intermedium cambio de anno 1670.
contractu, gellum fuit, & ex eadem cambiali pecunia
D. Ducis presentibus fensioe exsolvere, in passim pe-
datur in his mutuo dispensationibus, fensio vident
peccat *Sord. diff. 21. num. 73. adque ex hac confes-*
sione ad aliud concluditur, quam quandam moralis
difficultas, per quam D. Ducis non valuit abique
etiam omnino solvere fructus decus, non autem
impossibilitates physicae, & naturalis, fensio si Ducis
valuit cum aliquo ipsius incommodo, solvere com-
pensaret, vel accipiendo pecunias ad interitum, ad fensio
hoc debuit exsolvi, quod impossibile de eo tem-
pore etiam non erat prout liquet etiam ex quo quod
D. Principis Obedientia hinc credita contra D. Ducem ante
à D. Principis Barrio casum facilius erat possi-
bi pecunias Duci ad exsolvi eundem Creditorum de-
mutuandi, reportata cessante fensioe translativa, & non
extinctiva, seu dischadendo p. nati. mobili, ut ali-
quando fensio, aliaque fensio, & quod magis est ad
hanc presentiam fensio, & effectum presentia, pecu-
niarum obligationi interitum p. nati. redderet in tem-
pore Duci, quod non momentaneum mutuum, vel
ab amico, seu ab alio reportare possidet, quod
alibi hinc legi inferunt nota difficultas oblatio non
est, ad hoc autem, in ratione impossibilitatis p. nati.
legis fensio sequi non possit, non sufficit appo-
nitia moralis, sed requiritur obsequia, & natura-
lis Zaff. super dila. l. singularia num. 16. Adrian. num.
10. Cagnus. sub num. 4. & 28. & Jacob. de Aren. in
fin. lib. 4. n. 11. de aliam, 4. Prædicta sub num. 29.
& hi possibiles confessiones intellectus fensio, ut ad
favorem Principis confensum venia amplectendus, ex
Ramus. de. dec. 443. num. 3. part. 1. diff. 191. num. 3.
part. 11. de. 176. num. 7. & 8. part. 17. & in
Prædicta. hereditas 5. Decretum presentia & Quoniam
interit fin. totam dila. principis cum hoc interit
30. ad exclusionem aliam illam *Ramus. de. coram Grego. de.*
476. num. 6. coram Sord. num. Adrianus VIII. de.
233. n. 14. & 15. & in res. de. 17. n. 16. part. 16.

A D D I T O.

Ad not. 1. & 2.

1. Hæc questio, an interesse alienis interesse debet-
ur, procedit in interitum loci cessantia. Quo vero ad in-
teresse alienis emergentia nulla videtur addere inter-
Doctores consentiunt. Nam in sensu ejus contrarij, qui
negare interesse alienis interesse dari posse, illud po-
tuit per eo admittitur in interesse damni emergen-
tia, per ea, que tradit pluribus casibus *Rossi. conf. 52.*
num. 27. Alar. ad Alar. cap. 48.

- Ad hoc notum, ut debatur interesse damni emergen-
gentia, non sufficit crectioy tribus presentibus dila-
tionem passum fensio fore propter casus passum, ac
alia debita fructifica, qui emergunt non potest pro-
pter carentiam pecuniarum non solute, vel quia eadem
expos fuerit ad cambium, vel casus pecuniarum inspec-
te pro emergentia fensio debuit, sed teneat crectioy
per veri probatorem justitiae, quod si pecunia fensio
solita fuerit, cum illa necessario extinguitur fensio
debitum, ut l. l. coram *Ramus. de. p. nati. coram*
quoniam, & Card. de Loc. in Braden. & alio, l. l.
tuerit Utriusq. imp. p. nati. Givene 1701. conf. 84. per
res. & locum in terra appendit ad eandem confes-
sionem locum ob errorem interpretis in fin. conf. 83.
ff.

fit. 253. quibus in locis qualem probationem pro justificatione impetrandi dantur emergentibus fieri debet: et credentibus citari ostendit. *Boyl. in Summum. tom. 1. cap. 14. num. 12. 13. & 14.*

Ad eum. 3.

- 33 Adde *Utriusq. cap. 89. num. 22. & in ditta Appendice. num. 26.* Equidem in solvendo usuras lex constituit praesentem voluntatem, non solentem venturam, & suffocatur à creatore pro forma rebusque *Rot. decis. 301. num. 30. part. 3. recap. Boyl. decis. 16. numer. 21. & dec. 74. num. 18. & in ditta Epist. Rott. decis. per. 109. 29. num. 24. & 26.*

Ad eum. 6.

- 34 Adde *Rot. Flor. pater Girard. de Gabili. decis. 33. num. 12. & Epist. Rott. cap. 126. num. 18. & pluribus fess. & cap. 230. ubi, quod neque ex promissu venditi census, necura Bulla D. Pa. V. constituit, ita creati possit. Quicquid si de jure communi, vel naturali, quod antea fructus census excommunicantibus non possent usque ad sortis extinctionem, relictos vero ultra sortis extinctionem repel non possent, ut lausimè docet *Epist. Rott. d. cap. 126. num. 30. 31. & seq.**

ARGUMENTUM.

Summae procedentes ex diversis negociis, licet in uno, & eodem computo generali contentae, insimul non confunduntur, sed remanent propriam contradistinctionem naturam.

Ex retentione computi non arguitur illius approbatio, & sic etiam ex solutionibus factis ad computum, vulgo a conto pertractum, cognitio debiti absolute non inducitur.

Solutio debiti ex quibus conjunctis probari possit, lausimè hic agitur.

Plures adducuntur conjecturae, ex quibus argui possit praesumpta solutio alicujus debiti, & late examinatur hac materia cum suis declarationibus.

Referuntur, declarantur, & amplius requiritur l. Procula de probat.

S U M M A A R I U M.

1 Summa, seu credita habentia rationem non confunduntur, licet in eodem computo contententur. Amplius, etiam si una summa habuerit relationem quoad qualitates ad aliam, num. 2.

2 Ex tractatu tempore, in quo incipitur rem calculum duci, quam recepti, argui non valet illius approbatio, & num. 32.

Declara, in num. 33.

3 Praesumptum si alicuius extiterit subsequens alius in extinctionem illius.

4 Solutiones factae ad computum, vulgo a conto, arguuntur debiti absolute non inducunt.

Etiam si agatur de solvendo consensu de qualitate, & quantitate sui debiti, ibidem.

5 Detractionis ad effectum constituendi in mora debitoris non recipitur pro forma quod sit personalis, sed sufficit quodvisque, in quo debitor certum habuerit scientiam debitum esse crediti, & num. 37.

Certa declaro, num. 39.

Et etiam pro praesumptis, & contradistinctionibus ibi probatur, num. 38.

6 Illic si soluta fuerit Praesentis, Distincti, ad Administrandum sufficit.

7 A mora, vel ab interesse soluta causa litigandi non nascitur.

Contrarium num. 9. & num. 40.

Limita, quando agatur de interesse debitoris in solutio alioquin, seu contractum num. 41. et num. 47. ubi agitur ratio. Et hoc procedit cum ab interesse ab ipso tactum, quam non tamen, num. 48.

Exposita illis debita in vim alioquin, aut promissa sunt solvi debitor a reo, non obstante postea causa litigandi, num. 42.

Ad aliquid de debito in vim promissionis voluntariae, sicut si promissa soluta fuerit probante, vel statum, num. 46.

Et ad investigandum capessit utrumque intelligitur res absolute a iudice, num. 47.

Demum non facit ab alio preta, num. 44.

Plures argumentum ab equitate ad interesse d. 45.

10 Argumentum fructuum de censu factum utrumque d. 41. part. 3. per. 109. ab id diverso, pro quo soluta fuerunt fructus.

11 Solutio, licet si quid facti, potest per conjecturas probari.

12 Plures referuntur praesumptiones, & constituto ad probandum alicuius debiti solvendum, & num. 13. 14. 15. usque ad 23. ubi etiam num. 54. & 55. usque ad num. 63. in quibus illa ad tractum veniuntur.

16 Tunc reseratur de sua, si moris seu ratione vel illi non ademptum.

17 Solutio praesumptis facilius admittitur exceptis, de, & ad liberandum, quam ad obligandum, & restitendum.

18 Solutio, sine remissione debiti probatur concurrentibus regulis l. Procula de probat.

Aut per alias conjecturas appropinquantes, num. 24.

19 Examinantur, & declarantur requisiti d. 41. l. Procula, & num. 27. 28. & 29.

20 Remissio praesumpti debiti non habet locum in hereditibus tractantibus.

21 Solutio magis praesumitur, quam remissio debiti, & ideo levius tollitur in praesumptis solutione, quam remissio debiti arguitur.

22 Computum probat in praesumptione illud serventis, vel restituti.

23 Sicut, si scriptum fuerit per privatae memoriae serventis, & non fuerit alius transmissum.

24 Et quoniam significatur computum factum fuisse ante deliberationem, non pro memoria tantum, remissio.

25 Interesse, licet non sit à principio contractum, habetur pro certo, quia de satisfactis potest se conservare loco.

26 Interesse, licet à principio contractum, debet per probationem in postum serventis semper satisfieri.

27 Solutio soluta per rem, qui ad dei debita non affertur, prout debet debitor in contraventionem usurarum crediti antea, vel qui credit, pro quo solvitur, & postea in satisfactionem factum serventis usurarum prout solvitur.

28 Reprobatur, *Rot. dec. 38. part. 12. rec. tom. 1.*

29 Solutum ex ratione indubium computari debet ipse per in alteram causam debitorum.

Juxta difficultatis computi.

DISCURSUS L.

EX solutione unius summae in computo generali contentae argui non possit dectum in eadem nostro ad approbationem totius computi, saltem quoad illas summas, quae trahuntur obliquè à contradistinctione arguis, nam utriusque erunt, licet in uno, & eodemque computo contentum, distinctum, ac separatim distinctum constituit, propriamque diversam naturam, & qualitates retinet, ex tractat per *Escher de ratione, cap. 15. num. 12. vers. quinta conclusio, & n. 19. quem sequitur Rota Rom. in decis. 3. num. 28. inter rescriptas ad nostram Card. de Luc. de crediti, & dehis. In nihil obstat quod eadem summa, quae a suis per solutionem approbatur, admodum reputatur in eodem computo cum aliqua dependentia ab aliis summis ob relationem habitam ad qualitates praecedentium negotiorum, ubi per bullam de di. facta in post lib. 267. d. 41. qualis soluta creditur, & reprobatur de ratio cum signa, quia per illam relationem illa qua non radicatur dependentia substantiatur, sed solum accidentalis, quae ad effectum inducendum computationis, seu transpositionis debiti crediti cum alio non attenditur, ut punctualiter tractatum deo. 3. num. 11. ubi ad nostram Card. de Luc. Minusque esse potest quod Obligationum per aliquodem-3*

portu

paria spectantur veritatem illud conueniens potius se
qua cum nihil aliud illud conueniat, quam calculum
dici, & recepti, sola quidem remanent multum argu-
ci valor approbationem, sed veritas disputationum par-
ticularum potius conueniens sententiam, de quo *Jaf. in l.
admonenda v. 141. vbi ad illud deper. iurand. Mandel.
conf. 448. Permagis. conf. 535. arripitq. n. 7. Geron. de
Legit. 336. §. 3. de Rec. n. 38. par. 1. dicitur. Et præci-
pue quia illud conuenit, æquum fuit per nos 9. ci-
tatur cum recepta acquiescentia partem, dum neque
Obsequium videretur hujus computi sibi assignari ad summam
Chiquam, ultra predictam solvere, nec pariter illi al-
tera pars solvi curaret, et hoc cum remissione eius
longioris partem acquiescentia argui potius repeten-
tionem computi affirmari *Ror. Rom. de decif. 2. n. 7.
7. croll. ad materiam. Card. de Luc. de credit. & de
lib. alias citando. n. 19. de decif. 19. n. 7. & de decif.
241. numer. 16. par. 17. Arden. de 648. n. 6. coram
Seraphis. Et hoc procedit licet aliqui soluitones fa-
cile fuisse ad computum, vixit a tunc, qui cum
semper habebat rationem conueniens fore dispo-
sitionem rationis, absolute non habebat æquationem
debiti, nisi summam in computo conuenientem, ei-
usdem ageretur de pueris persone, huius negotii con-
fessionem prohibebat consilio de quibz, & quantitate
fui debiti, iuxta eptegram Consilium Amal. c. 9. *Ror.
coram Rotor. de decif. 443. n. 2. & coram Cor. de decif.
5. n. 3. & de decif. 3. n. 2. croll. ad materiam
Card. de Luc. de credit. & de lib.***

Quo vero ad alteram partem l. 400. adnotan-
tur ne dicto computo, quia sunt aliunde tribu vide-
batur iustificari, de ea habebat esse rationem ad-
notantem, & Veroniam impugnatam super ea eva-
luatum interesse debet, quia pro parte Creditoris non
debatur debitorum illis unquam tempore in mora
fuisse legem constitutum.

Unque tamen in tota veritas creditum per di-
cendum interesse fuisse crediti in computo calculatum,
hæc debet non fuisse perspicua impellunt, nam-
que in facto iustitiam debitorum medio communis
Amici habuisse notitiam de voluntate Creditoris, qui
periculis suis exigere volebat; Quoniam, cum non
habebat in iure curam, quod ad effectum consti-
tutionis debitorum in mora pro forma subsidia equi-
tate interpellatio personalis, sed ea ratione desideraret,
quatenus comode terra habebat proinde debitorum mo-
tiones fuisse de voluntate sui Creditorem, propterea
adempti per totum per acquiescentiam *Leuand. de us. 21.
21. n. 12. Card. de Luc. idem tract. lib. 34. n. 5.
20. Ror. Rom. de decif. 269. n. 6. coram Seraphis. Alex.
Pill. de decif. 175. n. 3. & per veram Cels. & de decif.
194. n. 2. & per. 18. par. 18. par. 18. de Luc. Ror. de
5. n. 1. 3. 4. croll. ad materiam Card. de Luc. de
us. & de decif. coram Emerit. in Romana subita 4.
Julii 1699. de sic interpellatio fidei, quando se sic
iustitiam, Administration, vel Procurator principalis
debitoris per dictas authoritates non citari, non
eius credibile est, quod Procurator non censuerit
in se eodem iuxta Principalem huius *Cels. de 150. n.
2. Coram de 703. n. 6. 7. cum illis citatis in d.
dec. 9. numer. 4. & 5. ad materiam Card. de Luc. de
us. & de decif. vixit persequendo *Adanf. in consilio. 58. n.
35. comparando* sic conuenientem tenentem, affirmari per
iustitiam causam legibus & mora conueniens excludi,
et authoritate *D. Anselm. de Commercio. lib. 4. n. 31.
de foribus in vim solite clausule promissionis
conuenit quatenus, ac interesse, quod in libello opposi-
tu per plurius foret.***

Hoc vixit tunc (sæpius) et infirmum conueni-
entem, quod omne soluitum aliquo errore ad de-
bitum factum per plures annos pro fructibus alterius cre-
ditu l. 1800. quod vero non erat fructuum, suscep-
tentur in extinctionem fructuum, sine interesti dicti
capitalis l. 400. quod & contra erat fructuum 9.
Annotum namque debitorum in eo actu mibi certe vi-
debatur fuisse conueniens fructus dicti capitalis fru-
ctuum l. 400. licet per errorem soluitum fuisse sus-
cipere pro fructibus alterius iudici utriusque, verum
postquam hanc sui finis impetum fuit, inveni in iure
non adeo placuit hoc esse, unde pro contracta opo-
nente pueritiam debitorum, quod tempore ille soluitio-
nes fecit in causis fructuum anni capitalis non

fructibus impurari non debent in causam fructuum,
sive interesse alterius crediti diversi, sed in extinc-
tionem ejusdem capitalis, pro qua summe dicti fructus
solum, iuxta magistrum *Sord. de 363. cum ad fin-
dorem. additamentum. n. 2. quod sequitur* det. 3. n. 2.
croll. ad materiam Card. de Luc. de credit.

Adversus vero unquam creditum l. 400. cum sua
fructibus, de quo approbat per instrumentum publi-
cum cum 648. mibi huiusmodi compleret perscriptionem solu-
tionis conueniens, ex quibus, licet subito sit quida-
li, cum probari posse impugnet omnes Doctores, &
ita *Alfiaz. consil. 150. n. 26. de probat. Admarch.
de Presump. lib. 3. presump. 137. Sord. de 135. n.
6. & per. Goh. consil. 64. n. 3. & hæc probatio di-
citur vera, & non prescriptio probano D. Baldus. det.
7. n. 36. sub 10. de Dote.*

Prima igitur coniectura in nostro casu tenenda
tas temporis per segetas fidei errorum consilium, que
fuit, vehementer, ac violenter ignota sit & dissonan-
tes, & præcipuo à *Admarch. consil. 150. n. 9. n. 9.
13. qui decem, & novem ceteri Doctores Sigis. Thier-
der. consil. 78. n. 29. ubi hanc prescriptioem episcopi
vehementer Gales. contrari. 24. lib. 2. n. 7. ubi
voca hanc coniecturam megrum Anell. Amal. consil.
13. n. 1. vixit hanc firmam Marcell. Gale de consil.
aristotel. n. 1415. Sæpius de 1337. Thier. in
tempore det. Regni vixit solvere per archiepiscopum iustiti-
um D. metu Baldus. det. 7. n. 5. 6. 7. 8. sub 14. de
Dote. Pacius allegat. 187. n. 2. Goh. consil. 64. n.
7. 8. & per. Goh. de sine vixit hanc Doctores ad sum-
mam loquuntur in lapsu fructuum, vel ad conueni-
entem, quod ostendit in casu lapsu annorum 60. 11. n. 2. &
statim fuisse alterius videbant Creditorem, & simul
eius huiusmodi tanto temporis intervallo sui crediti per-
scriptionem dubitatio, si illud re vera non fuisse solu-
tionem Crediti, *consil. 138. n. 3. Paris. consil. 137. n. 12.
Casade. consil. 6. n. 46. in fin. Lucellus. Gal. consil.
42. n. 19. & consil. 86. n. 13. Et det. 379. n. 14.
par. 17. Almagrad. consil. 33. n. 37. lib. 2. Cyprian. con-
silio 536. numer. 14. Per. allegat. 2. numer. 6 & 11.
lib. 3. Thierder. allegat. 78. n. 18. 19. Gales. contrari.
c. 4. n. 7. & per. n. 27. lib. 2. Goh. consil. 64. n. 8.
Alfenz. hanc coniecturam et temporis lapsu de-
dolum esse magis faciendam *Admarch. contrari. 37. n.
11. lib. 1. Admarch. contrari. 35. numer. 1. & per. &
318. n. 13. Sord. det. 105. n. 4. Alfenz. det. 84.
n. 1. & croll. 53. n. 10. Thierder. det. 143. Episcopi.
Sæpius 149. 155. n. 3. & 4. Caracul. det. par. Pra-
ter. Paxaria. n. 20. Cels. Card. Alfenz. det. 46. n. 3.
Cels. det. 40. numer. 6. Ror. per. Zabulum de abig. n. 4.
Caracul. det. 39. n. 4. Caracul. consil. 108. n. 2.***

Secunda coniectura, quod nunquam q. D. Rota-
nus Creagus, & qui filius, nec non ipse nepotes
per hunc hanc debent in sui principatum, neque et
qui hanc debent, nec à q. M. Jo. Francisco Obsequio,
ut fideiussore, neque pariter ad qui filio, & n. per,
cum vixit respectu dictorum, hanc coniecturam
ingeniosissimum estimamus *Admarch. contrari. 58. n.
12. & fortissimum Alfenz. de rationis admiff. 149.
37. n. 10. Caracul. dicta det. 19. n. 2. Alfenz.
det. 58. n. 1. Paxaria. allegat. 187. numer. 8.
Goh. consil. 64. n. 16. Hoc enim ista personarum
certe est, quod hanc personam sequitur de soluitio-
ne vixit *Admarch. de Arbitr. c. 48. n. 17. &
per. & presump. 137. n. 13. lib. 2. Alfenz. det. 84.
n. 1. n. 2. Per. allegat. 8. n. 2. 3. lib. 3. quiri-
tissimum episcopi, & Ror. det. 379. n. 18. par.
17. ret. D. Baldus. det. 7. n. 1. c. 1. & 3.**

Tertia coniectura eademque ea qualitate persona-
rum, & personarum ad secundam Card. de Luc. *dis-
13. de de lib. & credit. & Goh. dicta consil. 64. n. 12.
Et primo ea qualitate debitorum, tuncque hanc idem,
qui semper fuerunt solvendo, & debites, oportet
que sume, et famul, promissione, & parati in om-
ni tempore ad dissolvendum totum debentem, ut pro-
per ea soluitioem longi majore summa facti in-
strumentis in actu exhibui, quam etiam coniecturam
approbat *Admarch. Med. det. 84. n. 3. Admarch. contrari.
57. n. 12. & in hac materia qualitas hanc summa
oportet Alfenz. Alfenz. ex am. 55. n. 33. Per. allegat.
8. n. 25. lib. 3. Paxaria. allegat. 187. numer. 7. Neque
unquam veritas est huiusmodi debitorum hanc debentem**

- diu, pro quo solvitur, & quod solvitur usuris sapienter in exemptionem prius foris extindem usurarum penam solvitur, non videtur exemptionem usurarum rhetoricam debere Gratian. cap. 234. num. 43. in fin. *Adversus Aethiopes* dec. 13. num. 1. & de *Tennis capite* in l. si ex pluribus §. 5. fin. §. de solut. Et licet contrarium teneatur *Rat. Rem. indec.* 38. n. 4. part. 18. rec. 1000. 1. tamen manifestè in hoc acquiescit, quia illa moventur tantum ex textu in l. 1. §. si novus C. de solut. qui verè non probat assumptum, nam ipse non loquitur in casu plurium creditorum, sed usuci crediti usurarum, quoniam ex contrarium defensum potest ad fundandam notitiam conclusionem, cum totus ille appetit fieri, quod solummodo ultra usuras datur in exemptionem foris extindem usurarum, ut notat Gratian. d. cap. 234. n. 43. in fin.
53. Modo queritur, an solum in usum casum omnino indubitatum, nempe quia nihil etiam debetur et ex pro forte, impositi ipso iure debet in elictum causam debetur; negativum tenent *Sark. decr.* 368. & ibi *Hoderm. feb. num. 2. De Rato obferat. cap. 6. num. 56. part. 1. Cappel. Galvini. introit. 63. num. 7. l. 2. contrarium tamen opinionem venientem patet per ea, quae doctè scribit *Adm. de solut. cap. 64. & Reg. di. Pius. conf.* 70. num. 26. et 28. ibi 1.*

Ad num. 14.

54. Alii verò fuerunt in opinione quod lapsus temporis non solvatur, nisi pro iustissima conjectura solutionis *Rat. Jon. pias Baldus. l. 1. 4. de Dot. decr.* 3. num. 16. & de 7. & quomplures etiam tribuunt conclusiones per eum elegantes, plene Concil. allegat. 8. num. 13. & c. *Rota Romana p. Car. de Luc. de Dot. decr.* 39. num. 5. *D. Paulus. differt.* 30. num. 6. rem. 2. & de 3. *verum Priol. p. 8. Paulus. differt.* 34. num. 2. & *verum Cist. decr.* 184. num. 15. *Rat. Latios. inter recit. a D. Palm. sup. decr.* 136. unum. 16. rem. 3.
55. Pro concludenda vero prædictorum Doctorum discordia ita distinguendum videtur, si cum longo temporis lapsu simul concurrant etiam non debita argumenta conjecturarum, tum longis temporis lapsus penitus operari in hac materia, quando verò deficiunt, patum ille emendi debet, ut laud. *fr. Paulus. d. differt.* 34. num. 36. 37. & pluribus seq. & de 3. p. prædictum illius distinctionem au. 6. & 7. & *Rat. Latios. d. decr.* 258. num. 17. & c. ita ratione
56. insuper veritate differentia inter debitum restitutum ex publico instrumentum, & aliud ex privata scriptura, & multo minus abunde, quia si debitum ex publico instrumentum appareat, longe fortiores requiruntur conjecturae, quam in ceteris aliis casibus, per rationes, quae adducuntur *Paulus. d. differt.* 34. n. 13. 14. 16. & 35. & ibi *decr.* 1. num. 11. & *decr.* 3. num. 7. & *d. differt.* 30. num. 5. tom. 2. *Rat. Latios. inter recit. a D. Palm. sup. tom. 1. decr.* 31. num. 6. per secundum non sufficit, & num. seq. Concil. allegat. 8. num. 12. *D. Palm. allegat.* 63. num. 12. prædictum quando creditum est frustratum *Rat. Rem. ad Card. de Luc. de Dot. decr.* 39. num. 13. & *decr.* 40. num. 5.

Ad num. 14.

57. Diligentia à erodendo estabita in eractione eliorum creditorum debet concludenter probari per debitorum, ut ex inferre valeat per conjecturas solutionis *D. Paulus. d. differt.* 34. num. 7. tom. 2. *Rat. Latios. inter recit. a D. Palm. sup. tom. 1. decr.* 31. num. 16. & similiter probari debet facile in debito indubitatum, & promptitudinem in solvenda propositi debita *Rota Romana p. Car. de Luc. de Dot. decr.* 38. num. 13. & *decr.* 39. num. 7. *Rat. Latios. d. differt.* 34. num. 12. & *D. Paulus. d. differt.* 34. num. 37. & *differt.* 30. num. 16.
58. Ito non sufficit probatio simpliciter facta de hispidiorum idem, sed fructus de tali idoneitate, ut aliquis illius magno incommodo, nec iterum iusticia per eum solutio debita fieri possent *Past. d. differt.* 30. num. 19. *Paulus. d. differt.* 34. num. 14. tom. 2.
59. Et quoniam tam de dicta respectu diligenter, quare idoneitate constaret, neutra tamen proprie est diversa conjectura à lapsu temporis cum taciturne *Casorez. de Comm. Tom. L.*

mutae creditorum, sed solum alia diverse qualitas, quae adaugere, & corroborat prædictam aliam conjecturam de tempore à longo temporis lapsu cum taciturnitate creditorum, & sic dicendum de eius qualitatibus pauperum creditorum, & divitiarum debitorum, ad latè tradita per *Past. resolat.* 50. num. 11. *Rota Romana p. Car. de Luc. de Dot. dec.* 38. num. 13. & *decr.* 39. num. 7. *D. Paulus. d. differt.* 34. num. 19. & *differt.* 30. num. 16. tom. 2. itaque non concurrentibus prædicta qualitatibus, solum lapsus temporis cum taciturnitate creditorum non sufficiens ad inducendam solutionem præsuppositionem *D. Paulus. d. differt.* 34. num. 13. & ibi *Pius. eundem dec.* 1. num. 11. & *Rat. Latios. inter recit. a D. Palm. sup. dec.* 31. num. 7. & 8. tom. 1. ad modum si apparet in contrarium de soluta negligentia creditorum in exigendis propositis creditis, ut ponderat *Past. d. resolat.* 50. n. 19. & *D. Paulus. d. differt.* 34. num. 21. vel quod illius creditum erat frustratum, & nullatenus publice videretur *Rota Romana ad Card. de Luc. de Dot. dec.* 39. num. 13. & *decr.* 40. num. 5.

ARGUMENTUM.

Girata iterarum Cambii in pluribus casibus soluta cessationem, seu mandatum de solvendo continet etiam implicite contractum venditionis, vel Cambii, vel alium contractum, & in aliis casibus cessationem tantum, vel mandatum, & in aliquo casu neque mandatum, nec cessationem.

Agitur hæc materia cum suis principiis, & distinctionibus casuum, siveque declarationibus à nemine Doctorum bene discussa, imo frequenter innotata.

S U M M A R I U M.

1. Referuntur diversæ Doctorum opiniones super interpretatione giratæ iterarum cambii.
2. Girata iterarum, quando fit nulla præstetur causa obligantis in Girare, sed pro periti boni, fructus per valuta evuit, & similia, alia cessant, cunctis item implicite in prædictum Cambii, vel venditionem inter Girantem, & Giratarium, at eum 3.
3. Impugnatur Rocc. Respons. 6. tom. 1. & cum eo *D. Anstet. de comm. de not.* 5. 6. 7.
4. Girataris literis an admittitur regressum habere tam contra Girantem, quam contra Datorem literarum.
5. Assignatur vera ratio à nemine Doctorum producta idid. & cum 9.
6. Impugnatur iterum Rocc. Respons. 6. tom. 1.
7. Girata, quando fit per la valuta cambiaria, aut cambiata in aoi, vel contrati, seu cond in uoi continet implicite, alia cessant, contractum Cambii inter Girantem, & Giratarium.
8. Verba per la valuta cambiata important fidem habendam super de pretio, & similiter verba cambiati in poi vel contrati, aut contri in noi.
9. Girata iterarum, quando fit per la valuta innotata, quantum contractum continet alia cessant.
10. Et quem incipientem opponere permissum Giranti in tali casu num. 13.
11. Girata iterarum, quando fit pro solutione aliquis debiti præcedenti, non inter actum usum non pro solvendo, & non pro soluto, sed quia iste peritus est non implicite in pravi inter mercatorem, & quare a 16.
12. Girata facta per la valuta auiui, sed virtualiter habent fidem ab actu alioqui præcedente an inducat necessitatem primi contractus.
13. Si est facta Girata non actus giratæ ad aliquem iterarum, vel obligatum, sed pro compen tatione Girantis, tunc non importat nisi simplicem mandatum.
14. Girata, quando fit pro indagatione literarum Cambii, quod importat pacem varias Doctorum opinionum.

*Sed imperare expungendum foret Giratorij
verum est non 20.*

21 *Girata, vel indicatio litterarum Cambij ali-
quando nullam inducit obligationem in Gi-
ratore.*

22 *Assignatus alius notabilis casus, in quo licet
Girata sine indicatio foret simpliciter facta à
Giratore sine animo se obligandi, notandum
est Giratoris reprobam contra Giratum
habere.*

23 *Datum, quod quis ex sua credulitate vel
negligentia fecit, sit, & non aliter debet
puniri.*

*Et magis quando abisset tali negligentia non
erat recte altera damnata obnoxium n. 24.*

24 *Girata, quando sine indicione ad aliquem con-
traxit, aliquando imperat mandatum, ali-
quando cessant, prout hoc demonstratur de
singulis casibus.*

25 *Sed iuxta formam cambij possunt fieri girata quatuor
diversa omnino natura.*

Joannes Girata Litterarum Cambij.

DISCURSUS II

Multum se involvunt Doctores nostri in vesti-
ganda qualitate Girata litterarum Cambij, vel
in quam contractus spectent illa reducere. Alii vo-
lunt illum continere venditionem notam, alii sim-
plex mandatum de solvendo, alii officium pro sol-
vendo, & non pro solvo, nunc favore creditoris,
alii denique delegacionem, in videlicet istos *Rat.*
recess. 6. tom. 1. D. *Assid.* de *Commerc.* diff. 1.
et 2. *Palus. Sen. consular.* 68. *Laborum.* ad *Rat.*
in pragmat. 63. de *offic. procur.* *Cesar.* 1. 1. cum
ceteris per me relatis in diff. 44. *num.* 37. cum *seq.*
de *commerc.* & in una *Laborum.* Girata diff. 55.

Verum ad evitandam perniciem hanc miseriam Gi-
rata, à nemine ex Doctores bene tradunt, plures
distinguenti sunt casus, ut bene diducimus aequiva-
la sapere facinus ob inordinacionem, vel imperium
desuper commissa, & in unoquoque casu vera appo-
siti illius resolutione.

3. Primum enim casus est, quando sic Girata nulla
perestitente causa obligationis, vel debiti erga Cau-
santem, sed vero pro pretio, nempe, ut dicitur, per
la *valuta avuta*, vel pro acceptatione in *commerc.*
& *consuetud.* in hoc casu semper perspicui debet, vel
intellectu aliqui principalis contractus contemporaneus
inter partes Contractuales, pro cuius adimplemento,
& executione necessarium sequitur Girata, sive cessio.
Quoniam dicitur nunquam potest cessio, quia ea non
fuit semper accessoria, vel in consequentiam aliusque
contractus, vel obligationis. Si enim fuit cessio mo-
nium in notitiam creditum, itaque capitis cessionem
fieri semper in consequentiam aliqui prioris vel
venditionis, vel donationis in solutum, vel potius
potius, quod donacionis, & hypochondri *Scholar.* de
novat. cap. 1. et 10. *Simp.* ad *Asterlin.* cap. 31.
num. 4. cum 1. Si vero sit la *litterarum cedentis*,
que tunc non est proprii cessio, sed mandatum à
debitore datum creditori suo ad exigendum, ad tra-
dendum per eundem Authorem locis citatis, & alibi pla-
net in dicta *trad.* et D. *Assid.* de *commerc.* diff.
1. et 2. semper punitur eadem fieri volent in conse-
quentiam obligationis preestitente penes cedentem,
qui ad effectum se faciendi à debito qualiter condi-
tionem suo inde mandatum ad exigendum, in quodlibet
à debito suo concessione fuerit, infra solutorem re-
solvat, & idem compositionis dicitur potiusque in
rem, vel tantum propter, alias per quodcumque
mandatum per creditorem aliquem tollam nulla per-
estitente obligatione erga mandantem non dicitur
esse nisi merus, & potius procurator mandantis. Cum
itaque in casu presentio nullum presentis debitorum,
vel obligatio in Giratore, & sic Girata, sive cessio
ad imperium non percat, sive presentio, nempe per
la *valuta avuta*, dicitur quoniam debet, quod tunc Gi-
rata continere implicet aliquem contractum, aut ven-
dicionem, in in casu, de quo ego in *Laborum.* Gi-
rata Cambij maritimi *num.* 41. qui quibus, in cu-

ius consequentiam illi contraxit in utilitatem eamdem
Giratoris, prout contraxit in litteris cambij, que fiant
pro executione contractus cambij ut in implicet, de
venditione contractus, ad hoc tradit per nos in alia
Laborum. *Litter. Cambij* diff. 54. de *commerc.* *Franch.*
Assid. *Jur. Cambij* lib. 1. fol. 1. n. 3. de *Litter.*
Cambij *recess.* *num.* 24. et 31.

Ita ut venditionem, non Cambia contractum in
hypochondri Girata continet, quia juxta diversum ca-
sum contingentiam id sequi potest, in nempe si bi-
tata Cambia girantur ab uno patente nunc pariter
presentis pro pretio accepto in eodem loco, ubi sit
Girata, & non citius soluto litteris per acceptationem
facienda est, E. G. Si Peritus commemorat Girator
haberet litteram Cambij sibi solvibilem Genua à Paulo
panser Genua committente, & cum girare Francis-
co similiter Genua commemorat pro quibus illidem re-
cepto, tunc hoc dubio talis Girata facta per la *va-
luta avuta* continet, quoniam venditionis pre-
sentis non potest. Et ratio est hinc evidens, quia
creditor nominis facta pro pretio continet sub se, in
suis dicit, virtualiter, & implicite contractum ven-
dicionis, nunquam vero contractum cambij, quia
sicut presentes in eodem loco, ubi solutio est fa-
cienda, ille non non potest, quia cambium exigit
de sui natura locorum distantiam, & semper per
Torr. de *Cambij* *diff.* 1. *quest.* 10. *Commerc.* *diff.*
4. *num.* 13. *Saxoni.* *commerc.* 183. *num.* 3. *tom.* 1.
et *num.* 17. ubi optine ad hoc propostum.

Si vero Girata per la *valuta avuta* fiat ab uno
aliqui, item dantur penitus in uno loco pro altera
in alio loco, tunc talis Girata continet cambij opus-
culum continet *Franch.* *Assid.* *Jur. Cambij* lib. 1. fol.
2. n. 3. *num.* 26. fol. 197. & in puncto *Casari.*
quest. *perit.* *quest.* 40. *num.* 14. et 15. *receptiones*
Rat. in *resp.* 6.

Neque in hoc officio subtilitatis D. *Assid.* de
commerc. diff. 1. *num.* 17. ubi ex *Rat.* *recess.* 6.
fol. *num.* 1. n. 1. lib. 1. licet mentio ob impetitionem in-
ducantur cetera *num.* 1. alii in Giratum non esse con-
tractum cambij, quia licet propostum nobissem semper
nullatenus est vera, Nam quandoque Girata potest
continere contractum cambij, ut ad sensum patet in
omnibus illis casibus, in quibus presentis pro ex-
ecutione aliqui cambij cum altero contractu girant
loco potiusque litterarum litteris alienas, quas ha-
bere sibi solvibiles in eodem loco, pro quo cambium
quodammodo fiat, *Franch.* *Assid.* *Jur. Cambij* lib. 1.
fol. 1. n. 4. de *trad.* *Laborum.* *Cambij* *num.* 1.
fol. *num.* 173. et *lib.* 3. *num.* 15. fol. 197. *num.* 1.
plur. 101 fieri claret: Pate quoque Tunc Giratum,
contractus aliquod cambium cum Cuius pro *Laborum.*
& *Assid.* *Cuius* pro executione contractus tunc sol-
vibilem summe cambium facere *Laborum.* Tunc, vel
aliqui per eam solvibilem subjecto, ut per predicta
soluione querenda potest dare litteras presentis, vel
giare alteras sibi solvibiles in eodem loco *Laborum.*
& ratio est, ut plene alibi dicit in *Laborum.* *Littera-
rum Cambij de Assignat.*, quia licet cambij respectu
solam tunc executionis contractus cambij, de ideo
emittitur etiam potest per omnia illa modis, per quos
idem solutorem effectus in loco destinato sequi potest,
& de facto in casu predicti *Rat.* in *commerc.* *recess.* 6.
plura evidenter commemorat contractum cambij, nam
illa facta licet per *valuta cambium*, & ubi expresse
legitur in facti specie, neque id differentiam potius ad
eandem Authorem, ut respicit etiam et *num.* 4. 5. ubi
contractum cambij in dicta Girata certe notatur. Ve-
rum tamen est, quod dictus Authorem postea lib. 1. n. 13.
volens et pariter enumeracionem formam argumentum
ad effectum delegatus Giratario regressum contra Gi-
ratorem, ad utrum ex his tribus contentibus, nempe
delegacionis, non venditionis notum, vel simplicis
cessionis Giratum respicit, & insuper in quibus
potest argumentum ostendere continet, licet male ex in-
ferat deducendo, quod Girans litteras cambij non ad al-
terius tenorem erga Giratantem, quoniam ex ad-
impleta non fuerit. Sed predictum argumentum ad con-
firmacionem potius nullatenus concludit potest
quando casus hinc omittit aliquam partem *Num.*
num. *conf.* 3. *num.* 37. *verb.* Tunc respondet
per, sive *num.* 39. *Assid.* in *lib.* 1. n. 10. in loco 4.

partem monstrat. Cui igitur hic apparet per se-
missa elapsione Giratam continere caribum, con-
cedendo argumentum dicti Rostri, & cum eo doctrina
D. Arystidi aduersus illius argumentationem, unde
eou partem super, quod illa vix aliquam dodam, li-
cet potius bene agnouerit in casu suo sub Giram-
cubum contineri, adeo se potius intellexerit inuolui,
& illaque effundendo dictum argumentum ab eco-
nomice partem, ostensa ostendit esse, in quibus
Girata possit continere aline conerduis, iuxta ca-
suum conuenientiam, unde illi uoluerit in hoc dictu

6 Quoties quoties idem *Auctor* præfationis Genuini esse delegationem, vel simplicem cessionem, præfationis enim personæ, vel admittit omnino debet alium simplicem, vel explicitum consensum, alius terminat delegationis, vel cessionis simplicis locum non habere, quia cessionem habet ad aliquid contractum, vel simile, per quod in delegationem, vel simplicem cessionem transferri valeat nomen cessionis, siue delegationis, qui quidem consensum, siue utrius in casibus supra discussis non potest assignari, nisi respiciatur venditionis nominis, aut carum consensum.

¶ Quia enim verò ipse venditorum praesumptione pro
micrototo tamen arguendi modo ad vindicandum omni-
modum liberationem de Gierme, licet alioquin in
casu suo clare liquet sub Gierme cumlibus contra-
cti, nunc eo magis confiteri de venia nostra sumptu-
um, quod nempe sub Gierme iura casuum contingen-
tias contrarij notis venditoris contractus.

Notandum tamen est, quod licet Girare in predicto casu consistat iuxta definitionem predictam, vel cambii, vel venditionis contradictum, ubi dominus Giratus in utroque definitiois parte habet regressum contra Giratum, vel Darorem litterarum, non tamen alibi firmativum. Nam si in Girata cambium contrahatur, jam palam est, quod Giratus litteris, et ipse non adimplens libe regressus parari; Sicut enim debitor cambii nunquam litteratur, nisi litteris adimpletis, que pro illius executione fuerunt constituta, et pariter non litteratur Girans, nisi eadem littere per eum girare fuerint solute, quia similiter

[illegible]

1786, *ibid.*, t. 1, *num.* 21, que est tantum euphuistica
 utraque casus, sed quia athenis universis marcanum
 filio addidit de bejiamodis regredim *Franch. Refu.*
Jur. Cam. lib. 1, fol. 2, col. 5, num. 29. atheni-
 ci debet tacito quidem patto provocatum fuisse per Ge-
 centum bonitatem, ac singularem de facto nomi-
 nis delictis veniam, per ea, quae plene traxit in
Libertem. Oratio Cambr. maritima, quod equidem
 athenis non veniam concedit, sed quod

10 Et quibus abunde etiam pater respondit ad *Romano* dicit scilicet. 6. ubi talium regredior deequivit; Nihil enim ex istis actionibus adductis habet falsitatis tamen. Et primo non procedit, quod talis Ginta sit delegatus, quia veritas est cessante ex in utilitatem cedentis, sive Gintaris, de sic pro solentis, & non pro soluto. Secundo neque procedit, quod sit fitrendis nuptiis, & per venditionem transiatur omnis periculum rei venditae, & etiam nocuum in emptore, quae, ut dicitur, in tali venditione tunc committitur periculum cupiditatis de facto, aliis esse contra fideiurum sollicitare, contra autem inveniunt contrahebentem apparentem sibi liquido ex obstruenda, ad illo universis omnium mactationum hanc reuelum facit admodum.

Franch. loco citato supra sub nom. + "Rosa d. regg.
6. et nunc clatum est huiusmodi quareque Gasterum
conferre principiorum contrarium Caribis cum simpliciter
colligere, habita tamen fide de pectus Nisi veritas
12 *la palata cambiana* importari taliter fieri dubiosa
fide de pectus *Manif. confusa* 179. nom. 15. picus
familiar alia verba cambiana in sui Rosa. *Elyptic. cap.*
93. numer. 4. nec non alia verba contrari, vel contra
mi sui, que fieri iuxta veritatem opinionem munitionem
nonnisi potestis preferere? Veritas que per fidem
non illa ratione sequitur iuxta sensum Sane de com-
mercio. 2. *gl. 8. m. 19.* et finem plenius per An-
feld de commercio. de 2. m. 36. ideo in substatu-
ta mihi per hac verba fides de pectus sacre iurati-
onis habita videtur, in hoc igitur fupposito casu Ge-
storie recurrere ea, que dicitur in primo.

Tertius casus est, quando fit *Girans* per *in ualtes* 13
terre, que *chaulate* per *Asfeld* dicitur. 84. nom.
 66. ostendit ualtem uem fuisse solum, & nunc
 non potestum *fipere* podes, sed occurrentem est pro
 incipientia *quiditate* *scilicet* *Girans*, ad *simpliciter*
construendum, quia esse potest *construendum*, vel *uolens*,
 vel *duo* in *solum*, vel *simpliciter* *casus*, *fit* *con-*
struendum ut *re* *proprium* *Girans*, vel *quodlibet* *etiam*
construendum, *in* *etiam* *simpliciter*, & *per* *uam* *mandatum*
in *Girans*, ad *exigendum* *fortissimum* *girans* *nomi-*
ne. & *non* *construendum* *in* *Girans*.

In hoc tamen casu, si constaret ob aliquam contra-
tradictionem per Giranum fuisse factam Giranum, neque
per Giranum fuisse ex parte sua adimpletum, pos-
set Giranum exceptionem non sustinere pecuniar., vel
alteram non adimpletione semper opposit., ad litem
transita per me in *1866*, *art. de transact.*

Quamvis est casus, quando fit Genua pro diffola-
tione ancojia delicti, vel obligatione praesentibus, 13
et tunc dicitur continere tunc continere in favo-
rem, vel utilitatem cedentis, mandando semper
rem propriam Genuati ad exigendum summam in li-
tens gratia contentam, ex delictis pro Cancer, var.
ref. lib. 2, cap. 6, ex 8, l. 13, quem sequitur Palm.
Senior conf. 48, nota 30, et post ad D. Anstadi. di
commencio, dicit. 2. item. 23, in med.

[illegible][illegible]

19. *Sensu est casus*, quando remansens nolans folium scribentis fides sequi alium desiderat, qui ad sui favorem propriam etiam adhibere, quod tunc interpretum appellatur *inducere si fides de Cambi*, quae, formata quod imponit saltem *De Pay de Lur Cambi*, cap. 4. num. 14. *Franch. deff. Jur. Cambi*, lib. 1. fol. 4. et 5. num. 3. fol. 180. et hoc modo praestat, scilicet remansens scribere facit litteras ab eorum potestate so factum elatque rem, nempe Titio, et ille potest eadem litteras suas remanere pro valore, seu pretio ad non recepto, licet verè pretium solvatur scribenti, et non Titiano, & est opera penam à mercatoribus introducta ad effectum celandi eorum negotia. Nisi si apparetur diuturna litterarum adhibendum fides pro lucrando obsequio cambio fiduciosum dare, certa illius fides apud alios disputationem cupi magis illius damno.

In hoc etiam genere Graecae, seu indolentiae illa cessat, sua mandatum, quod in ea concessit non est nisi Alitum, & simulatum. Nam cum Graecus litteras habeat per, vel iurata de dicta litteris quatuor, non interduci rovesa aliquam Graeciam quidem, vel mandatum, sed *capitulum fides* adhibere ad litteras. Creditores cambii, qui nolant folium fidei scribentem sequi. Diffidit tamem alio potest certa qualitate obligacionis assumptae per iurata Graeciam, aut nempe ea adhibere debet ad remanere *indolentiam*, vel *indolentiam*, aut *indolentiam*. Quod remansens ea de indolentia per viam expostitionis probat, videtur *Alitum de Tauri de Cambi. deff. 1. quod. 12. praeterea num. 43. & Cambi de Lur. de deff. 73. num. 6.* uno quod sit folium fiduciosum, tenet in iurata illa indolentiam *D. De Pay de Lur Cambi. cap. 16. num. 8. p. & fol. 180. num. 12. §. 1. item quae omnia indolentiam*. Verumtamen si alitum videtur hac quæstio, quia fiduciosum inter mercatores habet eandem fiduciam, quam remansens in obligacione, per 20, quae dicitur alio loco obsequio indolentiam per concessiones adhibere sub concessa verborum *litterarum fidei de credere*.

21. Hoc utrum in hac materia indolentiam adhibendum potest, quod si mercator obsequio dolari suo obsequio indolentiam, ut ex fide mercatoris praestatum per fides, vel aliam litteram quatuor fide remanere, tunc si alio habent litteras alienae per faciendam iurata, & eas gravavit ei, ut quoniam remanere percutitur debet, tunc Graecus in nullam eandem obsequionem, quæ illa Graecia intelligitur fides in executionem praestolentis mandati fide a mercatore datus de remanendo iurata illam mercatori, & de eis alio alio impotenti, quoniam simplicem declaracionem, seu recognicionem personae videt, per qua Graecus vel praestant mandatum cambium contractum, ad per eis tradita in una *Fieratam litterarum Cambi pro D.D. Credituribus Graeciam*, & deff. 3. de Commercio, & alio possunt. Et aliam famuliter dicitur illi de quilibet alia Graecia fides ad aliquo, qui nullum habuit in contractu, seu littera Cambi, nisi prout nomen, sed totum iurata, commodum, & incommodum spectabat ad Graeciam.

22. Ultimus casus est, & singularis, qui de folio accedit, & de facili etiam contingere potest, quando nempe Graecus non intendit in gerendo litteras ab alio conscribere, admittere aliquam obligacionem, sed tantum modo nomen suum mutare, & viceversa alio alter cambii intendit cum pro indolentiam litterarum habere, prout in facto casu. In puncto loquor assus vel *De Pay de Lur Cambi. cap. 16. num. 8. ubi dicit non nos hic limitamus*. Et insuper, postquam loquor est de eo qui nullum suum remanentiam in Graecia, apud de alio casu magis dubitabit, ut videtur ei loco citato: sed in hoc casu qui optime non adhiberem. Pro maiori tamen intelligencia casus nostri, augemus quod Titus modo equidem Provenit contractus cambium cum Sempiterno cum hoc pacto, quod littera Cambi dante per Titium indolentiam per Capum: Deinde Titus nescio ejusdem Provenit videtur Capum sub aliquo apparenti motivo, ut sius litteras indolentiam pro modo tantum illius nomen mutando. Capus ultimum accedens amittit nihil aliud agere, quam fidem Graeciam, seu indolentiam, litteras continet à Titio gerere dem-

prolio hujus fidei à Titio cum Provenit equidem percutitur infuso. Titus postmodum deceptus, et quod licet potestatem remanere, adeoque Sempiternus adhibere Graeciam in iurata apud, ut fide remanere summat omnes omnes cambii, damna, & interit, Capus Titius per folium, & equidem Provenit indolentiam consistit fide, quod ipse in Graecia nihil aliud colligeret, quod prout nomen mutare, & percutitur infuso, quod illius Graecia impote fide, & similita nullum meretur obsequionem.

Super hac facti continencia non potest delictum, quod praedita Graecia, seu indolentia non sunt in iurata, & hinc *comperit*, sed solutioem quomodo Capus allegat valuit solutionem non bene percipio, & ratio est, quia Capus certe sciebat, vel fuit debitor illius Graeciam impotenti de sua natura indolentiam ad favorem Sempiterni, sine qua certe Sempiternus valorem litterarum Titio non solvit, sed hoc de alio *supra*, & negligens non fuit in notificando Sempiterni fuisse tantum de simulatione sui hominis in dicto contractu Cambii per Titium, aut Provenitiam iurata, ut ut percipere potest Sempiternus, quod ipse non intendebat aliquam obligacionem per Graeciam, ut se aliter, fide, & non Sempiterno, qui sub fide talis Graecia contractum, debet omnia impotenti dampno, quod ex propria, incerta, negligencia, & nimia credulitate, qua fuit se delecti, per ea, quae fingimus in *deff. 23. num. 35. item de Commercio, & de in Cap. Cambi. iurata cap. 3. n. 67. & 68. Alitum de Tauri. lib. 1. tit. 3. num. 23. optima facium iurata per Urali de Transfili. quod. 8. num. 1. & 13. boni Sempiterno ad Alitum. *Supra. cap. 58. num. 8. cert. 4. & iurata Graeciam iurata. De Pay de Lur Cambi. cap. 16. num. 8. & iurata fide apud iurata alitum obsequionem, & 1. item dicit, & 1. fides, & 1. quod quoniam culpa si de reg. Jur. iur. damno est in 6. & prout ad praestolentiam D. *Alitum de Commercio. deff. 23. num. 22. ubi dicit quod nemo debet damnum fides, & ut negligens ad alitum concessit in iurata, quod de iurata, vel de concessione faciendam erat, sine qua negligencia damnum non erat alio obsequionem *Alitum de mercat. iur. mandati num. 21. cum alio per me de datus in fideibus terminis in una Liberam litter. Cambi. deff. 24. de Commercio*.***

Ea praedita igitur hac usque finalis bene colligitur in quibus casibus Graecia fide sub littera Cambi per Graeciam reja Graeciam dei accedens, & concessione ad aliquam contrahendum, vel obligacionem praestolentiam.

Verum non debet hoc obijci, nam in istis casibus, in quibus fides accedens, sit verè cessio, vel mandatum.

Id haec enim indolentiam ad concessione concessas praestolentiam sic dubitacionem esse potestum. Aut fieri litteras ad debitor illius, qui ei tradit, & quia verum est opinio tenentiam alio concessione in iurata concessione, aut non est debitor, & tunc potius frequenter est aliorum opinio tantum esse prout mandatum, quoniam in illo casu nihil prout debet, quod coherere possit fidei, vel Graecia, sed tantum mandatum coherere, ut solvat praestolentiam.

Ultimo notandum tenent quod plures Graecia fide sub una littera cambii, possunt esse diverse naturae, alia enim possunt continere cambium, alia venditionem, alia concessione, alia simplicem mandatum, & sic de aliis, hinc respectiva ratio, quae geruntur inter quoslibet respectiva prout, & gratiam.

ARGUMENTUM.

Quia litterarum Cambi quando sit revocabilis, tam ex parte Graecia, quam Graeciam, & quando non.

Agitur magistraliter materia cum suis principis, ac distinctionibus casuum.

S U M M A R I U M.

1. Graecia ex parte Graecia est revocabilis.

Littera, nisi introducta non ut regissit l. 3.

Cod. de novat. num. 2.

3. Gl.

- 3 *Gratia in quibus casibus potest esse irrevocabilis ex parte Gratiati.* & eum. 3.
 4 *Littera cambiales non sunt de substantia Cambii.*
 5 *Mandatum de solvendo, quando est acceptationem non est de substantia Cambii, non est irrevocabile.*
 7 *Quando sequatur hoc acceptatio mandati cum assensu solvendi.*
 8 *Gratia in quibus casibus sit irrevocabilis ex parte Gratiati.*
 9 *Gratia nonnulla est irrevocabilis quando fuerint acceptatae littere Cambii.*
 10 *Gratia in parte Gratiati in quibus casibus sit irrevocabilis.*
 Littera, & declarata, ne nam. 11, & 12.

Jurata irrevocabilitatis, & irrevocabilitatis Gratiati Gratiati Cambii.

DISCURSUS LII.

MAJOR difficultas circa ea, quae duximus in praecedenti discursu, venit in eo, an solent Gratia sit irrevocabilis tam ex parte Gratiati, quam ex parte Gratiati. Quod autem sit irrevocabilis ex parte Gratiati tenet Jo. Lagunas in iudicio ad Rem, in pragmat. 63, de offic. Procur. Casar. §. 1. quoniam sequitur Sebastianus de iur. cap. 8. numer. 6. in §. 4. & litem D. Anselmi de Comm. disc. numer. 25. & disc. 2. numer. 2-4-5. Palam. Sra. cons. 44. an. mor. 21, cum seq. nisi tamen interpretentur utrum ex noua requiritur l. 3. C. de novat. Sebastianus, loc. citat. & nec disc. 44. numer. 39. de Comm. ob illud rationis motum, quod mandatum de solvendo faciens etiam creditores sit semper irrevocabile, & sic etiam cessio in voluntatem cedentis, quae talia aliud est quam prohibitum mandatum.

Verum non ita absolute recipienda est haec opinio, quia in aliquibus casibus per nos supra adductis Gratia potest esse irrevocabilis, si enim verificentur in casibus, in quibus facta fuit Gratia pro executione aliquos contractus cambii inter Gratiatum, & Gratiatum, qui loco propriam litteram Gratiati fuerit de bonis alienis, prout in casu Roca, disc. 199. §. 6. tunc potest non esse irrevocabile utrum Gratiatum ex rationibus similiter traditis in contrarium casibus per litteras proprias Camptor per Roca, in famulatu. cons. 348. & eum loquendo per Roca, disc. 679. numer. 4. part. 1. rera, & eum Roca, disc. 56. numer. 5. Anselmi, resp. 49. numer. 10. Strac. de Comm. §. 3. resp. 5. quod. 18. numer. 447. & seq. Otta de off. iur. tit. 8. quod. 1. numer. 27. Terr. de Camb. disc. 2. quod. 23. numer. 63. Card. de Loe. de Camb. disc. 2. an. 5. cum & seq. & litem famulatu. contr. 185. numer. 14. lib. 2. Nam nihil differre debet, quod Camptor pro executione, & in consequentiam Cambii cum aliquo iure proprias litteras litteras, vel alienas sint, quia littera non sunt de substantia Cambii, sed intervenerunt pro illius executione, cum talique certum sit illud caeteri posse per alia quocumque media, dicere modo per substantiam Cambii in solutione premitur alibi definita verba, ac taliter adimpleantur, ad plene notata per nos in una Libera. Litem Camb.

Pariterque non procedi in ceteris aliis casibus, in quibus facta fuerit Gratia ex quocumque alio contractu, vel etiam habui ad transferendum dominium, nempe venditionis, donationis in solutum, donationis, ac huiusmodi, non est eadem rationem magis speculatur consideranda à Doctoribus in Cambio, sed ob aliam generalem rationem, videlicet quia quoties mandatum de solvendo est constitutum cum cessione rationis ad hoc semper naturaliter paria ex causa aliqua habui ad transferendum dominium, tunc semper traditur irrevocabile mandatum, aut idcirco, licet sit favore cedentis Sebastianus de novat. cap. 1. numer. 13. iustitia cap. 3. an. 2. & iustitia rera. 34. & seq. Huiusmodi cum quoque notum sequatur in casu, quo ex aliquo contractu expressè ceduntur iura cum mandato de solvendo, sed etiam quoties sine expressa cessione iura ex aliquo titulo transferuntur in alium cum dicto mandato de solvendo, ad notata per dictum Sebastianum, disc. 17. cap. 1. numer. 13. & seq. In ceteris vero casibus, in quibus sit Gratia pro dis-

solutione tantum aliquos delati, vel obligationis pre-existentis non per viam absolute donationis in solutum, vel propter delegationem, sed pro solvendo tantum, quod sonat in purum mandatum quoniam creditores ad exigendo, tunc Gratia est irrevocabilis, quia ex non continetur illi prout, & simpliciter cedendum in utilitatem cedentis, nempe mandatum tantum de exigendo, licet Sebastianus, disc. 17. cap. 3. numer. 41. per iur. & litem disc. cap. 3. numer. 4. 6. ubi quodam de hac Gratia, & an. 7. & ar. cum seq. & ad hoc terminum bene adaptantur Doctorum tenentes irrevocabilitatem Gratia, ut videtur satis explicite Sebastianus, disc. 17. numer. 6.

Advertendum tamen est, quod si littera, vel Gratia fuerit acceptata, tunc non promissum de solvendo facta fuerit per mandatum tantum, presentem litteram cum Gratia, tunc revocatio non habebit amplius locum per ea, quae loco casuum adduximus ad disc. 43. & praefertim sub an. 36. ubi praenotamus, quod in littera cambii per acceptationem litterarum factam in favorem praesentis solum erant adiecta promissiones, alia si acceptandi forent in purum iterum acceptationis, neque simul comprehenderet dictam tantum promissionem, Gratia semper esset irrevocabilis, licet facta esset Creditori acceptatio, nos in dicto disc. 33. & in hoc etiam videtur concordare, licet non ita aperte, D. Anselmi disc. 17. numer. 14. & seq. ar. cum seq.

Pro parte vero Gratiati an sit irrevocabile, vel irrevocabilis Gratia, neminem videtur Doctorum hunc articulum tangentem, sed aliam sed juris principii solvendi videtur, & sic pro irrevocabilitate in illis casibus, in quibus sit Gratia in contrarium, et aliquo tempore contractu, vel titulo habui ad transferendum dominium, quia in contrarium servante et aequalitas, ut si non valde vicia non parit, & in illis praecedentem aliquid immutat, neque est contra id promissum esse aliam partem, ut traditur per Anselmum disc. 17. cap. 47. numer. 9. 10. Roca, cons. 348. ar. Quam, & eum. Terr. supra tenens adnotacionem in cambio, inquit contractus utroque obligatorius, & ut utrique universum celebrare hoc inde irrevocabilitatem, quibus addo D. De Pro. §. ar. cum Cambii cap. 5. fere per iur. in ceteris vero casibus, in quibus sit Gratia per dissolutionem aliquos delata praesentis, nempe pro solvendo, & non pro soluto, qui etiam tenetur in mandatum de exigendo, tunc cum aliquo dictum talis Gratia irrevocabilis solvendo, quocumque alio modo diligenter Gratiatum non videretur solutionem consensu a cedente praesentem Sebastianus, disc. 17. cap. 1. numer. 13. 14. 15. duximus adhibita diligentia, quia mandatum tenetur prius procurare confirmationem, & perfectionem mandati per eum saltem Sebastianus, loc. cit. numer. 14. Utendi. cons. 12. numer. 25. cum pluribus ab eo citatis.

ARGUMENTUM.

Per acceptationem litterarum an prae acceptationem mandati de solvendo aliquam aliam afficiat obligationem Tristatium erga Praesentem earum litterarum. Et quoniam sit haec obligatio, ostenditur.

An per huiusmodi acceptationem fiat irrevocabile mandatum, vel non, discutitur cum distinctione parum casum, & referuntur quamprius opiniones Doctorum, quibus examinae defenditur prior, & communior cum suis declarationibus.

Acceptatione litterarum facta, an adiecto solutioni mandatum fiat irrevocabile, & quando affirmativè, & quando negativè hoc dicendum veniat, hic plene traditur.

SUMMARIIUM.

- 1 *Acceptatio litterarum non importat nisi, meram acceptationem mandati.*
- 2 *Reprobatur praedicta opinio.*
- 3 *Referuntur diversa Doctorum opiniones, & n. 4. 5.*
- 4 *Defenditur verior opinio, quia acceptatio litterarum simul cum acceptatione mandati videtur obligationem confirmare prout in acceptatione.*

M 4 7 Acco-

- 7 Acceptum literarum Cambii non potest revocari illarum solvendi acceptanda, quod verò ad eum solvendi non spectat.
- 8 Abque opponere acceptationem vel sui, vel numerum valentem, quod non facit solvendi vel, seu primum litterarum.
- 9 Abque acceptationem inadimplentem ex parte Remittentis.
- 10 Reprehatur opinio Dolorum contrarium, quod acceptationem litterarum solvendi solvendi personam inducat.
- 11 Acceptum literarum Cambii non potest amplius solvendi Remittenti, sed prout presentatori solvendi.
- 12 Acceptatio litterarum in quibus terminalis habeat solvendi, & presentatio solvendi acceptator.
- 13 Abque, & jura de illi transmissio ipso jure in traditorem.
- 14 Per cessantem juri cessantem in omnibus presentantem traditorem, & non, ad eadem persona repatriat.
- 15 Absentem solvendi litterarum acceptationem si irrevocabilis, etiam acceptum fuerit solvendi presentatori litterarum, qui erat simplex ad solvendi solvendi.
- 16 Reprehatur hac opinio, & solvendi cessantem traditorem, & communis, num. 16.
- 17 Littera in acceptationem solvendi ad solvendi in rem propriam, vel habet acceptum super remissa, cum mandatum non potest amplius revocari a Remittente.
- 18 Et assignatur casus num. 18.

Florentia Literar. Cambii.

DISCURSUS LIII.

- 1 Viliusque Doctores nostri, & quidem cum magna labor, quatenus obligationem acceptum acceptum litterarum carolum. Alii volunt, acceptationem nullam aliud omni in se ipsum assumere, quam illud mandatum, tamen per acceptationem litterarum in illud acceptum, quoniam potest mandatum solvendi & tradere legendum, solvendi videlicet litterarum in ipsis contentum, adeoque usquequod mandatum solvendi non exequitur, atque ita in illud acceptum, illud potest evocari acceptum mandatum per textum in l. ad solvendi, & per aliam in l. fin. de solvendi. Pothol, de verbi, part. post. part. 1. cap. 8. num. 70. vers. citum, Rocco de pragmat. Regis 10. de litter. Camb. num. 7. Gabriel, cas. 135. num. 27. & num. 38. vers. 40. remittentem voluit committere opinio, Censor. numer. resp. cap. 12. num. 25. in fin. lib. 1. Censor. resp. cap. 22.
- 2 Illa tamen opinio nullum habet fundamentum, eo quia acceptum litterarum non solum committit acceptationem mandati, verum etiam iudicium obligationem, ac promissionem solvendi presentatori litterarum videtur in ipsis contentum. Gabriel, cas. 435. num. 22. lib. 1. Gail. de credit. cap. 2. in 7. num. 2412. Card. Anton. de Luc. ad de Franch. desol. 303. Anas. resp. 47. num. 22. & 34. Pothol. cap. 10. num. 12. 13. Sarr. cas. 58. num. 36. & non in nostro textu, de commert. disp. 33. num. 36. Rocco resp. 4. num. 19. & 30. Quae verum huiusmodi promissionem solvendi solvendi mandatum efficitur suum irrevocabile, cum tunc res non sit amplius integra, intercedente promissione acceptum ad favorem presentantis litterarum. Gabriel, cas. 135. num. 27. & 38. Sarr. Sen. cas. 267. Censor. contr. 114. num. 40. Censor. dilla desol. 4. num. 21. Censor. variat. resp. lib. 1. cap. 22. num. 15. in fin. Anas. consil. 10. num. 65. & aut citati in dilla desol. 33. num. 32. Rocco cap. 92. num. 30. Gail. de credit. cap. 2. in 7. num. 2415.
- 3 Alii tamen melius asserunt, acceptationem attenta propria obligatione remota, ad solvendum litteras Cambii, atque ita irrevocabile tenentem mandatum, sed non determinant speciem, & quatenus illam obligationem, Censor. variat. consil. 42. num. 14. & seq. Poth. desol. 303. num. 67. 6. Rocco desol. 149. num. 5. 6. post Adria. de pignori. Rocco post Oleam de consil. desol. 1. num. 4. & desol. 2. num. 1. & part. 15. Rocco desol.

219. num. 4. & desol. desol. 211. num. 5. 2. part. 1.

Alii denique ad omnem eorum finem, & effectum, quoniam irrevocabile mandatum (cum nihil nominat ad eum tradendum, an acceptum litterarum solvendi potius ad unam, quoniam ad alteram speciem obligationis) quatenus ad quoniam speciem tradendum sit illa obligatio noviter assumpta in ad acceptationem; Prima opinio eorum est, qui cum esse voluit quatenus solvendi solvendi, quatenus acceptum ad acceptationem favore dante litterarum sine aliquo exceptionis remedio solvendi. de Franch. desol. 308. & citi quod Anselm. de commert. disp. 3. in 4. & Gail. de credit. cap. 2. in 7. num. 2413. Gail. consil. 27. num. 3. & Rocco desol. 219. num. 5. part. 15.

Sed ex parit. verborum, & commutatione opinionum & commutatione opinionum habet cum ille de consuetudine pecunia, acceptationem eorum de solvendi consuetudine nominis proprio pecunia nominis in eorum Cambii probant, post numerum eorum hoc super puncto proceditur solvendi Marquard. de Jur. Mercat. lib. 3. cap. 11. num. 49. Turr. de Camb. disp. 1. quod 37. num. 11. & seq. & desol. 2. quod 16. num. 37. pleni Epist. Rocco dilla cap. 92. num. 1. 7. & 12. cum seq. Rocco de litter. Camb. notat. 68. num. 133. Rocco Gen. de mercat. desol. 10. num. 4. & desol. 70. quoniam sequitur Rocco Litter. in sua consuetudine solvendi solvendi, Opusculum, de Consilio epus Avinion. desol. 66. num. 11. ubi sa. luti desol. 1. Fugaz. de Camb. resp. 1. Universis Epist. atque Accademiae Argentinae relate ad eodem Armeniaci loco citat. Rocco desol. 286. n. 24. 15. & 44. part. 4. num. 2. recent.

Iude se, quod acceptum non debet in consuetudine pecunia solvendi litterarum errare non possit, eorum solvendi ad eorum, & non ad ipsum spectant, per remum expressum in l. cum qui quod 3. 4. quod antiquum C. de consil. pecun. allegatum ad hunc propositum a Turr. de Camb. in dilla quod 16. num. 36. & ab Epist. Rocco dilla cap. 92. num. 2.

Mitioque minus compeit acceptum allegare eorum pecuniam penit illis non solum pro remissa neque nomine proprio, neque nomine tradentis, per remum in l. infra 6. C. de non numer. pecun. probum Turr. de Camb. dilla disp. 2. quod 16. in num. 36. usque ad 76. de dilla Turr. dilla cap. 92. num. 13. Scoto de commert. 4. 2. quod 3. in 12. Gail. de credit. cap. 2. cap. 7. num. 217. vers. in autem illud & seq. Censor. variat. consil. 42. num. 19. lib. 1. Alimier. de solvendi consil. fol. 289. num. 89. & 237. Rocco notat. 16. num. 66. Armeniaci desol. 66. num. 18. Adria. sine Rocco desol. 431. & de de Adria. in fin. Rocco post Censor. desol. 53. Marquard. de Jur. Mercat. cap. 11. num. 49. in fin. Imo multi pro fundamentum huius opinionis & dante eorum consuetudinem, & solvendi commertionem, commertionem privilegium, & bonum fidem ad ipsa adhiberi solvendi circa obligationem in alia acceptationis litterarum assumptam per acceptationem, locutionem solvendi in dilla infra 11. vers. & vide Censor. C. de non numer. pecun. solvendi, & locutionem solvendi in 15. & Censor. de dilla Epist. Rocco cap. 92. num. 13. Gail. & Censor. variat. locis supra citatis.

Insuper hanc hanc rationem, & precipud argumentum qualitate dille obligationis de remiss. pecun. neque eorum potest acceptum exipere, ubi fidei per creditorem remissum adimplendum ut, quod debet adimplere viget pami contractus, sed nec quatenusque aliam potest exipere allegare, cum omnes de natura illius obligationis ipse debet adimplere, de Jur. Mercat. lib. 3. cap. 21. num. 45. in fin. Rocco dilla cap. 92. num. 16. 17. & 19. & praesentum num. 30. 11. Pothol. in rubr. de verbi. obligat. num. 145. inter capere, volum. 6. & per theoricam Bald. in rubr. C. de consil. pecun. num. 20. vers. item circa causam, Gail. cap. 64. num. 10. Rocco de mercat. desol. 168. num. 1. & seq. & Rocco post Adria. de pignori. desol. 149. num. fin.

Quod utique non loqueretur, & illa obligatio acceptum litterarum esset solvendi; Etiam huiusmodi potest opponere nominis sui principis omnes rebus acceptationem, ad solvendi utque solvendi valore,

vel

etiam statim mitti debeant ad remittendum, ut eam remissionem consequantur sequenti indagatione litterarum, & de ipsa opinionem suam remitti debeat per *Roc. resp. 5. num. 3. & resp. 8. num. 1. & n. lib. 1. & de litter. camb. ant. 30. & alii per Amsc. consil. 187. num. 4. & 5. & 6. & 7. & 8.* Nonnulli insinuant, quod Creditor carum libi obligationem non tenendi, & elevandi protectionem nullam de iure adhiberi remaneat, quia cum dicitur litterarum fiat, aut forte debet se litterarum non esse, nisi facta rebus solvendo, merito tenetur esse solvendo, ne periculum, an creditor emerit, vel

17 acceptum fuerit litterarum nec ne, precipue quia ultra litteras causam scribere solent duces litterarum alias litteras Avili directas eorum correspondentes, à quibus semper certantur per alias litteras respectivas de tota negotii causa *Epist. Roc. cap. 33. num. 15. lib. 1. Scipad. tabulist. cred. per. 4. cap. 3. num. 53. cum pluribus seq. Roc. 118. lib. 2. Lib. 1. & de Constit. ad St. de. Urb. an. 154. & seq. Per. per. quod lib. 2. tit. 11. quod. 3. num. 34. & seq. fol. 346.*

18 Hæc tamen opinio procedit tantum in detero litterarum, sicut in censibus, vel Graculis casum litterarum, Ultraque sicut ea fundat super sola certitudine, quam solent cum litteris mitti procurare litterarum duces à suis correspondentes, ita ea cessare vel ob negligentiam, aut calliditatem tractandi, vel ob aliam insulam impedimentum omittendi, vel prostant litteris respondere, non videntur amplius certare carum sub illo clypeo diligentia non adhibere per datorem litterarum, vel certissimam iam per eum habere à suo correspondente ipsam negligentiam regere, aut omittentem nunciandum, & elevandum protectionem, ad qua certè / quodlibet aliat *Sald. de litter. num. 57. yb. / de iure cenet, ex eo quod debet acceptum expleat mandatum, lo quo continere tenendum, & proinde obligatio, ut in præfata discussi, & alibi demonstratum fuit, & sic creditor litterarum ea comitendo se nimis periculo exponit, quod si à venditore nullum circumventionem habuisset datur litterarum, non poterit amplius ad progreum negligentiam evadendi illa jura.*

19 Ceteri vero distinguendo volunt, quod si videtur negligentia, & nociva fuit creditori litterarum, vel illi correspondenti, & mandantibus in illis piratandi, reatuus de omni damno contingenti damno litterarum ob illas adeo sequens mora, vel negligentiam, si verò ille non fuit, nisi in parva mora, vel negligentiam nullam periculum, vel damnum subire debet, ille cessat deinde, vel mittit, aut demonstratum in solvere debet sequenti *Roc. de litter. camb. ant. 31. fol. 140. cum finem, & resp. 8. num. fin. cum 1. Amsc. consil. 187. num. 19. & 30. & lare Epist. Roc. diff. libell. cap. 53. num. 24. 25.*

20 Et prævia, vel modica mora ducit in subiecta materia, si dies 10. tantum decernitur, secundum *Amsc. de lib. consil. 187. num. 19. & 30. vel si dies viginti septem, puta sententia Roc. de litter. dec. 113. num. 5. 6. part. 14. res.*

21 Verum eodem nunquam placuit hæc sententia Doctorum sententia, nupotè irrationabilis, nullamque habere in iure substantiam, ut videatur, *De Pay cap. 6. num. 11.* Et præsertim quia dilatatum remissionis tempus ad elevanda profectionem cum venia periculo mercatorum, & detrimentum contrarii, & de facto suborta Partis hic quæstionem fuit denique per æqualem Parlamento Parisiensis decisum, quod profectionem longiori tempore diuini decem citari non posse, nisi electetur morosum, sine negligentia, quo profectionem extra decem dies amitteret, non alia quidem ratione, nisi quam potuit Parlamento in subiecta materia adeo periculosa talis tempus est congruum, neque minus concedendum fore, quoniam mercatoribus debet esse in iure, quoniam aliter negotia deliquissent, quinimo maior diligentia adhiberi debet per Procuratorem circa alienum, quam propria negotia, & ita se gerere, ne quinquam in eis administratione negligens, ac delinquent, ac ad omni culpa vacuum sit, per textum in *l. de re mandata C. mundus*

22 Hæc materia decisis Parlamento Parisiensis, si bene perpenditur, nihil omnino de remotione ab illa indagatione in genere in Doctoribus facta inter magistri,

& medicum negligentiam, sine mora. Solum in eo videtur, quod in subiecta materia commercii, & quidem rationaliter parvum mora non videtur extendi posse ultra decem dies; nam diligentiam, vel negligentiam iuxta casum contingencias regulari debet, & per hoc remanere omnino arbitrio factus *Urc. et add. ad cap. n. a. 14. Apsid. de commercio, diff. 31. n. 87.*

Nos vero, qui non movemur ab illo principio locum habente in aliis casibus, puta in censibus nominum detinendum, vel mandatum in re proprio collatum nullo creditore, in quibus bene inter definitio prædicta, que male applicata fuit à Doctoribus ad materiam hæc cariorum, non minus errantem collatumur prædictam Parlamento decisionem, quoniam nunc Doctorum opinionem.

Ad demonstrandum enim eorum infundamentum advenientes est, quod mandatum datum remissioni ad exigentem summam cambium melius differt ab alio cessante, seu mandati ad exigentem simpliciter collatum credentibus, nam mandatum in litteris cambii est pars ipsi contractus cambii, adeo utqueque pars contractus efficiatur status irrevocabilis, iustissimè præsumitur *conf. 348. Bail. & Roc. dec. 173. num. 4. part. 1. item, & cum Rembold. dec. 36. n. 5. Card. de Lac. de camb. diff. 2. num. 3. & diff. 4. num. 8. & seq. ac alios per me abundè citatos in mea Jen. Girata lib. camb. n. 19.*

Ceterum verò alia mandata sunt revocabilia, & prius nobis dictum in nostro *tract. de commercio*. licet in illis cessantibus, vel mandatis rebus, sine mandatis non solum potest revocare mandatum, sed etiam quodcumque exigere summam sibi debitam, sicut in mandatis litterarum cambii, nupotè de parte contractus *Roc. cum Rembold. diff. dec. 36. num. 5. n. lib. 1. part. 1.* Indep. Ductus litterarum vivere solent sub bona fide, iustaque exequitate, quod remittens fecerit iuxta solutum, & continens mercatorum stylium expectat diligentia, que solent adhiberi pro celebri acceptatione, vel solutione litterarum, licet cum mercatorum negotia sunt magis periculosa, quia mercatorum sunt semper in proximo periculo decoquendi, & hoc die sunt solvenda, erat verò non *Roc. de detent. mercat. num. 40. num. 119. De Lac. ad Gratian. cap. 371. num. 19.* Et ubi minus est periculum, ubi nullus agendus *Cephal. resp. 87. num. 11. & in puncto Iustus in consil. post Amsc. de falsis. part. 2. fol. 10. cap. 32. num. 16. vers. quia finis incurrebat.*

Prædictum *Prævia per negotia*. cap. 11. 5. Sic de quo per. 1. Et hæc est ratio, propter quam in commercio erigitur longe major diligentia, perfectior in merita mercatorum, quam in ceteris aliis rebus, & negotiis. Et advertit opone *Ducius consil. 17. num. 2. & 3. punctualiter, & de hoc in consil. post Amsc. de falsis. part. 2. fol. 10. cap. 32. num. 16. & 27. & seq.* Quare et his conclusionibus aptius rectè non posse errare conclusiones ad hunc materiam cambiorum, ni adverteamus punctualiter *Card. de Lac. de camb. diff. 26. num. 12.*

Ultimusque potest præsentem qualicunque nostri mandati subuenit ad alienum differendum de ipsam natura contractus ipsi cambii ex doctoribus supradictis obligatio tenet, & virtutem illamque perinde est de curam in acceptatione litterarum, de solutione intelligitur facta iuxta terminos iuris, videbimus quod si obligaverit ad illam solum curam, vel solum ac potest per se, vel per alium et super late diducitque infestatione præsentationis litterarum faciendi per creditorem solvere debent, nisi allegari pro hoc materia opinione solum punctualiter tenent *lib. 27. 5. n. p. mandati. in cum primam partem mand. cum debet revocari, & Rucam nostram Gratian. dec. 68. n. p. optimè Amsc. locum citatum n. 11. n. 5. & seq. cum illi ibidem citatis, ex quibus etiam deducitur, quantum obvenit *Roc. diff. resp. 8. num. 4. & De Pay diff. cap. 6. num. 11.**

Et nunc procedentes cum distinctione maioris, & parvis moræ exambitionis subuenit arbitrio locum adeo, ex eo quod de iure causam non remittitur, inter quem remittitur cambii creditoris litteras profectione transire, quod sine solum domino est, non solum id de iure præsumitur nullam supra, et eo quod obligatus ad aliud facendum tenetur illud facere solum ad potestatem,

[illegible]

A R G U M E N T U M.

Girardinus cedulae, vel chirographi continentis
cambium Maritimam, an habeat regressum
contra Gravem, si debitor cambii Mariti-
mi effectus facit non solvendo. Et defendi-
tur pro affirmativa.

Et simuliter quilibet Girata sub quacumque cedula, vel chirographo eundem parum effectum, quem Girata sub cedulis cambii, ita ut non adimpletis cedulis, vel chirographis gratis, Giratarius regressum habeat contra Giratorem.

S U M M A R I Z E

1. *Patit spero.*
2. *Guarantia Cambii Maritimi regressum habet contra Guarantem, si debitor Cambii Maritimi infidus fuerit non solvendo.*
3. *Giroa seu littera cambii importat mandatum de solvendo, sive si flossem committi debitoris et si solvendo creditum, et idcirco Guarantem illi non dampnum habet regressum contra Guarantem divi.*
4. *Profructu pignoris locum ubi habetur qualiter pignus fidei sit ubi creditum, vel hypotheca.*
5. *Giroa Civitas importatur a conditione non importat venditionem nominis, et m. 7, l. 10.*
6. *Venditor nominis, quando promissus de exigibilitate statuit ad restitutionem pretii statim in exigendi palle.*
7. *Giroa, licet importet venditionem nominis debitoris, nihilominus statim statim promissus de illius exigibilitate, Guarantem habet regressum contra Guarantem.*
8. *Giroa litterarum cambii per la valuationem importat, nisi tingerent, venditionem nominis debitoris.*
9. *Guarantem sequens desolvent debitoris litterarum habet regressum contra Guarantem.*
10. *Emptor nominis debitoris habet regressum contra venditorem, licet nonnulli venditoris sibi inarguant, nisi promissa fuerit illius exigibilitate per venditorem.*

Liburnen. Girata Cambii Martiani.

DISCUSSION

Sulphuris fa obligare sub cambio maritimo favore 1
Caji ad si folerendum, vel alia huiusmodi S.P. in-
columni navi redere quendam potiorum firmam cum
fina laetia, et emolumentum porta thesorum huiusmodi
contractus ad rationem inter partes convenientem, Caji
de tota, et integra huiusmodi cambialis spectantia
sub eadem custodia veniant esse in hoc verbo.

E per me pagare al Sig. Sindacato il continuare della prefetta firma marittima per la via di prezzo... di principale strada, i ricorsi da me in costante in questa via da detto Sindacato.

Cito.

Quædam in iura, an huiusmodi girata iuxta receptarium styliam, iuxta parat officium, perit carere gi ut, quæ fieri solent sublati, aut cedula planitudo, vel mendacium iudicatum, ita ut semper remaneat Girans attritus ad valitæ celebrationem, quoniam congerit non fuit per Salpium debitorum cambium, maximum folium, vel ipso loco cessat.

Pura in hoc proposito casu, qui verè à meretrice Doctores de hac materia loquentibus taliter inveni-
tur posuè, pro illius decisione delibebimus, partem
penitus erroneam, vel erronea, partem autem partem
siquisve laborantem. Verum orationis omnia credidim
in suis sensu venient non diffidim à ceteris gra-
tis fieri solus hic casus cumlibet nominatim, vel pla-
talis effectum ostendit producere gratiam, de qua quæ-
ritur, & sicut in illis casus generis obligatio inque-
ritur fieri licet complecti, tunc illis non adimplem
habere: igitur contra Gratianum, et volentes per
eam receptam restitui, in eis casus prædicti non mi-
nus tenentur gratiam prædictam carere caritativè ad res-
titutionem debeat persequi prædicto caritativè carita-
tione non soluto, qui credore tota illius Principis de-
bitore.

Violaetur pro fundamentis hinc affundi applicari
 posse jura consuetudinis per Doctores communiter
 traditam, & hylæ, mensuræ metacorum accommo-
 datum, quod nempe gressu sub terra causis de sua
 natura imperit simplex mandatum de solvendo, five
 cessante nonnullis debitoris in unitatem creditoris,
 nempe

nempe pro torrendo, & non pro soluto, an sub ra-
 tione condonata, si collationem consequenter solutio-
 nis à debito assit, & si licet gratis non imple-
 ritur simplex reusnulli adstrictus. Guius ad precu-
 ram: de iuribus, vii ad interdicta, 1a l. ad inuicem per
 Franc. 1086. Jur. Camb. lib. 1. fol. 7. ut, 5. 2a. 2a.
 fol. 18. ubi 198. & 200. 33. fol. 10. Sibi dicit de nouis,
 24. 8. 200. 6. 7. D. Angli de commercio. disp. 1. 200.
 31. 22. 220. pluribus seq. & 209. 3. applicanda ad
 200. 31. 22. 220. 3. 200. seq. & 200. 37. & 28.
 Casar. quæst. pergr. quæst. 40. sub 31. & 2. 2. 2. Bar-
 bichin. 200. 200. 30. Confut. ad Bar. l. 200. 200.
 27. 201. 3. 200. 163. & 164. & 202. de commercio. disp.
 40. 31. 22. & 200. 31. 22. 220.

4. Quæ sunt rationis locum habet in quocunquegi-
za facta fuit ubi apud, et alio graphum, nam
divinitas scriptura operari non potest quia eadem
multo ratio, ad vi quare rationem in quocunquegi-
za propriam naturam simpliciter mandati, ad efflu-
um in nihilum. Cuius, etque alia rationem
aliquam patitur in variis materialibus figuris, ad
tradit per Caroli ad fin. et Confiteri, *Adhuc*, tom.
1. fol. 253, mem. 45. cum sup. *Confiteri*, *loci* in quo
sum. 6. et Confiteri, ad Statut. Urb. ann. 28. art. 3.
mem. 16. et 16a.

Verni loci hae sunt verissima, animum in casu
periculum parum videbatur animalis, qui quia lupis
canibus marinis per neceffia praefatabus venatione
nomini debitoris, & non simplex mandatum de fol-
vendo, vel collatione in gratiam Girami, non Jui-
ta omnia Canibus marinis, & licet non illius condi-
tione subditus, quae confitit in bono, vel malo co-
venit, manifestata fuit in Giramino, ad angus com-
modum, aut incommodum bonus, vel malus even-
tus navigationis cedebat, quod certe allegari non po-
terat per simplex mandatum de solvendo, vel percipi-
endo in gratiam animalis, sed medio vera vendi-
tione Jentum, qui cum transirent 1011 subfian-
ti contractus, & conferunt gradus per me in tota
Magna. Giram. Inter. Camb.

6. Nihilominus potius etiam, quod huiusmodi girata in nostra fide coniungenda importaret amendmentem, ut vane crediderim, nequa negabim, quam in duobus nullatenus repugnans contrarium venditionis nomen debitoris patitur, aut conventionem, quod venditori tenetur de beatus, aut ingratitatem de laico ipsius

7 ^o 7 ac alibi. Cum itaque in eisdem nostris signis præfatare tacite, ne implerent, & ex illius significatione ab universali marcatorum stylo, aut pascuibus monachis hoc patitur, sine contradictione, & traditis per eundem *Sabbatini della aqua* & *Sabbati* 1.

2. & *scilicet*, *sanctis* *numen* 6. & 7. Ex quod clari
comprehensio ex aliis grauis fieri solet in hoc loco
per *sanctis* *numen*, quae licet et necessaria prelo-
ferantur auctori prout interuenit mira cessio in, ven-
tationem auctoris *numen* et radiis per *Sanctis* *numen*.
Ier. 10. quod 4. *numen* 40. & *Sanctis* *numen*. de *numen*.
1. *numen* 6. & 7. *prout*, cum infinitis ab eo lauda-
ti, & per ea, quae pincipaliter radiis in *Sanctis*.

[illegible]

divisa fidei adventum navis posse haberi ingressum à
Gitarano contra Garanti.

Et pro maiori perspicuitatis explanatione advertendum est, quod in cambio maritimi Gicani pro pretio accepto *fimil*, & *femel* vidit, ac aedii pna tui antracae formaliter diluendi, licet materialiter tantum immixti in nimia serpente, itaque pna contractu immixti, secundum aedionem Invenimus, quoniam patet: quod ipse aedior pro pecunia moneta, tamto iura affectuabatur, quam si ipse infertur aedior ad aliquem mutuum pro pecunia moneta contra, ut videtur alibi, obtemperat auctores hanc causam variatam.

Repetitur vocem primi, et secunda associatur Gesta ad aliam diffinire debet ab alius gestis in summam autem topographiam a maritimarum factis, et secundum omnes gestis girari nomen dicitur quoniam tempore tenet de botanica, ac agnoscitur nomen girari, ut in praeterea probatur, ha autem tenet debet in praeterea respectu primi, et secundum contractus, quoniam Jura non differunt ab alius creditis. Verum quia in venditione, et cessione hujus summa maritimi contractus acquiritur iura Jura tenet contractus, necesse abstractionis, ideo in cum varietatem affectuorem manifestum pecuniam ideo, quod habetur delictum casibus una cum primo, sui mercede convenit pro affectuorem fideli petenti, quod equidem periculum navigationis restrictum, ut plerumque ad una finitima, maris, igitur, et praeterea, omnino ad distinctionem a petente inagibetur delictum, quod a primo, et secundo contractibus tantum dependet, adeoque non pernam cum alio nihil communis habet, nisi ad finem potest nam creditor cum maritimi girata potest tantum Jura credi cum lucra, nempe Jura primi, et secundi contractus, et pro ea remota Jura contractus affectuorem; cum enim in nihil lucra Gesta diffinit ab alius, non mirum in ea Girari tenetur de agnoscitur, utam alii Gesta in extera alii Girari.

A R G U M E N T U M.

Quando Mercator mandat correspondenti suo ita-
dum pro suo computo fieri in aliquod For-
um, & respondit fieri similiter fieri, Corres-
pondentis in his peragendis nullam aliquam figu-
ram induit, nisi men Procuratoris Scribentis,
aut mandantis, & scilicet iusta, quam tamis-
si spectat fuit proprio ad ipsum mandantem,
& tunc data de collectione mandantis iussu pre-
dicta peruenit ad Creditores mandantis, & non
ad remittentem, & omnes creditores man-
dantis sunt ex concurrente possunt.

Quamplures hac occasione aguntur notabiles
questiones ad mercatorem utilissimæ.

Item quando canitur habita fides de pretio per Mercatorem; vel an super venditis computat Mercator aliqua pretia ad excludendum aliorum criminum.

Acceptatio laetorum Cambii quando sit revo-
cabilis, & quando non.

Ponderatur etiam, quando tracta, & remitti-
cantur correlative, & ad quem effectum,
& quando adiectus tantum solutioni, vel
conformationi mercium possit agere per soluti-
one, & conformatione.

S U M M A R I Z E M.

1. *Equum iactitriam esse equum seditionis valentius.*
2. *Equum admodum fuisse iactitriam ipsius dicitur.*
3. *Asterismum cognoscendi locum fieri pro addenda significatiue verborum, aut cognoscitur iactitriam mercurii.*
- Seco pro desiderio iacti utitur, nam 4.
5. *Fracturae illa dicitur, qui aliam mandata, foveat dicitur a digne.*
6. *Mandatum dicitur dicitur qui per litteras aliquid facere debet dicitur.*
7. *Admodum dicitur illa de dicitur ab ut dicitur. Iactitriam dicitur dicitur iactitriam generis.*
- Et similiter de dicitur dicitur voluntatem pro prope dicitur dicitur, nam 6.

*Item vnde datus ad exigendum, & remittendum
suumum exstitem, num. 10.*

*Trasfere de ordine, & compes alterius non facit
aliam spem nisi procuratori, num. 11.*

*3. Censum ad quem contrahens spectat reducatur
12. Aliteratore solent contrahere, vel recipere su-
per expressis personarum, pro quibus contra-
hant.*

*13. Procurator pro alio contrahens non expressis man-
dato, non consideratur ut procurator, & sit
interior nemini proprius.*

*Sed respectu mandantis verus procurator dicitur,
num. 14.*

*15. Mandatarius non tenetur de rebus fortibus contrahere
super rebus, mercibus, & pecuniis man-
dantis, & art. 18.*

*16. Transferebat murem de ordine alterius Mandatari-
um non tenetur de preiudicio, vel sinistra spe in
mercibus, sed aliud spectat ad committentem.
Item procedit in eo, qui datus ordinem pro remissa
pecunie sui faciente, num. 17.*

19. Ex solo preiudicio non bene arguitur dominium.

*20. Promittens, licet sit credere, assumit in se omne
preiudicium.*

*21. Per procuratorem acquiritur dominium, & possessio.
Et hoc procedit, licet non expressis mandatum,
num. 23.*

*Si verò confusus, quod voluerit contrahere no-
mine proprio, dominium, & possessio acquiritur
ipso procuratori, num. 24.*

*Sed potest committi a mandante, rebus in rem
acquirere, num. 25.*

*22. Procurator contrahens censetur contrahere in rem
procedentes mandati, licet mandatum non ex-
pressis.*

*26. Creditor habens in manibus communis debitoris ali-
qua bona, super illi premissis extrinsecus alius credi-
toribus in rem condandis, & gradu transferebat.*

*27. Ex subsecutione traditum vel emptum solus men-
datus arguitur procuratorem talisque contrahere
illius nomine.*

*28. Gratia, sine ulla soluta mediante pecunia non tenet
principatorem contrahentem mandatum.*

*29. Ut in rem remitti pecunie, ubi contrahens venditur.
Et hoc procedit in rebus eiusdem interpositis,
num. 30.*

*31. Dominium in corporalibus non transferretur, nisi cum
traditione vel, in incorporalibus vnde vnde casu
sine, qua sit loca traditum.*

*32. Cessio aliquando sequitur verba legis obsequi sol-
li hominem.*

*Prout in causa venditionis numeris, aut jure in
corporationem, num. 33.*

*34. Cessio intelligitur tacite soluti, vel tradantem scri-
ptura, vel instrumentum crediti.*

35. Alius tribuitur mandanti, & non mandatarius.

*36. Mandatarius agere potest actione pecunie mandatis
in rem mandantem pro mandati impensu fa-
cto, damno, et interesse passu in eoque
mandato.*

*Similiter si committens non providerit in tempore
sua responsione pecuniam premissam pro taxa-
tione mandati, num. 37.*

*38. Procurator non potest a contrahente recedere, vel
illam invocare in preiudicium mandantis, &
num. 40.*

Nisi contrarius voluerit mandantis, num. 41.

*Et talis est, quia per alium a mandante su-
um commissum cessat in eo omnis facultas,
num. 39.*

*43. Contrahens nominatus non potest recedere, neque re-
vocari, licet distincta causa finit.*

*Intelligit, ut sequitur hic, de causa finali intro-
ducta, sicut in causa finali introducta.*

*43. Credito, vel potest, quod tacite intelligit ex natura
rei, vel in rem (sicut dicitur soluti, sine condi-
tione expressa), & coherentem inter alii.*

*44. Mandans alteri aliquid fieri ex natura mandati
intelligitur obligatus ad providendum pecuniam
necessariam pro adimplendo mandato.*

*Vel ad revocandum mandatum cum omni im-
pensa, damno, & interesse, num. 45.*

Cassius, de Commercio, Tom. 1.

*46. In contrahendis nominatus nunquam acquiritur alio-
rum voluntas, vel respectus, vel conditio
sive causa, ut ab casum.*

*47. Post dissolutionem omnia iura, & actiones transferuntur
in traditorem in rem legalis expressis.*

*48. Alii non personales moveri non possunt contra tra-
ditorem singularem successorem bonorum, &
rationem sui debitoris.*

*49. Fidei de pecunia quando constituitur habita per mon-
tatorum, & de quibus illa arguatur, & num.
50. 51. & 52.*

*53. Fidei quando habita sui de pecunia, Aliteratore non
licet habet preiudicium super re vendita, licet
adit expressis.*

*Et assignatur ratio favore commercii, num-
er. 54.*

*55. Acquisitio l. 5. rno. de Testam. l. 6. certum pecu-
tur quando pecunia, & quando non, & nu-
mer. 56. 57.*

*56. Acceptans litteras tamē, sine mandato non va-
netur obligatus, si ante acceptationem mandatis
sine datur litterarum datus.*

*59. Mandatum de solvendo sui traditori est semper
revocabile.*

*60. Acceptans litteras tamē prefatas ab aliquo,
qui est traditor mandantis, vel traditoris li-
teras, tenetur eas solvere, sicut per Daturum
litterarum tenetur solvere mandatum de sol-
vendo, quia tali mandatum erat irrevocabile,
& num. 61.*

*Et hoc procedit non solum in prefato, qui est
traditor Daturis litterarum, sed in prefato
re, ad quem spectant litterarum, & incommu-
tando remissa, num. 62. & 63.*

*Sed si, si littere acceptate prefatas fuerint ab
eo, qui erat tamen adhibens solvendo, num.
61. & 64.*

Et assignatur ratio, num. 61. 62.

*62. Adhibens solvendo non potest agere, neque alium
alium acquirere.*

*Neque potest acceptantem litteras sibi obligare, vel
alium, num. 65.*

*65. Adhibens litteras solvendo, vel assignationem mor-
tuum quando, & quando post acceptum solvendo,
vel assignationem mortuum.*

*67. Procurator in rem, & causam propriam constitu-
tatur ut principalis Dominus, & potest omnia
agere, quae possit ut principalis contrahens, na.
67. & 68.*

*70. Traditio quando est soluta correlative ad remissam,
quod, licet Traditor acceptantem litteras tamē,
potest revocare solvendo, si remissa non
fuerit adimpleta.*

*Declinatur quando traditio transmissa promissa, &
quando non, num. 72. & seq.*

*Flourens, seu Liberton. Liberum Cambil
de Gnaequis.*

DISCURSUS LVI.

LA maggior disgrazia, che hanno alcune volte le
Cause Mercantili è che siccome concorrono este
formale particolar, utitur ex Mercanti nel con-
trattare, poco inteso de' nostri Professori, seghonfi
quelle per lo più tenemere, per la loro decisione,
al giudizio de' Mercanti, i quali licet siano più do-
gli altri la moralità della loro negoziazione; ma
non intendono per la propria sostanza, ed essenza
de' loro contratti, e così secondo quello, che appren-
dono per equità, col solo loro naturale, proceden-
do a risolvere tutte le differenze, che spesse volte è
inconveniente nel negozio, e particolarmente nelle mu-
rie de' Cambil, quando per altro è tanto discutibile
in simile giudizio, intanto l'equità non è mai quel-
la, che può suggerire il proprio cervello, *Caren. cap.
soluti. 179. la seconda numer. 57. 58. Goh. cap. 59.
numer. 10. & cap. 57. numer. 40. 41. Pals. de iur.
dir. possit. Rub. 14. annu. 1. numer. 5. ubi traditur
na enim, & pro volente non ad parit normam re-
gulamque formam, non equitas, sed iniquitas est, e
se non è bene instruito dalle nostre Leggi, e nego-
lato colla scorta de' più insigni nostri Giurisperiti,*

N loco.

fiando il avvenimento de' nostri Maestri, riportati dal *Gravien* al cap. 639. num. 26. § 27. *Strach. de mercat. de Quomodo in conf. mercat. procedendum sit* num. 1. & al' *gratificatione* *Strach. de falsisf. cap. 37. n. 216 per 1.* involsio in otre contro quella equità dei mercanti il *Capitolo* n. 1. n. 4. de *Justit. & Jur.* che vien seguitato dal *de Prati Conf. 89. num. 36. lib. 1.* soggiungendo il *Calvini* de *acquir. lib. 1. cap. 1. num. 27.* non essere impresa, nè men così facile agli stessi Dottori, il saper rinvenire bene questi equità, tra quello, che dà maggior credito e i parenti de' Negozianti è il volere favorire, che i Tribunali più celebri del Foro Civile nelle materie Mercantili, sogliono esplorare il loro sentimento, e secondo quello, regolare la loro decisione, lo non nego, che per intendere la forza, e il vero senso de' loro coati, sentenze, e carteggi, praticato generalmente con qualche scurezza, e con termini non per lo più e che professe le Mercanzie, e poco istruiti d' *Gravati*, non si debba incontrare il loro giudizio, anzi ciò è necessario per appendere le cognizioni de' termini, senza la quale nè meno potrebbe intendere le materialità del loro operare *Rat. decif. 28. num. 1. per 1. per part. 2. rit. Corr. decif. 41. num. 17. 18.* dove dice eucora, che le parole dei Mercanti si devono prendere, e intendere, come essi le intendono, e osannamente: *Senten. de Prati. conf. 181. num. 9. 10. lib. 1.* ma il decidere poi quello, che riguarda l'essenza, e la qualità delle obbligazioni, che dipendono solamente da articoli legali, deve essere solo la Provocazione de' più esperti, e prudenti Professori, secondo l'avvenimento de' *Capitoli nelle sue istruzioni perpart. quall. 41. num. 18. e de Mandat. Anfeld. al decif. 72. num. 25. & segg. & in distict. general. num. 45.* al quale tocch' ora noi sono succeduti nel suo *decif. 41. num. 17. de Commercio. Rat. per Sal. 24. decif. 111. num. 28. & part. 12. rit. decif. 72. num. 36. & 37.* Dovendo così finire principalmente di indicare il caso, che accade in pratica e quella specie di contratto, che meglio pare adattare, e con cui vien posta e decidere tutti quei dubbi, ed articoli, che possono equamente tra le parti, per ledere, o togliere lo stesso di esse la presente obbligazione, come pure ci avvisa lo stesso *Mandat. Anfeld. al decif. 2. num. 1. de Commercio.*

Se così fosse succedeva in quelle cause, facilmente si mi avango e credere, che non avrebbe ella fornito quell' edito contratto, che ha avuto dal gradajo de' Mercanti, quantunque lodevolissimo, non solo per l'intelligenza della loro professione, quanto per la loro ben nota integrità.

Ma giacchè non è localmente chiusa la strada, che non si possa sperare qualche rimedio alla Sventura già detta, anzi bastando, che la ragione de' miei Principali possano giungere alla sola villa de' Illustrissimi Signori Andotti della Consulta, soggetta di comune prudenza, e di sommo utilimento, perchè si possa da essi ottenere la riparazione di ogni loro gravame, procurerò più brevemente, che mi sarà permesso, di recare qui in distict tutte le ragioni, e fondamenti, che affondano i suddetti miei Principali, con rispondere altresì e a' motivi douamente addotti a favore degli avversari.

Dal, che per decidere gli Articoli Legali in questo Contratto Mercantile, conviene prima chiarirli nel sua specie più aderibile al caso: vediamo dunque qual contratto principalmente sia il presente passato tra i Signori Guadagni de' Livorno, e i Signori Cambiagio, e Piana de' Venezia, non altro a mio credere, che contratto di mandato, o quello esattamente appurato dal carteggio tra loro seguito: Ondevano in fornire i Guadagni al Signori Cambiagio, e compagnia di tante in buone soldi 3000. del sole, e ricevere loro la valuta, o prezzo di questa Tratta in Livorno, col loro credere, e per consegna, promettendo inviare loro i Receipti, pagabili in contanza effettiva, o pure di addattare ad altri il tutto per il compimento della medesima Tratta.

Accettato dal Signori Cambiagio, e Compagnia un tal ordine, e l'ebbero prontamente nel caricamento la Tratta per Leone da' Signori Betti, e An-

tonetti, e con antecipe poi l'evento del prezzo ricavato dalli medesimi in Lettere de' Cambio, con trattenerli la provvisione, e premio dell' anticipazione fatta per il debito delle Lettere, in veri termini dell' ordine, che avevano dello Bar del credere: Avendo dunque inteso operato i Signori Cambiagio, e Piana, per Ordine, e Mandato de' Signori Guadagni, non si può negare, secondo i primari legali, che non abbiano i primi in tutto il perfetto negozio, fatta figura di Procuratore, e i secondi di Mandato, allorchè il Procuratore non è altro, che una persona, quale adempisce gli ordini del suo Principale, *Text. in l. 1. §. mandata. Beriaz. de clausul. clausul. §. alibi 1. num. 1. Altimor. de nullit. contract. lib. 3. cap. 30. numer. 98.* ed ogni volta che da una voce stesso ed no' altro e fare qualche cosa l' intende subito avergli dato un Mandato e tra quello, che gli ha ordinato di fare per il *Text. in l. 1. §. mandata. Rat. Gen. de Mandat. dec. 48. numer. 5.* Quello contratto di Mandato è ed tutto simile a quello, che figurano *Dec. ruffi. 430. Card. Anton. de Loc. al Gravien. cap. 500. Card. de Loc. de 25. de credit. Peta distict. 38.* ed altri in uno, il quale ordina ad un altro suo Agente, e Corrispondente, di consegnare qualche genere di Merco, o Robe, e di trasferire la tal cosa, o ad altri, nel quale caso, che compra le merci fa figura di Procuratore, e chi ha ordinato la compra, è mandante, secondo le dottrine espresse nella *l. §. vero, §. Si mola mandatoris, & l. qui recipit, §. Cum hares, l. §. mandate 45. §. mandata.*

Tra quello dunque, e il nostro caso non possa alcuna differenza essenziale, perchè nel caso de' suddetti Agenti si tratta di un ordine dato per comprare merci, e nel caso nostro a far un Contratto, che è di Cambio, il quale, secondo una gran parte de' gravissimi Autori, si riduce a Contratto di Compra d' una specie di denaro, e secondo quella opinione la parte del caso presenterebbe con tutte le sue circostanze, ma così, come vogliono altri, il Cambio non permette di denaro con altro, o altro Contratto intromesso, o pure Misto, o Locazione, o finalmente come vuole il nostro *Text. de Camb. de 1. quall. 11.* un Contratto sommato speciale, e distinto da ciascun altro detto di sopra, che ciò poco giova per stabilimento, perchè e qualunque specie si riduca, non può mai contare altra differenza tra un caso, e l' altro, se non che nel caso figurato da suddetti Dottori, si tratta di un Mandato per una compra, e nel nostro di un Mandato dato per una vendita, o Misto, o sia qualunque altro Contratto, a cui possa mai ridursi il Cambio, ma sempre nell' uno, e l' altro caso tra colui, che dà l' ordine, e quello, che lo riceve, vi sarà il Contratto di Mandato, niente più sopportando, che la cosa, o negozio contenuto, sia prestato uno, che un altro Contratto, e in termini poi più generali d' uno, che vien dato l' ordine di comprare, e trasferirgli una quantità di salme di Grano, con significargli il modo di riceverli del prezzo; sommare la *Rata sopra di Genova de' Mercatori. alle decif. 125.* che non vi sia passato tra il Committente, e colui, che ha provveduto il Grano, altro Contratto, che del puro Mandato, e così ancora stabilisce la medesima *Rata alla distict. de 1. e con esso Rat. de mandata. num. 45. & 46.* in un altro, che avea dato ordine di ricevere, e ricevergli insieme una quantità di denaro, edo ritenere pure di rendita lo *Strach. de Commercio. §. 1. Glis. §. 1. num. 400. al 407. & §. 3. Glis. §. 3. num. 1.* e in tali altri simili d' uno, che fa la causa d' ordine, e d' ordine di un altro *Committ. contract. 180. num. 7. & segg. 20. Anfeld. de Commercio. de 5. num. 14. & 35.* e intanto procede, ancorchè il Mandatario abbia contratto senza esprimere il Mandato, e l'ordine del suo Principale, come appunto si succedeva nel caso nostro, essendo stile de' Mercanti, intercedere per motivo di prudenza, il contrattare senza specificare la persona, per cui fanno il negozio, come avviene *Perf. conf. 91. lib. 1. Mandat. Anfeld. al decif. 30. & 32. de Commercio.* nelqual caso il Procuratore ha ben l'obbligo e nome proprio, come principale Contrattante, sopra colui, con cui ha contrattato,

14 ma rispetto al Mandante, quella omissione del nome nel contratto, s'incute allora la natura del contratto di Mandato, piuttosto che il Procuratore, e il Mandante, *Re. dec. 157. num. 3. & seq. 167. part. 1. recens. Berar. dec. 892. num. 6. Sord. dec. 365. Alvar. de iur. lib. 7. tit. 18. num. 6. voss. de iur. lib. 3. tit. 17. D. Anfeld. de Comm. disp. 30. num. 31. & 31. De Luc. ad Gal. de Procur. par. 3. cap. 1. num. 4. Item Hermisd. ad l. de iur. lib. 4. Glif. 5. num. 7. & 8. cum seq.*

Per schiarire questo nostro fondamento, negati Signori Avvocati Contrari, che i Signori Cambiagio, e Piuma, abbiano fatta figura di Procuratore, almeno nelle rimesse da loro fatte a i Signori Guadagni, non pretendendo in primo luogo, che feco fosse vero, rispondere all'atto fatto da' detti Signori Cambiagio, e Piuma, perchè dovevano essi, per imbarcare i Guadagni, trattenerli i recapiti, che fossero di proprio loro conto, e non del suddetti Guadagni, altrimenti quelli verrebbero a ricevere la soddisfazione, e rimborso della Teuta, col proprio dan denaro.

To secondo luogo, che se fossero stati semplici Mandatari i Signori Cambiagio, e Piuma, non si farebbono nella Lettera del 19. Agosto 1709 molti altri folleci del recapiti per il pagamento della Teuta, quello, che più importa, con parole dirette alle loro persone, *170. Se preste a risposta provvederete i recapiti in forme rispettive ai capitoli, come restano negoziati al vostro ordine S. P. il faranno tali, le difese dovete farle la Vostra signoria, avere data e fin per voi imbarcare i carichi, ma non everebbero lasciato il peso, e premura a chi li fosse dovuto rimborzare del pagamento della Teuta, o almeno una tal sollecitazione, e premura li everebbero espressi con parole dirette a favore della Signori Perito, se da quella, come Procuratori del Signori Guadagni, avessero negoziato le Lettere per la rimessa.*

L'uno, e l'altre obbligazione, sia detta senza derogare all'eliminazione, e concetto, che restano i Signori Avvocati contrari, non ha alcuna sufficienza, perchè rispetto alla prima non è, nè può giustamente essere incomputabile, che uno, come procuratore, contrari in Cambio e nome del Mandante, o poi gli rimetta il denaro imborso da color, che ha fatto contratto, o quantunque in questo caso succeda, che i recapiti, e la rimessa si fanno per conto proprio del Mandante, e non del Procuratore, e per conseguenza venga il mandante a rimborzare il proprio, ciò procede solamente per la qualità, e natura del Mandato, come si mostra largamente coll'esplicazione già sopra addotta, di chi riceve il mandato di vendere qualche genere di merci, e di trasportare a lui stesso, o ad altri il denaro proveniente dalla vendita, nel qual caso che può dubitare, che la rimessa, e i recapiti non debbano essere per conto proprio del mandante, e quale considerazione vi farà, che venga questo e rimborzare il proprio denaro rimborso del Procuratore, e da simili termini appreso di chi elige, e contenta, abbiamo abbondantemente sopra provato con le dottrine patenti, che non le agli altri figure, che di semplice Procuratore.

E tanto è ciò vero, che la rimessa suddetta scadeva allora e pericolo da i Signori Guadagni Mandanti, quando non si potessero incolpare i Signori Cambiagio, e Piuma di qualche colpa, o negligenza, o per non se col. ufficio specificamente affidato il peso, perchè il Procuratore non è un conto del caso fornito contingere sopra la Teuta, o denaro del Mandante, trasportando a lui suo mandato, come apparentemente dico il Tizio nella l. di Procurator e C. mandati. *Anfeld. disp. 30. num. 31. de comm. Tufin. lib. 4. tit. 1. art. 57. Dec. 109. 5. e in veruna di che trasfuso*

15 qualche genere di merci al nome del suo Corrispondente, *Rota Rom. de Mercat. dec. 105. num. 4. & dec. 174. num. 3. e potenzialmente in termini di uno, che aveva dato ordine per la rimessa, Scene de comm. 6. 2. Glif. 5. e nu. 470. voss. ad 407. & molin. in 5. 3. Glif. 2. nu. 1. & seq. e deve essere mallevato d'ogni danno, che per cause dell'eliminazione del mandato gli fosse occorso, *Rota Rom. de Mercat. dec. 170. num. 3. & dec. 174. cum 3. D. Anfeld. disp. 31. num. 24. & disp. 32. num. 2. 31. 4. & seq.**

Claros. de Comm. Tom. 1.

Dunque se il pericolo veramente era del Signori Guadagni, colla anche l'argomento, che si faceva a favore di i Signori Cambiagio, e Piuma, come presuppone in loro il pericolo della rimessa, oltrechè l'argomento, che si ricava per provare il danno dal pericolo in che lo corre, non è indubitato, come costantemente si asserisce in contrario, me è sempre fallace, *Sprelli. dec. 119. num. 40. & 43. Borden. coll. 49. cum 115. & 120. Alvar. sen. rasi. 9. num. 27. & plurib. seq. e vi è il Tizio espresso nelle l. Sord. Luper. ff. de periculi. & remedi. vel vendi. considerato da me e questo proposito il disp. 38. numer. 21. 14. & 15. de Comm.*

E' però veni nel caso nostro, che il pericolo della rimessa spettava a i Signori Cambiagio, e Piuma, perchè ognuna, colla provvisione solita, e secondo l'ordine avzone se ne erano assunto il pericolo, con far del credere, come distingue benissimo e questo proposito Scene de Comm. 2. 2. 2. glif. 3. e num. 400. & in 3. glif. 2. numer. 1. e Non del disp. 38. num. 8. de Comm. anzi da ciò più evidentemente colla, che il pericolo della rimessa per natura del Contratto spettava a i mandanti, e non a i mandatari, altrimenti sarebbe incompatibile la promessa del credere, con cui i Signori Cambiagio, e Piuma, everebbero fatto sicuri, ed assicurazione e loro medesimi, ed al proprio suo danaro, e a loro, o per conto proprio, spettava la rimessa, qual' assurdo è stato considerato da me nel caso disp. 14. num. 12. de Commercio.

Venendo ora al secondo obbietto, si deve considerare, in primo del medesimo, che non era punto rilevante la sollecitazione, o pensiero, che aveva i Signori Cambiagio, e Piuma di i recapiti, perchè essi avendo con i Signori Beni, e Amosari contrattato il Cambio per Leone, senza spargere loro il mandato del Signori Guadagni, come si osserva, dissimulando, rimanevano incerti essi obbligati e nome proprio, secondo le Dottrine, e le ragioni sopra allegate, ma non facevano per questa obbligazione nata loro sollecitazione dal non avere espresso il mandato di essere, rispetto a i Signori Guadagni, semplici procuratori, come ho sopra premessamente provato.

Potrebbe, dunque non risolta, che il denaro della Teuta di Leone imborso da i suddetti Cambiagio, e Piuma, come veri Procuratori de Guadagni, restò di conto proprio del medesimo Guadagni, perchè col mezzo dei detti suoi Procuratori ne acquistavano la proprietà, e il dominio, ed essendo il possesso, così per il Tizio nelle l. Communi 6. 1. & in Glif. 6. 1. 1. 5. Per Procuratorem ff. de acq. poss. li quali, se li volessero intendere, che parlino nel caso, che il Procuratore abbia contrattato col'espessione di altri nome, queste risposte poco suffragerebbero, perchè tutti Dottori comunemente affermano, che il Contratto fatto colla non, che aver il mandato precedente, s'intende essere stato da lui fatto e nome del Mandante, come fosse stato espresso il mandato *Re. dec. 157. num. 3. 4. 5. & dec. 167. part. 1. recens. Berar. dec. 696. Sord. dec. 393. num. 2. Anfeld. disp. 30. num. 32. Alvar. de iur. lib. 7. tit. 18. num. 6. 7. & sequenti. Sord. dec. 365. De Luc. ad Gal. de Procur. lib. 3. cap. 1. num. 4. Sabell. de verb. Procurat. num. 1. e per questa ragione la proprietà, e il dominio della cosa acquistata dal Procuratore si ha nel mandante, benché non abbia egli contrattato espressamente a nome del suo principale *Caldas de cap. 20. numer. 16. 17. Rota. Barren. dec. 13. num. 16. 17. decif. 67. num. 2. & decif. 127. num. 8. 9. & dec. 200. num. 2. Rota. l'ariff. in res. 19. n. 2. & seq. lib. 2. de mandant. num. 31. n. 108. e d. Berar. 614. n. 13. Rota. Florent. cit. Urzelli dec. 1. n. 25. Pila de iur. 38. n. 52. & 53. Anfeld. Hermisd. ad l. 48. glif. 5. n. 7. & 9. pienamente non nel disp. 43. num. 55. de Comm.**

Né offuso alcuni Autori, quali possono essere contenti, perchè il loro denaro procede, quando il Procuratore, non ottiene il mandato, ha contrattato espressamente e nome proprio, nel qual caso è certo, che il dominio, e possesso della cosa comprata non si può acquistare al Mandante, perchè quale non è stato fatto il Contratto *Re. Rom. de Mercat. dec. 127. numer. 8. voss. ceteros. & decif. 67. numer. 6.*

N c Her-

remittit Cod. de Procurator. Valentini, conf. 73. num. 46. *Admir. de iura. lib. 2. cap. 15. numer. 7. Con. de de Procurator. quest. 2. cap. 4. numer. 33. Con. allegat. 33. numer. 70. & f. p. Admir. conf. 200. numer. 40. & f. p. de iur. 79. numer. 1. part. 1. & de iur. 386. num. 1. & 2. part. 13. & de iur. 310. num. 4. part. 14.*

Presuppone dunque anzicchè, vanto e terra tutti i fondamenti della Signori Avvocato contrarij, perchè è vero, come ho evidentemente mostrato, che il Signor Cambiaggio, e Piuma non abbiano fatta altra figura, che di Procuratori, con qual'azione mai possono trattare essi di far rescindere, e s'avocare le contrattazioni passate tra il Signor Gaudagny, e i terzi persone, cioè il Cambio fatto con la Signori Berti, e Anselmi, e la compra poi della grana delle dette lettere, mentre per rescindere bisognerebbe, che vi controbile la volontà de contrattanti, che sono il suddetto Signori Berti, e Signori Perelli, e non quella del Signori Cambiaggio, e Piuma, che sono stati interposti nudi Procuratori del Signori Gaudagny e passate li suddetti Contratti, come puramente Oloa de iur. citat. 8. quest. 1. numer. 27. e se la Signori Cambiaggio, e Piuma hanno mezzo e mezzo il suo denaro per esecuzione del mandato datogli da detti Signori Gaudagny, non ritrovo in iure, che abbiano altra azione, che quella vien detta *contraria mandati* contra la gaudagny per il rimborso di tutto quello, che hanno pagato, e sentio di danno in aver eseguito gli ordini de' suoi Principali, ma non è più lo loro potere di far rivocare, e rescindere i contrattanti già passati, e continuati per loro mezzo, e i suoi Principali mandanti, e terze persone, come puramente ho mostrato sopra.

E quando anche li volesse disputare la presente causa fuori de' suoi propri termini, in cui dovelli esse discutere, ed è stata fin' ora discussa con tener dietro al traviale degli Oppositori.

Pure in niente altererebbero i fondamenti da loro addotti, come mostrerò in appresso.

Cominciamo in primo luogo gli Avversarij e volerli far fuori dalla competenza degli cti, allegando, che li Signori Cambiaggio, e Piuma intrinsecamente hanno fatto la tratta per Lione, e la rimesca per Livorno, in quanto gli sono stati promessi li ricapi di Signori Gaudagny per dover compire la detta tratta, e senza li quali certamente li Signori Cambiaggio, e Piuma non avrebbero contrattato, ed fatta la rimesca in Livorno, e non avendo avuto il suo effetto li ricapi, dovelli ancora risolvere l'anzichè, che hanno fatto, e operato li Signori Cambiaggio, e Piuma, e per conseguenza anche l'ordine dato per la rimesca in Livorno, portando così la causa degli uni contrappositi, che dove manca uno viene e risolvere l'altro, anzi mancando (li poteo aggiungere detti Signori Avversarij) l'effettuazione de' suddetti ricapi, come causa finale, che sempre vien da Donatori riposta esser quella, senza la quale una delle parti non avrebbe contrattato, deve per conseguenza cadere e terra anche ciò, che è stato in riguardo di quelli operato del Signori Cambiaggio, e Piuma.

Io non posso veramente negare in altrano la verità di quelle conclusioni, nè voglio, benchè potrei per qualche ragione contenderlo, unagare tampoco io siamo in termini di contrappositi, e causa finale, il di cui effetto regolarmente, come la mancanza d'uno de' contrappositi rovina tutto il complesso delle convenzioni, e contrattati, e chi ha adempito può agire alla rescissione del Contratto, e ripetere quello, che gli dàno all'altre parti per adempimento suo proprio per l'azione nominata da nostra *Condizione ob causam*, ovvero, *fine causae*.

Ma basterà per rispondere bisogna prima considerare se qual sorta di contratto noi siamo, seim contratto nominato, o pure innominato, e se essendo nominato un contratto nominato, se li detto, o *contrattazione della causa finale*, o d'uno degli uni contrappositi riguarda qualche parte d'istesso, e fuori totalmente della sostanza, e natura di quel contratto nominato, che vien fatto delle parti, o pure un patto intrinseco, o essenziale al medesimo contratto nominato, perchè se li detto, o mancando l'istesso seguisse tutta un patto, ovvero, *fine causae*, Tom. I.

no estrinseco, e non essenziale naturalmente al medesimo contratto, all'ora per il suddetto stesso si risolverebbe tutto il corpo, e complesso del contratto, ma se per lo contrario il detto, e mancando fosse stata in un patto intrinseco, e naturale al medesimo contratto, allora il contratto non può esser risolto, ed rescindendo da un solo de' Contrattanti, e chi ha adempito deve agire contro l'altra parte inosservante per adempimento all'adempimento, o al pagamento dell'interesse, altrimenti non seguiterebbe, che esse le vendite, locazioni, e simili si dovessero risolvere in ogni volta, che il compratore dentro il termine stabilito non pagasse il prezzo al venditore della cosa venduta, o che il Palerme non compisse a suo luogo, e tempo le mercedi agli Operai, perchè nelle vendite la causa finale da chi vendi è fatta dubbio l'aver il prezzo, e la vendita si corrisponde alla promessa del prezzo, mentre non vende, perchè l'altro gli promette di dare il prezzo, così conosce che promette di operare lo fa per avere le mercedi, senza la quale non avrebbe certamente permesso di rinviare, come tuttodì provamente vien corrisposto e maraviglia da Monsignore Rota, nelle sue *disposizioni de iur. leg. al cap. 14. del num. 7. fin. al num. 10. con molti Dottori da lui citati, e non altrimenti in una Libreria. Libreria Cambi de Atergum*.

Essendo però Noi in un contratto di Mandato, che è nominato, e trattandosi altresì d'un patto naturalmente aderente alle nature del detto contratto, quale è sempre quello, che naturalmente in virtù delle legge s'intende essere indetto nel contratto, benchè non fosse stato espresso dalle parti la *causa contraria* di contrattati, *Empe. Atergum. conf. 37. num. 27. e documentato al Mandato de iur. & amb. lib. 1. tit. 13. f. p. per iur. praeque numer. 1. & plur. f. p. art. 13. e con nel nostro caso, perchè chiunque dà il mandato a qualcheuno di fare una compra, o altra cosa e suo nome, per natura del medesimo mandato, benchè non vi sia altro patto espresso, è tenuto a provvederlo del denaro per poter adempire, e perfezionare la cosa ordinata, e però può agire in questo caso il Mandatario contro del Mandante per l'azione propria di *mandati*, secondo il *Teg. della l. f. per iur. 13. f. p. & l. f. p. mandati*, e similmente quando dal Mandatario fosse stato eseguito il mandato con il proprio denaro, è tenuto per natura del medesimo Contratto il Mandante a restituire il Mandatario, non solo d'ogni spesa, che avrebbe fatta, ma d'ogni altro danno, che avesse patito, condannandogli a quello effetto la legge la medesima azione di *mandati* contra del mandante per la *sentenza l. f. per iur. 13. f. p. la l. seguente*, ed altri *Teg. e Docum. Episcopali* e questo proposito nel §. e per pro.*

Traendosi dunque, come lo diceva, d'un patto contrattuale alle nature del nostro contratto di mandato, non potrei li Signori Cambiaggio, e Piuma agire per la rescissione del contratto, e di tutto ciò, che hanno operato, ed eseguito in virtù dell'ordine del Signori Gaudagny, ma solamente all'adempimento, o se l'interesse per non essere stati compiuti i ricapi da loro richiesti per *Ligne Admir. Rota. a d. cap. 188. al n. 4.*

E di ciò facilmente si viene ad intendere per qual ragione ne contrarij nominati non si può mai permettere l'azione revocatoria, o rescissoria del contratto, o come vogliamo noi dire la condizione *fine causae*, ovvero ob causam, come per verici li vedeletrasgabilmente negata dalle l. 1. f. de iur. per iur. ad cti. contrattati allegati dal *Narr. conf. 191. num. 2. Admir. de iur. & amb. lib. 1. tit. 13. f. p. in fin. Interim. ad l. 1. f. de contrattati. conf. de iur. & causae non soluma *Teg. Ric. 365. fol. 1033. Interim. in verb. contrattati. Admir. conf. 1. num. 6. tom. 1.**

In oltre, quando anche si potesse pretendere nel caso nostro, che le suddette condizioni *fine causae*, nel *caso data*, e *finis* camperchero al Sign. Cambiaggio, e Piuma contro li Sig. Gaudagny, mentredimmo essendo subito passate dopo li decessi del Sign. Gaudagny li attori, o sia poi di eleggere le suddette lettere accitate dalli Signori Morales ne' Signori Deputati per li *Creditori de' medesimi Gaudagny in virtù di Collazione*,

ipso fare fatta dalla legge per il *Tello nullo*, *transfere* 17. §. de rege. *Arthur. Merita*, de pign. lib. 4. §. 135. non. 2. *Rati. de Decretis*, no. 97. numer. 197. & §. 9. *Rot. dec. cap. 31. p. 9. rector. Alf. conf. 130. non. 1. Valer. de translat. ca. 4. quod. 8. non. 37. et si non si potrebbero le suddette azioni, o condonazioni imputare contro il suddetti Signori Capitani, come singolari successori nelle beni ragioni, ed azioni del suo Capitano, e non per altra ragione, se non perchè queste azioni, o condonazioni, sono meramente personali, e perciò solamente permesse contro la persona di chi ha comprato, e non contro terzi, o successori singolari per il Tello allei notabile nella *ca. cum proventus C. de rer. permu. Alf. conf. 37. non. 39. 40. & 45. Card. de Lot. de Empion. & vendit. diff. 20. per i. ut. Sicut. Sicut. conf. 68. n. 10. 11. lib. 2. *Gab. conf. 133. non. 16. Supr. conf. 4. non. 33. & conf. 48. numer. 19. & 20. Altimar. de nullis. contrall. part. 1. cap. 16. non. 61. fol. 72. il qual Tello dispensa in un caso più dubitabile, cioè d'un Contratto di penzione, che per sua natura è irrevocabile, e annette le penzioni, quando dall'altra parte non è stato adempito il contratto.***

E se si opponesse, che questa conclusione abbià solamente luogo, quando veramente era passato il dominio della cosa penzionata in colui, che poi l'ha alienata in un terzo, o sia per la fede avuta dall'altro della cosa comprata, come pace, che voglia specialmente il d. Saccio, ovvero perchè già dall'una, e l'altra parte si fosse vicendevolmente adempita la penzione, ma fosse poi stata da una parte evasa la cosa data per comereambio, nel qual termini parte il Gobius, perchè altramente non s'ebbono potuto il dominio non si potrebbe negare la reintegrazione, che è un'azione reale.

E' troppo facile la risposta, perchè nel caso nostro è troppo chiaro, e manifesto, che li Signori Cambiagio, e Pioma abbian evasa fede delle transazioni de' recipi, e del loro danno effio, e questo assunto si prova con più argomenti.

1. Primamente della fide girata delle lettere di cambio procurata da essi immediatamente in testa de' Signori Guadagni, e della generale trasmissioni delle stesse lettere, acchè eversore li Guadagni prontamente in mano la cambiale, il che habbiamo per mostrare, e convincere le nostre conclusioni avute dal SS. Cambiagio, e Pioma nella loro fede, ma molto meno il conoscere questa delle lettere di cambio fatte dai detti Signori Cambiagio, e Compagnia, e particolarmente in quelle del 17. Agosto, dove anche per la trasmissioni delle recipi promessi per compier le tratta per Liene già viene acquistata de' suddetti Cambiagio, o Pioma la dilazione d'un'altra posta, tri, e se per te a risposta prova, che se li recipi si faranno tri, in difesa dovere fare la posta seguente, quando per altro basta in ire per indur questa fede solamente la consegna della cosa fatta dal Venditore senza prima averne in mano, o almeno nell'istesso tempo il prezzo, secondo la più vera, e comune opinione de' Dottori riferita, e seguita dal *Alf. conf. 10. & conf. 433. numer. 14. Baldus. ad Roman. conf. 7. numer. 33. Sicut. conf. 5. numer. 16. & sic. per contratt. com. 1. Altimar. de pign. pign. pag. 70. n. 4. Altimar. conf. 9. numer. 7. item, 1. *Merita de pign. lib. 4. quod. 47. non. 5. Altimar. de nullis. contrall. tom. 2. p. 15. non. 61. Chiriac. de off. 75. vol. 3. overto era benchè breve distanza non solo di pochi giorni, ma etiam di poche ore al compimento del prezzo, come asserivano senza contrasto il *Alf. de illa conf. 10. numer. 18. & conf. 343. non. 10. & conf. 433. numer. 25. Baldus. ad Roman. conf. 7. numer. 13. con molissimi altri dall' *Hermes. ad 1. Pontius. tom. 2. l. 1. c. 8. §. 1. c. 5. numer. 33. fol. 551. Altimar. conf. 9. sub numer. 7. v. item di tras. lib. 1. de Angel. ad Glizacelli. de off. 75. numer. 2. & ibid. *Alf. numer. 26. item Glizacelli. de off. 39. numer. 4. Baldus. c. 49. numer. 49. lib. 1. Altimar. de commerc. diff. 36. numer. 6. Sicut. conf. 5. numer. 18. & 19. per contratt. com. 1. *Rat. coram. Baldus. de off. 75. numer. 5. & de off. 107. numer. 3. part. 3. rector.******

2. Ma più forte argomento è quello sempre, che si

alzava dalle circostanze del fatto per indurir le suddette fede, come si vede acconter *Hermes. ad 1. de off. supra citato numer. 38. Nel caso nostro si tratta d'una Casa, ch'era molto accreditata nel comune commercio, d'una somma di moderate quantità, si vede etiam la prontezza, con cui li Signori Cambiagio, e Pioma hanno eseguito gli ordini de' Signori Guadagni, particolarmente per la rimessa, la dilazione in oltre non necessaria, concessa loro per le transazioni de' suddetti recipi, che doveano servire per compimento della tratta per Liene, e giunta la distanza del luogo, dove erano diretti li recipi, per la quale molto tempo si esige per risapere la esportazione della tratta de' Guadagni, qual cose tutte senza dubbio fanno presumere, che s'essano li Signori Cambiagio, e Pioma evasa fede delle recipi, come in termini più dubitabili d'uno, che perente al Mercato il trasporto delle robe vendute ad un altro luogo, decide *Hermes. ad 1. Pontius. l. 1. sub §. 1. non. 37. & d'uno che traslocasse le merci ad un altro *De Luc. ad Gratian. de off. cap. 500. Emin. Card. de Luc. de Empion. & vendit. diff. 5. per i.***

Tenopoli dunque nel caso nostro, dove si tratta del denaro traslocato fuori, che colla numerazione resta subito confuso, e può finire in un tratto.

Senza cost maggiormente da questa parte, può esser, che nuovamente temino li Signori Oppositoci, con l'autorità di alcuni Dottori, sostenere, che il Padrore originario della roba, qualunque venduta colla fede di lui senza del prezzo, non possa esser da lui obbligato mai a venire in concorso con gli altri, ma debba esser preferito sopra la roba già sua ad ogni altro Creditore del Compratore, perchè appoggia questa Sentenza all'equità naturale, secondo il *Telaro alla quistione 74. non. 1. in fin. lib. 2. Anfeld. de Comm. diff. 36. non. 6. & sic.*

Ma talmente immediatamente suddetti, e convinti del Sig. Avvocato Cosimo Borghini, che già ha prevenuta si bene la difesa di questo con la comune opinione de' Dottori in contrario, fra quali il Sig. *Caldarus alla resp. 10. numer. 2. al presente Andipore della Rota di Firenze, e fuggono l'obbligazione per le sue dottrine, Card. de Luc. diff. 1. numer. 8. de finit. Offici. & de Empion. & vendit. diff. 3. nu. 4. *Altimar. resp. 3. numer. 42. & latius de Pign. de Emp. & vendit. conf. 2. de signatur. numer. 7. ove dice che sarebbe iniquo il dire in contrario, poichè vi sarebbe il pregiudizio dei terzi. Card. de off. 77. numer. 54. & 55. Altimar. ad Cap. Luc. de off. 142. Alf. conf. 10. & conf. 333. Baldus. c. 49. numer. 51. & numer. 117. *Gab. conf. 63. Baldus. ad Roman. conf. 7. numer. 40. Gratian. de off. 500. & ibi De Luc. Merita. de pign. lib. 4. quod. 41. numer. 32. laus Sicut. conf. 5. numer. 21. & c. 1. per i. per contratt. com. 1. la maggior parte de' quali parlano di Mercanzia, e robe vendute effettivamente, o tacitamente, e questo segue quando in virtù delle commissioni si trasmettono le robe da uno ad un altro Corrispondente; anzi chi ben considera, questa opinione è più favorevole alle libertà del Commercio, almeno al Foro Mercantile e involverebbe in molti intrighi; e molti, che fanno i suoi denari ad un Mercante per volerlo effluire di Mercanzia, edecherchono delusi, se dovessero restare indotto a tutti quelli, che gli hanno fatto le loro robe, non parendo esser ragionevole, che restino di minor condizione quelli, che hanno dato il denaro, di quelli, che ch'anno data le robe.***

Nè qual ora le de fore più al caso nostro la conclusione porta in contrario, che ogni volta, che il contratto si effluire, e la cosa si riduce per mancanza della Casa, per cui era fatto il contratto e non Casa, il dominio, qualunque si potesse dire fosse trasfuso in una delle parti, ritorna al suo primo principio, *quoniam a facto refertur*, con la sua portata del *diff. 43. non. 47. de comm.*

Perchè più procede quando si domanda della cosa non fosse passato in un terzo, ma fosse sempre appresso del Contrattante, come nel caso del mio discorso, nel quale il dominio delle robe c'è mia, non era mai passato dal Perito, che aveva contrattato col Re, per grazia di D. Bares suo Segretario, in allegamento, come

non si vede dall'altro mio discorso seguente cioè al diti. 44.

Da tutto ciò anche resta risoluto l'altro fondamento, che si porta in contrario, cioè, che non essendo stati conquisi le Lettere, o Ricapiti per le Tratta di Lione, e così non adempito il Contratto per parte de' SS. Guadagni, devono essi restar succumbenti nel presente giudizio, per esser loro l'eccezione del non contrattamento, la quale opera le risoluzioni, e rescissioni de' Contratti, quousque nonnulla.

Quest' obbietto facilmente si risolve col fatto, perchè nel caso nostro le SS. Cambiaggio, e Piuma non sono contrapposti all'adempimento del Contratto da' SS. Guadagni, anzi appaiono essi contro la Depuata, per impedire loro l'effusione del denaro depositato, e così cessar l'oggetto, che avrebbe luogo solamente quando l'adempimento si portasse in forma d'eccezione, né in vece ha luogo l'altra condizione contraria, che nel Contratto nominati non si può agire alla rescissione, e revocazione del Contratto, ma solamente all'adempimento, o all'interesse.

Terzono gli Avvocati contrarii ricavare le predazioni a favore de' Signori Cambiaggio, e Piuma, per l'ipoteca, che hanno essi sopra la rimessa, provando una tale ipoteca dal supposto Dominio, che prima avevano li Signori Cambiaggio, e Piuma delle Colole di Cambio, a loro Guata, col fondamento, che l'ipoteca dura sopra il denaro, banchè sia disperso, purché non sia consumato, adducendo la mia autorità del diti. 44. numer. 27. de commercio.

Io confesso la mia debolezza, non so ben conoscere come qual possa mai risultare a favore de' SS. Cambiaggio, e Piuma alcuna ipoteca, la quale non è espressamente dalle Parti, o indotta specialmente dalla Legge, non può mai competere, sicché rimane a carico de' SS. Avvocati contrarii il provarla concludentemente, né basta l'allecare, che fosse il dominio delle Lettere di Cambio prima ne' Signori Cambiaggio, e Piuma, perchè quando ciò fosse, non sarebbe sufficiente a indurre una tal ipoteca, se non si fosse passata dalle Parti, o colla riserva del dominio, o in altro modo, nel tempo, che la cote del dominio d'uno, passò nel dominio d'un'altro.

Né basta altresì il dire, che l'ipoteca durò sopra il denaro, benché fu distratto, perchè non sia consumato, o che successivamente consumo, me bisogna prima mostrare, che l'ipoteca fosse sopra il denaro, come veramente io provevo nel caso del mio discorso.

33 Si vorrebbe altresì le Parti rievocare fatto di riparo delle *Lettere*, e *Tirato* di *giure perit*, la quale generalmente concede l'avvocazione del denaro, e della rimessa sospesa da quello, appreso di cui si ritrova senza alcun titolo, o causa, ma questo è un rifugio troppo debole, mentre l'equità di tal Legge ha luogo solamente quando appunto, come dispone la medesima, le cosa altrui si ritroverà coperta di uno senz'alcun titolo, e causa *Rec. de mandat. rem. 164. § 165. Ric. Genoa diti. 276. num. 2.* per lo contrario nel caso nostro le

34 Lettere, o girata loro, sono pervenute nel dominio de' Signori Guadagni, per giusto titolo di compra, di cessione, o di qualunque altro, che vogliano gli Avvocati, e da essi nel loro Credito per via di cessione legale, tanquasi s'era l'accettazione delle dette Lettere, la quale, come voliamo più a basso, ha permesso un nuovo giro, ed azione a chi doveva pagarli, e così rispondendo alla detta Legge pontificia *Tor. de Camb. fol. 178. num. 39.* di quale parte anche nel termine di un' accettazione fatta ad un semplice adito al pagamento, e molto più questo avrà luogo in un' adito *de rem proprio*, come appunto si provò per tal li SS. Guadagni, intorno alle *Lettere*, di *Tirato*, videtur *Arfald. de Comm. diti. 28. num. 11. diti. 44. numer. 26. § 122. diti. 45. numer. 28. § 123. diti. 60. numer. 34.* ne quelle discorsi trane la materia con le sue istituzioni alla detta legge. *Lo. diti. diti. 216. per rai. De Luce de Cred. diti. 76. n. 5. § 6. Cofa de rai. diti. 216. rem. 12. ubi not.*

35 Inoltre il ramendo delle insolute legge non compete mai, se non a chi è destinato toralmente d'ogni altra azione, e solamente come cosa, che volesse

Caspar. de Comm. Tom. I.

locupletarsi con giuntura del suo prossimo, ma non mai nel caso nostro, ove li SS. Cambiaggio, e Piuma hanno altresì la loro azione contro li SS. Guadagni, ed ove li SS. Depuati, contro de' quali essi agiscono, ova vengono a locupletarsi con la loro giuntura, mentre il denaro delle rimessa deve andare in estinzione de' suoi crediti, come puntualmente si termina di rimessa pagata e questo chiaro risponde di *Tor. de Cred. 218. numer. 19. § 20. Cofa de rai. diti. 216. rem. 12. numer. 5. ubi not. Lo. diti. diti. 216. per rai.*

E se li volesse replicare, che per aver li SS. Guadagni mancato per parte loro a ciò essi erano tenuti, stadi risolto qualunque contratto, e la cause ridotta a non cause, qui di ovvio ricorrerebbero tutte le risposte dette sopra da me intorno a questo punto.

Pensano finalmente li Signori Avvocati contrarii di mettere in posto di sicurezza la causa de' suoi Principali con la terza, e vulgata regola, che il contratto, o l'obligazione resti valida, e ferme all'ora solamente, quando le cose preferivano nel suo medesimo grado, e stato, onde rimossi li Signori Cambiaggio, e Piuma obbligati, e fer il cambio per Lione, e le rimette per Lione sotto le condizioni, mentre li fossero mantenuti li Signori Guadagni in buono stato, e non essendo questa giustificata per la sufficiente loro decazione, siano restati liberi da ogni obligazione, e anche abbiano tacitamente rievocato c' Signori Morales il mandato, o l'ordine di pagare alli Signori Guadagni.

Concludo perciò liberamente le regole sopra-38 scritte, ma niente si adatta al caso nostro, mentre essa procederebbe, quando il tempo dell'obligazione, cominciata da' Signori Cambiaggio, e Piuma, o nel tempo delle rimessa, e innanzi l'accettazione delle Lettere si potesse provare la mutazione dello stato de' Signori Guadagni, come spiega la *Rot. Roman. alla diti. 219. numer. 11. § 15. rai. not.* ma siccome cento il tempo dell'ordine, e commissioni due a' suddetti Signori Cambiaggio, e Piuma, e dell'accettazione, ed esecuzione de' medesimi, quanto il tempo delle rimessa, ed accettazione delle colole li ritrovavano li Signori Guadagni nel medesimo grado, e stato, quindi si poteva certamente maliziare di addurre la suddetta regola, se non si volesse pretendere, che le stessa mislesse per ogni tempo, che uno de' Contratti dopo il contratto gli censurasse, e stabilisse vendite e decedere dal suo buono stato, e grado, il che sarebbe volere un' discorso, mentre tutte le obligazioni, e contratti fatti dalle parti, e da' Mercanti, anche per molto tempo innanzi, si dovrebbero rescindere, e risolvere subito, che non di essi deteriorasse di grado, e stato.

Onde conviene concludere, che il mandato di pagare c' Signori Guadagni dato da' Signori Cambiaggio, e Piuma, non poteva tacitamente esser rievocato ed tempo dell'accettazione delle Lettere di cambio, perchè la decazione de' Signori Guadagni seguita dopo la suddetta accettazione.

E qui appunto feci giusto finelemente ed esaminare quella, che per me prima risolvere per togliere gli equivoci, si mi risultava l'intento, che vergogna spesso volte però sopra quella materia, cioè che si rievocabile nel nostro caso dopo l'accettazione l'irmandato dato da' Signori Petreli, o pure, come vuole la parte da' Signori Cambiaggio, e Piuma.

Già fu quello particolare mi pareva di essermi dilungato talmente nella mia prima elegerazione, che non fosse più luogo a poterli sopraggiungere l'irrevocabilità del mandato dopo l'accettazione già seguita delle Lettere di Cambio.

Ma l'altro contrario delle prefette Cause, mi ha fatto dubitare, o di non essermi spiegato a sufficienza, o a cagione delle mie debolezze, o pure di esserli presto qualche equivoco dalla Signori Giudici sopra le conclusioni, e dottrine esposte dalla Signori Oppositori.

Per rievocare dunque con maggior chiarezza questa materia infine di concitare anche le opinioni

contrarie de' Dottori, tra' quali altri hanno affermato essere negata nelle Lettere di Cambio dopo l'accettazione, la revocabilità del mandato, ed altri l'hanno concessa liberamente, bisogna prima ponderare l'importanza dell'accettazione delle Lettere, perchè se altro quella non fosse, che un'accettazione del Mandato, 12 non si pagare, sempre il mandante farebbe per sua parte revocabile, benchè il Mandato fosse dato per pagare ed un Creditore del Mandante, come ho diffusamente provato nel mio disp. 33. num. 21. & sup. & numer. 35. 36. & 40. de commercio, e qual aggiunga Cancell. lib. 6. cap. 62. num. 25. e pure non vi è alcuno, che in oggi possa dubitare, che se l'accettazione delle Lettere è stata fatta, e chi è Creditore del Mandante, o Debitore delle Lettere, non sia irrevocabile e mandante, *Aspid. de commercio, disp. 1. num. 13. Ric. cap. 94. numer. 36. 37. Alar. consil. 179. numer. 38. & 39. e noi nel disp. 33. numer. 14. Alar. ref. cap. 4. per 100.*

Contra dunque concludere, che l'accettazione delle Lettere importa qualche cosa di vantaggio della semplice accettazione del mandato, o fin qui siamo d'accordo con la più comune opinione de' Dottori, il dubbio solo resta in stabilire in che consista questo maggior effetto, Altri hanno affermato, che l'Accettazione oltre l'accettazione del mandato, contra ancora tacitamente un'obligazione propria verso il Presentatore delle Credite di pagare senza indovinare quale esse sian, altri, che l'accettazione li costituisce fiduciario per il Datore delle Lettere, e finalmente altri, che l'Accettazione venga ad annoverar un'obligazione di *Confessione propria*. In questa diversità d'opinioni mi è parso le più vera, e la più comune l'ultima, ritrovandola abbracciata in piana di più Testimoni, come ho provato con le Dottrine, e Decisioni posteriori e legittime nelle suddetta mia prima Scrittura impressa.

11. Primo ciò ne segue, che quando le Lettere s'ino pagabili ad uno, che non se altra figura, che di semplice Procuratore, si ricevera il denaro rimesso, che demandano *ad illas solvendi*, allora non potendo egli, qual organo del rimettente, far altro, che ricevere materialmente il denaro, non può acquistare alcuna azione dall'accettazione delle Lettere, altrimenti si verrebbe a far una novazione, ed alterazione di quello, che gli è stato commesso dal Mandante, come pienamente ho mostrato nel detto mio disp. 33.

12. num. 2. & 10. e in termini, che il semplice addetto non possa ricevere, né acquistare l'azione, e l'obligazione di *confessione propria* vi è il Testo pontale nella leg. *Sed & si sibi famulus* 7. §. 1. ff. de rebus, per cui il quale il questo effetto viene ellicato dal *Stag. decis. Lucif. 34. nell'Additione*, ne elicit pol fa ricevere l'Accettazione, né altri per fiduciari, per il Testo nella l. di *mihi*, *ad Titu*, §. de fiduciar. & il *Mayen. alla d. decis. 34. nell'Additione* sopraddetta.

13. Né a ciò repugna, come dicono in un'altra occasione, lo stile de' Mercanti, di agire in giusto, e convenire gli Accettanti al pagamento delle Lettere, benchè non vi abbiano alcuna interese nelle medesime, ma siano semplici addetti, e Procuratori de' loro Corrispondenti, frequentando il più delle volte à loro tutto il corso, e l'incomodo delle medesime, onde per sostenere l'uso inventato de' Mercanti, potrebbe, che final addetti possino dall'accettazione acquistare qualche nuovo juri, ed azione contra la propria persona dell'Accettante, e se così non fosse, non potrebbe certamente il Presentatore delle Lettere agire contro di lui, essendo proposizione assai certa, che un semplice addetto al pagamento, non possa agire, né convenire il Debitore, o l'Accettante, come diffusamente Monfignone *Aspid. de commercio, disp. 1. numer. 13. e noi nel medesimo trattato disp. 33. num. 2. Alar. Medic. ex numer. 35. num. 47. & la Rota di Gr. dec. 54. il che capovolgerebbe un grand'inconveniente nel Commercio, e gravissimo pregiudizio alla Mercanzia, che durarano in lontani Paesi.*

14. Perché io risposta di questo s'isodovavverente, che il Presentatore delle Lettere, non solo ha come addetto al pagamento il Mandato espresso e ricevere il denaro rimesso, ma ancora il mandato tacito, e spe-

ciale ad una di poter agire, e convenire in giudizio in nome del Mandante il debitore, o sia l'Accettante, quando ricadesse di pagarla la valuta delle Lettere da lui accetate, e questo tacito Mandato nasce dalle manifeste delle Rasse ricevute, o credite di cambio, che già vien fatta dal corrispondente, e senza interporre questo tacito Mandato, come non potrebbe il Mercante agire, e convenire à Malinieri, Marinari, e Padroni, e Capitani delle Navi alle coste delle Mercantie, nelle quali occasione non avendo alcun interesse, non fanno ella altra figura, che di semplici Procuratori, o sia addetti alle consigne delle medesime, conforme consiste la Rota di Gr. di mercat. alla d. dec. 54. e perciò li molti professori hanno saggiamente appreso, che dalla sola manifestazione delle Rasse, Lettere di Cambio, Polizze di Carico, ed altre simili documenti in meno del Corrispondente, se ne debba arguire il supradetto tacito mandato ad *illam* per le mercantie inviare, e per l'eligenza delle consigne contenute nelle Credite, o Polizze istruirle che mani di chi deve ricevere rispettivamente le consigne, ed il pagamento, come insegnano *Stag. de commercio, §. 2. diff. 7. dal no. 39. fino al 66. e dopo lui Gab. consil. 160. Parex. de edic. infirm. no. 5. ref. 10. num. 39. Ric. de mand. num. 24. Ric. Gr. dec. 47. num. 2. Ric. de Camb. disp. 2. quest. 10. num. 2. e. fil. 104. e meglio l'addom. ad *Stag. dec. Lucif. 34.* e con questo cessa l'inconveniente considerato nel contrario.*

Ma nel caso, non d'un semplice addetto, ma di un Creditore del Mandante, o del Datore delle Lettere, a favore del quale si fa fatta l'Accettazione diretta, quell'accettazione si renderà fassu il mandato irrevocabile, perchè il Creditore, come addetto in *rem proprio* può senza dubbio fare qualunque novazione, ed accettare l'obligazione di *Confessione propria* dell'Accettante, o qualunque altra, che possa darsi, come ho mostrato al detto disp. 33. de Commercio, e in ciò concordano tutti li Dottori, dunque l'Accettazione fatta al Creditore, rende irrevocabile il mandato, non per altra ragione, se non per non esservi semplice addetto, ma addetto in *rem proprio*, il quale può accettare l'obligazione propria de' *Conf. propria*, che gli fa l'Accettante nell'atto dell'accettazione delle Credite di Cambio, lo stesso deve darsi per le medesime ragioni di tutti quegli addetti, e Procuratori de' *rem*, & *conf. proprio*, benchè non siano Creditore del Mandante, quali sono tutti quelli, a cui spetta l'interesse principale, o l'originario, e l'incasso del contratto, o dell'impresa, perchè sono esaminati dal mandante a fare, e ricevere il suo proprio negozio, e perciò possono ricevere in se quello, che dicono di che deve pagare *Stag. de interest. lib. 2. tit. 13. quest. 100. num. 32. & 34. last Glos. de Procurat. per. 4. cap. 1. & no. disp. 44. num. 10. Alar. de null. contract. num. 2. rubr. 1. quest. 30. num. 42. §. 1. rubr. 35. Gr. dec. 1. cap. 666. num. 12. Alar. §. de class. fol. par. 1. class. 188. Barb. class. 71. num. 1. & sup. e come nelle Lettere di Cambio osservare il Card. de Luc. in *summa de Cambus fol. no. 42. vers. lib. et enim*, *ubi*, in *altera autem promissionis*, vel *acceptationis altera curat diffinita*, *an ad illas vel propria sit sumptus per se & curam*, *qua necesse est acceptant mandare sum solvere*, *sic bene fide acceptant taliter*, anzi perchè 69*

aggiungono per il fatto loro, propriamente devono punto di dare principali Padroni, e non Procuratori *Alar. de loco num. 3. Barb. de loco no. 11. Berat. de class. fol. class. 39. Glos. 1. num. 2. l. Quis suprad. C. de Procurat. & ubi Glos. in *rem proprio*, *verbi*, *interrogatio*, §. de *Procurat. & ubi Bald. in c. testis. no. 6. Strach. de interest. lib. 2. tit. 13. quest. 100. numer. 35. Glos. de Procurat. per. 4. no. 16. Alar. de solut. cap. 5. num. 78. & no. dict. disp. 44. num. 20. contra appunto erano i SS. Gualdus, e quale la rimessa veniva fatta per loro conto proprio da SS. Cambiaggio, e Roma, nichè se avviene dei SS. Gualdus essera la rimessa de' SS. Morales, l'averebbero fatta a nome proprio, o per loro proprio conto, e ragione, e ragione, come sopra il è visto, e dei SS. Cambiaggio, e Roma, non hanno fatto in questo Negozio altra figura, che di mero, e semplice Procuratori, e come veramente contano le Lettere de' SS. Cambiaggio, e**

Prima, cioè la prima de' 17. Agosto, ivè, *Si fine in esse tractu li ducati 3000. sile impigiti, e fatti per gli Creditori de' ducati 2475. banca, e peggio de' quali vi rimangono ad esse finiti 2405. R. 6. a 95. 1/2*

per 100. ed io ne procurerò promissa, e pagamento, saldandosi il conto, che non importano altro, che dargliene con la rimessa il debito, che avevano e Signori Cambiagio, e Pronte per di rimborso della valuta della tratta per Luogo aveva de' Signori Bona, e Antonetti. La seconda de' 14. detto, ovì, *Vi confermiamo l'effezione, che poi si dueti al vostro ordine di archivio con la tratta di Luoro, e rimessa a voi, ed ivi. Ed attendete di tutto passato a suo luogo firmità di nostra guisa, che non era altro, che saldarsi il credito, che avevano e Signori Guadagni della valuta rimborse de' Signori Cambiagio, e Pruma, per la tratta di Luoro.*

Dalle quali parole si espressamente apparisce, che i Signori Guadagni erano agenti, e Procuratori in cause pecuniarie, emesse dal loro consiglio li nuovi, che i Signori Guadagni erano Stati di Creditori de' finiti 2475. e che per fallo di questo conto gli furono emessi da' Signori Cambiagio, e Pruma per loro evoco fondi 2405. R. e in maggior prova di questo si deve ancora considerare l'obbligazione del fare del credere per le rimesse, assistiti della suddetti Signori Cambiagio, e Pruma, quale sarebbe incomparabile, se la rimessa fosse stata di conto loro proprio, e non de' Signori Guadagni.

Nè ossa in modo alcuno, che i Signori Guadagni fossero restati Debitori de' Signori Cambiagio, e Pruma per non essere stati compresi li recapiti per la tratta di Luoro.

Perchè queste eccezione di non adempimento, ogni volta, che sono state accettate le Lettere, non si può più dall'eccezione addurre, nè in suo, nè in nome del Creditore del Cambio, che e il Dator delle Lettere, ma è tenuto in vigore delle sue propria obbligazione de' restanze prima pagare la valuta e chi gli presentò le Cautole, come nè meno può eleggere l'eccezione di non essere stato soddisfato il prezzo della rimessa, nè qualunque altra, che potessero competere al Creditore del Cambio, come pienamente ho provato nella mia prima eleggazione stampata *fol. 3. v. 17. E nota nota, a cui mi rimetto in grazia delle brevità, e per non dipendere con noia da ciò, che in essa ho diffusamente detto.*

70 Pare, che a tutto ciò fosse stato di opposizione la Rota di Firenze appresa del *Monaco alla ditta 70.* parata degli Avverati, come Palladio insuperabile in queste Cause, e ne tratta al *Adagio alla Conf. 279. numeri 43. 44.*

E pure se si fosse attentamente ponderato, non solo li farebbero evidenti i Giudici di là dell'oceano, possidissima, che passa tre al caso nostro, e la decisione è una, inerte, che ella potesse servirsene al nostro intento.

Per dare ora dunque ciò e vedere, conviene principalmente considerare il caso peccato della suddetta decisione, ed è questo.

Guicomo Magona di Roma con sua Lettera de' ed. Luglio avvisò i Bandieri di Napoli di avere rimesso nella Banca d'Agosto alla loro disposizione, o sia ordine a Niccolò Amadore di Potenza suoi fondi 606. 4 di monete, emessi dalla Signori Doni, e di avergli elersi fatta tratta di fondi 500. per equivalere però da' suddetti Doni, per quello solo, che mancasse, e fatto l'istesso giorno da' 16. Luglio il medesimo Magona diede le sue Lettere di detti fondi 500. pagabili per una porzione alli Signori Lagonamanni, e per un'altra e' Signori Falconetti, quali furono accettate de' Signori Bandieri nel giorno de' 17. Luglio, e nel medesimo giorno del 16. Luglio detto Magona esibì parimente al detto Niccolò Amadore di avergli emesso per li suddetti Bandieri una tratta 606. di moneta, per Lettere di Cambio de' suddetti Signori Doni pagabili dalli Signori Strouci, quali Lettere non furono compite, nè dalli Strouci, nè dalli Doni datori delle medesime. Ciò essendo dalle Signori Bandieri, cioè, che le rimesse di fondi 606. fatta a Niccolò Amadore di Potenza per suo conto, non era compiuta, trascurarono anche essi di compiere la tratta, che gli si fece de' fondi 500. e' Signori Lagonamanni, e Falconetti, benché da essi già fossero

accettate le Lettere presentate loro da' suddetti Lagonamanni, e Falconetti.

I suddetti Signori Doni intervennero in giudizio editti Signori Bandieri, per il pagamento della finiti 500. in virtù delle loro accettazioni, e del protesto tirato dalla Lagonamanni, e Falconetti, a quali erano pagabile le Lettere.

Detta Rota di Firenze dichiarò, e decise, che non ostante l'eccezione non erano tenuti li Bandieri e pagare la Lettere di Cambio per gli emessi fondi emessi.

Il primo fu, perchè siccome la tratta fatta alla Banca di Napoli da Magona era corrispettiva alla rimessa fatta dal medesimo Magona alla Bandieri, e per tali a Niccolò Amadore, non essendo stata compiuta la rimessa a favore de' Bandieri, testè risoluto emise il contratto, e così l'accettazione della suddetta tratta, perchè essendo uno de' corrispettivi, cessò, e viene a mancare l'altro.

Questo primo fondamento procedeva benissimo nel 71 caso della Rota Fiorentina, perchè evi li Signori Bandieri non erano allineati da alcuna obbligazione propria a pagare la Lettera a' Signori Doni, antefatto l'accettazione della Lettera, non si fuata essi Doni, ma essi Lagonamanni, e Falconetti sempre addetti, e Procuratori de' suddetti Doni, come si vede dalla suddetta decisione più lunga, cioè al non R. *v. 17. Et alio, et al non. 10. et 13.*

Così non offendendo loro la propria obbligazione de' corrispettivi, quale, come abbiamo provato finora, nasce solamente quando l'accettazione è stata fatta agli addetti in non proprio, potavano bensì li Bandieri eleggere contro che che da li suddetti loro eccezione, ma nel nostro caso l'accettazione della Lettera è stata fatta essi Signori Guadagni, che non erano semplici addetti al pagamento, ma erano li Principali intestati, e Padroni delle dette Lettere, a' quali spettava tutto il comando, e l'incendio della rimessa, per essere stata fatta per proprio loro conto dalli Signori Cambiagio, e Pruma, e così questa eccezione non li poteva più addurre, come ho provato pienamente nella mia prima eleggazione *fol. 1. v. 17. ma la più vera.*

È tanto è ciò vero, quanto le medesime Rota dopo di averi eccitato al non. 10. et 13. *et 14.* il secondo motivo, e fondamento, cioè, che i Signori Doni non potevano agire in virtù dell'accettazione contro li Bandieri, perchè l'accettazione non fu fatta e loro, ma alli Signori Lagonamanni, e Falconetti; perchè medesima Rota considerando, che se li Doni non potevano agire contro li Bandieri, l'eventuale forse potano fare li suddetti Lagonamanni, e Falconetti, nel qual caso, siccome il punto delle dedizione allora farebbero ristretto in vedere, se il mandato di pagare era più revocabile, o no. Però la Rota considerando, che questo negozio avrebbe avuto le sue difficoltà, lascia di esaminarlo, e oltre al primo fondamento si provate, che l'obbligazione, o se detta accettate dalli Signori Bandieri, era corrispettiva alla emessa fattagli da Magona, quale essendo servata, cessò di essere l'accettazione della tratta, e che perciò detti Doni non potevano agire, se non in virtù di questa obbligazione, che essi violata, eleggano sene' eccezione, come tutto ciò si legge dalla *novella 15. ad. et 27.*

De' questo discorso dunque della suddetta Rota risulta evidentemente le prova di quanto io dicevo, anzi se la Rota vi intendeva d'istruire, se un semplice addetto possia, o non possa agire, come veramente era da dubitarsi, mentre come ho segnalato nella mia prima eleggazione *el fol. 3. v. 17. da capo a fine.* vi sono gravi Anzi, e particolarmente il *Terr. de' Camb.* che hanno sostenuto essere il mandato irrevocabile dopo l'accettazione, qualunque fatta a favore d'un semplice addetto, deve essere ciò indubitato, quando l'accettazione non è stata fatta ad un semplice addetto, ma a persona, a cui spettava per corso proprio la rimessa.

E mostrandosi essi *numeri 18. e 19.* le detta Rota l'argomento della corrispettività propria per via di venturabilità restituita dal fatto, mostrare, che dalli Doni non si venivano pagato e Magona la valuta delle lettere, o sia come si face e Napoli per loro conto a' Signori Lagonamanni, e Falconetti pagabile.

bile de' suddetti Bandoni, ma che solo fra Magona, e la Domi fossero cose lettere, cioè che Magona delle le lettere e i Domi per le rimessa a Napoli, e di Domi delle lettere e Magona per la rimessa e Piacenza, essendo dunque queste due lettere corrispettive, conclude la Rotta, che cessando una, cessa l'altra, e qui per non replicare le medesime cose, mi ripeto alle risposte date di sopra.

- 73 Finalmente conclude la Rota del num. 35. fino al 45. che alli Domi osserva l'eccezione della compensazione, elemento della retentione, mentre se li Domi agivano per la riuscita di Napoli, i Bandoni come Creditori delle rimessa di Piacenza, che non gli ha compiuta, potevano giustamente opporre tal eccezione contro i Domi, ch'erano i Debitori delle lettere per la detta rimessa di Piacenza, e non se li doveano condannare i Bandoni verso i Domi, dovendosi parimente condannare i Domi verso i Bandoni, perchè, come si diceva, gli uni, e gli altri restavano vicendevolmente debitori per le lettere di cambio.

Ma sopra questi nimbi fondamenti della Rotta non occorre far parole, perchè non sono applicabili al caso nostro, mentre i Signori Deputati agiscono contro i Signori Morales in virtù della loro proprietà e contigioni, ed obbligazione, ed e' quali non può competere alcuna compensazione, né compensazione, o retentione contro i Signori Guadagni, perchè questi non sono loro Debitori, ma solamente de' Signori Cambraggio, e Pronta, al contrario nel caso della Rotta gli Attori, che erano i Domi restavano debitori nell'istesso tempo della Signori Bandoni nei convegni, e li stessi, che avevano accettata la lettera.

Essendosi non ciò puramente risposto alle decisioni di Menzies, sopra di cui fondavasi lo storico maggiore degli Averlarj, solo ma restavano di finire addivere la causa, per cui non ho risposto alla prefata preditta decisione de' Signori Guadagni, ed è che siccome questa materia dipende tutta dalle eccezioni e del fatto per conoscere, se erano essi in una occultata, e perfina eccezione, ho perciò volentieri lasciata la cura della risposta alli Signori Avvocati di Pisa, quale trovandosi nel lusso del cimento, faranno meglio di me, con le riflessioni edulanti dal fatto, supplire a questa provincia.

ARGUMENTUM.

Trahens de ordine, & composui terri ad nihil remanens obligatus pro terra erga Tractatorem, si Tractatus simpliciter acceptaverit literas Cambi; Et magis si expresse cum onere se revalendi à Tertio, de capis ordine, & composui illa falsa fuerit, focus si à Tractatore acceptatæ literis cum clausula S. P. nempe *sapra protelo*, vel alio huius quipollemi modo.

Nec verba à suo tempo ne finiente il seguito per vostra gente scripta iustitiam ab acceptante in sua littera responsiva apta sunt ostendere, quod voluerit acceptans habere etiam regressum contra Trahentem de ordine, & composui Tertio.

Mandata, contractus, & alii actus mercatorum sunt nulli, si gestu fuerint in statu eorum occultæ decoctionis, vel in proximo statu decoquendi.

S U M M A R I U M.

- 1 Terra facta de ordine, & composui Tertio non obligat trahentem erga tractatorem litteras simpliciter acceptantem.
- 2 Item, si littera acceptata fuerint cum clausula S. P. vel alio modo huius finis, aut æquivalenti nom. a.
- 3 Acceptatus litterarum cambi semel simpliciter facta non potest amplius per acceptantem imperpetuum modificari cum clausula S. P. vel alio sub sequenti iudicio, seu prescriptione.
- 4 Si littera à principio acceptata fuerint cum clausula S. P. acceptans sibi non præjudicat, quam-

vis potest scripsisse terri, de capis ordine, & composui ab alio mercatore facta sui, si prædictum prædictum acceptantem pro composui ostendit Tertio.

- 5 Terra à suo tempo ne finiente il seguito per vostra gente scripta iustitiam ab acceptante litteris cambi docere non valet, quod acceptans iustitiam habere regressum contra trahentem de ordine, & composui Tertio.

Explicatur prædicta verba num. 7.

- 6 Terra deservit interdicti debere non curari non habet iustitiam in contrarium factantibus.

- 7 Relatio fieri semper debet ad verba principaliter deservit, & ad rem deservit partem, in iustitiam.

Et hoc prædicti, licet relatio fieri debet ad rem, non valet.

- 8 Verba deservit, dubia, vel ambigua semper interpretari debent contra factantem.

- 9 Relatio ita fieri debet, ut non inducat aliquam repugnantiam cum prædictis.

- 10 Contractus, mandata, et alii actus Mercatorum sunt nulli, si gestu fuerint in statu eorum occultæ decoctionis, vel in proximo statu decoquendi.

Liberum. Librum Cambi.

DISCURSUS LVII.

Petrus Rota commorans die 15 Aprilis Jacobo Liburnensi in hac verba Epistolam scripsit.

Se da Antonio di Napoli vi verranno per me 1000 pezzate 1000. competerovi datti ricapito, che in tal caso s'è a provvedere con le solite clausule, & il vostro rimborso.

Petro sub die 10. Jacolini ita respondit.

Vi diso non esservi ancora venuto il carico delle pezzate 1000. che ordinare riscattare per vostro conto, sempre ma sono indistincti da Antonio di Napoli, di che prendo ricapito per osservarlo nel datti ricapito, e pagate opportunamente con poterle tutte e vostro debito in ordine, del quale se ciò avrà effetto, siccome mi promette il rispetto esattamente al solito della vostra paternità, attendere l'addegnato dare per valore, di che rito se si terrà il discesso o pporremo.

Antonio Neapolitanus die 26. Aprilis scripsit Jacobo tenore, tu infra.

Per mancante di occasione non ho mai avuto l'onore di scrivervi, si presenta adesso per l'ordine, che mi ha dato Pietro di Rotta di farvi qualche uitate per suo conto, il che ho effettuato questo giorno ad uso 10 pezzate 1000. nell'ordine S. P. di Paolo valuta da esso, e alle presentazioni della mia lettera da Cambi vi piacerei farvi onore, e pagamento a suo tempo, intendendovi per vostro rimborso con detto Pietro, dandomi se vi piace un cenno d'avviso.

Jacobus die 11. Maji recepta prædicta Antonio littera, disquis in ista prædicta mille de ordine, & composui Petri sibi facta in illis pariter hinc prius adnotata, illam litteram acceptatam sine aliqua prohibitione, vel condicione, eademque dei respondet postmodum dicto Antonio huius verba.

Accuso la vostra gentilezza del 26. postea con dirvi, che secondo l'ordine date ancora per pagare alle fideiussure le pezzate 1000. che voi avete state, delle quali come assegnate prendo il mio rimborso da Pietro di Rotta, che dovrà supplire al bisogno, onde e suo tempo ne finiente il seguito per vostra gente.

Ultimus sub die 17. Maji dictus Jacobus de acceptatione prædictæ tractæ penam mille sibi ab Antonio factæ terminavit Petrus reddidi, & successivè recepto ordine à Pietro de recipienda ab Joanne Florentino illius rembursementem cum minoribus possibilibus impendit, de his analibus in suo libro adnotationum Jacobus contentus, ad hoc et congruo tempore id diligenter per eum exequi valet, & imperpetuum de prædictis omnibus eam eundem Petrum simulati adinveniet.

Interim ad Jacobum pervenit nomine, quod aliquando

de die 25. Maji Petrus fore cesserit, praeiudicabam per Jacobum, quod quatenus ipse tenuerit perfoluta litteras acceptas, (interuari simul) ipse deberet ab Antonio sub mortuo, quod iste quoque obligum remaneret erga semperpositum, etiam si tractus factus fuerit ab Antonio de ordine, & computo Petri.

De mea opinione in sensu veritatis requisitus censui non possi ab Jacobo litterarum ab eo uni supra acceptarum solvitionem evitari, eundemque munus competere regressum contra Antonium trahentem propter remanentem talis solvitionem; Nam tanto evidens est, quia & ita litterarum contentis, & ab ipsa acceptationis aspectu refinit, quod ipse de ordine, & computo Petri dictam tractum acceptam, illudque tanquam solum fecerat, ut docent *Seminari. contrav. 27. Contrav. 180. num. 1. & 2. & contrav. 181. num. 3. 10. & 11. Tarr. di Camb. diff. 2. §. 12. 13. Rot. dec. 295. part. 15. recent. Affald. de commercio diff. 3. num. 37. & diff. 79. numer. 4. §. Secundum est infra Sec. di Commercio §. 2. §. 1. num. 37. tam sup. Rot. ref. 14. num. 6. tom. 12.*

Hoc enim evidentiūssimè deducitur à littera missiva Petri dies 15. Aprilis, & ab altera responsiva Jacobi, ut praeiudicet evitandum tenet pariter.

Panctumque ab altera littera Antonii clare refinit tractum ab eo fuisse factum sub die 26. Aprilis de ordine, & computo Petri, cum scriptis Jacobum reintegrari debere à Petro sub — *Intendendoci per vostra rom. hujus con dicto Petre.*

Uterque ita mortuo Jacobi probatur ex eo, quod ipse notam fecit in suo libro spiritualis tractus, nec non ab acceptatione liberis facta litterarum sui ulla reservatione, ex quo clare constat Jacobum acceptasse litteras, siue tractus iusti ordinem, & normam litterarum avili ab Antonio ipsi conscriptae, etiam si Jacobus sihi reservare regressum contra trahentem volebat, acerbare litteras acceptas con clausula S. P. nempe *supra praefato de contrav. & consilio mercatorum omnium stylo, sicuti admovent D. Affald. de commercio. diff. 2. §. 1. Rot. part. 5. Rot. part. 15. recent. dec. 295. part. 15. Rot. Epist. cap. 94. numer. 13. & 15. & supra citam, ut saltem illas acceptatas debebat cum alia formula, siue modo, qui essent etiam animam explicaret.*

Nihil enim refert, an hoc fiat potius in uno, quam in altero modo, dummodo sententia fiat semper in actu acceptationis, & non post, quia cum acceptatione non per simplicem acceptationem quoddam sui irreversibile trahentem, illud invocari amplius non possit in alium dantem, & praesidium modo alicuius subsecutus actus contrarii *Rot. part. 15. recent. dec. 295. num. 12. & 13.* ubi inquit hoc etiam procedit favori acceptationis litterarum con clausula S. P. in nempe si quis acceptat litteras facti ab aliquo factam de ordine, & computo tenet cum clausula praedicta, scilicet *supra praefato*, hoc potius respicit Terrio tractum praedictum pro ejusdem Terrio computo se adimplendum, non censui se voluisse praeparare in regem, qui de jure ex competebat adversus immediatum trahentem ob acceptationem ejus litterarum factam *supra praefato*, in videre est in dicta *dec. 295. part. 15. numer. 10. 11. 12. & 13.*

Nec dicatur, quod ex littera Jacobi diei 17. Maji argui possit, quod ipse intelligeret si etiam obligare Antonium; Contrarium enim praefati elucet, quia ibi Jacobus expressè tractum acceptavit de mandato Antonii — *che secondo l'ordine dati accento per pagare alla scadenza le pecunie 1000. che mi dove erano, delle quali come sopra si vede il mio rimborso da Pietro di Roma, che dovrà sopportare al bisognarmi.*

Et quatenus Jacobus in fine ejus litterarum verba subiungat — *mihi a suo tempo se servirte il seguito per vostra quiete, ex quibus quicquid videtur Jacobo voluntatem fuisse sibi quoque obligandi Antonium; hic enim iam commemorat Antonium, quod ex post se servare il seque per sua quiete, videtur certe praesupponere, quod nequeque ipsa à Petro non praestigabitur, Antonium debere esse in aliqua animi sollicitudine, quod equidem ad aliud spectari non potest, quam ad obligationem trahentis remissionem tractum inq. casu, quo non remitteretur à Petro.*

Sed praedicta omnia, quae pro unico fundamento

possent allegari in favorem Jacobi, in jure minime subsistunt.

Et primum, quia cum nimis clarum, evidensque sit in casu nostro Jacobum voluisse in capite litteras de ordine, & computo tantum Petri, cui de facto non acceptavit absque solita praesentatione, & declaratione necessitatis adhiberi solita, ad effectum distinguendi novae acceptationis modum ab alia, ut constat ex una praemissa litterarum serie, & ab eodem actu acceptationis, deduci omnium potest à praedictis verbis additum sine praedicta littera, quod non fuit dispositum, sed tantum enuntiatum, deduci nunquam potest argumentum, nisi cum cavillatione, destructionis dispositionis insinuat à verbis istis, & expressis *Rot. dec. 123. num. 12. & 27. part. 15. recent.* tum alia ibi plena manu adductis, Et hoc sensui sibi locum videretur inter amittendum, ubi tempus bona fides debet coadiuvare.

Secundo, si uni praedicta verba sunt relative admodum ad, ad quod se obligaverit Jacobus, videlicet ad solvendum tractum, & ad repetendum illam valorem à Petro, de cujus ordini, & computo facta fuerit, opinio contraria tenetur, quam dare prolevis Jacobus Antonio cura in, quod inde fecerint fuerit ab — *per di lui quiete*, quia verò Antonio trahenti valde intendat, quod tractus per Jacobum adimpletur, & sic quod ejus litterae solvuntur, ne in illam inciderit obligationem, quod vulgo dicitur *di natura*; Quare cum tale positum opinio inique tenetur, & explicatione iusta sum verum sentiam clausula per vostra quiete, frustra la contrarium ab ea ducitur argumentum destructionem acceptationis praedictae singulariter facere sine aliqua reservatione, & protestatione. En magis in casu nostro, ubi per Jacobum expressè fuit acceptata tractus sine facta de ordine, & computo tantum Petro, cum onere se revolvendi ab eodem Petro.

Neque obstat, quod dicta verba tanquam intendunt subsequenter alia verba delle quali come sopra accento prendere il mio rimborso da Pietro debent notum referri ad dictam remissionem à Petro consequendam, & sic remanere notum consensum ad ea remissionem tantum praecedenda, licet in hoc sensu nullius debent epistole verba, nempe dicti quali come sopra accento prendere il mio rimborso da Pietro di Roma, a se figura il dato rimborso se servare a suo tempo il seque per vostra quiete, & sic tenet ex tali expositione verborum colligitur, quod Jacobus commemorat Antonium de contrahentibus sibi fuerat à Petro, & id pro animi sui quiete, statim sibi conceditur, quod nequeque non fuit Jacobus remissionem à Petro, non intendit illi liberare Antonium.

Quia quoniam ex actibus praecedentibus in illis expressam fuisse Jacobo intentionem acceptandi tractum de mandato, & computo Petri, inspicitur verba, quae tunc statim per viam principalis dispositionis, sed data in clausula, & consensum praesentibus dispositionibus, sunt referenda dispositum, videlicet acceptationis, & revocationis erga Petrum, & ad iam partem, cum verò adactum possint, & non ad illam, ubi non conveniant cum praecedentibus dispositionibus, Et hoc etiam potest, quatenus scilicet fieri deberet ad partes memoratas contrarium, siue omnium praecedentium per conclusionem adductam in mea *Commun. ad Sec. Comm. de successi §. 19. verb. de natu num. 3. a. fol. 357. & in notis ad propositum nostrum docent Casar. Affald. cap. 31. a. 34. & 37. & Rot. dec. 282. n. 12. part. 15. part. 15. Rot. alleg. 148. num. 8.*

Eoque magis, quia cum inter mercatores viget universalis consuetudo acceptandi litteras cum reservatione S. P. si in illi obligatum habere trahentem, ideo non observari per Jacobum in actu acceptationis hoc generaliter mercatorum omnium stylo, evidenti est notu sibi obligare trahentem, sed committendo solum Petro seque voluisse, quod etiam magis procedit in casu nostro, ubi nulla unquam intercessit negotia inter Jacobum, & trahentem, sed tantum inter Petrum, & Jacobum.

Præterea, si Jacobus in littera avili regressum etiam adversus Antonium sibi reservare voluit (quod non fecerat in actu acceptationis) claudere iuxta consuetum mercatorum stylo non recedendum) suam causam intransigentem explicare debebat verbis clari, & dispositum, non autem obscuris, ambiguis, & equivocis, quae

9 quae semper interpretari debent contra illius, qui potest fieri clarior captemus, *disq. 17. ad Carden. de Lea. de usu.* Et potest fieri interpretatio, qui semper cum capere, & absque ulla restrictione se potest debent in negotiis.

Considerandum quoque est, quod etiam dicta verba referri debent ad totam orationem precedentem, adeo autem potest necesse inferri, Jacobum ut, etiam si sibi obligare etiam Antonium pro rebus suis. Quia nonnulli casus contingere poterant, in quibus Antonius mitteret remanere Jacobum, namque Jacobus illas tractum acceptasset sibi factum de mandato, & computo Petri, ut exempli gratia, si Petrus decemisset paucis diebus ante, vel post acceptationem tractus, quin ad notitiam Jacobus illius decedens perveniret. 10 potest, quare promissio Jacobus de censurando Antonium de rebus suis sibi facienda si Petro per sua quoniam referenda illi ad omnes alium casum, quoniam ad illius, quod tempore Jacobus voluit sibi etiam rebus sequebatur contra Antonium, & hoc ad evitandum reprobationem cum alia precedentem litterarum contentu, nec non cum eadem interpretatione simpliciter facta sine aliqua provisione, aut reservatione *Casus Afflicti. 149. 31. num. 34. & 37.*

Difficultas tamen esset, si per Jacobum probam posset, quod Petrus de tempore scripti mandati, vel de tempore tractus ab Antonio facti fuisset in proximo statu decedendi, quia tunc maxime de validitate tractus ambigendum, non obstante quod expressa decedendo Petrus fecerat fuerit post decem dies ab acceptatione litterarum.

Et quoniam per leges, sive statuta hoc tempore sunt nulli ut omnes actus, sive contractus, qui sunt decem diebus ante decedendum, non ideo functionem est eos valere, qui celebrantur ante praeteritum dei decem; Curia enim statum validitatem standum est dispositio iuris communis, ut hoc firmum in alio dictum, ubi per DD. communiter admodum mercatorum contractus, & mandata maxime valere, si de tempore eorum celebrantur, sicut in occulta decedendo, aut in proximo statu decedendi *Rat. disq. 219. num. 7. part. 13. reprob. Afflicti de temeraria. disq. 3. num. 5. & 7. & melius in disq. 5. num. 11. 13.* Verum quia ista tacita decedendo, sive proximus statum decedendi non alunde potest deduci, quoniam ex literis, & testibus Petri *Afflicti. disq. 485. 7. num. 16. & 17.* Ideo difficultas semper est Jacobo insinuat probatio, sine qua succumbere semper debet.

ARGUMENTUM.

Girartius litterarum habet regressum tam contra Datorem, quam Girartem litterarum, & sic etiam ultimus Girartius contra omnes precedentes Girartios, & respective Girartes.

Verba — cum quali si intendere sentia che alio ne sententia quam obligationem inducant in Girartem.

Litterae sive missivae, sive responsivae, quomodo intelligi debent, quando earum verba sunt dubia, aut ambigua, & quomodo possint interpretari a scribente, hoc fuerit acceptum ab altero consensuali.

S U M M A R I U M.

1 Falli solet.

2 Dator litterarum cambi, & illarum Girartem non liberat, nisi postquam fuerit littera completa.

3 Et ideo Girartius regressum habet illis non completis tam contra eorum Datorem, quam contra illarum Girartem. Et ad modum fortius habet locum in litteris responsivis ad eandem S. P. num. 7.

4 Affertur ratio praedictarum propositionum.

5 Littera Cambi, sive Girata intelligitur semper facta cum hac tacita conditione, quantum ad implicita fuerit.

Impugnatur hoc ratio num. 6.

7 Illarum Girartius litteris non obligatus habet regressum tam contra datorem, quam contra omnes precedentes Girartes.

8 Tertius futurus Girartem super praestito, vel locum illius habet sine dubio regressum contra Girartem.

Verba — cum quali si intendere sentia che alio ne sententia, quam obligationem inducant in Girartem, & num. 10. 11. 12. 13. & 34. & num. 18.

10 Littera responsiva interpretatur a prima littera missiva.

Item in sensu magis utilis respondens, ibid.

Item littera illam, qui si fundare vult super littera responsiva num. 17.

14 Ut si inter mercatorem eorum negotia, & sua responsiva non minus pondera, ac non fuerit iura via agere.

15 In dubio non presumitur fore regressus contra Girartem super reventum.

16 In dubio, vel alia equiva pariter non censetur mercatorem talibus alium a consensu obligationem liberari.

17 Verba intelligi debent in sensu magis rationabili, aut consensuali.

18 Item aliter interpretari debet, ut ad casum magis necessarium a liberari.

19 Littera responsiva, si illi dubia, sum debet in sensu magis praedictis fieri.

20 Item habet ad effectum evitandi maiorem praedictis, ac si scripta non fuisset.

21 Per saltem illi in factis respondens tam interpretandum.

22 Et ad praeterea, nam si littera fuisset acceptata a Girartibus.

23 Verba, sive aliter valent, quando illi dubia, vel ambigua, post semper interpretari, licet aliter pars fuerit per assignatum.

Materia. Litterarum Cambi.

DISCURSUS LVIII.

Sempione, & C. di Madrid con loro lettera del 18. Marzo 1713. colono 1 Cajo 3 C. di Genova per conto di Tino, ec. di Parigi diversi ricapiti per Liona pagamento prossimo di Pasqua, con alcune di osservazione la voglia deli dotti Tino, & C. per conto deli quali nell'istesso tempo siamo a Cajo, ec. se fieri di Pasqua &..... perchè si intendano colli medesimi Tino, & C. come meglio si vede dalla presente lettera di Sempione.

Senza care volere ci danno il motivo di avervi 10 i Signori Tino, & C. di Parigi per conto del quali vi rimettiamo in Liona pagamento di Pasqua 10. Torno, & non addobando, che sopra questa rimette il suddetti amici vi si rinviano già preventivo quello doverci ripagare, ci riportiamo 1° loro ordine, 1 per quanto d'ordine, 1 per conto de' medesimi abbiamo 10 reamo a' Signori vostri di Novi fiera sovrano Pasqua 10. vi preghiamo disporre, che detta vostra lettera sia pagata puntualmente, risparmiando noi il fatto altro spazio, che per quella sola parsa quali abbiamo innanzi medesimo la buon' avvertenza, che avremo ancora lo questo particolare, 1 per il timoroso vi l'intendere non gli amici suddetti, che dicono già averci fatto l'occasione, 1 per fide, ec.

Segua la risposta, che han fatto Cajo, & C. di Genova alla sopradetta lettera.

Con la gentilissima vostra del 18. passato riceviamo 10 la rimessa si fate per conto deli Signori Tino, & C. 10 di Parigi della 10. Torno in nessun per Liona pagamento prossimo di Pasqua, che n' osservavamo la voglia di detti amici, per quali ci trattenne 10. in molto vicino fiera di Pasqua, che fuomo in debbo tempo s'ingruerò fante di buon' ordine forniamo 10 stracci, essi Signori Tino, ec. con quali se l'intende renderemo senza, che altro ne sententia, 1 per fior.

Si dà il caso, che delli suddetti rimette fante fatti in Liona Pasqua ve n'è restato una porzione sospesa, che non è stata pagata, così intendete vi sono il ritorno in Genova, Cajo, ec. si non sono rimborzati delli Sempione, ec. di Madrid, come loro debitori medesimo loro

leto girata, quasi non solo hanno rifiutato d'accettare, ma dicono non voler pagare per le ragioni, che adducano nella loro lettera.

Genova Signori Cajo, ec.

1713. d. 4. Settembre in Madrid.

Dalla tua lettera del 6. del caduto vediamo la
trama di avere addezzato in questa pagam
bilione del campo fiera di Settembre del se. . .
marche a 360. nell Signori N. N., e alendoci,
che procedano dal ritorno di Sr. . . e lit. . .
Tornati costoro allente con altri ricapi in Lione
pagati di Paisa d'ordine, a per conto del Signo
gnor Tasio, ec. di Parigi doviamo rispondere, che
non ti comprendo quel fondamento postare avere
per venire uello conto di noi per il vostro tum
borio, quando con lettera del 16. Aprille puissio
passato con occasione di dire la ricevuta de' bol
lioni ricapi per Lione importi lu. . . Tornati.
Voi moderni a scriverla la termino ben chiara, che
ve l'intenderete con darsi Signor Tasio, ec. di Pa
rigi, senza che ha svelto e fermare altra cosa.
Avendo dunque voi in vili di questa diuisa
fioito d'ogni obbligo, già potessimo avere sopra
di simili negoziazioni, confidate si deve intendere
in buon impiego di commercio, non pora sosti
stere in nessun modo, che ora a voi moderni do
biamo fornire il ritorno, perchè ciò è del tutto
contrario al rifiuto di chiaro, ed inconoscibile
che ci debbe, mediante la suddetta risposta, e per
conseguenza (anche quando non ce assistessero altre
ragioni, che più ci assistono) non restando più a
nostr arbitrio l'annullare detta asserzione, a farci
delazioni di quello, che delle suddette rimesse non
sarà stato compito in pagamenti di Paisa; Non
vi sarà maraviglia, che abbiamo sospeso d'accettare
la vostra tratta addossarvi a questo conto, al li
simila seguir d'ogni altra, che siara per addossarvi
a questo riguardo, nè mai ci indurremo a pagar
le, che vi serve l'avviso il governo, perchè non
perdere tempo d'incamminarvi al concerto de' tra
ditori alla casa di Tizio, ne suddetti, contro de'
quali dovete aver il ricorso, non giammai con
tento al noi, che ci siamo liberati senza d'avere
rifiutato, come vedete, senza riserva nessuna, o
limitazione, ch'è quanto per ora possiamo dirvi su
tal proposito, ec.

Si domanda, si veda la risposta di Cajo, ec. alla
lettera del 16. Marzo, e quella di Sempronio, ec. al
ritorno postano fumarsi quella dal non pagare le pa
gure non stare pagate in Lione pagamento Paisa,
quando nella loro girata dissero, e per noi all'ordine
di P. di Cajo, ec. di Genova comiti.

Letta, e considerata attentamente la serie del pra
malto fatto sono in senso di verità di parere, che
Sempronio, &c. di Madrid non potino in modo al
cuno negarsi di non pagare la somma delle parrie,
che non sono state pagate in Lione in fiera di Paisa,
a ciò per più motivi di ragione.

1. È primariamente, perchè il danno dalle lettere di
cambio resta sempre debitate per la somma in esse
contenuta, ma può essere liberato, se non quando la
lettera hanno avuto il suo pieno effetto, e pagamen
to, di modo che non soltanto esse coprono tanto il
ricevitore della detta lettera, quanto il di lui giratario
ha il reddito contro il loro danno, come abbiamo
comunemente li Dottori da me allegati nel mio
dife. 43. num. 2. & seg. 4. defe. 46. numer. 1. de com
merc. tom. 1. a. in detto regolo similmente prode
a favore del giratario contro del giratore, French. An
stus, Jur. Camb. lib. 2. tit. 2. art. 3. numer. 29. &
numer. 30. fol. 101. De Pay de arge lu. camb.
cap. 16. fore per art. Confess. qual. Foreign. qual. 40.
fol. numer. 31. & numer. 42. Anstus de commerce, defe. 1.
fol. numer. 29. 5. applicando aum. & defe. 2. numer.
26. 27. & 28. Sébaste de noue. cap. 1. n. 6. & 7.
De noue de Camb. defe. Fin. 41. numer. 18. E la ra
gione di questa, perchè tanto da jure, quanto per su
la universalità de' Mercatanti s'intende, che il datore
delle lettere di Cambio, o il girante sia da principio
se ne faccia debitore a favore di chi le riceve, e co

si non ritenga mai liberato, se non quando sono
pagate, o compite come diffusamente il Torr. no.
qual. lib. 2. tit. 11. qual. 3. num. 1. & 2. e la Re
ta di Roma la una Romana, per Negoliatura libe
ram Cambi 16. Alberti 1703. com. Omnia, que
est decisio 18. pene eadem Torr. eadem lib. 2. var.
qual. tit. 12. misel. part. 1. French. luc. mox supra
canta. De Pay luc. citat. Ed in noi non trattere de
commerce, defe. 43. numer. 2. tom. 1. Confess. ad stat.
lib. 2. art. 26. art. 3. num. 1641. O pure perchè le
suddette lettere, o girate s'intendono sempre fatte con
obbligo, o costituzione tanto di rimborso il ricevitore,
o giratario della valuta in esse contenuta in ca
so, che non fossero pagate, per li Dottori parimente
da me allegati nel 4. mio defe. 43. numer. 5. a' quali
aggiungo il Torr. no. qual. 4. lib. 2. tit. 11. pa. 3.
num. 13. benchè quella seconda ragione non sia da so
giarsi per non aver in jure sussistenza alcuna, come
ho provato in altro mio discorso in una Liberta. li
terarum Cambi pro Dr. Argentor.

E particolarmente ciò procede alla lettera, o gi
rate fatte all'ordine S. P. in vigore della quale secon
do l'intelligenza, a stile de' Mercatanti resta obbliga
to il datore, o girante, non solo a favore del rice
vitore, o giratario, ma di qualunque altro, in cui
dal primo giratario fossero di nuovo girata la lettera,
come quasi lo stesso in sostanza, ponderando la de
tta clausola S. P. riferisce la Rota di Roma alla de
cif. 19. n. 2. & 3. over rescritti ad mater. de asser.
Cardin. de Lot. De Pay de art. libe. Cambi cap. 6.
fore per tot.

E tanto è vero, che le girate all'ordine S. P. non
portano di sua natura l'obbligazione del girante, che
se fossero state pagate per omocrie da una terza per
sona, non potrebbero pretendere Sempronio, ec. di
non rimborzarghe la valuta, così la stessa ragione
entra a favore di Cajo, ec. giratario, mentre Sempronio,
ec. fin da principio in virtù della girata, che
dove essargli restarono debitori, come sopra ho detto,
di detto Cajo, ec. onde se li girato fure per il loro
rimborso non restano compite, sono certamente in
nuovi detti Sempronio, ec. a soddisfare la valuta a
detto Cajo, ec. come lo farebbero, se fossero state le
sue girate onorate da terza persona.

Nè giova a Sempronio, ec. il pretesto preso dalle
parole ultime della lettera responsiva di detto Cajo,
ec. ivi — con quali se l'intenderemo senza che altra
ne fossero.

Perchè in primo luogo si deve avvertire, che le
suddette parole si riferiscono solamente alle tratte, a
non alle rimesse di detto Sempronio, ec. come appa
re evidentemente dal senso di essa lettera, tanto più
che essa essendo responsiva deve prendere la sua vera
interpretazione della prima lettera missiva di Sem
pronio, ec. anzi debbe intendere, a retrospettione
do la proposta fatta nella prima lettera missiva S. P.
dife. 43. num. 40. Pila disse. 36. num. 31. Salgad.
de noue. bull. part. 2. cap. 30. §. 1. num. 11. Thys.
lu. 2. consilij 273. num. 5. e come puntualmente no
la lettera de' Mercatanti afferma la Rota, noue Re
nietal. defe. 185. num. 9. a così succorre nella lette
ra missiva detto Sempronio, ec. in raggagliare sud
detto Cajo, ec. della tratta loro fatta in Novi fiera di
Paisa, che preputo a disporre, che detta tratta sia pa
gata postulatamente, fuggendosi, alia per il tim
borio (sono le stesse parole) ve l'intenderemo con
giunta suddetti, benchè parlando solamente la prima
lettera missiva del rimborso delle matre, e che per
esse se ne dovessero intendere Cajo, ec. con Tizio,
ec. di Parigi, la risposta di Cajo, ec. si deve inter
pretare meramente alla propria, e non dilatare il sen
so della responsiva più di quello importa la lettera mis
siva, e perciò de Sempronio, ec. scindersi, che per il
rimborso della tratta se ha ingenerato Cajo, ec. con
quella di Parigi, così ritenuto il tenore della propos
ta responsiva benissimo Cajo, ec. a Sempronio, ec. che se
ne ingenerano senza che altro ne fussero.

E quando anche il potessero detti parole riferirsi al
le rimesse, il che però si nega, non si potrebbe mai
negare il senso, che vuole la parte contraria, cioè
che dette parole importino la liberazione di Sempronio,
ec. dall'obbligo, che di sua natura avevano per

le giuste fare come sopra, e ciò si mostra necessariamente come si appresso.

- 10 La lettera ragionevole di Cajo, ec. avverte la celerità della risposta, e poi a quella parte della lettera massiva di Sempiterno, ec. dove dice che senza queste parole si suddetti amici vi avessero già provocato quelli dovevano rispondere, e si rapportano a loro amici, che non risponde solo che ne offrivano la voglia di detto amico, sicché le parole stesse della detta lettera rispondono, con quali si ne vorrebbero senza che altro ne fosse stato, se fossero, come s'è supposto, referibili alla parte, dove si parla delle cime, non potrebbero importare altro, che poi offrivano la voglia di detto amico Cajo, &c. li smentiscono con Tito di Parigi, senza che altro ne sentano Sempiterno, ec. onde in questi termini non si apprende, come da quelle parole non vogliono Sempiterno, ec. usare la liberazione del loro obbligo.

- 13 In oltre dette parole vagamente, e generalmente dette non importano altro, che circa il negozio delle cime, e traite che ne farebbero inter Cajo, ec. con Tito, ec. di Parigi, senza che detto Sempiterno, ec. abbiano e sapessero altro; perchè era' antecedente si usa questa proibizione di essere occulto, e segreti i loro negozi, e de' suoi corrispondenti, conforme un simile proposito occorre *Atque, Atque, de commercio, diff. 30. num. 30.* Come dunque dal non voler manifestare la fine della sua negoziazione, se ne può inferire la liberazione di Suddetti Sempiterno, ec. quale è una cosa tutta diversa?

- 25 Se dunque suddetti parole possono avere tante, e si vane intelligenze, non si deve mai presumere, che Cajo, ec. le abbiano scritte nel senso a loro pregiudiziale, di maniera, che abbiano essi voluto eludere, e spogliarsi dell' uso del negozio, che avevano col detto Sempiterno, ec. in caso che non fossero pagate, o come le cime, secondo le regole di ragione riportate in questa materia pienamente da *Dand. de rebus, tom. 2. cap. 10. numer. 1. cum pluribus seq. Atque, de Sen. conf. 32. numer. 41. cum pluribus seq. tom. 2. de in primis Res. Gen. diff. 2.2. num. 8. Dicitur conf. 562. num. 4. §. 6. §. 6.* E se pretendono provare detta Sempiterno, ec. che detto Cajo, ec. abbiano voluto liberarsi dal loro obbligo, è necessario, che mostrino delle lettere di Cajo, ec. tale parole, o clausole, che importino espressamente, e per necessità tale liberazione, altrimenti le esse sono vaghe, o in qualche modo equivocate, e referibili a più sensi non giovano al loro intento, come affermano *Atque, ad diff. 32. numer. 42. §. 7. §. 7. tom. 2. Gratian. diff. 344. num. 42. Cyprian. contrav. sup. 303. num. 11. §. 4. §. 4. numer. 26. Atque, de Sen. 8. numer. 60. Spad. conf. 192. numer. 6. lib. 2. Torr. per. quod lib. 2. tit. 12. de mercat. pa. 1. numer. 14. Res. Gen. de Mercat. diff. 7. numer. 4. cum sequenti.*

- 111 17 Oltre che le parole si devono intendere in quel senso, che è sensibile, e più conveniente, che le abbia volute dire detto Cajo, ec. *Sord. conf. 3. numer. 21. Silius, conf. 80. num. 28. val. 2. Cyprian. contrav. 560. num. 26.* E così la risposta in senso, che ha più utilità al rispondente *Atque, conf. 221. num. 26. e contra de eoru, che vi si vuole fondare Res. Gen. de mercat. diff. 7. num. 4. cum seqq.* sicché non essendo sensibile, ed conveniente, anzi del tutto stravagante, e da Uomo impudente, che uno si voglia levar di mano una licenza migliore, particolarmente in caso di rilievo, con spogliarsi del negozio che gli competerebbe in caso, che non fossero sempre le lettere, non si deve mai presumere, che detto Cajo, ec. l'abbiano voluto, sapendosi che non ve ne avevano alcuna necessità, perchè le rimette erano libere, e portavano la sua natura un tale obbligo d' essere, per il contrario nelle stesse le le volevano accettare per non perdere il lucro, che giunto doveva da tal negozio risultare, erano necessitate ad accettarle colle condizioni, e vincolo; con cui erano loro state fatte, cioè d'interdizione per il rimborso con gli amici di Parigi, vuole le Parole suddette se l' intendono senza che altro ne fosse stato, si devono riferire a quelle solamente, quali portavano la necessità di così accettare, e non alle stesse, che non avevano in loro alcuna condizione, per la conclusione legale, che *alias interpretari debet, in etat.*

harum ad casum magis necessarium Cyprian. contrav. 560. numer. 27.

Si aggiunga bastare al nostro intento, che la risposta della lettera del suddetti Cajo, ec. sia dubbia, perchè non possa mai pregiudicare a chi le scriva, così *Sord. alla diff. 291. numer. 25. 26. ove anche dice, che la risposta dubbiosa si ha come non fosse stata fatta, anzi nella sempre in facoltà del rispondente di poterla interpretare in quel senso ha inteso di parlare, e ciò procede essendo, che le risposta si siano accettate dall'altra parte *Sord. diff. 291. numer. 27. in punto Atque, conf. 146. num. 24. lib. 2. §. 2. non infra Diff. 192. num. 56. E che ciascuno può seguire il suo detto, estendo dopo l'uso acquisto all'altra parte, quando le di lui parole sono dubbie, ed equivocate, l'asseriscono regolarmente le *Res. de Sen. alla diff. 402. num. 34. cum 3. pari. 2. sequitur ad Carden. de Luc. de prefat. diff. 20. num. 7. Sord. conf. 288. m. 29. Utroq. capit. 4. num. 42.***

ARGUMENTUM.

An remittens teneatur contra Datorem litterarum Cambii agere per viam di rursus, ut constat est fieri inter Mercatores, et quando littere cambii redeunt protellage, vel etiam si in facultate remittentis adversus dictum litterarum Datorem agere pro repetitione, seu restitutione valeat.

Hac occasione laud examinator per sua principia contrahit Cambii, ejusque natura, et qualitas.

Item quando contrahit nominatus referendi possit, et quando non, cum omnibus suis declarationibus.

Littere cambii, et litterarum acceptatio non sunt de substantia contractus Cambii, sed respiciunt tantum executionem ejus contrahit, et ideo cambium exequi potest abique litteris per alia media.

Per defectum cause finalis contractus dissolvitur, ac rescindi potest. Declaratur, et explicatur, quando locum habet hac conclusio.

In contractibus nominatis quandoque agi potest ad restitutionem pretii, non uni pretii, sed utriusque, et ideo ponderantur differentia notabilis inter pretium, un pretium, et pretium, un interesse.

Evictio secuta agi potest ad interesse tantum, quod aliquando est minus re vendita.

S U M M A R I U M.

- 1 Referuntur diversae opiniones super natura, et qualitate contractus Cambii, §. 1. c. 1. §. 2.
- 2 Contractus Cambii est nominatus secundum naturam, et aliam opinionem.
- 3 In contractibus nominatis regulariter agi non potest pro erroro rescissione, sed ad damnum et interesse.
- 4 Cambialis contractus recipit suam perfectionem a litteris, et litterarum acceptatione.
- 5 Contrarium num. 10. et 11.
- 6 Acceptatio litterarum est pars substantialis contractus Cambii, §. 1. c. 2.
- 7 Contrarium num. 9. cum seqq.
- 8 Acceptatio litterarum non est novus contractus, sed pars primus litterarum Cambii inter remittentem, et datorem litterarum recipi.
- 9 Declaratur num. 12.
- 10 Littere cambii sunt litterae pars substantialis contractus Cambii, sed ejus executionem tantum respiciunt, §. 1. c. 3.
- 11 Absque litteris potest abire mobilis, etiam contractus Cambii.
- 12 Littere cambii sunt necessaria ad justificandum restitutionem Cambii.
- 13 Contrarium num. 13.
- 14 Resa Romana aliquando amplius particulari agitur.

opiniatur contra iuramentum iuratum aliorum Tribunalium.

- 15 *An libri mercatorum legaliter tantum sufficiant pro perficienda rebus et cambiis.*
 16 *Contractus dupliciter potest fieri, uno modo quando substantiam, altero quando executionem, & una perfectio est longe diversa ab alia, & diverso paria in iure efficiat, & n. 10.*

- 17 *Contractus cambi habet hanc iuramentum conditorem, ut tempore si liberatus non fuerit completo, teneatur fructibus ad restitutionem valorem pro rebus, & amplius ad interesse.*

Contractus nam. 23.

- 18 *Contractus, qui interfectus inest in contracta, licet sit expressus a partibus, nihil operatur.*

- 19 *Pacta interfecta, vel ex natura alia, licet sint expressis apposa a partibus in contracta, non habent alterare naturam contractuum.*

- 20 *Causa finis contractus deficiente corrumpit contractum, licet nominatur.*

Declaro primo id procedere, quando causa finalis est extrinseca contractui nominato, sicut si causa finalis est intrinseca, sive ex natura contractus nam. 25.

Declaro secundo, quando contractus nominatur est mutui cum aliquo incrementum n. 27.

Tertio quando causa finalis non potest amplius adimpleri, sicut si periret nam. 28.

Quarto, quando illa causa finalis non est principalis, sed alia obiecta principaliter in eodem contractu nam. 31.

- 21 *Pecunia cambiata solvenda per Datorem interrum in alio loco est pars substantialis contractus cambi, & sic causa finalis est eadem contractus.*

- 22 *Defectus solvendi in tempore conventionis non consideratur ad effectum resolutionis contractus.*

- 23 *Quia tempore solvendi conventionis nunquam profusio inter causa finalis contractus, nisi conclusio iuramentum probatur nam. 30.*

- 24 *Contractus nominatus refertur potest, quando adimplendum contractus ex parte nominati contractus fuit ad statum imperfinitum.*

Idem hoc intelligitur declaratur non responsione ad omnia adiecta, sed in fundamentis contraria n. 33. & 34. 35. 36. 40. 41. 42. affert ad 42.

- 25 *Extraneus in vendita fuit non potest agere ad resolutionem contractus, sed tantum ad interesse ad alium ex capite.*

- 26 *Pendendum contractus refunditur, si in vendita, quo fuit pro libera vendita, expressum aliquo modo, & obligatio efficitur.*

Et assignatur una ratio ibid. & motus n. 43.

- 27 *Pecunia in pure suo, quod est vendita ab alio etiam si non potest, & quod potest traditur etiam si vincatur.*

- 28 *An contractus nominatus quandoque agi potest ad resolutionem pretii.*

Declaro, non ad resolutionem pretii, nisi pretii, sed ut interesse nam. 50. & 54.

Et qualem differentiam, & quales effectus dicuntur per paria in pure alio ad resolutionem pretii, ut pretii, & pretii ut interesse, hic nam. 50. 51. & 52.

- 29 *Interesse alius aliud est, quam ipse refertur veluti damnum alteri causam, vel lucro impeditur.*

- 30 *Interesse est differentia a re, nam aliquando illud movet agi potest esse re, quo confingitur, vel restitui debetur.*

- 31 *Re vendita nulla non potest agi ad resolutionem pretii, sed ut interesse, & idem contrarium minus ipse potest pretio recipere per venditorem.*

- 32 *Remissionem redemptoris praeferitur licet sit dante et firmante potest agere ad resolutionem pretii, sic statuta non soluta dante firmante.*

Intelligitur tamen ad resolutionem pretii, non interesse, non nisi pretii ibid.

- 33 *Et similiter videtur per remissionem agi potest ad resolutionem contractus cambi, & sic ad resolutionem valorem oblationis ob causam, non causa dante, de non incusa.*

Contractum firmare respondendo omnibus auctoritatibus contraria nam. 57.

DISCURSUS LIX.

Libertatem Libertatem Cambii de Alteratione.

Nel punto controverso fra il Signor Vitali, e Giovanni, il Signor Lorenzo Mocquero, e non non accaduto in pratica, si non presentemente, per l'improvvisa, e notabile alterazione in Francia delle Monete, cioè se il Remettente, quando non si viene completa la Lettera di cambio sia obbligato per il suo rimborso a procedere per via di ricorso, come si è sempre statuto tra Mercatanti, o possa costringere ancor il Datore di quella a restituire la stessa somma, o danaro, che da lui fu pagato per la di lei valuta, con di più la spesa, ed interesse del di del ricusato pagamento.

Io fui da sentenzioso, che i Signori Vitali, e Crenpaga non potessero ripetere la stessa somma di danaro, ma fossero obbligati a valersi per il loro rimborso della solita strada del ricorso.

E qualunque allora nella mia breve Scrittura non ripotesse le Domine, nè Accusare de Domini, per esser stato ricercato del mio semper parere, pure non mancò di accennare succintamente, e in compendio i fondamenti principali, se chi appoggiarsi la mia opinione.

Ma essendo ultimamente uscite in contrario due ingegnositissime allegazioni del Signor Avvocato Giuseppe Racci, con di più la comprovazione a pie' di esse del dottissimo Signor Giuliano Palma da me sempre altamente riverito, ed ammirato, ha creduto il Signor Mocquero esser necessario non solo, che da me si convocasse con le Domine, ed assista il mio parere, ma si si rispondesse insieme alli fondamenti dedotti nella Scritta contraria, per quanto mi permette la persona de' libri, in cui presentemente mi trovo, e tanquam ora, che la Causa ha sortito improvvisamente un' altro interesse nel tempo, che io stava loco rispondendo, affine di contentare la provocazione degli Illustrissimi Signori Consiglieri di Pisa, a cui se n'è portato l'appello, conforme par, che richieda la Giustizia, che assiste al d. mio Pontefice.

Convien però in primo luogo per ben condurre l'opera, ed schivare gli equivoci, che si sono posti, e potrebbero di nuovo occorrere, che io cominci per totale base del mio discorso a dimostrare a qual genere di contratto talor si debba il Cambio per Fiera, o per Piazza, e se sia contratto innominato, o nominato.

Sò ancor io il gran dibattimento, che è stato fra i nostri Dottori, sopra tal questione. Altri hanno sostinuto essere il cambio una permuta di danaro con danaro, altri un contratto di mutuo, alcuni di locazione, molti di vendita, e finalmente altri esser un contratto innominato, come si può vedere dal *Trattato de commercio* §. 1. quest. 4. del numero. 4. fino al numero. 38. dal *Trattato de cambi* disputat. 1. della quest. 6. fino alla 10. ed *Amato alio refertur* 47. del *Signor Giacomo Da Pey nel suo moderno trattato de art. lib. cambi* cap. 3.

Ma, a vogliamo seguitare l'opinione, che tra le precedenti ha ottenuto maggior seguito de' Dottori, cioè che egli sia un contratto di compra, e vendita rispettivamente di danaro secondo la consuetudine, l'antichità, e la prova, che ce ne fanno in *Trattato de commercio* al detto §. 1. quest. 4. num. 21. glossato il num. 37. *verf. causa est*, il *Sign. Da Pey nel detto suo tratt.* al cap. 3. num. 75. la *Buona di Roma al detto* §. 1. n. 15. *part. 2. num. 1. Amato alio refertur* 47. n. 16.

O pure la più vera opinione essendosi domandato dopo un minutissimo esame presentemente fatto sopra tutte l'altre dal nostro *Raffaello della Torre* esser quello in quella materia nel detto suo *calore tractato de cambi*, alla *disputat.* 1. quest. 10. seguitato ancor modernamente dal detto *Signor Da Pey al detto cap. 3. sotto il numero. 25. in una addizione*, che comincia, *licet non sit, sine al n. 35.* E da una nostra decisa di Genova nella celebre causa fra il Signor D. Antonio de' Banos per S. M. Cattolica, e la Signora Pancrati di Genova, quale è il nostro *discorso* 43. numero 16. *verf. que de commercio*. Nel qual luogo il detto Signor Torre prova con ragioni validissime essere il nostro cambio un contratto specialissimo nominato contraddistinto per il commercio.

mercio fatto il suo proprio, ed indivisibile nome di cambio differente da ogni altro prezzo fino allora da Domsì.

- 4 Bisogna certamente facendo l'una, e l'altra opinione confessare, che il nostro cambio sia un contratto nominato. Perché se è vendita, e compra, gu è troppo chiaro in più, che questo è contratto nominato, se egli è l'altro contratto speciale di cambio facendo l'opinione più vera del Torre, non può non essere nominato, quando se il suo proprio, ed indivisibile nome di cambio consistesse comunemente, e generalmente da tutti i Principi, e Popoli, conforme a mutaviglia lo prova il detto Signor Torre alla detta quest. 20. num. 17. cit. *decidendum tamen est cambium contractum esse nominatum, cum nomen, & quidem celebratum habet apud omnes nationes, & quidem necessarium, alienigenas sibi cognoscere pariet, & omnia contractibus nominata impetire in cambio representant, cum incommuni etiam nomen eorum conventionaliter habere, quoniam gentium illam communem cum totius contradietio nominata, qui semper versantur in aliqua res, seu facta conventionaliter, licet in nomen specificum naturaliter transiunt, semper irrevocabile illam adimplentem non sequitur, alienigenas cognoscere pariet, etc.* ed ivi allo stesso numero nel vers. *ad primum respond.* rispondendo all'obiettum secondo, cioè che non si possa chiamare il nostro cambio nominato, per non trovarsi nelle nostre leggi essere stato mai menovato, così dice.

Ad primum quod responditur verissimum esse jure communi Remanarum, quae videntur, in contradietio hanc omni non insequitur falsum, & ex consequenti nil minus, si inter contradietio nominata cambium non recenseretur, sed non per hoc tollitur, quod postea tempore alia gentes contradietio non potuerit introducere, & Principes, & Republicas, quae habent auctoritatem juris condendi eadem approbare, nulla enim est ratio contradietio, quod idcirco seu nomen, appellatum tribuatur, nisi quia a jure approbatur, immutabiliter a jure civili dispositum remanens in jure terminis jure naturalis, seu gentium Mutatis de iure, & analog. lib. 1. cit. 2. a. 2. Unde cambia cum fuerint approbata per legem legumum Latam & Republica Genovesi ad sequente edictum super fructu, & in statu, de camb. & caus. breviter, alique pariter a pluribus Principibus Europae, peritque per legem particulari plurium Principum (come è notato in Livorno, e nella Toscana) nihil efficit, quin dictum cambium lege rite approbatum contradietio nominatum ipsa, licet hanc approbationem non mutetur a jure Remanarum, cum non perficiatur in parte, ac simpliciter terminis jure gentium, seu naturalis, sed a Principibus habentibus auctoritatem juris condendi fuerit approbatur, indeque habetur requirit ad irrevocabilitatem, & ex consequenti ad esse contradietio nominata. L'istesso ancora in pochissimi parole ha inteso dire l'Amor, alla detta quest. 25. num. 9. dove con un lungo numero de' Dottori afferma essere il cambio per consuetudine universale chiamato il Mondo un contratto nominato, e perciò irrevocabile.

Se così è, poteva il Signor Avvocato contrario di buona voglia emetterci assolutamente questa proposizione senza mostrar di concedercela contestante per via di falso supposto, qual non ostante ho inteso opporremo, e necessario di stabilire ben bene questo punto con le domine, e ragioni, perchè non possa intarsi attribuiti al vantaggio di tal concessione il consensimento della Guastina, che spero a favore del mio Principale. E perchè altresì sarebbe stato troppo lecito al Signor Ruco di ricorrere al fondamento di lui per l'avanti non curato, mentre non potrebbe un pregiudizio del suo Cliente emettere alcuna delle sue dedite.

- 5 Questi inoltre premettere, che de' contratti nominati non si può regolarmente agire un difetto di adempimento d'una delle parti per la restituzione del contratto, ma solamente agli danni, ed interesse li. *fiat, Cod. de Alii. comp. l. ex condicione Cod. de respons. arbitri, cum alio contradietio Alitragrad. vers. 1. num. 1. Consol. Alitragrad. 40. Add. ad Barbat. dec. 640. in 6. Parva de locat. cap. 60. numer. 26. Torre, de pign. fideiuss. lib. 2. cap. 33. numer. 28. Rot. dec. 1. ann. 2. & dec. 519.*

num. 21. parte 14. recen. *Cod. de Loc. de donat. dist. 41. ann. 25. & seg. de cap. dist. 11. ann. 3. 6. & dist. 10. ann. 3. de credit. dist. 37. num. 3. 6. & laudat. il Signor Ruco al cap. 109. & cap. 142. tom. 2. E particolarmente del nostro contratto di cambio al De Pay de art. 81. camb. cap. 3. ann. 28. & 33.*

Prendendo ora innanzi di dove certamente concludere, che li Signori Vinali, etc. non possono in modo alcuno prevedere la restituzione del contratto di cambio con ripetere la medesima forma, o datato pagato al Signor Morgani in Livorno per la valuta delle lettere, me sono obbligati a procedere per via di Ritorno, il quale in sostanza non importa altro, che una vera, e giusta misura introdotta generalmente dalli Mercatanti per il rimborso di tutti li danni, spesi, ed interesse del contratto nel caso, che non gli siano compesi le lettere di cambio.

Scritto da così forte argomento il Sig. Avvocato contrario ha tentato con l'assenza del suo intendimento i mezzi possibili per sviluppante.

E premessamente col premettere, che il contratto di cambio, come riceve il suo essere, e perfezione dalle lettere con l'autorità di Principi, Reor. de merc. in pass. & Genoa de fruct. priv. tit. 3. de liter. etinde per necessità la loro accettazione, come consuetudine formale del contratto, e l'elemento senza tale accettazione non si potrebbe dare l'azione Similiana del consens. Bald. in lib. 2. ff. de pass. & facta restit. in l. prima §. sed verum. vers. per litteras ff. de re verat. cap. Genoa loc. citare. num. 68. E però faccendo l'accettazione suddetta, le quale resta una parte sostanziale del medesimo cambio Legatum. ad Reor. propius. 7. de sic. camb. n. 6. *Genoa de credit. cap. 2. e. 9. n. 2381. & 2382.* E prima di loro il Bald. cons. 348. a. l. 1. ove afferma, che l'accettazione delle lettere non fa un nuovo contratto, ma perche del primo contratto di cambio passato nel Ritorno, e il Dantè delle lettere, col quale Autore fanno compagnia le Ruote nostre di Genova di Affert. alle dec. 2. num. 10. e quelle di Roma alle dec. 183. num. 24. parte 3. tom. 1. duplicata dopo il Salsola. l'espera. credit. dec. 189. Ed ancor il Velfono d'Alfiba al cap. 30. num. 26. num. 2. E però mancando, diffi, l'accettazione delle lettere, è necessario, che manchi per conseguenza, e vada a terra tutto il contratto di cambio.

Tutto però il presente discorso, mi fe lecito il dirlo, è fondato sopra d'un manifesto equivoco con supporre, che il nostro contratto di cambio sia un contratto, che li perfezioni con le lettere, e che il mandato dato nelle lettere al Corrispondente fu non parte sostanziale, o consuetudine formale del cambio. Egli per verità non è tale, ma è un vanto, che li perfeziona, e giusta del contratto di vendita, e compie col solo consenso, così col convenirsi tra' contrattanti del denaro, che li vuol ritenere in qualche luogo, e del prezzo, o valuta delle rimesse. Perciò le lettere non sono di parte alcuna sostanziale di tal contratto, ma elleno benal servono in primo luogo per le di giustificazione, e prove, e per l'osservanza più pronta del medesimo, come ordinamente inteso dal De Pay de lit. Camb. c. 3. in princ. *Nouet. in Adu. Cons. c. 17. de Usur. circumscribitur a. c. 19. & in. Novissimus de glor. n. 21. Secus de commerc. §. 1. §. 3. num. 10. & quest. 9. parte 3. limit. §. num. 9. & §. 6. gloss. 1. num. 76. e dopo loro il nostro Torre. de Camb. dist. 1. quest. 18. num. 24. & §. 16. & dist. 3. quest. 2. ann. 6. quest. 2. num. 4. & quest. 5. num. 32. 34. & 36. Amor. risolut. c. 7. num. 18. vers. quod. Secus. & num. 27. Cons. d'ors. §. num. 12. & 14. Né così tempestivo il mandato dato nelle suddette Cedole di cambio, e la loro accettazione li possono dare parti sostanziali del detto contratto, anzi solo mezzi per eseguire, e consumare il cambio già perfezionato. E tanto è ciò vero, quanto è iniquo, che il datatore del cambio senza lettere, o senza valersi di quelle, quando anzi l'avesse dato fuori per altro mezzo, e modo, come per via d'un Nuncio, Corriere, o Corrispondente, e per se medesimo, quando volesse, o dovesse andare nel luogo destinato, può benissimo eseguire il contratto, col pagamento della somma cambiata col tenimento Scuto alla luoghi suoi, ed il suddetto Torre. parimente oltre li luoghi allegati alle dist. 1. §. 11. ff. lib. 2. num. 17. & dist.*

12. *et dixit. a. quod. 1. num. 6. 7. 8. et quod. 4. numer. 15. vixit. per ad munda. et quod. 9. num. 34. et 34. et add. ad det. 31. lib. 24. post alios Tractatus Canon. del. dec. 4. num. 2. et 24. et con alia Doctorum nom. Almar. de nullis contrah. par. 2. quod. 24. numer. 139. fol. 293. E per hoc non m'è mai piaciuta l'opinione di quei Dottori, che hanno voluto, che oggi le lettere non si possano annettere, perchè dopo le Bolle di San Pio V. pajano, che siano necessitate a giustificare la prova, o resenti del cambio, come da moltissimi, che ne allega l'Amu. alla risposta. 27. n. 18. Res. dec. 145. num. 4. et 24. numer. 4. par. 9. vixit. num. 2. Perchè ogni volta, che come per prova del tutto chiara la realtà del cambio, farebbe veramente far levere giudicamento la Bolla alla materialità delle parole Terr. de camb. disp. 2. quod. 11. num. 14. et 15. et de derig. res. 10. num. 34. et sup. Pol. disp. 21. num. 51. e non alla ragione esusa da quel Sano Pepe, che non è Raza altro, che di accertarsi della realtà del cambio contro l'adulazione legale, quod lex non exigit usqueque verum, come in simili termini delle Bolle di San Pio V. inteso a esserli via documentum differendo Montague Res. al cap. 126. num. 32. et 45. E per ciò di Cord. de Luc. add. 6. numer. 9. et disp. 4. et 7. averte molto bene, che secondo la più vera opinione in pare, figurata certamente in tutte le altre Città, i Tribunali fuori della Ruota di Roma, il cambio si può giustificare senza le lettere. Optime Scars. de commercio. 31. quod. 7. limit. 3. numer. 6. come anco questa opinione è provata picciatamente dal Resol. al cap. 103. numer. 3. E non è cose rare, che la Ruota di Roma abbia abbracciato alcuna volta le opinioni meno vere, e lasci la più seguita da tutti gli altri Tribunali, come vien notato dalli dec. 237. num. 6. et si si frale Lucen. excoit. del Sign. Palm. nel tom. 3. e da noi molti nostri Commentarii alla Statuta di Genova de Success. in rebus. num. 15. 16. et 18.*
13. La disposta solamente si dovrebbe restringere alla qualità delle prove, cioè quali possono essere sufficienti a mostrare la realtà del Cambio, e in ciò doverrebbe considerarsi, se l'opinione del Resol. il quale nel caso cap. 103. ammette per sufficiente prova è soli libri del Mercante sia vera, o pure l'altra opinione delle Ruota nelle dec. 69. numer. 27. par. 9. vixit. seguita da Admoriger Rota cap. 93. numer. 20. che per ora lascio indecise.
- Di qui si viene di leggere e comprendere la qual senso hanno potuto i Dottori esser in contrario, altri de quali hanno asserito, che il nostro cambio prenda la perfezione dalle lettere, altri che le lettere siano una parte dello stesso contratto [ma non parte sostanziale, come suppone il Signor Avvocato Ricci,] altri, che l'accezzazione delle Lettere non sia un nuovo contratto, perchè se si considera, che il contratto può perfezionarsi in due maniere: la prima, quando resta a modo di stesso convenuto della vendita delle robe vendute, e del prezzo; e nella locazione delle cose estinte, e della mercede. E questa perfezione, che si fa col solo consenso delle Parti ne i contratti nominati, opera subito l'effetto dell'irrevocabilità, a segno tale, che non vi è regolarità può luogo tra le parti alla prima, o risoluzione del contratto. Altra perfezione poi ha il contratto, cioè quella, che nasce dalla esecuzione, e consumazione, o in tutto, o in parte di quanto si era convenuto dalli Contrattanti, e questa perfezione pare che rispettivamente in iure diversi altri effetti, come marabilmente insegna e tutti il nostro comune maestro Bald. nella l. nequissimi 2. ff. de periculo, et comm. rei vendit. seguita cominciamento del Demo. cap. 278. num. 3. Tremouille res. 3. n. 2. Aff. filii. dec. 180. n. 4. Sord. conf. 38. n. 11. et 12. e con molti altri del Admoriger, 5. n. 25. Admoriger. de commercio. disp. 6. num. 23. e meglio al disp. 36. numer. 34. Ouar. de contrah. 12. lib. 2. de cap. et vendit. disp. 11. fol. 21. num. 199. et seg. Con che non è da stupirsi, se li Dottori hanno ora detto, che il cambio si perfeziona alle lettere, perchè parlano della seconda perfezione; ed ora che le lettere siano una parte del contratto di cambio, e che l'accezzazione non sia un nuovo contratto, perchè l'esecuzione veramente del

contratto si dice parte dello stesso contratto, e non un nuovo contratto. Almar. de contr. et oblig. lib. 2. cap. 5. num. 7. ma però è molto diversa la soluzione del contratto delle due esecuzioni, e l'adempimento. Almar. de Admoriger. res. 1. lib. 2. cap. 40. numer. 36. Urrut. causula. cap. 3. fol. 10. numer. 24. e puntualmente nei nostri termini se discorre il Terr. de Camb. alla disp. 2. quod. 3. Ove di nostra puramente, che le lettere, e mandato in esse si contengono servono bene alle perfezione, cioè all'esecuzione, e consumazione del cambio, quantunque non siano parti sostanziali, ma essenziali del contratto. Lo stesso afferma il Signor Du Fay nel detto tractat. de arte lueri. camb. al cap. 4. num. 25. in - Perpetuum in lueri cambii non sunt, nisi duo contrahentes, frange muris obligantes, numerum transire se obligat ad precipiendum faciemus, et similiter ad curandum quod eadem, duo reliqui accipiant, et precipiant interveniant tantum pro executione.

Dubitando della debolezza di questo fondamento, 20 come ne era molto ragione, si vinca il Signor Avvocato asserendo quanto si, e può in provare, che il contratto di cambio contiene in se una tacita, ed intrinseca condizione, cioè che non essendo compiute le lettere da obbligano il Dattore di esse e restituire la valuta in esse contenuta, e più l'interesse Res. Gouan. de Admoriger. dec. 4. numer. 7. dec. 8. num. 4. Admoriger. conf. 29. numer. 7. Marten. de Jur. Admoriger. cap. 12. fol. numer. 76. vixit. si vero, De Luc. ad Admoriger. vixit. res. 1. numer. 80. numer. 5. L. 1. et Perreus. dec. 135. numer. 3. et de diffinitio De mens de Comitibus dec. 1. fol. 41. numer. 10. volendo inferire da ciò, che non restano adempiti tal condizione, il contratto si risolve, e per di meglio venga e marcate.

A questa apporizione si risponde in primo luogo, che 21 nelle contratti nominati la condizione intrinseca, o vogliamo dire la natura contrattaria non ha alcuna forza di condizione, ne altera punto la natura della contrattata, eziando quando vi fosse stata espressa delle Parti: onde se il contratto per sua natura non è risolvibile, né revocabile, non può valere la suddetta condizione intrinseca rendendo revocabile nel caso, che non siano adempite le condizioni contrarie alla natura del contratto. Et dimostriamo. I. in domum, et 2. quod verba conditione de recipi. Commar. vixit. res. 1. lib. 3. cap. 22. num. 6. ottimamente a nostro proposito l'Urrut. alla conf. 3. n. 35. et 36. Gouan. cap. 260. num. 2. et 3. et cap. 123. num. 12. et seg. Res. dec. 42. num. 23. par. 8. res. e pienamente Admoriger Rota al cap. 60. numer. 29. et 30. et 31. Come lo stesso segue nei par. 1. che sono insensibili, e coerenti alla natura dell'atto, quali non alterano punto la revocabilità, o mutabilità dell'atto, ma restano infirmati secondo la natura revocabile, o irrevocabile dell'atto Casanova. conf. 44. ex numer. 31. Salgad. labyr. cred. par. 1. cap. 25. num. 25.

In secondo luogo per più valentier sposta si evvertesi 22 fece falsissimo, che il Duttore delle lettere s'intenda essere obbligato sotto l'adempimento della condizione, inteso secondo la più vera, e comune Scienza del Duttore la sua obbligazione nasce assolutamente fin da principio dal contratto del cambio, e tale quale per natura dello stesso contratto è nata nel Duttore, la qualserve egli fino a che siano compiute le sue lettere, e non essendo compiesse giugie contro di lui con quella azione modale, che concessa gli sia da principio assolutamente nell'atto delle obbligazioni del cambio, dalla quale non resta mai liberato, se non estinto il suo debito, come dopo aver riferito, e spiorato la prima opinione, stabilisce la Rota nella res. de Gouan. de mercat. alla dec. 4. numer. 8. Scars. de Commercio. 5. 2. gloss. 1. numer. 3. vixit. et si seg. Admoriger. de pignori. l. 4. quod. 130. num. 34. con segg. Gau. de credito. cap. 2. cor. 7. n. 238. Res. ad Admoriger. res. 1. lib. 2. Ovar. de res. p. 2. quod. 3. num. 25. et altri citati dal Admoriger. conf. 19. n. 4. con segg. Admoriger. dec. 22. n. 4. et 17. Res. dec. 103. Gouan. de Scrip. Prob. ut. de lueri. camb. quod. 3. n. 1. 3. Perreus. dec. 117. num. 3. Laderiv. dec. 117. num. 2. 3. et ibi Admoriger. in add. n. 9. E benissimo la Rota appreso il

ver. 99. tom. 2. *magis ill.* lib. 2. numer. 33. fol. 687. E segretamente quando l'adempimento si riguarda la minore, o mecenze parte del contratto, qualunque quella si possa dire aucto fortuita, o finale del contratto, non è mai permesso di poter agire alla rescissione del medesimo, diffusamente *Adversus Roca cap. 148. num. 18.* e per il *lib. 2. in fine sub de contrah. empt. & ali. pluri. Rurum. decr. 120. num. 19.* et 20. così ancora conclude *d. decr. 16. appo il Tirr. n. 33. in fin.*

- 32 Per effetto della sua difficile validazione sostenuta prodigie il Sig. Avvocato contrario lo voleva provare, che essendosi nel contratto nominato è permessa la di lui rescissione, quando l'adempimento del contratto nominato si riduce allo stato d'impossibilità, veda *Almagrad. fin. contrah. 79. tom. 2. Rota Rom. alla decr. 676. num. 7. part. c. reuoc. & item Rich. decr. 500. num. 13. & decr. 542. que est repetita recent. par. 11. decr. 300. & decr. 519. num. 22. par. 14. & decr. 543. num. 11. par. 19. rec. Urruel. de transact. quest. 88. num. 13. Larrea allegat. fol. 16. num. 22. loquendo ancora vengono ancora degenerate dall'Urruel. in appendice. ad quest. 69. num. 35. ultima impressione Geronne, e finalmente citandosi il *Gauha alla decr. 115. num. 5.* ove pretende col *caso sulla l. si dicit. ff. de contrahenda empt.* Indosso dal *Pedroli*, che così comprovava quello assunto.*

- 33 Quelle conclusioni, che viene in più decisioni soggiunte dalla Rota di Roma, e ipotizzate anche ne detti due luoghi dell'Almagrad. di recente tutta, anzi è designata solamente dalla prima dec. 676. par. 2. *reuer.* la quale parla nel caso, in cui non solo era diventato impossibile l'adempimento, ma di più non vi era luogo a poter dimandare l'interesse. Onde tal proposizione dev'essere inderogabile, quando non può la parte agire all'interesse, ma potendosi agire all'interesse, non basta, che l'adempimento si sia reso impossibile, per far risolvere il contratto nominato, come lo dimostra espressamente la detta dec. 676. n. 9. 10. *in fine* *casu pueri rotari resoluti contrahat.* et adduce ad interessi *par. 1. reuoc. in l. in condicione ff. de pign. vici. qua D. Arrius non potuit agere ad aliquos interese.* 12. *que impeditur.* *sem parat non sufficit ut contrahat promissionis et fidei Principi noster confirmat contrahat.* *proxi inter Parat fuit in hunc.* *qua quest. 110. non possit agi ad interese l. hunc ff. de vici. off. locat. reuocato rei vendite.* Che si lo stesso si ricava più abbasso al n. 12. *reuer. ut dicunt intrinsecus* nel cit. 13. e meglio si ogni caso se lo compari al *Laur. nell' alleg. 26. n. 1. 32. 34. 42. vers. & ubi.* & 45. *in fine.* cioè da alcune delle suddette decisioni più moderne, ne quali luoghi espressamente si vedere, che tal proposizione procede solamente, quando la parte, che deve adempire per non essere sollevato è impossibilitata a pagare l'interesse, e non rispondendo il contratto una delle parti verrebbe a perdere il fatto suo. *Laur. al ma. 1. 14. 21. 31. 34. 46. 45. in fine.* e la stessa Rota alla detta decr. 676. c. 6. Ed ogni volta, che uno è capace ad adempire il contratto per acquiescenza, com'è l'interesse, non si può rescindere il contratto, benchè l'adempimento della cosa promessa si sia reso impossibile per le decisioni di *Straphin. Paroli. Pige* appreso il Consiglio cittadino di *Barcellona.* tom. 2. dopo il cos. 176. *Urruel. in appendice.* ad cap. 65. c. 31. Oltre che egli parla in termini di transazione, dove milita una speciale ragione, che non può aver luogo nell'altro contratto, come si vedrà in appresso.

- 34 E di fatto se così non si dovesse intendere la suddetta proposizione, come segue la dominanzza della Rota Romana nella detta dec. 676. il opposizione alla alleg. nella l. si profunde 33. *C. de transact.* dove da due Angeli viene espressamente deciso, che qualunque l'adempimento si sia reso impossibile per essere il fondo promesso spedito ad altri, sia necessariamente tenuto il contratto ad agire ed interesse, ed può agire per la rescissione del contratto. E in tal senso il suddetto stesso è inteso molto bene al nostro intento dalla decr. 161. num. 11. c. 1. par. 19. e del *Bandin. in Adversus.* *Arrius.* *decr. 30. n. 5. 6.* 7. e finalmente su deciso dalla medesima Rota alla dec. 50. num. 4. par. 4. *in fine.* 2. dove si riferisce, e concludendo che decisioni così di: *non in fine videri;*

Castro, de Commercio. Tom. 2.

quod dicitur eadem modo obligatum esse ex alioquin. *mon D. Arrius non profandam hunc contrahat.* *non grati.* *si utat Savini ad solvendum pater affilio.* *et aliis solus fuit longi serie deducit;* *placuit non repudiari data in decisione in hac causa;* *lib. 2. non idem incommutabilis contrahat.* *qua non agendum et voluntas Arrius.* *lib. 12. fidei Principi contrahat grati.* *Unde tenet D. Arrius adempimento mero dicit.* *ita ad omnia decem.* *& interesse fuit per decem.* *Offertur autem.* *che qui la Rota di Roma in più decisioni ha costantemente tenuto, che qualunque l'adempimento si fosse reso impossibile per fatto del Principe, non potesse esser luogo alla rescissione del contratto, e nella detta decisione 676. nella quale pure l'adempimento di era reso impossibile per fatto del Principe fu deciso il contratto, non per chiara ragione, se non perchè non poteva aver luogo nell'altro caso l'azione all'interesse: per lo contratto nel caso della detta decr. 55. si poteva benissimo agire ad interesse. E ciò si comprava ancor coll' autorità di *Adversus Roca* al cap. 109. & 148. nella quale non solo ha detto vidermente, ma ottenuto di più dalla Rota di Roma non esser luogo alla rescissione del contratto, benchè nell' *casu*, in cui si voleva, non era più possibile l'adempimento, e molto di favorevole successo, che va dimostrando l'*Almagrad. fin. nella decr. decr. 1. cit. alla n. 16. 101. 102. 105. 106. dopo il contrahat.* tom. 2.*

Per corroborazione maggiore di questo mio assunto si non serve il ponderare, che nel caso dell'evizione delle cose vendute, nel quale certamente l'adempimento si riduce allo stato d'impossibilità, è indubitato, che non si può agire alla rescissione del contratto, ma bensì all'interesse coll'azione *ex empto*, così per le testi nella *l. vendit si ff. de vici. off. locat.* *ff. de alius. empti.* e molto citi la Rota di Roma alla decr. 4. num. 15. par. 17. *Urruel. de transact. quest. 76. tom. 16. Rot. par. 18. decr. 97. num. 9.* E qualunque possa ripetersi il prezzo sborsato, ciò però non toglie, perchè compete la rescissione del contratto, la quale certamente parrebbe in fare qualche effetto, ma perchè fuori nome d'interesse viene tolta la rescissione del prezzo, come pienamente vedremo ora qui abbasso, concesso ciò che ne dicano i Dottori nel caso, che venisse a mancare con l'evizione la causa finale non intrinseca al contratto, o fosse stata espressamente dal venditore assegnata, e venduta la cosa per libera da ogni vincolo, e gravame, per il che si fosse indosso il compratore a contrattare secondo l'*Urruel. alla quest. 53. num. 4. & alla quest. 65. 66. Ludovic. decr. Paroli. 101. num. 19. & 102. lib. c. Riminoli. fin. quest. 102. num. 25.* cioè dalla detta Rota alla decr. 97. num. 10. par. 18. & *Urruel. loco citat. num. 18. in fine.*

Nè può qui opporsi, che non proceda tal argomento, perchè in iure non vi è alcuna differenza tra il caso, che il venditore non potesse consegnare il compratore da principio la cosa venduta, o in tutto, o in parte, e quell'altro, che dopo consegnata in tutto, o parte già fosse stata da qualcheuno evinta *Paul. de Caus. in l. ar. empti 11. num. 6. ff. de al. empt. Bart. in l. fidei debemus 59. num. 1. vers. passamus dicere ff. de verb. obligat. Bart. decr. 62. numer. 22. Guzman. de vici. quest. 13. numer. 19.*

Venendo ora all'allegazione c. 6. del *Larrea* non si può certamente in essa fare alcuna forza, perchè egli parla in un tal caso di transazione, nelle quale, o perchè specialmente tal viene provvisto dalle nostre leggi in questa materia di transazione, come pretendono il medesimo al num. 17. 18. 19. 20. c. 1. o perchè tutta la sostanza, e perfezione delle transazioni consistono nell'adempimento delle cose promesse, ma una diversa ragione, che non ha luogo nel contratto di vendita, o altri simili; onde non è da meravigliarsi, che esse si possa rescindere, qualvolta non viene da uno per parte sua, adempita, conforme con l'assenza dello stesso *Larrea* ci avverte benissimo di questa differenza l'*Urruel. quest. fin. quest. nell'appendice.* al cap. 65. numer. 46. Sicchè può dirsi che *Larrea* viene a fervore al nostro assunto, che ad effetto contrario.

D. 2.

Oltre

39. Onde che il Lazaro si fonda sopra diversi altri motivi, che non sono comunicabili al nostro caso, e fra gli altri, perchè compete al Fisco la rescissione del contratto anche la rescissione in integro, che gli compete. Secondo, perchè il contratto di transazione era nullo, o sia perchè non si poteva trasferire al Jus della Dazi in persona privata senza l'espresse permissione del Principe, o sia perchè mancasse alla transazione quella debbita di ragioni fra le Parti necessaria per la di lui validità.

40. E finalmente il Lazaro pretende sostenere nel caso suo tal rescissione, perchè chi dover adempire si trovava per la gran quantità del debito, o povertà impossibile a pagare, di modo che non volendosi il contratto farebbero trovato al Fisco in procinto di perdere l'esazione della Gabelle, o Dazi, come chiaramente appare dal num. 1. 24. 25. 32. 34. 42. 45. in fin. ed altri. E lo stesso appunto veggiamo nella dottrina su sostenuta, ove si può tornare alla transazione quantunque estinta, quando il creditore intendesse perdersi del suo credito. *Nov. al di. 42. num. 3. di comment.*

41. Rispetto al Geniba, si mostra egli dall' autorità di *Sorda*, e *Ross.* e della *L. si daz. fin. de contrah. emp.* Onde bisogna vedere in quali termini s'è parlato, e in quali parole la medesima legge.

42. Il Russo, ed il Sordo discorrono in una vena senza d'una specie certa, la quale in parte spettava ad altri, che il venditor l'aveva offerta in tutto libera e sua propria, come si vede in più luoghi del detto *conf. di Ross.* e del detto *Sorda*, al num. fin. Pretendendo, che si possa rescindere il contratto, o pure ripetere il prezzo, mentre il venditor non lo poteva adempire, perchè la cosa venduta era in parte aliena.

43. Io non ho necessità di opporre a quello loro sentimento, perchè tutta la maggior forza, ch'essi fanno per la rescissione dal contratto consiste nel dolo dell'altro del Venditor in afferire la cosa venduta in tutto libera, e sua propria, o pretensione in tacere, ch'ella non fosse in tutto libera, il qual dolo esplicito, o tacito dipende e causa del contratto, ha però una forte forza di farlo rescindere, e di fatto, che sia questa la ragione in lo provano chiaramente l'*Urban.* nell'*append.* al d. sup. 65. num. 25. 26. 27. 28. ed il *Fernand.* al *conf. crim.* 176. tom. 2. e nel *respons.* e tre *disposit.* di *Sordani*, *Pagell.* e *Pign.* vi immediatamente inferiori, *De Loc. de emp. di. 11. num. 5. 6. Consilii.* ad *Saxar.* *Urban.* num. 27. art. 1. num. 62.

44. Io quanto all'altro fondamento, nel quale potresti insistere, cioè che sia permessa la ripetizione del prezzo, non mi danno tampoco motivo di dolermene, perchè sono ancor io per concederla in appresso, non però che tal prezzo si ripeta come prezzo, ma come interesse, il che si viene ancora accordato dallo stesso *Ross. sub. m. d. conf. quod dicitur ius*, e meglio fatto al n. 9. *conf. quod dicitur ius*, *quod agitur*; Qual'effetto poi fece però tal ripetizione del prezzo come interesse mi riferbo a mostrarlo più abbasso a suo luogo.

45. E quantunque il *Ross.* ed il *Sorda* discorrendo sopra questo secondo fondamento della ripetizione del prezzo precipitivamente dal dolo (senza), che non parlino con termini di rescissione di tutto il contratto, come il *Sorda* al num. 29. *conf. secundo Sordani predictis*, ed al num. 26. e il *Ross.* al num. 5. Nientedimeno egli non intendono dire altro, se non che possa il compratore rescindere tutto il contratto, ad effetto solamente di poter ripetere oio solo il prezzo di quella parte, che sarà aliena, ma di quella venduto, e sia sua propria del venditor; il che per verità pare, che porti in un certo modo la rescissione di tutto il contratto, perchè se non potessi il Compratore demandare, o ripetere se non il prezzo della parte aliena del tutto, cioè nella parte propria del venditor, il contratto starebbe fermo, come spesso; Ma non intendono giustamente di dire, che possa in senso vero, e proprio il compratore rescindere il contratto ad effetto ancora di ripetere il prezzo, come prezzo, e non come interesse; come chiaramente appare dalla loro lettura, e particolarmente rispetto al *Sorda* dal num. 23. in: *quod si res vendita sit pro parte aliena*, & ita non

tradatur, nisi pro parte, poterit emptor rescindere de emptore, & interesse subit res emptor, nec cogitur illud habere pro sua sola parte, qui tradit non potest, in respectu al. de. del. numer. 6. conf. quod dicitur ius, e meglio al. numer. 9. conf. quod dicitur ius aliena.

E qui più d'ogn'altro è da notarsi, per non equivocare, che alcune volte i nostri Dottori hanno erroneamente pensato, che quando dalla nostra legge venga ammessa la ripetizione del prezzo nel contratto non per l'adempimento altro, si sia la rescissione del contratto, il che è falsissimo, come si vede in appresso; altri dal vedere, che la ripetizione del prezzo veniva nel loro caso a produrre il medesimo effetto, come la rescissione vera del contratto, ne hanno perciò parlato con i medesimi termini di rescissione; ma perchè veramente non è, che rescissione impropria, o indiretta, *Almagrad.* *conf. 12. numer. 43. lib. 1. Urban.* *consilii.* 53. num. 8. li debbono intendere, che l'abbiano detto in tal senso di rescissione impropria.

Ora dunque si le Dottori citati dal Geniba, come abbiamo veduto, parlano in un caso, dove dolosamente il Venditor ha venduto una specie certa, ch'era, o in tutto, o in parte aliena, ed impossibile a consegnarsi, come possono mai applicarsi al nostro caso, dove non può considerarsi tal dolo, che abbia dato causa al contratto, ma solo il difetto dell'adempimento di una cosa promessa in genere, come il danno nella Fiera di Lione; e per questa stessa ragione il Geniba ha malamente ancora applicato tal suo giudizio a' Dottori, perchè non vi entravano i termini del dolo, ma quelli semplicemente dell'adempimento.

Si poi si vuol fare fondamento sopra l'altra parte, dove i detti Autori ammettono la ripetizione del prezzo rilasciando nel contratto nominati, quando il venditor non ha adempito, né può adempire il contratto per parte sua; ciò potrà poco giovarci al nostro Avversario, come si mostrerà a suo luogo.

La legge *si daz. non* ha che fare col nostro caso, perchè parla di una compra di due servi, uno de' quali al tempo del contratto era morto, a termini della qual legge, come acco della *don. m. l. in venditionibus si de contrah. emp.* ed altri simili, che parlano contra l'altra *L. si daz.* fermato la questione; Dottori, si al tempo del contratto non vi fosse in tutto natura la cosa venduta, per effetto del tutto, o in parte inadembita, o estinta, nella qual questione viene ammesso regolarmente, che non essendovi al tempo del contratto in tutto natura la cosa venduta, la vendita sia nulla, perchè siccome la cosa è oio dell'alienazione della vendita, è necessario, che al tempo del contratto sia in essere, come sempre *Almagrad.* *al. conf. 11. num. 4. & 5. lib. 1.* Nel caso poi, ch'ella al tempo del contratto si trovasse in essere solamente in parte, vanno risolvendo la questione con diversi sentimenti. La medesima disputa poi da alcuni si fa, quando al tempo del contratto la cosa venduta si ritrovava in essere, ma fosse fin d'allora impossibile al venditor darla, e consegnarla al compratore, della qual questione chi vorrà saperne la sua vera decisione, potrà ricorrere all'istruttoria in questa materia, fra' quali ne parla alibi bene l'*Hermesius*, ad il *Paris.* nella *gl. 1. al. l. 11. r. 5. p. 5. nell'gl. 3. 4. 5. al. l. 15. r. 1. ad. r. ad. p. 5.* Mentre non hanno che fare al caso nostro, in cui non si può dire, che al tempo del contratto il denaro, che si doveva pagare nella Fiera di Lione, fosse in tutto, o in parte estinto, o fosse impossibile ad averlo, e ancora più perchè il tenete non può mai perire. Onde la vera nostra disputa si riduce sempre in vedere, se per il difetto dell'adempimento, o per effetto dopo al contratto s'è reso impossibile il medesimo adempimento, si possa agire alla rescissione del contratto, o si debba precisamente agire all'interesse, la qual questione, come ognuno vede, è daveramente totalmente dalle predette, e perciò con buona pace del Geniba, egli ho tanto equivocato in applicare al caso suo la disposizione della *l. si daz.*, e la costituzione, che ne ricavano i Dottori, per la ripetizione in parte della cosa venduta, al tempo del contratto.

Debbo finalmente far presente, che la detta decisio-

de 676. della seconda parte de' recensori, non si fonda la semplicità sopra l'impossibilità dell'adempimento, ma sul motivo ancora, che l'adempimento era la causa fisica de' aumenti, e a un'epoca termini disformano l'interesse il *Card. de Luc. de fidei. diff. 81. n. 2. & Saccon. Sum. iust. ad. num. 4. in fin. & num. 5. libr. 4. de les. non solam. etiam, ma dell'alcantara della ditta Rotta, a cui li stessi ancora la *diff. 500. n. 23. in sum. iust. de dec. 14. n. 1. per. 19. Ma perché nel nostro caso il difetto della causa fisica, per sé stessa non basta, ma ancora, come sopra, come resta sopra pienamente provato, o pure perché non è vero, che nel caso nostro sia ella mancata, o divenga impossibile, come alcuni abbiano di sopra veduto, non deve però aver luogo l'applicazione della ditta decisione, ed altre seguiti della medesima.**

49 Pretende poi il Signor Avvocato contrario di chiedere ogni passo in provare, che quando si dovesse escludere *agere ad damna, & interesse*, non si potrebbe sfuggire la restituzione del prezzo con l'autorità del *Rid. nella l. i. in d. numero. 7. Cod. de ill. imp. Laderici. dec. 88. numero. 3. Margal. de vult. quest. 57. numero. 8. Gratian. iust. 301. numero. 1. & segg. Sum. iust. contro. 65. numero. 33. 34. Emerg. Jun. dec. 176. numero. 1.*

50 Per rispondere con chiarezza a questa sua obiezione, colla quale tanto prima egli di stringere, mi conviene preliminarmente spiegare in quali termini proceda la ditta conclusione contraria, e come del nostri Dottori venga ella intesa. Avvenimento aglio in vero, a cominciarla la ripetizione del prezzo, non già come prezzo, ma come interesse, sotto il di cui nome a concetto dicomprenderemmo l'istesso prezzo, così Baldo antesignano di quella proposizione, e tutti gli altri ancora citati in contrario, a' quali aggiungo in maggiore prove della ditta la *diff. 280. numero. 1. in fin. post. Parfisi de Salinis. Proleg. dec. 81. numero. 1. & 2. Gratian. diff. 149. numero. 22. numero. 51. Add. ad Burat. diff. 440. numero. 31. Add. ad Gregor. 107. dec. 88. & diff. 164. numero. 31. & Rot. post. Com. de sacris. dec. 87. numero. 3. & dec. 185. n. 1. & 3. a più recente l'Amic. alla *refut. 34. n. 37. & refut. 87. n. 3. per. 5. n. 350. 351. Altiagrad. fin. conf. 12. n. 43. numero. 1. Di qui si è derivata appunto l'altra ditta di parlare tra molti de' Dottori, che quantunque nel contratto comprati non si dia veramente, a dichiarare la restituzione del contratto, alla però si possa ammettere inderogabilmente, come se l'accettasse l'Altiagrad. al diti. iust. 12. numero. 43. ed Urcal. alla *conf. 53. numero. 3. Refut. refut. 137. numero. 7. & id. E con ragione, perché con appreso il prezzo come interesse, a non come prezzo, si viene a conseguire per introdurre il medesimo effetto, come se si agisse alla restituzione del contratto, come ora vedremo.***

51 Se dunque il prezzo del contratto nominato non si può demandare come prezzo, ma come interesse, in quella guisa appunto, che si fa nel caso di evizione di alcuna cosa venduta, confessano ancora il detto Baldo, il Gratian. in *l. i. de Roma post. Parfisi. de Salinis. Flomuselli. Penning. ed altri Dottori sopra citati. Quindi è che posso certamente scattare tre casi. Il primo, che il vero, a giusto prezzo della cosa venduta sia quello, che fu convenuto dalle parti, e in dubbio si deve prendere tale, *Reland. a Felle conf. 32. numero. 7. n. 1. Adelf. confut. 280. numero. 10. Urcal. confut. 109. numero. 3. numero. 9. Il secondo, che sia maggiore del convenuto. Il terzo, che sia minore. Nel primo caso a chi domanda il prezzo come interesse si dovrà certamente restituire tutto il prezzo da principio da lui sborsato, perché l'interesse temporale sul prezzo convenuto. Nel secondo caso si dovrà altresì restituire tutto il prezzo con di più quello, che mancherà ad aggiugnare l'interesse dovuto al venditore, o Compratore. Nel terzo si dovrà restituire bensì il prezzo, ma in minore somma di quella fu convenuto, cioè solamente per quella somma, che corrispondere all'interesse del Compratore. E qui si è da osservarsi, che io non ho parlato né caso egli è ben vero, che si agisce sempre alla restituzione del prezzo, ma perché non si agisce mai in virtù della restituzione del contratto, ma bensì il prezzo come interesse, perché ne seguono di essi effetti.**

Confessio. di Commercio. Tom. I.

In prova di questo mio discorso, che per altro è per sé lo stesso molto chiaro, basterà ricordare al principio legale, che l'interesse non si aliena, alal gusto restituito del danno dato, ovvero dell'utile, o lucro perduto, *Gratian. de interest. quod. 3. numero. 1. S. bell. in sum. iust. interest. n. 1. Altiagrad. Sum. conf. 2. numero. 31. in fin. numero. 1. onde la restituzione del prezzo non essere soggetta, a restituzione della vera estimazione dell'interesse; E perciò alcuna volta l'interesse può essere minore della cosa, che si doveva consegnare *Altiagrad. diff. conf. 2. numero. 32. in fin. numero. 1. Lenz. de interest. 109. 90. Epim. moralit. moralit. folio in l'insoluto il *Card. de Luc. de fidei. diff. 81. n. 14. per. in sum. iust.*, a molto bene a nostro proposito; dove dice, che l'azione ad *damna, & interest* non può darci più di quello, che importerebbe, se l'evizione della cosa venduta non fosse seguita, ma solo il risarcimento di quel danno, o lucro temporariamente patito, o perduto dal Creditore.**

E venendo ancor alla più corte, è indubitato in *14* re, che nel caso di evizione di alcuna cosa venduta, nel quale si può certamente agire alla restituzione del prezzo, come abbiamo mostrato sopra, non si può dimandare, o esigere tutto il prezzo, che fu sborsato dal Compratore, ma solamente a ragguaglio di quello importere l'interesse, quando l'interesse non fosse maggiore, o eguale, ma minore del detto prezzo, come puntualmente il *Card. de Luc. de compr. diff. 14. n. 9. 10. Rot. post. Urcal. de iust. diff. 100. numero. 2. & part. 4. reced. dec. 626. & part. 3. numero. 1. dec. 184. n. 24. & part. 10. diti. 25. numero. 21. in fin. numero. 1. & dimandare *Altiagrad. iust. 11. numero. 32. in fin. numero. 1. & molti altri approva il Savelli in sum. 5. Evidenti numero. 16. a meglio d'ogni altro in termini di mano postumi l'Amic. alla *refut. 34. numero. 14. fin. ad 44. & particolarmente al numero. 41. ora finalmente dopo di aver provato, che nel contratto nominato non si può agire che all'interesse, a che quantunque sotto nome d'interesse si comprenda anche il prezzo, dipende quello dalla misura, o vera estimazione di quello, a perciò possa essere minore, o maggiore secondo le contingenze del caso; conchiude finalmente con la sua opinione per il suo caso, che quando da principio sarà stato convenuto un prezzo certo, e non sarà stato fatto lo sborso dal compratore, non potrà egli in caso, che non gli venga restituito dal venditore il contratto con la consegna della cosa venduta (che nel caso di detto Acquire siano i grani) agire con la via effettiva concessa in virtù della *l. i. de iust. 104. di Napoli* alla restituzione del prezzo sborsato, perché come prezzo non era stato convenuto di doverli restituire, né tampoco come interesse patito (suggeriamo con la sua stessa parola) *de iust. iust. in fin. vendit. de fidei. de non solam. quoniam in iust. quod tempore conventionis facienda fu quidem iust. non facit tempore conventionis, quia parit ad variatam tempore plus, vel minus prout iustitiae valere, ut de si parit, in fin. nec ubi de multa conventionem ubi iust. in iust. in causa repone prout in iust. in fin. non erudit, quia ad restitutionem parit (in parit) sequitur conventionis de fidei. & quoniam non possit prout majori valere in non iust. a di mora, quia prout prout venditoribus iust. de fidei, in fin. post. venditoribus in mora iustitiae, & quoniam ad interesse, o puntualmente ancora *Altiagrad. fin. dec. iust. numero. 11. cum plurib. seg. & 116. ac numero. 122. post. conventionem. 1.*****

Qua qui ista fonde tutta finita adoperata dal Signor Avvocato contrario in connettere gran numero di Dottori; li quali altro non affermano, che si creature la lettera di cambio protettata può il Sumante agire alla restituzione del prezzo, come si può inconoscere dal *Stat. de commercio. 6. 2. diff. 3. numero. 31. 32. Rot. de iust. camb. not. 65. Altiagrad. de iust. iust. iust. 11. numero. 12. numero. 31. Ambros. diff. 7. part. 2. dec. 35. numero. 13. Ambros. conf. 19. n. 7. & 11. conf. 22. numero. 11. Altiagrad. part. 1. in fin. numero. 10. De Luc. ad Mart. de iust. iust. numero. 1. melior. 10. n. 2. De Altiagrad. de commercio. diti. 1. n. 9. Card. de Luc. de Camb. diti. 24. numero. 3. Rot. Gracian. 50. numero. 1. Rot. post. Parfisi de Salinis. dec. 51. numero. 3. & part. 3. reced. dec. 334. in fin. & p. 16. dec. 173. numero. 3. 4. a lo stato*

O 3 Noi

Nas parimente nell' discorso di *comm. disc. 43. m. 7.* Perché da quelle conclusioni venissero per altro non suoi termini non si può inferire, come abbiamo sopra diffusamente provato, che si debba restituire tutto l'intero prezzo nel caso unico, che l'interesse fosse minore di tutto il fornaio.

36. Né punto s'illuza, che alcuni de' Dottori, i quali il *Reid.* ad *conf. 348. Fich. nel suo Codice lib. 4. tit. 3. de vendit. ubi causam Rati. notat. 49. num. 176. de lit. Camb. Furanelli, dec. 125. e la R. di Gen. de Siveran. dec. 2. n. 115. la R. da Firenze appresso il Sig. Conti dec. 70. n. 13. Cayo. Laur. dec. 20. n. 10. lib. 1. obliano restituire, che per la restituzione del prezzo si possa egre con l'azione *ob causam*, o *da causa data*, o *causa non seguita*, la quale presuppone certamente la restituzione del contratto per i resti nella *si supponatur l. cum alienum*, o *l. deum item 2. o l. si malum 5. l. si liber. o l. re. tit. C. de causis. ob causam, siquis doli. o s'istituita*, e per conseguenza non possa esser vero, che la restituzione del prezzo nel caso postosto si dimandi come interesse, ma come prezzo. Si deve avvertire ancora che il *Monf. Marin di Luc. ibi adduc. Scaur. Parandoli.* osserva di leggere dove da un debito al Creditore in estinzione del suo debito, e succome queste lettere sono date per solvendo, così non restano adempite, il Creditore agisce alla restituzione del prezzo in vigore del prezzo suo credito, che non è stato mai estinto. *De Luc. da prelo. disc. 64. num. 10. Rati. dec. 183. num. 10. o suppon.* E che le lettere s'intendono data per solvendo, parimente il Sig. Andrea Conti nella dec. *for. 41. n. 18. o 19.**

37. Imperciocchè sulle cose già da noi stabilite fin da principio s'insiste esser chiara la s'istita enco a quella ultimo capo del nostro Avversario. E in vero non si può negare, che molti de' nostri Dottori non abbiano sostenuto l'opinione che il nostro cambio fosse contratto innominato, anzi lo stesso Signor Avvocato Ratti me lo comprovava con la sua stampa contenente, Perchè l'atto colto, che hanno stranamente sostenuto, o suppona la medesima opinione, hanno di leggeri rimessa l'azione *ob causam*, nel caso *data*, o *non seguita* per la sequenza del prezzo, Ma siccome le più vere, e più comune opinione secondo gli Anonimi da me riferiti, quali hanno eliminato nel loro fondo questa materia, è che sia contratto nominato, non è possibile, che nel cambio possa avervi luogo l'ist' azione, mentre egli procede solamente nel contratto innominato *l. si de rer. permut. o l. finali si de vendit. ubi causam data. gloss. in l. com. 12. v. verb. prescript. C. de pact. inter vendit. o sup. ad altri allegati dal Nazz. conf. 172. num. 2. adducit. de rati. o amb. lib. 24. tit. 9. in fin. Brunnerm. ad l. 1. si de vend. caus. data. o non seguita. Allegrad. conf. 1. n. 6. tom. 1. T. rapelli. in rati. rati. conf. limo. 36. Ferretti. in add. ad dec. 440. n. 28. 29. o 30. e con vien da me citati nella suddetta mia *luc. Cambi* stampata in Firenze 9. E da l'io finalmente, *Allegrad. iur. dec. nov. n. 109. post contrav. tom. 1.**

Da quanto s'è ora si è detto evidentemente apparisce, che il quattro fondamenti del mio, benchè ingovernosamente dal Signor Avvocato Ratti sono essano insussistenti, e che per lo contrario è coerente alla Principj legali l'innominabile, ed inavvertito del Meccanico in procedere per il suo contratto per via di nozione, quando le lettere di Cambio non adempite vengono protestate; Come altresì ben fondato il parere comune da tutte le Piazze fornaciarie a favore del mio principale, il quale perciò può indubbiamente sperare dagli Illustrissimi Sig. Consoli di Pisa le revocazione della prima Sentenza contro di lui emanata dalle Pagine contraria in Levatoio.

Existit hinc cente
Vide in fine sequenti discursus.

ARGUMENTUM.

Est idem cum precedenti.

S U M M A R I U M.

1. Dato litterarum Cambii videtur se a principibus legare sub talia conditione erga Remittentem

restituendi pretium, seu valorem receptum, si littera non fuerit adimplata.

2. Contractus Cambii est innominatus secundum naturam quincione.

Iuxta originem tamen est nominatus, num. 3.

4. Restitutio pretii, ad quam agitur in contractibus nominatis, non est vera restitutio pretii, sed pretii, sed ut interitus, o n. 13.

Et quomodo differat pretium ab pretio, o pretium est interitus, o n. 17. o seq. ac numer. 23. o seq.

5. Per desolam causa finalis, que insit ex natura rei inspicitur in contractibus, tempore refundendi contractus nominatus, sicut si causa finalis esset extrinseca, non, n. 6.

7. Contractus nominatus per desolam causam finalis non refunditur, quando est mutua cum alio innominatus.

8. Adimplentiam quando ex parte prius redoluitur, sed ad impossibilitatem fluxum, postea agi ad refundendum contractus nominatus.

Declaratur, ibid. o n. seq. usque ad 14. respondenda contraria.

15. In contractibus nominatis agi potest ad refundendum pretii, o num. 22.

19. Ergitur agendo pro restituendo non potest perire nisi valorem rei estimato de tempore restitutionis fore, o n. 23. 24. o 29.

20. Re restituta non potest agi pro restituzione contractus, nisi datur, nisi mala fides venditoris intercesserit, non asserendo nisi rei vendita, o n. 30. Sicut, si cum a venditore ageretur, quia tunc non potest pro restituendo agi, n. 31.

26. Actore mutuo cedente commode, vel incommode tradendo.

27. Actus, resol. 34. latissime explicatur.

DISCURSUS LX.

In eadem causa.

IO non credevo per verità di dover scegliere la penna nella causa del Signor Morgani, perchè pareva, se non m'inganna le mia debolezza, di aver posto in così buona luce le ragioni del mio Principe colla mia precedente allegazione, che difficilmente oscurar si potesse dall'etere qualunque ingegnosa speculazione; Ma è stato fallito il mio pensiero, perchè più che mai vigorose si videro sorgere le penna del Signor Ricci Avvocato contrario, onorato veramente con quelle lode, ch'è si merita, della simitissimo approvazione del Signor Palao, e del Signor Anonimo delle Ruote di Genova, Onde per nuovo consenso del suddetto mio Cliente, giulivamente impegno, non meno per proprio vantaggio, che per il bene del pubblico Commercio, alla allegazione del prefato articolo, mi trovo affretto a replicare alla nuova stampa, senza pubblicare dal detto Signor Avvocato contrario, il che sarà più fuorviante, che mai sia possibile, non parendomi io smentirsi ingenuamente oramai più necessario.

Comincia egli sul bel principio di nuovo ad insinuare più lungamente, che nel contratto di Cambio si deve di dovere delle lettere si obbiga sotto una tacita condizione verso il scontento di esse, di restituire il danaro, o prezzo evano, quando non s'istitua adempire, per l'omissione di *Allegrad. de for. mercat. cap. 12. sub numer. 16. vers. si vera*, Rati. Genoa dec. 4. numer. 7. *Monf. conf. 19. tom. 1. numer. 19. Furanelli. dec. 151. numer. 3. De Luc. ad De Anon. iur. tom. 1. resp. Ro. 2. 8.*

E qualunque e questo obbligo io abba di già bastantemente risposto, pure per inselso con maggiore spiegazione, conviene farsi sovvenire le due opinioni diverse, che sono state sopra del contratto di Cambio, cioè una sostenendolo per innominato, e l'altra per nominato.

Tutto ora dunque quei Dottori, che hanno cammiato nell'opinione, che egli sia contratto innominato, o di peritura, hanno dovuto senza dubbio sostenere, che nel contratto di Cambio lo Scrivente s'intende essere obbligato sotto la tacita restituzione del danaro nel caso, che non fossero e dunque le let-

ure, perchè per verità il contratto loro contratto porta seco di sua natura una tale tacita condizione, come ho mostrato nelle mie prima allegazione §. *Nagasse ribonay*. E così non è da meravigliarsi, se il *Marquard, Rota Giverni*, ed altri citati sopra in contrario, quali hanno sostenuto questa opinione, sono costretti a cedere al Signor Avvocato nella seconda sua stampa, che comincia, *Ad infugetur fil. 1.* e meglio si vede delle mie precedenti allegazioni §. *Nagasse ribonay*; non è da maravigliarsi, dico, se abbiano emesso un tale condizione nel contratto di Cambio.

3. O vogliamo noi esaminare colla seconda più vera, e più comune opinione, concedasi anche dallo stesso Signor Avvocato contratto, d'egli sia contratto nominale, o aliora convertito certamente sfociare tale condizione, perchè non potremmo mai più tacitamente ascendere, anche che il contratto nominale non solo non può per sua natura importare tale condizione, ma una condizione del tutto contraria.

Né può oltretanto, se si dice, che nell'contratti ancora nominati s'intende per sua natura la restituzione del prezzo; e perciò possano le Dottrine averne ammessa anche al contratto di Cambio, perchè fosse stato di loro effetto per nominato.

4. Perchè la restituzione del denaro, che si può intendere tacitamente, *ex natura rei*, nello contratto nominale, viene sempre loro come ad interesse, o per meglio dire, non è considerata, se non come interesse, conforme ho provato nel mio antecedente scritto, aggiungendo la decis. 63. numer. 1. *et seq. de Merit. Adieu. Gratian. cap. 43. numer. 49. et 50. pag. 164. 167. 168. numer. 7. et 16. Calpan. de contract. cap. 63. numer. 8. lab. 1.* e dico ancora quel poco. Oltre al condizione, questa anche fosse effetto della contraria, non può più importare che la restituzione del denaro, considerata sempre come interesse, e così fuggano a quelle diminuzione, e aumento, che può produrre l'interesse del Creditore, come primario ho provato nelle mie ultima allegazione al §. *Primum con nota sequenti.*

5. Replica inoltre il Sig. Avvocato contratto con maggior charge, e proibisce, che la causa finale del Rendimento sic l'aver il suo danaro, o nel luogo, o nel fiere, per dove l'ha cambiato col Danaro delle lettere; Ma che occorreva sic tanta cosa, e insufficienza in questa parte, quando lo alle l'ho contestato nelle mia prima allegazione, e altrimenti solamente il dubbio in vedere, se per le rinuncia di questa causa finale, restare restituito il contratto, per la restituzione del quale dubbio considero essere due sorte di cause finali, cioè, una, che si dice causa finale intrinseca, quale proviene dalle sostanze, o natura medesima del contratto, l'altra estrinseca al contratto, qual è quella, che è stata considerata dalli contrattanti, oltre la natura del contratto, come per l'agelo di sempre nella vendita il venditore ha per fine principale di avere il danaro, o prezzo della roba venduta; E questa è causa finale, come ho provato nella mia prima allegazione, ed è causa finale intrinseca, perchè un tale contratto porta per sua natura il pagamento del prezzo. Ma se apparisse effettivamente dal contratto di qualche altra causa finale, cioè, che il Venditore abbia venduto solamente affine di riputare col danaro una certa proprietà, che successivamente rivenda, o per elezione di una invenzione futura, o per fare un acquisto di un potere, allora questa causa finale sarà estrinseca al contratto di vendita, come sono i termini della decis. 63. pag. 164. de *Gratian. in sede*, di cui parlerò più abbasso.

6. La differenza, che viene tra queste due cause, è sensibilissima, perchè mancando la causa finale intrinseca, si dissolve il contratto nominale, per il contratto mancando l'essenzia, egli non si può risolvere, ma deve essere ad interesse, come ho provato pienamente nelle prima mia allegazione al §. *Credo insieme* con le autorità ivi citate, alle quali aggiungo il *Bandus, dopo il suo infugetur. Jorda. modernamente* *flapare nulli non, alla dec. 63. numer. 2.*

Essendo ora dunque nel caso nostro il pagamento del danaro nelle fiere di Lione causa finale intrinseca, *de Commercio. Tom. 2.*

ca del contratto di cambio, perchè il contratto di cambio per sua natura importa il pagamento nel luogo, o fiere, e quelli tempi designati, o soliti secondo l'uso, e stile de' Mercatanti, come ho mostrato citando nella mia prima allegazione, ne me ha contraddetto tempo il Signor Avvocato contratto, ne segue nettamente, che per il difetto di tal pagamento non si può più agire alle restituzione del detto contratto, ma solamente ad interesse.

Con che è inutile il replicare, che il Rendimento considero, non solo l'aver quel danaro, ma il tempo, e le fiere, dove gli deve esser pagato; perchè si risponde, che il tempo, e le fiere, dove deve esser pagato il danaro, è una parte sostanziale del contratto di cambio, e perciò il tempo, e luogo presentando sono anche cause finali intrinseche del medesimo contratto.

Oltre a che ho pregato i *Sig. Giudici* a degnarsi di 7 ponderare anche ciò, che ho detto nella mia prima Scrittura al §. *Altri citi*, ove ho mostrato, che nel contratto puramente nominale, non si dà mai la restituzione del contratto per il difetto della causa finale, ma solamente quella conclusione abbia luogo, quando il nominato è medesimo con qualche altro contratto ammesso. E benché il Signor Avvocato contratto abbia colorito alcuni Dottori, che affermano il contrario, e particolarmente il *Seminario. alla contraria. 163. numer. 29.* dove citate alcuni de' Dottori da me citati, pure ritrovo le mie opinioni dette, e seguitate uniformemente dal *Bandus, dopo il suo infugetur. Jorda. nell'anno alla dec. 63. numer. 2. et 3. de digna et Siga. Giudici citati di ponderare ciò, che ho foggiato al §. *ne agi*, e sui non ha dato il Sig. Avvocato risposta, che possa appagare il loro intelletto.*

In questa poi all'altro fondamento dell'impossibilità dell'empimento, già nella mia prima Scrittura ho fatto vedere in quali termini pareano le dottrine contrarie, e in quali gli debbano uzerende; cioè, quando non si possono egie ad interesse, come al §. *perisuria, in altri seguenti*. Ma quando può aver luogo questa azione, allora tale impossibilità non può mai pagare le insufficienze del contratto, secondo le varie dottrine da me seguite al §. *a di forte*, e §. *per contraventione della solidità mia Stampat.*

E qualunque per fare in apparenza un maggior numero di dottrine, alle già da lui citate, abbia il Signor Avvocato sopra di questo punto aggiunta l'autorità de' *Seminari. alla contraria. 163. numer. 30. et la Rota di Roma in Romana accensura cor. dell'Olmo 17. May 1699. quale è la decis. 63. pag. 164. de *interf. Jud. a la decis. 96. numer. 9. et 10. pag. 167. Bandus. collati. numer. 1. et per puntale la decis. 113. numer. 14. parti. 3. numer. 1. rivedo.**

Convien sapere, che il *Seminario* non eleggia ivi altre dottrine, o autorità, che quello che già eleggia dal Signor Avvocato contratto, a tutto pienamente risposto nelle mie prima Scrittura stampata l'anno 84, per istanza.

La decis. 63. pag. 164. non solo non è contraria, ma comprese piuttosto quello diceva, che le altre risposte nelle detta mia Scrittura, che la restituzione del contratto nominato per cause dell'impossibilità dell'adempiimento procede, quando l'adempiimento riguarda la causa finale intrinseca del contratto, e in questi termini per l'appunto alla discorde sotto il numer. 16. §. *Prater adducitur per tota il numer. 13. nisi prater adducatur. quia repudiatio contractus redditus apud nos in hoc parti venditionem habemus, et juxta Domus Urbis contractum, contractus illius ipsius contractus fuit, quandoquidem cum Principi Urbis pro aliis finis causis potissimum intendat, et in omnibus predicationibus habemus, et in omni causa distillationis prefabulatum faciendo occurrere, et promissionem infugetur Brachiani Ducum admodum antiquum sibi parat, integras ad hunc usque conservari; sed ubi, a diu ipsi propofitibiles fuisse fuisse remanere, 104. et Ducum predidit predictis subacta expugni, ad eandem Principem Obligationem non erant, et aliam obligationem proveni, 12. huius refertur, et in della alla ad aliam impossibilitatem incurrenti, alibi ipsi habetur pro pofitibus per implicationem remanere consensu eor, quod*

18 Con tanta facilità però si fchiva questo obbietto diletto con troppa facilità, e più forte diletto credere per fondamento indubitato, e stabile in Jure, e per consequente dervi osservare, che il primo caso ha solamente luogo, quando fosse stata pretesa l'istituzione in caso di evizione la restituzione del prezzo sborsato, come si viene insegnato dal *Gratian* al cap. 793. num. 13. *Pauli* ad 34. num. 7. e meglio dal *Rex*, *respons.* 30. num. 23. *rem. 2. Merlin* ad 758. n. 3. *Hermes* ad 11. par. 1. l. 32. *glor.* 8. m. 17. E così non può adattarsi al nostro caso, dovendosi la promessa la restituzione del prezzo sborsato.

19 Inoltre si ha per indubitato, che in ogni tal dispensa si è lasciata totalmente alle Scuole per esercizio gli insegnamenti de' Teorici; Imperciocchè da Teorici, e particolarmente dalla Ruota di Roma, non si usa mai in decidendo obbedire alla suddetta distinzione, ma debbono attendere sempre indistintamente il valore della cosa venduta al tempo dell'evizione, e non del contratto. Onde, o si sia contratto dal Compratore il primo, o il secondo caso, non può egli, quando la cosa venduta fosse deteriorata, o mancata in prezzo, farsi restituire maggior prezzo di quello, che vale al tempo dell'evizione seguita, così riprendendo la suddetta distinzione affermata la Ruota di Roma alla dec. 378. num. 2. *et seq.* par. 4. *divers.* *Sprelli* ad 117. num. 43. *Barbosi* *disquis.* legal. 14. num. 9. e particolarmente *Carli* *Act. de Luc. ad dat.* 297. de *Franch.* e num. 2. *apud* ad 3. *Altomar.* de nullis. *contratti.* tom. 1. *retr.* 1. *quaest.* 7. *subj.* 3. *num.* 87. *et* 88. *Sabbatini* ad 3. *Evictio* num. 16. *et* *Res. post. Constantin.* ad *Sic. Urb.* dec. 83. *Card.* de *Luc.* *disq.* 16. num. 9. de *empt.* con molti altri Dottori, e Decisori della Ruota in Roma de loro citati, e tra le altre ragioni, che essi adducono, si notano le seguenti, cioè, perchè ogni pericolo della cosa venduta spetta al Compratore, e perchè in ogni tal caso tanto meno si può domandare altro, fuori che il poco, e meno interesse della cosa venduta.

Debbò ora rispondere alla *glor.* nella 1. *si rem quam* 29. *in verb.* *agitur* *gl.* de *evict.* *et* al *Rain.* *conf.* 141. *Sordi* dec. 253. citati dal Sig. *Avvocato*, ma essi ad impedito dell'*Utriusq.* alla *respons.* 53. num. 7. e nuovamente da lui citati alla medesima *conf.* sotto il num. 16. dalle quali dottrine siende egli provato, che si può pur alla restituzione del prezzo convenuto, e sborsato.

20 Avverrà dunque per ipotesi, che tutte le suddette Dottrine, ed insieme altre, che si possono allegare, parlano nel caso, che fosse venduta una cosa libera, o ipotecata, o soggetta a qualche fidejussione, o in altro modo non libera, nel qual caso certamente si può restituir la cosa venduta, e farsi restituire dal Venditore insieme il prezzo sborsato, concorrendovi allora la mala fede, o il caso stesso del Venditore non averle offerta per libera, ovvero il caso, o presunto, quando ne abbia raccontato l'omertà, e molto più quando fosse stata aliena, come ho segnato, per prevenire ogni equivoco, che potesse insorgere dal Signor *Avvocato* contrario, nella mia prima allegazione *avanti* al §. *Ne pro quo opposi.* e al §. *si rem vel si sequitur*; e che in tal guisa proceda solitamente la conclusione contraria, si conosce più.

21 *avante* dell'*Hermes*. ad 11. par. 1. l. 32. *glor.* 1. *for* per cui si tanto è ciò vero, che se nel Venditore non vi sarà stato allego dolo, o mala fede, perchè gli fosse ignoto il fidejussorismo, o altro onere della cosa venduta, in tal caso non sarà permesso al Compratore di agire alla restituzione del contratto, ma solamente ad interesse *Altomar.* *conf.* 63. num. 6. *lib. 6. la Ruota de Romo alla dec.* 210. *cor. Adlon.* allegata, e seguita come Magistrali in quella sentenza del *Card.* de *Luc.* de *empt.* *et* *vend.* *disq.* 11. num. 3. *vers.* *cessante* *autem*, *et* n. 6. *Constantin.* ad *Sic. Urb.* *num.* 27. *art.* 1. num. 62.

22 Per altro fuori di questa stretta regolazione, non si può richiedere il contratto per la cosa non consegnata, e farsi restituire il prezzo convenuto, e sborsato, come spiega particolarmente di sopra il medesimo *Hermes*, ad 11. par. 1. l. 32. *glor.* 1. num. 33. *et* 330. *et* 331. e *Gravell.* alla dec. 117. num. 3. *Adlon.* *refol.* 34. num. 32. *for* al 43. *Card.* de *Luc.*

ad 11. *disq.* 13. num. 3. *vers.* *cessante* *autem*, *et* 6. *Calvic.* de *empt.* cap. 23. *num.* 3. *lib. 1.* con tutti gli altri Dottori da me citati nella prima allegazione §. *Devisi* *interim*.

Da qui nasce anche la disposta all'*Altomar.* de nullis. *contratti* par. 4. *quaest.* 39. num. 126. perchè dal numero preteso, e sull'azione si vede, che egli parla nel caso, che la venduta sia cosa obbligata, e soggetta a qualche onere, e da dal venditore alienata per libera, e franca da ogni peso, e obbligazione.

E quando anche parlasse nel caso di cosa venduta, la quale fosse veramente libera, e questo emanato al Venditore al consegnarla, non ho difficoltà di accordare ne' semplici termini con esso lui, e con la medesima di lui frase, che *Emper* *vero bene habet fundam.* *intentionem* *ad* *interessi*, *sub* *que* *interessi* *comprehenduntur* *restitutio* *prezzi* *quantum* *interessi* *convenit* *convenit*; *Unde* *re* *empta*, *et* *non* *traditur* *diminuat* *Venditor* *ad* *restitutionem* *prezzi* *periti*, *ac* *si* *res* *in* *evictio* *evicta* *fuisse*. E di simili maniera la dicono il *Gratian* cap. 301. *la Ruota con Gregor.* ad 39. num. 3. il *Rain.* nella 1. *traditur* *quaest.* 4. C. de *aliqua*, *empta*, e la *Ruota* dec. 280. *post. Paschin.* citata prima de me nella mia prima allegazione, allora dal Signor *Avvocato* contrario, quasi voglia egli le potermi in contrario.

Ma come ho detto di sopra, tutti questi Dottori 23 prendono dal caso, che la cosa venduta sia, o deteriorata, o mancata al prezzo; la perchè con ragionevole asserimento, che si possa diminuire dal Compratore la restituzione del prezzo, come annessi dovergli de Jure per inadempimento del Venditore, perchè si deve credere, che tal prezzo, come convenuto tra le parti, sia il giusto, e vero valore della cosa venduta; ma se per lo contrario il Venditore facesse credere essere tale deteriorata, o diminuita di prezzo, non potrebbe quodammodo il prezzo sborsato, ma solamente quel poco, che essa vale al tempo, che si doverà consegnare, o che ha evinta *Card.* de *Luc.* de *empt.* *disq.* 16. num. 10.

E di senso tanto è ciò vero, che l'illustre *Altomar.* 24 non nega, che tal prezzo non si dovuta come interesse nella stessa maniera appunto, come se la cosa venduta fosse di già stata consegnata, e fosse effettivamente evinta ivi *Unde* *re* *empta* *non* *traditur* *diminuat* *Venditor* *ad* *restitutionem* *prezzi*, *periti*, *ac* *si* *res* *in* *evictio* *evicta* *fuisse*. E pure nel caso che la cosa consegnata sia evinta, siccome è indubitato in Jure, che se ella sarà deteriorata, o mancata al prezzo, non è dovuta la restituzione del prezzo sborsato, se non a misura di quello, che essa vale al tempo dell'evizione, come pienamente abbiamo sopra provato. Dunque è più che certo, ed evidente, che tutti i Dottori citati in contrario prendono dal caso, che non fosse deteriorata, o mancata di prezzo, e di valore la cosa venduta.

E si compieva questo e viva forza d'argomento, 25 e di ragione, Imperciocchè se nel caso di evizione hanno voluto i Dottori, che è citata sodalatamente il valore della cosa al tempo dell'evizione, e non del contratto, perchè ogni pericolo della cosa venduta spetta al Compratore, col la medesima ragione misura nel caso delle cose non consegnate, mentre non si può negare, che anche in questo caso ogni pericolo non spetta allo stesso Compratore, come abbiamo dalla 1. *acceptum*, *et* *iter* *per* *gl.* de *pericul.* *et* *commod.* *inter* *condit.* *et* *6.* *Cor.* *autem* *refol.* de *recept.* *et* *vendit.* e in sequenza di mutazione di moneta, che il danno, e contumacia dell'esenzione, o deterioramento delle medesima spetti al Creditore pienamente le stabilisce il *Rain.* alla *disq.* 67. *num.* 19. *et* *seq.* e meglio al *num.* 27. par. 9. *cor.* e *recent.* e *seguenti*, con moltissime Decisioni, che allega, riprova anche con infinita altri allegati dal *Sabbatini* verbo *moneta*.

Ho poi ora a questo proposito alla prima mia 27 allegazione anche la Dottrina più saggia dell'*Adlon.* alla *refol.* 34. de *receptis* del num. 35. *for* al 44. E per più chiara intelligenza della medesima conviene, che io qui ne faccia la dovuta, e chiara spiegazione, e lettura contro il mio collare, particolarmente troppo la pedosa traduzione delle Dottrine.

Comincia l'*Adlon.* al *num.* 36. e particolarmente, che

che in virtù del Rito di Napoli non è permesso la via eleeutoria, se non esse obbligazioni, che si leggono espresse nella Sentenza, o pubblico Instrumento; Onde sopra di tal Rito nasce il dubbio, se si potesse porre dal Compratore ad eleeutorio Instrumento di vendita di grano, affine di ripiere il prezzo da lui shortato.

Altri sostenevano per l'affirmativa per due fondamenti, a primariamente: Perché il Venditore, non secondo la consegna delle cose vendute, è tenuto a restituire il prezzo; Ma questa ragione, quando anche fosse vera, non vi poteva aver luogo, perchè per il Rito di Napoli bisogna, che l'obbligazione sia espresa, se vuole godersi della via eleeutoria, e quell'obbligazione, che dicevi avere il Venditore de Jure a restituire il prezzo da lui ricevuto, è una obbligazione puramente legale, e non mai espresa; In secondo luogo, perchè nell'Instrumento della vendita vi era l'obbligazione espresa del danno, ed interesse, sotto qual nome si compendeva il prezzo shortato; così fino, e per tutto il num. 37.

Altri affermavano il contrario con allegare, che il Venditore del caso della cosa non consegnata, non può agire alla restituzione del prezzo shortato, ma all'interesse, cioè al valore, e prezzo di quelle, cosiddetto al tempo della consegna; e non del contratto, perchè questo sarebbe quello, che creerebbe potuto nascere da altri il compratore al tempo delle consegne. E benché il prezzo shortato venga sotto nome d'interesse, non è però sempre il vero interesse, così fino, e per tutto il num. 46.

Dopo aver riferite le due opinioni contrarie, l'Autore fatto il num. 41, passa a risolvere il suddetto dubbio con questa definizione, cioè: o il prezzo da principio è stato certo, come regolarmente si suol fare con i raffari, a convenimento fra le parti, e allora, dice egli, che per due fondamenti non potrà esservi colle vie eleeutorie la virtù del suddetto Rito alle restituzioni del prezzo shortato: Primariamente, perchè l'Instrumento non contenente alcuna obbligazione espresa di farsi restituire il prezzo shortato, colla via eleeutoria in virtù di Rito, il quale esige l'obbligazione espresa, nè tampoco il detto prezzo come interesse, perchè non c'è mai certo, che il tempo delle consegne le cose vendute vaglia quel medesimo prezzo, che è stato shortato, mentre può esse mancare di prezzo, e deteriorarsi di condimento al tempo delle consegne; E in secondo luogo, perchè non può mai essere meno d'contraria di ricevere il prezzo shortato nel caso delle cose non consegnate, altrimenti ne seguirebbe la restituzione del contratto delle vendite, così fino al num. 43.

O pure il prezzo da principio non è stato tassato, come segue a Napoli, dove nelle proibite per le pragmatiche comprate e prezzo certo le future venovaglie, a essere venduto fuori la tasse del Principe siccome esse medesime venovaglie al tempo della consegna, pare, che si possa agire colle vie eleeutorie a misura di quel prezzo tassato dal Principe, perchè in tal maniera resta liquidato l'interesse nel prezzo da lui tassato al tempo appunto delle consegne da farsi così fino, e per tutto il num. 46.

In questo secondo caso alcuni tenevano il contrario, come avveniva l'Autore al num. 46, allegando, che quella tasse del Principe non provoca il giusto valore, e ragione delle cose vendute al tempo delle consegne, perchè non è taxa verisimile, ne particolare, rispetto solamente a quelle vendite, che si fanno giusta la tasse, o meta, che acquista il Principe, e così detta tasse sempre è inferiore al vero, giusto, e comune prezzo, che vale la cosa al tempo della consegna, mentre il Principe ha riguardo a minuire il prezzo, perchè li compratori sogliono pagare anteparamente ai venditori.

Ma si replicava dall'Autore, che essendo il caso suo per l'appunto in questi termini di vendita, fare per la metà di importi, però parevagli, che non già si potesse negare la via eleeutoria per il prezzo tassato del Principe e tenore del Rito. Conclude poi finalmente, che la più sicura strada da tenersi, o di

agire al prezzo shortato, con liquidare però il vero; e come valore delle cose vendute *ut supra*, eleeuare due al tempo della consegna, secondo che sopra era detto.

De tutta la spiegazione dunque di questo Autore, ed chiaramente apparisce, che quando siamo nel caso del prezzo certo tassato, e shortato da principio dal compratore, non può egli agire alle restituzioni del medesimo prezzo nella via eleeutoria, non solo perchè l'obbligazione non sarebbe espresa, come vuole il Rito, ma perchè non è mai meno d'contraria del contratto di vendita, che è nominato, di ripetere il prezzo shortato nel caso della cosa non consegnata, altrimenti come detto Autore dottamente insegna, ne seguirebbe la restituzione del contratto, quale non si può data ad un contenuto nominato. E benché egli ammetta, che si possa domandare il suddetto prezzo shortato come interesse, pure ad effetto di poterlo domandare nella via eleeutoria, non gli pare, che si possa ciò fare, perchè siccome può essere stato variato il tempo delle consegne delle cose vendute, così non resta ben liquidato, e ferma la prece dell'interesse sopra del prezzo convenuto, e shortato dal compratore, affinchè si possa mettere ad esecuzione l'Instrumento per le restituzioni del prezzo shortato come interesse, dovendo per la natura della via eleeutoria il credito essere liquidato, e certo. E per questa ragione il suddetto Autore al num. 40, coll'eccezione di *Malagena* avverte, che il prezzo shortato non è mai il vero interesse, come di fatto è verissimo; perchè quantunque regolarmente il prezzo shortato li compiti sempre come interesse, tuttavia ciò procede fino a tanto, che dal venditore non si faccia apparire non esser quello più al tempo della consegna da farsi, o della cosa evinta, il vero interesse, come può succedere per le contingenze de tali, che evincano parecchia le variazioni del valore della cosa venduta, come ho mostrato anche sopra coll'autorità del *Card. de Luc. al disp. 15. de empt. & vendit. num. 10.* E più chiaramente si conosce dall'avvertimento, che il peritissimo e cauto il medesimo Autore, cioè di agire al prezzo shortato, ma con liquidazione però il prezzo vero, e comune della cosa venduta al tempo della consegna. Il che fa vedere, che il prezzo shortato non è mai certo, a sicuro interesse della cosa venduta; perchè secondo le prove, che si poterono fare in contrario, può essere aumentato l'interesse del prezzo shortato.²⁴

Premesso tutto ciò, non occorre più replicare alle Dottrine allegate qui nuovamente in contrario, come piuttosto, con le quali si è perfino, e si pretende di provare, che nel dubbio può il Compratore agire alla restituzione del prezzo, o danaro shortato.

Perchè, come ho già avvertito tanto nella prima mia elezione, quanto nelle presenti, le maggiori perle de' Dottori citati in contrario hanno ciò affermato coll'opinione de loro eredi, che il contratto di cambio sia incommutato; e quelli, che hanno ciò affermato con supposito essendo notorio, nè meno di sicuro ostacolo, perchè non ben benali vera le loro conclusioni; ma sarà chiaro verissimo le nostre, che nel contratto nominato (come abbiamo sopra provato, a molto meglio nelle mie prime elezioni) e lo stesso tempo non ci vien contrariato dallo stesso Sig. Avverfarlo; tal restituzione di prezzo non si può domandare se non come interesse; *Laonde ne segue*, che se la somma cambiale, che si doveva pagare nella Fiera, o in una Piazza dal Denaro delle monete, e di denaro, o mancata per l'obsolescenza, o mutazione delle monete, sarà solamente obbligato il Danaro delle monete e restituire il prezzo e ragguglio di quel danaro, che avrebbe dovuto pagare nella Fiera, o Piazza, dove meno destinato le monete, come appunto segue nel contratto della vendita, dove il compratore, come più volte ho detto, può agire alle restituzioni del prezzo, non come prezzo, ma come interesse. E determinata, o mancata di prezzo, che sia la cosa venduta, o che non sia stata consegnata, o non consegnata, e poi evinta, non può farsi richiesta tutto il prezzo, ma solamente a ragguglio del valore della cosa venduta, considerata il tempo, o delle consegne, o dell'evizione seguita, e non mai del

del contratto. E che un contratto di cambio produca i medesimi termini della vendita, punita, secondo Monteg. Ansaldo alla d. 68. num. 44. ivi: *quoniam littera non implentur pro solutione, et tali diffinitio inferat per. Et alibi agendi pro eodem cambio contra Dactorem litterarum adhibetur implentur, in qua, et non credita, datur alibi et conget.* e lo stesso egli insegna più sotto al numer. 47. §. Aliqua his adnotat.

30 Venendo per altro alla approvazione del Signor Palma, e della stessa Signori Auditori della R. Camera di Genova non Signori notabili, era l'ultimo rispetto al punto, che degandosi egli di fare matura riflessione sopra questa mia nuova risposta, debbo alla ragione nell'istesso suo quella medesima forza a favore del mio Cliente, che confessa colla sua solita generalità ragionevole, avergli fatto la prima sua allegazione. Tamen d'egli considererà, che la Decisione della R. Camera di Roma *Exornante Domini Mercatori ap. Aprilis 1716. var. Circa da lui aggiunta*, parla in termini d'una Coda venduta, quale era soggetta ad un fidejussorio, nel qual caso compete al compratore anche l'azione per la rescissione del contratto, e per conseguenza alla restituzione del prezzo per la ragione detta di sopra.

Quanto poi s'accorda, benché periciliosi in ogni altra materia, non credo, che la loro ancora possa alle ragioni del detto mio Principe recare alcun pregiudizio, mentre non avendo co' loro Parti occasionali di mutare irregolarmente di tali materie, ad per alperenza, che ho per così a dire di quel Tribunale, che essi per la più non possono avere disgiunta la pratica, che li richiede.

E di fatto, se l'istesso aveva, non avrebbero fatto alcun caso dell'aggravio, che è parso loro cagionarsi al creditore della lettera, se fosse obbligato perverrebbe per via di ricevere il suo rimborso, mentre se tal modo resterebbe obbligato almeno in *subsidium* al secondo Datore della lettera, o del duero; il qual aggravio per altro non è punto considerabile; imperocchè tutto il danno, sicché, ed interdetto dei tempi sovversivi sopra del delittore della prima lettera: Oltrachè il qualsivoglia credente senza premisi lettere, o danno da altri, può pagare a fa stesso in liquidazione Sommaria la somma incassata, e giustificazione per così sua tratta dal debitore, ovvero direttamente demandata dallo stesso il rimborso a ragguglio di quello sarebbe imputato il ritorno, o finalmente obbligato a fargliela la razza fu quella Piazza, per dove sua lettera la prima lettera, con tutti i danni, a spese per adempimento del primo contratto di cambio. E se in tal modo il creditore non può più conseguire il suo fine di avere il danaro in quel tempo, che cadeva il pagamento della lettera, benché venga ad averlo nel medesimo luogo, molto meno verrebbe ad ottenere lo stesso per aver demandata la restituzione del prezzo, perchè in tal forma non potterebbe, ad un quel tempo, ed in quel luogo, per dove era prima giunta la lettera.

Et per predictas rationes desinam fuit per Illust. Consules Status Primum ad favorem mei Principis Anno 1718.

ARGUMENTUM.

Mutuo moneta per Principis Edictum in loco, ubi solvenda erat remissa, an credenda debeat in damnum Trebentis, vel remittenda; Cum distinctione resolvitur hac materia.

SUMMARIUM.

1 *Immutata moneta in contraria intrinseca illius denarii debitor singuli tenetur, si alius debitor sufficiens an aliquam realem specie mutua, sicut si in moneta imaginaria, et n. 1. Affirmat ratio, ibid.*

2 *Remittitur, siue contrarium in moneta imaginaria non tenetur habere respectum ad valorem monetae speciei, que in rebus de tempore alius contrarius fuit, vel alius contrarius,*

- 4 *Contrarium in moneta imaginaria non potest utrumque conquiri de imaginaria, quia debitor non potest damno dominante, quam locum assequitur moneta.*
5 *Secus Solus in Gallia fuit moneta imaginaria.*
6 *Argumentum contrarium moneta non est pars debiti, sed est mere superius in parte credititae, et ideo mutuo illud debetur, nisi quod mutuum contrarium a debitor.*

De eadem causa.

DISCURSUS LXI.

IN istius propositionem sententia sequens addenda versum sui in factis et noviter istius producta per partes adversum, quod de tempore contrarius debitor sequens iam fuerat in Gallia moneta contrarius ab eo ab eo solvenda utroque contrarius, et quod inferatur predictam moneta contrarius moneta contrarius debitor debitor in damnum fuit D. Giannini, et foverunt, qui cambium pro linguam contrarius supposito semper in eodem statu, et tamen, nisi valorem moneta contrarius in Gallia.

Vtrum pro resolutione huius superius obiecti, quod primo antea videbatur habere aliquam veritatem, et iustitiam apparetur, et admodum vni facti in mente iudicis, advertendum esse debent, quia istius moneta contrarius moneta contrarius, vel obligatorum, quia si moneta moneta fuit in sua bonitate intrinseca, tunc distinguendum, aut debitor moneta solvere debetur in aliqua rebus specie moneta, et de hoc casu obiectum fuit procedere, sicut verò si debitor literarum esset obligatus in moneta imaginaria, qua cum hoc casum assequitur in obligatione Sero de Commercio, §. 2. gloss. 3. num. 135. neque de sua natura aliquid possunt augere, vel diminutionem, sed semper eadem remanet in suo valore imaginario, nihil amittit veli, si moneta speciei, vel tamen alio periculum augere, aut detrahere ob Principis superius obiectum.

Hinc propter volentes Doctores, quod licet de tempore antea moneta speciei respectum alius valorem, qui postmodum per Principis edictum, vel diminutionem fuit, debitor in moneta imaginaria nullatenus distingui valere ad solvendum predictam moneta contrarius iura valorem, qui contrarius de tempore antea, sed iura contrarius de tempore solvendi non ex alio, et dimittit, tamen, nisi qua dicta moneta speciei nullo modo est obligatorum, sed predicta diminutione moneta imaginaria; Quare creditur pro forma debitor debitor tamen dem recipiendo in eadem moneta imaginaria in obligatione debitor, et vera contrarius omne id, quod illi debetur, ut totam hanc contrarius periculum, ac longi doctus defuger efformando contrarius Adnot. in suo casu casu 49. num. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Ex his corruis omnino obiectum a nonnullis Doctoribus adductum, quod omnem predictam illius partes in contrarius habuisset respectum, vel contrarius ad valorem moneta speciei, qui contrarius de tempore eorum contrarius, qua illud cum habere potest in omni alio casu, praeterea in eo, quo fuit eius contrarius in moneta imaginaria, nam potius in hoc casu, vel praeterea debet ad valorem eorum contrarius de tempore solvendi contrarius respectum, quoniam in moneta imaginaria in contrarius fuit, ut per bona modum contrarius intelligatur nullum habuisset respectum per partes contrarius ad aliquam moneta speciei, ad hoc tradit per Adnot. Grav. Sm. et Res. Res. ino citat, et D. de Com. dist. de Flor. 32. num. 27.

4. Item, 27. & 66. Naque vitium est, quod equalitas hoc pacto minime in contractu habeatur, quia boni honesta speculata potest deteriorari, vel augeri in valore extrinseco, ita debitor eventus tanti damni, quantum lucri penitus incerto equaliter subiacet, ut cum indubius citius probat *Cob. de moner. q. 5. v. 3.*

3. Itaque si D. Morgani cambium contractu in fides, solus, quod sunt moneta imaginaria, quantum in fidei solis estimatio in foliis 66. qui sunt panes monetae imaginariae, non teneret illa plus solvere, quam tot fuerit solus, quot erant in ultio obligatione, quare D. D. Guvartius, & socii non possint indebitum modo majorem summas persequendi, quia augmentum valoris extrinseci non est quidem debitum, sed merum luam, quod nunquam debetur nisi in casu, quo antea fuerit moneta post mortem commissa ad debitum in solvendo, ut rationatur predicti Doctores *Cob. de moner. quest. 5. num. 3. & D. And. de Com. deff. Florent. 32. num. 4. 5. 13. & 14.*

In commercium autem solet semper contracti in moneta imaginaria, ita ut non subsistant alicui variationi, sed firma semper remaneant *Cob. de moner. quest. 6. et sic*. Et quoniam edita de temporis contrahendi essentia a Primaepe dicta, non influunt in contractum, & per consequens alterata non valent potius inter partes conveniant, dimmodo de tempore contrahendi ratio ex contrahentibus praedictis de dicta fuisse. *Coff. deff. 11. num. 59.* ubi refert suam fuisse per totam eam, sine Senatus iudicatum, & hinc deest sequitur de *Lex. ad Grecoan. sup. glo. v. 4.*

Hinc nihil omnino refert, quod de tempore contrahendi dicta cambium iam sequuta fuerit in Callis momentum alteratio, quia id nihil infusum ad contractum, nam huiusmodi alteratio in moneta speculata nihil commune habet cum obligatione ratione assumptae per D. Morgani solvendi summam conventionem non in aliqua specie monetae immutata, sed in tot fuisse solus, quo, utpote moneta imaginaria, & invariabilis, iidem semper fuerint tam de tempore contrahendi, quam post contractum, absque eo, quod dies valoris fidei per partes habuit respectum ad societatem specificant per ea, quae dictum fuit.

Et ut similiter ad favorem tunc Clientis decimum debet, ut supra in fine praecedentis Discursus.

ARGUMENTUM.

Explicatur substantia Cambii Maritimi, & quot, & quales contractus illud comprehendat.

Cambiatorius Maritimus omittens operationem mercium, an, & quando, vel non teneatur ad restitutionem sortis cum oneribus lucris, & premio.

Mutans pecuniam ad cambium Maritimum solet tria casuum pericula in se assumere, nempe ignis, Maris, & Piratarum, ideoque de suis non teneret.

Recipiens pecuniam ad cambium, si eam non implicaverit super navi, aut mercibus, etiam dato similis, vel naufragio navis, tenebitur ad restitutionem sortis.

An ille teneatur probare habuisse risicum in navi ad effectum de eximendi ad restitutionem sortis in casu naufragii, & quomodo fieri debeant haec probatio, & qualis sufficiat.

Capitaneus navis si receperit a pluribus personis diversas pecuniarum summas ad Cambium Maritimum, & appareret minus risicum habuisse in navi, neque probat posset qualem ex summis suis datis ad Cambium Maritimum super navi, aut mercibus implicaverit, dato casu simili, vel naufragio, damnam pro rata subeundum est ab omnibus creditoribus Cambiorum Maritimarum.

Inter creditores Cambii, an datus praetio, vel omnes concurrebant pro rata eorum creditorum, neglecta quacunque anterioritate.

Latissime explicatur essentia, & qualitas pacti

Voto per pigno, apponi soliti in contractibus Cambii Maritimi, & declarantur, & impugnantur novellae Decisiones Sac. Rotae Romanae de eo loquentes.

Obligatio fideiussionis facta pro Cambio Maritimo extenditur etiam ad casum, quo debitor Cambii Maritimi teneretur pro sortis restitutione ab omni operationem mercium, & sic ob defectum iurisi.

Limina tamen hanc conclusionem in pluribus casibus, qui hoc norantur.

S U M M A R I U M.

1. Cambium maritimum amittit in se ipsum contrarium, & quod alii sint hic explicatur, & num. 12, item seq.
2. Cambium maritimum sola affirmatio in se tria tantum pericula, tempore quo, Maris, & Piratarum.
3. Recipiens pecuniam ad cambium Maritimum, si autem omnino onerare mercis, tunc ad restitutionem sortis non tenetur, & praetio.
- Idem praetio in officio, ibid.
- Latius in casu, quo ut aliquis iusto impedimento tenetur aut non potest, num. 4.
5. Affirmatio, si in aliquo iusto causa meriti affirmatur auctori non parat, habet affirmum ad recipiendum pecuniam, sine confirmacione affirmantis.
6. Affirmans pecuniam ad cambium maritimum non tenetur de fidei, & alia Praetio valet.
- Declara, num. 8.
7. Navarchus si receperit ad cambium maritimum legem mutare summam, quam fuit risicum, praesertim si de loco naufragii non fecit.
8. Non tenetur Navarchus, si de multa de iustitiam lumine decepta inciderit in vado.
9. Recipiens pecuniam ad cambium maritimum, si eam non implicaverit super navi, aut mercibus, atque dato casu simili, vel naufragio tenetur ad restitutionem sortis.
- Affirmans valet, num. 11.
12. Inequitas contrarii, quando praetio in culpa, seu fidei aliquis ex contrahentibus, tolerat debet ut alius damnum.
13. Recipiens pecuniam ad cambium maritimum auctori probare habuit risicum in navi, ad effectum se eximendi a restitutione sortis, & num. 14.
14. Si non auferat quod immittitur in pluribus fidei ad cambium maritimum Navarchus implicat verum super navi, aut mercibus, dato casu naufragii non tenetur ad restitutionem sortis, non pro rata sortis debet damnum, num. 17.
16. Deperda alicuius mercium perire, ad plures Damnum fidei, quae infusum committit, ac causae fuerant, utrumque damnum debet ab omnibus Damnum fuisse.
18. Inter creditores pro cambii maritimi auctori datur praetio, sed omnes pro rata sortis crediti auctori debent super bonis debitoris.
19. Declara, si omnes creditores essent pro eodem viatico.
20. Socii, si pro diverso viatico, quia tunc alium pro alio viatico praetio debet.
21. Pactum voto per pigno, si soluta facit affirmacionem in contrarium fidei.
- Contrarium, num. 16, & sic.
23. Affirmatio in navi risicum probare, si velum summam affirmantem confirmat.
26. Nullum pactum expugnatum per ius alteri contrarium, quando valet illud inter in contrarium, aut ut de natura contrarium.
27. Pactum voto per pigno, sequi a non valet cambium maritimum, super quo interpretatur, an nihil alteri sitis notum.
28. Explicatur etiam per quod pactum voto per pigno.
29. Declarantur, & impugnantur novellae Decisiones Sac. Rotae Romanae, & D. Ansaldo, de commerc. sequenti super his pactum voto per pigno, & num. 30, 31, 32, & 33.
34. Cambium maritimum stipulatum super implacitum faciendo per Capitaneum non valet, non valet super auctore navi, sed super rebus, & mercibus, Praetio plani a pactum voto per pigno, num. 5.

- 36 *De navibus ad alia, nempe de a re et aliam non potest extendi agnoscitur contra illas.*
 37 *Fidejussio facta pro cambio maritimo non extenditur ad aliam refutationem factam ibi omnino non tenetur mercator, quia de casu ad casum non extendi non potest.*

Contrarium, num. 38.

Declaratur tamen ob id casus, de quibus fidejussor non tenetur, num. 38, §. 49.

- 38 *Commissarius maritimus tenetur ac natura contrahit cambio pro infidelibus negotiis, siue singulis factis ac mercibus et culpa, & fidei propria, vel alius infidelis, non admittitur.*

- 40 *Fidejussor tenetur non solum pro principali debitor obligatus fuit, sed etiam pro omnibus casibus, & casibus non expressis, qui proveniunt pignori ex natura contractus, & num. 46.*

- 41 *Et potest per omnes accessus, contractus, aut dependentias ab eodem contractu.*

- 42 *Ad istum pro casu refutationis contractus ex culpa principalis debitoris proveniunt.*

- 43 *Fidejussor cambio maritimo tenetur etiam pro casu, qui debitor principalis non adimpletore exparte sua Cambio maritimo, nempe non merendo merces, & num. 44.*

- 45 *Fidejussor tenetur ad omnes interitus propter se obsequium contractus a debitor principalis summissum, prout tenetur ipsi principalis.*

- 47 *Declaratur deest. 15, in Manus. ad Card. de Luc. De credit.*

- 50 *Fidejussor non tenetur pro casibus, sui iure diversis, ac extrinsecis a contractu, per qui fidejussor.*

Libertus. Cambi Agensium de Senis.

DISCURSUS LXII.

Omni Bernardus Senis, & Socii dederunt ad cambium maritimum petiti 1000. Di. Capriano Lauremo Martingano super qui navi per viam de iu Libano Calaisium, & Amstelodamum, & de reditu ex dictis locis Libanum, affuerunt dicti Senis, & soc. in se ipsi maritimum istum super quibus negotiationes per dictum Caprianum fuisse iam de ius, quam de reditu, convenio inter partes cambio maritimo ad istosmodi quatuordecim pro singulis experimentis, & annis, quod quidem cambium cum dictis petiti 1000. Caprianus promittit solvere dictis Senis, & soc. intra dies decem post illius istum repulsum cum dictis qui navi in Portum Libani, etiam si nullis onusta mercibus redisset, sicut etiam passio vix per pax. In quorum omnium observantiam Caprianus obligavit speciatim corpus, navi, & mercia dictae ejus navi, nec non omnes merces per eam onustas tam de iu, quam de reditu. Et pro dicto cambio fidejussit DD. Fidejussor, ut constat ex apostha tenoris sequentia.

Locum 1. 3. Gignis 1716.

Signori Senis per le pexce d'ordine da 3, reali, che in questi giorni avete dati a cambio maritimo al Capriano Lauremo Martingano sopra la sua nave a saguini de 14 per 100, dovendo in Calais, i Amstelodam, i tenore qui in Locum promissionis n'averessimo a vostro favore di pagarsi la suddetta pecunia d'ordine con più pezza 280. per il suddetto pexce, che in tutto fanno la somma di pezza 1716. da 3, reali, e tre giorni dopo quel il fatto arrivo qui a Dio pexce di detta suddetta nave.

Accut quod pexcha navi de reditu ex Urbe Amstelodam, dum Libanum verius navigaret, naufragium passa fuisse in Gallis oris, eo quod per atrocem naucleri nodum tempore quodam Pyloris lumen pro igne in oris Anglie succento subito opusculis in brevia (vulgo apud nautas *Rambo de roca*) inclinet, ut ex Consiliis in Calce conclusum.

Constat ultimus et eodem Consilio, & ex depositione ipsius Capriani, nullam rem super navi risonem esse, nisi modicum castris quatuordecim longi infonem valori dicti cambio maritimo petiti 1000. de altera majore summe ad cambium paxier daz dicto Capriano a dictis Fidejussor.

Quamvis ex facto isto habetur, per Caprianum

relicta fuisse predicta petiti 1000. Libertum apud Fidejussor, ad illudum, in ea per solum sit remissionem Amstelodamum, si forte illuc alius navi onerari non potuisset: Quia tamen Caprianus Amstelodamum transire navi iuxta, sed dicti petiti 1000. necessitatem necesse non habuit, ut ex ipsius attestacione reficitur, nec non ex apostha & Fidejussor contra dicto Caprianum ad hoc Amstelodam consummavit.

Super premissa facti serie dubitatum primo, & principaliter hinc, utrum, propter naufragium navi, dicti Senis, & soc. consequi valeant eorum foras cum cambio maritimo. Secundo utrum in casu quo, non obstat illi similis, predicta petiti, & castra maritima per Caprianum solvenda foras, pro eodem paxier dicti Fidejussor tanquam fidejussor obligati committentes.

Pro facili istum dubitum resolutione premittenda hic fore quoniam propositiones innotuissimas in illa materia cambii maritimi.

Premittendum igitur est, inveni contractum committi in cambio maritimo, nempe maritimum petiti cambium, per eum implicando in istum maritimum cambium sui iure paxier, navi, & mercibus navi, vel implicando in emptionem mercium per eum onerandum super navi, consequens cambium aliquam portionem mercium proveniendos in negotio triplici dictae navi, siue mercium loco illius loci essent, quod ab eo prateriri possit. Secundo contractum venditionis, per quem a cambium veniunt cambium dicta lucrum totum pro certo, & determinato pretio, convenerit inter eos aliqua pars respondenda ad modum interesse super forte pro singulis contractibus. Tercio contractum affectationis, quem facit cambium ad servorem cambium, consistendo in ista oratione pericula, aut in rationem, iure communi interfectionem, Maris scilicet, Petrarum, & apud, ut plene in meo *dis. 14. de Commercio, & in alio *dis. 14. de cambiis*, 411, ubi hic explicat hoc cambium.*

Premittendum quoque est cambium per adimplementum contractus teneri merces onerari super navi, & hoc ratio verum est, ut etiam in casu, quo ex tunc amissionem continetur, nihilominus intererat ad restitutionem facti in eadem locum, & pretio dictae affectationis, in pariter probatur in *dis. 14. de Commercio, num. 1.*, cum ratio pro majori corroboracione *Sirach de affectacione, gloss. 6. num. 9. apud ad fin. ubi inquit praesentem affectacionis debet etiam in casu, quo affectatus nullum istum haberet in navi. *Dis. 14. de cambiis, C. 10. 10. n. 149. *Dis. 14. de cambiis, 411, ubi hic explicat hoc cambium.***

Ideoque quodvis praedictum videtur totas respicientes pecunias ob eum implicandum in cambio maritimo, quia ad restitutionem foras tenetur, nec non lucrum conventionis, etiam cum consensu in bonum in nundum, siue placet, Aliamque potius in alios usus omnium diversos converteretur, ut docet in *dis. 27. de commercio.*

Hoc tamen non procedit in casu, quo cambium propter aliquod iustum impedimentum & si ipsa immineat dependens, merces, siue de ius, siue de tota onerari non potuisset, per ut in hoc tractatu *dis. 16. & ubi adducit. tunc enim non potest cogi ad solvendum cambium maritimum, ita Targa noster in sole ponderat. maritimum. cap. 3. m. 3. n. 3. Ideoque in terminis affectacionis firmatur per Sirach de affectacione, dicta gloss. 6. n. 9. *vers. placet cum in ista, ubi subdit, quod si affectatus ex aliqua iusta causa, veluti si ex facto Principis nauticus navi discedere, aut prohiberi extrahendum mercium, casu onerari non potest, nisi ipsi licet pecunias affectacionis repens.**

Hic inque premissis concludendum est, Caprianum Martingano fore condemnandum ad solvendum foras, & cambium maritimum, quantum nullum super navi istum contineri, veluti si per eum dicta petiti 1000. implicata fuissent pro emendo mercibus, illique navi onerari.

In dubium refragare obijciunt, quod tempore per nautam.

ratio in eo nullo viatico, *Targa dello Iato*, ut gladius sit inui creditoris aliquam societatis, five negotii, & inui alios creditoris aliorum negotii & creditoris eorum omni negotio periculi solet alii creditores aliorum societatis, five negotii.

- 21 Ad declinandum tamen viui declarationem non fructu ex diverso praestantur, quod nollet contractus solutus delectu lo contractu spontanea, ideoque ambarum semper solvere debet cambium mutuum, quoniam navis tota in incolumi, etiam si nulla onusta mercibus propter portum appetitum, veligo, *vora per pium* *Res. Rom. decr. 73. post Urral. de transact. que est dec. 309. ann. 71. parti 19. videri. et decr. 66. a 36. post eundem Urral. et eorum Emerit. dec. 484. Amfald. de remissione diff. 70. ann. 10. 21. et in diff. 14. ann. 20. di commeri.*

Pro responsione tunc illa hic pariter praestanda sunt, quoniam ignorantia auctoris probabili Doctores nolunt in hac materia parum expensum probandi capessunt in gravi aequivo, quoniam etiam cognita nobis infirmitas ad declarationem tenent, quod in diff. *negre 24. de commeri. a non. 30. apud ad fiam.* etiam admodum de ratione tunc temporis finitimum.

- 22 Sciendum itaque primo est, quod cambium maritimum auctore potest ad declarationem contractibus, nempe ex contractu ipsius auctoris pecunia mutua in usum navis, aut in emptionem mercium cum participatione laici in dicta negotiatione proveniendi viceinvenisse, nec tunc ex alio contractu venditionis ipsius laici. Et in hac specie cambium maritimum consistenda tenent contractum cambium in nullo periculo versatur. Etenim fors de illius natura transiit in dominium cambiantis, & laici vendunt usque ab initio pro certo pretio ipsi cambiantes, ideoque nulli debent, quod notat periculum tam forti, quam incertum spectat ad cambiantem, et ostendit ostendi in *alio diff. 26. et quoniam ipsi ostendit amplius sub periculo de dicto cambium periculi, tunc in tanta persona affectionem, vel ab ipsius cambium periculi sita debet, solvendo etiam aliorum auctoris premium.*

- 23 Juxta tamen auctoritatem mercatorum usum cambium maritimum ipsi solent cum totis contrahentibus, ut videmus supra, nempe ex predictis precibus fuerit, & ex aliis affectionibus tanto usque ab initio inter cambiantes, & cambium, ad quem isti affectiones tenent in hac secunda specie cambium maritimum emmissionem spectat, eo tenet modo, quo in prima Cambium specie totum usum fractum ad alium, qui postmodum affectionat cambiantem, & propterea dicit in dicto diff. 14. et in 15. nullum in hoc parte adesse differentiationem inter affectionem cambium, & inter

- 24 autem factum in tanta persona. Quapropter sequitur summum cambiantem affectionat, ut supra in cambium, debet probata incertum in nave censum ad hoc in se
- 25 autem ad restitutionem forent, pro ut etiam omnes affectiones debent probata incertum, et summam affectionem consequi velint, ut plures iuriscum suis in contra Magistrum conservatorum maris non solent in casibus tenent per *Targum in suis prodit. marit. cap. 33. numer. 76. et per me in diff. 14. numer. 13. sed ad exemplum alius deinde sequens.*

Hujusmodi igitur cambium in tantum jura universalem mercatorum consuetudinem praestant explicita qualitate, ut estima, nihil effecti pactum illud per eos aliquando apponi solent in fine dicti contractus cambium mutuum, videt, *vora per pium*, solvendo saltem forent, & cambium, etiam si navis vactu incolumi tamen transierit.

- 26 Cum autem istud pactum sit de natura dicti cambium, tunc cum semper in eodem cambio affuit tacite causa intelligitur, illud non valet interpretari nomenque ex vulgari foribus, in quorum comprehensionem subfuit tantum allegare *Art. in Remissionem per me. 30. Jan. 1554. etiam Alderigi per me Urral. confusi. foris. cap. 5. ann. 98. Bonet. collat. 30. ann. 150. item 1.*

- 27 Quod hujusmodi pactum natuscitur ostendit se id predicto cambium contractu satis iuxta probatum fore, etiam si cambium in casu totius navis incolumi, etiam si nulla onusta mercibus, & sine aliquo alio tam de suo, quam de rebus, cum ea vigote emmissionis operari debet, eo tenet pacto, quod te-

netur quilibet alius affectionis restituere censet, five premium affectionis, quoniam tamen in navis incolumi habere.

Quia tamen pluries disputum, de praestanda fuit 28 a cambiantem non esse solvenda cambium mutuum, ob defectum tituli, five contractus pecuniae, mercatorum inper navis, de propter eandem rationem similiter praestandum, non debet restitui ab affectione censet, five premium affectionis, nec non a debitoribus cum hic incertum non fore restituendum pecuniam mutuum ob non sequam quidem negotiorum in mandatum, aut platen, de quibus quoniam plene in loco differunt Propter incertum magis civiadi parte solent pactum *vora per pium*, quod nihil aliud imponit, quam id, quod videtur inest in ipso contractu cambium.

Respondendum tamen auctoritatem ad hoc allegari, 29 illud in priori fuit statio praecedendum non esset, quod nempe Sacra Rota Romana doctissima exequitur in omnibus alii materiis (non recedendo tamen ab ea ratione dicta debet) cum hoc cambium maritimum in gravi aequivo in iudicio quandoque prolapsa fuerit. Nequa huc alium affectu videri debet: Ad illius enim intelligendum oportet de eo non modicum scire, atque experientiam habere. Alios inveniendos mercatorum opinionum, oblationum de hoc nostro cambio (in ista in sumptu fuisse praestatum testantur eadem Rota) inherendo, inquam, mercatorum opinionem per consuetudinem tantum arguunt, non dissimulando, ut plurimum ab Affectione circa incertum ab eo materialiter certum, non bene tamen talem illius principia, in gravi fore quoniam errores incidi solet: quod quidem aliis, de iudicio enim in plures contrahi, antequam ita capere solent Gannan. necessitate magis ex profecto hinc facta maritimo operam dedissent. Non infertur tamen ex eorum non fore ad iudicium mercatorum, nisi agatur de intelligenda vi, & vero sensu interpretum, computorum, ad putandum per eos de more consensum videri compendiosa, ut oecia ut plurius non solummodo mercatorum auctoritatem: Quoniam hoc necessarium quoniam est ad scitandum terminorum, sine qua nequa etiam potest intelligi materialitas eorum negotiationum: Quo vero accitit ad decisionem affectus de qualibus obligationum dependentium ab istis incertum standum omnino ad iudicium principalem ostendit iuriscum forent, in primo ostendi in una *Libertatis. liber. Cambi per B.D. Gandegius. impress. Florentia.*

Sed ad hoc in 10 alio respondendum predictum ad declarationem ex diverso allegari solentem est.

Quod *Decr. 369. numer. 71. et per. parti. 19. 30 dicitur 1919. idem post Urral. de transact. in 10. m. dicit in 53. ad declinandum objectionem defectu rationis pecuniae super navis, ob aliud dicit, nisi quod talis operatio necessaria non requiritur in nostro cambio, in aliam requiritur in illo pecuniae transactum, quod in nostro cambio pecunia non datur, ut ea impetitur in eadem specie, sed eo fine tantum, ut impleretur in nave, videlicet prolixiore affectione, emptione auctiorum, non pro alia hujusmodi naves, inveniendos, quod affectionem talis cambium emittit illud periculum jam per cambium assumptum versus cambiantem.*

Et hic quidem nihil per Rotam tenent, quod cambium nostro adversetur, quia si cambium maritimum fiat ab aliquo super corpore, navis, & aereis navis, tunc pecunia censetur ab eo tamen ad hoc, ut impetitur in illius usum, & sic cum pecunia impetitur tamen super corpore navis, illius periculum per consequens solvendum est per cambium ad affectionem dictam pecuniam: Quia si cambium dictum periculum habere amplius nollet, affectionem se facere posset ab alio, qui affectionem nuncuparet in cambium, de qua dicitur in *diff. 15. di a. m. dicit. Argue in 10. ostendit subrogat de quo, quod restitueretur cambium est relevatur periculum, in quo versatur in ipsa cambium, quia et vera decem affectionem cambium vultu affectionem continet in tanto contractu cambium maritimum. Unde per dicta Decretum non quoniam negant, quod de nunc cambium incertum non arguatur alium super navis, sed solum docere solent*

non sine necessitate ostendendum pecunia in eadem specie, ut olim requirebatur in pecunia antea: Et in his terminis bene explicatur *par. de Luc. di. credit.* diff. 1. et seqq. 10. 11. & *Rat. Rom. card. Alst. de censur.* lib. dec. 97. n. 10. & *ant. diff. 14. n. 13. de iuramento.*

[illegible]

32 *D. Anselm. in dist. 70. n. 11. & sic ipse etiam dicit, quod in cambio mutatio non est de meritis utriusque pecunie in eadem specie ad cambium datus, ut olim debebat fieri in pecunia tragetica, quia in cambio mutatio pecunie immut per simplicem deitatem faciendi in alium novum, quod unius veritatem est, in eo tamen casu, qui iuxta explicitum est a me tradidit, cambium mutatum fiat super corpus, anima, interior animi, Sebbi nri nri, quod per pñem patrum ipsorum folium in cambio mutatum, quod sine pena, per totum novum rediret quoniam fuit Capitulum reficere tam fructibus, demandi navigationi non pñter, affectum feda super cambio mutatum per terum refolvitur in simplicem intradum fionat. Sed hoc etiam patet per D. Anselmum affectum absque examine natiue, de substantia dicit pñem, tñd supponitur, quod per tali pñem cambium mutatum refolvitur in fionationem, pñem si ex abitudine, & simplici Seret super evenit novis vñz, & incolumis, quando hoc utroque novum esse pñem, cum tale pñem fiat consequentium, & fionationem consequitur cambii mutatum, illudque pñem si, ut vñum fiat, conaturale, & interfectum eñem conchitur.*

33 Dryf. tandem illa. coram Emerico ex. 3. dicti, quod necessitates tamdiu maritimi sine relevetore penitus, quod cunctis ab eis necessitas subire posset per pecunias ab eorumque, falder, quod licet illa amitti pecunia etiam non sufficit de coactione illarum, tamen et maris caribus maritimi, in quo pecunia transiit in domum combustionis, nec est necessitas illa onerare super navis, vi carum iugum an emptionem mercurii, quam etiam est pñdo vice per pñs hypochi in iui casu de coactionibus, ita etiam necessitates illi caribus eodem modo imen uti favorem cunctis, qui possit violenti coactionis per modum positionis super interno navis eventus, qui casu remanet omnino sic non est necessitas probationis interationis accurate. sic mercurio.

Hæc magis, quam cæcis illis, acquievit præfati Rota Deciso, et non videmus, et primò in ea parte, ubi absolute inquit cambium restitit pecunias suas non confuso de eorum operantibus, et eo quon transactis in domum cambiatorum, dissolvunt sine ita debet.

Aus fupus in cafu, duo pecuniae due adambion.

maritimus fuerant implicare super mercesem, vel si
ultum onus, & tunc verum est, quod caelestis re-
quis peccatus ad cambium maritimum datus, licet non
constat eadem pecunia in specie infra contraxit, nam
secundum naturam huius moderati nostri carmen ma-
ritimi aequum requiritur onus pecuniarum
in specie, prout est contra iniquitas requiritur in pecu-
nia transita, & ratio est, quia in quod cambio pecu-
niae est sine maritimo, ut simpliciter, vilius mer-
cedis, vel in usu navis, & sic cambiantur, in quo
licet transire onus dominium, tamen illas in illis
respective non inverteat, pro quibus mutatae fue-
runt, & hoc ita, quod dicitur contra intelligi alia
descript. 53. post Ulral. de translat. citata a dicta doc-
tor. Barrore.

Aut verò futurus in casu, quo nefas facta non fuerit in specie oneratio pecunie ad huiusmodi cambium date, verum tamen neque in alio equipollendi genere remanet, seu commercium, licet nullum extaret riscum in nave, tunc falsum omnino est, quod cambium suas utilitates pecunie secundo navi conferat.

Quod alteram vero partem, in qua dicitur de*fici*. Emerit non esse necessariam implicationem peccati ut in istam navem, nec in exitum mercum, hoc pariter non fehitur, in supra probavimus, & etiam in *dist. 14. de commercio de aliis*.

Deveniendo todo al dictum pñam nota per pñam, pñam quique decem sunt inter alia, non pñam quidem pñam pñam, & substatum, solum pñam, quod per hujusmodi pñam fieri solent à consensibus contractus pñam super pñam notum notum notum. Quod verum nota est ex fuerit firmam.

Ad evincendam refutationem fureli nō fi merifundamento aequilivale conatu Capiteius Marini ugi, cum illam in fado minime dēfiteret, afferendo remanē dicitur naves paretur ad fi ipfius fpecie uile, et pecuniam ad nauticum, et fupen receptam, et a fime folemta dicitur Filiberte ob extinguenda annualla debita conata fure dicitur terra naves porante, quod ueraci non efl, dicit pecuniam remanē Liburni paretur dicitur Filiberto ad difpofitionem Capiteius, ut eum probaretur, et meriti, etiam fua loco.

Et quoniam per Capharnaum probatur solutio periculum non pro liberanda ab omni debito esse facta una ponsione, Episcopus addit ad restitutionem faciem contineri. Ex hoc significum propter duas rationes.

Et postea, quia manifestum conuenit esse culpam, et diligenter quae nascitur, per quos Capitaneus obsequia seruauit. Secundò, quia carmen minimum non fuit factum super corpus, et attritus uisus, sed *super quatuorque sapienter, nix astra fuit castra dei audita, ibi diuino, uidelicet super mercurio, qui rebus per omnia conuincitur, per ut dicta uerba ita accompinat, et intelligitur apud mercatores. Quoniam cum transibit ibi super corpore uari, tunc expressit apponi solent uerba illa super a ripa, nautae, et astrologi.*

Quæ quidem intelligentia melius etiam deducitur ex pacto salvandæ fœderis unumcuiusque, nisi plena ratio vacua navis velint, idcirco tunc per se, quod certum putum non ad nihil infirmum potest, nisi ad merces onerandas, ut in similiâ discimus *Græc. adf. r. 73. n. 15*. Et quod dicta verba in intelligi debeant, probari etiam ex annotatione ipsius Capitani dñi 4. *Mai* postquam placuit, in qua factum dicitur petita 1000. libris ad contraria data à dictis Senat. reliquisq. Lube- nensibus Filibertis, ad istud ut ex libris ab eisdem Filibertis committerentur Amstelredam. utroqueque con-

capitaneus ceterisque commensalis probris transiens
 in eam, quo quiescentem illuc intravit non
 posuisset. Quoties igitur caribum munusculum celebra-
 rit super meritis, de non super corpore natus, sub
 quo caribus immensus coam, et victurus sapen, con-
 gratulatus officiumque, tunc illud exequi non potest
 de uno talis ad alium, idem de uno ridico ad alium
Apoll. de magis. Legem Aeterni cap. 31. nom. 34 et
cap. 31. Gens. 18. v. 71. nom. 12. 14. et 36. et 37. et 38. Et puz-
 zantibus magis procedere debet procul dubio in eam
 auditu, ubi merces tunc fuisse certissima, si eis
 Capitaneus super navi occidit, proxi de facto nul-
 lum detrimentum patit nisi carere alia in navi ex-
 istens de tempore fuerit.

37 Deveni tunc nunc ad obligacionem fidejussoris, prima facti quodam videtur, quod ipse non tenetur pro dictis peniti 3000. eo quia ipse fidejussor facti facti pro cambio maritimo cum promissioni solvendi post dies quindecim ab appellu dictae navis salve, & incolumis. Conque in praeteris incerta sit actio pro restitutione petitorum ob defectum onerationis istius, sive mercedis super navis, & non ob cambium maritimum, quod istud sum negotiorum solvendi sui, non debet illi admitti fidejussor, quae est stricti iuris, alias extenderetur de uno casu ad alium contra necessitatem juris regular, & praeteritum attenta dicta promissioni solvendi post dies quindecim ab appellu navis incolumis, et in similibus terminis tanocinatur *Rat. Rom. in decr. 15. num. 3. 6. & seq. in Amisio. ad orat. Card. de Luc. sub tit. de credit. & debit.*

38 In casu tamen nostro praedictum non obstantibus eundem fidejussorem fore obligatum pro restitutione dictorum petitorum. In cuius comprehensionem attendendum est, quod cambiatorius de natura contractus tenetur adimplere omne id, quod convenit fore inter cocontractantes, pecunia si licet mutuum sit extra in usum navis, nec in satisfactionem mercedis super ea onerandis respectu si cambium factum fuerit super mercedis, hoc vel si factum fuerit super onere, navis, hoc non ex parte sui tenetur non nisi iuram, & diligenter adhibere pro bono, saluti, quae exis negotii. Quod si ejus culpa, negligentia, vel factis, sive illis iustis, sive alienis minus firmum convegit, tunc omne damnum, quod cambiator obvenit, reparari debet per cambiatorium, ut ex tenet in l. cum propter 3. Cod. de nav. fove. affirma. Epifcop. Rota. cum pluribus ab eo allegatis in 149. gl. n. 1. cum seq. & sic in dict. 1. num. 75. & si q. de commerc.

Ex quibus inferre, cambiatorum una cum ejus fidejussore in casu naufragii sequi propter ejus culpam tenent pro restituendo omnium damnorum erga cambiatorum. Etenim simplex fidejussor aliquos contractus non solus obligatur ad id, ad quod principi illi debetur expressis, aut directis tenetur, sed obligare etiam pro omnibus illis casibus, & casibus non expressis, quae possent provenire ex natura ipsius contractus leg. *Latrone 56. ff. de edict. edili. l. quare 56. ut fin. ubi qu. gl. ubi. probabit. ff. locat. leg. si quis pro 10. 57. 5. si numerus ff. de fidejuss. Marci. consuet. 123. num. 15. & consuet. 630. numer. 13. optima. Rich. decr. 303. numer. 21. 22. & seq. Et in fere similibus terminis probat *Rat. post Salic. latrone. credit. de decr. 111. numer. 24. 25. & seq. & decr. 34. num. 58. cum seq. in Amisio. ad de Luc. de Judio. Alar. de fidejuss. par. a. 149. 4. num. 1. & a. 5. ubi 5. cap. 1. num. 4. & cap. 2. num. 37. nec non tenetur pro omnibus aliis accidentibus, contentis, non dependentibus ab eodem contractu, *Urbat. in appendic. ad 149. 13. numer. 17. Rat. de decr. 111. numer. 24. post Salic.***

39 Et in terminis magis dubitabilibus, quod scilicet fidejussor obligetur in casu etiam resolutionis contractus ob culpam unius ex cocontractantibus per remanens pendentem in leg. *Latrone 56. Bald. in l. praedictum in fin. vers. ubi quare Cod. de edict. edili. quon. loquitur Alar. consuet. 34. sub numer. 3. vers. pro hoc bene facit lib. 2. Urbat. in dicta appendic. num. 9. Et similiter concludendum est in casu nostro, in quo cocontractus perici non potest propter culpam, & negligentiam debitoris, qui merces non oneravit, quae non obstat naufragio resolutionis remanentis, pro ut exerceat aliter, quae fuerint onerata, & ob culpam pariter nauti et dicta navis viamque periclitari non possit; Unde fidejussor obligatus etiam remansit in casu adimplementum non sequitur, sed cum contractus cambi non adimpleti pro parte cambiatorum.*

40 Et ita semper judicatum fuit Genue per nostra Tribunalia ob p. talibus rationes contra fidejussorem favore cambiorum in casu relictus navis incolumis, quantum multum super ea riscum fuisse oneratum a cambiatorum. Quia siem debitas principalis eorum tunc obligati ad restitutionem facti uti cum omni manum per fundum ita superius dicta, et quocumque in eandem obligacionem incurrit ejus fidejussor, qui obligatus remanet, ut supra volumus, in omnibus illis casibus provenientibus ex conventionibus, aut ex natura contractus. *Quoniam*

que ligni cambiatorum de natura cambii maritimi, aut propter expressam obligacionem onerata debet super navis incolumis, quod est pars substantialis ejusdem contractus, fidejussor (quoniam id a cambiatorum facere constituit) similiter tunc ad impleti tenetur versus cambiatorum propter contractus indissolubilitatem ex parte Cambiatorum, *Rat. Castren. & alii in leg. qui pro eo ff. de duobus reis cum Alar. Jofen. & alii in l. vultus per Andral. contrav. 64. num. 11. Atque idem tanquam insubstantialis, & insubstantialis semper fuit exceptio solvendi fidejussorem sub levari praeteritum, quod ipse de tunc obligaverit in casu, quo cambium maritimum factum foret indissolubile, & non in 10. casu, quo illud perici non potuit ex defectu onerationis incolumis super navis.*

In notandum est, quae replicacione, quod nempe expressis fidejussor facti facti in casu relictus navis incolumis. ubi dicitur il facti error qui a Dio pendent della suddetta navis. Conque ex transgredienti passu fieri, & sic salva Libere non requirit, ipse per consequens fidejussor solvens ab obligacione remanet. Etenim quoniam summa supra probatum fuit, quod obligatio fidejussoris etiam trahitur ad illos casus, & casus non expressis, sed contentis, & dependentes ab eodem contractu, cum est notum, ex non potest, nec valet restringi ad casum tantummodo expressum, ut videtur ex dicta lege *Latrone*, Bald. ubique Doctoribus su praedictis, & precipue ex *Alar. de decr. 34.* ubi cum expressis facta foret fidejussio post sexmensem intra quod tempus duratura erat societas, tunc ea resoluta fuisset ante praedictum tempus ob mortem unius ex sociis, tamen probat dictus *Auctor* fidejussorem sublevari tamen in illo casu fuisse obligatum, eo quia ille procedebat ex natura contractus, etiam si de eo nulla mentio facta foret in dicto contractu.

Ultraquamquid pactum, sive condicio relictus navis incolumis ab eo operari valet, quia dictum pactum, sive condicio in expressis illius, quod tacite tenet in contractu, per notam facti regulam, quod expressis tenet, quod tacite tenet, nihil operari, neque mutar, neque altera naturam contractus, quam regulam supra etiam allegavimus ad alium finem. Idemque dicendum est de conditione expressa, quando in tunc includitur vultus, & natura contractus per Doctores de me citatos in a. *Libere. Latrone Cambio pro Di. Alar. consuet. 5. a quibus apponitur*. Quapropter in condicio relictus navis in olum de natura cambii maritimi in eo semper intelligitur inclusa, ex eo quod non valet operari, quoniam quod operari fuisse in casu, quo illa expressa non fuisse in contractu.

Nec ulum vim facit authoritas *Rat. Roman. in decr. 15. in Amisio. ad orationem Card. de Luc. de credit. in contrarium allegata*. In ea enim consistit de aperta voluntate fidejussoris, qui voluerat obligacionem contrahere, nisi in casu adimplementum contractus incus, ut videtur ex *num. 8. apud de decr. 111.*

In frequentibus tamen casibus credendum contrarium fore dicendum. Primus casus est, si foret initio prius inter Captaneum, & cambiatorum cambio maritimo super mercedis onerandis, quae deinde per Captaneum onerata non fuisset, propter aliquod inopinatum eventum ab eoque illius culpa navis naufragium passu fuisset, hoc casu, quantumvis foret relictus navis foret a Captaneo propter defectum onerationis istius super navis, tamen fidejussor quocumque remaneret solvens obligacionem.

Secundus casus est, si cambium maritimum fac non etiam Captaneum, sed cum aliquo tertio, qui merces non oneravit super navis, quae deinde naufragium passu fuisset, sive hoc sequitur in ob culpam Captanei, sive non; Tunc tamen quantumvis per cambiatorum foret effectus remanens propter defectum onerationis istius, fidejussor obligatus non remanet, & ratio ita descendit in hoc casus casus est, quia istius restitutionis fortis est omnino inversa, & separata a contractu, neque illam rem eo habet connectionem, neque dependentiam, imo provenit ab alio casu propter contractus tunc contractum, aut factum ab eo nunquam consideretur. Etenim qui per alio fidejussor, assumit tamen obligacionem, quam habet principalis debitor, observanda nempe, & adimplenda.

Expendendi quodcumque conveniens fuerit inter contrahentes, illamque pecuniam summam per consequi solvendi, cuius ejus principalis tam nullus debitor alteri ex contrahentibus in casu adimplimenti contractus, obligatio eorum fidejussorem extendere nunquam potest ad casum, quo principalis non remanens debitor si contractum adimplere voluerit. Neque novum ex casu potest ad alium casum, quo aliquod beneficium non ex contrahentibus resultaret ob culpam, & negligenciam alterius contrahentis. Et re vera si administratio onerasset merces, quae propter naufragium amissae fuissent, tunc tam combustarius debitor principalis, qualem illas fidejussor fuisse avulsisset ab obligatione restituendi sicut cum casibus. Ergo, cum per simplicem eventum inobservantiae contractus beneficium potius oriatur cambialis, quando et in casu observantiae ejusdem contractus praesentem, & damnum resultasset, casus ille non quidem inobservantia, & omnino diversus à natura nostri cambii, amplexentis nunquam censeri debet in fidejussione per vias juris regulari, quod fidejussor facit extendi non potest ad aliquam causam, sive casum, qui sit extra naturam contractus. *Barthol.* cap. 193. num. 6. *part. 2. Henrich. caus. 30. numer. 18. 19. vol. 1. Henrich. de fidejuss. cap. 14. num. 36. interque multis ad illos casus omnino inobservantibus. Diction. Jur. decis. 273. num. . . . Gratian. cap. 366. num. 6.*

ARGUMENTUM.

Si fidejussor promissit pro pecuniis datis ad cambium maritimum super aliqua navi, obligatus etiam remanet in casu, quo constaret quod illud cambium maritimum non fuisse factum immediate super navi, videlicet super corpore navis, sed super mercibus onerandis in navi, quia obligatio fidejussoris debet referri ad casum maritimum intra latum, & sic verba illa *super navi* à fidejussore prolata non censentur appellata ad indicandum navem tantquam subiectum, super quo creatum fuisse cambium maritimum, sed tantquam contingenter, super quo riscum, scilicet res, aut merces cambizari navigare debebant.

SUMMARIUM.

1. Recipiens pecuniam ad cambium maritimum super mercibus navis ad restitutionem fortis tam omnia cambii, loci nullas merces in navi onerandas.
2. Fidejussor obligatus intelligitur pro eademmer causa, sive contracta esse a debitor principalis. Et hoc procedit etiam in casu, quo fidejussori expressa non fuerit causa, propter quod fidejussor favore alienas piosus, ut contra sensum *Adamsii*, compellitur conuenire, qui alius adhibere firmum, doli de more solent *Aben. Henrich. de fidejuss. cap. 10. à numer. 55. usque ad 62. ubi aliqui quamplyures Doctores pro hac sua opinione, brevis valident super hac eadem ratione, quod solent piosissimi debent fidejussorem se obligare pro illa causa, sive contractu, de quo procederet tractatum, & conclusum sua, & de illo tantum intelligitur, & praesentim fuisse tractatum, cum illico post praesentem tractatum superveniat fidejussio, quae procedit tunc interpretanda oratione est ad remorem principalis praecedenti obligationi *Societ. Sen. caus. 273. num. 4. vers. secunda pars lib. 2. Admich. de praesumptio. lib. 3. praesumpt. 49. numer. 4. & nullus praesumpt. 12. num. 10. & signum. lib. 6. Rot. decis. 97. numer. 1. & 2. part. 1. decis. 17. Et regulariter fidejussor ubi accessit principali obligationi indiget, & sequitur equidem naturam, conditionem, & qualitatem *Barthol. axiom. 4. num. 3. nec non in dubio semper interpretari debet tamquam conformi principali obligationi Barthol. decis. 15. num. 3. cum vers. 1. Taber. ad Barthol. cap. 2. in 1. ceteris num. 4.***
3. Nam intelligitur solvensse pro causa procedente promissit obligati, n. 4. & 10.
4. Fidejussor regulariter ut accessit debet naturam principali obligationi.
5. Et si dubio interpretari debet tamquam eadem conformis.
6. Praesentis praesentis praesentis quando fidejussor incurrens fuit facta, & cum aliis verbis relativis ad praecedentem obligationem n. 7.
7. Scientia praesentis debet quando ignorantia non est verificanda.
8. Ignorantia nihil proficit, imo nec ei, qui negligenter inquirere quod debebat.
9. Adversus navis facta occasione cambii maritimi potest referri, nam ad cambium maritimum factum super corpore navis, quoniam ad cambium maritimum super mercibus onerandis in navi.
10. Parva interpretanda sunt in suis magis verificandis, & internum contrarium magis confirmi, non entis sensu materiali dictionum verborum.

Postquam per nos in praecedenti discursu valuisse nos tantumque ostensum fuisse cambium maritimum, inter DD. Senid, & Socus, & D. Capitanum Martineum, simpliciter manifestum fuisse super corpore ejus navis, sed super implicationibus mercium ab eodem Capitano cum eis, quoniam de re idem super navi onerandis, & DD. Filiberto, ut potest fidejussorem (quoniam nulla implicatione, & conformatione mercium secus) adhuc fuisse obligatum ad solvendum dictis Senid, & Socus, auctum maritimum una cum amobus mercibus, la quoniam majorem corroboracionem addimus in praesentis doctrinae iam allegatae. *Advers. consilium. 123. numer. 15. & consilium. 130. numer. 13.*

Tandem ad declinandam viam dictam rationem expoficimus dicti Filiberto, quod eorum fidejussio sit omnino diversa ab obligatione per dictum Capitanum assumpta occasione cambii maritimi ad favorem dictorum Senid, & Socus. Nam cambium maritimum contractum à dicto Capitano cum DD. de Senid est super mercibus onerandis in navi, fidejussio vero DD. de Filiberto facta valetur pro cambio maritimo à dicto Capitano inito cum dicto DD. de Senid super corpore tantum ejus navis, cum simpliciter in apocha fidejussoris legatur per si paret 200. lib. in quibus diebus apochi dato a cambio maritimo al Capitanum *Admich. supra la sua Navi.*

Illa tamen objectio facile refertur per eam juris cautionem, quod nempe fidejussor intelligitur obligatus pro eademmer causa, sive contractus gesto à debitor principalis *Advers. consilium. 670. num. 13. Et hoc procedit etiam in casu, quo fidejussor expressa non habet causa, propter quod fidejussor favore alienas piosus, ut contra sensum *Adamsii*, compellitur conuenire, qui alius adhibere firmum, doli de more solent *Aben. Henrich. de fidejuss. cap. 10. à numer. 55. usque ad 62. ubi aliqui quamplyures Doctores pro hac sua opinione, brevis valident super hac eadem ratione, quod solent piosissimi debent fidejussorem se obligare pro illa causa, sive contractu, de quo procederet tractatum, & conclusum sua, & de illo tantum intelligitur, & praesentim fuisse tractatum, cum illico post praesentem tractatum superveniat fidejussio, quae procedit tunc interpretanda oratione est ad remorem principalis praecedenti obligationi *Societ. Sen. caus. 273. num. 4. vers. secunda pars lib. 2. Admich. de praesumptio. lib. 3. praesumpt. 49. numer. 4. & nullus praesumpt. 12. num. 10. & signum. lib. 6. Rot. decis. 97. numer. 1. & 2. part. 1. decis. 17. Et regulariter fidejussor ubi accessit principali obligationi indiget, & sequitur equidem naturam, conditionem, & qualitatem *Barthol. axiom. 4. num. 3. nec non in dubio semper interpretari debet tamquam conformi principali obligationi Barthol. decis. 15. num. 3. cum vers. 1. Taber. ad Barthol. cap. 2. in 1. ceteris num. 4.****

Resultante igitur ex facto dictis Filiberto fidejussorisse pro pecunia ad cambium data à dictis Senid, & Socus, Capitano Martineum super ejus navi, conuenit fidejussorem fuisse factum eadem die, uno eodem tempore (ut ita credendum est) quo celebratum fuit cambium maritimum, acit latere oportet in vim ponderatum doctrinam, quod dicta fidejussio facta pariter fuerit pro eadem causa, & cambio maritimo super mercibus in navi onerandis, & non super corpore ejus navis, aliter dicendum foret fidejussorem fuisse factum pro aliquo cambio maritimo adhas non existens; cum inter Capitanum, & dictos Senid, & Socus, nullum aliud cambium maritimum intercederet, quoniam aliud per hoc interum super mercibus.

Et postmodum eo magis procedat in casu nostro, non tantum quia fidejussio, ut ponderat praedicta Doctores, fuerit accessoria, & inconueniens facta, adeoque ex veritate adhibuit infusa debeat identitas, & compellitur casum, sed etiam, quia Filiberto in ipsa fidejussione apocha minime viam principis dispositioni, & in 120 pecuniae, & causa, ob quam tractata fuit ad cambium maritimum à dictis

Navi naufragata cum ideo occurrere, an cambium maritimum petere saltem possit à cambiatario premium, seu conditum affectationis comprehendere in eodem cambio maritimo, prout in ceteris affectationibus.

S U M M A R I U M.

1 Cambiatarius maritimus alibi sentitur ad remissionem, loca velis passu fuerit in navigatione grava damnum, vel destructionem, deinde remissionem damni ad cambium traderem spectantem.

Et magis id procedit in casu, quo fuerit suspensa per cambium, ut plurimum contingit, res tantum pericula, namque maris, quia, & Piratarum num. 2.

2 Quando per cambium fuerit suspensa res tantum pericula, namque maris, quia, & Piratarum insensum accessit casus iustus, & avaria. Locum in casu iustus irregularis, & avaria procedens ab iusto irregularis, num. 4.

3 Si cambium transierit in se generaliter, & indistinctum omnino adversum casum & singulum, tunc de omni damno, & singulis remissionibus.

4 Navi naufragata cum ideo occurrere cambium maritimum non solum amissa fortuna, sed etiam premium, seu conditum affectationis comprehendere in eodem cambio, & assignatur ratio num. 7.

Jura Cambii maritimi.

DISCURSUS LXV.

- 1 Non posse navi incolumi educte sub protectione aliquo gravis destructionis, vel damni in navigatione per cam passu solvendum tunc cambium maritimum effugere cambium dictam ex traditis per doctissimum Josephum Drexel, gentilem D. Jo. Jan collige mihi necessarios in hoc Senec. deoff. 1.7. numer. 2. cum sequenti idem magis procedere in casu nostro, ubi iuxta morem nostrum non Genouetis fuerunt à Cambia una autem pericula navigationis suspensa, maria videlicet, ignis, & Piratarum. qua restrictione attentis ceteris aliis casibus contentis exclusi ab obligatione, nec non iustus, & avaria, argumentum text. in 1. cum propositis, & ibi gloss. verb. transmissa Cod. de nautic. forens. & ad tradita per me alibi in sua fides. Præter rationem illam artem, que procederet ab iusto strictius (de quo memini pariter suo loco,) vel ex ea quia pro salvanda navi ad immutationem, ac immutationem periculo navis ipsa deterior facta fuerit a Magistro, & ratio ista, quia verè casus illi promittitur ex causa naufragii, & sub embargo comprehenditur, licet in totum naufragium locum non fuerit leg. qua de aere 75. ff. de pec. vendic. 201. & vide que latius dixi in d. 44. numer. 26. & d. 45. 47. n. 3. ut hoc tractata. In casu vero, quo generaliter de omni iusto per cambium convenitur fuit, tunc extra difficultates aliam pro omni damno, vel sinistro illa tenetur Targ. in suo ponderat. mar. cap. 33. num. 1. & faciem ea, que ipsam in tradita locum super materia consensu affectationis simpliciter non pro omni damno, & sinistro.

- 2 Aliud etiam circa hoc causum mutandum rationem occurrere debemus à merito tractantem, an in casu aufragii navi cambium petere saltem valeat à cambiatario premium, sive conditum affectationis, que uti nunc ex traditis immutabilibus in eo committitur, per ea, que latius dixi in d. 14. & alibi de amore, & videbamus de iura illud pro posse (licet contrarium sentitur in præli à mercatoribus) prout in ceteris affectationibus. Nam cambium affectum quidem pecuniam ad cambium datur una cum omnibus facit ad ea providenda, ostendens verò premium affectationis sibi debetur pro largitione affectationis, alius prout sequenter aliam affectationis contrahitur, sed amplexum citius possit solummodo saltem affectationis dicti consilii, seu præli.

- 3 Pro resolutione huius dubii animadvertendum est, quod solum dicti præli à cambiatario debent pro affectatione pecunie fieri ad cambium datur ratione quidem præli inter contrahentes causatæ censetur pecunia super uagulo residendo pro cambiatario ab

Cajet. de Comm. Tom. I.

eodem pecunia sibi ad cambium datur. Quamobrem sequitur, quod amissa navi illud quoque pecuniam amittitur, cum res perent Domino, & propterea affectationis condita in hac contrahitur cambium maritimi casus esse solent propter hoc periculum amissionis, quam ex solvi solent in alia affectationibus hunc periculum minime subiacentibus: Hac etiam interpretatione bene saltem potest ille generalis mercatorum usus cum graviori succedendi gratia in cambio maritimo, & ex negligentia periculi sinistro sequitur.

ARGUMENTUM.

Affectores an, & quando teneantur pro sinistro secuto ex culpa Insitoris, vulgo *Navarchi*, vel ex culpa *Navarchi*, licet iste sit participes super mercibus affectatis.

Agitur hæc materia ex suis Principis, & cum distinctionibus ea bene resolvitur.

Hæc etiam ex ratione declaratur Odd. conf. 31. lib. 1. & Giarb. observat. 73.

S U M M A R I U M.

1 Affectores non teneantur pro sinistro secuto ex culpa *Navarchi*, quando est ista participes super mercibus affectatis.

Assignatur ratio, num. 2. & 6. Sed hoc conclusio non est semper vera, idcirco distingo circa facta casus, ut n. 3. & seq.

2 Socius, sive participes in personam spectantem ad participem, sive secum induit periculum tantum ad manifestantem.

3 Affectores pariter non teneantur pro sinistro secuto ex culpa Insitoris, vulgo *Navarchi*, propositi ad affectantes.

4 Explicatur Odd. in conf. 31. lib. 1. & Giarb. observat. 73.

5 Insitoris culpa per solvendum parit attribuitur affectantibus.

6 Socius persona sunt diversa, idcirco eorum imputatio est distincta, licet negotium sit eorum, idcirco inter sua immunda.

7 Affectatio procurata ab uno ex sociis super mercibus communibus valet tantum pro portione facta, qui affectante facta fuit.

Jura Affectationis.

DISCURSUS LXVI.

IN materia affectationis nos quoque sumamus in 1. d. 1. numer. 73. & d. 2. numer. 1. ex authentica Oddi conf. 31. Giarb. observat. 73. n. 23. & alibi. Card. de Luc. de cred. d. 106. numer. 34. & 32. Fomanell. deoff. 1. 43. numer. 30. Epist. Rot. 249. 27. numer. 15. 16. & 27. ad aliorum, quod Affectores non teneantur pro sinistro secuto ex culpa *Navarchi*, quando illa est participes super mercibus affectatis, que deferuntur in navem.

Vi tunc quia hæc conclusio nobis non videtur absolute vera, sed cum insubstantibus declarationibus eam appetere hic oportet mutare dictum.

Reverendo igitur omnes prædictos auctores super hoc pacto loquentes, eos invenimus quoscunque agere tam in casu, quo Patronus navis est participes super negotio, aut mercibus, que in navem deferuntur, quam in casu, quo ipse non est participes, sed saltem à Domino mercatus est propositus administrandi, seu solvens, vulgo appellatur *Navarchi*.

Etenim quod prout casum testentemur in 1. a quod eorum affectantes non teneantur pro sinistro ex culpa *Navarchi*, seu Patroni navis, quantum idcirco pro portione, quia est participes, verè induit personam affectantem, idcirco in his terminis oportet procedere punctualiter dispositionem in leg. cum propositis de nautic. forens. ex quo habetur quod pro sinistro secuto ex culpa ipsius affectantis affectores obligari non remanent, & pro altera portione spectant ad aliam participem similiter non tenentur.

- 3 Hoc tamen processu ex alio juris principio, nempe quo Patronus navis in portione sua comparticipa possessionem administratorem, vel Inflictoris gerit, ut in portio traditur. *Barl. in leg. Titium, & Julium §. alium, ff. de administrat. Tutor. Bald. in leg. §. perierit Cod. numerat. utriusque Juris, & conf. 282. lib. 7. Obsequ. Arar. conf. 43. numer. 7. Sartin. conf. 87. numer. 15. lib. 2. Falc. de facit. cap. 30. numer. 15. & seq. Rot. Gomez. decis. 71. numer. 4. Epist. Rot. 4. Obsequ. Jaro cap. 101. numer. 21. Et licet pro facto, vel culpa Inflictoris Principalis tenetur, quia ei imputari debet predictum Inflictorum, vel mala fides, vel malicia apud omnes in gremio suo preposuisse, ut Inflictor culpa credere debet in damnum Prepositum, ac si ab eodem principalis prepositum, nempe ab eodem tenetur inflictor culpa fuisse commissa. *Odd. d. l. d. conf. 31. numer. 32. decis. preterea in eod. & numer. 33. Giorb. obsequ. 75. numer. 23. Epist. Rot. decis. 97. numer. 27. Card. de Luc. de credit. decis. 106. numer. 32. Fontanell. decis. 247. numer. 20. Et in his locis loqui videtur, si bene percontemur *Odd. & Giorb.* loca supra laudata, qui sane hujus opinione antequam, quam mutaverunt à *Strach. de Sanectione laudatam* in casu tantum culpe Inflictoris affectu ad terminum *delle leg. tam propius*. Et hoc adeo vultum est quod ex littera dicti *Odd. & Giorb.* plane colligitur eos consuluisse non in casu quo Patronus navis erat pariceps tantum, sed in casu quo erat inflictor Dominus omnium mercium affectuatum, ut clare apparet tam ex *Odd. numer. 16. de mition. numer. 32. decis. ad terminum dicitur*, ut patet super eodem Authore obsequ. *Rot. Roman. decis. 410. numer. 21. per 16. retrat. & decis. 57. numer. 46. post Cardin. Alit. de eversionem. in Jude. quoniam in Giorb. na 26. ubi quoque *Rot. Roman. ex d. decis. 57. numer. 46. post Alit. de eversionem*.***

- Et quoniam predicti *Giorb. & Odd.* nullum discernunt constituta videtur inter casum, in quo consenserunt, & alium, in quo Patronus navis est solum pariceps super mercibus affectuatis, quoniam eodem fuit utriusque casum definitum, eorum hoc unum est, quod per eos promittitur pro antiqua casu determinatione allegatur idem textus in dicta leg. tam propius juxta cum *Strach. Sanectione, & Alit.* de hupolopi, qui tantum loquuntur in casu quo Patronus esset inflictor, cum Dominus mercium affectuatum, sed quo sine alia nullum consensum comprehenderet assensum, quod nempe ubi navarchus est pariceps, extimes affectuatos pro portione ad eum spectante nullatenus tenentur, quoniam quoad istam navarchus verè indit personam affectuati, & respectu ad aliam comparticipis portione, qua spectat navarchus Administrantis, & Inflictoris vices sustinet. Equidem predicti Authores cum eodem tenent, ac authoritatem loquentibus de culpa navis affectuati casum determinatum, ex eo quod videtur sui illud, quod locum habet in culpa affectuati, equè bene procedere in culpa Inflictoris, quia, ubi culpa per Inflictoris legis attribuitur ipsi affectuati, ut per *Strach. in l. arqui in fin. ff. de rei vendit. & l. 5. Adagistrans ff. de exercitor. action. ponderant ipsius *Strach. de affectu. gloss. 31. in fine sibi specie, ut Odd. d. conf. 31. numer. 33. & alii per nos supra laudati*.*

- 8 Premissa itaque hac explicatione super doctrina *Odd. & Giorb.* aliorumque eos interpretum, dicemus in casu, quo navarchus est pariceps etiam alio super mercibus, que deferuntur in navem, & consensu super dicti mercibus aliquod sustinetur ex culpa navarchi, ut distinguendum esse, aut navarchus pariceps à parcepto, quo electus fuit testator, aut administratum negotii, vel mercum definitur in avari erat persona mala fidei, vel minus idonea ad peragendum negotium, & tunc bene procedunt ea, quae firmavimus *no d. lib. 1. numer. 75. & d. lib. 10. numer. 14. & seq. ex authoritate hic fide minus confusus diffusum laudati, & in isto casu loquuntur Strach. de affectuati. gloss. 31. numer. 4. & per nos. Odd. d. l. d. conf. 31. numer. 33. aut è contra*
- 9 navarchus pariceps ab uno est persona idonea, ac probatur fidei, vel saltem in tali communiter reputatur, & tunc minus ea adaptari posse credimus, & in his terminis loquuntur *Strach. & Odd. locis notis citatis* sic hoc expressè ac promissum tenet *Strach. de affectuati. gloss. 31. n. 4. & Quoniam sibi sperni* iuris

tamenque diversitas est in promissa, quia semper in primo casu per Inflictorum legis culpa navarchi, oportet laudare, vel Administrantis communis negotii, vel mercum amissionis ipsius affectuati in alio autem casu, ubi lex hanc non operatur distinctionem, ad plenè mandata per nos in *d. lib. 36. per nos. de numerat.* non potest culpa navarchi, licet paritatis super mercibus, alia comparticipi nocere per *1112. in l. non debet ff. de reg. Jur. & cap. non debet, cap. damnum ad. lib. in 6. Nam licet negotium, vel merces sine consensu incedere, licet tamen unus est distinctus ab alterius taceat ratione diversitatis personarum. *Bald. in leg. ardo n. 11. vers. quare de dactis C. de error. rei vendit. Alit. in l. 3. ff. postulat n. 22. ff. de acqui. possesi. Orsini. ad Affili. decis. 218. n. 2. & C. Arar. decis. 57. n. 10. in fin. Permagis. conf. 436. n. 4. & in terminis nostris *Strach. de affectuati. gloss. 10. n. 14.* ubi patet interesse unius foci esse personam distinctam ab alterius foci interesse, licet merces essent inter eos communes. Et adeo verum est, quod si quis ex hoc tenet merces communes affectuati se fecere, affectuato pro sua portione, aut interesse tantum valdus, sicut pro portione, vel interesse alterius foci *Giam. decis. 181. numer. 4. Valat. conf. 64. n. 12. Giorb. obsequ. 75. n. 21. Strach. de affectuati. d. gloss. 10. n. 9. sicut ad 23.***

ARGUMENTUM.

Affecuratus numquam tenetur in casu, quo navis mutaverit viaggium ab initio per Capitaneum destinatum.

Et hoc procedit, licet ex viaggii mutatione minuetur inter navigationes.

Viaggium navis propriè quid sit, & quomodo differat ab itinere.

Viaggi mutatio quando verè sequatur.

Hac occasione late examinatur, declaratur, & in parte reseritur *Rymon. decis. 39.*

S U M M A R I U M.

- 1 Affecuratus non tenetur in casu mutationis viaggii per Capitaneum ab initio destinatum. Et hoc procedit, licet ex viaggii mutatione minuetur inter navigationes n. 9. 17. ac 18.
- 2 Viaggi mutatio non fitur quando navis non pervertit usque ad locum destinatum, & numer. 3. 7. & 18.
- 3 Viaggi est nomen juris quoddam in individuum destinatum interitibus de uno loco ad alium.
- 4 Per quando differatur à viaggio, & n. 24.
- 5 Declaratur, & impugnetur *Rymon. conf. 39. & infra numer. 17.*
- 6 Obligatio quando redititur ad minorem, non dicitur variari, neque cessare. Declatur, quando minoratur, seu diminuitur versatur circa partem substantivalem obligationis numer. 13. & 15.
- 7 Culpa mutantis viaggii non est attendenda, si casus fuerit alius eventus, et non mutatur, & n. 11. ubi sic verificari favore depositarii & c.
- 8 Alium, qui simpliciter facit passum, et quousque tam qualificare, ac diminuat promittitur.
- 9 Obligatio prima dicitur variata, & cessare, quando mutata fuit in aliqua parte substantivale, seu in re accidentibus.
- 10 Aliter non tenetur in majori, quando mutatur minor.
- 11 Periculum majus dari potest in breviori itinere, quam longiori.
- 12 Periculum navigationis, seu viaggii non mutatur à breviori, vel longiori itinere itinere, sed à qualitate viaggii, seu navigationis finis.
- 13 Casus fuerit, qui non tempore accidet, alio tempore evadit.
- 14 Destinatio viaggii ab uno ad alium terminum est ad finem in alio affectuatum, quousque affectuati.
- 15 Dicitur videri interitibus non solum terminum navigationis, ac itinoris, sed etiam terminum terra minoris terminus à quo, & ad quem, sed includit etiam alterumque progressum.

sonam esse diversam ab expressa, sibi praeterita, quod altera, sub qua navis regitur, non esset adeo potius, & bene morata, ut erat expressa; Praeterea quod in suo casu non appareat fuisse personam expressam, quam qualitas aliquis nationis, et qua de-fini valuit contrarium voluntas argumentum in contrahentibus.

- 8 Insuper pro maiori declaratione notanda consuetudinem recurrendum est dicendam ab omni, sive pretii quantitate, qua si pro assicuracione facta super no-vi Jurem, minus ab assicuracionis indigi debebat pre-tium propter maiorem fidei libertatem commercii, & sic propter minus periculum, quod tunc haberetur su-per tali navi, quam alibi ceterarum nationum, & penitus solam, vel conveniunt si partibus corres-ponderet pretio, quod contrarium solvi solam pro assicuracionibus factis super navibus Jurensibus, quan-tum navigatio tunc securius responderet, quam ceterarum nationum, visceribus omnino erat, quod pater-molleretur de perfecta nationis Jurensibus, & non alienis diversis, qua alia per assicuracionem impet-ritum consueverunt fuisse, ad tradita in terminis per *Res-toriam Ludovici* dec. 126. numer. 9. & seq. & ubi add. de per me super in *disq. 1. ann. 183.*
- 9 Ex praedictis similiter reflectenda est consuetudo quan-tis, quae pariter tunc in casu congerit, nisi discrepabat, an in assicuracione facta super navi capitaneae per Capitaneum N. Galium intellexerit contrahentes de navi navigante sub Indigenis, & litoris parentibus Gallicis, vel de hujusmodi qualitate ut sola persona Ca-pitaneae essentis.

- 10 In huiusmodi enim disputatione tunc semper visa fuit irracionabilis, & fere ridicula praesentio assen-tis voluntis, quod communis fuisse stipulationes sola verificacione rati qualiter in persona Capitanei, licet non haberet, nec navem regeret sub Indigenis, & litoris parentibus Gallicis; Quoniam et iudicabitur necesse contrahentibus qualitas illa nationis Gallicae subiecta materia non debet referri ad personam Ca-pitaneae, sed ad istius dignitatem, nempe ad eum qui Capitaneus talis navi, qui demonstrat talitatem po-terit, ubi habet Indigia Gallica cum litoris parentibus ad istum huiusmodi navis Capitaneae consuetu-dinem necessarius, alias nunquam legitime dici posset Capitaneus Gallicus talis navi, licet origine, vel ci-vilitate esset Gallus, de minus in convencionis advertendo, quod ista qualitas expressa, & volens per con-gruentes remanere superflua, si referretur ad merum personam Capitaneae, quia cum ea investigari non solet in Capitaneo, nisi ad effectum consequendi, vel praevendi majus, vel minus navigationis periculum, & praefertim, ut assicuracione debitorum valeat, an veli assicuracionem super tali navi suscipere, vel iuxta mentem majoris, vel minoris periculi factus in sua, quam in altere navi contingit, majus, vel minus pretium pateri debet, frustratur certe haec principalis assen-tionis intentio, si ad personam Capitaneae, & non ad eum qui Capitaneus fieri debet praedicta quali-tas relatio; Nam nihil omnino induit ad hunc fi-nem, & effectum ab assicuracione considerandum, quod talis persona Capitaneae sit potius minor, quam altius nationis, nisi si Capitaneus legitime consuevit cum iuribus parentibus talis, vel talis nationis, sub cujus in-digenis navigare intendit.

- Quod alterum debuit, an consensualem, qui de alterius ordine, & computo assicuracionis fieri pro-cipuum propria tamen obligacione ad mandatum fa-vorem pro assicuracionibus receptis iuxta mercatorum statum per ea verba *flando del credere per se as-sicuracione*, medianis contracta mercede volens promissio-ne, habentur pro principaliter obligatio absque interdicto excusationis.

- 11 In hac tamen questione quaeritur aliqui firmaverint Mercatorem sic se obligatum non induit nisi perso-nam meri fidei depositarii, ut voluerunt *Hering*, de fidei-deposit. cap. 2. num. 42. & *D. Anselm.* de commerc. *disq. 61. numer. 5. & disq. 98. numer. 51.* verum tamen, & tunc mercatorum usque accommodata, usque recepta est altera opinio contraria fuisse obligacionem principalem sine interdicto excusationis habere vi-gore huiusmodi verborum contractum per Mercatorem, ut per *Altingrad. Jun.* in epu uno post consule. *Adami*

193. *praefertim* nu. 29. & cum hac opinione transit *Rat.* *Rom.* dec. 123. per tot. & praecipuo 1. om. 7. et dec. 146. nam 3. *terram Ruzan*, & cum hac nulligenia ea verba i Mercatoribus acceptissimum videntur *per* in *san* *negotiorum* cap. 31. & ita in facto obtinuit, & superius *per* etiam ab Illustissimo Marchioni Consilio Marti decusum in causa D. Jo. Brun. Bistari contra D. D. Hög-gens & Socios.

Et quaeritur dici posset praedictam obligacionem eo modo concepam remanere in terminis meri fidei-depositarii, adhuc quod cum locum non habere finitur credebam exceptionem excusationis, tunc quia tamen pa-tuit bonae fidei emendationem iuxta mercatorem equi-tas ad tradita per *Altingrad. de fidei-depositarii* parte 2. *lib. 6. cap. 1. num. 113. Marfil.* *idem* 1. *lib. 12. num. 12. Hering.* *idem* *pariter* *tradi.* *part. 1. cap. 27. num. 281. & seq. Stanc.* de commerc. & *Canis* 5. 2. *glis.* 3. num. 193. *Strach.* de mercator. *lib. 8. quib. mod. inter-mercator.* *procedend.* *num. 5. Gratian.* *cap. 64. nu. 11. Ruz.* *dec. 321. D. Anselm.* *disq. gener.* *num. 86. 87. latissime Berlich.* *novi.* 24. num. 42. cum plur. *seq. lib. 2.* Tunc quia ob brevem mercedem fidei-depositarii non posset he-dicta exceptio velut *Hering.* *disq. civil.* *cap. 27. nu. 314. Sord.* *conf.* 309. num. 11. & 12. & *Barthol.* *lib. 12. 3. de merc.* cap. 2. num. 10. de *fidei-depositarii.* & ad magis pro-cessu si debitoris causam foret abolvere, & in locum-gnatus parentibus committentes *Hering.* *disq. cap. 27. nu. 26. & Res. Grm.* *dec. 91. n. 29. & 30.*

ARGUMENTUM.

An Capitaneus teneatur navem naufragam uf-que ad locum destinatum conducere, quan-do ob aliquod impedimentum, sive finitimum infra viam sibi occurrenti obligatus fuit in aliquo loco, aut Portu maiorem mercum panem exonerare.

S U M M A R I U M.

- 1 *Navis non debetur nisi ad ratum itineris, quan-do navis non potest ex aliquo impedimento locum destinationis petere.*
- 2 *Naufragationis contractus est proprius contractus le-vissimus, & consensualem.*
- 3 *Periculis an locum, nec alius huiusmodi contra-ctus si in parte rescissus remaneat, in recuperandis debet.*
- 4 *Canditor aliter liberatur a tot contractibus, quando in aliquo parte non possit amplius nec re-conducere, & num. 6.*
- 5 *Quid dicatur de canditoris procedit in locum, & ab hoc ad alterum valit argumentum.*
- 6 *Contractus, quando ob impetum eorum in red-deret extra terminis, in quibus fuit celebratus, rescindi possit, & num. 10. 11.*
- 7 *Contractus, sive obligatio est variabilis for-mam naturae rei variabilis super qua illa obli-gatio contracta fuit, & sic contractus est rescindi obligatio.*
- 8 *Et hoc procedit, licet in contractu sit in partem-tem, num. 9.*
- 9 *Obligatio rescissus tamen tempore extendi non possit ad aliam.*
- 10 *Mandatum, si in casu impetum, & non pocius aliquid capientis praeter actum, nullum ex hoc praesumendum foret debet.*
- 11 *Et sic Legatus, & Commissarius Principis, ibid.*
- 12 *Capitaneus tamen absterium mercatoribus susci-pere eorum viam, & possit agere in eam ac-currens, & non pocius quod agere faciant ipsi mercatores.*
- 13 *Mandatum, seu correptionalis, qui accepta ad omnibus periculis in usum eius principalis onerare, ne subiret voto per piam, ab omni demum immunitate esse debet, licet praedicta gressum absque mandato.*
- 14 *Si mercator recipit ordinem a correptionali mer-cantis qui merca super quodam loco, & non absterit talis mandatus, nec mercator super alia, eo quia navis destinata ad alium correptionali non erat tunc parata ad suscipiendum omni destinationem.*

marineros, con taboques de café, que danzo pusi-
mandando stercibias fectas.

Professio mathematicorum patris.

DISCURSUS LXIX.

O Mnia facta responsione mihi ab Urbe Pistorum transmissi, un brevius me expediam, solummodo ad poodum in prefatis decernendum me cessingo, utrum nempe Capiteanus crederetur poodum inter conveniens cum nominibus de iis, & rebus, videlicet Libero Ulyssipem, ad hoc un disposita valeat an Capiteanus, ex eo quia non adimpleverit obligatio-Rem Juris, concedendum debeat ad solvendum nazatio-losi curia damna 176 pcedere observari.

Mature ignore a me perpendit omnisque huiusce casus circumstantias exilimo, in sensu enim veritatis, Capitanium non fuisse obligatum ad prosequendum iter antea sumptis excoarctatum majorat peristit necum in Roma virogo, *Porta Massi*, ideoque illi huiusce redire Liburnam, unde discesserat.

Ad ostendendum veritatem hujus inter opinionum ponderandum primum, & principaliter est, quod Capientis loci quibus navem potius tenere Lethæo Ulyssæonem, atque etiam pro itinere Ulyssæo Lethæonem cum illa mercede, sive maioris quantitate pecunie Partes concevit; Et, facit propter ostendendum majorem rationem mercedis foretiam incepto Principio in De-

in *Rebus antiquis* nonnullis capitulis etiam proferuntur
in Museo Capitiensis nonnullae praeterea illam
maximam antiquitatem conveniunt, etiam si postea
inter interjunctis exemplis usque Ulyssiponi ob
reliquis meritis illis vehemens, cum in hoc iudicium
debeatur maxime ad rem teneri, quia quoniam
opinionem conveniunt receptam in Tribunalibus
apud *Hereticos de commercio*, lib. 3. cap. 6. *num. 11.*
Stracchi. de heresi, par. 3. *num. 24.* *Rac. de heresi*
nov. 50. et 51. Et nos in *notis* illis. *de commercio*
diff. 22. num. 1. Propter Capitaneum non crepita
proferre conuenit iter et Pons Museo Ulyssiponi pro
illis vehendi telluribus meritis? Nam cum illis
proferantur, cum debeat nonnulli *hereticis*, *lucis*

Barbus axion 57 mm 6, *Silurus latipinnis*, ord para 1, cap. 25. *Cajanus*, conf. 43, num. 24, ann. 1894 & 1895. 44. *Integritas* 1892, en juu. 1893 cap. 3, no. 974. 1893 en juu. 1894, de commerce, diff. 23, num. 3.

Considerandum insuper est, quod de natura contractus similitudinis tacita in eo intelligi creditur, videlicet si Capitaneus absque ullo impedimento potest vendere mores, de se ume patitur, et obligatur, quoniam possit pro officio habere res variabiles, cumque alteras illam mutabilitatem provenientem ex propria natura rei variabiles, et licet insuper patira sit res et rei variabiles, ut hac variata variatur etiam, licet dissolvitur obligatio, ut mirabiliter nos docet *Sedg. in Isely, credul. pars. 1. cap. 5. num. 25. cum* quae naves transvehuntur interitus delictumque a contrahentibus ad certum locum rei variabiles, et variata delictumque transvehuntur interitus remanet pro contrahentis variata etiam obligatio Capitani progrediendi fura nec, et vendendi mores ad locum delictumque. Et quoniam videtur hoc argumentum solummodo contineri in eo casu, in quo mutatio frequenter in omnibus partibus contraria, respondens mutationem fura remanet incerta in una parte tantum similiter operari in contrariis, quoniam illam contrarietatem inesse foret in omnibus contrahentibus, ut si super probavimus auctoritate *Ross. resp. 37. num. 13. 30. 71. et Ross. cons. 36. num. 6. cum* Alterius addit. *Arundem.*

4-5. *Nihilque effugerit opprobrio, quod semper cantabat*
ut unusq; sollicitus fuisset omnem nationem quanti-
tatem in contractu militationis peremptam non ob-
stare contritione maioris partis mercum foret in
Portu Mæne.

Qua facile responsio in promptu est, nam quandoque nauticae contractus propriis aliquibus insuperant eventibus de juri solvitur, contractum istum liberatim ab obligatione praeae nauticae, & ad sustinendum novum contractum novus requiritur, & recipereus Partium consensus, quo rursus nauticae fit solutum spondei utrum nautum ab insuperantem pro sua, & totius navis, & meritis Capitanei eodem consensu praeae suum obligationem assuunt. Quare hoc non secuto poterant utique contractores igere quod magis ipsi volebat, aliter Capitaneus post insuperantem meritis exoneratum in Portu Marse prosequendo uti debitor omnino dependere à voluntate magistratus circa approbationem continuationis novae.

Ultraquaqueque confideratione est longi temporis spatium decursum propter constantem mentium concentrationem, & sed etiam impotens decurrendum, quo attento non amplius poterit obligari Capitaneus ad profundius fulceptionem rei, quantum maxime respondet de felicitate eorum autem ab omni conueniente, quia obligatio Capitanei respectus unum tempus extendi non potest ad aliud valde distans à primo Brevi. §. si per 17. §. cum iam quadam r. p. l. cum. §. ff. locat. & post duos Epist. Aduen. Pafchalis, etiam ad hunc scopum ad Rati. dote respo. B7. cum. 26. item 1.

Denique Capiteus non sua sponte reverentia est Libanum, sed prudenter, ac sapienter hoc se gessit, nam commendando se Porci Maene abique dubius reus meritis patitur, & abique prelo illata reus commiseratur, puerisque incallumant (ut in tali causa quilibet alius vir prudens fecisset) Naulitatem animam invenit communis bonum superstiti stueris, ne debitor solvere Capiteus, ut vulgo dicitur, si non per pueri, & fortis, cum ambigi poterat de non inveniendo Ulysippo: et Naulitatem consequantibus navis efferre per reum de illis Libanum, attento quia diffis cotestantibus non amplius tracti poterant maxces eadem cum dicta navi a nautis transmissa. Quapropter cum Capiteus in hoc casu non previsor, ac ineptus huiusmodi expediti praevidendo suspensus, voluit se hoc praestitum firmis debet. Item in Capiteus, Legatus, & Commensalis Pithagore in pinto tradit Gen. de pte public. lib. 1. cap. 4. num. 39. & 30. Maer. de speculacione in sui. communis verbis, nro casu num. 48. & 49. & in finibus terminis confiteri re. nrotra Gen. de meret. dec. 8. num. 6. & seq. quae, quan-

14. *timoris loquens de mandato, optime adaptatur casus nostro, & tanto magis, quia Captivitas subditus mercatoribus sustinet eorum vices in modum illius de commercio. dist. 19. num. 8. de infir. dist. 10. num. 7. & seq. & dist. 119. num. 36.* Et quando quis in casu non previsto fit genus, ut probabitur de gestis et Dominus, liberatur ab omni damno, de culpa, ut in terminis casuum, qui sunt mandato Principalis ad contrahendum navis acciperet cambium pecuniarum, ne solveret si vult per plura, decisio *Relat. de mercat. det. 64. num. 2. & in aliis similibus eadem Rota det. 174. num. 5. Mart. Adm. det. 58. num. 16.*
15. *Et in casu eorum magis dubitabilis casuum mercatoris, qui contra mandatum contrahit merces super certa, sic determinata navi, contrahens super alia, amentia quia de tempore contrahenda navis in peremptu non erat illa, quae destinata fuerat ad eum recipiendam. Jo. Florent. de commercio. lib. 1. cap. 4. num. 24.*

ARGUMENTUM.

Implicita cessio, sive renunciatio quando, & quomodo ab affectu fieri debeat.

Distinguitur casus siuisset peremptum mercium in totum, ab altero peremptum in parte.

An renunciatio implicita sit necessaria quando navis passa est naufragium, & merces affectu perierunt in totum.

Affectuatus, an preter implicitam, cedere etiam teneatur actionem, quae sibi competere possit contra alium quolibet obligatum.

Affectuatio facta super cambio maximo adfavorem cambistae, an de jure valeat, licet cambista in mercibus, aut navi peremptis, vel perempta, super quibus cambium maritimum contrahit, nullum habeat dominium.

An pactum de stando extra officium, damnum, saltem, qualitatem, & quantitatem mercium jurejuramento affectuatum, validum sit de jure.

Examinantur hac occasione variae aliae clausulae, seu verba apothecae affectuationis solite fieri à mercatoribus.

Et pariter examinantur statuta Genue de cens. brevior. §. in exallentibus, & de securitat. §. affectuatus in quoniamque causa aliisque §. §.

S U M M A R I U M.

1. *Affectuatio tradit originem à potestate translativa, illiusque potestati suffraganeae, de qua in l. 1. de §. de iur. lit. ff. de iur. iur.*
2. *Et illa est transmissio profectus pro publicis negotiis, & commerciis.*
3. *Statuta Genue in cap. de cens. brevior. §. in exallentibus, & in cap. de securitat. referantur, ac respondentur, & num. 4. h. & seq. ac num. 19. & num. 13. & melius accipit. 33. 39. 41. 42. & 45.*
4. *Causa singuli possunt dari in tota, vel in parte, namque tam peremptum totum rei, aut in parte tantum ipsum.*
5. *Dubitatur utrumque restringitur fructum substantiam mercium.*
6. *Affectuatio est contractus imperpetuum portatilis, sive sequatur singulum in totum, sive in parte.*
7. *Implicitus debet per affectuatum statui, vel renunciari mediantibus effusis tantum mercium detestaturatum.*

Et quidem contradictione scripturarum, ex quibus tantum visum affectuatus, ibid. & n. 35.

Non est tamen necessaria inestitutio ipsa, sive remanentia implicita, quando actus, & rei affectuata simul in totum perierunt, num. 11. cum sequenti.

Distinguitur vero in n. 34.

8. *Iudex potest si reformari in Camera de stylo.*
9. *Cisio iuratum, & traditio instrumentorum non est necessaria, quando iuramentum ipsum inane extiterit iuramentum simpliciter.*
10. *Commercium, quando aliquo modo perierit ipse actus num. 34. & 35.*

11. *Potestas vocis ipsius sub mercium applicatione.*
12. *Affectuatio facta super cambio maximo ad favorem cambistae, valida est, licet cambista nullum habeat dominium in mercibus illius, quo tunc perierunt ad cambium maritimum, & am. 14.*
13. *Affectuatus non solum habet considerationem in personam affectuatum fieri, sed etiam de navi, viaggio, & iurati.*
14. *Neque postea opponitur quod res, vel merces affectuata non sint affectuata, nec quoniam de meris restituta.*
15. *Epocha contraria legitime requiritur probare.*
16. *Enumerantur nonnulla verba solita epocha mercatorum, & num. seq.*
17. *Affectuatus, si in tota parte iuramenti habuisse visum in navi, spectat ad affectuatum probare remanentiam, per rationes hic adductas, & num. 23.*
18. *Pactum non debet fieri tamquam elusivum in remanentia.*
19. *Proba, praesente ipso tam dicto N. quam illius quilibetque personae per eam quocumque tempore de iuramento, apertum soluta in epocha affectuatum, recipiatur.*
20. *Verba conclusiva qualisvis aut per alia subsequenter adhibita.*
21. *Citationis defectus per imperpetuum etas, qui cessat debet, suspicari & n. 31.*
22. *Ampla hoc pro deo, licet comparit fuerit facta ad alium effectum, neque ad effectum recipiendi contra citationem num. 39.*
23. *Solennitas citationis per acquiescentem adimpleri potest.*
24. *Quando per perierit impedimentum in cursum, licet in ipso habetur pro iuramento.*
25. *Cisio iuratum, quando sit traditio scripturarum, ipsum sequi debet.*
26. *In magis quando agitur de scriptis perierit 36. Quidam si de scriptis publicis, quo ipse sufficit videtur iuramentum indicari n. 37.*
27. *Affectuatus non solum tenetur renunciare implicitam, sed aliamque quavis, quae sibi competere possit contra quolibet alium obligatum.*
28. *Exceptio tendens sive remanentia implicita, vel licet actus non adimpletur, vel in non tradita, aequum tamen ipsam perierit per iuramentum non aliter prohibens quam alibi recipiatur.*
29. *Exceptio, licet sit prohibita apertis per iuramentum, per implorationem officii iudicis admitti potest.*
30. *Referunt, & non relevum accendi debet quandoque iuramentum discordans ab intentione referentis.*
31. *Iudex statutus interpretari debet, prout de iure fieri debet.*
32. *Relativum non est attendendum, sed voluntas referentis, quando dispositio pendet per se aliunde, quam ex tota, & relativum est contrarium intentioni dispositorem.*
33. *Stylus respondens probatorem ipsi, & substantiam rei datur de decisoria, & non ordinarius iudicis.*
34. *Et sit probari non debet cum sola fide mercatorum, sed cum formali, & nulla iustificacione, potissimum cum frequentia rerum iudiciorum numer. 47.*

Statuta. Affectuatus Cambi maritimi.

DISCURSUS LXX.

Inscriptum Rota nostra Decisorem a tempore Anno 1674. emanatum hic ad publicum antea transferre opportunum duximus; Vixit quia in ea nonnulla firmata videamus, quae nullum nobis videtur habere sustinentiam, propterea hic in fine dictae Decisionis aliquas pariter adnotationes necessarium adnotare putavimus, ne impositione sui minus praecisus in casum laboris aequoqu.

Sequitur Decisio.

In hac inclyta Urbe, quae olim insubribis mercatoribus, neque ope commerciorum praesentis maritimum,

affectionis effectusque dirigit inter periculum, & actus adveniens actum, & merum operationem, id autem duplex est, nempe totius peremptionis, ac diminutionis, seu detractionis. In primo caso debet affectuarius solvere totalem advectionem rei, seu illius loco summam affectuam. In secundo autem, vel damnum, & periculum tantum detractionis, vel totam summam advectionis dimissa per effectum, in vobis dicitur d' *aventa*, mediante cessione merum detractionem, quibus adhibetur tradita per *Art. dec. 3. per totum*, & *signatur numer. 8. C. Odd. conf. 30. num. 26. C. 30.*

11 Ex quibus, quando cum dictis Formis affectuaria, vel M. Eugenii Dusanne ejus Procurator, vel alius presentis, prater ipsorumque verba non renunciantem implice, videtur de jure concludendum pro illis sufficienter.

Itaque eo facit quod scilicet notis exemplis ostensum, ita fuisse actum in hoc Apco Tribunali non solum Judicatum, & signatum de Anno 1669, inter M. Leonardum Cepellonem ex una, & M. Josephum Merum Massano paribus ex altera.

Quodque notis continet per fidem plurimum et insignitum, & magis principie inquit Urbs mercatoribus, reiterationem implice de consuetudine, & Stylo (que in hujusmodi electionemque materia in hujus, & auctori debet *Santoni, de affectuaria part. 3. in princip. C. numer. 35.* cum alie relata per *Rota. in d. ill. tract. novis. 68. num. 147.* postquam Jure de eo in Camera informati ex curatorem per eundem *Rota. ibid. num. 148. C. 249.* inquiri, & etiam per affectuarios non tantum in casu, quando scilicet consilium patet, & suspiciat aliqua parte merum, seu totum affectuaria, non autem quando accedit in totum, & navis cum universis mercibus venit. Id quod contra

12 forme etiam videtur peris mercibus dispositioni, quo cavetur illis peris captivatum, & cessione instrumentorum, quantum usum, vel insulam, vel non necessarium per totum in *L. instrumenta C. de fiduciis. de tradi Novis. de dat. in soluta sess. 2. cap. de. num. 9. C. 20. Sed (ut ad secundum caput accedamus) quodvis rei de veritate perditionem, circa sufficientiam hujus primi motu, nempe verbalis renunciationem implice in casu, & ad effectum, de quibus agitur, cessare vult sui DD. omni amariudo, cunctis que controversia, ex quo DD. Formis ultra dictam verba de renunciationem exhibet, & dicitur in actu apudiam accitit insulcipio, videtur.*

1669. c. *Maris in Livorno.*

In Capite Nicola Pidele in reventu del *Sig. Bartolomeo Foras* pezza damula da rete reali Savignare, a *Messine*, quod mi ha dare a Cambio maritimo sopra la mia Nave nominata S. Domestica, e S. Francesca, di qua per Smorre, a altri porti di Levante, crivorno qui in Livorno per devotare correre il rischio al fudetto Sig. Foras d' andare sopra un mercanti, e di ritorno, sopra qualsivisio mercanzia mediante il cambio maritimo di venire per terra per il rischio, che l'assimo colla somma principale fanno pezza damula quattrento da rete reali simili, quali mi obbligo pagare al fudetto Sig. Foras, a a chi lui ordinerà in più di quella 20. giorni dopo il mio salvo arrivo con detta mia Nave in questo Porto di Livorno, senza contradezione alcuna, et auctante di ritorno venissi senza carico alcuno, con una perenne, obbligandomi ancora di non perire per renuncia d' incerta sorte d' accorde per parte propria, e per osservanza di quanto in questa fidei continet, obbligo la mia Persona, boni, et credi presenti, a futuro in ampia forma, e spoliamente obbligo, a spone la fudetta mia nave, corpo, attrezzi, e veli, &c.

Caput Apodice tenore arguto Rota pro constanti habuit duo daz firmati posse attestandi.

Primum est, quod D. Formis, seu per eo D. Constanti Fabiane habuit tam in casu, quam in rebus parit, que & Tueris sui capta, effectum, & periculum periculum ad octo regulari 2400. (comprehensio cambio maritimo) que correspondet supra scriptis summe affectuaria apudiam 350. sub eam longe fuprat.

24 Neque etiam debuitur pecuniam venire appellatione merum *Rota per allegari Novis. 17. num. 28. C.*

for. tamque mutuo stradum naviganti, seu (ut vult dicitur) a cambio maritimo, vel subiectum caput 25 contractum affectuaria, et traditum pleno calumnapio *Gravem. de fidei. form. cap. 38. per totum. Adalg. de contr. d. 318. n. 3.* & alios quos congruit item *Rota. Novis. 95. num. 181. C. 121.*

Prout etiam tenet sine hesitatione nihil ad val. 46 dicentem dicta contractum referre, an aliquis eorum effectum super et propria, vel aliena, non cum finitio, ex parte affectuaria empta in casu finitio ipsarum merum operationem, seu illarum actionem, sed tantum illarum periculum, & casus adversi, ita non malveris per allegatos *Adalg. d. dec. 197. num. 12. C. 23.* cum adhibetur *Gravem. in d. ill. cap. 38. num. 1. C. 2.* quocirca in contrarium semper videtur *Odd. d. ill. conf. 31. num. 26. C. 27.* quos docuit non auctum amplius dicitur in suo casu, nempe quando affectuarius habet usum immediatum, & erat Dominus merum operationem, neque casu finitio loquens est in totum, sed superfluum merum affectuaria, tunc enim vera violentia distinctio, ingenio equalem per dictum auctorem recipere, quod scilicet ante navigationem, seu aliam causam finitum affectuaria domini empta affectuaria merum ad rationem hoc pro contrario, post sequitur verò casum finitum, censeri debet venditor merum affectuaria merum mediante renunciationem incite.

Hac est quod non solent affectuarias habere contra 17 solentemque eorum nomine affectuarias fieri, sed tantum de navi, viaggio, & mercis, ut testantur *Rota. Janu. d. ill. dec. tot. num. 5.*

Imo nec possunt apparere, quod res, seu merces 18 affectuaria non sicut illas, in quibus beneficium facta sui affectuaria, vel reficere quibusdam dominum, ut per *ext. in L. commodare scilicet L. frequent. C. commodati S. Santoni. Strato. de alien. plen. firmis Rota. Novis. 45. per tot. C. 2.*

Ceterum circa hoc omnia difficultates ex aperta dispo 19 sitione praevallet. Sequitur de securitate in illis verbis in *Novis. vel in mercibus, vel rebus quibusvisque, affectuaria, mercibus, principatibus, vel indistinctis.*

Ex quibus illud consurgit, quod sequitur casu finitio, si affectuarius non sit Dominus merum, quo periculum, sed habet dominatam super eis, seu illarum operationem effectum, liberant ab onere dimittendi implicam, sed cedat, & relinquat affectuarias ea pura, quorum dictum usum sui competebat.

Secundum est, dictam apodiam in actu finitum 20 apudiam esse, & congruam, pro eligendis a navarcho, seu Domino nevus dictis peris 2400. quodcumque collant, vel non eventus casum finitum (de quo agitur, vel non in totum) qui omni casu videtur confidenti posse in hac materia, ne aliquam reputati debeat omnino manere, & insulite hujusmodi actionem, seu implicat renunciatio, eparet enim subcripta de ordine Capitanei Nicolae Navarchi, & per eundem recognita mano publici Notarii, de eugene gallice confert per enellationem plurium testium in calce ejusdem subcriptum, & signatur consensu Libani per Serenissima Republica Genovae sub sigillo ejusdem Reipublicae, ideoque cum ex sui facie appareat in forma probum haberi debet pro authentica, et curiale per *Pag. de manum. obferv. 98. num. 15. Scat. de iudic. cap. 21. lib. 3. numer. 96. C. 97.*

Per quod his fundamentis, superest altaque in contrarium obijcienda.

Secundum pro parte M. Jo. Francisci itaq. contra, remittit, & vult comprehendit non fuisse purificationem, seu adimplem conditionem demissionis implicat, de qua in sententia per testimonium, & confirmationem praescripta apodiceque merum, ex quo non congruit apodice securitatem, de qua, & de qua agitur, sed est ab ea differentia, & diversis quod deprecii est capite.

Primo, quia in apoca fuerunt nullum verbum 21 legatur de cambio maritimo, circa quod non versatur illa apodice, que fuit in actu casu, & damna loco implicat.

Secundo, que M. Santoni, & ceteri affectuarias periculum, quod subscipit in apodice securitatem, de qua agitur, notantque contra obligationem remittant, non.

Secreta facie concessa non abscondit, sed cum conditione suspensiva, *dimissa tamen implicata ad firmum statui*; qua conditione non purificata, habenda sit dicta licentia pro non concessa.

- 37 Tum quia varia illa dicte conditionis presentie demissa tamen implicata qualificationi, & constituantur per alia infrequenter *ad firmum statui*, itaque in tantum licentia concessa opus habet purificata dicte conditionis, in quantum Statutum implicata demissionem requirit, & juxta illius prescriptum, sed jam supra servamus in *§. alius quod* & nec *urbani* & *§. 12* magis casum nostrum non comprehendit sub Statuto *de fisco*, in *§. quicunque causa singula*, ergo vel conditio, de qua agitur debet haberi pro non apposta, vel etiam illius discussio valens est in ordinaria relaxatione, & executione licentie interius non retardata.

Tum atque quia nobis conficit, & perflacit exempla, da quibus supra mentionem habuimus in *§. ut quia ex facili*, & per nitionem subdistinguit à pluribus notatis hujus Civitatis, quod quando adjectum licentiam concessit, pro summis affertur, praemissa conditio, de contractu stylo, & conservantur quatuor illi facultatem pro solam verbaletur emendationem implicata, & juxta affertur super ea competentem pro summa affertur.

Quo stylo, cum tali Statuto repugnet (vixit ante in *§. ut auctoritas*, vel alibi certa forma praesentibus, cum hujusmodi remissionem implicata) videtur servandam ad tractata per *Barb. & D.D. in l. cuncti populi C. de sum. Tract. & fid. Cath. Res. Jacov. de merc. dec. 106. num. 2.*

Aliud est, quod protestus insufficiens apotheca pro implicata remissionis fundatur in qualitate suspensa per Statutum, nempe quod si facta fuerint secretorum importationes plurimum illa alicui, propter in tempore intelligantur concessit, &c. quae qualitas verificari debet per eam, quia in illa se fundat, in summam est supra in *§. ad servandum*.

Nec valeret pro illius probatione, quod dicta apotheca exhibita continet manifestum nitionem quaeritur, quam importare tota summa pariterem in apotheca secretorum affertur, quia non tenet si quum, quod D. Furus negaverint habere super nati, quia passu ad casum sumum, magis istum, quam apotheca per dictam apothecam dimissam; non enim potest hoc esse, quod ab hoc contrarie abest, juxta vulgatum *l. negare nati C. de probat.* quod autem attinet ad negotium, de quo in praesentibus agitur, nempe ad summam sumum 330. aut per totum per D. Furum, seu per M. Datum pro eo sufficere debet, quod superius dimissam sit, necdum equaliter dicte quantitati sumum aut 330. sed, de qualis magis.

In quorundam admissionem eo facilius Rota inclinavit, quod sibi confuit, antea affertur, qui in apotheca, de qua agitur, & subdistinguit, jam soluta, (& si omnes sua lita) summa illi rationes; unde ostendunt repugnant moleham ullam ab eis importare posse M. Sumo, & in omnem casum suis consuetudine dunt quidem indemonstrat per reservationem sumum, & subdistinguit 33 pro executione, de quibus supra in *§. quodvisum*.

Denique non curandum esse D.D. consuetudine drafta existit, in terminis mitorationis apotheca, nempe etiam, sub qua factum fuit decretum relaxandi licentia, ex eo, quod cum sumum mitorationem habet à M. Communi causa citandi, donec dimissa cepit, perquisitum prius persona per mitorationem, curavit, antea de Familia praesente, demittitque copiam in armis oti.

- 38 Nam omnia pluribus alia respensionibus, quae pro parte D. Furus, seu M. Ragusa Datum, pro eo agendis adferuntur; Rota non admittit, deinde casum nostrum per conclusionem emittit, juxtaque prolixo explorat, ac indicat, nempe quod per comparationem ejus, qui afferunt citius, de tempore atque praesentem citius expungit, & purgat omnes, & singule deficiunt, quibus etiam citius, vel circa committitur, vel circa executionem laboraret, ex plene tradit per *Pant. de solut. l. 1. quare. jura. & prax. ass. num. 115. & 116. Gual. de fisco. de Comm. Tom. 1.*

Pract. obfer. lib. 2. obfer. 58. Lancell. de arren. l. 1. pend. jura. a. ut prax. num. 115. & 116. Res. per Greg. XV. dec. 17. num. 3. & 4. cum ibi notatur per add. num. 2. & per Bar. dec. 717. num. 1. & 2. & 3. plurisque committit ibi Perreus sub num. 9. & in terminis citiorum, ejus copia dimissa licet domi, omnia ita ibi exstent, in summa oti, & hora prima natus, quod per comparationem Perreus citius citius, summi summi ejus deficiunt, fuit alia deficiunt in hac Rota esse Charaz. dec. 14. num. 6. 9. 10. 11. & per tot.

Quae conclusio de veriori, & receptori Doctorum 39 acceptatur, etiam citius comparatur ad effectum committitur excipiendo contra citiorum, & oppositum a quod de ea non habetur, vel habere potest notum *Aggess. obfer. 58. l. 1. ut a. Lancell. in l. ut supra. num. 115. de fisco. dec. 1441. cum alia citius per Bar. ad dictum de Greg. XV. num. 10.*

Quare cum M. Summa, ipsa die, quae cadit citius, de qua agitur, per tota comparatur, plene debetur sua jura, singule deficiunt, & postmodum oppositum contra afferunt citiorum, eo quod praesentem illius copiam demissam fuisse in oti de domo, nullo de sua familia praesente, frustra citiorum illum citius est impugnat, quia per comparationem, & habuit notum, de jure praesentem, & deficiunt, si qui summi, facit.

Cum enim solentur citiorum per acquiescent 30 adimpleri possit *Res. per Caff. dec. 2. de fisco. quod citius citius*, & sequitur *Pant. ubi supra num. 115. obfer. quod citius praesente*, proxi dabo comparatio in dicto acquiescent citiorum, quia hanc ad illam summa ista, ideoque cum ista summa, & rationis legi, non curandum alii de mole, in opore per hoc ipsa verba remissionem *Pant. ubi supra. num. 116. circa sum. committitur Char. dec. dec. 14. num. 14. num. 11.*

Accidit, quod ipsemet M. Jo. Franciscus in soluta 31 dicte hanc comparationem, unquam fuisse alii, quod praesentem, & facit, ne possit citius, nisi personalia, vel in praesentia Familiae, mandaverat familiaris, ac domesticus, ut citius, ac facit, quae in via publica resistent, itaque, inconfutabilem aperit, unde tenet alia conclusio; quod quando part citius, & praesentem impugnatum citius citius, citius in ipso habetur pro excipiendo per *Tit. 1. ut a. quod citius per tot. in l. ut a. Gual. ubi supra. in l. 1. de fisco. dec. 1441. circa sum. lib. 1. Res. dec. 344. num. 2. per. 3. recte.*

In praesentem deinde a numer. 4. cum seq. firma- 32 tur, quod sumum nostrum de secretorum *§. affertur ut quicunque causa singula* non loquitur de causa, quae merces in sumum praesentem, sed in sumum de causa, quae merces detrahitur, vel in parte tantum fuerunt praesentem, quod postea, ipsa postmodum concludit, quod praesentem sumum in dicto *§. disponens*, per affectum fieri debet implicata remissionem ad favorem affectum, non potest ad alium casum, quae merces in sumum praesentem.

At non bene rationem sui nostra Decisio; nam 33 suppositum citius, quod praesentem. Statutum loquitur tantum de casu detractionis, vel peremptio in parte mercom, antea cum non excludat alios casus, in quibus de jure affectum tenet remissionem implicata, vel contra affectum, quando ea ita lo- quuntur implicata, etiam remissionem alii casus non exclu- dit, & omni remissionem in dispositione iura communis.

Hoc itaque primis dunt demittit in eo ver- 34 teret, An solent de jure tenent affectum remissionem implicata etiam in casu, quo res affectum in totum praesentem, & videtur negativè respondendum juxta hoc pondera per nostram decisionem *lib. 1. l. 1.*

Sed non ita dissimulandum esse consensum, qui pro- 35 rebus in totum dimissam nati per totum alio, vel per affectum summi summi, & tunc procedere possit firma per Rota; aut verò aliqua actio post peremptio omium mercom dunt, quae probabili- ter moveri possit contra Capitulum sum, vel ejus heredes, quae quantitas aliam obligata pro aliqua culpa, dolo, casu, & negligentia contraria in navigatione, & tunc

tur, si fieri posset sine necessaria traditione scripturarum, & adeo de jure aliquid nullatenus foret attendendum.

Et attentis predictis aliis inspicimus in casu D. Jo. Baptiste Juvenc. seu D. Antonius qui Fratres, & hæredes contra N. justificatione nomine universorum mercatorum Venetorum agentem, quoniam per Rotam nostram Januam, procederetur ad declarationem mandati, seu litem coram dictam D. Iusticiam assessorum condemnatum ad satisfactionem summe per eum solvenda cum predicta condicione renunciationis implicite, licet ab affectibus premederetur jura fuisse per eos inspecta rationibus penitus per simplicem renunciationem, & cessacionem implicite, live actionem contra Capitaneum, vel quolibet alium obligatum veritatem factam in alia sine traditione scripturarum, & licet etiam exerceat assignare cum ipsa navi in totum penitus.

A R G U M E N T U M.

An, & quando pro cambio maritimo, aut alio debito contracto per Magistrum, seu Capitaneum navis Exercitiorum aut navis Domini, vel participes remaneant obligati. Latissime agitur hæc materia cum omnibus suis declarationibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Exercitiorum, sive propinquorum obligati sunt pro pecunia ad cambium data Magistro navis in usum ejusdem navis, necesse creditoris omnia habere satisfacienda dictam pecuniam in alia utilitatem convertens fuisse.
- Et hoc procedit, licet magister dictam pecuniam in alia usi converteret non. 2.
- Intellige predicta, quando magister non habet libertatem instrumenti sua propinquorum, sicut si sua alii propinquus ab exercitiis non libertatem facultate non. 3. & 4. 22, 23.
- De hoc tamen facultate limitatione debet conserari in ipse instrumentum Propositionum, & non per diversitas, & separatas scripturas, non. 8. ubi efficitur verum.
- 3 Navis, patet, & forma, sub qua propinquus fuit Magister exus ab exercitiis debet omnia servare, & effillere ut obligati remaneant dicti exercitiorum, & non. 4. 16. 19. 20.
- Adversus, sive contrahere volentes cum Magistro navis, inquirere prius debent instrumentum alius propinquorum, si filium aut valentem, vel quando valentem rem in contrahere, & non. 21. et alia sequi.
- Non tantum navis inquirere perferentes qualiam dicti Magistri non. 7.
- 6 Magister navis si sua propinquus et aliquid gratia sua altera, sine instrumentum qui nullatenus rem in contrahere sunt aliteris intervenire, & non. 16. 19.
- Alii tamen qui sic contraxerunt non servata forma propinquorum aliterum habent contra Magistrum navis, licet agere non possint intervenientes arm. 9.
- Imo etiam contra exercitiorum agere poterit, si tamen pecuniam militarem in utilitatem, & commodum navis versam fuisse apparebit. 10.
- Et assignatur ratio non. 11.
- 8 Sinecram patia, & condicione debet apparere in ipse instrumentum, seu apocha fiscalis, & non in diversis, & separatis scripturis, alios non sunt attendenda in prejudicium cum dictis suis contrahentibus.
- 9 Cum Magistro navis alius pignori militis contrahere non vult sine armis indicere, licet non tantum prout inquirere quoniam illa indicat non. 13.
- Verum si contrahenti inquirere quid navis non indicere, nulla si debitor alio contra navem, vel exercitiorum non. 14.
- 15 Exercitiorum non tantum pro pecunia mutata Magistro exus ut loco ubi navis non potest Caseris, & Caponeis. Tom. I.

regis, non quod ipse instrumentum sua armata quibus non indicat, & non. 33.

- 17 Magister navis pignori non se suo officio satisficere, licet sic propinquus fuerit, et si non licet alium satisficere.
- 24 Exercitiorum Capitaneus Maris in cap. 23, nec non alius ordinamento Magistrum Maris Januam, & non. 23, 26, 27, & sequi.
- 28 Statutum, sive lex dispositio per verba prohibitoria, vel negativa formam indicat, qua non servat alius ubi ipse jure nullat.
- 29 Resoluto Targa in ponderat. matris. cap. 10. & non. 30.
- 31 Qui agitur de observatione interpretativa, casus in decidendo decisio requiritur.
- Si vero de interpretatione noni jure conclusio, solum de casus in contradicendum deigi requiritur non. 32.
- 33 Magister navis, licet fuerit propinquus simpliciter ab ipse restrictum, non potest aliquatenus exercitiorum nisi quatenus intervenientes in quibus.
- Et sequitur hoc resolutio non. 34. non sequi.

Juvenc. Propositionum Magistrum navis, sive exercitiorum aliterum.

D I S C U R S U S LXXII.

Quamquam favore, ac majori libertate committitur ut plurimum Juri signis temperetur, aut remittatur, perfectum in materia maxime, ut videmus pluribus in quodlibet per me agitari in hoc tradam de Commercio. Insequendo hæc tradita per Cypri, Gubert. contrav. 70. lib. 2. inter quos alius sequendo eandem rigorem moderacionem à Jure in hoc specialiter dictam firmamentum, quod exercitiorum remaneat obligati pro pecunia ad cambium Capitaneus data in usum navis ab ipse onere credentium jura. 1

fiscalis velendum pecuniam in aliam utilitatem navis tunc expressum in D. aliam ff. de iure. lib. 2. fol. 184. Amos. refut. 3. numer. 59. 60, 61. Magister. 1001. 1166. numer. 3. & sequi. quibus alio sequat. in suis refut. 149. 5. numer. 220. vult. fenerum non. 1001. 1001. 1. ubi dicit, quod hodie et suis confessione Magistrum navis, qua probetur receptio pecuniarum in usum navis, remanent exercitiorum, vel Pro. 2

ponentes obligati, & hoc procedit, licet si elion usus Magister navis illam converteret sequat. de loco casus, & Perch. d. l. aliam numer. 6. vult. caput debet, & ibi Perch. ad Perch. lib. 2. fol. 184. & in l. aliam cond. 12. lib. 2.

Nihilominus hæc omnia procedunt quantum magister navis illudicem habere suam propinquorum ad omnia peragenda, vel expellat, vel virtualiter & extendendum, & multo fortius si specialiter habere facultatem ad carcium expendi pecuniam, seu verum si cum aliqua limitatione, modo, vel condicione facta et fuerit propinquus, ac nempe si propinquus fuerit cum hac condicione, quod non possit ad cambium acceptor sine interveniente, aut consensu aliquo officialis navis, vel equislibet aliteris persone, vel alius similibus locum facultatibus; Nam iura munus si contra propinquorum legem pecuniam, seu rem aliquam dederit nam magistro, non habebit exercitiorum, neque deus obligatum, quia quilibet cum magistro navis contrahens locum prius inquirere rationem, & qualiter illius propinquorum, quæ est cyphorus totius negotii, necesse est in l. 1. §. si pignori ff. de exerc. al. §. pignori de iur. mat. 149. 13. n. 173 fol. 347. puelle a. 178. §. item Capi in. l. 1. & si pignori 7. aliter 12. §. condicio n. 3. ff. de iure. lib. 2. fol. 184. ac. 10. fol. 184. cap. 23. n. 36. lib. 2. Magister. d. l. 1. lib. 2. fol. 184. & ante illud. Amos. in summa C. de exercitiorum al. fol. 184. ut Perch. in ipse. ante 1010. Locum de iur. matris. cap. 8. a. 6. lib. 3. non dicit, quod contra bona commutatorum alio adversus exercitiorum compem ejus non solum causa, cui propinquus est magister, non alienus rei suorum, extra propinquorum cum veniens, quæ dicitur legem contrahentibus Domini non obligati, Credentibus hinc circumspicere agere etiam, et in unum

- compositionis, vel officii magistrorum, et nunquam a conditione, quantum temporis, & lucis permittit, sed ubi inquiratur, anqueam autem in contrahentibus, & lucus si explicatur ad propositionem *Vinn. ad Poth. d. h. si pletur lit. E. fol. 111.* quam sequuntur *Lotan. d. lucus sub nom. 9.* ubi habetur, quod si in praeposito exerceatur, ut plerumque
6. *Idem*, na magister sine altero gerat, creditor, qui contra legem praepositionis, quam fecit, aut si diligenter inquiratur, fuisse potuit, aut non tandem contraxit sine interventus alterius, ubi inquiratur, scilicet affirmari alii Doctores superius citati, quos adducit *Gratian. dec. 178. n. 9. Rec. de nom. n. 23. Sard. conf. 326. n. 14. Bravman. in l. 1. c. de inst. aliorum. Arnold. Contr. n. 8. ad tit. de auctor. al. conf. in alium*, ubi dicitur equum esse executionis non tenet
7. propter unitatem rationis. Non tenetur tamen creditor investigare alius magistrus qualitates, ad nempe ille sit liber, vel servus, vel minor, aut femina, vel tibi famulus *Poth. in l. 1. §. quis autem ff. de auct. al. ubi Vinn. in addit. ibi. Al. fol. 8. Lucerna. de jur. marit. lib. 3. cap. 8. num. 4. Symon. de part. 4. cap. 13. numer. 97. ad 103.* quia tunc sibi imputabit quia contra praeposita.
8. Verum si non temperata, vel instrumentum praepositionis huiusmodi pacta humanitas facilius intuetur non efficit soluta, sed in aliis si pariter temperata, vel si licet appareat, tunc in nihil eo efficere poterunt eis, qui bona fide contraxerunt aut magister sibi ostendit soluti instrumentum praepositionis, quod tenebatur tantum inquirere, & non alias provocare, aut separata litera, vel scriptura, quae divisa componatur per contrahentes aut magistro, ex deductis per *Rui. Rem. de 151. par. 10. rec. de iur. recondicta ad ornat. Card. de Luc. de credit. in d. d. fol. 25. c. 26. ac 27.*
9. Licet ex imprudencia pro arbitrio, vel data per creditorem magistro omnia spectare praepositionis, quam fecit, vel fecit debet, nulla ei competat actio contra executionem, tamen saltem habet ad actionem contra ipsius magistrum navis, aut instantem creditur, vel debet, ex oppositum subsidium per *Seymen. d. par. 4. cap. 15. n. 161. c. 160. c. 184. Loc. d. sup. l. 1. ubi.*
10. Hoc utitur quoque contra praedicta advertendum, quod si verè loquere inquiratur poterit, quid datur, vel creditum magistro in causam navis verè, & cum effectu in navis, ita indigena, vel occasione aliqua cogente, unitatem, aut consequenter verum fuerit, tunc contra navis, & executionis actio de eo tenet verò, & eo magis executionis minus deroganda, quia cum periculo navis magistro contraxit, quantum ad limites praepositionis contraxit illius consuetudine *Vinn. ad Poth. in l. prima §. non autem de auctor. aliorum. R. d. fol. 97. c. Lucerna. de jur. marit. lib. 3. cap. 8. num. 5. conf. quatuor autem Casula. marit. cap. 104. c. 105.* Ratio enim est, quia executionem si non licet tantum facultatem magistro alius non est, quatenus collatur magistro non praeter intentionem navis, aut navigationis debita contrahant; Etenim licet sepe contingat, quod praeter indigentiam, & necessitatem pecuniae in navis utilitatem, navis, & executiones teneant obligari, quod non raro sequitur, cum praeposito magistro non fuerit limitata, ideo ad evitandum tantum huiusmodi periculum prudenter executionis praepositionis aliquam legem, vel modum tenent solent imponere; Quare obtemperanda non debita, sed vera, ac legitima iudicialia veriones ponit, vel tenet navis utilitatem nullus erit obstantis locus, quin executiones non teneantur erga creditores, saltem ad actionem de in rem verò, *ut arguit. 218. ubi quilibet licet respectu unum finem intelligit adimplere, quoties idem finis licet diverso modo obveniat Larr. dec. 78. num. 8.*
11. In casu etiam generali, vel illustrare praepositionis non potest aliquis cum magistro contrahere, nisi verè sit in rem indigere, ita per tenent in *ultima §. de credit. al. tenet ibidem Poth. ad Farnar. ad 13.* autem *Poth. de hoc est utrum de requirit ad effectum ut mutuum, vel cambium contrahatur cum huiusmodi illustratio de part. 1. ubi dicitur sit, locum compositionis, vel illustrare aliquos negotiationes, vel mensis Bancarum, seu negotiorum, in distinguendo tradit *Rui. Rem. ad ornat. Card. de Luc. de credit.**
- in *Admiff. decif. 25. numer. 3. 10. c. decif. 26. numer. 4.* licet non tenent mutuum esse sollicitum quantum illa indiget, cum in hoc credita possit contrahere, à quo si decipiatur, executionis damnum erit *l. 1. §. sed ubi in perit ff. de auctor. aliorum.* ac per ea quae tradit *Vinn. ad Poth. in d. l. ubi dicitur. l. E. c. F. fol. 186.* Si verò contrahenti constaret, quod 14. navis non erat in ea causa, ut indigeret, vel saltem tamen non indigeret, tunc nulla ei datur actio contra navis, ac executionis *Vinn. locutus c. R. d. Gen. de mercat. dec. 14. fol. num. 104.* Quo ad hanc consueptum sententiae quzitionem, cum ea pendet omnino ex facti circumstantiis, solum iudicis arbitrio remittenda est. Inevitabile verò esset credere, si in causam navis mutuum eo in loco, ubi navis non potest icsa, neque reputari, vel si pecuniam decetera pro emenda aliqua re, quae eo loco comparari non potest *l. ubi §. prima ff. de auctor. aliorum. ubi Poth. in Vinnar. ibidem ad Poth. R. d. ad Jus Henricianum. 6. artic. 1. R. d. Genua de mercat. dec. 14. n. 109.* ubi per illum tenent generaliter tradit, quod si mutuum saltem sit magistro, aut saltem in loco, in quod implari non possit assula, propter quod mutuum factum est, praeposito, si vero executionis non obstat.
- Cum respectum quoad praedicta à ma superius summa emanaverit verum D. Joannis Anttoni Murcili J. C. meritis redditum anno 1716. Illustrissimus Conserveratoris modo in causa Jacobi Perati cum Causibus, in qua controversabatur, an Doderius vel magister cymbae circa illius navigationis indigentiam poneret occasione cambii maritimi ubique, ac legimus constare in persequendo dicit Perati Dominum pio 17. causibus dicit cymbae spectare lege praepositionis, videlicet ubique consensu, vel interventus quatuor Perati, vel Scilicet praedicti cymbae, sub qua conditione fuit Doderius dicit cymbae praeposita, ideo praedictum votum hic addere oportet cum consili.

Sequitur verum.

Punctus controversiae mihi commissus in eo versatur, utrum cambii maritimi contractus per Pantheon Joannem Andream Doderium vel Pantheon Cybrie nomenate S. Croce, cujus erat pariter pro curia situm in vicino quanto antea delatione Jacobi Perati, qui sibi intervisi reliquos casibus decem septem pariter super corpore, & navis, & patrum super debitis, & moribus, fuit, na ne legitime contrahat, & officium dicit cybiam pro curia ad situm Peratum spectantibus, ut concedendi Croceos dicitur cambium, vel potius officium ipsum Doderium, & patrum cybrie sibi contingentem, ut contendit datus Perati.

Huius controversiae decisio ab eo pendet, an datus Doderius praeposita dicit Cybrie, sed cum expressa conditione de cambio non capiendo sine intervento, & consensu dicit Perati, vel scilicet dicit Cybrie nomenate il *Lero*, ponent hia Genua, ubi morabatur, & moratur datus Perati, spectare lege praepositionis, legimus contrahere ad iure obstantem totum Cymbium.

Mihi visum fuit negativè, quia idem Doderio non 14. licet legem praepositionis transgredere, nec enim ex omni causa data Perati actionem in Executionem, sed eius in nomen, quia ubi fuit praeposito, ut inquit *Liquan. in l. 1. §. non autem ff. de credit. al. c. in §. ubi*, ubi quod praeposito certum dicit contrahentibus legem, quare si cum praeposito navi ad hoc solent, ut videretur erigat, non in loco, non tenetur Executionem, si Magister locavit, actio quippe executionis ad hoc fuit interdicta, ut condemnatur executionem ad standum, & solvendum quicquid ex contrahit cum Magistro Navis in eo secundum modum praepositionis debetur, ut inquit *Poth. in rub. d. l. 1. fol. 101. ubi c. addit. Vinn. sub lit. A.* quod executionis appellatur, quippe quia ex solut Magistro Navis contrahit. Erroror tenent infundum quidem, sed est distinctas negotii nomine, quod cum Magistro gestum est epi ter causa, cui praeposita fuit, est quippe praeposito cybrie, & sona totius negotii, nec aliter Executionem tenetur, quam quatuor, & quo-

propter dicta Capitula; neque finis paret obicere i-
pelligi pro ut licet iure, de ideo cum loquatur de
condemnatione Deprecatorum, supponitur nonnullorum
que detentor in causa nullo, sapienter, tamen fuit
elapsa, ponderando, quod non debetur in nullo
causa deprecari, ubi per caritas delictum sui adori
Dederunt, sed non nisi cum consensu dicti Perami,
vel Scilicet, de ita voluntate de Deprecatis, qui dicit ad
pudendum dicitur Principum, & qui plures non
sunt in dicta Capitula, quia dicta Perami pro ca-
pitulis 12, de Dederunt pro iudicantibus, & 13
26. Declinare statim Doctoribus Scilicet pro Cam-
pulis, dicta Capitula non observant, & non esse in
illis cap. 4. cum sint conditio, que disponuntur
p. 109. 4. sub dicitur nam contra legem calculare,
quia dictum Capitulum dicitur ex lege conditum 14.
et 29. Novembri 1503. & contra legem, & con-
ditiones Reipublice neque opposui, allegari, vel
dicta verba, non semper, quod per consuetudinem, vel
discretionem fuerint interpretati, vel aliter, vel ut
propter iurata videntur Scilicet de contrariis intelligi pre-
hibet. 5. nullus Magistratus solum 5. 14. & nullus
Magistratus prohibetur admitti dictas oppositiones,
cum omni equitatis Capitula, Decreta, Ordines,
& Consultationes.

27. Statim allegavit doctrinam Terge de iur. ma-
ritim. cap. 10. num. 7. 8. ubi firmo dicitur 149. Con-
sensus 236. non imponitur nullam Cambiorum,
& solum operari inter Magistrum, & Exercitorem,
et quia illi tenent ad ducem, & interdictum, quod si
posset applicari etiam videtur dicti Capituli Illu-
strissimi Magistrum, ex quibus non videtur tenent
navigio connata, cum non progrediantur ad illorum
navigationem, in quo sensu intelligitur videtur
Terge, licet nil allegat ad propositum.

Pro solutionem tamen obiecti animadvertendum in
primis Tergem ibi non loqui de Magistro habente li-
centiam facultatem, sed de Magistro absoluto habente
omnemmodum auctoritatem, nulla pacto, vel con-
ventionem relictam, & ita excessum processus à no-
stra hypothese esse manifestum.

28. Quamquam, & indigna est doctrina Terge, si
quidem non dignoscendum, an lex, cum Statutum im-
ponit actus omnino, ut in primis adhibendum est
distinctione, quod aut Statutum procedit prohibitive,
prohibendo actum fieri, ut cantare verba dicti cap.
ibi — *ne Capitane parat*, & itum dispositio Statuti
inducit formam, quoniam non invenit actum nisi ipso iure
nullus, cum non nulla annuuntur subintelligant
statum dicti prohibitive, & negative, ut post in
10. 1. sub num. 10. ff. de liber. & postum. *Magi-*
29. *stratus ad Statuta conclus. 9. num. 1. Alioquin, conf.*
66. num. 4. lib. 1. dicitur D.D. Civita, & Tergem
in corpore *Vide quod Pater. alleg. 353. numer. 27.* lo-
cundus quod fuit iudicatum.

30. Aut verò Statutum dispositive mandat, seu per-
mittit illud, vel illo modo fieri, & tunc regulariter
non inducit formam, nec inducit nullum ob ob-
servantiam, quando videtur Statutum non progre-
di in actum annullando, ut prosequitur dictum Voluum,
cum de capere intelligitur non, 28.

31. Ut itaque loquar, ea, que dicit Terge d. cap. 126.
Capitula non posse applicari ad ornamentum ha-
bus Illustrissimi Magistrum, quod non statuit, seu
permittit, sed aperte prohibet, sine videtur Dipu-
tationem, quando adducit, ut in casu praesenti, & quan-
do non aliter, non per hoc debetur neg. 9. esse
prohibitorium, quia si non sint constituti, consilium
dicitur, vel aliter inspicitur, neque cum excois mo-
re à consensu Tergem, ubi ex Statuto eugitur in
nominatum, & sub praeterea, quod consilium non sint,
sed consilium debet, sicut nec suppletur decretum
Magistratus ubi nungit, quia non addit sed debet
necesse in peccari, aut aliter legitime supplet.

32. Ceterum funditus etiam recommendo in genera di-
ctam doctrinam ad terminos dicti cap. 126. dicti
Capitulum, eo minus vera mihi videbitur, quoniam
eiusdem dictum Capitulum loquitur dispositive, & non
prohibitive, non tamen insinuat, ut supponit Terge,
in obligatione personali Capitane, seu Magistri, ut
tenentur regi Principes, seu Exercitum non inter-
gibatur ad arma, & interesse, sed progrediantur ad

obsequium quatenus illius Participis, & qui interpellatur
non solus quatenus impendit sub cunctatione, ubi, —
si ad seipsum aliam Compagnie, sive non voluit pagar
partem, ubi à lui successit per la sua parte contrari-
se, & il Padrone della Nave paghera a interesse &
perche quel Compagnie non aveva voluto pagare, dal-
la parte, che quel Compagnie aveva nella Nave si
debba pagare quel debito, quantum conne faceret, &
invece part illius consensu debet pro dicto debito
diminuendo, non alia quidem ratione, nisi se allega-
ta — *impendit per culpa di lui si farà fatto quel
credito, & si navis ex accidenti perierit, si bene di
quel Compagnie avevano a pagare quel debito, per-
che non licenza, & per culpa di lui si farà fatto quel
debito.*

Item distingui casum, in quo sint participes i. ob-
co, in causa, in quo non addit, ubi — *Imperiose si
il Padrone della Nave fosse in tempo, che non avesse
Compagnie, ne il Padrone della Nave transse davanti
del Comune della Nave, sui patighi ad interesse per
la ragione, che di sopra sono dati, & il Padrone della
Nave lo debba pagare, che compagne neppure la sua
contrastare, neppure che si movano, che quel credito di
sopra fosse pagare, la Nave si perdesse, neque compa-
gne, & intanto, ut ludo ibidem.*

Supponit proinde debet dictum Capitulum esse
à Petro ad cambium, sed non ad cambium mari-
timum, & tamen precepta Navi applicabuntur con-
sensu Participis, igitur in hoc casu inter cambium,
ut coarctat assertio Terge absolute sumpta — *non non
annulla il contratto con il Cambiata.*

33. Secus, & magis vera videtur secunda assertio, de
qua ibidem sub num. 10. ubi — *Essendo affermato da
per tutto, che il Capitano non obbliga la Nave, n
al Exercitum, n progressi in luogo dell' obbligo, n affer-
mazione; Quippe si verum est acceptum fuisse consilium
ab armatis Principibus Christianis, obsequia arma nequis
esse diversa, & eo, quod dispositio consistat; Si ex-
cunim Regis Aragone vetare caribus navium capere
ex loco, ubi sunt Exercitum, ut idem Terge fa-
cetur, si hoc prohibent Statum vetera Civitatum Han-*
34. *seaticarum velle Pater ad d. 1. primam 5. non autem
fuit. 24. & 25. ubi, & ad id referretur Inge VVibol-*
35. *centis, si capitula huius Illustrissimi Magistrum con-*
36. *trarium disponunt; proinde non est locus, in quo
nugit talis observantia, ubi nulla lex, nullus casus
decidit ad eodem allegare super contrariis plures
suerunt, ut ipse facit sub num. 6. & tamen si ager-
etur de inducenda observantia interpretativa, casus in
individuo decessu requiritur, Graph. dec. 326. m. 2.
Admir. dec. 29. num. 7. Baroni. dec. 126. m. 9. 34
35. *Verò de novi iuris iudicibus, interdu causam non
eradicandam decessu cognoscitur, Magistris. dec. 1. n. 20.
Admir. nunc. 4. n. 26. Bar. dec. 147. m. 3. quod
Pater. tom. 3. in hoc solum potest inveniri Terge, ut
insinuat, quod dicit ipse procedere ex communi obser-
vantia, intelligitur proinde de iure communi, quo in-
specto, Magister in ea te, in qua est propositum,
legitime contrahit, & oblige Exercitum iura Terge, ut
L. 1. 5. non autem, ff. de obli. Si ad omnia videndum lo-
catur sit, aut plures res conne utilitatem, vel si
quid respiciat Navi causam committitur, vel in-
pensum est, vel si quid Nave operum nominem pe-
tem, & infra ibi. — Si ad omnia res, in quam pro-
positum est fieri transire, dandam athenam, cumque
Magister peculatus nauticus in proprios asser con-
verteret, nam adhuc tenentur Exercitum sibi impo-
nitur, ut inter propositum, ut prosequitur dictum
Iure Consilium, & DD. omnes unanimes.**

Verum iam repeto huius locum vindicare intra fines
propositum, & non ultra, ut supra probatum fuit,
37. nec etiam procedi indistincte, ubi qui deputatus
Magister alique illis restrictionibus nominem & hoc ca-
sus, neque solvitur propositum ad terminos iuris,
tunc statim in casum Navi Magister ex quo acci-
peret oblige Exercitum, quando concurrunt requi-
sitiones Apudam in L. Lucra la fin. ff. de auct. ali.
que inter quatuor in fente Legit à Terge non pon-
derant.

Primum, quod cum pericula creantur, Navis in en-
38. causa sit, ut indigna, non refert debet.

Secundum, quod nonnulli felas in hoc fecerunt, coa-

- Cor.

casum cum iurisdictione contentendi in proprio nisi aliena pecunia, seu merces, extrahatur per *D. Baldus ad Remon. off. par. 39. n. 12. 13. Adm. consil. 421. n. 14. Barchin. vol. 160. num. 6. Card. de Luc. de credit. dist. 93. n. 4. 5. Et dist. 106. n. 26. 27. 28. Et seq. Rec. Episc. cap. 27. num. 15. D. Anselm. de comm. dist. 70. ad. 27. 28. Rec. dec. 470. num. 7. coram Princ. Et dec. 57. num. 22. 27. Et 47. Et 48. n. 27. 28. Et 30. post *Alibi*, de *invenit. Ind.* que omnia certe non concurrebant in eadem delicto, sed pro alia pena extraxenda semper locum habent in quocunque casum delictorum.*

2. Vtini ego dicebam nullam aditionem criminales locum sibi vindicare, quia cambista nullum retinet Jus, vel dominium super mercibus, vel pecuniis ad cambium datis, sed remanet potius creditus pecuniarius, sive dedere pecuniam ad cambium marinarum, sive merces adhibere, que certe facit vendicionem, & ex pretio efficitur contractus cambi marinarum, ut sequitur in rebus dantibus solentem, vel in dextra assignata, ac alius similis contrahitur per ea, que late dicta in dist. 14. de comm. ubi dictum sermone ostendi solentem, & infallibilem opinionem eorum, & periculum nostrorum, qui crediturum sub cambio maritimo committi solentem, vel participationem factam eo modo, quo per dictos nostras potestatem vel solam committi solentem, in solent *Adm. consil. 421* quod non est verum, ex rationibus hic per me deductis, & *D. Anselm.* non concluditur, quia ipse non distinguit Cambium marinarum a mercibus, & e contra *dist. dist. 14.* ostendi variatum aliter sententiam opinionem verum mutari per emenda mentibus, aut indicandis, vel expresse dari fuisse contractum, & sic pecuniam, vel merces ad huiusmodi cambium datus transire in dominium cambiatoris, ostendo modo dictum dicto modo dictis citatis *Quod. de camb. in prom. quod. 30. n. 31. Et seq. Sals. cod. tract. de h. 1. num. 4. Card. de Luc. de Just. Et Jur. de fr. 28. num. 3. Episc. Rec. dist. 70. cap. 28. numer. 9. 10. Et alii quippe laudati per *Sabbat. in summa. 5. merces n. 10.**

4. Ultra infidelitatem contrarie opinionis demonstrari pariter in dicto modo dist. 14. inconspicibilem rini contractus, in quo solentem audientem hoc cambium marinarum, namque primo in participationem, secundo in vendicionem locorum, tertio in affectuacionem, ex eo quod prius contractus repugnet ratio, quia societates, vel participatio nullo modo est inveniendum cum contractus affectuacionem, nam societates non potest affirmare proprias pecunias, vel merces, cum dicto, & passim totidem subiecto incurrere non possent, & quatenus ad seque possent, quomodo possentur a Cambiatorum premiam affectuacionis ab affectuacionem proprias pecunias, sive merces.

- Quomodo ad indicandum dictam nostram opinionem saltem dari debet, quod ultra contractum participationis intervenit venditio dictum locorum a negotio participationis proveniendorum, sed venditio totius negotii participationis, scilicet capitalis, & locorum, quod sane esset absurdum, quia uocem, & eodem tempore admittere minus contractus celebratio, & destructio, & insuper multiplicaretur extra sine ulla necessitate. Ad quod etiam iuras contractus illi participationis, & similis vendicionem totius negotii participationis ille indivisibilis igitur admittere debemus in contractibus cum interpretationem, que ratiis non repugnet, & inconvenienti non pariat, & per consequens, quod omnia contractus, qui celebrantur, non sit iniuria, & de vero, sed sumi habere debent finem, & effectum, ut si quis tenendo opinionem magis communem, & veram pro celebratis istis contractus, nulli saltem in praesentia determinatis casibus, venditionem locorum, & affectuacionem, que versat omnes suum effectum locum, ut, ut palam est.

6. Et secundum hanc opinionem fuit iudicatum per *Il. h. dist. DD. Inquisitores* suum Genus de anno 1711, iuxta relationem a *auditoribus Illustri. Amatori. Gabriele. Calderoni. tunc Auditor. Rote. notitiae. Janu. de. modo. Rota. Florentina. nuntiavit. in causa. inter. Capitanem. Degheri. & Illustriorem. Principem. Genesinorum. Boffium. Napei. Amatori. ac alios. fo-*

ciat, pro exclusionem tempore dictatam, que prius debeat fuisse super negotiis ad hoc cambium datus a dicto Illustriore Principe Camerario dicto *Ballo.*

A R G U M E N T U M.

Si merces quoddam qualitate, vel genere sunt ab uno mercatore alibi venditur, venditio non tenet, vel saltem locum habebit modicum, si invene facit inferioris qualitatis, vel commixta cum aliqua portione inferioris generis.

Et hoc procedit, licet sequatur facit consignatio dictam mercurium.

S U M M A R I U M.

1. *Littera responsiva, & compendiosa mercurium probat identitatem mercurii transmissum.*
Et quomodo ex aliis consensibus identitatem illarum probatur n. 2. & 3.
2. *Mercium venditorum diversitatem, si commixtionem si proceditur facit si quomodo post venditionem, id est in identitatem probatur ab eo per venditorem.*
3. *Error pariter, & non consensus praesumi debet, si contra conventionem aliquid per unum ex partibus agatur.*
Prostatum in sui praesentium n. 6.
4. *Error probatur nunciam facit et alia diversa esse debetur ab eo, qui postea fuit, & n. 8.*
5. *Alia praeferuntur agitur fallis fuit per unum, aut merum revertentem, nullum est per praesentium.*
6. *Omnis praesentium erga alium facit alteri facit in sui praesentium.*
7. *Praesentium fuit omnia, n. 10. & n. 11.*
8. *Et hoc procedit, licet meris consensu facit empti, & emptor consignationem interfuerit, ibidem.*

Item, in consignationem Mercurium.

D I S C U R S U S LXXIV.

Cum in dicto non controversatur tantum solum fuisse inter Magistrum Praedictum eorum, & D. Vozze ex una parte, & et alia inter D. Sapia, & facit venditionem quoddam quantitatem illorum solum, vel *Adm. consil. 421* per sequentibus perit, videtur et tot prius qualitas fuisse venditio lib. 14. pro singulis in introitu, & illis secundo pro lib. 21. & illis tertio lib. 17. Cumque ex eodem dicto aliter conset omnia pariter peritam fecunda, & tertio qualitate consensum, & unum fuisse cum illis prius qualitate, sed non solum repulsa est instantia Paris advenit agitur in praesentem ad implementum perit, uno ex contentum debet in omnia dantur per dictum Sapia, & facit debet propter instantiam dictorum prius inferioris qualitate factam in prius eorum consignationem, cum omnes viginti contractus isti debeantur prius qualitate, & hoc majori non indiget probatione. Quomodo ergo cum res omnes diversa est ab ea qualitate, de qua convenit solum in venditione, tenent venditori ad emendationem totius dantur venditori propriam obtemperare, imitantes etiam ad illam faciem resellunt contractus.

Ad evitandum istud gravamen facit Paris advenit negare concedit licentiam dictorum prius, Etiam ex motu clari videtur et conclusionem praehabentibus.

Quia consignatio illorum prius qualitate tenent est, quod sequitur fuit nota die 18. Decembris anno 1706. & 22. Januarii 1707. qui illis a D. Sapia, & facit transmissi fuerunt pluribus mercatoribus varum Platearum, praesentem traderem alii prius fecunda, & tertio qualitate Curiae Teuricani, ut

consistit ex apochis oneratorum. Et ex hoc nunc pro-
bata remanere illorum identitas; brevissimum enim con-
suetudinis intercessit ad diffinitio cymbanurum civitate Teucom-
ni, super quibus piscis contracti fuerant ad redimendum
eorumdem mercatoribus factam. Nec non distat ad-
eundem probare eorumdem mercatorum consuetudo,
& licet responsio, in plene summi in meo *disq.*
43. num. 45. de *commere. cum pluribus fr. Facien. al-*
legat. 153. num. 7. & plurib. fr. & fr. p. pluribus
Rev. dec. 186. num. 10. recent. par. 10. Rev. p. rev. Br-
jachon. var. 58. & Capitul. consil. 93. num. 7. n. de
mercatorum identitate.

3. Et fortis in casu nostro, ubi constat ex dictorum
mercatorum compositis, quibus piscis transmissi fuerant,
humerum, facinoram respondere illi, quae fuerant o-
nerata Teucomni.

3. Nec dicendum, quod piscis prime qualitatis pretium
constanti cum illa fonderet, & uterque per dictam Sa-
pia, & socii 1. Ex facto enim habetur primum fuisse
transmissi, & oneratos super cymbis piscis prae-
teritatis ante consignationem illorum secunde, & ter-
tie, & jam omnes fuisse transmissos mercatoribus,
antequam aliquis pecten illorum secunde pervenire po-
tuerit ad locum *S. Roselli*, in constat ex apochis o-
neratorum. Uterius piscis tunc fonderet, quam tertia
qualitas fuerant venditi in Loci 4. & mercatoribus
omnino diversis ab illi, quod ut venditi fuerant illi om-
nes primum; Quoniam majore quantitas secunde fuit
vendita Teucomni, & Massilia, & omnes illi ter-
tie Teucomni, ut liquet ex facto.

4. Ceterum pecti D. Sapia, & socii probata fuerant ma-
la qualitas piscium, si id venditorum presentium con-
signasse culpa Emporiorum, atque ab illis malitiam piscis
fuisse confusam, vel deterioratam fuisse, postea de
tempore transmissi de uno Loco ad alium, idem
probatum debet conclusivissimè sentiri venditori jux-
ta dictum *Pissignae. de emp. & vendit. cons. 16.*
num. 20.

Nec obstat ex adverso oppositio, quod scilicet ab
iure D. Sapia, & socii non se opposuerint con-
signationi piscium prime qualitatis.

Multipliciter enim respondentem; Et primo, quia cum
dicta consignatio facta fuerit D. Bianchi abscindens D.
Sapia, & socii, ideo ipsius per D. Bianchi nullum
perjudicium inferri potuit, cum illi praeiudice con-
signationi interfuisset, quod negatur.

5. Nec dicendum est non assensum voluisse dictae im-
missioni, sed potius praesumendam est eos lo aliquid
errore fuisse veritatem, quoniam ageretur de facto pro-
prio, aut in aliquo scilicet fuisse deceptos, ut finit
probatum *Asfeld. de commere. disq. 22. Gravian.*
disq. 357. num. 48. 49. ubi inquit praesumit debet
errorem, & non aliquem consensum communi
Patriam conventionibus, & praesertim in casu, quo per
6. talem consensum praesumendum aliquid consensum re-
*fringeret. Et hoc etiam probatur ab eodem *Gravian.**

7. *ut disq. 21. 23. num. 6. Quoniam error probatur*
remanere quidem, ac actus diversus esse debuerat ab eo
*modo, quo fuit gestus inter *Asfeld. de commere. di-**
sq. 22. Gravian. cap. 759. num. 14. & cap. 823.
num. 31. & 824. num. 21. prout in casu nostro,
ubi evidenti est, quod prima consignatio piscium ef-
se debuerat prime qualitatis, & de contra contra eos
immixtos fuisse cum aliis secunde, & tertie.

In hisce enim terminis de condit D. Sapia, &
socii in tantum se acquiesce dictae consignacioni,
in quantum fuerant socii, vel in aliquo errore ve-
ritatis; nunquam tamen illorum animos fuisse acceptan-
di piscem ut supra locum confusum, ut docet in casu
simili *Ursini. consil. 47. n. 7. 8.*

Conferri etiam ad praedictum rationem corrobor-
ationem attestatio D. Genii, qui deponit ubi ipse à
D. Sapia, & sociis fuisse significatum, quod in dicta
consignacione piscium meritas nisi piscis secunde, &
tertie qualitatis, & quod ideo ipsi convenerant de
preis pro singulis illorum qualitate. Unde constat,
acceptum voluntatem nunquam fuisse solvendi pro
piscibus secunde, & tertie qualitatis pretium conven-
tum pro aliis primae. Properea non est praesumi-
endum D. Sapia, & socii voluisse acceptare dictos pis-
ces confusi comodo, quo supra, & pro illis solvere
idem pretium conventionem pro aliis prime qualitatis.

Utraqueque aperit constat ex facto, cum D. Sa-
pia, & socii acceptaverint dictos piscem facti simili con-
suetudinis. Etenim illi non modicum ingenuum meum
eventualium D. Vouré principalis Moderator, & Praes
Teucomni, qui quidem omnia conclusivè probant
ex eisdem factis circumstantiis, videlicet, ex immen-
sitatibus, & protestationibus factis per D. Sapia,
& socii, ad alia prime consignacioni, attento quia piscis
non erat prime qualitatis, sed communis cum illi so-
lonte, & tertie, obsequia enim summa dicta D. Vouré
authoritate, ad quam loco potius haberi et con-
siderare in loco, & tempore quo ille praesentem
interebat.

Probatum etiam praedictum meum ex inverisimilitudi-
ne propositi, & incredulitatis, quod nempe D. Sapia,
& socii voluerint acceptare piscem contra id, quod expre-
se convenit fuerat; Nec non ex incredulitatis me
medietate per eos factis, statim ac secum in lura co-
rum iura promittendi, medio suorum corresponden-
tibus, quibus etiam revocaverunt mandatum solvendi li-
teras cambii, quae de facto ab ipso solvere non fue-
runt. Quare ex dictis omnibus circumstantiis satis
superius constat fuisse primum in piscium consignacionem
acceptam à D. Sapia, & socii, prout eorum volunta-
tem, ut testatur *Clavet. cons. 49. & 200. 4. Adversus*
de arbit. inf. 136. Farinacc. in fragment. crimin. verb.
num. 4. par. 2. Adh. cons. 77. n. 21. q. 2. ad 26. Ro-
land. n. Pall. cons. 100. n. 212. 100. 4. Larr. allegat.
45. n. 200. 200. n. 212. 100. 4. Larr. allegat.
100. n. 422. & illi quodlibet, qui allegari pos-
sunt. Properea sequitur, quod dicta consignatio, ut
potest acceptata ab meum voluntate eventualium, nullum
D. Sapia, & socii praesentem inferre valuit.

Uterius, cum agatur in casu nostro de dicto D.
Vouré, in eod. summa auctoritas Teucomni, ex-
celsitudo de Jure D. Sapia, & socii ab obligatione pro-
fessum abique nulla potest fieri aliquid proqua-
dum, ut paulatim probat *Capp. Larr. dec. 106.*
num. 14. & seq.

Et lo omnes casum sufficere saltem debet prima
protestatio facta per D. Bianchi, & socii, de qua testat
Passione *Minerva*, & ibi notatur, & dictum D.
Genii] quia necesse haec cum respectu in adn fecun-
de consignacionis piscium, quia in actis exarandis
libris ipea semper censetur prima protestatio, nisi pro-
betur Partem aditum ab ea expresse delinisse. Et ra-
tio est, quia nequam praesentem lo contentum ma-
nata consuetudinem voluntas *Per dec. 218. num. 1.*
lib. 1. Branch. de pignori. cons. 355. num. 8. & 9. & post
non decti 2. num. 23. Post. de Mavi. obj. 85. n. 11.
Surd. dec. 267. n. 3. Bonit. de success. Theor. 90. cap. 2.

Et haec omnia pro corroboracione addenda sunt ad
effectum ostendendi utique ad evidenter, quod empor-
io cordi illorum acceptate praeter eorum voluntatem
merces omnino diversae ab illi, de quibus conven-
tione fuerat in instrumentum venditionis 1. Ceterum ad
hoc ut venditores teneantur reparere divina emporio-
bus illa ab malis piscium qualitatibus, facti est pro-
batur, quod fuerant venditi pisci prime qualitatis, &
quod postea consignati fuerant illi pisci inferioris qua-
litatis, etiam si emporio dictarum mercium consign-
ationi interfuisset, utique propriis meritis intelligitur,
in testatur post longam sententiam Doctorem ab eo alleg-
gare *D. Audit. Caltres. causa mea. res. 44. n.*
31. Pissignae. de emp. consil. 16. num. 24. & melius
distin. fin. cent. 2. res. 124. num. 51. ubi in casu
cujusdam venditoris, qui servavit eorum venditoris,
& talem non esse affirmaverat, solvendi eum intervi
ad emendationem damna, non obtinuit, quod empor-
io vidisset dictum servum esse eorum, ea sustinente ra-
tione, quod venditor debet semper in numerare merces
*illius qualitates convertere, & idem affirmat *Surd. dec.**
267. num. 10.

Et ita de facto in nostris pignoris terminis judica-
tum finit Genii ab illis finit Magistram Partem Com-
munis Anno 1704. inter Antonium Sroenholm, &
D. Rinau Noidem. Venditorum Sroenholm D. Ru-
neri dicitur feneratorum, vulgo *Orysi*, postulat
ero uno solvendi pretium parum in pecunia, &
parum in mercedi, videlicet in *Cadu di Nomes*, &
Dreghin. Consignare tamen huius mole dictae respo-
dere merces, & quae eam fuerant recognoscere respo-
dendo.

publici Proregeri. Scintillam flammam transmissi dicitur *Cadri di Nemo*, sed diversis qualiter, adeoque quatenus infervit. Ego propterea Sincronis contra D. Ruzari, & obiecta delatantem casum in dictam Illustrissimum Magistratum ab eo fuit condonatus dictus Ruzari ad restituenda Secundo damna eidem obiecta, ex eo quia consignari fuerant *Cadri* diversis qualitatibus ab ea, de qua conventum fuerat.

Nique officii replicatio, quod tempore per solutionem pretii pignus factum à D. Sapia, &c. approbata ab ei facti consignatio eorumdem.

Dicta enim solutio facta fuit de tempore praedicti mensis recentissimi, ob quem emptores, quantum invitis, debuerunt acceptare pignus.

Secundo, qui *cythra* prolixius fuerant discordare, super quibus emptores occurrerunt pignus, & nisi per eos solutum fuisse reliquum pignus, permixtum non foret eorum dissensus cum gravi illorum propositio, ad eam enim prima solutione ab eisdem non factam pecunia non parata.

Ex tertio, quia D. Sapia, &c. solverant rebusque valore in initio cambi, & statim revocaverant mandatum Traditionis eas adimplendi propter praedictas contraventiones. Unde dici nunquam potest, quod taliter per eos facta fuerit solutio soluta.

ARGUMENTUM.

Decothus, vel decodionis proximus, sive in occultata decodione existens nullum contractum, aut negotium, nullumque actum agere valet. Quando, & ex quibus cognoscitur, vel argui possit aliquem fuisse in occultata decodione, vel proximum decodionis.

Statutum disponens, quod aliquis pro decotho habeatur ante aliquot dies à die detectae decodionis, non inducit nisi praesumptionem praecedens decodionis, & sic non tollit quam probari possit quod etiam longe ante terminum statutarium reperiebatur ille in statu decodionis, vel è contra solvendo intra etiam terminum statutarium. Qua occasione explicatur Statutum Florentinum, & Genense de decoditis.

Plura quoque notabilia deducuntur circa materiam compensationis prohibita inter mercatores existentes in occultata contra decodione, vel representantes diversas personas, negotia, aut societates.

SUMMARIIUM.

- 1 Decothus, vel decodionis proximus nullum actum, vel contractum facere potest, & num. 2.
- 2 Decothus, & proximus decodionis ab initio distinguuntur, & quodamque modum.
- 3 Distinctio tamen et sub num. 3.
- 4 Decothus aequo alioque modis negotium, vel contractum facere potest, quatenus et remanent omnes, & quodamque modum.
- 5 Et hoc procedit in proximo decodionis, & a.
- 6 Decodionis proximus quando aliquis habeatur, & varie referuntur ut hoc opinatur.
- 7 Id tamen continetur articulo statuti iuxta fellei compensationis num. 6.
- 8 Statutum disponens quod aliquis pro decotho habeatur ante terminum dies à die detectae decodionis accipitur tantum praesumptio.
- 9 Item si ante terminum statutarium constiterit decedentem fuisse proximum decodionis, pro decotho haberi debet, etiam longo ante terminum statutarium, ibid. & num. 14.
- 10 Similiter si appareat in illi termino, intra quem à statuto praescribitur decothus, non fuisse decodionem, sed vere aliam diversam de tempore detectae decodionis, non debetur pro decotho autem haberi non obstante Statuto a. 9.
- 11 Statutum inducit in aliquo caso praesumptionem, vel negum probandi modum, non deest alius, qui de pure communi aequa sunt ad idem, vel contrarium probandum aut praesumendum.

10 Proximus decodionis, sine recula decodionis probatur quando constat ex illis debitis non fuisse ab initio fidei in suis creditoribus.

Proximus decodionis constituitur, de quibus ibi num. 11.

11 Ut aliquis pro decotho habeatur non requiritur aliqua fidei declaratio.

Sed sufficit latitatio, vel alia huiusmodi signa & argumenta n. 12.

12 Proximus decodionis in fraudem alterum fides aliquam creditorum transiit, solvendum ei faciendum autem quod detegatur quod decothus.

13 Damnum in contraria creditorum decodis praesentatur cum ei compari alius vel vindicatoria.

Et quatenus res esset à decotho alienata compari hoc alio contra praesentum fuerit in hoc caso loco delationis verum n. 17. & a. 25.

14 Distinctio tamen, & similia hanc conclusionem in verum, 32.

15 Explicatur statutum Florentinum de h. e. per la dispositione di che sopra qua lori dignitari biare venditiones, compari et perorationes, & huiusmodi a decotho ante fieri fraudes fallit, & n. 20. & 21.

16 Decothus, vel proximus decodionis praesentatur decotho aequo saltem quod officium evolvit.

17 Explicatur statutum Genae de decoditis.

18 Debitor decodis non possit propria debita cum suis creditoribus compensare in praesentem alterum creditorum, sed venire debeat in iudicio contrarius.

19 Quia contraria reprehenditur n. 24.

20 Compensationis investigatur remanentia ex delatione solvenda, compari per creditorum debitorum sui, quia alio debitor cum creditoribus suis proprium creditum compensationis absque praedicta delatione.

21 Compensationis non interit inter creditorum in diem, & creditorum parum.

22 Creditor a mercatoribus positum in conto de tempore non est parum, sed in diem.

23 Creditor alias nomine non possit debitorum proprium, quod habet erga suum creditorum, compensare cum decotho credito, quod habet alius nomine.

24 Compensationis dari non potest inter diversos personarum, vel separata negotia, neque debitor proprium cum creditorum solvendum.

25 Et hoc procedit, licet compensationis facta fuerit de communi mensura a. 31.

Liberna. Confignatibus.

DISCURSUS LXXV.

Non valet, eos omnes contractus, solutiones, & huiusque actus gestos à mercatore decodionis proximo, ad non videntur, qui sunt ab altero iam decotho acceptissimi. Est apud Doctores opinio. Negativus. aliter. 16. na. 101. & seq. Salsus. in libris. cred. di. par. 1. cap. 14. num. 20. & seq. Card. de Luc. de cred. di. 10. num. 12. & de reg. di. 115. ubi dicitur singulis inter casum in quo decodionis proximus contractum, & alienationem fecerit imperatorum alioque Mercatorum, ab alio in quo ipse contractus nomine proprio. Baran. dec. 9. num. 23. & Rot. dec. 219. a. 11. 12. per. 18. reu. Et ratio est, quia inter decodionem, & esse proximum decodionem in iure nulla est differentia, nullaque materia, nec est distinctio, ut fuisse ostendit cum pluribus ab eo citatis. Episcopus. Rec. in suis di. 107. cap. 94. n. 19. & 20. tom. 2. Unde ex hoc sequitur, quod licet probatum est mercatorum iam decodios aliquem actum, negotium, sive contractum peragere neque sui, neque aliorum nomine propter eam rationem, quod scilicet censentur tales personae ipso iure revoctae omnia mandata ab eis concessa. Rot. Genae dec. 2. n. 31. ita enim concludendum est de eo, qui sit in proximo statu decodionis, in praesentem Rot. Rom. di. dec. 219. n. 11. & 12. alique Doctores supradicti.

Omnis tamen difficultas consistit in bene discernendo, quis vere dici debeat proximus decodionis, licet haberi valeat nunquam si vere iam inter decodios. Et in hoc maxime discrepat Doctores. Alii enim vo-

hanc aut intelligi debere decedum, qui intra decem dies à celebratione contractus, aut negotii ab eo gestis fore cessit: Alii hoc idem tempus amplius usque ad dies quinquedecim: Alii illud abbreviant usque ad quatuor, aut sex dies, ut videtur ali apud *Gravina cap. 768. n. 10. et ibi de Luc. additum. n. 3. Ric. dec. 297. num. 1. et dec. 219. n. 12. par. 15. res. Africus. de pignus. lib. 4. quest. 41. n. 14. et Ric. Gen. dec. 13. num. 30.*

Hanc tamen questionem omnes communiter decedum reliquunt arbitrio iudicis, cum ejusdem decedum sit plurimum pendendi à casibus circumstantibus: utrum scilicet meritor aut subsequatur decedum fieri, vel non facti potius decedum, et intendunt proveniente ab aliquo inopinato eveni, puta à naufragio aliquis navis, aut à aliquo negotiorum contrahentium decedum, aut à quolibet alio improviso facto, dum ista ceterorum casus sunt, aut aliorum idem fieri solvendo, & hanc propter professionem quæ utitur. Et contra posuit dicitur, quod aliqui interpretantur ante plures dies, & mensis prædicti si intra ista tempus decedum, ideoque hanc futuri decedum calidè, atque ingenuè simulando procurantur contenti, ut lucrandum ex ista ditione aliquam unitatem, ut dicit, & minime in modum nos docet *Card. de Luc. de arat. dist. 10. n. 13. Ceterum de iud. lib. 2. tit. 3. dist. 6. n. 30. cum seq. Epist. Ric. ap. 94. n. 19. et D. Anselm. de iur. iur. dist. 5. n. 16. et 17. ubi inquit quod hoc tenet iuri arbitrio iudicis juxta casum consequentiam, inhi qui principaliter est illa impedire faciliorem decedum ejusque statui angustioribus.*

Vertit tamen est, quod in aliquibus locis, & circumstantiis repetitur per statuta decedum, quodammodo contractus, sive negotia consensu debent nulli, & invalidi, que facta fuerint à mercatoribus ultra certum, & determinatum tempus ante qui decedum, sed non propter decedum, quod per hanc statuta derogatum fuerit dispositioni juris communis in omnibus istis casibus, in quibus etiam ante hoc tempus statutorum mercatorum apparetur proxime decedum propter totam magnam debita sine se ea impedirentur ex antiquis. Cum indebitum fuit sit, quod quando per statuta indesta fuit aliqua præsumptio, sive modus factus prohibetur in uno caso, non per hoc intelligitur prohibetur alius casus probaturum ab iure communis permittitur, ut dicit ostenditur *tradi. de comm. ann. 1. dist. 2. n. 18. cum seq. Quare irritantur*

Quare ex omni contractus, ac negotiationes intercedere inter per aliquos dies ante ejus decedum, non autem statuta consensu arbitrio facilius decedum, & præsumptio contractus juris communis, quod solent merces illa, qui demum ducunt, etiam ante hoc aut à statuto assignantur, antequam similiter decedum fieri, & quod de illorumque propositi non fuerit solvendo ob ingentem debui molis, quia nisi ista premebantur, ut impedirentur incertis similes ad hoc ob decedum, & statuta per aliquos tempus *Ric. dec. 118. post Conf. Farmer. tom. 2. quem loquitur de iur. dec. 115. Et ratio est, quia statutorum sit disponendo intellectum, solvere credentes ab ultionibus probationibus necessariis ad terminos juris communis ad ostendendum simulatum mercatorum decedum, aut ad eum probandum sustinere voluntatem, sed per creditoris ostentum fuerit, quod decedum illud occultaverit per certum, & breve tempus antequam fore cedere.*

Hic ergo præceptum consistit affirmo, & quatenus certa omnino debentur, & præsumptio contractus, & caputur Sacchari inter per Bonavogli cum D. Ottavio non subsistere, eo quia dicta Bonavogli de illo tempore erant in statu occulte decedum, & sic non solvendo, illorumque propositi manente latente futura eorum decedum insulsum manifesti à liberis, & scriptis dictorum Bonavogli existens per D. DID. Deputatos, quod usque de illa 18. Julii, solvendo non erant, ideoque incapaces ad integre satisfaciendum omnibus suis creditibus, quod quidem sufficit ad probandum occultum eorum decedum, ut docet D. Anselm. de iur. iur. dist. 5. n. 16. 17. et Ric. dec. 219. n. 9. 10. 11. et seq. tom. 18. concurrens etiam ad hoc pluribus alio casibus circumstantibus, & præsertim brevissimo tempore paucorum dierum decedum

rum à de dicta venditionis ad illud decedum formalis, & manifeste dictorum Bonavogli fecerit de 24. aut 25. Julii, que quidem decedum, ad hoc etiam repetitur, non ideoque factus declaratione *Ric. Flor. arat. Decret. dec. 7. num. 2.3. sed delatorem, & probatur ex quibusdam circumstantiis argumentis, puta ex propria confessione decedum, & quod tempore satisfactum ipsi non possit creditores, & latentes, & nullus à decedum confiteri, & præcepti dicta Ric. Flor. dec. 7. et ab Anselm. de comm. dist. 4. n. 10. & in casu nostro eadem ubi ad demonstrandum manifestum, & formalem decedum dicit 25. Julii.*

Et quamvis non ita clare appareret dictis Bonavogli decedum de 25. Julii, sed non decedum decedum post aliquos dies, hoc non ita potest dici D. Ottavio, quam ad declarandum dispositionem Scam Florentiam infirmam contractus celebratos ante decedum decedum illius decedum decedum, sed decedum evitare non possit iure communis infirmam contractus infirmis ad ostendendum decedum proximo, qui talis poterit declarari à iudice etiam per plures menses ante formalem decedum juris facti circumstantibus, ut plene supra probavimus. Quia existens Bonavogli de tempore factus contractus venditionis in proximo facti decedum per ea circumstantia in facto nostro concurrens in supra plene firmata, ad decedum, quia illa venditio per iudicem absolute debet, quia similiter facta à dictis Bonavogli in friodem D. del Canto Genavensis ad ostendendum grandem decedum D. Ottavio juxta morem eorum, qui sunt in brevi decedum, secundum *Stracchi de decedum. par. 3. n. 18. 31. quem sequitur Stracchi de iur. iur. dist. 5. n. 445. cum igitur dicta venditio nulli modo solvibilis, D. del Canto un congruus factus contractus decedum in istis præsertim debet in concursu iurisdictionis alterius contractus, imò et competens ad hoc rei venditionis *Stracchi de iur. iur. tom. 18. par. 1. Anselm. de iur. iur. tom. 18. par. 2. Anselm. de pignus. lib. 4. quest. 41. num. 6. et in pondio Ric. resp. 25. num. 1. et seq. tom. 1.**

Et ista alia, ut casu quo dicta capite non amplius 17 adherent, dicitur contra eundem proximum, eo statum ipso non solvitur in ea eorum locum, & vici *Anselm. de iur. iur. quest. 41. num. 2. et ab ibi citat. Sahill. verb. emptio num. 78. verb. emptio Ric. dec. 86. et dec. 273. par. 18. verum tom. 1. et dec. 419. eadem par. tom. 2.*

In ultimum relevante Statuto Florentino in §. *eperta* dispositione de iur. de supra, per quod videtur valere venditionis, emptio, peremptio, utque aliter rationes si dicit sine fraude, & peremptio eorum statum ab eo, qui possit fore assertis.

Quia peno ista dispositio procedit tantum in us venditionibus, & emptioibus sine fraude celebratis, & secundum verum contractum usum ab eo, qui postea necessarii remanet decedum propter ingratiam, aut indignitatem eorum, quatenus tamen etiam de iure communis dispositio supra videtur, & non procedit in casu nostro, in quo Bonavogli de tempore venditionis erant decedum proxima, quia non itate solvendo, & per consequens in dolo de iure semper præsumptio, in tam in casu decedum, quam illius lavi decedum alique ultionis necessarii probationibus, facta quas effectum civilem firmat *Card. de Luc. de credit. dist. 10. num. 2. Ric. Gen. dec. 17. num. 14. Anselm. de iur. iur. dist. 75. num. 4. Stracchi de decedum. dist. 3. num. 1. par. 18. et Ric. dec. 219. n. 12. par. 15. res.*

Infuper neque dicta venditio facta fuit secundum ad verum usum mercatorum, quia cum Bonavogli in eo statum, in quo reputabatur, prævidetur suum certam decedum, utique in ea permittitur erat vendere aliam mater ipsi committitur, eorumque fides commissa, quando ipsi valuerunt adimplere bona, & neque mercatorum partes.

Secundò, quia supradictus §. loquitur de mercibus at propriis illius, qui postea decedum, ut expresse refertur ad verum ejusdem §. *Anselm. de iur. iur. tom. 18. et seq. ubi in puncto huius statuti Florentini. Et in terminis etiam Scam nostri affirmat Ric. Gen. dec. 148. n. 20. tom. 16.*

Sed tandem concessio sine præjudicio veritatis, & tantum supra deducatur ad favorem D. del Canto.

7 Adversarii interdum videntur dantes licentiam sui passim.

8 Mercator in plurimum sui crediti, & reputationis manentur.

9 Compensatio inter mercatorem admittitur in istis etiam casibus, in quibus, regulariter actum juris regere non procedit, & non. 15.

Et similiter plura mandata non sunt permittuntur Adversarii nomine publici Commereii, non. 9. in fin.

10 Inter mercatores nullus, & obligatio inter eos non est nisi contractibus, aut promissibus, quia alius de jure non solent obligacionem producere.

11 Sole obligacionis naturalis in promissis attenditur.

12 Inter mercatores agitur, ut non non sit per se in specie, secundum ista in iudicando.

13 Agitur, licet scripta non sint sicut in aliis casibus in iudicando, utro possit ad alium finem.

14 Agitur in materia mercatorum est a jure scripta in genere, non per quoniam regulari, obsequi id utro possit ad alium finem.

15 Mercatorum finis, aut considerando praestari debet per communem.

16 Mandatum extendi possit ad finem, vel versum.

17 In Adversarii plurium praestantur in praestantur toleranti ad officium subdito, immutatum cum sit ipse tantum ipsum, quod alius de jure non permittitur.

18 In istis mandatis compensacionem inter praestantur. Recurrebant admodum.

19 Sicut transitor habet mandatum ad alterum facit ad exigendum omnia iudicia facit.

Quod procedit transmissum particulari p. 11.

20 Sicut non possit de iure praestantur cum crediti facit ut tempore.

Lumen, quando oportet in facto situm iudicium compensacionem transmissum facit non contradicere alteri facit non. 23.

Libere. Compensacionis.

DISCURSUS LXXVI.

Quae dicitur ad opportunitatem cause in praestantur discursus circa Praestantur, vel compensacionem mandatum in hoc in iudicando, quod non potest valeat ille de jure compensacionem cum proprio debito creditum, si per praestantur mandatum ad exigendum et causa meriti non per venditorem praestantur ad dictum ejus Principalem mandatum, vel procedunt in casu quo meriti mandatum est decessus, vel decessus praestantur, si in casu autem praestantur decessus existens, vel quando expedit illi mandatum ejus Principali.

1 At vero in casu, quo mandatum praestantur in iudicando fuit, & bonae fidei, & merces vendit nullo expresse mandato, tunc certe non videtur exigendum, quoniam praestantur compensacionem ipsorum suum factum non debet.

2 Etenim quando mandatum simpliciter contrahit non expresse mandatum, adeo ut eo iudicando contrahit, in mandatum amplius contra tunc videtur praestantur nulla compertit possit ad hoc. *Rat. Comm. dec. 10. num. 15. vers. quia Nihilus, & dec. 137. n. 1. Sicut. conf. 12. num. 40. Indicia. contrav. 39. num. 19. Alagon. dec. Luc. 14. num. 6. & n. 1. de i. 1. n. 58. & seq. & de i. 1. n. 9. quare cum illi expresse non verum. Dominus contrahit, non potest exigere, sed etiam compensacionem, nam respectu habito ad dictum tunc praestantur praestantur mandatum considerant et persona praestantur existens, licet respectu ad mandatum tenent semper signum mandatum. *Aterius. Pignori. n. 1. rap. 69. n. 15. Rat. Roman. post Zacc. de Salari. dec. 42. n. 6. 7. Anselm. de compert. de i. 30. num. 32. ex sub. Quodam per se immutatum in de i. 1. n. 59.**

3 Et quavis mandatum regi possit a mandatum ad censendum sui ad hoc contra tertium, qui contrahit cum praestantur ejus mandatum, ut hoc praestantur. *Graves. 137. num. 1. ac et per se cum in de i. 1. n. 59. n. 19. quia cessante obtemperat videtur dictum mandatum agere posse contra Tertium. Tamen hoc quidem procedit in casu casum, quo applicata non*

facit praestantur compensacionem, sed compensacionem iam perfecta, per quam rursus sine dubio tenetur actus ad praestantur per praestantur.

Ceterum ex aliis quoque convincentibus rationibus inter mercatores decessus praestantur, ac debet praestantur nostra opinio ad favorem huiusmodi compensacionis.

Etenim cum inter mercatores bonae fidei, ac de bono, & equo omni legum signorum semper procedendum sit, quoniam quippe consuetudinem bonae mercatorum ordo, & consuetudo perveni debent eorum libere vel sequitur cum mutacione, & revocationibus privatum, vulgum, firmare in partem, & totum commercium, ac mundus perturbetur, & sub incertitudine statet, si ius datum esset mercatoribus post soluta bonae fidei inter eos origini, & comperta non duntaxat adducit, quod merces, vel remissa non praestantur iure praestantur ad praestantur, per quoniam sunt respectu venditae, exatue, vel compensacionem, sed ad alios suos correspondentes mandantes, in suis in simili causa rationatur. *Rat. Rom. actor mercis, ad praestantur Card. de Luc. tom. 3. lib. 8. de credit. de i. 1. n. 7. opus facit Card. de Luc. in Regal. de i. 1. n. 15. num. 5. & 9. vers. & hoc etiam, & de i. 1. n. 129. numer. 4. & 5. opus. *Rat. post Terr. in Publ. fact. praestantur, de i. 1. n. 4. & 5. & vid. Zacc. ad Stat. Fastor. tom. 2. fol. 185. num. 9. & seq. ubi multa ad hoc notantur.**

Et magis quia mercatores non solent, tam proprii, quam alieni negotia praestantur, sed ea faciendo inquit sub proprio nomine agere, nullum exprimentis nomen committunt, vel sui compensacionem, sui sunt quoque expedit ob motu praestantur sui ratione nomine sui negotii praestantur, ut ponderat *De Anselm. de i. 30. num. 31. de consuetudine* Mercatores solent ratione negotii proprio nomine expresse, expresse *Rat. in verb. negotii. praestantur in addit. 2. numer. 2. 3. quoniam nemini licet nomen, & praestantur facere, & ista negotiantur, ut in dicta de i. 1. n. 15. de i. 1. n. 129. *Rat. cap. 75. num. 5. Quomodo non possunt huiusmodi compensaciones facere, ad praestantur contra huiusmodi praestantur huiusmodi negotii praestantur, quoniam rationem in praestantur modo factum, modo aliam revolvit.**

Nam si V. G. Petrus creditur Joanni pro pretio mercium venditorem praestantur et vera ad Antonium forensium, vel pro locis cambi acceptis praestantur praestantur ad istum pretium mercatorum forensium, & ex ista causa dictus Petrus esse debet dicti Joanni, si Petrus non possit praestantur praestantur decessus cum tunc praestantur Principalem, possit esse etiam in necessitate revolvendi praestantur merces, vel remissa ad alium pure praestantur praestantur, vel si ille praestantur praestantur, compensacionem indebiti nulli videtur, & si in utroque casu maximum oneri possit decessus tunc praestantur praestantur, & negotii Petri, quoniam Joanni dicti et per Principalem, si revolvit praestantur, similique decessus, & foris per praestantur Praestantur, subditum compensacionem fieri denegare, & in hoc ponderanda sunt auctoris verba. *Anton. in conf. 48. numer. 9. ubi dicit, quod cum habent mutuum factum cum mutui creditur, & mutui in specie videtur dictum, qui sunt praestantur, unum est eis ad praestantur a suis cap. opus. Zacc. ad Stat. Ferrar. fol. 185. num. 9. & seq. num. 2. Et tunc quoque obvertitur per Amat. resol. 17. num. 31. prout fin. ubi, Et ea hoc praestantur praestantur mutui praestantur, & fallaciosa ad praestantur praestantur praestantur, quoniam in praestantur sui crediti, & reputationis manentur, Et praestantur etiam crediti per D. Anselm. de comm. de i. 71. n. 10.*

Ideo per hanc opinionem rationem, & ex forensium ob favorem publici commercii de jure permittitur inter mercatores compensacionem eorum in ut iudicibus, in quibus regulariter tunc praestantur praestantur non procedit praestantur, de praestantur praestantur. 74. num. 148. *Offic. de i. 1. n. 11. numer. 35. Resol. de compert. cap. 2. quod. 11. num. 32. & seq. 3. quod. 12. num. 17. Similiter ratione publici commercii Crediti praestantur, seu praestantur ad rationem in praestantur praestantur praestantur, quando non tenent obtemperare litteris cambi praestantur, resol. 17. numer. 31. & plura etiam rationabiles & iure praestantur ratione publici Commercio, in praestantur.*

Quam in casibus licet contractus locationis non transiit in heredes, ita ut si fleteteneant, transmittantur alio, quod ea, quae ab eorum contractu dependunt, at tempore obitu defuncti conductus ad perfolvendum integram mercedem, quando casus evenit in illa persona, vel re, ex tractu per *Dida. Brict. de letat. & cond. di. v. 3. part. rubr. sub num. 16. peno. fin. vers. ne eveniat, quod ex praedictis usque ad fin. & concluditur etiam tradita per Zachariam de saler. q. 21. & Patrum de locat. cap. 30. num. 13. ubi agitur de transiitione actionis ad petendam integram mercedem pro toto residuo tempore in casibus, in quibus contractus locationis non est transmissus ad heredes. Et tertia una quatuor nullum dependentiam, vel contractum cum altera habet, quia in prima agitur ad effectum obligandi heredem locatorem, vel conductorem ad standum contractui. Altera praesupponit propter casum mortis dissolutionem fuisse contractum, neque posse in heredem transmitti, sed illa progressum ad inquirendum, an heredes sine obligati locatorem supervenientem ad perfolvendum integram mercedem ab eorum apud conventionem, sicut contractus per illos mortem evanescit. & locatorem impedit ad operam suam amplius praestandas.*

Tota namque ratio iuxta consuetudinem in eo consistit, quod obligatio integre mercedi in heredes habetur, ac si illi per suum completum pro tota parte convenit in vita conductorem ad casus remitti in illam personam vel re. Ad quod transmittendum in alio, si ex lectura apocrypha cessat denique omnes dubitandi ratio, et latè demonstrat plenius ex ponderationibus D. m. Marchi, & praesentem in ea parte, ubi D. de Janus haec verba subdit: *et ideo non obligatur negus sine da agere per amos sui fortis, de materia chi dicit Sio. Petre Maria Bizzarri consue per dicit tempo auctor, a supplemento de fissa in causa de domo flos flos in una casa, cum fissa de appropria auctor in causa de non avera di busque dalla sua differencia auctor fortischi di una ordinar dall'impago, the iura presentem, non clarè appare voluisse D. conductorem, ut D. Bizzarrius certum, & locatorem per sententiam consequentem dictam annuum responsionem inter eos conveniam in una, & quocumque causa, quo illi extra Domum suam morare diceret, etiam quod ejus ministerio amplius non indigeret, & hoc in compensationem danti, quod ex relictis ab alio servitio confilio, & de mandato de Jani tridico, ut ad id intervenient se conferret. Quatenus autem mortis casus ab obligatione raderetur, non fuisse ille locatorem consequenti per sententiam dictam mercedem, neque compensationem danti obtemperare, quod esset contra apertam voluntatem promissionis, qua utaturque desiderari.*

3. Ponderando iterum illam dispositionem de materia dicit, quod de sua natura non solum declarat dispositionem praeferendam, sed non amplius, & extendit ad casus prius non comprehensos *R. cur. Cetero. 167. n. 7. & part. 3. rub. dicit. 274. n. 13. Quod si si à principio obligatio D. de Janus extendi non valeret ad casum mortis, unque per dictam clausulam ad eum de dum trahi deberet, sed ad omnes alios casus indefinitè comprehensos sub dicta illius possessione parte obligatio.*

9. Hinc est, quod irrationabile prolixum esset, si diceretur casum mortis non venire sub morte D. de Janus, quia si illi nil aliud diceretur, quam locatorem redere per sententiam dictam D. Bizzarrius auctor praesentem alio ministerio de illius ordine relicto, extendens est de casu mortis cum contraria, dum ad eum creditur est de impulsione casu sequitur possit per certum in l. cum in iustamento f. de rub. dub. Samit. contrav. 1. 4. n. 36. Et in genere cognoscitur praesentem, quod casus sub generis, & indefinitè dispositio *Honard. cons. 49. num. 31. vol. 1. Atrach. lib. 3. praesentem. 151. numer. 22. quod refert dictus Samit. dalla contrav. 114. n. 37. Quae cum generaliter loquuntur, omnium, qui sub genere comprehenduntur, meminisse censetur, uti Samit. loco citati. n. 37. Dum itaque*

10. si item in genera potius de casu mortis extenat à D. de Janus, fuisse est, quoniam praesentem de eo casu mercedem habetur *Cyria. contrav. 154. n. 8. Gars. cons. 6. n. 37. Samit. ead. contrav. n. 38. cum alius plurius ab eo laudari.*

Ceterum, licet casus mortis non fuisse expressè comprehensum in obligatione, utatenus cum eum apparet *Cesari. de Commercio. Tom. 1.*

venisse D. de Jani se obligatum habere ad dictam responsionem in causa eadem, quod dictus locatorem manere debere extra illas doctrinas, & in causa, quoniam indigere amplius illius ministerio non ad alium quidem effectum, nisi ad eum assuecundum, in effect per sententiam de dicta annua responsione certè, undeque provisi, habere praesentem in causa ad defensionem alterius ministerii pro eo consensu factum, debet omnino dicta obligatio extendi etiam ad casum mortis, alias non sequeretur effectus à Conductore volutus. Quapropter cum dispositio continetur in certum casum constitutum à disponente respectu alicujus effectus, tunc licet casus ille non eveniat, sed alius per quem idem sequens effectus, dispositio certe trahitur ad illum casum consideras voluntate disponentis, ita per sententiam in l. Gallus f. quod si l. a. n. f. de fideiuss. & posthumus traditi in servientes, & citantur in eodem *Peregr. de fideiuss. art. 21. n. 47. Atrach. de praesentem. lib. 4. praesentem. 184. n. 4. cum seq. Atrach. de letat. lib. 14. n. 43. num. 10. & seq. 13. ubi significat ut procedere tam in divinis voluntatibus, quam constitutis, quem sequitur *Cetero. contrav. refert. part. 1. cap. 1. sub num. 69. vers. & patet per pler. seq. propter etiam in conditionibus voluntatis extenditur conditio ad alium casum consideras effectus à disponente consensu factum. *Sacer. Senior. in l. Gallus f. & quod sita. n. 6. f. de fideiuss. & posthumus. Atrach. cons. 100. num. 8. lib. 4. Decius cons. 227. n. 12. vers. non dicit il secundum & cons. 429. num. 11. Sacer. Jan. cons. 90. num. 27. & cons. 106. num. 23. lib. 1. Patrum. cons. 23. num. 34. Romuald. Junior. cons. 39. num. 21. Peregr. de fideiuss. art. 11. numer. 46. Cetero. loc. cit. 118. numer. 17. & seq. Cyria. dalla contrav. 176. num. 85. cum seq. & n. 30. Cetero. contrav. refert. part. 1. num. 84. cum plurius alius seq. Per quos etiam Doctores inferunt casum voluntatis auctoris effectus à disponente consensu factum debere ad casum impotentem, & è contra; Nam sententia praesentem in causa non expressè, si de eo cognoscitur.***

Ex hac in angustia tempore, & ingenuitatem mole, qua premor in potius, licet breviter per me super reddita prolixè, & doctè allegantibus D. de Marchis non sufficiens responsione ad in contrarium adducta, aliquo ingeniosissimo, per D. meum Palmam Nepotem et adverso sententiam valere firmitate eam.

ARGUMENTUM.

Licet hic ostenditur quando aliquis haberi debet pro Compensatorio, vel Intitore alicujus rationis Bancariae, & quando non.

Si fuerint gesta ab aliquo Mercatore negotia alicujus rationis Bancariae cum scientia, & Patientia sociorum dictae rationis, non censentur per dictam rationem approbata fuisse alia negotia, nisi ea solammodo gesta cum dicta patientia sociorum; minimeque ex eadem patientia inferri potest fuisse concessam generalem administrationem gerendi omnia negotia, vel licentiam obligandi dictam rationem.

Declarantur plures casus, in quibus intelligi debeat voluisse Intitorem, seu Compensatorium se obligare nomine proprio, vel nomine rationis, aut sociorum.

S U M M A R I U M.

1. Epistola Atrachorum contra ipsas, & ab eis casum habentes plene probatur.

2. Si quis afferat aliam fuisse compensatorium certi negotii, vel nomen proprium expensum, consideretur id probare tenetur.

3. Compensatorium, vel scilicet, an voluerit obligare sociorum, sive rationem inspectum, an nomen proprium, vel autem, sive societatis expenderit.

4. Pro compensatorio negotii aliam habere, si aliter nomen expenderit scilicet, & patientes ex, cum omnia expensum fuit.

Declaratur in rebus, vel negotiis tantum gestis cum ratione.

atque pœprie à Riccio gestorem, etiam interese dicti Rationis Cantaneæ respiceret, sollicitudo eius valeat approbatio pœprie dictorum actuum, sollicitudo non valeat fieri illam ad alios actus pœter approbatos, neque ad facultatem generalem obligandi Rationem Cantaneam, ut in simili observat idem R. P. D. *Anseld. del. diff. 43. num. 21. §. eundemq. simi.*

- 6 Pro exclusione enim manifeste scilicet rem esse debuit, & acquiescent R. P. D. *Anseld. del. diff. 49. num. 19. Rur. del. 8. num. 17. & coram Eminen. Cerre, & in eadem. del. 44. ex num. 24. part. 17.*

Exclusa qualitate complementarii inopposita visa est sponda questio, an arguta fuerit: eadem transmissa pro Domino Cantaneo, quo admissio sine prejudicio veritate, quod Riccio est Complementarius, seu administrator dictæ Rationis Cantaneæ, ac etiam socius, & pœcedendi, adhuc inferri non potest, quod ei fuerit directæ, & transmissa à Lintbano Scalofo arguta, de quibus agitur, ad componem Rationis Cantaneæ, & pro Domino Cantaneo, neque quod aliqua obligatio fuerit contracta ab eadem Domino Cantaneo cum dicto Scalofo pro dictis argutis.

Ex tenuis enim epistola scilicet Riccio à Scalofo, quo certiorari de transmissione arguta, fuit superius quæ constitut illud transmissum fuisse Riccio private ejus nomine, & non pro Ratione Cantaneæ, ut diligenter ex illis verbis — *con forme agito al mia maggior vantaggio, intendendo conto sperato in parte*, & ex aliis verbis ejusdem epistolæ, ac et littera ipsi respondentis Riccio sub die 9. Januarii 1681., qua clari ostendit nomine proprio arguta accepisse, ibi — *tal provvedendo per por tua de terra, o d'altre Piazze ogni anno, secondo favore di sua maggior vantaggio*, cum etiam dicta verba sint personissima, & restricta ad eorum personam, sic fatis convincitur, non Scalofo huiusmodi agendum contrahendi cum Domino Cantaneo, neque Riccioam requirendi arguta nomine Domini Cantaneæ. Ad dissolvendum autem, an componem transmissum, vel socius constitutus considerare nomine negotii, cui est Propositus, vel consocius locutionis, inspicienda sunt principaliter verba, quæ sunt signa, & testimonium mentis i. *Lectio §. sedem patet §. de sep. pœprie. legat.*

- 7 Unde ad casum nostrum, quod illud verbum à parte indicet debuisse fuisse adscriptum ad proprietatem dictæ Rationis, & non in componem Rationis bancariæ, optime tradit idem R. P. D. *Anseld. del. diff. 43. num. 24. aliis autem sociis Riccio coram Rur. del. 23. num. 3. & 4. ejus argumenti vis corroboratur ex altera epistola Scalofo scripta sub die 27. Octobris. 1680. eodem Riccio, ubi cum certiorando de aliis argutis transmissis ad Domum Cantaneam, ex qua directæ transmissione ad Domum Cantaneam, & non ad Riccium, fuit agitur inveniendi contrahendum in casu presentis cum Riccio, & cum Domino Cantaneo juxta regulam distinctivæ locutionis.*

8 Quibus etiam adhibenda regula indicat, ut quilibet socius, socius, seu etiam complementarius, nisi expressum sit nomen negotii, & societatis, contrahere contrahere potius nomine proprio, quam sociali, seu negotii, cui sit propositus *Spad. cons. 213. num. 7. libr. 3. Michale. de Præst. part. 8. cap. 48. numer. 10. Palm. Sen. consil. 47. numer. 41. & 42. §. consil. 48. num. 75. & 76. Card. de Luc. de cred. diff. 87. n. 10. & diff. 142. numer. 4. & 5. R. P. D. Anseld. de transmiss. diff. 46. num. 15. & R. in premiss. del. 146. num. 4. & seq. part. 16.* licet contrahens cum socio, seu institore prefertur contrahere cum eo ut privatus, non ut socius, optime *Grav. del. March. 178. in addit. num. 2. R. P. D. Anseld. del. 46. num. 14.*

- 9 Quæ præsumptio arguit in casu nostro ex visco lo autem, & pœterea inter eosdem Riccium, & Scalofo, præsumitur in unitate, & loco reportari solum ex huiusmodi negotiationibus, ex quibus major efficitur conclusio exclusiva contemplationis societatis, seu Rationis bancariæ DD. de Cantaneo, postea individualiter theoriam Riccio, ut si populi, & item quæritur num. 5. §. de requir. 288. ibi — *pote ex amicitia, quæ habetur cum re magis, quam cum Domino*, cujus Riccio doctrinam infert R. P. D. *Anseld. del. diff. 46. num. 19.*

10 Eademque præsumptio confirmatur ex consuetudine, *Cassero. de Commer. Tom. 1.*

ne, quod complementarii, & institores de istis fœderant, & debent describere in libro negotiationis pœprie, & res, quæ requirunt nomine ejusdem negotiationis, ut inquit *Strach. de mercat. part. 2. num. 66. Cassald. consil. 176. num. 9. & consil. 177. num. 7. R. P. D. Anseld. del. diff. 46. num. 21.* Unde cum ostensa fuerit adnotatio dictorum argutorum in libro Rationis Cantaneæ, bene dignoscitur negotium gestum fuisse nomine proprio, & non nomine sociali, insinuatione, ut docuit Riccio in l. si Patrum sub num. 5. C. commun. utriusque Judic. Grav. del. March. 178. in addit. num. 3. idem R. P. D. *Anseld. del. diff. 46. n. 24. & Rur. del. 175. num. 2. coram Scalofo. & introverti. del. 437. num. 9. part. 13.*

Accedunt ulterius, quod pœter omissionem adnotationis dictorum argutorum, neque registratur socius in solo libro anscriptus ipse litteræ, ipsarum epistolæ, in quibus pœtermissum tractatur inter Scalofo, & Riccium circa eadem arguta, ut observat idem R. P. D. *Anseld. del. diff. 46. num. 25.*

Optime autem, an quis contrahere voluerit, vel cum societate, vel cum socio, & institore nomine proprio, componem, & pœsumptionibus, & consuetudine, ut tradit *Feltrius. de societ. cap. 3. num. 45. & seq. & cap. 30. numer. 14. in fin. & idem R. P. D. Anseld. del. diff. 46. num. 12.*

Exclusa transmissio argutorum ad Domum Cantaneam, ad potius poterat Riccio describere litteris dictæ Rationis Cantaneæ dicta arguta, & se ipsam liberare ab obligatione contracta cum Scalofo, ipsam fuit negare pœter respondendum.

Aut enim Riccio pœter minus meri scripturalis, ut pœcedendi, & pro ratione, & negotiatione Cantaneæ non poterat, nec etiam ab initio contrahere, neque cum illa modo obligare.

Aux totius institores, & complementarii excutitur, & cum ab initio nomine proprio contraxerit, non poterat, neque potuit postea à sua obligatione se eximere, suamque obligationem in Rationem Cantaneam transducere, & transire, quodcum enim sit de potestate socii institoris, & complementarii obliganda societatem, & negotiationem, & pro eo contrahens de ista societate tunc pro indigenis societate, & negotiationis, de quo non dubitatur, verior, & tutior est sententia, quod cum se ipso socius, & institor non valeat contrahere pro re, neque cum obligare, ex potestate ratione, quod cum socius sit dominus negotii, socius consistit de socio, & institore contrahente cum tertio in causam negotii communis propter communem decem, & velicet participationem, de qua proprium interesse consistit cum ocularum ne pœjudicet societati, quæcum non motus in contrahendo cum se ipso, dum suspicari potest se oculis ab eo haberi posse principaliter proprium utilitatem, & proprium interesse, & hoc est ratio, in qua se fundat *Rur. post Terr. del. 31. & 32. numer. 3. & seq. Episcop. Rur. del. 101. caput. 101. num. 34.* & cum ista ratio regulatur tota ista materia, adeo non si permittit socio cambiare cum se ipso, nec ista ipsi vendere, neque cum se ipso alio modo contrahere, ut bene *Grav. de credit. cap. 1. tituli. 7. numer. 1393. & seq. Terr. de camb. diff. 1. quæst. 15. numer. 10. Card. de Luc. de camb. diff. 2. numer. 2. Episcop. Rur. del. 101. numer. 14. & seq.*

Ei se non convenit auctoritas Rur. allegata in contrarium *del. 16. in addit. ad Card. de Luc.* quæ illi agens de obligatione ab initio contrahens cum complementario à tertio, & non de obligatione, & contrahendo inter complementarium ipsum, & societatem, seu negotiationem.

Ex quibus hincavimus dictam partem liberam 31459. 19. a non esse approbandam ad debuit Domum Cantaneam, quo verò ad alteram partem consensu non pœtermissa littera cambi fœ. 1500. marcarum illorum de Cantate mercatorum Lugduni directæ ab eadem de mandata Scalofo Domui Cantaneæ, & cum ordine quidam directæ Riccio de contrapositione facienda quatuor petitiis argenti, dicitur pro Scalofo de his petitis, ac si verè, & realiter contrapositionis, remanente debuit Domum Cantaneam, ex ratione, quia post solutionem factam à dicta Domina de

tante auctor auctore DD. monum. his verbis sonum si
fieri cupuerant, videlicet.

Declaraverunt pro tunc pariter liberati 14045.16.3.
additione Lemniam Scilicet sub die 15. Novembris
1680. nihil esse contrahendum et l. 3155. 19. a.
de quibus in pronunciatione ultimus locus testis.

24. Ex ista inherente Doctrina Crey, *op. cit.* 114. numero 36, 75, 119, 120. *Fabr. in C. de rejudic. def. 1. § 2. Paloma, de transact. civil. 2. gaff. 3. numero 10. cum seq.*

Et sta. contra. Parte Informante.

ARGUMENTUM.

An pro meritis venditis, vel permutatis habentibus aliquod vitium comparat actio redhibitoria, seu evanescit minoris.

Contractus venditionis, vel permutations hinc inde plurium rerum, vel mercium, so possit rescindi in parte, aut debeat in totum, confitto de aliquo tifico, vel lesione enormissima in aliqua parte eorum contractus.

Ratio altera denuciandi locum non habet nisi in
casu, quo remeretur pro 10. quod valebat
20. sed in venditionibus aut permutacionibus
hunc unde plinium mercium nunquam necesse
est debet contrahitur ex lesione repetita ultra
diminui in una re tantum, dummodo in
aliis rebus, vel partibus contrahatur invenit-
ur tanta utilitas, quae compenset, aut sal-
tem excludere valeat lesionem repetitam in
una tantum parte dicti contrahitur.

S U M M A R I Z E

† *Errata in magnis viris permittit Deus, et super
humilitate multorum moritur.*

3. *Propter multitudinem*, vel *permanens habentibus*
aliquid vitium accutius comparat aliis rebus
bonis, vel quibus melioribus.

வினா 16: காவிரி கரையில் கட்டப்பட்டிருக்கிற கால்வாய்களில் கால்வாய்கள் காலியாகிவிட்டிருக்கின்றன. காவிரி கரையில் கட்டப்பட்டிருக்கிற கால்வாய்களில் கால்வாய்கள் காலியாகிவிட்டிருக்கின்றன.

*Lemnia in Farnis, Ruffis, & hysjodi, gula
propter seque ignarumque semper alio redhibe-
tore, vel quanta moris est cunctis, leni-
tiam fuisse velle. 4.*

Detinente namque non adhibuerint medium Peritorem in recognitione mercium, vel rerum, quando fuerint sub venditione nom. 5.

6 Tiffus de felle propria dependentes (nullis aliis admixtis plicis probat, § num. 7.

■ *Centralitas personalitatis*, vel individualis plurimum
petum ratione individualitatis non potest reflexanda

9 *Lege uera dimidium non habet sermo, nisi in eo*

Sed in promissionibus, & veredictibus hoc in-
de aliquam rationem non debet rationi commu-

de plantis maritimis non debet rejectis contra-
dictis ne legione alia diutius reperire et unum
solum cum. 10. § 12.

*Domine in aliis rebus, vel partibus contractibus
tanta sollicitudine versatur, que compensare, nec*

*factum excludere valent legem ultra domitium
reperiam in sua re, vel parti tantum contra-*

4. Pro mercedibus, quae ministrationem continent, majus

propter officii potest, quam in veriditate ma-
gna quantitate veritatis.

3 *Prunella prunella*, vel *mercurialis*, quando venduntur
petata, & *Prunella petalis*, minorari solent.

Taxidermy Permutation Advice

DISCURSUS LXXIX.

U Guale ad una giusta compunzione è stata la monar-
chia, che m'ha forzo nel leggere l'o-
mniscienza sterminata del *Illustrati*. Confidato di Tu-
rino; e come l'ignoranza ed ingenuità ben nota
di Soggetti di quel Tribunale preoccupava l'attualità
per crederla giusta, così l'ha costretto a rivolger
più volte un lungo processo, voglio di persuasi-
one. *Calore, di Commere, Tom. I.*

6, ciò che riguarda i principi di ragione. Pure l'evidenza delle prove, e fondamenti, che risultano dagli atti a favore del Divino mi hanno finalmente persuaso a distinguermi col celebre detto di Paolino il Santo: *Errare in Aduersis viris permittit Deus, et semper beatissime memorie viri*.

Ed in vero san male, e morte] gravarsi, che
non bene detta sentenza, né si può intendere a quel
condannato di Giustizia possa appiattarsi, perché cla-
mandola con principi di ragione, non ad che pos-
sa tentarsi altra azione dal Carbonaro, che la re-
dibitoria, o quant' *morte*, o pure anela l'enorme
lesione pretendere la restituzione del contratto di Per-

Quanto all'azione peccatrice, o quanto minore questa non compete, e per un vizio occulto della cosa venduta, o permissa, da cui può essere danneggiato il compratore, che altrimenti non avrebbe comprato? L. *quoniam* l. 4. §. fin. de *Relict.* edit. 1791 ad nos verbis: *viresque perierint edidit edilitium probandum est, quae eius ignorantia, vel ignorantia patris: Relicti de aliq. Julii part. 2. lib. 5. quest. 8. num. 17. Alenq. de reud. quest. 25. n. 74. Ser. de Julio et Jure lib. 6. quest. 3. Præsumptum de emp. casus. 14. numer. 22. ed in termini di Mercantini, e altre robe Troncatum. var. ref. sedit. 1. num. 1. Gomez. var. rum. 2. cap. 1. num. 28. Rot. in res. dec. 612. part. 19. num. 2. e dopo un infinità d'altri *Fausc. differe. 5. art. 4. dal num. 22. per più censure.**

Che si il vino, o ma qualche della coda venduto, o fa promettere era visibile dei Contratti al tempo del contratto in modo, che allegar non possono una giusta ignoranza, non è più luogo a pretendere di trovare il prezzo, è sufficiente la cosa con l'autore indolente; ed altri ricorrere quello meno, che vale l'idea, stesso l'allegato vizio, o ma qualche, con l'intera azione Presenta del *Quanto minoris*: hoc non tantum incurrendum est si cupit dargius, sono parole del Testo nella l. 1. §. si intelligat de aditi. id est Allegat. de nullis. contratt. rub. 1. par. 2. §. 1. §. nam. 701. C. quod. l. 1. cum. 112. et infirmis alibi da esso allegati, o quali aggiungo il *Defensor de jure negro. lib. 1. cap. 3. §. 6.*

E quantunque trattandosi di persone infelice, come Deane, Cottracini, e simili, facili ad ingannarsi ne contratti, meritorio una legale compassione, non ostante, che fosse visibile la male qualità della roba, che contrattassero, uretta l'oro pizzei ignoranza: questo però non procede quando innanzi di perfezionare il trattato si fossero serviti di persone perite per riconoscere la qualità, e adempi ai ciò che occupare, o pensare volessero, mentre allora venivano supplied la loro ignoranza di Pizzei, chi li consigliano, più non compiono bene le suddette azioni, come con F. associati di Bald. nella l. 3. §. *servitum autem de Originis Juris*, ed altri, ben distinguendo il sopraccennato *Alimari*, alla quali. 16. numero. 173.

E quando dal Contraenti si adopera alcun Perito, e per riconoscere le merci, che sono per negoziare, ancorché queste abbiano un viaglio occulto, che venga però manifestato dal Perito a' medesimi, non compete loro poi dopo il contratto veruna azione; e si torna a sbagliare, se non obstante quel silenzio ad essi ben noto, il compiacimento di contrattare *à l'aveu*, *et en secret*, *deux*, § 33. *Interdum*, *et alibi*, che allega il sopradetto *di. ciuier*, alla quest. 15. num. 795.

Da principi così indubitati appreso i nostri Produttori meno furba non può essere l'illusione, che non competa alcuna azione, o redditizia, o *Quanto* *valere* al Charbonnier di farsi celsture il prezzo, secondo il quale si è valutato il Zaffronato, e Semenza di esso ricevuta in aiuto del Divino, mentre provandosi da due Tebmonni concetti, che innanzi di concludere la permuta, debba fatto riconoscere le suddette Droge del Solario permissivo di quel Geneta, e che tal medicino già stato più volte accertato della mala qualità delle stesse, cioè che il Zaffronato era vecchio, e la Semenza polvere, o sia Crevellana, e che vi sarebbe molto da perdere secondo i prezzi da esso per innanzi calcolati, ad poter le medesime rifarsi in alcun modo in quella Città. Non vi rimane più do-

R. 2. 610

lovo più non fosse appieno informato della perfina condizione di detto Drogha, onde non possa più riprovare ciò, alla una volta: si piaccia, come ben disse al *Labor. Epist. 2.*

Prodeus omniis transsumi della sibi est fer.

Ma più oltre si fende la forza dall' ingenuo, se piuttosto in fatto le proceffe fatte disporre al trattato del Duomo in presenza del Solaro, che non farebbe d'una penuria, si non fosse il modo di desarsi di quel Monjo, accennando quella Drogha, allorché va lo conto, come si fuol deso, d' un sacco d' Olla *Summar. num. 10.*

Né inanzò tempo il Chamberier di considerare lo qualità del negozio, che intraprendeva, mentre dopo tante quelle informazioni tanto più giorni ad acquistare la penuria, e nell' istato suo di società comunitaria dalle Burze del Solaro li si di nuovo da quello posta in considerazione la mala qualità di detto Drogha, *Summar. num. 11.*

6. Né possono esser più legati, o conclusi in laquei di due Testimoni di villa, de quali uno depone un fatto proprio, che ad li solo e sufficiente a far pena *Inter De Laci ad Gravem. deff. 240. Alimod. deff. 24. num. 19. deff. 30. num. 101. lib. 3. R. par. 14. deff. 364. numer. 3. & fup. Burat. deff. 775. numer. 6.*

7. Si aggiunge ancora l'arbitrio che si anche solo in questa parte il Gravame del Duomo da avere dopo il contratto monteggiato il Chamberier, dimandato che sarebbe per tutto tempo di quel Testimonio, e Santissima, al che quelli rispose, Che *volito che se si faccia, il che dicesi la sua acquiescenza anche dopo il negozio; qual Testimonio, solo bene, ma bene informato, tanto alla precedenti prove, e deponendo il suo fatto proprio manca ogni credito Inter. de revoc. deff. 368. num. 4. par. 17. & 172. num. 3. & 169. num. 2. par. 16. revoc.*

Né fa forza in contrario il peso, che si afferma del Solaro, lo cui si distinguono i prezzi di detta Drogha. Merce che quello fu fatto dal medesimo innanzi di sconfermarlo a come all' ora vera adducito il Chamberier, che nelle Drogha non vi poteva essere prima più di lit. 200. secondo quei prezzi, seguita poi la rinegoziazione intera, che vi era molto da perdere foron de i prezzi calcolati, e che del meno prospererebbe il quale in quella Città, anche rispose il medesimo, *Non esset bene affermare che sempre guadagnava.*

E dopo di dettione si è il detto d' un solo Testimonio, che afferma esser li libro il libro del Solaro alla sue interrogazioni, che era conclusa d'una penuria, e che il Chamberier non poteva perdere nella Drogha, che l'ero 200. in prezzi: mentre quando ad l'ora vera, non era quelli obbligato a pubblicare a tutti le mala qualità della Drogha comprate dall' amico, bastando che si informasse precedentemente chi doveva contrattare, per non averla ingannato.

Oltre di che poca forza meriterebbe il suo detto per distruggere la certezza di due Testimoni concordati, uno de' quali è sufficiente a fonderlo.

Ma per dimostrare il gravame di detta sentenza in parte la sua parte, non deve trascurare, che quando si trattava ancora d' un altro, o mala qualità di detta Drogha non conosciuta dal Chamberier, onde potesse chiamarli giustamente ingannato, sarebbe necessariamente sempre ingenuo il rescindere la penuria solamente quanto alle festività Drogha, perchè non essendo esse aditate con prezzo diffuso, ma conclusivamente, ed in massa con altre Drogha, non può rescindersi la penuria in una parte, ma o deve star ferma, o rescindersi in tutto: Aggiungendosi per rendere maggiormente indubitato, la volontà de' Contrattanti, che senza tutta la circostanza, che concorrono a detta penuria, non avrebbero consentito, *Gemma. var. lib. 2. cap. 2. num. 49. & cap. 11. num. 14. Heron. lib. 2. cap. 10. par. 7. Glegg. 1. num. 149. & al num. 168. Pagan. rifolut. 3. numer. 207. Manf. de evoc. quest. 23. num. 39. Clericus. contrav. 89. n. 113. Sord. dec. 146. Grav. 109. 247. n. 26. & fup. Tufi. lib. 15. cap. 15. num. 626. Corp. ad Stat. Mediol. 149. 487. n. 2. e dopo molti altri, che si leggono distintamente il *Pandect. digest. 35. art. 6. del num. 36. per più seguita.**

Né si allega l'offerta fatta dal Chamberier al Duomo di ripagarli la sua Merce, o restituirli ciò che aveva avuto in contraccambio col suppiamento de' contratti.

Rispondendo in primo luogo, che non era ripreso né accettato per le ragioni addotte di sopra, e in oltre quando ancora l'accede voluta accettare non era un'offerta nuova, mentre il Chamberier non aveva più il Zuccher, e Coroni, che erano le migliori Mercanzie state in penuria, né il Duomo le poteva più accettare *re non integra*, quando aveva già venduto la Palla di Vindio, onde avendo tutti due i contratti disposti della così penuria, non era più luogo ad offrire un paneo, che bisognava restituire.

Con maggiore apparenza d' equità, a fondamento di giustizia: pare a prima vista, che detta offerta al Chamberier il secondo fondamento della penuria fosse essendovi altra dimandata, *ista penuria* onde debba rescindersi il contratto per le h. 4. C. de rescind. vendit. pure anche quello appoggio manca alla sostenuta sentenza, né può senza un giusto titolo di presunzione sostenerli.

E trascurando l'eterna che fanno non senza fondamento i Domini alla causa, legge 3. onde vengano che solo disponga a favore del venditore, ch'abbiamo da necessari vendi per minore, o viilissimo prezzo, a non da quello che venga spontaneamente acquistato, quale, o piuttosto meno, o finalmente comprato, non merita di essere favorato; interpretazione, che piace, oltre al *Consuet. apert. lib. 26. C. 18. al Galateo Amoreo Testam. sull' addit. alla dec. 147. del Padre sic. C. e ill' *Utrum. consuet. 3. dal num. 10. ed altri in allegati.**

Non voglio per me indagare che si fondi quell' 9. concordanza l'azione, che deve eccitare il doppio del giusto prezzo in modo, che il Chamberier abbia pagato tanti, ciò che valeva sol dieci, *Pand. par. 1. deff. 2. num. 4. de rescind. vendit. Fuch. contr. Jur. lib. 2. C. 16. quest. 114. quest. probabili. R. deff. 532. numer. 5. & fup. & deff. 710. numer. 3. par. 7. revoc. Bondon. collat. legal. 31. num. 27. Urcel. consuet. 3. numer. 35. a così comunemente offerenti alla Savoja, a Piemonte scritte il *Fabre nel suo Cod. lib. 3. tit. 27. deff. 3. Cretaxen. de h. abrog. lib. 1. tit. 18. l. 3. num. 4.**

Ed un vero se la l'azione si confessa sola secondo la valutazione del Zuccher, e Sentenza rimanda. *Pand. fol. 5. le libere*, quando il loro prezzo corrente doveva essere diecimila, o venti non ha d' Uopo d' altre considerazioni il Chamberier per scenderla a sua favore.

Ma sono fallaci quelle misure, essendo che non si dice desinare da una parte del contratto, o sia da un capo solo, a gamma di tobo, o meriti la lesione, ma da tutto al contrario, adducendo, che in una penuria, o venisse di più cosa, o di più generi, se capi di tante poco assoldere il contratto a prendere una Mercanzia ad un prezzo eccelsso per acquistare un' altra, e compensata col maggior prezzo, che movevano in una parte, quell' eccelsso, che pagano dall' altra, questa il famoso *conf. 117. del Sord. 11. 13. per più seguita*, il che confermato *Inter. de revoc. 155. num. 7. ed ancora per ragione che il contratto è di un solo, a individuo, ed può fondersi in parti, non avendo i contrattanti considerato nella penuria solo quella due Drogha, ma tutti li altri capi di Mercanzia, che reciprocamente danno, a riceverla, a compensando l'una, a il danno che poteva esserli in una parte con supplito dall' altra, hanno bianciato il contratto, ed diversamente avrebbero contrattato. Come si protestò il Duomo, che si accomodava a far quella penuria a mezzo solo di alcuni due Drogha di pessima qualità, si quei alcuni 46. li. de solut. leg. cum sciendum 42. li. de adit. edit. leg. fonsi par. 79. de contrahend. empt. Sord. al detto quest. 217. num. 1. & deff. 33. numer. 4. Salsad. 10. l'alt. 17. par. 1. & fup. 36. numer. 12. e diffusamente professiva nella par. 2. cap. 6. num. 21. & fup. Urcel. alla consuet. 3. num. 16.*

Onde perchè sia luogo di rescindere per capo di 13. lesione altra dimandata non vuol contrattante contravvenire al suo, ed in tutte le sue parti, e quando anche

anche in una parte si scorga non essere lesione, quella può essere compensata, o diminuita dell' altre, o almeno esserlo considerata in tutto il contratto, non importa non lesione, che sia al contrario, che possa dirsi oltre le metà del giusto prezzo di tutto il contratto, il che richiedesi continuamente perchè sia luogo a rescindere, e con questa norma misurato continuamente le lesioni i nostri professori, fra quali *Ricci, Celloli, 3191. Sahrl, verh. lsg. num. 1. Cyriac. contr. 87. num. 3. & seg. & contr. 170. num. 2. & 473. num. 43. Carl. contr. 176. numer. 7. part. 2. Adami di resit. 498. 102. num. 6. Ciceri. dec. 370. num. 2. Porat. dec. 338. numer. 6. e più di tutti diffusamente l'Uccol. alla cons. 3. dal num. 15. per più seguenti, quale di num. 17. prova, che ciò deve considerarsi anche nel foro di coscienza coll' autorità di Conrad. de contrah. null. 5. quod 89. num. 2. Corral. 3. & quod. 90. & 91. legittimo dalle Rota dopo il Zach. de oblig. Comm. dec. 166. num. 21. ed altri da esso lungamente addotti, i quali aggiungo il Caporali. resit. 36. c. 9. numer. 44. Confess. ad Stat. urb. ann. 46. num. 659. 170. Alra. ad Capr. Lati. cons. 144. num. 13. Palerm. de trans. sect. 66. 6. quod. 2. numer. 61. e con lungo seguito di autorità, che allega l'Altimar. de contrah. part. 4. rub. 2. sect. 1. quod. 37. num. 44.*

Onde valutando il Charbonier, e Semolana evvati dal Charbonier a fol. 5. la libbra, come li stimano Periti, e confrontando questo prezzo con il regolare, che sogliono valere queste Merci, di cui nella suddetta lesione vi sarebbe non lesione di lit. 1246. quale rispetto a tutto il contratto che ascendi a lit. 9879. 10. non può dirsi lesione enorme, né *ultra modum*, così che, quando anche dette Droghe valessero meno, non vi può mai capire la suddetta lesione.

- 33 Ma forse non male il conto il Charbonier, se il danno, che riceve in dette Droghe, non vuole compensare l'utile, che si risulta nell'altre parti del contratto, e quello compensare, come possiede il Card. dec. 155. num. 3. Sahrl. in summa 9. *affirmat. num. 4. Pauli, differt. 55. art. 6. num. 43.* e doverono i SS. Giudici aver riguardo che i Compi in Suola, che nel conto si additano al Divino lit. 18. non valevano che lit. 22. 10. il tubbio, come depositono i Periti, che per ordine dell'istesso Magistrato li riconoscevan sì a qualche onestamente credere, come insegna il Paduci. alla dec. differt. 4. art. 55. 88. c. 2. con il concordam., e non avendo dalla loro Relazione reclamato le parti, non possono più impugnare. *Rot. in res. dec. 355. num. 2. part. 24. & dec. 258. num. 3. part. 15. & ad annotat. C. de Luc. de Test. dec. 33. num. 11.*

E che le cinque Pelli di Vitello, Capre, e Breco, se li fossero vendute a contanti, non valevano il prezzo, che le pagò il Divino, perchè l'istess *seix* che produce la parte avversa, benchè niente provino, essano però il prezzo del Vitello a lit. 18. con fidarsi, e con una non poca dilazione al pagamento, il che molto rileva per accrescere il prezzo delle Mercanzie. *Sommari. num. 14. co.*

- 34 Oltre che parlano di vendita a tempo, ove si può stabilirsi un prezzo maggiore, che un non vendita generale. *De Luc. de regal. diff. 217. numer. 3. Rot. p. 3. Zaff. de legit. precess. dec. 44. num. 4.*
- 35 Conviene intener ancora il vantaggio, che ha il Charbonier nella quantità rilevante di danno, che prende per conto di dette permuta, vendendo in qualche forma a spacciare più della metà delle Merci a pronto contante, ciò che molto si considera fra Negozianti per diminuire il prezzo. *Tylke alleg. 66. num. 2. 16. Amat. resol. 90. numer. 24. Adami. de fidei. cap. 41. 76. numer. 2. e con lunga serie d' altri l'Altimar. ultimamente citato numer. 46. e particolarmente l'Allegato Cardin. de Luc. de regal. diff. 30. numer. 7.*

Quasi concorrente, ed altre, che si possono rilevare, ridurranno tutto all'uguaglianza il contratto, quando non si vogliono valutare queste due Droghe come fossero d'ottima qualità, quando consta ad evidenza, che per tali non sono state contrattate. La negoziazione del Solario, è la lunga resuscita del Charbonier in concludere le permuta, entra le molte qualità di esse, le proposte del Divino di far qualche cosa di Commercio. *Te m. 6.*

Ho contratto per evitare quelle rancide Droghe, danno a bastanza a dovere di quale inferiore, e possima qualità soffice le mandare in concreto de' contrattanti, che le negoziavano.

Né derti aver riguardo alle valutazioni, che si fe nel conto d'un rubbo di Zaffrono mancante, essendo ciò fatto per facilitare il contratto, ed uguagliare la forma di conto, e si vide manifestamente, che secondo quel ragguaglio non si valutava de' contrattanti il rubbo, mentre non si fece nel conto alcun prezzo a dette Droghe, ma si danno in massa con altre d'ottima condizione, ed era non s' mediocrità l'infiorare qualche di esse, che non potevano esser tali, sol che per un prezzo di gran lunga inferiore, come constava tutto il contesto del fatto, né deve ricorrersi al congettura, quando vi è l'evidenza in contrario.

Da tutte queste considerazioni esclusi la temerarietà, il perché, le realmente vi fosse, non sarebbe facile, avuto riguardo a tutto il contratto, che potesse darsi altra domanda più giusta, e bastare a rescindere, come ancora per ragione, che non soffisse in effetto, quando valutandosi le Droghe di quella qualità inferiore, per cui sono state contrattate, si ponga in Bilancio il danno da queste con il vantaggio avuto nell'altre Merci, né si pretendi con una impropria, e incoerente divisione, che l'utile della permuta vada tutto a favore del Charbonier, ed il danno il carico del Divino.

Finalmente non posso passare senza sfiorare un maggiore errore della valutazione di dette Droghe, che si fa nella stessa sentenza, mentre valutandosi conforme un'altra copia del Solario, vengono affermate con le restanti Droghe il valore più lire cento quando di quel prezzo, che per tutte si era stabilito da' contrattanti in modo che il Divino, il quale secondo il suo conto era consegnato al Charbonier tutte le Droghe per lit. 3846. si avrebbe potuto per la risoluzione del contratto secondo l'istimazione del Solario viene a restituirsi lit. 3960. e così lit. 224. di più di quello, che esso le ha vendute.

Hare ed Consulato Di Francesco Maria Cossi, cuius inter alios non minus perspicacia ingenui, & nunc in Curia Januensi. cum nomina Advocati.

ARGUMENTUM.

Late agitur de materia mandati, & administrationis.

S U M M A R I U M.

- 1 *Restitio, sine debito facta a Procuratore, aliquo excepto, vel obnoxio, non est gratuita, sed inter contrahentes interius, & correspondens enumeratur.*
- 2 *Per administratorem gesta, & à principio ordinata in utilitatem Domini, de jure valida sunt, licet postea per accidentia fortiter non fortiter essent.*
- 3 *Quilibet Procurator, seu administrator, licet non habeat sufficientem mandatum, non valet pro Domino quicunque contrahat eadem utiliter, & proficue.*
- 4 *Et hoc magis procedit in legalibus administratibus, quia de jure habent administrationem cum libertate num. 4.*
- 5 *Administratores cum libertate habent facultatem alienandi, contrahendi, acquirendi, & obligandi.*
- 6 *Et similiter omnia facere valere, quae principaliter agere possent, licet speciale mandatum exigerent num. 7.*
- 7 *Vel ea omnia, quae habent, ac pudent vir agere ad conservandum negotium suum num. 8.*
- 8 *Procurator potest etiam habere pro suo Principali, quatenus in eo aliquo referatur utilitas.*
- 9 *Procurator si contrariat cum persona, quae de tempore contra alios erat soluta, licet postmodum contrarium suum ipsa decesserit, ad nihil illi tenetur erga Dominum.*
- 10 *Utilitas attenditur solum de tempore contrahendi, R. 9. licet*

libet iuxta contrarius subsequatur effectus, & non. 37.

Quod procedit etiam in contraria haberi tractum successione non. 12.

13. Perda Gubernio, & maneggio iudicium administrationem fuisse concessam, & non. 14.

15. Mandatum debet iuxta ad actum ad expressum, si aliter verba mandati aliter fuerint interpretata.

16. Mandatum debet semper eodem modo intelligi, ne dicitur obliuisci, quod auctoritas Mandatarii modo administratur, modo denegatur ad libitum mandantis ut principis eorum, qui bene fide contraxerunt.

17. Ad satisfaciendum alium. gessum à Procuratore sufficit, quod mandatum alium per valat interpretatum ad servum alius gessu, licet verbum non fiat, aut riter non ita p. gesserat.

18. Aliter Procurator, seu administrator, quando ille ipse summa prohibita, & subditas, presumitur gessu fuisse ad mandatum actum, si non contrarietur, & procedenti placuit per Principalem, & non. 21.

Quod eo magis procedit, si administrator erat de corpore, & familia eius Principis numero 19.

Et ratio est, quia in personis qualificatis nonquam personis debet iuxta mandati, numero 20.

22. Mandatum interpretari debet ad observationem inde subsequens.

Licit intelligitur flicum ad observantiam esse de parte illius verum non. 26.

23. Observantia in re dubia, si in falso, siue in parte maxime ipse attendenda, & non. 29.

Etiam à verborum proprietate recedi debet numero. 24.

27. Rex, vel Princeps, quem alium, melius semper est interpretari.

28. Censura super obligatione personalis censuratur non potest.

29. Libentius, siue remissio gratis à Procuratore minime fieri potest.

30. Valor, et status bonorum heredi autem spatio non presumunt immutari.

31. Fundus censura semper presumitur capax ad satisfactionem actus censuræ super re vendita.

Quod procedit, etiam quando censuratus fuerit rebus super dubio p. datus, & presumendum super personam fuisse alie de personam censuræ restituta non. 32.

33. Quia contra prohibitionem legum, vel Statuti, necesse est, dicitur ad alia in dubio.

34. Censura presumitur dolosa, si falsa decepta.

35. Utilitas in contrahendis moris debet ex toto remitti, licet inde contrarium, daturum, ac re-sequatur.

36. Pretium, seu damnum, si est valde emensum, vel dependens à futuro evenitu, nullatenus ipse in iura considerabitur, & non. 39.

38. Censura non in augetur, si fundus censuræ per incensum, & negligenter illius impigeris in fructibus, licet in eam reddiderit.

40. Utilitas semper est ad alia in personis respicienda, quoniam sunt aliaque bona maiora iura, & emolumenta incerti, et evitanda habere.

41. Utilitatem in iura debet semper ad alia in dubio presumi debet.

Proferunt quando contrarius fuit gressu à Procuratore, vel administratoribus qualificatis, ut alia dici deberent in culpa.

Juxta Censuram.

DISCURSUS LXXX.

Contentendibus usque de anno 1644. Illustriss. DD. Gubernatores Illustriss. Familiae de Austria, Seniores ipsorum, nec non majores namque Malesco defensionem q. M. Jo. Joseph de Austria q. Cerni administrationibus nullipos infusus à q. M. Philippo de Austria nomen eorum Procuratoris Prædium Pellicone tunc à MM. Fructibus Palatensis illius, ac hereditibus q. M. Jo. Joseph

palatensis emptionis ejusdem Prædii fuisse adhuc affectum ostendere quidem censuræ super eo venditi, ac ipsorum per q. eum M. Fructibus Palatensis ad favorem ad eorum MM. Administratores, in iura non potest quodammodo jam allegatio q. nunc M. Anton Beuilius I. C. eorum Advocati, qui aliter quos censuræ ipsius demandat cens. 33. in quo videntur ipse profectum fuisse liberationem Prædii proinde ad ostendere illa censuræ, factam de anno 1617. die 6. Novembris à dñis MM. Administratores, fuisse nullam et delectu eorum potestatem.

Venit cum dicta juris allegatio valde infirmè fuerit impugnata per dños MM. Fructes de Palatensis, nihil in iudicio dñis MM. Administratores tunc per sex annos fere protrahere obocere valuerunt, quare demum per expensum alium defensionem hactenus præstatam incomprehensibilem fuisse, tacerent à iure, quia usque in præsentem diem per annos 43. supra remanet.

Nunc vero post longos cunctos eadem cum videretur excludere contentum, quod ad malum per ex adverso foret agendum cunctatur evadere, oportuerunt, ac necessarium dunt M. Jo. Burgholmum Pastorem medietatis, & legumum possessor dñi Prædii, contra dicta allegationem equivoque descendendo, à pretensio ostendere censuræ illud vindicare.

Præcipuum etiam dictæ allegationis motivum in eo consistit, quod nempe dñis MM. Administratores non potuerunt dictum censuram restitungere super aliis bonis, seu tamen sit in jurisdictione Gavi, vocatus la Pallavicini, & Prædium Pellicone emptionem, in scripta à q. M. Jo. Burgholmum Pastorem ad illam ostendere libetum diminueret, quia non esset facultate Administrationem etiam habentibus libentem Administrationem, per huiusmodi aliter præferentem potius speciem dilapidationis, vel gravium denegationis, vel incognitionis, damnum adeo nocibile iure principalibus inferre, per ea, que loco citato, pluribus ad causam desuper cognoscitur obvia, ac evulgata iura conclusionibus, conclusionibus iura motum antiquorum scriptorum dictis M. Beuiliis, quoque vel doctissimum, in dicta ejus allegatione per dñis MM. Administratores edita.

At cum ea longe distaret à causa nostra, ubi non agitur de aliqua dilapidatione, vel gravium remissione, seu donatione, sed de contraria illius evocque obligatione, vel correptione, quia remissio, siue liberatio onera legitima non fuerit ex metu, & gravia sacratitate dictorum MM. Administratores, sed ob causam, nempe ob defectum iurisdictionis per M. Nicolaum Pallavicinum loco dictæ liberationis ad favorem eorumdem MM. Administratores, et tandem per Bar. Jof. & alios scribentes in l. contra h. fin. ff. de p. d. Tract. censuræ. l. 1. censuræ. 201. num. 27. A. Ignorant, de dec. reg. part. 1. p. d. l. 1. num. 41. & Jo. Jo. & grati d. 1. num. 31. R. dec. 92. num. 17. part. 10. eorum, & latissime, ac per ceteros melius summi Canon. alleg. 36. num. 20. cum pluribus seq. facillime totum totum prædicta allegatio assumptum.

Quomobrem prædicta ratio debet ad sua terminum, an nempe huius fuerit dictis MM. Administratores iniquitudo contrarium agere cum dicto M. Nicolaio Pallavicino, & pro veritate consilii, affirmativè respondere ex pluribus illius doctrinæ.

Et Porro, quia contrarius debet ad magnum vertebat utilitatem dicti Principis, nam pro liberatione dicti Prædii datus fuit in fideiorem M. Fructibus Seria, vii undecunque divisioni assensum, qui se, & contra bona sua obligavit pro continua solutione, & satisfactione dicti annui censuræ, & sic loco unius Prædii vii ap. annuus lib. 400. continet respondere, obligata, ac hypothecata fuerunt omnia bona, & reliqua Patrimonium dicti M. Fructibus Seria fideiorem locupletissimi, ac dum pro dicta annua responsione lib. 400. ejus tunc erat capax dictum Prædium, sed pro integra responsione totum censuræ.

Quapropter enim Administrationes præstiterit aliquid gressu, quod verum, vel ordinatur in utilitatem sui Principis, aliud contra eum attendendum, & valde dunt illi, licet postea per accidentis speciem non fortitur effectum, per totum expressum in l. sed ad alia §. 1. & in Brumman l. p. d. 12. in fin. l. fine 22. l. p. d.

recedatur. *Palm. nq. della alleg. 100. num. 46. & sup. Rat. decif. 39. num. 13. part. 10. & decif. 300. num. 21. part. 12. & dec. 5. num. 17. part. 14. de no interm. mandati de Luc. dicta difp. 24. num. 4. de conf. quod etiam habetur locum, vel dubitatur casus in fallo, vel in jure, dicit *Rat. verus Sraphini. decif. 1410. num. 15. & Rat. dec. 276. num. 13. part. 11. res. lre. etiam diceretur, quod interfectus*
 25 *datus verus mandati esset malus, & de jure minus verus, cum observantia interpretativa etiam in hoc casu attendatur. Rat. decif. 340. num. 11. part. 13. res.**

Agnoſcendo vim, ac veritatem perſuſarum conſiliorum exadverſo lentem totum fe addit in decimanda eorum applicatoe, que verè, in locum habeant, præſupponebatur ſemper videtur aliqua utilitas in contractu.

Ad averendam igitur hanc utilitatem in caſu noſtro, primò negare ipſe inquit, quod emanaret bona, ſive teneta *della Pallavicini* ſua in juſtificatione Gavi, non client ſufficientia ad reſponſionem dicti annui cenſus, propterea conſtare ipſe aſſertor ex confeſſione facta tunc per MM. Fideiſcomiſſarios, quam per dictum M. Nicolaum Pallavicinum reſultante ex eodem Inſtrumento venditionis die 13. Januarii 1613, in quo facta præd. narratione continetur dicti cenſus ſuper dicto Prædio Pellenti, ac aliis bonis Gavi, funditus hanc verba conſiderantes bona prædicta eſſe aliena, & ſubſidia cenſus, de quo ſupra, & ſubſidia, qui ex dictis bonis percipiuntur, non afferant ad ſummam dictarum lib. 1800. que ſumma bona iſta ſunt gravata, & ſic ex liquidandi inſufficientia demonſtrare lucendi non adhiberi in contractis cum uſitatis, que pro parte dicti M. Pallavici magnificatur ex ſubſiſſione adeo illicita præſerta per dictum M. Nicolaum Pallavicinum, remanentibus adhuc dictis bonis Gavi capacibus ad ſolutionem dicti annui cenſus.

Secundo, quia longe utilis ſemper videtur habere obnoxia, & obligata duo Prædia, quam unum tantum, nempe proſectum exactionis finium, quam pro majore cautela ſuſtinet cenſus ex eo, quia, ſi unum ex Prædiis deſiceret, vel inſufficienter reſideret, cenſus ſuper alio ſufficere poterat.

Neque aſſumpſit ſolutores eſt conſideranda, quia parum elevat ad utilitatem negotii, vel ſaltem non potuit tantam utilitatem, quam habere duo Prædia obligata, quia cautius ſemper eſt pignori incumbere, quam additioni l. *plus cauteus* 25. ubi *Donat. & Capozucchi de regulis juris*, & quod habenti pignori non eſt opus querere ſolutores inter idem *Donat. in l. ſubſidia* 73. num. 1. *ſ. ad. lib. 1.* nimirum quod ſi ſolus Prædiſ cenſus deſiciant, nec ſunt ſibi pro ſubſidio cenſus ſolvendis, obligatio ſolutores reſolvitur ſolventis, & inſufficit, cum cenſus ſuper obligatione perſonalis conſtitutus ſolventi non valeat, ex traditis

per *Cont. de conf. quæſt. 77. num. 6. & ſeq.*
 Ceterum dicta liberatio fuit amplexoria, & ex cauſa donationis tantum facta, cum ex emanaverit inſtitui, & contemplatione dicti M. Nicolai Pallavicini debitori, in ei rei gratia fieret, ut cenſus ex Inſtrumento dictæ liberationis, ibi capiente ex tunc obſervantia prius per dictum M. Nicolaum prædictum ex ſupra per eum obligatus reſponſionem ſuſtineret M. Nicolai morem gerere, ideoque liberaretur, & liberaret, quod ſunt ad eſſentiam liberationis, nullitatem, ſecundum præſ. notabilem in l. *proſpect* 12. in verb. *ambrosius C. de tranſact. & de Caſtrej. ſub num. 3. verſ. in Tertia, ibi, ambrosius, & Salicet. ſub num. 6. verſ. quia remiſſio non eſt ambrosius*

Verum hæc omnia in contrarietatem adducta noſtrum habent in jura, nec in ſacra ſubſistentiam, quia dicta conſilio MM. Exceptorum q. M. Franciſci Pallavicini (cenſus quod ex quibus releve, uſque facta licet diverſas partes) falſa omnino deſignat ex Inſtrumento venditionis dicti cenſus vinctu præſertim ad ea celebrati, in quo clare conſtat dicta bona fuiſſe longe ultra ſufficientia ad ſolutionem dicti annui cenſus ibi ſufficientia pro dicto annuo cenſu, & longe ultra.

Quod vit fieri valeat ſuper diverſitate temporis, quo emanavit ſecunda conſeſſio, nam ut tunc brevis

temporis ſpatio præſentis non debet imitari bonorum ſtatus, neque eorum vici, *Rat. dec. 249. num. 8. part. 13. Rat. poſt. Atel. obſervat. decif. 106. num. 6. de Luc. de imp. difp. 16. num. 10. & decif. 33. num. 7. Lader. decif. 533. num. 5. & 13. & Rat. etiam Cavali. decif. 358. num. 4. & decif. 22. num. 4. part. 10. res.*

Eoque magis, quia poſtmodum de anno 1617. quo ſecceſſio liberatio dicti Prædi Pellentiſ, apparuit etiam, quod ſola omnia *della Pallavicini*, attente præcipue præcedenti reſolutione dicti cenſus ad quatuor tantum pro ſingulo ſeculo, & de anno, erat inſufficientis pro ſolutione dicti annui cenſus, ut ex confeſſione, tam dicti M. Nicolai Pallavicini, quam dictorum M. Adminiſtratorum reſultante ex dicto Inſtrumento liberationis bene aſſertur, quod magis deſubſtituit præcedenti conſeſſione convinci.

Hæc etiam addi poſſet, quod fundus cenſus ſemper præſumitur capax ad ſolvendum annuos cenſus, nili per ſpectum, & conſiderationem prohibitionis contrarium doceatur, *Rat. poſt. Card. de Luc. de uſur. de eſt. 13. num. 3. & decif. 548. num. 13. part. 18. tom. 2.* quod etiam procedi in caſu, quo cenſus ab initio conſtitutus in dictis Prædiis reſtringitur poſtmodum ſuper uno, cum eadem capacitas præſumptio non ceſſet pro eo fundo, ad quem cenſus fuit poſtea reſtriſtus, *Rat. dec. 29. num. 4. part. 3. res. & dec. 47. num. 3. 4. 5. poſt. Card. de Luc. de uſur. & decif. 548. num. 9. part. 18. tom. 3. res. & decif. 373. num. 19. part. 9. res.*

Postmodum patet obſervandum eſt, quod venditio dictæ Tenacæ facta die 2. mæc M. Nicolai Pallavicini aſſertor ex dictis circumſtantiis q. M. Franciſci Pallavicini contra expreſſam prohibitionem Statuti noſtri *Di re venditio in callegia 5. immobilis*, & alterius Statuti *de rebus fidei commiſſaria non emolendi* Quamobrem ſicuti ex præſentibus doleſcit, ac fraudulentè geſta, nam qui mercator contra jura cenſetur in dolo, & vulgata *regul. in cap. qui cenſetur per de reſcript. in ſine*, & ibi *R. P. Nid. præſcriptum num. 11.* ubi loquens de contrahentibus contra prohibitionem Statuti *Attenech. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 3. num. 76. & lib. 3. præſumpt. 130. num. 53.* in quoque dicta conſilio in eodem venditionis Inſtrumento emiſſa præſentibus doleſcit, neque inſita fraude, præcipue cum ex falſa deſerunt *Attenech. de præſumpt. dicti. præſumpt. 3. num. 53.*

Quo videt ad ea, que ſecundo loco opponuntur, reſpondetur non eſſe verum, quod unus erat habere duo Prædia obligata pro ſolutione exactionis fraudum cenſus, quia ſemper majore facilitas, & minus incommodum expenſur in exigendis cenſibus à ſufficiente locupletiffimo, quam à fructibus Prædiorum, qui exigunt majorem laborem, incommodum, & calumiam, ultra periculum loquæ, ſeu negligentie colorum, grandinis, ſterilitatis annorum, vel conjuncturæ alienius informis, quod naturaliter, & nimis frequenter accidere ſolet, præterquamquod non eſt verum, quod in caſu noſtro per liberationem dicti Prædi Pellentiſ ceſſaret hæc exactionis facilitas, utrumque imaginetur exadverſo, quia emanabatur alia bona Gavi, ſuper quibus Cenſus reſtrictus fuit, capacia ad ſolutionem dicti annui cenſus, in ſupra obſervat. demonſtratur falſum.

Propterea etiam collata aliud morum majore conſiderat ex eo, quod ſolus ad incumbere rei, quam perſona, quia cum in caſu noſtro ſufficienter nemini ſe perſonaliter, ſed reſtuer omnia bona ſua ſub hypotheca obligaverat, inapplicabile porſus videtur illud juris ætæ, quod tantum procedit in cauſis actionis reali cum actione necet perſonalis. ſecus verò, quando actio perſonalis ſubſtituitur cum alii adverbis realiſ, quoniam majorem cautelam dicti MM. Adminiſtratores fecerunt aſſertori, que pro uno fundi omnia bona dicti M. Fideiſcomiſſarii fuerant ſubſignata, contra que jura numerum bonorum expenſari poterant rei actiones reales.

Ceterum etiam addiſſio, quod majore cautela, & facilitas exactionis addit, quod omnino falſum eſt, amorem reſpectum eſt ad utilitatem longe majorem, que ex obnoxietate et obligatione prædiſ ſufficientis, qui loco dicti Prædi Pellentiſ vix apta reſpondere an-

non illi. 200. se obliuiscatur cum generale hypotheca
 35 omnino bonorum ad solutionem integri censui ad-
 iungatur. 10. 100. Ceterum, nullius nam in contra-
 ctibus debet considerari ex toto completum bene inde
 conuentionum inter partes, quod si adunum in aliqua
 parte, in alio aliquid longe magis ex parte compen-
 sationem, contractus adunum tenentur adunum, & de si
 mutuo transiens ponderat, *Res. Rom. de off. 374. nu-
 mer. 24. part. 12. reuocet. et per in Taurini, perma-
 nentia, ibi latet de materia.*

Minusque haberi debet in consideratione periculum
 eundem consistit, quod tempore autem liberationis di-
 ctu Praed. Pilius, si bona sua perierit, in totum
 temeretur censui cunctis.

36 Primum, quia cum huiusmodi periculum esset adeo
 remotum, & magis ab evensu operum incerto depen-
 dens, & non nisi ab natura, ut sit dictum, minuscu-
 lum, contingibile, prout per singula aliquid adunum. De
 quibus non parum, in nulla consideratione illud ha-
 bendum est, periculum quando obesse poterit ad pos-
 sibilem redemptionem dicti censui, quod siue sit in
 personis distinctis accipere solet per ea, quae tradunt
*Sarda de alien. su. 2. quod. 23. numer. 9. 10. & al. p. 4. quod. 48. numer. 21. & per Card. de Luc. de emptio-
 re. de off. 49. in fin. et in supplem. ad ill. de donat. de off. 11. numer. 3. de in. 12. & 13. & melius Res. de off. 163. numer. 45. 46. & 47. part. 12. numer. 1. 2.*

37 Iam quomodo illius debet solui iuxta de
 tempore contractus, utrum probabilitate posse si po-
 tui haberi ad lucrum, quam ut dixerunt *Res. Rom. de off. 41. numer. 22. per Card. de Luc. de Don. & al. de Donat. inter cetera, ut in casu nostro inspecto
 tempore contractus illa evidenter appareat, namque bona
 Garii non essent tunc aliam penam solvenda
 periculo, ut experientia eorum rationem comproba-
 ret, contra dictu liberationis dicti Praed. Pilius, et
 curat si penam probabilitate habere ad lucrum,
 quam ad damnum, qui pro liberatione dicti Praed.
 Pilius tunc assumitur obligatus distinctus, nam
 cum personam actionis obligat, sed etiam cum
 generali obligatione bonorum, non ad solutionem
 tantum remaneat suorum, quia percipi potuerit
 ex fundo dicto, sed ad solutionem integri totius
 censui.*

Ad hoc etiam, quod contrarius casus evenire po-
 terat, quod scilicet fundus liberatus ita temporis
 perierit, quo casu obsequi illa compensationis magis re-
 sponderet valde ad lucrum distinctum MM Admini-
 strationem, quia pro dicto fundo licet capax rem-
 pum ad annum respectu bonum lib. 400. dicitur, ha-
 buisse non casu illa bona Garii dictum solvendo-
 nem, quiaque bona obligata ad totum censum sol-
 vendum, eademque periculis solvendi censui, si alius
 morque datur casus, quod tempore tot fuisse ac-
 comodat fuisse, quorum solui si fieri debet in fun-
 dis censui, totum ex parte, vel in totum censui

38 Quiaque sequitur, item etiam in casu, quo omnia
 bona censui solvenda ut malum aliter incurreat,
 vel negligentiam, ut plurimum contingibilem, vel ali-
 quod casu, siue in totum, vel magna ex parte
 redderetur inutiliter, quo casu veniat et censui
 non periculis, *Res. de off. 34. numer. 3. & de off. 35. nu-
 mer. 8. & 9. ad Card. de Luc. de off. 41. de off. 41. numer. 101. numer. 9. & 10. etiamque verbi
 huiusmodi sit inutiliter nisi cum magno incommo-
 do, ad impendendum in possessionem suam bona censui re-
 ducuntur, non minus inter totos censui casu pos-
 set obsequi alio incommodo, & labori dicto solvendo-
 nem, & interius autem praesentem censui, sed etiam
 omnes, qui sunt isti censui, aliquid ad quod pro
 dequibus aliqua remanere solui in bonis censui,
 qui casu pro rata solvendo consequi censui ex-
 tingueret.*

Considerandum itaque hoc, & talibus videtur mo-
 mentis, in nullo omnino evenire posse, si in aliquo
 casu temporis, & inter eventuali, & incerto al-
 quod damnum incurret dictu Administrationem; Iam
 sequitur quando remanet, ut dictu, ex alio utilitate
 39 sequitur, nullumque potestatis iuris affectum, praecipue
 quando non est censui incurrendum, sed dependet om-
 nino a sensu eorum, ut illa auctoritates supracita-

tas docent, *Res. per Aff. off. de off. 113. numer. 6. & de off. 374. numer. 14. part. 17. Res. etiam Doctor. de off. 915. numer. 11. 12. ubi etiam dicit, quod sufficit
 fuisse consideratum equalitatem ab initio, nec attendi-
 tur inequality postmodum ex aliquo casu facere 18. 40
 quin iam alius semper est aliquid casu in gratiam
 recipere, quam si subire periculo aliquid damni
 iurari, ac eventuali, licet illud grave esset, & tra-
 dictu per Res. de off. 163. numer. 46. 47. part. 12. numer. 3.
 de melius per de off. 34. numer. 38. & per. per. Confessio.
 ad Rem art.*

Denique in dicto, ac ex tanto tempore cursu sim-
 41 per praesum debet contrarium in contractu interfuisse,
 ut illi censui, ut restitueret, *Card. de Luc. de off. 41. numer. 4. de alienat. & ad. ad. de alienat. de off. 43. numer. 7. Res. etiam Praed. de off. 392. numer. 10. 42
 possunt cum agitur de Administrationem ad qua-
 litatem, per quos praesum fuisse praesumit ad tan-
 tum, quod pro hoc remaneat praesum, ac restitui ge-
 nera debent, ut istud dicendum in casu Aff. de off. 3. sub numer. 27. verbi quiaque considerat Aff. de off. 36. numer. 112.*

Ex his cumque patet responsio ad objectionem, quod li-
 beratio dicti Praed. Pilius fuisse improprie facta in
 gratiam tantum M. Nicolai Pallavicini, non illud
 procederet, si ex liberatione dicti Praed. M. Admini-
 strationem quid utilitatem fuisse consequatur, ex quo
 fecisset ex mora, & gratia liberalitate in gratiam
 tantum dicti M. Nicolai, prout in illi tenentur lo-
 quere *Giles. & alia Doctorum in contrarium allegant.*

Cum itaque ex his rebus sit omnia, quae in
 contractum addiderunt per D. Amiel, etiamque ser-
 ventem, potest profecto, omnia pro nunc articulo pro-
 pterea oportuerit loco, si opus fuisse, arguere,
 sperat plena & potius Rei absolutio, nisi veniat uti-
 rum agere, ut restitui, per MM. Administrationem
 deinde a illi, & causa prout eorum iudicium mo-
 rent recedat, ne tempore veniant dictu M. Pa-
 flosum impolitum iudicium efficiant.

ARGUMENTUM.

An ad electionem ministri aliusque societatis,
 vel Appellatus concurrendum debeat omnes so-
 ci, vel Appellatus, ut sufficiens consensus
 maioris totam partem.

S U M M A R I U M.

1 Aff. vel quodvisque negotium, quod omnia parti-
 culariter iactis fieri debet ab omnibus, quod
 prout praesentibus inter, & non solum con-
 sensus maioris partis, & non 3. 4. 6.

Et hoc procedit, licet aliqui essent absentis, quod
 non 4.

Secus, si ad hoc sit univocum & non sit singu-
 lare, namque tantum membra singula relati-
 va, vel univocum negotium flectere, nam-
 que 5.

4 In re communis nullus est conditio prohibendi, &
 non 7.

8 Similiter debet ad officium remitti sine aliquo spe-
 ciali non possit.

Prout si fieri confirmatur a superioribus non
 non 10.

Et de ratione non 11.

9 Similiter approbatur repudium amplius non possit.

12 Mensura illius autem remanere ab aliquo
 casum, ex potest. debet.

Notat per Aff. remanere pro eligendo magis idem
 non 13.

14 Interpellatio, vel monitio procedere debet, ut al-
 qui illius propter imperfectionem in panem
 privationem potuerit debet.

Et hoc procedit in quocumque casu, quo per
 legem, aut Statutum la penam diceretur, non-
 non 15.

16 Legem, vel Decretum potest quorundam in panem
 violare non possit.

17 Adducitur novelle consuetudo ad praesentem
 ignorantiam Discreti pariter in contrarietate,
 ad A

19. *Ad paria causari debet, qui terra brevis tempore adimplet id, quod prius adimplendum erat.*
Et ad hunc effectum per brevis tempore habemus quatuor, quinqué, aut decem dies non 19.
20. *Adora la parolatus semper purgari permittitur.*
21. *Cetera la munitur contra legem impedimentum.*
22. *Legimus impedire non curis tempore, praesentia ad effectum mandati peram privationis officii.*
*Et si magis, si impedimentum proveniat a Ter-
 tis desideratis privationem officii in stellis, et
 illud consuevit videri Tertis non 23.*
23. *Amplius, utemur in istis impedimentum a di-
 tis Tertis procedens non esset de iure legiti-
 mum, sed capax ad causandum impedimentum,
 numer. 24.*
24. *Statutum, sic Lex habere aliquid fieri, non obli-
 gat eos, qui illud facere non volunt.*
25. *Non dicitur nulli, qui non potest velle.*
27. *Tempus concessum ad aliquid faciendum respectu
 dictae causae, vel alius, non tenet, nisi a
 die dictae causae, vel alius permissa.*
28. *Statuti, vel Legi, ut veris diffinitio, omni
 alius quidam verificari debent.*
29. *Electio facta contra impetum vocatus.*
30. *Si Minister electus legimus si impeditur ad rem-
 cendum manus suam, debet in ipsa locum alius
 fabricari assignari ille impedimentum fuerit solu-
 ta, & non 31.*

Janen. Electio: Admissi.

DISCURSUS LXXXI.

Magistrum Petrus Justinianus, & N. N. Jo. Ba-
 ptila, & Francis Mastrus fratres emptores Ga-
 bellae fiverni, vigore potestatis in Instrumento
 hujus venditionis, elegerunt in eisdem fiverni N.
 Jo. Andream Varcium, qui deinde die 1. Februar.
 anni 1713. approbatus fuit ad tale omne executum
 ab Illustrissimis Praefectibus fiverni coram decretis
 hujusmodi compellatorem requiruntibus.

Vix lapsis primo mense ab administratione specta-
 diti ejus muneris, videlicet die 18. Maji dictus Jo. An-
 dreas sequebatur fuit in carceres detentus ob prae-
 sentiam civile detentum ad instigatum M. M. Appellationis,
 sive Gubernatoris Gabelle Senensis, interque illius
 carceratione die 26. Maji fuisse fuit ad modum
 provisionis in ipsa locum ab Illustrissimis D. D. Pro-
 fectibus Carolis Fachinem usquequo dicto certi per-
 sona idonea proponeretur.

Princeps sub die 30. Junii, nescio quomodo metu,
 & impulsu, rursus ab Illustrissimis D. D. Profectibus
 fiverni experientem experimentum concessit sui approba-
 tionem dicto Varcio tunc tempore electus in carceribus
 detentus, quae orationem fiverni summi reprobata
 remittit.

Indique die prima Augusti à duobus ex superdictis
 D. D. tribus emptoribus dictae Gabelle electus fuit ad
 dictum omni idem Carolus Fachinem.

Cumque in sensu veritatis de mea opinione hac so-
 per facta serie fuerint requisitus, utrum scilicet illa e-
 lectio Caroli Fachinem facta à duobus ex dictis tri-
 bus D. D. emptoribus fiverni vellet ad terminus ju-
 ris, constitueret respondere carum contra omnia jura
 emanata fuisse, ideoque manifestè nullam viam
 laborare.

1. Ratio autem, quae me movit ad ista sentendum, in-
 nititur super admodum famigata apud nostros Do-
 ctiores regula, quod nempe, omnes actus, qui sunt
 à pluribus personis peragendi, non necesse sit fieri ab
 omnibus conjunctim, cum inter eos, & consensu
 eorumque, praesentia, quando actus, deliberationes,
 sive provisiones faciendae tangunt, & praesentium so-
 lerum particulari, & proprie solliciti consilii perfo-
 rentur. Ne nihilum relevante clientis major infirmitatem
 sentiet ad id concurrere. Cum hoc inspecto ubi
 tantum locum vindicare possit in eo casu, quo inter-
 esse, sive negotium ad omnes spectaret vel universos,
 videlicet ad quoslibet ipsorum non ad particularem,
 sed omni membrum ejus Collegii, Congregationis, sive
 universitatis, atque ita necesse est proprium mittend
 fore personam personarum, sed propriam univer-
 sitatis, aut Collegii, ut universum, tam ad mem-

nia jura canonici admittunt. Doctores in cap. quod
 omnes de regul. hoc. in 6. & cap. cum omnes de com-
 mun. quam ad illos juris civilis leg. 1. & alius
 Cod. de arbit. Prae. l. per factum 11. & leg. ut
 ex factis §. de servit. pref. l. Sabini §. cum
 divid. & alia quamplurimes doctrinae, firmant eam
 Barhof. in dicto cap. cum omnes non 6. & cap. quod
 omnes 29. & Gratian. ad idem cap. cum omnes
 numer. 16. Astill. de magistr. numer. 2. lib. 3. cap.
 13. non 27. & seq. Gail. obsequ. 20. numer. 3. &
 plur. Palenz. conf. 1164. numer. 31. cum pluribus
 sig. Salgad. labyrin. errat. part. 2. cap. 2. non 67.
 & sig. tantum P. Nid. in dicto cap. quod omnes,
 Rot. Rom. 1044. Caval. decr. 134. non 3. Card.
 de Lac. de servit. dist. 41. non 3. 4.

Cumque ista indubitatum sit in casu nostro Ga-
 bellae, interitus, & negotium spectare in particulari
 ad quoslibet ex dictis D. D. emptoribus, quae om-
 nis utilitas, & damnum possibile fieri debet & con-
 sequitur secundum eorum inspectionem, idcirco, cum
 D. Jo. Baptista Mastrus electus dicti Fachinem
 non intervenit, uno eorum aperte contrarius est,
 merito illius electio, quia facta à duobus tantum,
 temquam invalida, nulliusque robore sustineri min-
 imè potest.

Et praeterea in terminis Officialis, sive Ministri
 electi à majori parte comparationem, sive Patrono-
 rum, & non ab omnibus Patronis ob eandem ratio-
 nem superius deducam ita conclusi Salgad. Leth.
 Credit. part. 1. cap. 5. numer. 3. Astill. Broa. conf.
 93. numer. 2. & 3. lib. 1. quod error est in jure,
 quod in re communi melius est condito probentibus,
 & nulli vale, nisi omnes consentirent, cum illi Do-
 meli dicantur habere rem communem, ut singuli, &
 ibi patet, quod si est actus, in quo veritas facien-
 tium assensu, vel enim assensu, prout est electio,
 requiri debent eorum assensu, alia non valet, & quia
 non in Collegium, sed in singuli eliguntur, idcirco
 confirmat P. Rainard. Nid. in dicto cap. quod omnes
 numer. 6. in fin. uti ab alio textu Canonico expressè
 intendi potest, omnes electores ad electionem esse
 vocandos, quoniam negotium tam commune, & sin-
 gulari, & si unus consentiat, potest rescindere, &
 electio vitiosa erit, & repud. Rot. Rom. decr. 338.
 non 4. 5. part. 17. recent.

Insuper animadvertendum est, quod ista conclusio
 aequaliter procedit in casu, quo Personae non essent
 omnino privatae, sed committerent aliquod corpus,
 Collegium, Capitulum, sive universitatem, hinc ma-
 jorem partem Doctores allegantur, cum nota vii.
 & ratio in quolibet casu consistit in bono distinguen-
 do, utrum solent deliberare, sive actus facientes
 respectu utilitatem, sive Collegium personarum, ut
 singulorum? Et sic in hujusmodi casu electio nullo
 modo fieri potest à majori eorum parte, sed debet
 consensum fieri ab omnibus, Gracian. in dicto cap.
 cum omnes, & praesentia non 16. ibi — cum facultas
 sacrandi fructus Praebende, & solutus vicarium re-
 fferunt omni Canonici, ut singuli, inde fallum à
 majori parte in praedictis aliorum non solentur, &
 in istis terminis P. Rainard. Nid. in dicto cap. quod
 omnes numer. 6. Item, Barr. Astill. Felin. & omnes
 Commentatores in superdictis duobus verbis Cano-
 nicis in cap. cum omnes de regul. & c. quod omnes,
 Rot. decr. 338. non 4. 5. part. 17. recent. & An-
 feld. decr. 93. numer. 7. Card. de Lac. dist. dist. 43.
 non 3. & 4. de servit.

Cum igitur in casu nostro Jaa eligendi minores
 non committeret D. D. electores, nisi in jure tan-
 tum singulari, ut per potum expressum in Instrumen-
 to venditionis dictae Gabelle, ita per diffinitum, &
 contradictionem D. Jo. Baptista Mastrus utique vi-
 tiosa huius electio, & quilibet eius deliberatio Rot.
 Rom. coram Caval. decr. 134. non 3. Astill. de
 Magistrat. non 2. lib. 3. cap. 13. numer. 27. & seq.
 Barhof. in d. cap. cum omnes numer. 7. de regul. &
 D. Anfeld. dist. decr. 93. non 7.

Et ex his aperte constat quantum auxilium foret indi-
 gario, utrum solent praesidia duo electores Fachinem
 in hac electione se gratiant tanquam Gabelle Guber-
 natores, cum eamvis ut tales certum esset, nihil o-
 perari poterant, nisi cum interventu Illustrissimis D.
 Compe.

Comperimus S. Georgii Praedicti, & nunquam potuit dari casus, ut minor numerus suffragiorum numero aliquid deciderat quoniam, & sanctissimus legibus Illustriss. Domini S. Georgii lib. 4. fol. 280.

2. Secundum illa Fachineri electio suffragii non potuit ea eo, quia electores non poterant revocare abique illa causa electionem Varesii, ipsamque amovere ab officio eorum collato *l. mentem & defensori ff. de numer. & honor. l. huius. in l. abscisi ff. de donat. de ita tractat etiam Alesander. in pragmat. 2. item 305. sub rub. de administrat. universi. Ricc. collato. 2444. Cabot. decis. 84. Scaccia. decis. 278. numer. 2. Alesander. de arbit. lib. 3. quest. 55. numer. 1. & sequi Pandam. diffini. 32. n. 8. q. 4. n. 1. tota Littera decis. 2. Cypri. Litter. consulti. 47. & non tota decis. 335. numer. 12. Et ratio est, quia qui semel approbatus est, reprobari amplius non potest Cypri. decis. 121. numer. 3. Cabot. dit. 10. part. 2. Erasmii. post alios lib. 3. parisi. cap. 18. numer. 28. Alesander. de Alesander. lib. 3. cap. 27. numer. 16. & 37.*

10. Et hoc eo magis abique dubio procedit in casu, quo electus iam foret ad idem munus confirmatus, & comprobatus ab Illustrissimo Prothonotario Magistrato Rari. decis. 149. numer. 16. & sequi. Orer. de Officiali. 149. 3.

11. Non ad, quia tunc semper praesentibus digni officio, & ad illud extorceretur iudicium Rari. & Orer. sagaciter Antares. de Temp. leg. lib. 3. cap. 6. n. 17.

12. Et quando ob aliquam causam, sive ob incapacitatem debet amoveri ab officio, & prout probatum est Ricc. collato. decis. part. 7. decis. 2344. vers. licet prout electus.

13. Neque minus potest removeri prius electus, sub praetextu eligendi alium magis idoneum, ut probat Ricc. in dict. decis. 2344. vers. non per hoc rationem, cum sequitur.

14. Et nihil etiam officium, si opposuerit, quod Varesius vigore illius Decreti Illustrissimum D. D. Prothonotarium emanari debet 8. Augusti anni 1712. celebravit se ipsum quater in annum praesentare, videlicet 10. hinc quatuordecim menses praefato Illustrissimo Magistro anni ad effectum iudicii obtinens, sui ipsius approbationem, & hoc cum à dicto Varesio in fine primi trimestris mensis peractum fuerit, electio illius inde facta in persona dicti Fachineri, amentis hoc inopere, nullo modo poterat dari nulla, & annullari.

15. Nam prius respondetur, quod stante dicto decreto potest Varesius, ad hoc in suo munere privari, & necessitas debetis interpellari, & advenire à M. Syndico Illustrissimo Domini S. Georgii, aut saltem ab aliquo Ministro Gabelle summum, & si eo nunquam interpellatus, sive admonitus ad se ipsum praesentandum, in huiusmodi potestatem non potuit succedere. Alesander. cons. 131. numer. 8. & cons. 381. numer. 43. & cons. 1011. numer. 7. & cons. 1183. numer. 27. Alesander. cons. 36. numer. 82. & numer. 87. & sequi. Ricc. cons. 312. n. 13. lib. 3. & in terminis elegit adhibere in modum tractatus non facti intra tempus à lege, & proclamata praesentum, ut decilium fuit per doctrinam Severi Prothonotarii apud Olyste. decis. 71. numer. 47. ex eo quia interpellatus non fuit à Filio.

16. Secundum, dictum Decretum erat Varesio omnino incognitum, ut ipse cum suo juramento testatur, unde arguitur eius ignorantia in huiusmodi potestatem non potuit succedere, ut etiam non ostendit publicatione Decretorum statueretur probat eadem decis. 71. n. 23. affert ad n. 30. eam Olyste.

17. Et magis in casu nostro concurrebant possimur diversis considerari ad talem ignorantiam Varesii praesentandum.

Et principalem hanc est, quia de tempore dicti Decreti Varesius Minister non erat Domini S. Georgii, ideoque illius cognitionem habere non poterat. Secunda est, quia Decreta Illustrissimum D. D. Prothonotarium non affertur, aut publicatur, sed tantum coram sola transmittitur ad Gabelleas Cancellarias, unde solummodo innotescunt Ministris in actu exercitio existentibus de tempore dicti Decretorum, & quo praepara ipsi notificantur. Et tandem, quia postquam minister pasci à gerenda huius Varesii committitur in administratione eius munus, quoniam si facta fuisset aliquid contradietio, ut in similibus terminis rationatur dicta decis. 71. n. 33. vers. alia censetur ignorantia.

Tertio, quia à fine primi trimestris usque ad diem executionis Varesii modico temporis spatio innotesceret, videlicet dictum tantum decem quinque, quod penam nunquam valet incurre, cum ad eam citandam in fore sufficiens, quod tota breve tempus adimpleretur ad, quod certa, & determinata die prout adimplendum fuerat, iuxta sectionem l. si in lege s. coloris vers. quod si in pace ff. de iur. glof. 1. in fin. ad l. & si post 1701 ff. si quis emat. Alex. in l. 4. d. Proter au in fin. ff. de re iudic. glof. in l. Pungentibus s. raram ff. de procurat. Angel. cons. 328. numer. 2. etiam in terminis Sardi. consulti. 458. numer. 11. cum plerumque sequatur Olyste. dicta decis. 71. numer. 50. cum sequi. Et quod si in terminis quatuordecim, quoniam, aut de 19 cum etiam dictum non solum habetur in gestum tota breve tempus, sed ac si statim gestum fuisset Roman. cons. 739. n. 21. vers. 2. numer. 2. Ceterum Thilo lib. 1. consiliis 80. numer. 9. Ricc. Rom. decis. 73. n. 32. part. 11. quoniam liquet Urbani. cap. 85. numer. 24. Gramen. cap. 768. numer. 30.

Quarto, quia quatuordecim Varesius dies poterat in 20 mora, autem non erat illi depergenda peragenda mora, ut in casu omnino simili advenit idem Severus Prothonotarius dicta decis. 71. n. numer. 55. affert ad 60. Addebat decis. Flor. 28. n. 15.

Denique, quia tempus decursum à die executionis Varesii secunde die 18. Maji usque ad diem 30. Junii, quia ab Illustrissimo Magistrato probata fuit ejus positio, ejus negligentia omnino potest imputari, cum enim usque ad illud tempus fuerit cunctatus, & si legaliter impeditur ad se praesentandum coram Illustrissimo Prothonotario, dum executioni mandatum in per legationem impeditur à lege approbata, Ricc. lib. 4. d. 2. ff. de in per-vener. de ita Alex. add. ad l. de Fel. lib. 4. decis. 408. vers. scilicet de iure, Ricc. dec. 133. numer. 6. part. 4. item 2. rarer. propter totum illud tempus considerandum debet, ac si decursum non fuisset ad effectum evadendi penam privationis officii Ricc. Rom. cons. 100. decis. 381. numer. 7.

Et haec conclusio magis procederet, si impubertatem concurrebat ob caliditatem defendenda idem officium, vel pro parte eorum agere forentum Varesium, vel si venisset Fachineri s. cum si quis in fraudem legum. de nullum. lib. 3. §. quampvis ff. de condit. causat. causat. & sequitur ad rem nostram Ricc. cons. 100. lib. 3. Greg. 10. decis. 341. numer. 1. & Ricc. in rebus. part. 7. decis. 39. n. 10. Card. de Luc. de cons. 417. n. 8. ut ultimus subdit, quod impedimus excludit ab huiusmodi impedimento, quoniam de hoc natura imago ad eam applicanda.

Quinto, quia cum tale Decretum praesentaretur in Ministerio potentiam, sive possibilitatem praesentandi se ipsum, sed in casu impossibilitatem non obligeat, nisi etiam casu cessante hac Decretum praesentatione non potest habere locum illius dispositio, ut in simili casu argumentum Ricc. cons. 57. numer. 17. 36. item 2. cum addo Sardi. decis. 85. numer. 9. Nihilominus quippe hoc potest, quod quis nomine facere ad, quod vers non potuit, cum nolle non alicui, qui non potest velle l. Pater Severinus ff. de condit. & demonstrat. Unde recte inquiri, quod Varesius si ob legitimum executionis impedimentum non potuit personam innotescere coram Illustrissimo Prothonotario Magistrato, removeri à officio iuste non poterat.

Sexto, quia tempus de transire in praesentem, & in 16 hinc quatuordecim menses à dicto Decreto stabilium capta Ministerium approbationem, verum penam illius tempus ministeri actualiter intervenientes, non autem illud impositum ad munus suum extorcerent, utoque cum ex causa munus actualiter per ministerium extorceret huiusmodi approbatio à Decreto desideraret, nullatenus innotesceret Varesii, qui fuit intra menses ad illud extendendum legitime impedimentum dictam approbationem petere, vel obtinere, nisi postquam, cessante impedimento, munus ministerium impleverat, & per ministerium actualiter praesentatum fuerat. Tempus enim concessum ad aliquid faciendum respectu extra casum, vel actum non curat nisi à dia promissionem illius casus, vel actus Tiraga. in retrat. comment. 2. §. 2. §. 2. vers. 17. vers. & cor alios Alesander. cons. 1022. numer. 34. Daron. decis. 386. numer. 19.

Et videtur ad sustinendum Fachineri electionem eandem decre-

Et annis cessibus non 30.

Nec non in annis alimentis n. 31.

32 In annis praesentibus conditionibus nec requiruntur praesentibus, quos sunt anni, quia nec sunt alimentis, quos sunt termini solutissimi.

33 Appellatio interposita in maius Nominis domatit, absque praesentibus iudicio à quo, est nulla. Locuta in ius, quo non potuit haberi copia iudicii à quo non 34.

Declara limitationem, idest nisi appellans se possit in auxilio iudicii terminis ad appellandum n. 35.

Vel obicere potuit praesentem terminis n. 36.

36 Nec est succurrendum, si voluntarius se in necessitate posuit.

37 Remedia subsidia non conceduntur ei, qui sua sponte in auxilium incidit.

38 Appellari potest singulis à singulis iudicibus aliquibus Magistratibus.

39 In contrahendis contrahentibus, ac donationibus auctoris, sua iura, licet interveniat pro donataria aliter stipulatus mariti, contrahens si de donato vel revocatus per auctorem, qui contrahit, vel donatorem, affixit ad acceptationem alterius partis.

Quae acceptans debet fieri cum debitis solemnitatibus Statuti, si donatus facta fuerit mulier, vel maritus n. 41.

Et notitia ubi, quod illa sequatur in vita Donantis, alias post illam mortem non valet n. 42.

Contra opinionem, de qua supra sub n. 40. resp. rursus Distinguitur naturalis, qui tenentur iuxta consuetudinem universalem non esse revocabilem donationem inter vivos, vel aliam contrahentem contrahentem n. 43.

44 Donatus, licet tantum in se sit, variis semper naturae contrahentibus locatur, dummodo tantum annis annorum valent conditionem separata, statim postea non sit, quod donataris promittitur in damno.

Et in huiusmodi donatibus non est necessaria acceptatio donataris ad effectum reddendi illam revocabilem, licet necessaria sit ad acquisitionem annis 45.

Et si annis post mortem sequi potest dicitur acceptatio, seu satisfactio n. 46.

47 Argumentum à dato ad alimentum, & viceversa non valet.

48 Contrahentibus non sunt inter se obligati, quando illa sunt diverse naturae, tamquam separata habent, sicut in eadem contrahentibus contrahentibus, & n. 49.

Vel quando habent suam causam specialem, & acceptum n. 50.

51 Alimenta, quando debita sunt ex contractu, et per se sunt, quomodo praeterita, & alenda habuisse alimende vivere.

52 Alimenta debita de pure naturali committuntur iure potest.

Sed si debeantur ex pure naturali n. 53.

54 Tacitum plus operari non potest quam expressum.

55 Alimentum supplicium semper potest potest, quando tacitum non fuerit alimentum assignata.

56 Acceptio contrahentis lateralis praesentis ac sola iurata.

Et licet scientia illius potest ac consuetudo, praesentis ac supradicti consuetudo, & celebratio, aut huiusmodi n. 57.

Quoties ea semper praesentis n. 58.

59 Mulieris contrahentibus, quomodo mulier, non subditis suis solemnitatibus, est mulier.

Sed si contrahens esset evidenter mulier n. 60.

Et ex magis in contrahentibus a parte mulieris non obligatur n. 61, & 62.

61 Adhuc hereditas non beneficium legi, & inventaria facta à muliere valet, si illam facta fuerit absque solemnitatibus statuti.

Quoties non competit mulieri, vel mulieri restituta in integrum adversus hereditatem aliam absque illa solemnitate, si hereditas est quidem, vel hereditas n. 61.

62 Alim. nunquam intelligitur quid expressis sunt non potest.

63 Conventio, siue contractus semper interpretandus est prout de iura sunt debitor, & n. 64.

64 Dilectio potest, vel potest fieri consensu, & assensum solum iudicem, ut qui tota dispositio respicitur.

65 Alimenta, licet promissa sint in certa quantitate, possunt autem accipiunt, vel famula alimendi in maiori summa potest.

66 Praesentibus circa ea, quo debet emergere, potest fieri etiam transactio terminis ad probandum, vel probandum à Statuto assignatis, & non 70, & 71.

72 Ius supereminens de praesentibus in causa appellandi etiam debet potest, non obstanti Statuto prohibente praesentibus fieri non potest in causa appellandi.

Et sic ius supereminens ad nullitatem subsistentem, tamquam ius supereminens de praesentibus potest deduci ex causa appellandi n. 73.

Quando vero ius supereminens de praesentibus non potest considerari iudicem n. 74.

75 Alimenta debent iura alimendi, si vigore testamenti, aut ultima voluntate illa debeantur.

76 Adhuc hereditas ex possessione iuratum deservit acquiri.

Et hoc procedit, licet possessio iuratum viciat Deservit admodum prout praesentibus, dummodo in eadem possessione post tunc mortem Praesentibus testamentum n. 77.

Quae magis procedit, ubi consuetudo in Praesentibus iuratum de praesentibus voluntatis alimende hereditatem Deservit n. 78.

79 Adhuc hereditas probari etiam potest ex illis actibus, qui transactio, & praesentibus illis inducunt.

80 Alimenta etiam praesentibus potest potest, si vigore Statuti debeantur.

JANUS. Credit Alimenterum.

DISCURSUS LXXXIII.

Vtiam Sp. D. Jo. Hieronymus Boncompagni Syndicatus Imperialis iudicium illustris. DD. Syndicatus Ordinaris in causa Othavii adversus D. Antonium Camerac depositum pro hereditate, ac hereditas q. Belsio Camerac, in duas principaliter inspicit ad videtur. Unam nempe, an detur appellatio à sententia lata in praesentibus à Praesentibus DD. Consuevis Rationis ad favorem dicitur D. Othavii, & quatenus deat, an facta illa legem transgrediat, Alimendi, an talis sententia sit confirmanda, vel infirmanda.

Quatenus autem pertinet ad primam partem, resolutum fuit per ipsum D. Consuevis locum sententiae, & esse defendens appellatorem, tamque fuisse legitime interpositam.

Vtiam in huiusmodi resolutione fuit quidem praesentibus per D. mentis cum maximo iure acquiescente, ut volens apparere.

Ad comprehensionem igitur prout ipse resolutum, quod theoricam alios docere praesentibus, sic distinguendo tradit: nec plures summa penitus ex una, & eadem causa, & tunc sit contravictio, per Text. in l. si quis separatum po. 4. l. & ibi Capto ff. de appell. lac. aut vero sit diversus, & tunc la materia favoreabili sit similiter conservatio, per alim. Tanti. in l. si plures §. potest, & sic ff. de pact. sicut in obsequio l. si idem cum eodem, & ibi Dicit, & Dec. n. 1. & l. ff. de iuris. cum. Judic. Rursus, de ut voluit, cap. 3. quod §. 1. non 11. sed admittit appellatorem ex favorevole, quia appellatio est species defensionis Alim. cons. 113. non 3. & ff. ibi §. ut videtur debet servari, ut ea admittatur Alim. dicit. cons. 113. n. 1. & ff. quoniam uti antequam loquatur Tanti, de iuris. cons. 4. §. 2. §. 1. non 22. Tanti. cons. 116. non 1. l. l. §. Alim. obsequio, §. 2. non 4. non 5. Gravari cons. 113. non 5. §. 6. Carpat. ad Statum. Alim. cap. 130. non 8. §. ff. de reg. iuris. dicit. 146. n. 6.

Et hoc quidem motivum, propter quod se fuisse motum.

**videtur afflicti Sp. Confulere ad appellationem, admi-
tendum, nullo modo applicari potest in contrariis termi-
nis, licet in his bene procedat, utque veritatem,
ab alio magis deficiente, ab hac materia cum fun-
ditate ostendat. Primum igitur confulere est conuenire
inter DD. hae regula, quod ad conseruationem,
vel feruationem summum, vel totum, seu porcio-
nem salutandam semper respici debet, id favoristi-
citer, ut si ex parte illa pro conseruatione tribuit,
conseruare facienda sit, locus in obsequio, ita pro-
Tent. in l. maiorem, & l. si plures & penult. & Jo-
h. de pult. Rursus, in tractat. Concorda, vbi Positi-
us & Reges Christianiss. refer. de concord. Affertur &
3. in verbo salutandam dicim, vbi, quid significet diti-
diti, conf. 312. n. 3. Id. e.*

Vtrum iurisdictionis materia cum hoc solo iuris principio recte debeat non posse, nam alias plurimae considerationes, aliquae regulari principia, ad quod non advertit Sp. Considerare male deceptus i. praedicta regulae generalis continens in solo favoreis motivo, de reata per aliquos fidei cultum, de materia delinquentia, de partem cum acquirendo delinquento d. Tarr. in l. si idem ff. de iurisd. ann. Indec. & l. si quis fuerit d. 1. ff. de appella. relictiones solum ad casus delictorum Transmissas, sua per accidens per J. C. refusalis ad favoreis modo non impedienda iurisdictionis, propterea dicitur l. si idem, non concedendo, propterea dicitur l. si de neq. ad rationes immutatas, nec ad necum huius materiae iudicaciones referendas.

¶ Quare ad elucidandum veritatem quantum principales reflectende sunt declarationes constituentes per DD, modum, & collecte ex variis presidentibus Tenuum in dicta leg. si idem, et leg. si qui figurant &c.

Quarta prima calata est, quando per i ditioni s' ditta
fuit in iudicio ad diversas summas procedentes et di-
versas causas, vii. et octavo, quo tunc non habet lo-
cum preiudicium sequens generaliter, nisi supra speciatim,
neque ad hunc calum extendi possi. *Taxat. et delict. leg.*
fi. q. i. superat. § 1. in observantiam inductum ad
favorem appellacionis admettente uno ex antefatis
possi. *Magist. Dec. de l. si idem non. 16.* male citatus
per tantum ad §. Confutatio in suo Voto, & *Baron.*
Jes. Angeli. Angeli. Cysar. Ind. Camerac. & alia re-
bus per Tindari de praeiud. per. 1. cap. 61. num. 7.
& *plur. Fomari & fero per ant. Confutatio ad Stat.*
Urbe. cap. 98. anno. 18. num. 12. & opinio. ac pen-
belli. Fulgosi in celebris sup. 120 per me. presigis in
fi. Terr. ad Stat. Pap. rub. 4. numer. 7. Et Fernan-
de appellat. num. 175. perit idem. & in quibusd. Sub-
sid. de Reg. preiud. perit. 2. cap. 7. num. 69. & fo-
quimur ubi agitur ad 13. Ruffi. ad confilii. Reg. strati-
de Sena. l. i. art. 73. glof. 1. vbi. cap. 2. quid s-
quis. agitur ad fi. ad 103. com. 2. & art. 14. glof. fi.
per. m. 47. 3. Supra. Ruffi. ad pragmat. Rego. de
Offic. Sac. Reg. Confilii. pragmat. 3. num. 12. Antioch.
de praeiud. Refruct. cap. 4. numer. 81. Gizzardi. de
conf. 40. num. 3. Prera super R. Magis. Cap. Pae. rit.
157. num. 18. cum pluribus ibi et ceteris Gauderi. de
conf. 18. num. 35. Scari. de appellat. cap. 17. l. i. m. 6.
num. 1. s. num. 32. possi. relationi. sup. 119. Alexander
in praecedenti obiecto fuit facto ibi num. 15. et. Con-
stant. ad Statut. Urb. cap. 96. anno. 18. num. 12-13.
Cap. i. s. f. 358. num. 12. & ratio est, quia tunc tot
condicioni vna libelli, 11. sententiae, quot sunt facientes
potius unius libello per Taxatam aperit, ut l. fero de
denunc. ff. de vbi. arbitri. & per casum non super
secundis ditionibus auctoritatis, quibus etiam addo
Radolphum in pra. per. 3. cap. 2. num. 95. cum plu-
ribus frequentibus, Ludovici. glof. 428. numer. 4. &
fi. per. Scari. de fero. & re public. glof. 14. quesi.
12. item. 2.

Secundum est casus, quando actus plures suntque
precedentes et diversi subiectibus, sive causis, in unum
solum redigenda, cum tuncquam unicus in laqueo deus,
de tunc non obstante multiplicitate casuum,
unius libellus, ac una sententia et volentes Actus
duplicem debet per Textum in leg. siue debemus
§. de verb. sig. ad effectum etiam administrare ap-
pellaciones, ad tractata per *Hoderus*, in *Sord. decr.*
143. numer. 3. optat *Reiff.* in *Confut. Reg. ser.*
Et. *sigis. l. veris. de iur. exercit. fol. mudi ar.*

rom. 1. & art. 16. §loß 3. nummer. 1. in fin. fol. 41 r.
rom. 1. Cancr. part. 3. cap. 1. n. 47. 44. Cypre. lacer.
des 83. num. 10. lib. 1. & limidine Tordat. de pra-
scrip. part. 2. cap. 41. num. 11. rom. seq. ex melius pro
curata Cabed. decif. 11. num. 1. 3. quon sequitur
Comfiant. ad Stat. Urb. cap. 96. di. cauf. infra fons
decem anno. 18. rom. 14.

Advertendum tamen est in hoc casu, quod non inficiatur illa summa una veriorum conceptione peti, vel unico habito, quia per hoc solum non instruitur, quin de per se qualitas summa consideranda sit, ut tunc ducatur, itellu, et sonatur, qui sunt formae penae, ad hoc tradita per Guazzell. dist. 90. num. 3. per res. dist. 43. n. 1. *per Girard de Cabel.* Sed quia est consuevit magis capi vel voluntatem aduersi quod ipse cumulus voluitur has summas, et in istam conceptione ad intentionem patris. *Tax. in dist. 1. fere deherem. ff. de verb. obli.* Nam ubi est sola veritas, et distinctio singulari summae per totidem distinctas caput semper accipi debentur Guazzell. dist. dist. 90. num. 5. *verbi et si plures.*

Tertius cūcti est, quando Adice petis plures sum-
mas, vlti nō sū unica cūcti, sive actūti pcedentes;
et cūcti cōservati semper, at indubitatē sigiora est
dici. 1. *Si quis separari* 10. *Si quis iure*, et *Abi Ce-*
phal 17. *de appella.* Confut. ad Stat. 118. *luc. tunc* 11.
12. *Thom.* dicit 135. n. 6. *Senec. de appella.* dicit
135. 137. *luc. 6. mori.* n. 135. *137. 138. 139. 140. 141. 142.*
dicit, *luc. 6. 13. in fin. et num. 13.* et idem cōcludit in
pūctio. *Voti. Sc. Confut.*

Quartus casus est, quando actus potest plures fir- 13
mare procedentes sed unica obligatio, fit causam, vel
solum, sed eas separandam penitus, videtur unam pro
primo an, si alteram pro secundo, & sic demergat, ad-
iudicium tot capes diffundit in bello facere intelligit ad ef-
fectum non impediende jurisdictionis prius iudicis, tam
per singulos eorum diffundam summam habente, &
renouante simul potest appellatio ad Generalem con-
cedente Reale, sed dictum sumus.

Super hoc auctori ratio magis debet haberi, & à nemine bene ratio, dicendum ab Actore prædictam diffinitionem summari in libello fieri posse ad utrumque collatum ex aliisq. argumentis.

Et primo arguimus enítem *Trent.* in *dist. 12. §. 1. idem §. de Jurisd. sum. Judic.* ubi dicitur fuisse procedentes ad actiones diversas in origis separatum forum debent ad effectum non impediendi jurisdictionis, sua quoque eadem dispositio procedere debet, quando diversae fuisse procedentes ad unica actioni, sive causa in origis, in libello deducit fuit per eandem actionem, & causa diversa, quod fuit summe, vel identici solutionem, quia est voluntate dispositionem, id quod est dividendum, fieri potest individuum, & vicereversa, per *Trent.* in *dist. 12. §. 1. ubi dicitur, & §. 1. ubi dicitur, & de verb. oblig. & de simili, vel in casu contrario hoc idem argumentum comprobatur per *Trent.* in *dist. 1. §. ubi separatur §. 1. §. de appellat. ubi licet de separatione per Ulpianum conservacionem summorum fieri debet ad effectum intendendi finem summum appellacionis in casu, quod aliquis agit ad plures fortissimas procedentes ad unica causa, sive actione, inchoacionis Doctores hanc dispositionem hujus *Trent.* intenderunt ad eandem, quod agit ad plures summas procedentes in sua origine ad diversas actiones, sive causas, utamque rationem, sive novam & ob hoc in libello per eum comprehensas, ex punctualiter traditis per *Flores.* ad *Sord. decif. 149. num. 3.* quare sequitur de *Loc. ad de Franch. decif. 467. numer. 3. Hic Altamir. de malis, 1. ub. 3. §. 1. 10. numer. 24. & 15. Pat. decif. 512. numer. 3. & 7. et per per *Id. lib. 1. Caput. lat. decif. 23. num. 3. lat. Tardan. de processu, part. 1. cap. 61. numer. 12. vnde etiam cum sequitur Gabriel. decif. 56. nota 2. part. 1. Pat. decif. 183. numer. 13. part. 1. num. 1. 72. not. & per ceteros optimos Cuius, decif. 37. numer. 3. affirmans hunc casum esse exceptum in *dist. 12. §. 1. quod sumatur.*****

Neque id, iustificando etiam ad veritatem, nulli videbatur in iure adeo durum, prout Sp. Confutator habetis finem generalibus Conclusionibus, ac à iuris regulis recedens nimium trepidans, quia plures summe procedentes ab eisdem causis, & praefertim annis praefationes, licet quoad ius actionis, & obli-

obligationis talium tantum verè dicuntur contractus, vel obligatio, five actio, tamen respectu praestantionum sunt multiplices summam, multiplex consideratio potest, et traditis per *Alen. de iur. & ambig. lib. 3. tit. 4. num. 16. & 24. & Pailon. de iur. cap. 15. num. 45.* unde facili sequitur, quod per plures actiones in libello dividi possit, & pro diversis actionibus solvantur, ad terminos *Text. in l. 1. cum quidem patella §. quatuor ff. de iurisd. omni iudic.*

13 In idem suffragane confusione, quia in corroborationem praedictionum allegatum, quod nempe si ex voluntate partis fuerint divise summae, seu species in petitione, licet ab una pendente obligatione, vel causa, & iudex per capitula separata sententiam pronunciet, tunc una pars, seu eorum sententiam caput in una specie, seu summa appellabilis non trahit alteram partem inappellabilem, sed executioni demandabit, quia consensus non sententia, quae sunt capita sententiae distincta, tam praecedens voluntas partis, quam consequens voluntas iudicis, et traditis per *Rot. dec. 283. num. 15. iam plur. seq. pars. 9. recent. Rich. dec. 274. num. 3. & 6. & seq. Barac. dec. 368. in addit. Hoder. ad Bald. dec. 143. num. 3. Cavalier. dec. 484.*

14 Et iterum in confirmationem huius assumptam fuerunt quatuordecim de iure magis debitilibus in terminis vocis summae debite ad sententias praestare, *l. cum quidem patella §. quatuor ff. de iurisd. omni iudic.* an ea solvere divisi possit ad effectum iurisdictionis tribuende iudici cum habenti pro minoris summa, & sicut in ea communi sententiam sententia in hoc eadem, quod fieri possit diviso à principio, traditis per *Bar. in l. commodari 17. §. duabus ff. commodati Jaf. dist. l. cum quidem patella §. quatuor ff. de iurisd. omni iudic. Cast. in dist. l. si idem numer. 4. ff. de iur. in prin. & in dist. §. quatuor, & allegat de fur. comp. cap. 7. num. 111. & cap. 12. num. 45. Affricor. de nullis. rubr. 3. quod. 6. num. 3. & seq. Carpan. ad Stat. Mediol. cap. 47. num. 155. Thomas. dec. 155. num. 2. p. d. Barac. in collat. ad Statut. Gra. lib. 1. cap. 9. §. si vere dicta summa, secus post conclusionem in causa, vel ante sententiam opponere par-tem, ut per *Rot. super pragmat. 3. de Offic. Sac. Reg. Confil. num. 13. quem sequitur Pira ad Stat. Achen. Cor. tit. 257. n. 17. Carpan. dist. loc. n. 138. & ratio minus potest sententiam in praepositorum appellacione, licet plus debita remanere velit, & restitue-rem sententiam ad quantitatem non appellabilem, per latè deducta à Pira dist. loc. 257. num. 15. & Quen- ad. & Pal. dist. 11. num. 61. & 62. neque expensis liti remane solvitur postquam computari ad impugnan- dum summam, ut 12 resolutis appellabilis Confil. ad Stat. Urb. n. 96. numer. 18. num. 11. Quoties licet ipse iudex non sententia restitueret se ad summam non appellabilem, tamen poterit appellari, si in petitione fuit petita summa appellabilis Confil. dist. loc. cit. in Adarg.**

15 In subilo restituitur, quod hoc dictio omnia summa fiat talis positum in unico libello, quia quoad effec- tum iuris attenditur illius conclusio, quia fuit distin-cta in plures actiones, & identitas, five unitas exae-que nulla modo in consideratione haberi debet, et de-ductis per *Dec. in dist. l. si idem numer. 1. 2. de iurisd. omni iudic. & in l. 3. nu. 96. & seq. C. de elec. Alen. de iur. cap. 13. numer. 52. vers. quinta con-clusio, & num. 19. & dec. 3. nu. 12. & ad Mar- de Luc. de cred. & deb. & dec. 63. numer. 2. post Garrod. de Gabell. Rot. post Pailon. de manu. dec. 257. numer. 2. alias hoc inpositum esset verba sine ef-fectu, contra l. 2. Commun. de legat. Cyren. contrari. 304. num. 22.*

16 Neque praeter oblati posse utroque, quod oppo- nitur deducitur non possit fieri divisio summae adhibe-rem jurisdictionis tribuende.

17 Quia licet immixto procefferet, quando per debitorum apponitur de illius vocatione, & distinctio in plures iura, & iudicio cum promittenda, Caput. in dist. l. 1. cum quidem patella §. quatuor n. 4. ff. de iurisd. omni iudic. Scilicet, Bald. n. 4. vers. unde si interpositum, & alii citati per Oham de res. tit. 3. quod. 12. num. 16. 30. Salgad. dist. loc. numer. 5. Amat. res. tit. 43. n. 26. Tondar. de prevent. p. 1. cap. 12. Secus ubi so- Casares, de Comm. Tom. 1.

luc de incompetencia Magistratus ab initio iudicii op-positio processu inefficax fuit fuit, ut praedictum doc-et Bald. in dist. §. quatuor.

18 Ex quatuor praedicta exceptio aquivaiva in specie 25 deducta fuit, nullatenus consideranda esset in hoc casu, cum ea solum habere locum videatur, quan- do diviso omnia summae fieret coram iudice majore haberet cognitionem super tota summa debita, & sum- ma omnia in plures sic divisa, in plura eam, & sepa- rata omnino iudicia, cum nempe post aliud tentan- do, solo summi vocationis attendenda deducit, distin- gueretur, focus si coram iudice haberet solum iurisdic- tionem pro summa petita, & non pro tota adiac- debita, iuxta declarationem traditam à Bar. in l. 17. §. duabus in fin. ff. commodat. Jaf. in dist. l. cum quidem patella §. quatuor numer. 1. & 2. ff. de iurisd. omni iudic. & ibi: Dec. & Cast. in l. si idem numer. 5. ff. cod.

19 Haec verò declaratio non adeò facilius adhi- bendam considerem, si casus in iudicio eveniret, quinimod mihi contraria opinio Alen. & Alen. quos refert Caput. in dist. §. quatuor, admitti praedictam aquivaivam exceptionem à deducere in suis terminis habilibus in sensu veritatis malum plac- bat.

20 His igitur casum declarationibus ita permissis, applicando modò ad rem, videamus in qua specie, vel qualitate obligationis veritas, utrum scilicet an- nus nostre praestationis debita per fratres Camere ab una, vel à pluribus dependens additionibus, pro- pterea in hoc pondò solum advertendum est, an sol- licet agatur de pura annua stipulationibus, aut an- nua stipulationibus conditionalibus, in primo enu- casu indubitanter est omnes praestationes annuas ab una solvere, vel obligatione pendere, per *Text. so- litum apertum in l. si Stichum 16. §. 1. de verb. sig. & 28 l. Sententia 35. §. fin. ff. de donat. causa mort. Secus in secundo, ubi tot dicuntur esse actiones, quod annua praestationes debeatur, per *Text. in l. si servus com- munit §. fin. ff. de stipulat. ferro. & l. servitus §. si quis autem in 2. C. de donat. & ibi firmatur Rot. dec. 11. numer. 14. pars. 7. recent. Ludovic. dec. 243. nu- mer. 3. Card. de Luc. de cred. dist. 3. numer. 8. & 9. Rot. dec. 33. numer. 16. & seq. post Alen. pagum. & dec. 107. numer. 2. & 106. numer. 17. post Rod. de ann. reddit. lib. 1. quod. 17. numer. 101. Salgad. de Reg. prelati. part. 4. cap. 7. numer. 139. & seq. ut patet refert in hac subiecta materia coacervatissimè, & praedictae actiones sine numero, vel specie diffe- rentes Bald. in dist. l. si idem in prin. de acc. nu- mer. 2. Jaf. numer. 1. Antel. in l. si quis & si quis ff. de appallat. Fulg. conf. 110. num. 2. vers. & praedi- ctum Confil. conf. 146. Reg. obfer. 388. numer. 1. Et ad hanc sententiam casum referunt non solum lega- ta annua per *Text. expressum in l. si in singulis, & l. 1. cum in annis ff. de annu. legat. Rot. coram Barac. dec. 642. num. 22. 23. & coram Emeric. dec. 557. num. 1. & annui censui iuxta resolutiones caput per Rot. coram Urbat. dec. 350. num. 3. & seq. & dec. 3. n. 6. & seq. dec. 3. n. 6. & seq. part. 8. recent. Rot. dec. 373. num. 16. part. 9. 10. num. 2. dec. 315. num. 3. part. 4. 10. 1. dec. 264. num. 13. dec. 285. num. 10. part. 7. dec. 67. num. 1. & seq. dec. 330. num. 18. & seq. part. 17. & alie penes Card. de Luc. de credit. dist. 140. num. 4. de verb. dist. 32. num. 5. adducit ad Barac. dec. 646. num. 13. Gratian. dist. cap. 450. num. 1. & dist. 883. n. 14. sed etiam alienationum praestatio- nes fionda. conf. 95. num. 71. Rodrie. de ann. red. dist. lib. 1. quod. 17. n. 101. & 102. Salgad. de Reg. prelati. part. 4. cap. 7. num. 139. & seq.***

21 Haec est, quod in annuis praestationibus conditiona- libus 103 requiruntur praestaciones, quas sunt anni, quia tot sunt actiones, quot sunt termini solvationum Perentill. ad Barac. dec. 643. num. 2. & 28. Rot. dec. 21. numer. 19. part. 7. recent. Salgad. dist. loc. citat. Rot. cor. Crif. dec. 70. num. 9. dec. 216. num. 7. part. 15. D. men. Baldac. dec. 8. num. 11.

22 Cum tamen non solum, prout etiam admittit Vo- tum, in casu Resolutionis et stipuli ratione coordina- tibus, prout quia agitur de obligatione alienationum, secundo quia hae promissae fuerunt per fratres Camere quousque ipsa subat, vel si in aliquo Monasterio col- locat,

loem, verò quia eadem obligatio alimentorum confirmata fuit per D. Brigidum Marton diffusum fratrem Catherin in ejus testamento, unde postquam illi fuerunt heredes Marton, omnes predictae alimentorum praestaciones in vim legati per eos debent etiam capere, hoc idem archè concludendo contra opinionem Sp. Consultorum longè à vero juri tramite devians, dicendum est concessuionem dictarum alimentorum praestacionum pro alimentis arbitratum à dicto q. Polce Camera fieri non posse, nec possit ad effectum appellationis admitti, & eo magis, quia predictae singulae alimentorum praestaciones summe fuerunt eodem capite, sive pensiones in libello per scriptum, & à iudice in corroboratum ejusdem libelli distinctae, quo casu neque conservacionem summarum, licet ab eadem causa, vel actione illae prodessent, admittuntur posse mox liti supra probavimus.

- 33 Alimen principalia motivum per me deductum ex modo nullius iuris per eam in appellando, satis superque constata est eo, quod appellatio fuit proposita in omnibus Notarij ubique praesentia Indicia à quo, ad litem tracta per *Secur. de appellat. quæst. 6. num. 6. Jac. Jord. de re judic. lib. 4. tit. 26. de appellat. num. 451. Roldaphin. in prax. judic. par. 1. cap. 13. num. 135. Ret. dec. 396. numer. 3. & dec. 594. num. 4. par. 1. dec. 722. num. 3. par. 3. *recurr. Cavalier. dec. 495. num. 2. Salgad. de Reg. jurat. par. 2. cap. 2. num. 80. Et. & ap. 10. num. 54. & 55. Nam. dec. 201. num. 2. & sep. Alimen. de nullit. rubr. 3. quæst. 16. n. 1. & sep.**

- 34 Neque adjuvare potest mendacita exculatio parit averis male à novo Consiliorum sine alio examinae proposita, quod nempe non poterat alio modo ipsa se appellata, cum ex illa, quae erat nimis tenuis ad appellandum, non aderat congregatio Magistratus, eorum quo appellari debebat, quando etiam non potest haberi copia Indicia à quo, post appellat. coram iudice ad quem *Alimen. de nullit. dist. rubr. 3. quæst. 16. num. 70. Adduc. ad Ruram dist. dec. 202. num. 3. Grerman. dist. 30. n. 8. vel coram Notario eorum Pollegron. in prax. Piar. par. 3. fol. 1. num. 84. Sanch. de appellat. quæst. 16. num. 18. Card. de Luc. de iudic. dist. 37. n. 10. Adduc. ad Sanch. dec. 395. vers. Appellat. Rur. dec. 594. n. 3. par. 2. *recurr. Roldaphin. in prax. par. 1. cap. 13. num. 134.**

- 35 Primo, quia ipsa pars la posuit in illa angustia ultime dici termini ad appellandum per *Ters. in l. non est legatus si quis si quis causam habet l. cum potestum in l. de donat. infest. l. paranda C. quib. et. 205. numer. 1. et. ma C. de comp. & appellat. nec est et si considerandum, qui voluntatem suam in necessitate posuit *Concurr. var. ref. par.**

- 37 2. ap. 9. num. 142. Ea remedia subsistunt quia concessa dicuntur et, qui sua sponte in necessitate occidit *Reg. dec. 189. n. 34. post Zach. de Oblig. Commat. & dec. 41. n. 6. Item Emerit. fecerunt.*

- 38 Secundò, quia poterat facilius obtinere prerogationes ab Illustris Magistratibus conservacionem ad effectum appellationis impetrare, & in tempore interponendo, ut considerat in similibus terminis *Grerman. cap. 594. num. 23. Ret. nolla perit Palm. Nip. alleg. 750. num. 28. & in judio Opard. dec. 116. n. 19. laud. Roldaph. 205. 30. n. 80. & sep. et. n. 89. cum sep.*

- 39 Tercio, quia poterat fortissimè singula iudicibus Magistratibus constitutibus appellare *Gauet. de appellat. q. 6. num. 2. & 3.*

- Quo verò ad alterum videri potest non minus erroris, licet magis intercepto respondet Sp. Consultor illa infirmum de sententia MM. Consilium Rationis, non quidem ob exceptiones nullitatis et adverso irrorationibiles, & sine aliquo iuris fundamentis propositas, sed ex capite iustissime, refulsant in hoc casum iudicio ab insufficiencia rectorum intempestive in venturam obligacionis insubstituere adsumptae per fratres Catherin contra dictum D. Odavianum eius Sororem in Infirmitate avulsionis bonorum inter eos sequente illa absente, Notario tamen stipulante.

- 40 Unum siquidem iuramentum docendum contra D. Odavianum fuit à Consiliorum desumptum ab illelectio conclusionis, quod in contractibus correptionis, vel dampnationis accensum, vel saltem emens, licet intervenire pro absente stipulante Notarij, contractus, sive doctus sit quandoqueque irrevocabilis obsequi ad accep-

tationem illius, per quo Notarius stipulans fuit, licet si illi, cuius nomine Tabellio scriptus, potest accedere, ita & aliter, qui perit licet contentum postulat. *Laderth. 205. 75. num. 3. Adria. de promiss. lib. 4. cap. 2. num. 66. vers. que omnia num. 69. vers. quod in stipulationem Promissum Adria. de contract. tract. 2. tom. 2. dist. 264. numer. 12. vers. quante quando Rur. dec. Reges dec. 314. numer. 21. & dec. 195. num. 5. par. 14. *recurr. & dec. 130. num. 5. par. 15. Ret. post Torre de pall. fatus. factus dec. 146. num. 4. & 5. & dec. 71. num. 9. 10. Corr. dec. 792. num. 14. 15. & dec. 633. num. 21. Cancos. var. rubric. 3. 2. ap. 8. num. 48. Sanchez de marum. lib. 1. dist. 7. num. 12. Rur. de 205. 274. num. 5. par. 6. *recurr. quomodoque Cyren. de sep. 66. num. 2. Gratian. dec. 88. num. 7. Adria. conf. 20. n. 52. Spirall. dec. 168. num. 85. Roldaph. de legat. dec. 35. num. 63. cum alio citat pones Card. de Luc. de donat. dist. 36. numer. 12. & non sufficit quod acceptum, sed debet etiam legitima concurrens illius sollemnitas, quando fit à minore, vel muliere *Dec. conf. 536. num. 6. Ferrer. ad Stat. Urb. 205. 151. infest. 1. par. 2. dec. 6. numer. 1. fol. mibi 347. Rich. dec. 157. num. 6. Ath. 205. 45. n. 7. lib. 1. Gratian. 205. 124. num. 30. & ap. 365. num. 47. & sep. Alimen. de nullit. contract. rubr. 3. quæst. 31. num. 135. fol. 192. & ante motum unum et corroboratum ratificatio, vel acceptio accedere debet, quia cum in huiusmodi contractibus requiratur similitudo consensus, illa post motum, vel promissionem, vel alteram ratificare deest, imperviente non potest, et tradit per *Sand. in 205. 136. num. 43. vol. 1. & dec. 111. num. 10. & dec. 308. numer. 10. Gratian. dist. 205. 783. n. 94. Tufi. concl. 21. tom. 8. 9. lib. R. cum aliis relatis per *Sand. §. varietate num. 1. quodque in contractum dicit *Par. conf. 14. n. 26. & sep. lib. 1. Cum igitur in proposito nostro contentus sit correptionis, cum in diversis instrumentis taxaretur doctus, & alimen debita D. Odavian ex dispositione statutorum, quam taxacionem tunc legem accepit, neque promissionem docens, neque promissa alimen petere possit, ex quo hinc inde, & post illa facta, non est dicta D. Odavian in vim dictae contractus in via finem promissionis non ratificat agere non possit.*******

Venero omisso, quod in Jure nullitatem est ita, & neque predicta predicta conclusio, quia naturalis, & ab usu, & confirmatio universalis recepta sententia, quod etiam in contractibus ultio correptionis corripitur per stipulationem Notarii acquiratur absenti a finem personalem irrevocabilis contra promissionem aut illius ratificationem, vel acceptationem (quodquid sit de acquisitionis domib. ut alimen facta reatu illam necessitate cogere) vel saltem per irrevocabili ad acceptandum contractum, ita quod etiam post motum promissionis absenti ratificatio, sive acceptio sequi possit, et licet tradit per *Cyren. inter. 322. fero per 101. & inter. 415. Rur. Rur. perit Palm. 205. 2. dec. 105. num. 11. Alimen. de nullit. contract. lib. 1. fol. 69. numer. 51. ubi plures ref. nam quod cepit *Alimen. 205. 119. n. numer. 6. 205. ad 24. quem sequitur cum illis *Rich. dec. 33. num. 13. & 14. & dec. 329. num. 13. Rur. dec. 6. num. 10. & dec. 418. num. 34. par. 2. *recurr. Obli. dec. 33. per 101. Gratian. dec. 88. in add. & illi *Stopp. Rur. dec. 205. n. 5. & n. par. 13.*****

Venero, disti, prolatæ propositiones à D. Consiliorum adductae, licet in Jure veræ essent in suis terminis, nullatenus hoc locum habere possunt.

Propterea ut aliquidam equivoquum desumptum ab eo, adjuvandum est, quod propositum, sive conclusio per eum relata procedit in contractibus correptionis, vel dampnationis onerosis, ubi omnia est talis natura, quod potest sperare emolumentum, quae assu possibilia, quod doctus tamen remanet dampnatus, sique parumque justum faceret, secus autem ubi omnia respectu amolumentum est minus, licet etiam sit dampnatus, vel aliam contractum semper esse in iustitia obsequi periculo damni, & iudicium in bonis propriis, cum tunc damno, vel contractus semper licet in consensu finis, in ordine explicando hanc conclusionem doctissimè more suo tradit *Card. de Luc. de donat. dist. 14. fol. num. 13. vers. terre molis, & dist. 36. num. 4. vers. primo foliatur *Alleg. conf. 38. num. 7.**

post mortem, sed enim ante eorum mortem ex sola scientia in dicta D. Odavia inductum fuisse.

Uterum, licet circa veri lesiones supponeretur hanc obligationem alimentorum per fratres Camere assumptam vigore Instrumenti parimenti usum habuisse efficaciam ex defectu iudicialitatis extra tempus subsequente, attamen eadem alimentorum actio iustificatur ex duplici alio jure: uno omnino ex testamento D. Ringide Matris defuncti fratrum Camere, altero ex Statuto German. de *Prophand. aliment.* §. *in iudicibus*.

Respectu autem primi aliam apparebat ratio, quia D. Testatrix iussit, & mandavit praestitum divisionem honorum inter filios suum omnino servari debere sub pena etiam privationis hereditatis, alimenta enim, quae debebantur vigore ultimar voluntatis in viis adhaerent ex ea resultantis, per se possunt ex *Gratiam. l. apud. §. 1. §. 1. m. 4. & l. 142. m. 30. Ric. decif. 159. m. 5. part. 4. recent. & l. 35. m. 4. 7. part. 8. apud. Decret. 115. §. 1. m. 42. 49. Summ. de Proc. de inter. puer. alim. vol. 18. §. 1. d. 11. m. 88. fol. mibi alio.*

Nihilominus refragante, quod adversus hoc adhaerent caput annuum immutabile respondendo, affertur Sp. Confultor in eius Voto non apparere in processu de adme hereditatis materia per filios Camere facta.

Quia facti cum constare dicebant, et eo quod dicta filia, sive respectu fratres Camere post mortem eorum Patris, non solum ad divisionem bonorum paternorum, sed etiam praevenit cum veris pro-
75 supponeretur in ea censu Matris heredes emittent, ad divisionem aliorum bonorum, quae tunc ad eam adhuc vivebant spectabant, inter se devenerunt, ut ex Instrumento parimenti factis sub anno 1633. videre est, & in possessionem dictorum bonorum, tum paternorum, quam maternorum, tam in vita dicte Ringide Matris, quam post eius mortem absque ulla declaratione, renunciatione, vel abdicatione continuaverunt, opone D. Balduin. decif. 25. m. 15. 20. & seq. sub tit. de legum. cum pluribus aliis citatis, & sicut ex sola bonorum defunctae occupatione absque ulla titulo allegabili contra nomen heredis inducitur hereditas aditio Ric. decif. 273. m. 5. part. 17. recent. *Aliment.* de nullum. m. 2. rub. 11. quafi. 39. m. 15. lat. hanc. de processu iudicis. 18. per tot. ita ex sola perseverantia, seu continuatione possessionis, & retentioni honorum, quae adhuc vivente eo, caput post mortem ahaque heres efficitur, possidentibus, eodem modo hereditas aditio arguitur ex pluribus DD. cumulatim in *del. decif. 25. sub m. 2. 3. penes D. Balduin.* & punctuatur in continuatione possessionis, vel retentione bonorum materiam trahente post *Archeran. l. 1. §. 1. m. 3. Ric. l. 1. m. 329. m. 11. 12. 13. part. 10. recent. Ursini. cont. §. 1. m. 19. & 24. de melius Alleg. de Eius. 148. m. 10. 11. quem sequitur Mart. de fidei. legal. part. 4. quafi. 14. art. 2. nam. for. & decif. 335. m. 3. 4. & seq. part. 17. nec. *Admich. de presump. lib. 4. presump. 101. m. 23.* de id. eodem solum sequitur ad efferendum non possidente, aut remittendo in iudicium bona, & res, quae ad alios consuequos spectarent, male fides occuparet illa haberet *Afynch. del. presump. 101. m. 28. Archeran. del. conf. 273. m. 3. & Ursini. l. 1. m. 31.* & in proposito nostro contenta eius voluntate factum, quae praevenit in dicto Instrumento divisionis declaraverunt ante mortem Matris de valle illi filios heredes, quomodo de tales furem esse supponebant, illius bona via hereditaria inter se ipsos dividerent, ex qua praesentia voluntate adhaerent, magis arguitur ad subsequenter elucem ad retentionem bonorum, sive continuata eorum possessione post mortem Testatrix *l. §. si foras plurium §. si. de legum. 1. Terrequi. de retrad. legum. §. 1. gloss. 14. m. 20. cum plur. seq. Landerf. decif. 239. m. 3. Card. de Lat. de fidei. offi. d. 1. m. 1. m. 1. ex fin. & eo magis quando hereditas est incerta, prout in proposito nostro est hereditas materna, nullo aut alieno gravata, ut apparet ex eodem iudiciali Instrumento ad Ursini. dicta *conclusio §. 1. m. 63. Ala-***

76 77 78

79

admo non solum probat per se et alibus, qui cum necessitas inferant, sed etiam ex illis, qui verisimiliter, & presumpere cum indicant *Landerf. decif. 7. Cafary. de Commercio. Tom. 1.*

nam. 8. quem sequitur Ursini. *conclusio §. 1. m. 63.*

Quo vero ad adhaerent Statutum sicut in Jura 80 undique aliam, & efficaciam ex dispositione patris capiti de *Aliment. Praefand. §. in iudicibus*, ad petenda alimenta etiam praeterea per Ric. decif. 398. m. 25. part. 9. m. 8. *Decret. respof. §. 1. m. 44. Jurem. m. 48. & 49. Afach. conf. 8. m. 20. Palm. Nop. alleg. 103. m. 9. 14. 15. Melin. de Primogen. quafi. 75. m. 4. Nopidan. in consuetud. quod autem, in verb. pro alimentis in antiquis Gitteris decif. 47. m. 12. 13. & fignificand. *Amar. refut. 43. m. 75. Leonard. de offi. quafi. 91. m. 22.* non potest Confultor alia meliori alia, ac artificio, quam silentio eam declinare, ac eludere, gratioso tamen remittendo D. m. 1. m. 1. ad illud iudicium, si huius praeter Instrumentum divisionis pro istem alimentis petendis, alia causa competent, quafi quod ad istudum agendi in viis extra Statutum falsificet. haec adhaerent deducere, sed opus est fuisse idem Statutum in processu exhibere, quod sine rationum lepori insipiditatem.*

ADDITIONO.

Ad num. 60. & seq.

Hereditas non desinit esse opulenta, vel lucrativa licet aliqua debita appareat, quando modum habet 81 ac hereditatem, sive bona hereditaria, ut si illa non solum sufficere ad solvenda debita, sed plura remanent ad commodam & utilitatem minoris, qui hereditatem adit: & si in isto casu remissionem in iudicium dicto minor non possit competere, opone D. Caldas *Pereir. de Regum. in unguis. in l. si Curatorem verb. Legum. m. 53. cum seq. & postremo m. 53. fol. mibi 333. Odd. de refut. m. unguis. part. 1. quafi. 30. m. 60. Barthe decif. Boven. 64. m. 52. & 33.*

ARGUMENTUM.

An Heredes illius, qui tenebantur, vel ex contractu, vel officio iudicis, sive ex acquirent ad alimenta favore certae personae, conveniri, vel obligari possint in solidum a iudice ad solutionem dictorum alimentorum. Resolvitur hac materia cum pluribus casuum distinctionibus, & singulorum declarationibus.

Hac occasione agitur de obligatione divisibili, vel indivisa.

Hypotheca, an, & quando dividi possit, & quando non, inquit debitorum, vel plures heredes debitorum teneantur, ac conveniri possint, vel non in solidum.

SUMMARIIUM.

1 Plures Heredes debitorum, ex contractu aliquo, vel stipulatione pro causa alimentorum non possunt in solidum teneantur, sed solum pro portionibus hereditariis.

Contrarium num. 3. & seq.

2 Pro obligationibus personalibus Defuncti Heredes non teneantur, nisi pro portionibus hereditariis.

3 Heredes teneantur in solidum pro omnibus obligationibus Defuncti naturae individuali habentibus, & cum. 10.

Et ratio est, quia mutatione personarum non mutatur natura individuali obligatio, ibid.

4 Obligatorius de sui natura individuali mutatione personarum non est in potest. & ideo Heredes teneantur in solidum.

5 Obligatorius alimentorum est de sui natura individualis, prout promissa defuncti alio benem. ibid.

6 Heredes illius, qui tenebantur ex acquirent, non possunt in solidum teneantur.

Contrarium num. 7. & seq.

7 Iudicis officium succedat alimentis, & idem censetur ac alius.

8 Hypotheca accidere potest tam alimentis, quam officio iudicis.

9 Acquirent, qui alius stipulatur, non debet alienare, 10 Officium iudicis, quod in alimentis competit contra defunctum obligatum ex acquirent, vel personam, E. G. ad alimentum & transsit ad heredes.

tur. por. *Fazet*. id. l. non solum f. de insigne. ref. Carr.
jun. l. i. num. 79. ff. de jurisd. omni. judic. Capitul. in
dell. l. ii. §. facit. ff. solut. matrim. *Aleazar*. de sacri. &
ambrosio. lib. 12. tit. 18. n. 8. quem sequitur *Capit.*
de aliment. quod. tit. 6. §. 4. vbi idem item *Aleazar*.
de sacra. Titulo. lib. O. ceterisq. 131. *Hippolytus*. *Aleazar*.
ad Officiu. de alim. par. 2. lib. 1. cap. 14. num.
27. ubi placet citat *Ambrosio*. de iust. priu. lib. 4. cap.
5. titulu. 10.

13 Inlethige rano hanc in mionem pconere in cafu.
 14 quos pro morone defenda eadem militet, vel hanc
 arguas contra harpedit, fecit vbi si illa cellaret,
 vel qua alimmentum habere duntaxat si aere possit,
 vel alios pconitorem habebat panis obligato aduoca
 atendum, & hupimodo, *Sart. an l. p. v. d. n. m.*
5. ff. de aqu. p. con. ar. 104. v. d. n. m. l. 1. q. 2.
2. m. 8. & q. 2. q. 2. q. 2. v. d. n. m. l. 1. q. 2.
3. Sart. Jan. l. 1. m. 7. ff. de iur. i. i. m. Jod. la-
millen. Rev. Ranc. v. d. n. m. l. 1. q. 2.

17 Tempus est casus, quando non sumus in alimentis
legatis, videlicet si Testator legasset aliqua alimenta,
quia tunc cum obligatio non incipiat ab eadem per-
sona, sed dividit in pluribus heredibus et voluntate
legantis, heredes tunc pro potestuntatem suam heredi-
tariam tenentur, quia additione in origine sunt di-
visi Verum favore alimentorum hoc non à legatario
deductum, quod nempe à iudice eligi possit una ex
duobus heredibus, à quo folari possit alimentum ta-
men summam sibi debitam alimentorum exagere, ut ob
plures, ac minusvas exceptiones incommodum patitur,
five ob non factam exceptionem interiri curet
modo se sufficiens, item ratione coheredens contribu-
tere debebat pro hereditaria portionibus ante, vel
post solutionem ei, qui fuit ad solvendum totius ali-
mentorum summam à Judice lectas. Textus finit ex-
pressè in l. filius, de rit glori. c. l. v. ubique glori. ff. de
aliment. c. rubeas, legar. Sord. de aliment. tit. 3. gloss.
9. num. 32. c. ubi q. 6. 14. num. 13. c. glori. Niger, de
exceptio. forent. cap. in p. 4. num. 6. 7. Capilli, de ali-
ment. cap. 6. num. 15. al. 1. col. 2. in fin. Adh. ad rem
dict. cap. 8. num. 14. §. 5. h. Thezaur. gloss. 67. num. 12.
Lander. dec. Pinf. 92. num. 1. Parier. Allegat. 62. n.
3. Altiagrad. juris. interm. 49. num. 12. Glasi. offi-
cio. 20 le pr. n. 11. cum plurib. gloss. Gravani. dec. Adrech.
107. in addit. n. 5. Cuius de port. sat. gloss. 31. Alimen-
torum dec. 38 n. 2. p. c. seq. que etiam loquuntur in ali-
mentis legati, ut apparet ex summario decisalis Gra-
man cap. 16. n. 27. 18. 19. 30. al. Lot. ad Franch. de
dec. 203. num. 3. c. 4. Rot. Lucres inter resellit. n. du.
Palin. Depor. lib. 4. dec. 395. num. 17. Capilli, de ali-
ment. cap. 6. num. 17. el. 1. col. 2. in fin. c. ubi Adh. n.
3. c. 5. 6. c. cap. 30 no. 5. Control. de hered. ar. 1.
num. 613. c. seqq. Et maritus sibi sum. d. 2. loc. ut
verum fuerit pro legitimata rena, hanc materiam
autem ipse debet intrinsecum non bene egere, nisi magis
cum intueretur, quasi in matris suo deficiente p.
Qui enim ab eo open se accinge, terretur maternum
illam, quam ipsi ad æquivocon, et Dodotium am-
baribus per vicem diliguntur traditores vendicant.

16. Hinc sentio contra confessionem et alia, quando fa-
liunt ab eorum praesidio, immunitatem offerre et pluribus
promissa, vel quando de pace et decore et pluribus
personis aequales est officio iudici, vel legi dispo-
sitione ad aliquam alteram obligatus, & tunc quilibet
coram populo causa tamen ad ea tenetur Garbi,
dist. reform. 30. in pr. xxi. 1. cum pluribus seq. Gra-
tiani dist. decr. 107. in addit. numer. 3. Bar. dist.
485. numer. 6. 7. & part. 2. c. 2. rec. Secrd. de ali-
ment. 121. 3. de off. 9. in 22.

17 Verumtamen duas partes declarationis permittit
tenus talis circa predictum privilegium ad favorem
alimentorum, à lege introductionis pro factibus modo
expositis, et tempore non processu primo isti sunt,
quando unus ex hereditibus effectus sui non solvendo,
quae sequens tunc non patitur, quod inter heredes,
vel aliquis eorum per iudicem gravè debeat pro positi-
one illius, qui effectus sui non solvendo, tunc
effectus est ut à l. 3. in fin. de du. glis. et in l. folem.
lib. 3. gl. 6. de immen. et c. ubi. legat. Adm. in Ca-
ssil. de aliment. cap. 30. numer. 3. Gurs. de lib. offere.
ad. la. pr. num. 17. Cincil. de hered. act. 1. num. 61. l.
Ques. de exs. lib. 4. quesi. 6. numer. 15. de tunc est,
Cassat. de Comm. Tam. 1.

quia equitas, que tibi suffragatur, non debet aliud docere, et habere iuramentum de proprio, ultra pomen-
tione interdictam, vel favore alimenosum talis esse
non debet, ut ille teneatur in eo, quo de proprio
verè non debet, quam rationem oportet considerari ut
Ténier, dict. suprà. 67. *numm.* 12. *libr.* 2. *hæc ibi*,
ut supra videmus, malè cum applicaverit ad alium
casum.

Secundo non procedit ad alimentis praeteritis, sed
focuit tantum, ut colligat ad eodem Titulo in §. 3.
*O. I. solum abique cum glia. ff. de aliment. C. ubi lo-
gati. de Practic. dicit. 303. m. n. 2. Et ubi tractus de
Luci. adducitur. nom. 4. Quod obijciunt. et de pr. m.
15. Constat. de hered. dist. art. 1. nom. 623. commisso,
quod citat Oles de cibo. dist. tit. 4. quod 6. nom. 18.
et ratio est evidens, quia in alimentis praeteritis non
concorrit illa ratio adeo potens, quae venter nullam
gaudet dispositione, neque illa alia similis, quae con-
siderata fuit à lege, ac Dodoribus ad indicandum
eradicanda non potest.*

Ita strage parvulis conclusam in casa monachorum
ponam et eodem Iudicis officio, quod competat
contra Patrem, D. Manum Odaviarum convenire
sures facere debet ejus Patris heredes non solum in
solidum, sed neque per rata, quia illud officium
competens contra Patrem fuit extinctum cum ejus perso-
na, quoniam habebat dicta Maria Odavia fratres facti
superfluitas, qui remaneant et novo Iudicis officio man-
dere ob spectantes, et rationes à nobis supra con-
cessas.

Veneris non folium ex novo Iudicio officio, sed ex
alia ratione adhiberi poterat dicta Octavia fratres suos
comperire, necque quondamque ex Scamno Gema, tunc
de Fene. dand. & si defunctis, quoniam de Alimmo.
profrat. & mioribus, ex quibus expectet non folium
viriis adeo, in dictis, ad favoreis filiarum contrafratres,
& heredes Parisii, sed etiam hypotheca, cum
dictum Scamnum de Alimmo. profrat. dictis & mioribus
subijciat hypotheca bona Parisii. ibi debetur
in heres Parisii, etc. ad tradita per Aetionis.
p. 10. lib. 1. quod. 11. numer. 22. et lib. 2. quod.
1. quod. 11. numer. 11. et optime Bona. consuet. 217. a.
p. 10. lib. 1.

Requiescat in pace hujus hypochezarie adionis à Strano inuolante, grave cedebat dubium, an dicta D. Maria Ocharis poterat in foliis concentricis annis ex harenis ad uocem alumnorum delatam pro bonis ab eo sufficere.

Et iſteſatur affirmative reſpondendum, quia hypo-
theca eſt de ſui natura indiviſibilis, ad eam per Affir-
lin. de hypoth. lib. 3. tit. 1. quaſt. 14. num. 11. Patien.
alleg. 62. & Racc. Epſt. diſp. 12. cap. 31.

Contrarium verò censendum debere procul dubio dicendum, quia licet de sit natura hypothecae sui individui, attamen hoc potest, quando ea incipit in una persona causare, factis vero h. hypothecae accendi ab initio obligationi plurium personarum, vel heredum aliquibus, quia tunc la. hypotheca inter heredes, vel obligatos per eorum personarum ad eamdem actionem personalem dividitur ipso iure de *Loc. ad Franch. des. 203. numer. 2. §. 6. Fatus. allegat. 62. numer. 5. §. 7. Ruc. definit. iur. cap. 51. numer. 30. §. 3. Rih. de reuol. iur. cap. 1. §. 1. numer. 19. Adit. de pign. lib. 3. tit. 1. §. 1. numer. 14. numer. 85. §. 6. §. 7. §. 8. §. 9. §. 10. §. 11. §. 12. §. 13. §. 14. §. 15. §. 16. §. 17. §. 18. §. 19. §. 20. §. 21. §. 22. §. 23. §. 24. §. 25. §. 26. §. 27. §. 28. §. 29. §. 30. §. 31. §. 32. §. 33. §. 34. §. 35. §. 36. §. 37. §. 38. §. 39. §. 40. §. 41. §. 42. §. 43. §. 44. §. 45. §. 46. §. 47. §. 48. §. 49. §. 50. §. 51. §. 52. §. 53. §. 54. §. 55. §. 56. §. 57. §. 58. §. 59. §. 60. §. 61. §. 62. §. 63. §. 64. §. 65. §. 66. §. 67. §. 68. §. 69. §. 70. §. 71. §. 72. §. 73. §. 74. §. 75. §. 76. §. 77. §. 78. §. 79. §. 80. §. 81. §. 82. §. 83. §. 84. §. 85. §. 86. §. 87. §. 88. §. 89. §. 90. §. 91. §. 92. §. 93. §. 94. §. 95. §. 96. §. 97. §. 98. §. 99. §. 100. §. 101. §. 102. §. 103. §. 104. §. 105. §. 106. §. 107. §. 108. §. 109. §. 110. §. 111. §. 112. §. 113. §. 114. §. 115. §. 116. §. 117. §. 118. §. 119. §. 120. §. 121. §. 122. §. 123. §. 124. §. 125. §. 126. §. 127. §. 128. §. 129. §. 130. §. 131. §. 132. §. 133. §. 134. §. 135. §. 136. §. 137. §. 138. §. 139. §. 140. §. 141. §. 142. §. 143. §. 144. §. 145. §. 146. §. 147. §. 148. §. 149. §. 150. §. 151. §. 152. §. 153. §. 154. §. 155. §. 156. §. 157. §. 158. §. 159. §. 160. §. 161. §. 162. §. 163. §. 164. §. 165. §. 166. §. 167. §. 168. §. 169. §. 170. §. 171. §. 172. §. 173. §. 174. §. 175. §. 176. §. 177. §. 178. §. 179. §. 180. §. 181. §. 182. §. 183. §. 184. §. 185. §. 186. §. 187. §. 188. §. 189. §. 190. §. 191. §. 192. §. 193. §. 194. §. 195. §. 196. §. 197. §. 198. §. 199. §. 200. §. 201. §. 202. §. 203. §. 204. §. 205. §. 206. §. 207. §. 208. §. 209. §. 210. §. 211. §. 212. §. 213. §. 214. §. 215. §. 216. §. 217. §. 218. §. 219. §. 220. §. 221. §. 222. §. 223. §. 224. §. 225. §. 226. §. 227. §. 228. §. 229. §. 230. §. 231. §. 232. §. 233. §. 234. §. 235. §. 236. §. 237. §. 238. §. 239. §. 240. §. 241. §. 242. §. 243. §. 244. §. 245. §. 246. §. 247. §. 248. §. 249. §. 250. §. 251. §. 252. §. 253. §. 254. §. 255. §. 256. §. 257. §. 258. §. 259. §. 260. §. 261. §. 262. §. 263. §. 264. §. 265. §. 266. §. 267. §. 268. §. 269. §. 270. §. 271. §. 272. §. 273. §. 274. §. 275. §. 276. §. 277. §. 278. §. 279. §. 280. §. 281. §. 282. §. 283. §. 284. §. 285. §. 286. §. 287. §. 288. §. 289. §. 290. §. 291. §. 292. §. 293. §. 294. §. 295. §. 296. §. 297. §. 298. §. 299. §. 300. §. 301. §. 302. §. 303. §. 304. §. 305. §. 306. §. 307. §. 308. §. 309. §. 310. §. 311. §. 312. §. 313. §. 314. §. 315. §. 316. §. 317. §. 318. §. 319. §. 320. §. 321. §. 322. §. 323. §. 324. §. 325. §. 326. §. 327. §. 328. §. 329. §. 330. §. 331. §. 332. §. 333. §. 334. §. 335. §. 336. §. 337. §. 338. §. 339. §. 340. §. 341. §. 342. §. 343. §. 344. §. 345. §. 346. §. 347. §. 348. §. 349. §. 350. §. 351. §. 352. §. 353. §. 354. §. 355. §. 356. §. 357. §. 358. §. 359. §. 360. §. 361. §. 362. §. 363. §. 364. §. 365. §. 366. §. 367. §. 368. §. 369. §. 370. §. 371. §. 372. §. 373. §. 374. §. 375. §. 376. §. 377. §. 378. §. 379. §. 380. §. 381. §. 382. §. 383. §. 384. §. 385. §. 386. §. 387. §. 388. §. 389. §. 390. §. 391. §. 392. §. 393. §. 394. §. 395. §. 396. §. 397. §. 398. §. 399. §. 400. §. 401. §. 402. §. 403. §. 404. §. 405. §. 406. §. 407. §. 408. §. 409. §. 410. §. 411. §. 412. §. 413. §. 414. §. 415. §. 416. §. 417. §. 418. §. 419. §. 420. §. 421. §. 422. §. 423. §. 424. §. 425. §. 426. §. 427. §. 428. §. 429. §. 430. §. 431. §. 432. §. 433. §. 434. §. 435. §. 436. §. 437. §. 438. §. 439. §. 440. §. 441. §. 442. §. 443. §. 444. §. 445. §. 446. §. 447. §. 448. §. 449. §. 450. §. 451. §. 452. §. 453. §. 454. §. 455. §. 456. §. 457. §. 458. §. 459. §. 460. §. 461. §. 462. §. 463. §. 464. §. 465. §. 466. §. 467. §. 468. §. 469. §. 470. §. 471. §. 472. §. 473. §. 474. §. 475. §. 476. §. 477. §. 478. §. 479. §. 480. §. 481. §. 482. §. 483. §. 484. §. 485. §. 486. §. 487. §. 488. §. 489. §. 490. §. 491. §. 492. §. 493. §. 494. §. 495. §. 496. §. 497. §. 498. §. 499. §. 500. §. 501. §. 502. §. 503. §. 504. §. 505. §. 506. §. 507. §. 508. §. 509. §. 510. §. 511. §. 512. §. 513. §. 514. §. 515. §. 516. §. 517. §. 518. §. 519. §. 520. §. 521. §. 522. §. 523. §. 524. §. 525. §. 526. §. 527. §. 528. §. 529. §. 530. §. 531. §. 532. §. 533. §. 534. §. 535. §. 536. §. 537. §. 538. §. 539. §. 540. §. 541. §. 542. §. 543. §. 544. §. 545. §. 546. §. 547. §. 548. §. 549. §. 550. §. 551. §. 552. §. 553. §. 554. §. 555. §. 556. §. 557. §. 558. §. 559. §. 560. §. 561. §. 562. §. 563. §. 564. §. 565. §. 566. §. 567. §. 568. §. 569. §.*

Com igitur in causa nostro hypotheca et dispositione Statuti Genæti, incipit post mortem Paris in illius hæreditibus, et sic in sententiâ divisa, nemo eorum in solvendo convenit potest.

Neque obstat, quod antequam dicta hereditas fuisset alienata, jam erant bona Patris hac hypotheca affecta.

Namque respondetur, quod cum aditio subsequens
habetur personalitatem et tempus mortis Testatoris,
et ab eo tempore succedisse censetur heredes Ca-
res. *Ann. de Est. de plural. homin. cap. 198. Cofide
mariti cap. 2. cap. 2. Res. de confusor. cap. 3. n. 28.
Astrucius. de donat. lib. 3. cap. 24. num. 12. et seq.*

Thom. de offi. c. 6. n. 6. ubi non eadem illa hypotheca fluctuaria consideranda debet, utpotè à principio de tempore mortis Testatoris iam devota in hereditas per portiones hereditarias.

Et circa hoc potest adnotandum est, quod si auctori voluerint quidem subducere hanc hypothecam ad loca patris pro alimentis cogita hoc continere, cum de jure communis ea non competat, sed tantum ad hoc personalem, secundum veterum, de qua pendet *Astensis. de pign. lib. 3. tit. 2. quest. 1. per tot. Annot. de casu, p. 1. lib. 4. cap. 3. numer. 23. 24. Et sup. Pignatelli. cap. 61. numer. 1. fere per tot. Scipp. ad de offi. c. 6. 2. 2. Gratiani per tot. Card. de Luc. de cred. dist. 28. numer. 5.*

Sed adhuc circa illius utilitatem, non casualitatem diffondere oportet, ubi hoc suspecto tenet et sub dispositioni juris. Quoniam dicendum est, quid cum tale Statutum sit constitutum à jure, intelligi debet, quod Statutum voluitur quidem consistere de hypotheca Alimentationis, sed servata in reliquis semper juri dispositione, & sine vulneratione nature hypothecæ, quæ intacta in pluribus observanda, potest potius totius periculis, ut supra dicitur.

ARGUMENTUM

Si Mercator defunctus, qui obligatus erat ex aliquo debito necessario, cuius tamen debiti solutionis incommodum ad alium in totum, vel per parte spectabat, aliquam summam creditor legatariis, & legatum cum dicto debito, quantum necessario, non potest compensari, nisi pro rata debiti, quæ ad debitum defuncti vere spectabat.

Plures declarationes, & limitationes ad hanc materiam etiam familiè subduimus.

S U M M A R I U M.

1. Debitum, quantum necessarium, non debet compensari cum legato, quando incommodum debiti debet necessarii re vera ad alium committi, spectat.
2. Si mandante Testatore quod solvantur debita sua, tantum de propriis debetur, non de illis, quæ fideiussorio nomine debentur, transferat legatum non possit.
3. Legatum compensatur cum debito necessario Defuncti.
4. Legata in iure, quæ debitum necessarium Defuncti ad alium vere spectant, n. 4.
5. Alium habent ad rem legatam, non habere videtur.
6. Solvent aliquam summam, si habet aliquam contra alium ad repandendum debitum summam solutam, non dicitur solvisse.
7. Quod aliter, periculum, vel officio Judicis compari possunt, in bonis vestris dicuntur adesse.
8. Si Defunctus cum alio, vel pro alio obligatus legaverit creditori id, quod debetur, hoc legatum cedit in solutorem cunctis debendi, vel alterius, ad quem vere spectabat debitum.
9. Et hoc potestatem tam in iure quæ depositi pro alia obligata compari videtur inoffensiva, quoniam in casu quo ea non compensat n. 6.
10. Nec pro altero, vel contemplatione alterius, sed favore tantum legatariis legare possunt.
11. Legatum non debet compensari cum debito necessario Defuncti, nisi pro rata debiti, quæ ad Defunctum, licet in solidum cum alio obligatum, realiter spectabat, sed pro alio personam ad alium verum spectantem.

Sicut si in mariis apparuit ut testator n. 12.

Emittiturque aliqua constituta ad praesentandum compensationem legatum cum debito, utpotè quoniam summa legata correspondit debiti n. 13.

Et hoc videtur procedere in casu istum, qui summa legata isti major n. 14.

Differtur n. 15.

16. Compensari legatum cum debito Defuncti extenditur, si legatum spectat debitum.

Distincta ad potestatem in debito voluntario, seu ut necessarium n. 17.

Secundo, declaratur non procedi, quando legatum fuit solutum iam devota pro omni, & eo tenet, quod à legatore praesentare debet n. 18.

In eadem causa.

DISCURSUS LXXXIV.

Quantis obvia, frequenter, & copiose pendet Doctores si materia compensationis legatum cum debito defuncti, tamen utram, qui melius in praei consensu, casum licet tot cum materiam agniti testum per totum. Casus ita sunt; Quæritur, an si quis cum altero in solidum obligatus legando aliquam quantitatē Creditori, constituit in compensationem summam per eum debite legasse, Dubium ego quod pro resolutione legatum debet recommendari est primum, id est examen voluntatis Testatoris, & si fecerint consensum potius uno, quam altero modo solvantur arbitrium iudicantem, iudicium ferri debet, cum finis in materia consensuali, ubi oblixi in dubio, vel in casu, quo velle apparent compensare, solum talis potest agere, ut non preponderantes, ut potius ad unum, quam alterum partem veri possint, tunc omnino advertendum est, an debetum defuncti propter et causa voluntaria, vel necessaria, si enim procederet ex causa voluntaria, res erit plana, nam aequalia communis Doctorum doctrinam debet voluntarium, & necessarium, duplicandam erit pro mutatione compensationis; si vero debetum defuncti procederet ex causa necessaria, tunc res esset diffinitionis provincie, in causa proposita.

Verum igitur semper arbitrari fuit, in casu etiam veritatis legando, quod adveniente hoc casu advertendum sit ad quem et obligatus in solidum id causa necessaria verè, ac rectius pertinet incommodum solutionis quantum debet, an scilicet in totum ad legatam, vel in totum ad alteram Coram debendi, vel denique ad utrumque pro indifferente. Primum enim causa, quo debetum realiter, & in effectum esset proprium legatum, nil dubium, quod ipse legatarius constituitur ad solvendum in compensationem fuit debiti, quia solutio talis debet semper, & quodcumque in alius incommodum cadere debet.

In secundo causa, ubi taliter debitum non esset proprium legatarii, vel saltem incommodum solutionis quantum debet ad eum non pertineret, sed in totum spectaret ad alium, exempli gratia, defunctus Mercator habens aliquod debitum necessarium ad solventem alijs gravare usum ex hereditate ad solventem dictum debitum, decessit postea alter coheres non pariter, & legavit dicto Creditori quantum pecunias quantitates, & licet Creditori habere utrumque quod heredes in solidum obtineant, quia fons debiti a lege, vel à Statuto esset privatum, vel ex causa individuiis, heredes in solidum ad illud tenerentur, nullominus attento gravamine à Testatore imposto uni ex dictis hereditibus de solvente dictum debitum, verò, si taliter hoc debitum, vel solutio incommodum spectabat ad gravatum, & non ad alterum coheredem, qui legavit dicto Creditori, erederetur quippe in hoc casu legatum illud non fuisse factum in compensationem talis debiti, et potius ad ita iudicandum funderem rationibus.

Reflectendum cum prout ad id, quod determinavit Doctores in casu, quo Testator cum habens aliqua debita solvenda nominat, legasset expresse quod solvantur debita sua, & sicut ipsi in casu casu communiter affirmant, quod constituit tantum Testator legasse pro eo, quod debet proprio nomine, ut videtur est pendet Gomez. var. resolut. de legat. numer. 28. Cress. de success. §. legatum quest. 17. Barry de success. lib. 2. de legat. lib. 2. numer. 15. itaque magis videtur concludendum in nostro casu, ubi Testator simpliciter legat Creditori aliquam summam, quia licet legatus in solidum teneatur cum altero, tamen realiter, & in effectum non ad eum, sed ad alium spectat debitum, vel saltem totum solvendum incommodum.

Secundò possimum tribuitur ex eo motivo, quod unicuique, aut principale fundamentum ponendum à Doctores pro admittenda hac compensatione debiti necessaria cum legato, consistit super peremptorio

perita desinit 12. *Armeniam* factis inter prebatur sententiam tenent elevatum Cancellum, seu contradicentem exponit ad altero jam facta, opponere non posse, minime impugnare eandem ejus, qui assensum, seu executionem super bonis debitoris constitutus fuit, utpot jam canoniarum per sententiam lucem contra debitoris, plura sunt promissa tam ad intelligentiam Statuti Joannit de eleptione Cancelli, quam iura communis.

Et parit de iure communi si agatur de sententia lata in actione personalis, admittitur ad ejus executionem impedientem quilibet tertius, qui summatim docet, rem, in qua fit executio, esse suam, vel ab eo possessam, *hinc Taxa & gloss. in l. a. Divo Pio §. si super rebus ff. de re judicat. ibique Schenckius omnes.*

2. Secundum admittitur ad impedientem executionem, quae fit in bonis promissis debitoris, tertius quilibet, qui allegans suam hypothecam, & de incommuni iudicii arbitrio docens impedit dicitur executionem, quousque uter eorum melius sit in causa de habeat postea plene discussum, prout, reprobato *Cassia, Gloriosa, Addeum. aliquos coacturus, sicut Carissimi, de Jura lib. 1. tit. 3. dicitur. 12. numer.*
3. Et cum apud coacturas opinionum sedatores sine contradictione procedat, ubi cum hypotheca adest etiam clausula confusoria, quae in nostro casu ex instrumenti clausula alacris insinuat, ut videtur tunc apud *Camer. var. rescript. part. 2. cap. 16. a numer. 64. & seq. Posth. de subrog. inscript. 18. numer. 112. & numer. 130. & seq. De Adversaria in allegata, impedita pones Adess. ad Plura. tom. 3. dicitur. 26. §. secunda non esse verum.*
4. Tertium autem, qui admittitur ad impedientem executionem potest opponere da nullitate etiam etiam consensum, licet debitor assensum non possit, *Adess. consil. 84. numer. 3. lib. 3. & de potat allegare quae omnes principales tenet, & utitur omnibus aliis exceptionibus, quae vel ex sua persona, vel alia quibus dabitur sibi pullius comparata, in post *Parlador. & ab eo relinquitur dicitur decessit Pigeat, rescript. for. cap. 3. numer. 7. & post allegare.**
6. Quocumque tamen casu in iure nostro admittitur tertius ad impedientem sententiam executionem, sententia intelligitur de illo, cui sententia lata, utpot res inter alios acta, non prejudicat, cum sit, aal ex natura causae, vel alio quovis pacto sententia nocet, vel prejudicat, tunc nullio pacto admittitur ad impedientem ejus executionem, nec amplius de eius privatis dissonat debet, ut egregie de morte dicitur *Capitulum, videndum posth. quass. cap. 16. numer. 1.*

Unde non alii potest queramus, an illa sitius possit opponere contra sententiam, quae in omni casu, quo admittitur ad luge, vel Sententia ad elevandum Cancellum, fiat ad impedientem executionem sententia, quod idem est, nec tandem alii, quod sententia lata contra debitoris, et non nocet, nec prejudicat, aliis reprobatur, nec illa pacto super iuribus suis audiri possit.

Differentia nota reduciatur ad terminos *Taxa in l. a. Divo Pio §. si super rebus sit — Sed secundum est summam ad acquiescere debere, ex quo inferitur in hoc iudicio utpot summum rebus executionem omnia, quae aliorum respectu indagantur.*

Item quae ex Textu predicto non audent admitti aliae exceptiones, quoniam ipsae respiciunt executionem, utpot si fuerit facta executio in rebus alienis, quibus debitoris, vel ab alio praeterquam à decessore possessa.

7. Verum ut iudicatur aallatur obiectum, advertendum est, quod in praecedente *taxa in l. a. Divo Pio §. si super rebus* iurisdictionem hanc summam executionem dicitur ipsi executioni, hoc est et, quod si iudice promissarius executionem ad executionem requiritur fuit, nec enim inferri potest da ipsorum executionem tractare iurisdictionem in d. §. si super rebus, de quo & traditur in praecedenti §. *Sententiam Rome, ut ipse exornat Ceterum. dicitur cap. 16. numer. 3. vix hoc praebat, unde minus non est, quod de aliis exceptionibus non cognoscatur, quoniam de illa, quae ipsorum executionem respiciunt, Etenim exceptiones, quae tendunt ad voluendam sententiam non ab Executione, sed ab iudice, qui senten-*

tiam tulit, cognosci debent *Bart. in l. a. Divo Pio numer. 2. ff. de iudic. ubi Angl. Alex. Jaf. & ceteri sententiam.*

Et eo tenore quod Executione, sive merita, sive iudicis limitantur haec cognitiones alia ea, quae ipsam summam executionem respiciunt, non inferri, quod tertius oppositor debet non posse exceptiones tangentes sententiam, & aallam principalem, sed distinctione concludenda per illi, aut enim tertius se opponens executioni allegat bona, in quibus fit executio esse propria, aal à se possessa, & sic executionem factam esse in bonis alienis praeterquam debitoris; & hoc casu potest executio non solum de oppositorum cognoscere, sed etiam decidere, & definitur, aut verò ille tertius opponit, & allegat exceptiones tangentes sententiam, & causam principalem, & nota accessum de oppositorum cognoscere, non et tunc definitur, sed in praecedenti iudicium remittit ad iudicem requirunt, aut principalem, ut illum definitur, & aallam oppositorum dispas, ut explicat *Cardinal. omnes videndum dicitur. 13. numer. 21. & ante ipsum docuit Jaf. in l. a. Divo Pio numer. 12. & 23. & ceteri ibi sententiam.*

Ita ita praeterea dactemendo ad alterationem canonicam ad terminos ipsi iurisdictionis reflectendum est, quod ex non praeterea coram iure executioni, quales sunt alienationes, & alia, quibus nota da executioni demandantur, neque coram iure, quales sunt, qui aliorum iudicii sententiam exeguntur *Armeniam de Arbitrio. lib. 1. quass. 38. numer. 20. sed etiam eo, à quo processu mandatum, & de totum iudice principalem, qui ad differentiam executionis potest de per se cognoscere da acceptationis, quae valuerant sententiam, & tangunt ipsam causam principalem, ut supra addimus.*

Hinc alii quod iudicium alterationis canonicae non est nec summam, sicut alii illa requirit, quae habetur per praeterea ad terminos praeterea *taxa in l. a. Divo Pio §. si super rebus, sed est iudicium praeterea, in quo plane adhiberi debet arbitrio, nec est aliqui dependent ab executione, quoniam est novum iudicium de per se habent novae personas, novam instantiam, nova tempora, & omnino directam, ut latè praeterea *Bafil. consil. 372. numer. 2. & cetera ratione, & numer. 6. & respondendum, & factum idem Armeniam. dicitur 7. numer. 16. & alibi.**

Nec relatur quod videtur in iudicio alterationis canonicae reservatur iura in ordinatum, ex quo fiat addeat, quod hoc iudicium sit inter summam, & tractetur cum illo, de quo in praeterea *l. a. Divo Pio §. si super rebus ff. de re iudicata.*

Obiectum quippe octaviu *Basilis aliorum rescript. 372. numer. 6. ibi — Et dactem quod ratio quare non facti praeterea, erat, quia ipse iudicium elevationem canonicam erat valida summam in iudicio, quae Cap. nullus praeterea intra tempus dicit, praeterea quod considerant, quod si aliqua partium non possit in ad brevia tempore praeterea da arbitrio sui, esset incertum praeterea quae archidactem.*

Alia etiam intelligitur responsio, quia cum tertius possit pro suo intereffa opponere tantum sententiam, & executionem consequens, non quidem, ut sententia ipsa annulletur, sed ad hoc ut si prejudicium non inferat, etiam de iure, ubi sine plene congruum, sed ad unum tantum finem, & effectum admittitur reservatio iurium in Ordinato, ex notae per *Socin. consil. 255. vol. 2. latè Sessa de arbitrio. cap. 1. §. 3. a numer. 29. cum plur. seqq.*

Et quoniam ista aperte demonstrant terminos se opponenti executioni posse opponere contra traditum consequens, & alias exceptiones concernentes sententiam, & causam principalem ex ea aiva ratione, quia res acta inter alios in non prejudicat, & etiam quia iudex, qui talem sententiam ad differentiam executionis, sive non, sua manu, super hi, etiam executionem à tertio deductu cognoscere, & pronunciare potest, & debet, ut supra vidimus.

Neque desinit alia rationes, scilicet *Presb. de Franch. dicitur 323. numer. 23. & 324. per tot. Socin. dicitur 256. per tot. Pign. de legum. person. cap. 12. numer. 28. & de in remota dactem Grotius. sicut *Basilis consil. 37. per tot. Et secundum hanc etiam opo-**

opinione ita confervit Rota Janen, postulat, pro-
ut in casu elevationis iustitiae pposita per M.
Vincentium Monasterium ediverit affirmata confir-
mationem per Joseph Venzianum notante anno 1693.
13. Jani in adit Vincentii Gernhan, item in alia
causa Trevesi Marce Turibus contra M. Jos. Ma-
riam Muldum nomine M. Marci Judasman in editis
Oclevisi Castellani.

Et demum ipsius alius, in sole ultimo loco de-
clarat in celebri casu elevationis cancelli apstatis
M. Franciscum Bragole contra M. Laurentium
Merum de Mar, ubi pro decisione Amortensium scri-
psit Curia Janen, itaque quodam Incento D. Po-
trus Joannes de Turm, in velle est ex eja studium
allegationis, & pro tamaria opinione replicavit D.
Mauritius, qui palmerium obtinuit.

18. Operi tenore positum est, ut ad credum reveren-
tius decideretur 12. Amortensium, in fructuatum, an
paleria sit, innotescat.

Uno autem fundamentum debet Amortensium, Pri-
mam completum decisionem numeros 1, 4, 5, 6, ubi
firmas, quod in hoc iudicio Juxta elevationis can-
cellum est solum exercitio, sive sterna, sive quatuor,
& quod iudicium elevationis cancelli est iudicium
executionis sententiae, ex quo consequentiam deducit,
quod in hoc iudicio executionis, & eorum executione
est oppositio tantum debet possit, que ipsa execu-
tionem respiciunt.

Et hanc consequentiam precoderet, nisi antecederet
legalem hanc fieret, quomodo enim Juxta ele-
vationis cancelli potest esse iudicium, vel motus ex-
ecutionis, dum est ille ipsi Juxta, qui sententiam nullius
executio enim est ille, qui elevatus sententiam ex-
equitur, non sunt Sed de his jam ceteris est super.

19. Levorem etiam non continet eliam punctum,
quod iuxta iudicium elevationis cancelli sit iudicium ex-
ecutionis, ut super etiam videmus custodire Regis.
& idem Amortensium contrarium assertum ut dicit, 7.
numer, 16. Unde in hoc tenore veris esse videtur,
& operam prestat.

20. Secundum eadem fundamentum, quod deducit in
num. 3. & a num. 3. usque ad num. 14. verum in
eo, quod Juxta dispositionem Sacrali elevati cancelli
doctis debeat de iudicio fieri, & obtinere solu-
tum in caso, quo Juxta apparet illam habere po-
torem, & antea iura in se adhibere.

Ex quo inferit, quod idem possit tantum casum
pro suo interesse, & obtinere docto de iudicio po-
torem, & antea iura, non vero ob non pro el-
tetur.

Sed plures supponit responsiones, quibus penitus
evacuatur obiectum: nam concedimus, quod tenet
cremum elevans tribuimus docere debeat de suo in-
teresse, & de credito, pro quo eadem crevit, &
quod non possit obtinere simpliciter ob non pro el-
tetur, tunc non debet eadem super aliquo, veluti
per iudicium venit ad impedientem executionem.
Juxta autem debet debet quia ex illis duobus cre-
dendum habet melius iure, nec potest de compa-
rativo cognoscere, nisi etiam cognoscere de positivo,
namque forte potest, an melius sit pro exequamur,
vel illud elevans cancellum, nisi de iure etiam, &
credito exequamur eadem conceptionibus oppositis
cognoscit, de iure hanc consequentiam affirmare deduce-
re suas exceptiones contra credum elevans cancellum,
in demonstrationem suam pro melius esse, ita elevans
cancellum, ne ad impetum iudicem, hanc etiam
probare de melius iure habere, qua suam credum
scripsit, & elevans nullum habet fundamentum.

Neque replicetur Statutum praefectum, quod si Ju-
dici non appareret elevationis cancellum habere po-
torem, vel antea iure, affirmum declarare debeat
videtur, ob hoc supponitur, quod in hoc positio agi-
tur tantum de potestate, vel antea iure iurum,
non vero de substantia credum ejus, qui confectus
fuit affirmum.

Nam tacito tenore est responsio, quia potestas
in hoc Statuto nihil aliud significat, quam quod
unus creator habet pro potestis credito, & quod hoc
contraversa sit iustis debeat dare, & ad iudici-
um, quam 1111, Regis, 173. num. 1. Alacian.
decis. 69. num. 24. Hoc autem cognoscere non po-

test Juxta, nisi iura utriusque credum examinet,
& si videtur unum credum subsistere, aliud non,
declaret verum credum habere potestis pro credito
supponitur etiam elevans cancellum debere
credum etiam in tempore, & connotatorem per sen-
tentiam letam contra suum debitorum, injussum
tamen, vel nullum; Cuius qui confectus fuit affirmum
non idem succumbit, debet enim credum, de quo
in ille sententia non subsistere, & consequenter non
posse dici neque potestis, neque antea iure credum pro-
prio, cum non etiam nulli sui qualitates, ut in ter-
minis Regis, 173. per 140. Cui ergo etiam elevans
cancellum debitorum non potestis de potestis pro debere
in se contraversa, quam habet exequamur, quia illius
credum nullum habet substantiam; Et quare Juxta
potestis examinare vires unius credum, & non credum,
quando Statutum est praefectum, ut cognoscatur quis ex
duobus Creditum prius qui habet in se contraver-
setur in etiam quidquid vel concedatur, eliam
etiam in casu contrario censur concedam Gervasium
decis. 31. numer. 12. cum plur. Regis, Summ. contrariis
176. numer. 14. 15. cum. 12.

Secunda responsio est, quia Statutum de elevatione
cancelli concedendo Creditum hoc remedium perve-
re facultative, non tollit etiam alia remedia iuris
communis, sed est cum illi carolativum, ut passim
tenet omnes Praefecti, & in Curia non contraveni-
unt, & habetis penitus tandem Amortensium dec. 23.
num. 15. & plerumque dicit Regis, 6. num. 12. &
Regis, 173. addit. num. 45. 46.

Et ulterius idem Statutum videtur expedire dispo-
ne, quod in casibus in quibus tenetis administrat com-
muni affirmum, & illud eadem opportune tenet fieri
non debet, idem servetur in elevatione cancelli in
se quibus iustis velle, ubi, vel affirmum de iure fieri
non debet.

Unde casu de iure possit Tenetis opponere contra
sententiam, & credum exequamur, ut super vidi-
mus, idem servendum est in nostro casu, vel quia
Statutum non tollit remedia iuris communis, vel
quia idem expedire disponit.

Prosequitur Amortensium numer. 15. responden-
do confutandi de Praefecti & Regis iura eligenti,
sed cum ipsam responsionem bene repellit D. Acher-
chus in causa dileg. impet. penes Adh. ad Chert.
100. 3. decis. 64. ubi superius erit per eum ex-
posita replicare.

Verum, ut Amortensium, aliquando parcat, ex di-
cta decisione frivola eluagat, & insubstantem iustam
prohibere sententiam patet ex num. 23. superius adfor-
tione disponente providentia quae, qui dicitur parvato,
& innotescit in iudicio, ubi enim opportune demon-
strat, quod in suo casu elevans cancellum praesedi-
cunt facit sententia lata contra debitorum, cum
ratione sententiae, cum qua erat quis factus, & pos-
sederat bona contraversa ex instrumentis debitorum, quo
casu nulli dubium, quod et necesse sententia, & con-
tra eam nil possit opponere eo modo, quo prohibe-
tur debitor condempnari, & si hanc perpendimus,
hanc est vera ratio, quae tunc motu Rotam ad desi-
endum contra elevans cancellum, loci meli con-
sultus Amortensium ad elie inique de more in dicta
decisione evagavit.

Illud tamen hoc ad fatietatem non omittam, quod
in nostro casu solum cancellum etiam M. Ber-
nardo Valium constat mensile est potestem per col-
lationem, & eorum ream indefinitum, quo casu ad-
mittit ipse Amortensium tempore contra eandem opo-
ni posse a num. 15. per plures Regis, & in fortioribus
terminis Suedae omnino videtur dec. 176. per 140.

Quod bene materiam elevationis cancelli eius
casu contri casus in Curia Janen, super quobus
vult suggerere pro eja decisione insubstantem fun-
damenta, quae post longam discussionem sternerit de-
nique approbat ad Illustrissimum Magistrum Terrach-
um, cum plura valiosa casu per meum Clientem
obtenit.

Fuit igitur maxime disputatum anno 1790. coram
Illustrissimo Magistro Terrachum in casu veniente
inter M. Jos. Laurentium Sapientem, & Dom. Chri-
stopherum Parodum, ad Summam esse notandum
in possessionem quidam Terrae, quam ipse accepit
in fo-

in solutus vigere affert ab eo consensu pendente iudicio elevationis cancellæ scilicet à dicto Saponio contra illud affirmum prius tractatum in eadem Terra à dicto Parodio.

Ergo secundo iuxta dicti Parodii dictam nullam consequere posse maintenancem dicto Saponio, sed eam dandam esse Parodio, non obstat quod dictum Saponius vigens affert ab eo consensu iussus fuisse in actualem possessionem terre; Et hoc ex sequentibus rationibus.

1. Primum, quia cum dictus Parodius facti videtur in dicto iudicio elevationis cancellæ, & obtinere mandatum pro perfectione affirmi iussus fieri in actualem possessionem dictæ terre, hac possessione, licet pactione, tractatu debet tam tempus affert ab eo consensu, & sic preferendus est dicto Saponio, qui tunc tempore, pendente scilicet causa elevationis, iussus fuit in actualem possessionem terre ab eo concessit Rodriguez de privilegio, etiam, part. 1. artic. 118. Et quod impeditur capere possessionem habetur usque à principio pro possessore expressit Brunnem. ad l. cum quis ad l. ff. de bonis auctor. judic. possid. numer. 11. & Berlich. in consil. tom. 1. consil. 62. numer. 17. Rot. decis. 412. tom. 1. consil. 18. tom. 3. item. Terr. novat. gloss. tom. 3. fol. 108. num. 14.
2. Secundo, quia hic pendente inter dictum Parodium, & Saponium, an quis eorum esset in iudicio interitus, vel potius, nihil potest arguere, pro ut in terminis iudicii Lancelotti de arbitrat. part. 2. cap. 4. in prefat. numer. 347. & 348. cum duobus seq. Narr. decis. 188. tom. 4. & sit in puncto Faber in suo Codicis lib. 7. tit. 20. decis. 53. Franc. de iessy. quest. 10. num. 9.
3. Tertio, quia hanc possessionem sui clandestinam ad eludendum iuxta Parodii, prestatum cum sit eorum iudicia super iudicio hanc unde à partibus deductus Narr. decis. 188. numer. d. Pogh. de rebus, etiam, 48. tom. 7.
4. Quarto, quia si propter iura deducta à Saponio tunc Tertio impeditur sui necesse usque ad sui cognoscere super eius iudicio, ut per Saigad. de reg. privileg. part. 4. quest. 8. num. 65. Cautel. de iudic. tit. 3. decis. 11. numer. 4. ita ut Parodius non possit possessionem consequi omnino iudicio elevationis cancellæ, & illud affirmum cum tenere, ita quod decedens est de Saponio, sui per consequens non locat pendens dicto iudicio affirmum concessit, cum in iudicio non debemus ad reparia iudicia Reg. de iussu. cap. cum ad. Erratum. numer. 193. decis. est eum in iudicio per l. fin. C. de fruct. & l. iussu. nec debet Reo licere quod Actori non conceditur l. non debet ff. de reg. iur. Quinto si iussus dicti Saponio pendente iudicio elevationis affirmum concessit, possunt dari due elevationes cancellæ, quod esse videtur.

5. Quinto, quia in iudicio elevationis cancellæ agitur de iudicio Partium, scilicet de antea iussu, vel potestate iurum hinc inde deductarum, & sic causa est in petitorio per ea, que dixi super num. 12. 13. 14. unde petitorium abinet possessionem Pogh. de manut. etiam, 42. numer. 147. Sabell. in verb. manutentio l. 2. Rot. decis. 69. tom. 13. in Adnotat. tom. 2. dec. ad Card. de Leg. Stat. de servit. & re iudic. gloss. 14. quest. 19. numer. 103. cum plur. seq.
6. Secundum, quia iudicium elevationis cancellæ reddecet emptionem Popaz. ref. 3. num. 109. Ryp. de iussu. 119. tom. 16. Erratum. numer. 193. decis. ad illud respondit, Pogh. de manut. etiam, 1. num. 90. Cui. dec. 399.

ARGUMENTUM.

An, & quando Pater consentiens, & auctoritatem suam prestat instrumentum dotali, quod per filium emancipatum stipulatur,

possit ex eo consensu dici omnino restituti doctrinam eius nam.

Et gentes an possit restitutionem dotum faciam predicto eius filio, pro illis amplius teneatur erga matrem.

S U M M A R I U M.

1. Pater obligatur ad restitutionem dotum filii ex solo consensu, quando non modo consentit, sed si quoque obligatur mater, sicut aut nec consentit, nec se obligat posse compelli per Theoricam Bar. de num. 10. 14.
2. Pater, licet alibi non tractatur considerari, nec se obligare pro filio, obligatur Republicæ favore ex solo consensu obligatur.
3. Filius intelligitur in filio Patris pignori subiecto, sicut in emancipato.
4. Pater non obligatur ex consensu patris filio emancipato ad suscipiendum dotem, & c. 14.
5. Doti propter debet ad Patrem pervenisse, quando filius est tunc pater subiectus, obligatur pro filio consensu obligatur tunc Pater consensu debet.
6. Dotum propter impetitur restitui ab sola.
7. Pater tamen si, hancque sita pro dote matris obligatur.
8. Constatum referre, sed prima opinio est communis.
9. Hec tamen procedit in filiofamilis, sicut in emancipato.
10. Restitutio habet. tunc tamen afferens in filio emancipato, quando tamen invenit nos post filio Pater obligatur, & c. 14.
11. Nam filius emancipatus post pateris medietatem Patris obligatur, tamen reddere dotem.
12. Eius magis pro filio emancipato se obligare potest non tamen, quando filius matrimonium iam contraxit.
13. Pater, si dote, quam accepit, filio, post quam emancipatus fuerit, vel sponsum habuerit, reddere, ab obligatione dote restituta liberatur, si neque per matrem committere potest, licet filius istius fuerit non solvendo.
14. Sicut si dote filio dote tempore subiecto de mala illius administratione.
15. Matris restitutio sequitur matrimonium approbasse contra sententiam in tabulis scriptam.
16. Aliter sententiam eam uti subdistinguit, non per se nullam rationem in alio instrumentum, viget tamen ut principalis remanere obligatur.

Jensen. Dicit.

DISCURSUS LXXXVII.

Iudicium executionis motum per D. Petrus Fibernum nomine D. Lavinie Cornis adversus D. Sanctum dicit principalis Socerus nullo iure sustineri ex infra decernit palmi sui.

Quo igitur, que presentis iudicii merita attingere videntur, mihi discenda propono.

Primum, autem D. Sanctus, qui in asserto instrumentum dotei dicit consensisse, & subscrisse ius, que sedant à q. D. Lavinie ejus filio emancipato, possit ex eo consensu dici omnino restitutioni persequatur dotem à dicta ejus matre, jura sententia l. si cum dote 23. §. transgrediamur ff. solut. matrim.

Sociodum, nam fideiussio, & obligatio facta, & sospesa per eundem D. Sanctum, subsistat, seu verum adeo impingatur à l. 1. & a. C. de fideiuss. dicit. dicit, ut nulla ac invalida prope sententia sit, de quo tamen videtur in sequentibus.

Pro dissolutione primi dicit oportere de se offeri Theoricam Bar. ad idem propositum in preterito §. transgrediamur. num. 7. nempe quod Pater tunc dote ex solo consensu obligatur, quando non modo consentit, sed se quoque obligat tamen, sicut sui considerat tamen, aut nec consentit, nec se obligare posse compelli per Terr. ubi per eam deducta, dicitur tamen referre, & sequitur Angli. in §. fides. - Testis.

his, item *Cord. de Luc. dist. trall. dist. 162. num. 15. 16. sub n. 26. & ante sub nom. 12.* potest unum dictum contra *Carberg.* & alios, quod Pater familiaris ad familiam tenetur solum in subsidium, & in vim subsidii, non uti principaliter ex eo, quæ nullum differre videtur simplex consensu à iussu, quod per Doctores supra à me allegatos nullo modo verum est, qui iussu, & consensu ex continuatione sententiæ reputantur unum, & idem.

Ex hac nostre principis conclusione legari possunt Doctores omnes, quos laudat *Boff. de dec. cap. 12. num. 23.* licet ipse contrariam sententiam subnumer. 16. sustinet, & tam dicta verosum, et communiorem, nempe Patrem, & filium solum pro virili teneri.

6 In dubio quæritur semper præsumi Patrem administratorem domus subditem (licet hoc in nostro caso non congruebatur tanquam iocundum à parte) tamen validissima et omnibus adhibitis ad *Quesl. dist. 44. num. 3. & 4. & Boff. dist. cap. 12. num. 15.* quas, ne meo casu transibamus, apud eum, ac alios Doctores præsumitur totius videtur.

7 Secus verò, si filius gubernaret domum, quia tunc poterit erit filius, vel impotens, quia tunc præsumitur filius similis domum recipiat *Boff. dist. locum, 23. & 14.* vel tamen gerens, & gubernans, quia tunc pro patre virili, ac domus ad filium, & perinde per virilem præsumendum tot *Boff. dist. loc. num. 14. vers. si vera.*

Adhibuimus prædictis res epochæ receptionis pensionum upodactæ, quam exercebat filius, qui fide legatarius ad fructum ejus Petri, et quibus dabatur expressè intelligi, quod licet ipse filius et bono sine adventum, nempe ex pecunia sua videlicet quæstus et potestatem prædictam sit pariter, tamen pater commodatorem, & usufructuarius eorum habebat tanquam habuerat adventitium filii, quæquid enim provenit ex mercatorum operis dicitur peculium adventitium *Reid. in l. ult. C. de instig. testam.*

Accedit quoque alia respectu desumpta ab actu factæ ab ejus Petri acquisitionem capitulum domus pro eadem facta sunt, quam pro conjuncta dote dicti ejus filii acceptæ, quæ præsumptio corroboratur et notat perpendere & negotiorum dicti ejus Petri ad acquisitionem et propriam pecuniam dictam domum, testatur perfectum ex censibus impotens super dicto fundo conquisitum redemptum, & super alia ejus bonis ultra et ab eadem plures contrarium, nec solum

9 ante qui mortuus fuit per etiam præsumitur qui non solvit debentem *Reid. in mod. præterea C. unde vir, & non Alex. conf. 91. num. 4. vol. 7. Angel. in l.*

10 si verò 5. qui pro rei ff. qui fideiussor, sequi, Et qui tenet pecuniam filii usunt cap. 4. quærit de usur. gloss. in l. n. ff. solus maritus. Alex. in l. si constant

11 ff. de Oculis quod patet qui præsumitur, nisi probetur dices dicta l. si verò 5. qui pro rei ff. qui fideiussor, cap. ubi gloss. Item, C. de hereditatibus, in rell. de probat. negat. n. 12. & 13. Ad idem, & et alio modo certum videtur. Et n. 12. tam sit respectu nature qualis dividentem, & nostro in tali casu expressè in opia dicti Patris, quod constat aliquo acquisitionem cum patrem alia paria fuisse factam in plures particulas diversis vicibus pro penio solvendo ad longum tem.

12 p. et, et c. contra prædictum domum emptas fuisse penia peritum; Debet tamen iudex inspicere non solum quantum habuit ut bonis n. de caput pauperum et agitur, sed si sit sufficienti ad fidem, et doctrina Alex. conf. 37. vol. 7.

Nec obstat id, quod dicitur in contrariam, et minus non firm locum signatidæ doctrinæ, quando Pater non erit sustentator omnia matrem, & administratorem domus huiusmodi casu impotente sustentatione omnium prædictorum.

Quia analogiam respoddebat, nempe, quod ex doctrina Doctorem supra laudatorum et hoc spectulimethon, et principaliter per *Quesl. dist. Alex. Barb. Marfil. Surd. Paphal.* & alios, non modo quia tam conclusio unanimes deducitur, & sumitur per argumentum à communiter accedentibus, neminem qui communiter recedere solet, ut patet bona filii adventitia administrat, & filium gubernat, unde administratorem domus in casu præsumit ad hoc auctoritate exstant,

sed fortius, quia dictam qualiter administrationis requiritur ante, sed tempore receptionis dote, quales tempore nunquam veli sustentatio dictorum omnium verificari, tunc quia dos ut platurum solvitur, aut ante matrem omnium (ut evenit in nostro caso) ut in primis dictis nominatur passivus contrarium, quo tempore conficiatur sponsæ cum eorum visis aliquot dies morari in domo paterna, unde solet nondum dicitur omni sustentationi saltem, tunc quæ ante sustentationem dote facit ipse potest cessat sustentationem dictorum omnium, nec post receptionem dote cogi potest ad aliquam expensam matrimonialium faciendam, vulgari iuribus.

Secundò respicitur, quod si in nostro casu obfervere debeamus, qui omni sustentationi sustentatio ad hoc, ut illi tunc dos pervenire dicitur, profecto ad neminem perveniret dicendum fore, cum tempore receptionis dote nemo sustentare possent omni sustentationem, quod nondum testatur, quapropter ut id absolum abiecerit, dicendum est administrationem domus in terminis nostris hanc includere omni sustentationem.

Nec obstat patet, si dicitur quod saltem in nostro casu observari debet quæ destinata fuerat ad omnia prædicta sustentationem, & ab evenit cum superque probatur, quod filius, non vero Pater arbitrio illa sustentare, ideoque non est præsumendum dote perveniret ad manum Patris, ad quem non nisi hoc respectu, sustinet sustentationem omnium, pervenire possit, idcirco considerandum *Quesl. in dist. dist. 42. de usufructu,* qui non potest petiunt in Patrem (ut ex adverso supponit) nisi quantum matrem omnia sustentare debet.

Quæ absolvere respondetur, quod Pater debet sustinere omnia matrem (quoque postea evenerit) nam licet Pater recipere possit ad sustentationem matrem omnium sustentantem, & sed ad aliquem spectat respectu dote, illaque administrare tanquam peculium adventitium filii *Reid. in dista l. si cum dote 5. transgressorem numer. 4. & ff. Negat. de iugur. memb. 4. par. 2. numer. 36. ad med. Quesl. dist. 40. numer. 6. Paphal. de par. par. cap. 7. num. 78. Barb. in l. locum num. 6. & 8. Reid. novelli trall. de dec. par. 6. procl. 30. Melchior. dist. 46. numer. 11. Ita erant et idem spectabat sustinere omni sustentationem filio non ante receptionem dote, sed post, adeo ut sustentatio omnia matrem, quæ in consequentiam receptionis dote venit, non sit casus illius traditionis factæ Patri; Causa enim vera est, quia Pater habet transgressorem, & usufructum in hac adventum ejus filii, & protectionem in dote, licet erant ex parte filii tenetur alere filium, & expensas facere, & hoc adeo procedit, ut si dos responderet nulli, & ad omnia sustentatione sustinere tot illa obliqua erant irrevocabilius ejus Petri, & tamen secus fieret, si dos ipsi Patri transsumendo deberetur ratione sustentationis omnia prædictorum, ut patet in seculum; Ceterum nec ab evenit argumentum aliquod contrarium deducit potest, cum illud sit aliquem debere sustentare omnia, et hoc quod hoc debet, non sustentare, nec veniunt id si principio id probum fuisse sunt consuetudinem, aut iure generum, & fortum, quod de hoc in dote et instrumentis facta fuisse mentio, si autem à principio id conventum non fuerit, nullum potest deservi argumentum, seu iudicium, quod Pater non esset sustentator omnia matrem, quia certum est (secundum conventionem, de qua non igitur) quod Pater debet sustinere.*

Tertio respondebatur, quod si in dubio, ut probat *Quesl. mod. dist. 44. numer. 1. 3. & 4.* Pater præsumitur administrare, tunc etiam, jam patet, etiam etiam, quod requireret dicta sustentatione omni sustentationem (sicut arguitur) ad hoc, ut possit dici dote ad patrem perveniret, itemque fore in nostro quoque casu prædicta omni sustentationem filii dictus, quod tunc sustentationem post traditionem dote filius prosequatur etiam habuit cum dicto ejus Patre.

Nè contra hæc relevante ultimum depositionem, cum qui probatur filium munus accepit et liquet periculis sumam pro faciendis expensis sustentationem,

ram, cum ejus Pater nollet eas exorari, quia id even-
tū non pro impendiis necessariis, quae praesentibus tra-
dicat ab ipso Patre rationibus, et auctoritatibus jam alie-
natis, sed pro eis, quae ad bene esse solent filii à fi-
liis, qui docentur aetate viximus seculi sectantes, li-
beriores experiri, quam parentes, quorum licet
vita ad interitus properet, tamen ut nunquam morietur
venerit filii prope diem angere persequant, sub pre-
textu ditionis liberos relinquenda, qui interius malitiam
in eorum aetate diuturnam congestam magis ut capiat,
et propria, sub spe future institutionis spernitur pascun-
tur, et quidem super quodam juvenis amico meo cha-
rissimo, unico patris filio, foras hunc filium affluen-
tis, sed non parum parsimoniosus deum, casum hunc
molitur compatiatur.

- Accordat denique praedictis, quod eo ipso, ac Indu-
mentum hujusmodi modo conclusum apparet, in quo
semper pater, et filius facti sunt et recepti decem, ma-
xime tunc equae persequant, quod Pater illam in soli-
dum accipit, si modo ejus filius esse quis possit
suscipit, nam cum fieri non possit, ut ad utrumque
pervenit in subditi, testatur l. si ut certo §. si dū-
bus velicibus §. commoda. Insuper, ut ad utrum
tamen pervenisse verum sit, ad persequendum foret, si
hoc non obstat nulla urgente ratio committitur
per se conficere instrumētum voluntatis, quod dum de-
bet, non tamen quia nemo praesentem dicere velit
adum sustinuerit, sed persequat quia nullum requi-
rit deum verbum, quatenus notitia quicunque hujusmodi
dispositione bonorum fieri nōnnulla apponit carere
non debet l. i. §. hae verba §. quod quisque per. Barbos.
num. 222. num. 10. et 11. Cum igitur respectu patris
18. nihil necessarium esset instrumentum sic quodre-
ctum, nam si dos in ea veniat tradita fuisse filio ad
hoc, ut ejus Pater principaliter obligaretur, non opus
esset ejus conditione, sed praesentia sola sufficeret. Barbos.
in ditta l. si iam. dicit §. 1. et §. 2. num. 3. Barbos.
num. 8. Paphat. dicit cap. 7. num. 83. Barbos.
dicit 47. in primo. et dicit 62. num. 33. Ofsidit.
dicit 44. num. 20. Card. in Luc. dicit 14. num. 14. de
diti. et per tot. num. 23. Barbos. dicit 14. de cap. 1. n.
10. num. 17. licet ipse sub numero 19. dicat contra-
rium esse fructum de jure veniens, in quo fallit,
de fuisse, et de hujusmodi errore fuit adveniens con-
cludi tandem primum notitia instrumentum esse requi-
rent, et requiritur confirmatio, quod fieri esset ad eum
in praesentia amplectendam, per ea, quae dicti in re-
sol. 1. sub nota 9. per meum praesent. de success. ab in-
test. Hoc tamen dictum, quod si fuisse solam praesentia
20. patris, vel confirmatio praesentis matrimonii tantum,
neque fuisse praesentia tradita deum, tunc non requi-
rent obligatio Barbos. dicit l. in m. 11.
- Sequitur igitur, ut dictum instrumentum hujusmo-
di modo factum fuerit respectu filii, qui alter, quatenus
adversus, et confirmatio praesentis traditioni deus
fuitque quae Patris, non tamen obligatio fuisse Barbos.
in ditta l. et tradidit numer. 4. et §. 2. Barbos. dicit
47. per tot. Barbos. dicit 19. Dicitur Am. de
M. in quod. resol. cap. 24. numer. 2. lib. 1. Theophr.
quasi. fuisse lib. 3. dicit §. Paphat. de viris. per. pa-
trist. cap. 7. part. 2. num. 89. Ofsidit. dicit 44. numer. 4.
postea numer. 10. 11. Card. de Luc. dicit diti. diti. 14.
num. 20. Barbos. de diti. cap. 12. num. 21.

ARGUMENTUM.

Fidejussio, vel obligatio facta, seu suscepta à
Tertio pro debitis, an de jure valida sit;
Qua occasione examinantur text. m. l. 1. et
ca. c. de fidejuss. diti. diti. cum nota materia.
Et latissime ostenditur tam in praesenti, quam
in sequenti discursu praedictos textus esse in
virtute observantia.

SUMMARIUM.

- 1 Fidejussores pro diti restituenda, notitia confirmat
matrimonium, sed diti illud prohibetur est diti.
2 Quamvis si auctoritas Glotia, quae diti. D. Di-
amantiss. lavi ostendit. et
Cassius. de Comm. Tom. 2

- 4 Affirmat sententia, cor omni tempore fidejussu-
res diti dari prohibetur.
5 Reprehendit Hermogenol. et Boli. de fidej.
6 Eodem variis diffinis, per quam prohibet fuit in-
finitum fidejussorem, nullum ante matrimonium,
quam in confirmat.
7 Fidejussores sententia debitorum fidejussoribus la-
bi, vel diti fidejussoribus in obligatorem, postea cum
nullus sit ab obligatorem liberat.
8 Malis sententia fidejussoribus nullum nullum nullum
re, et diti per restituenda impedit.
9 Patra per affirmatorem diti confirmat postea à
Matris.
10 Fidejussores diti non postea liberatorem potest,
nisi causa restituentis potest.
11 Confirmat quoniam est veritas.
12 Fidejussores pro diti praesentis postea à Matris,
quod confirmat in tempore solui matrimonii.
Confirmat sub nota 16. et §. 2.
13 Confirmat hoc ex denotat inter conjuges, quod
si confirmat in tempore mortis valet, nam pro-
ria fuit facit aliquod tempore solui, vel in
tempore locum confirmat.
Limita hanc regulam, per m. 17. et §. 2.
14 Affirmat variis per hoc conclusum non procedat in
fidejussoribus pro diti diti à Patris.
15 Obligatio fidejussoria de diti restituenda inter
tempore locum nullum, licet confirmat alius
tamen in tempore solui Matrimonii.
16 Matrimonii alius, vel obligatorem non suspendit
per confirmat, qui est immo restituit.
Sed si interia est solui m. 1.
17 Explicat text. in l. in tempore de heredi. instum.
18 Explicat text. in l. in fidej. C. de Patris.
19 Confirmat apponit à per totum in contraria, quae sol-
uit tamen legi prohibitive, valet facta al-
lium.
20 Matris negat alio quod affert fidejussorem pro
diti restituenda.
21 Fidejussoria obligatio, sine stipulationis confirmat
non potest.
22 Stipulatio Matris pro alius, qui de ea notitia
habuit, operatur sicut stipulatio, et si principa-
lis stipulatio fuit, quoniam praesentis variis
casus alius.
23 Text. si nepotes principalis diffinit.
24 Matrimonii fuit Malis dicit variis am-
ma in solui negotiis contraria.
25 Fidejussores pro diti restituenda neque uti princi-
pales si se obligare possunt, neque uti Pater
pro filio.
26 Diti neque Pater Uleno, uti quilibet tamen
potest fidejussoribus pro diti exgere à Patris.
27 Stipulatio alius praesentis postea diti fidejussoribus.
28 Neque tamen obligatio fidejussoribus, licet solui fuit
cum juramento.

DISCURSUS LXXXIX.

Hic praedictis discutienda modo remanent ea, quae
ad huc tamen reaverit in limitationem dictum
il. Codic. quod ad quinquae exceptiones reducuntur et
praesentia Card. de Luc. et alius Doctores in contra-
rictum obijcit.

Prima, quae in ordine opponitur solentiarum ea
est, quod prohibetur, nempe fidejussoribus indotata ex di-
cto titulo C. de fidejussoribus diti. diti. vultur tamen
modo tibi locum in fidejussore diti post Matrimonium
in faciem Ecclesiae parat celebratam, non ante nuptias,
vel in ipso tabulo in praesentia, vel confirmat Matrimo-
nio, si confirmat in tempore Matrimonii solui, et in-
super verba prohibitionem fidejussoribus pro diti diti
modo procedente confirmat Matrimonio.

Secunda, quod diti il. debet in telligere, ut inquam
adversus omnes, quae vellem Matrimonii compellere ad
alias fidejussoribus, sed si Matris sponte eas ostendit,
ac potest.

Tertia, quod cessat, quando non ut simplex fide-
jussor, sed per principalis debitor, et expressum do-
tum aliquem de se obligat.

Quarta, quod in omnem casum non habent locum
in Patris fidejussoribus pro filio, ex quo ratio per diti con-
firmata ab Imperatore cessat in fidejussoribus casu.

T

Qua-

Quinta adducitur sententia, quod dicitur II. loquuntur de sequere non potendo ab uxore, non vero verum in casu fideiussoris duci potui uxorem, qui alium emigra non prohibetur.

Sexta, & ultima, quod iuramento renouari possit dictum II. Cod.

Verum nullum ex praedictis iurisdictionibus, aut de iure procedere, aut applicari nostro casu licet negotio, cum ex eis, quae scripta sunt, cum ex ista mox dicenda apparet.

3. Non procedit igitur penam fallentia, quod scilicet conlitate diuturnam Matrimonio prohibetur si fideiussor praestare pro dote, consentium enim duci plenè eripit delinquit ex ista leg. 2. Codic. *idem ibi, vel ubi iurasset, qui dolum fideiussor, ubi fideiussor, quocumque demum tempore duci recipitur, videtur impenitus, vel quoniam ex ipsiusmet rebuere generalitate, quae dispositio, ac indeterminate concepta, videtur ad fideiussorem dolum duci non convincitur.* Bald. *libell. de duci par. 6. princ. 21. numer. 2.* Hu pro isto nobis facit intellectus *plag in dist. 1. §. si sedem me, verò, per uxorem, ubi proposita quaestione evanescit dubio concludit denique statim ad Sponso prohibitionem hanc se extendere, ea possimum pariter, quia paria sunt aliquid fieri tempore, vel consistit in tempore prohibitionem leg. quod sponsa 4. Cod. de dote, ante nupt. ubi domatio, licet facta sit ante matrimonium, si tamen effectum suum post illud conferat, prohibetur aquè, ac eo continet celebrata foret, sic fideiussor, qui praestatur ante matrimonium, quia conferuntur in tempore Matrimonii, reprobatur censetur.*

4. Et licet meliori esse pro vera, & gemino legum intellectu, quare Glossa crediderit non possimum, secundum Bald. in cap. 1. de nupt. *fursi. fidei. Circa tractat. de immen. quoniam lib. 2. tit. 1. cap. 19. & Roland. conf. 28. numer. 6. & sep. lib. 3. usque adeo, & quod Bon. Alac. & Jac. in l. 1. ut sum §. de iust. & iur. una ore concludunt Glossa auctoritatem censoris fieri optima Doctores amecellere & Jo. di Bond. in l. 1. sol. t. 1. de nupt. & pop. fideiussor pro uxore, si non interpretatur, ac omnes plures Doctores conque in id unum consentiunt, Glossam nempe censens censum quocumque perparandum esse, & in iure dicendo, ac in responsis dandi ab epi sententia recedere non debere Jacq. de Berr. in l. 1. Cod. quo pro fca Jurisdict. Bald. in leg. quocumque libell. de fentim. quae si ne cor, quare in leg. horridum Cod. de iust. & in leg. fca. Cod. de iur. iudic. qui mai. iudic. Angel in l. 1. de accu. Salp. in leg. exaditionis C. de iust. & in l. 1. C. de fentim. quae fca iure. quet. Cyn. in l. iurisdictione C. de contrah. libell. in l. 1. Cod. de obligat. & ali. ubi inquit Glossam ubi iudex iudicem, & curus Bald. in l. fca. §. iurisdictione Cod. de iur. quae iudic. ubi dicit: Adhucque ventura, ubi Glossa fca. & in eadem non errat.*

5. Licet, inquam, consilium istius, omnique generis auctorum hae eadem Glossa esse debeat, illius tamen firmitas eo libentius suspensa est, quo uentò conprobatum à cunctis fere Doctores, quo nec tum, vel to dubium revocari ausi sunt, & experitè (oppositio potius illam discutienda coacta nonnullis paucis novum opinionum adhaerentibus, quam quid quicquam de ei dubitarent) comprobatur à Pat. ad dictum l. 2. & Afford. contron. par. 1. lib. 1. cap. 11. in 19. ca. tribu possimum tabondus.

Præter est, quod negat eadem proferat ratio prohibitionis, matrum periculum diffusi, & incommotum Matris constantem dote Matrimonii, legem ante nuptas premissa se latuenda.

Secunda, quod alias patet facillimè hic hae conditiones claudere, Mulier enim, ut inquit *Ale. rep. siemper conuenit, ut daretur fideiussor ante nuptas.*

6. Quod modicum, qualicunque matrum prope commotum amittit hae eadem consensio iustitiae, si Matrimonio iam peracta de iure procederet. Nulla enim utiqueque ambigendi ratio consideranda potest, quoniam illa promissa facti dote fupponitur, non potest Matrum ipsi eam ad satisfaciendam constantem Matrimonio, exceptio, cum Matrum vergetur ad uxorem, vel incepta de substantia sua male uti, quo stat casu fieri ipsam

dorem Matris à Matris capere possit leg. ubi adu. leg. rebus Cod. de iur. dot. in causa malis magis fideiussor fideiussorem pro ille servanda exigere valet, iuxta ea, quae facti absume in praecedentibus discutienda consumavi.

Proinde nec mirum si inter fallentia, quae enumerat usque ad 23. istum Bald. *libell. de ad §. fideiussor, in locis ante latum, licet ab Hieronymopoli (quam videtur sequi P. Boff. in dicto tract. de dot. cap. 10. numer. 28.)* censuram licentiam non repeterent, quam tamen, si cili iustitiam tantum subsistentia existimasset, dum illi materiam tractant et professio, & ad partes, probabile pland est, quod aut approbando, aut reprobandum aliquo pacto perperissent, idem dicendum à de Castill. & Larr. qui ceteras omnes alias licet licet transmittant in locis per me pluries allegatis.

Ceterum nec verum est, quod Farbi. quem pa. iter laudat *Boff. dist. lora clar.* hinc sequatur dislocationem, quia matrimonium refert certa *Hieronymopoli* ad istud propositum, nimirum pro eoventendo de mendacis *Barro.* qui satis clausum *Hieronymopoli* auctoritate iudicet, dom fuisse fructu conante fideiussorem dote, licet alia prohibuit, si tamen spores à Matris ostendat, calere.

Sed ut tandem in aliquo conueniamus, in uno subscribendum censore adversaria patrociniatib. & concedo sententiam illam magis prevalere debere, quare verbis ipsarum legum colligi potest, non prope. videro ex lege generale prohibuit, & inistinctu loquente quomodo fallente ille delinquit potest, quoniam potest verus pland apertis, ut supra in principio dicti contrarium rheatur.

Nec fasidium ratio diversitatis in utroque casu tentata, nempi quod in censura fideiussoris praestare ante Matrimonium cesset perfidus consideranda ab Imperatore, utpoti, quod hiismodi casu nihil reliquatur ad dispensationem temporis constanti Matrimonio, ut parum scilicet ab *Hieronymopoli* qui totum pland contrarium auctoritate, conchatur modernis, quia eadem professio, quoniam rimo perdit, & diffusi fidei in utroque casu, dum fideiussor sententiam Matrum faculratum illi, aut ibi fuisse in obligationi (quidquid multum *Ale.* hoc ferendo in casu) ut ubi obligatione remanens, vel scilicet, ut indecens conferuntur, Matrum ipsam molestissimè innitit disposicioni leg. *Larra. Titul. 38. §. mand. vel contra ad t. de duci per Hieronymopoli in loco et adverso elegit Gail. lib. 1. f. de iur. lib. 1. c. obferat. lib. 2. numer. 10. & Larr. dist. de iur. 7. numer. 3.* Quod si forte mitteret, aut eius propositum illi remanens, nec matris condicio fieri debuit indemonstratum praestare fideiussoribus? Et eo matrimonii dissoluta, & octavo perdit in conubio consideranda est Imperatore, eo mihi accenda, quo multo de iure tenet omnia molestiam, & geramem rivo suo censetur, utque adeo quoniam solum expendere debet pro eo exacerbare leg. *quoniam 21. §. fca. matrum.* sed etiam quando timent potest, ut excutietur *de iur. conf. 369. numer. 14. & de iur. 88. numer. 4. Gratian. dist. par. cap. 108. Larr. ibid. numer. 11. & 12.* Ubi conchatur nihil absurdum mulieri, quam fideiussorem dote eam, vel ademptis Et numer. 13. idem aduerti pigriorum constitutionem libid, quae hae non revocat in dubium personam, in fideiussor, nec ille neque se hiterari, quoniam admodum potest fideiussor libentibus rebus mariti, aut cum doli fletus in obligatione, vel inistinctu omnia fuerat inter matrum, & fideiussorem, & 101 qui pigrior daret, ipsas matris esse debent leg. *num. §. de repul. iur.* nultique videtur fcaere maritus, cum alias ipso iure fca exactionis pro dote sint obligati leg. *affideli Cod. qui per. in puer. Larr. quoniam larr. numer. 22.* ideo nil mirum, si pigriora perperant.

Non desunt tamen Doctores, quod eorundem assentiant, fideiussores nempe dote rectissime fideiussorem petere nunquam possit, nisi eam relictionem perverto *Bald. in leg. §. pro 14 Cod. mand. Armand. claus. 43. dist. 3. numer. 4. Ale. de fideiussor. lib. 7. cap. 46. numer. 50. & prae lib. 7. cap. 3. num. 40. Tor. ad Stat. Pap. rub. 43. numer. 38. 59. Ric. apud Cenc. de Eraf. de iur. 201. numer. 3.*

Sed contraria opinio *Ale. ibi* est verior, ac demonstrat, 13

perit tam apud nos, *decif. 109. Coram Duce. & Ferrar. ad Bazar. decif. 401. numer. 2.* quoniam sequitur *Pignat. ad Stat. Ferrar. rubr. 136. numer. 8. par. 2.*

- 17 Præterea, ut aliquando probum in precedendis mens in *Casell. lib. 5. quæst. par. 2. §. nota cap. 168. num. 19. vers. idcirco*, cum per se talis causa impeditur, non verò fides prohibitionis decessit, quoniam ille esset, non adeo minus licet cum fili vendatur ipse prohibito.

- Reuocatio illa, quod verosimiliter iustitiam, qui perquam antea fuit favore dotibus, derogasset dispositioni nostrorum legum, si modo cognovisset aliquam adesse occasionem dubitandi, cum casum illum compleret, præterquam quod prorsus cidentia, & diuinitas est, unde non meretur allegari, contra ex eo quod ad iustitiam fundamenti potuit contrarium inferri, nam cum facti scirent pro dote causatione promissa fuisse in *li. vlt. de rei azar. alium ac in li. affidit. c. qui par. in pign. hab.* Idcirco licet prohibita fuerant fideiussiones, præterum cum tempus profectum eleuat et, quam obligationem personalem, de enim conuenit *Fimar. de pign. notat. claus. 7. glis. 2. par. 1. num. 6. dicens non sine licetiam dari mulier pro fructibus eius dote à iure hypotecum cum pactione in locis vili, vno autem in bonis promissionem dorem nequaquam, sed id exequi, quia licet, si veni, consensum est per fideiussorem, quos potest recipere pro dote fili solvendo, quoniam non potest tempore uari, aut ejus pater; aut propinquos pro dote fili restituendo, idem *Clas. 12. glis. 1. num. 17.* Unde concludendum est optimè exigentiam fuisse *Asterand. ex li. 4. §. de fund. dot. dicit enim Cajus ibi inferre prohibitionem legi Julia de fund. dot. licet de marito duntaxat loquatur, ad ipsos quoque debere extendi, apud, quod eadem, & in his uiget prohibitionis ratio, vel etiam eludere prohibito dictæ legis, ita etiam in nostro casu licet argumentari licet de prohibitionem fideiussorum, tanto fortius, quod in tempore prohibitionis fideiussio confertur, & è contra à principio aliud, & totum præfili potest fecerunt dote, cum tunc adhuc integre, convertendo fuisse in emptorem prædorum, vel antiquorum modorum ipsam dorem, etiam istam sub licet lucro penes certum aliquem donatum mercatorem, vel dissipatorem dependendo, vel eandem acquirendo tunc cooperari Sancti Georgii, ac facientis a. his modis mulier dementat, et oneribus matrimonii consensu, in in precedendis mens fuit deinde, quod fieri non potest consistere matrimonium dote jam tradita viro.**

- 18 Remaneat adhuc subvertendum aliud fundamentum, quod subleuat ad aduersa mouebat, illud videlicet, quod consuetudo matrimonii fideiussorum si merito præfili potest, si confertur in tempore solus matrimonium, per doctrinam Baraldi relictam à Gratiano, in cap. 712. numer. 4. quoniam sequitur *Uysl. in consuet. 151. num. 57. ex ratione*, quod idem sit aliqd fieri tempore solus, quoniam tempore aliqd, & illius efficacia in tempore licetum confertur, pariendo eadem donationis inter coniuges prohibita, quæ si confertur in tempore licetum valet, prout est expressum *re. in li. quæ in hoc iuratio §. vltim. li. prohibetis §. de donat. inter vir. & uxor.*

- 19 Primum, quia Baraldi non bene perspicit hunc casum ditionem, quia tota ejus substantia confertur in tempore, quoniam licetum est donare, ita ut tempore remaneat in conjugis facultas donationem reuocandi, alias si donatio, quæ in tempore licetum confertur, esset irreuocanda, necesse alio tempore valeret, & explicat *Uysl. in li. sed interim verb. sed amicus & verb. non reuo. §. de donat. inter vir. & uxor. & Olin. in fin. de donat. §. alia autem numer. 60. secus est in nostro casu, ubi fideiussorum dote, licet confertur in tempore licetum, non est reuocanda, idcirco non minus obligatio matrimonii dunt in tempore prohibita, licet quæ efficitur, siue exsecutio confertur in tempore solus matrimonium, & hinc est quod tempore in contrahendis attenditur principium, & de hoc fides leg. si procuratorem in pign. §. mandat. *Bald. cons. 256. numer. 1. par. 4. & etiam*, quæ potest confiderari perficitur à sua creatura, licet expediet exigentiam à*

etiam successivitate, vel eventu, emittitur principia, non tempore executionis *Thos. consil. 153. num. 1. & sub numer. 8. dicit*, quod in contractibus celebrantur tempore probato, quia licet exigantur illius confectus in tempore permititur, tamen attenditur substantia actus, & non illius executio. Absolutum autem est in hoc, quod obligatio fideiussoria de dote restituenda, quæ de sui natura confertur in tempore licetum tantum, ut potest *Asterand. dicit cap. 12. lib. 6. in fin. tem. 1. nascitur*, & omnino habere tempore licetum confectus, & non post solutionem matrimonii, licet efficacia illius in hoc tempore confertur *Ferrar. ad decif. 401. numer. 21. Baraldi, & Duran. decif. 209. Pignat. ad Stat. Ferrar. par. 2. rub. 136. numer. 8. vers. sed contrarium ratio est*, quoniam pro certis adductis *Ferrar. dicit*, quia cum per solutionem matrimonii in certo iustitiam dote, erit, & nota ab initio debet esse actus, & obligatio, licet suspendatur effectus, cum quæ materia est illius, vel obligatorius non suspenditur per conditionem, quæ est omnino certura *li. §. pignus §. qui sub conditione §. de nemo.*

Neque obditi certus in leg. in tempore §. de hered. insti. quoniam adduci Gratiano, citans in contrarium, quia iustitia sit non loquens de contrahendo, quoniam iudicium obligatorius tempore fuit in tempore illius, tempore non tempore, quoniam celebratur, sed in actum, & qui expressit suam dispositionem in tempore capax confectus potest, & nulli obligatus in tempore viat sui oritur, tum quia dispositio Testatoris erat sub conditione incerta, quæ suspendit naturam obligationis *Pignat. ad Stat. Ferrar. rubr. 136. numer. 7. par. 2.*

Similiter neque satis in h. in fuga *Cod. de Plagiariis* loquens in contractibus prohibito, quæ ibi contrahens, siue emptor ferri fugiua fili potest, ne contra legem contraheret, tempore tunc conditione, quod ferus fuerit deprehensus, ut observat *Bald. in di. de cas. 254. numer. 3. vers. non obstat lib. 4. locum in nostro casu, ubi licet in tempore solus matrimonium confertur fideiussio, utrum non evanescat supra peribit ad Imperatorem considerate, & non ex lat. de doli. par. 2. & tunc infra parit in sequenda responione.*

Secundò respondetur non procedere in casu nostro regulam, quod nempe idem sit aliqd fieri tempore permittit, vel in illis tempore confectus, quoniam in contrarium tempore in ad, quod lex impeditur extendi, in casu ejus nostri, in quo eadem occasio diffidit prebente, licet fideiussio dote in tempore solus matrimonium, ut in terminis aduertit *Asterand. dicit cap. 13. numer. 7. lib. 6. tem. 1. & facit ratio tradita per Bald. dicit cap. 254. numer. 3. ubi concludit in substantia, quod licet in tempore permittit actus confectus, si hoc non obstat ratio legis non saluatur, & defraudare, actus non valet.*

Tertiò, Doctrina Baraldi quoniam refertur Gratiano, & Uysl. in modum limitationis adducta ad *li. 2. c. Cod. apponatur de dolo*, immo est ordinis definitiva dispositioni dudum legum, quæ per Doctores supra à me laudat adducta, & contrarium receptum in precedendis, tam habent locum in dote conservanda, quam restituenda, cuius restitutionis efficacia in tempore solus matrimonium confertur, in idem videtur infirmum *Asterand. lita proxime dicitur*. Limitatio autem procederet, si potest solus matrimonium, vel divorcium separatim fideiussiones præstarentur, ne dote citati plures à *Uysl. de doli. dicit cap. 12. numer. 93.* videlicet tamen affuit ad mortem magis ab ipso marito, ita obligatio fideiussorum initium funderet post solutionem matrimonium arguatur, *dicit li. in tempore §. de hered. insti. & li. quia cum sequenti §. de donat. inter vir. & uxor. & ibi glis. in verb. fili amicus, & leg. in fuga *Cod. de Plagiariis*, ubi condicio posita in contrahendo à partibus, quæ saluat rationem legis prohibitive, valet facti actum.*

Secundò in ordine limitationi, minimum leges prædictas cessare in matris sponte offensæ fideiussorum, factis occasione fuit in precedendis restrictionibus, ubi de dolo contrarium probatum ex doctrina plurimum tam veterum, quam modernorum.

Doctores, apud quos ad solvendum hanc limitationem tradantur vel remittit.

- 36 Ceterum nec falsitas, quod dicitur in nostra hypothese falsitatem ab uoce positum non fuisse, quia ex quo ad hanc fiduciam necessarium requiratur stipulatio, alias enim non valeret l. 1. §. verba ff. de ill. et obligat. l. hanc C. de fidejussor. Kapla. de Turri, cum collata uerbi in tract. de Cond. disp. 4. quod. 17. num. 23. Affili. desig. 33. numer. 1. Carr. desig. Rot. Geracen. 51. numer. 20. Ceval. part. 2. quod. 646. num. 1. necessarium quoque subiacere debet precedenti interrogatio mulieris, vel Notarii stipulantis pro ea l. 7. §. stipulatus ff. de verb. obligat. §. si seripsum esset. de iur. sigil. quod facit Notarii stipulantes tunc demum, cum sigilli non sufficiunt, pro quod stipulatus est, habita etiam, quia ratificatio ualeret, operatur licet esset idem. Gualt. consil. 1. num. de verb. obligat. consil. 1. num. 102. iussu num. 101. et seq. alia enim si differentia non possit, daturus facultas notario non tantum stipulanti pro alio, sed iura obligandi, quod nullo pacto dicendum esse probatur ex Affili. desig. 33. num. 11. per doctores Barz. in l. nec et §. item ff. de adig. num. 4.

- 37 In nostra autem terminis non modo aliquem differentiam non existim, sed quinque consentium dicta uxoris iam iussu preposuimus in precedentibus, ex eo quod matrimonio sequens dictum approbatio, de ratificatio etiam in tabulis nuptialibus continetur, seu late probat Perizon. consil. 90. vol. 5. et Amat. consil. 88. quod. 7. de aliis pluribus Prae. disp. forens. lib. 1. cap. 12. numer. 21. et 35. et seq. et seq. 14. num. 51.

- 38 Tertio, de quarte limitibus in principio adductis satis pariter responditur per nos, quae sunt tradita in 12m precedentibus, adeoque ad ea vel remissa, ne easdem dapes infuisse apponens, ledonibus falsis futuri sumus.

- 39 Non obstat quanta limitatio desumpta in Aterend. lib. 8. cap. 13. num. 11. et seq. nimirum quod pater uxoris potest fideiussorem servandae dote exgere à marito, imposit quod illata prohibito ad solvendo morem se iungat.

Etiam verò, licet non desit aliquis, qui opinatur illi in extraneo doteati iurare prohibitionem notariarum legum, inter quos Boffus de dot. dist. cap. 12. numer. 88. quia casus sui hanc opinionem esse veritatem asserere adhuc contra expressam sententiam glossa in dist. l. 1. C. de iur. et de commun. opinionem Doctorem, praeferunt Salicet. ibid. num. 3. in fin. Jo. Guernia. dist. tract. de pater. confirmand. part. 1. cap. 21. numer. 12. et Horag. de fidejuss. cap. 6. num. 199. et Alencia. de iur. part. 4. affili. 17. num. 2. quo contrae consuetudine eandem sequens rationem in quolibet, vel etiam extraneo inesse, non tamen praeter Aterendum, quem sequitur mudo P. Affili. de dot. dist. l. 1. C. de iur. 88. novis opinionibus sustinere studemus, idem asserere adhuc aliqui lege, vel auctoritate ausu fuit de potestate uxoris, in rem parum felici, (ni fallor omnino) ad assequendum est.

Primo enim illi evincere conatur, quali non conveniant verba legis hanc casui, quae (ut ille ait) ad uxorem se restringit.

Secundo, quod nec ratio illius pariter conveniat, non enim iure esse testam argumur uxorem, matrem scilicet, doteque suam marito cedit, ergo etiam illi, qui dorem dux sine fideiussione iudice debet.

Ad primam enim respondere quod ratio illi est concepta ex fideiussore dorem dante, non uxorem nec arguere, ex quibus verbis ostendit Larr. desig. 7. numer. 4. pro regula uari et dicitur, quam regulam Imperator Justinianus ampliat in dist. l. 1. in illa fideiussio intercedat ex parte mariti, ubi, *sanctum molam si fideiussorem, vel mandatum pro dote exgerendum*, ergo non ad solam uxorem restringitur prohibitio, quibus adducuntur quae tractat Farn. ant. de pall. nuptial. claus. 12. gloss. ante, numer. 17. dum dicit non possi, nec mulierem, nec ejus parentes recipere dote fideiussorem.

Ceterum Aterend. hoc loci apparet sibi parum constare in illi, quod num. 18. deside. Aterend. Dum enim illa esse contendit, vel spontaneam fideiussorem esse, quaevis nulla precedat uxoris petitiō, non valere, ea movetur ratione, quia si hoc in casu fide-

jussor obligaretur, aperta esset via fraudandi imperiales Constitutiones, eadem enim facilius, nec frangit legi fieri debet, non video quo pacto possit idem iure limitare prohibitionem dictarum legum, ut scilicet sustineantur falsitas, quando aut per extraneum aliquem, aut per patrem uxoris fideiussor exigitur, modo non per ipsam mulierem, si enim non inest, quod magis videtur inesse, nempe, quod fideiussor uxorem admittit, qui nec à matre, nec à patre, neque quolibet alio exigitur, multo minus uxori, quod non videtur iustitiae, scilicet, quod valere, si exigeret à patre uxoris, ducto argumento à majore ad minus et *vere, de illi gloss. verb. mulierem dicitur desig. cum alius concordant. adducti per Eyraud. in cap. l. in mari ad minus num. 1. alia* (sic aperta via fraudandi constitutiones) (in ipsam mulierem illudusit verbi impugnet) eadem namque facilius, quae adducit vir ad dandam fideiussorem, evinceretur ad dandam si fuisse exaratum à patre, non autem ab uxore.

Accedit, quod licet pueri dum nobis, licet nec se ipsam credit marito, sed ut plurimum ejus parentes, de consanguinitate cum matre, aliq. adeo quod nulla in documentis fiscalibus sit mentio de eo ullo patre, solutioque dicitur se ipsam credere viro, ita quatenus pater suis fideiussione stipulante dote securum, de restrictionem, illi quoque dicitur fieri ab ipsa uxore, non quatenus mulier ea contra ratificat, quae in tabulis nuptialibus continetur, ut per doctorem Perizon. Amat. et Prae. cum alia quae supra à legavimus.

Quod autem falsi idem Aterend. advertit Henricum non considerat in proposito incommodum mariti, sed periculum distulsi conjugum, quae sola causa potuit esse sufficiens, ut tunc ibi possit dotei adcommodare suis fideiussore, et alio loco neque ad incommodum viri periculis fideiussorem dare, si perat uxor illum, sine quolibet alio, non ponit locum, ut neque prohibens casum debet fideiussor quicquid casu, quia utique quatenus impetare uxori fecerit voluntatem. Hoc inquam casu negotio submovetur, quae incommodum, de periculum distulsi non consideratur in adu, quo fideiussor petente, de datur, ut supra obli. videretur, de licet nec in contrahendis sponsalibus, quae parvi lequidum tempore faciendum est etiam, si enim auctor ipsi nubere non possit, nubat alteri, sed consideratur in contrahendo iocundo tempore, ut verba aperta desumuntur ex dist. l. 2. in fin. ubi, *in causa perfolia in contrahendo eorum periturus*, cum fideiussore incommodum mariti, vel ut dixeretur, cum uxorem conatueretur, intui dispositorum l. Larrus Titus 37. §. non adhibet §. mandata, vel tunc dorem cum finibus mariti faculibus lais, ubi haec iocunde omne fuerunt inter ipsos fideiussore, de quidem virum, prout laus supra per doctorem Perizon. Gualt. Larr. et aliorum, ubi patet firmari, quod mulier interit uxorem molendam, de gravi non vult exulare, de dorem suam pro illo expendere, intui dispositorum l. 1. quoniam l. §. fidei. m. primum. et de dote S. Gratian. et Larr.

Concludendum igitur est adversus Aterendum, cum Aterend. in casu simili (dum scilicet probat numer. 18. ut patet spontaneam fideiussorem prohiberi) quod de uxore legibus se apto improbare possit, eam hunc casum, nempe quando fideiussor exigitur à matre, contineri in dictis legibus, ducto argumento à consequenti ad necessarium anteceden. l. 2. §. de perfolia. antea fidei. cum alia voluntat. Imperatores iustissimi leges observari, negari non possit eas voluisse hunc casum continere, quia alia patet esse via ad evadendum.

Nec in proposito (ut falsi videri Aterend. ibid.) viri verborum argere, quia ius ex natura rei in necessarium antecedit hac casu committitur, non est cur de verborum significacione solliciti simus, ubi enim evidens est voluntas, correctis verborum negligentibus

mm cap. 6. & 8. de verb. signifi. leg. si re lege ff. de legibus.

Accedit quod ratio, ob quam non faciemus imperatores ad removendas dictas sponsiones, non est si-
militas, sed impulsiva, ut supra notavi, quæpote-
ret in casu fideiussorij peniti si socio illa cessaret,
non proinde dispensio evanesceret, transactum enim
apud omnes est, vel parum in legibus scientia verita-
tor, cessante quævis causa impulsiva, non cessa-
re dispensationem.

30. Parum autem, vel potius nihil urgetur in nostro
casu præmissum pactum de dolo fideiussore in actu
dotum eligendum, si adfuerit, quia nullo est qui
non videat ex penditis omnibus hucusque absolutum,
quod ipse leges emendationis, nec facti esset ad prædi-
ctum pactum sustinendum allegare, quod statum,
de lex non præstat in casu, quo maritus non est
idoneus à principio, sufficit enim huiusmodi casu lo-
berrum fuisse et utique pure matrimonium contrahere,
de sibi debet imputare ille, qui cum alio contra-
hit, præsumitur enim consensu illius condicione L.
qui cum alio ff. de regul. iur. & concordari præsum-
quam quod quantitates alios mores attendendi do-
tum magis, quam sub fideiussoribus seipsum commutatio-
nem.

33. Ultima denique locutio, an scilicet iuramentum
valider renouationem dictam prædicti II. Cod. de
factis per auctoritates supra alias in præcedentibus
meis discursibus negatam sententiam probantem esse
constat, nihil in contrarium faciente doctrina Gra-
tiani. in dispensat. cap. 333. num. 37. qui opinionem
contrariam pro validitate iuramenti tanquam venientem
ampliatur, cum ex dictis antea probantibus, ac ratio-
nibus meis additis non sit apparens.

Sed quicquid dici possit, idemque Gratianus. sub nu-
mer. 43. & seq. attulit quod dicta renouatio iu-
rata habere rationem totius, & locum, ubi attenditur
que continentur, fecit vero quando attendi debet ius
civile, prout in nostro casu, quod ipse leges emen-
dationis, nec facti esset ad prædictum pactum, præcepit
per Scamium, quia tunc renouatio etiam cum iura-
mento facta non valet, quia ius Canonicum cor-
respondens Iuri Civili, subdit idem Gratianus. sub nu-
mer. 45. observari solum debet in casu simulationis,
cum alius que cogitur ad id nobis probandum.

Hæc iuxta verbum doctrinam servare ipsi, non ad
verbum huiusmodi dicta supra remanet, & adhuc
in eodem statu operatur, idcirco super his, que late de-
dunt, se considerat, & iudicat.

ARGUMENTUM.

Est idem cum præcedenti.

S U M M A R I U M.

- 1 Cardinal. de Luca quæstiones de dolo fideiussore
restriccionem esse dicit.
- 2 Imperator dicta sententia in casu qui etiam si
dignus obligaretur non erroris, vel cum para-
metris.
- 3 Fundamentum sententia Card. de Luca, nempe
leges codici de fideiussore in dispensationibus abis-
si, interpretari, & 4 & seq.
- 5 Contrarium iustitiam de legi reprobat, etiam de
consideratione suorum intelligitur.
- 6 Maxime deinde ratione absolute consideranda.
- 7 Patet Augustus contrariam sententiam recte vi-
deri.
- 8 Tamen est contrarium conclusio, dum est contra
bonam morum consuetudinem non posse iustitiam.
- 9 Imperator Card. de Luca dicitur L. 1. de 2 C.
et dot. fideiussor. dicitur de dispensationibus abis-
si.
- 10 Enumeravit Doctores, qui hanc questionem tra-
hebant.
- 11 Dicitur ad severam vestra sententia.
- 12 Explicatur Statutum Gentium, de contractu. minor.
de malis, in §. non possit.
- 13 Quando maritus vergetur ad populum, vel est susce-
ptus de mala administratione, fideiussoribus dicitur
legi possunt.

Cassius, de Commercio. Tom. I.

14 Landarum Jo. Stephanus Vicini auctor Formularii
Gentium.

15 Explicatur text. in c. per vestras de donat. inter
viri & uxor. & datus reprobat Card. de Luca.

DISCURSUS XC.

Super eis, que late deducebam in præcedentibus meis
discursibus, istudica causa hæc per interpositionem
fuit usque simul habuit, tandem post plures amabiles
inter partes propositas conventiones, & nullam earum
conveniam, advocatorum dicto bellum, & quidem
aspirant exortum fuit.

Proponendi enim ex adverso sentientes, uti Pulla-
dum, doctrinam Card. de Luca. tractat. de dolo. disp.
162. in princip. & sub numer. 4. vers. non ex dispo-
sitione, ubi et adducuntur Wiffridus. in addit. ad
Bart. in L. 2. C. de fideiussor. dicit. datus, quem referunt
etiam Henricus, de fideiussor. cap. 6. nu. 220. & 231. de
dot. cap. 11. nu. 114. in fine, asserti istam questionem in
foro esse positum innotuit, cum quia dicta L. 2. & 3.
C. de fideiussor. dicit. datus. sui antiquitate, vel usque aboli-
te, cum quia per iuramentum in instrumentis apponi
solummodo à partibus, tum per obligationem, quam uti
correi non verb. fideiussoribus potest restitutionem promissio-
nem incurre, tum denique per dispensationem recte. in
cap. per vestras de donat. inter viri & uxor. ita in
utroque foro receptam diffinitimè disputari ex quibus
constat.

Uterius procedi hic auctor ad amandandum, nempe,
quod nonquam vidi, neque adduxit huiusmodi re-
strictionem obligationem frequentissimè in Roma deduc-
tam ex isto capite interpretari, præcepit quando sui
deducta hæc obligatio in vni pacti, ut videre est, ipse
inquit, et Ric. de off. 388. par. 6. ubi in terminis
fideiussorij doli iustitiam convenit quæpiet alias
exceptiones proponendi, si id non aliam, constat.

Que cum omnia ex prædicto Cardine de Luca. de
summa parum in restrictionem penitus prædictæ dispo-
sitionis L. 1. & 2. parum in qualem limitationem con-
ducunt, ideoque modo absolviemus ea, que dictam dispo-
sitionem nullitatem evincunt, cum jam plenè examina-
vimus in præcedenti, que ad illam restringendam co-
ntrarij adducere adversarij.

Ea enim, que ad eversionem integram afferuntur,
ad duo, nempe ad consuetudinem generalem dictas L.
Codici absolute, & ad dispositiones recte. in cap. per
vestras de donat. inter viri & uxor. in utroque foro re-
ceptam le contrarium facientes non relinquunt.

Primum igitur non urgetur fundum nec, consuetudo
dum quippe contrarium, patet id quod vulgatum
dicit scilicet, quod aliquæ inconvenientes non est solvere
legem, & omnia quoque, que legem cum pen-
sationibus à iure requiritur indulta, ac probata non
est consuetudo, respondebam eo modo, ut prædicta
L. 1. C. nullitatemque responsum, ubi fuit 12 par.
fuit 12 consuetudinis hæc præstatur, tamen patet
cum absolute, nec illigata si obijciatur, ubi reproba-
to antiquam consuetudinem, non autem derogari focu-
re, quia ex quo lex 11 probat simpliciter consuetudi-
nem, nec aliter dici de præterita, aut futura, certe
etiam futuram improbare debuit, cum expressa sit in
lege ipsa causa perpetua irrationabiliter ipsam consue-
tudinem, ut hæc, & suo more perquam expresse con-
trahat Henricus. dicit. cap. 6. num. 113. & si. & ten-
ti videtur Larr. dicta de off. 3. numer. 4. vers. quia
lex præstat, licet P. Augustus in dicta cap. 12. sub nu-
114 cum pluribus Doctores citatis ab Henrico, & 7
ad eodem reprobat, & quibusdam ex suis Theolo-
gis contrariam opinionem, quod tempore valeat con-
suetudo contra legem veterem est consuetudinem
futura, aliam pro comensu, & vera. Ipsi autem 2
sub numer. 115. sentent, quod si ex indagatione, ubi
invalida, ob eam rationem moras, quia restringere
pur matrimoniorum libertas ab Imperatoribus consi-
derata, & quidem multis factis erat usque non
dicere, quam sic dicere sine doli, cum doli fideiussor-
em invenit per Fabr. in L. 3. C. sui sit. 14. de
fin. 1. num. 7. in fin.

Ultra quæ quod præstat consuetudinem legem esse
potest sententiam dicti Cardine de Luca. de Wiffrido.
dicit auctor, à cuius dicto ipsemet, licet semper
eorum Doctores alios iura avium morem iust.

T 3. quæ.

quantum istum imperio, hac tandem vice trahi non erubuit, in eundemque incurrendo errorem, de quo petierit omnes arguit.

- 10 Quod ita sit videmus satis aperte ex aliis Dodicibus cum questionem videmus tradendam, ut in prædictis meo præcedentibus, & præcipue ex modernioribus, nempe *Casib. lib. 5. part. 2. cap. 148. num. 26. §. 29. vers. hic omnia* ubi articulus nescim hanc questionem esse quædam, & videretur, sed ad hanc questionem dicitur fuisse in Hispaniæ Senatu, *Larr. dila. decis. 7. num. 6. patitur asserti ubi frequenter* in prædictis, & sæpius discussis in Granatensi Prætorio, & ita decidit coram eo. *Alders. de sum. lib. 1. tract. 1. cap. 8. num. 27. vers. sed in decidendo* adeo cum in prædictis apponit, & sequentem, quod iudicium in decidendo, iudicando, & considerando ab ista mea opinione magis conveniat, ac approbata non esse recedendum; Ignis tamen alterius *Emmer. de Lac. adferendo* esse contractum ubi absolute dicitur legem Codicis dispositionem, ex marito forsan, quod habente calamo dicitur prædicto inferre se tametsi nunquam videret, ac quodvis iudicium de dispositione obligationem, tamen in Roma frequenter desinit in alio quærit impugnat, quod nil aliud potest nobis poni, quod ex in Roma Romana nunquam excitata fuerit, vel quia patet eam non opposuerit, vel advocati eorum legem dispositionem interpretari, seu ignari in modum non amittere, ulla autem non esse adferre, cum in dem videtur quæpiamque iurisdictione corporis multum legem dispositionem quæpiam, & id de factis veritate nobis debemus, quia si fuisse in Roma excusa hanc quærit, desinitem cum sequitur, & tamenque aboliunt in forma eam odus saltem tradidit, cum quo si tam parvi momenti, quod Sacra Rota, supposito etiam quod illam Curia Advocati, iuxta iudicium prædictum propoluerit, non desinit sed amito cum volum præmittere.

- Ceterum nos ite eam extra dubium addidit, quia cum Statuta Genue. *de jur. reddend. in præm. 10. definit* statutorum iudicium, quod recurrendum sit ad iura Romana, non possunt, nisi ad ea recurrere, quælibet consuetudo in contrarium contra prædicta iura Romana indulta, quæ contraveniunt, si ad consuetudinem recurretur, quod videtur dispositio statutorum, & hoc ad evidendum patet, nil in contrarium reprobantibus eis, quæ iure deducit in meo tract. *de success. ab intest. §. 8. in verb. tam firmata, quæ in* 11 *stat. num. 3. §. 1. ubi competitur*, quod licet Statutorum de reprobatione statutorum iudicium observant iura Romana, atque limitationes, interpretationes, de cetero rationes, ampliusque Doctorum observari debemus, quia Statutum mutatur ad ius Romanorum recurrit debet, casusque parvi includit.

- Nil refragantibus, dicit, quia extensio ampliusque, limitationes, declarationes Doctorum includuntur in Statuto mandant ius Romanum atque de defectu Statutorum, quatenus ipse omnes collatam ad explicandum rationem interpretans, ac ligant Romanorum, sicut autem quæpiam Doctorum expresse continetur consuetudinem contra appetum rationis interpretari, ac legem, vel illius rationem, quemadmodum in nostro casu evasisse supponitur.

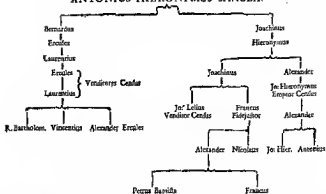
- 12 Non obstat pariter quod ipsammet Statutum Genue.

id nobis insinuantur videatur, dum sub rubr. *de success. lib. 1. §. mulier. in 4. non possit* prohibet mulieri facta se interpretari alicui, qui pro dicto marito ipsius temporis, quia non inde recte inferunt, quod tacite voluerit approbare fideiussorem, quos reprobant æquissimi iura, nisi expresse eis derogaret; Debet igitur Statutum intelligi in terminis habilibus, potest enim videretur plures alios in casibus, quare in fideiussore, in puto, si ante matrimonium nulla spe, aut contemplationi sunt contractus in fideiussorem alicuius de se oblati, quod quæque casu peritiam occidit non potest considerari, vel in casu, quo fideiussor pro dote non reprobatus constituit matrimonium, quando scilicet maritus venit ad mortem, vel est suspensus de mala administratione, ac supra atque, & videt pro omnibus *Larr. dila. tract. de fideiuss. cap. 6. num. 18. deff. de det. dila. cap. 12. num. 92. §. 191. Card. de Loci in dila. dila. 162. de det. per iur. expulsum in cap. per vestras de dote. inter vir. & uxor. Larr. dila. decis. 7. num. 32. cui adscribitur 11, quod tradit etiam in vii Jo. Stephano Pacci, in suo formular. instrument. 12. de remiss. que in contraria sunt dicitur il. C. in fideiuss. det. dote. in aliquamque remissionem possit, & tamen loquitur de iustitiam Genue celebrandis.*

Sed omnino tollit amaritudinem (si qua adus remanet) Statutum antiquum; In eo enim sub 1. 14. lib. 1. olim disponebatur fideiussorem, & obligationem præstam de dote, & occasione doli femine firmam, & tamen habendum esse, nec contra ipsam aliquam congerentem audendum esse lege aliqua contrarium disponente non oblatum; Sed cum fuerit postmodum de anno 1588. illud reformatum, cum omnium antiquorum iurum expressa allegatione, neque in aliquo ex capitulis novorum Statutorum videatur amplius repetita prædicta antiqua dispositio, non obstat quod haberent Reformatores ante oculos omnes veterum Interpretum dispositiones, commodique posuissent ut iterum il. C. prohibentes fideiussorem pro dote atropare, licet in cum ad facere omittent, quinimo capitulum antiqui statuti illas imponam cassaverint, clarissime iocundus quod potius eadem leges Codicis voluerint firmantes confirmare, & si tamen mandaverint observandas, ut plures à veteri Statuto argumentum deducit insinuat in meo tract. *de success. ab intest. in sub locis*, quinque expresse, & tenet consideramus titulum novi statuti de jur. redd. in quo disponitur, quod illi Statuta desint, Magistrati ius reddent secundum iura Romanorum.

Alterum suadentem, cum quo eveniret et deservit *Card. de Lac. constantem adversari prædictam legem dispositionem*, consistit in altera dispositione *rem. in cap. per vestras de dote. inter vir. & uxor. in foro* proque recepta.

Sed facile illas dūque ex litterali dicti textus Canonici decisione, quia cum solum iurum habere aperit, sine constat in casu vergetis ad inopiam debitoris, ubi communiter Doctores, & barillius *deff. de det. d. cap. 22. n. 98. §. Larr. dila. det. p. n. 3. vers. & iterum infra, & in 32. Et id quoque dignoscitur ex eodemmet de Lac. in contrarium citato d. dila. 162. n. 4. vers. p. de dispositione*, ubi asserit limitari dictum il. Codicem per dictum cap. per vestras, cuius dictum veritatem totum non includere clare significat.

ARGUMENTUM.

Promissio indemnitas, & revelationis à damnis, & molestiis, quando punctata datur, & quando ex ea alio competat contra promissionem.

Admo hereditatis, ex quibus indicatur, ostenditur.

Item explicatur, an, & quando creditori permittitur in agere contra debitorem sui debitoris, & quia actione agere valeat, an actione personalis, vel hypothecaria.

Item agitur quoque de prevo, an succedat loco rei in partibus, & resolutio affirmativa in causa decisionis, rationibus in ea deductis. Et quid de pretio rei feudalis, & an, & quando optimum remaneat hypothecis creantem. Et quando, & ex qua feudum probetur hereditarium, & transitorium ad heredes extraneos.

Item agitur illa quæstio, quando cedens post cessionem possit rem cessam alteri cedere, & obligare, seu solutionem à debitore recipere, & cum eo transigere, & in concursu duplicis cessionis, an primus, vel secundus cessionarius si præteritus, & prima negativa, secunda vero affirmativa resolvitur.

S U M M A R I U M.

1 Promissio indemnitas, & liberationis à molestiis punctata datur, probatur molestiis, ac damnis passis, etiam per solam condemnationem, numer. 2.

At etiam per solam litem motam, & solam denunciationem, quando liberatur à molestiis, & admodum amplius fuit promissa, numer. 3, & numer. 4.

Itemque ex sola denunciantem, & promissionem indemnitas sub forma obligationis Cameralis, numer. 5, & 6.

Et ubi lapsus temporis obligationem adpellat, numer. 6.

7 Heres tenetur servare saltem defensam, quæque obligantur adimplere aliter, & passim, & solvere epi debita, & numer. 3.

Sive sit primus heres, sive secundus, & alterius gradus, numer. 9.

Et tenetur alium personalem ex quasi contrahit cum creditoribus defuncti, numer. 23, & numer. 28.

10 Admo hereditatis probatur ex possessione bonorum defuncti cum perceptione fructuum, & ex Causis de Comm. Tam. I.

aliamque bonorum hereditarium, & numer. 11.

Ex soluta debitorum defuncti, numer. 12.

Ex declaratione expressa heredis in testamento, numer. 13.

Et ex sola ematatione Nunciis heredis profecto, numer. 14.

15 Admo hereditatis sit solus animus, & indicatur per alium acquisitionem, per alium translationem in alium, per alium possessionem, & numer. 17.

16 Animo declaratur verbis, & factis, tacitis, & expressis, & per consuetudinem, & presumptionem.

17 Creditor agere potest, non cum contra ipsa debitorum, quam ex verbis debitoris contra debitorem debitoris, & numer. 19.

Eodem sine cessante, numer. 20.

Et potest agere alium modo personalem pro nemine debitoris obligati, numer. 24.

Et alium hypothecatus soli, numer. 25, 27, 29, & numer. 30.

Et profecto in rem scriptum, numer. 36.

37 Cessionarius succedit in ipsa cedente, & etiam in hypothecam cedentis competentem, & numer. 42.

38 Probat ex cessionatione Damini agere potest hypothecaria ad eam venditam non soluti pretio, sive reservata retineatur in hypothecam, sive Damini suspensum remanet, & numer. 33.

39 Preterea in particularibus regulariter non succedit loco rei, contrarium tamen ex consuetudine peritum, & numer. 35.

Et quando de hypofundi conventionem, & subrogationem patet, numer. 36, 37, & 38.

Et de ea expressa, sive tacita, sive expressa, numer. 39, & 40.

Item succedit in causa mala fidei, numer. 41.

Et in causa causa lucrativa, in qua impet, ac possessor contendat remanere non venditam, & non solvere pretium, nec aliter sit consensum venditori, numer. 44.

Et ad concordiam concordantem, numer. 45.

Et succedit ex conventionem etiam in feudalibus, numer. 31.

44 Res impet ex pretium cedente à venditori non subrogatur in locum rei primo vendita.

45 Preterea in causa mala fidei etiam exaltum, & consensum subrogatur resistenti, & potest agi pro et contra cedentem alium personalem, numer. 43.

46 Subrogatum sibi in omnibus naturam ejus, in casu litem subrogatur.

47 Preterea subrogatum loco rei vendita venditori potest alium realem, & ubi hypothecatus in solutum alterius sortum, & adorsus heredes, numer. 43.

- 45 *Perba assertiva animo deliberati potius in contradi-
ctibus probant, & dissonant.*
- 50 *Et non possum impetrare, nisi de erroris iussu
glorioso.*
- 51 *Pretium ex fructibus remanet hereditarium, & in
libero Patrimonii Fundatarii, & eius heredes,
& numer. 55.*
- Nec ad illud agere possunt succedere in Fondo,
numer. 54.*
- 53 *Rex acquisit i. p. pretio Fundi transiit ad heredes
Fundatarii.*
- 56 *Fundum ubi est impetrium postea successorem in
Fundo compelli a creditoribus defuncti aliam
personam ad vendendum, ut de pretio satisfiat
creditoribus. Et Fundum impetrium est Fundum
improprum, numer. 60.*
- 57 *Fundum repugnat alienabili, & transiitum ad
extraneum ex consuetudine, & in statu Græco-
si, numer. 58.*
- Et quando est impetrium, & plerumque fuit in
extraneis alienatum, & numer. 59.*
- Et quando in venditore fuit excoctatione fran-
cise, & liberum, & fuit venditum cum clau-
sula pro se, & heredibus, &c. & cum clau-
sula ad habendum, &c. de quæquid deo. nu-
mer. 61.*
- Exempli ista clausula non legantur in investigantur,
numer. 62.*
- Et quando venditur in conditione se obligant ma-
nentere Fundum tam dicitur quædam, n. 63.*
- Et quando a Domino alienatus fuit approbata ali-
natio cum dicitur clausula, & conditionibus, nu-
mer. 65, & 66.*
- 67 *Nemo potest per alium transferre potest, quam
ipse habet.*
- 68 *Cedens amplius agere non videtur contra debitorum
cessum saltem in alium, quando cessus
fuit ex causa generalis, & amplius ver-
ba, & quando cessus alium, tam decessat,
quam videtur, nihil in se retinendo, & de so-
lutione, numer. 69.*
- Exempli debitor si ignorans, ac cessum non
contemnit requisita l. 3. C. de novat. & numer.
70, 71, & 72.*
- Ubi quod, si debitor solvens cedenti, habet
condictionem debitoris pro repositum, etque agere
valet, quando repositum demonstrat debi-
tori cessus cessum, numer. 73, & 74. Ubi
quod debitor post demonstrationem non potest solu-
vere cedenti.*
- 75 *Cessarius prior in tempore proferri debet secun-
do, si habuit alibiens nulli, aliampi situm
habuit decessat, ac cessum habuit pro se si-
mulationem, demandata illa non sit solutio, nu-
mer. 76.*
- Et primus cessarius potest attingere portionem so-
lutionis postulat, n. 77, & 78.*
- 79 *Cessarius agere valet ex suis privatis iuribus,
quando iura cessus in solutionem tendere non sunt
integra, & non sunt penitus libera, ac sunt
essentia dissimulatio exactionis, & quando illa
sunt iura seque condicione realis solutionis,
numer. 80.*
- Et quando cessus fuerint ad maiorem cautelam,
& servationem cessarius, numer. 81.*

Jamen, Percurramus.

DISCURSUS XCI.

MAGNIFICUS JOAN. LELES SPINOLA qu. M. JOAN. hinc,
& MM. ESCOLAS, & LAURENTIUS PATER, & filius
de Spinolis condiderunt annuum, & penam in Cen-
sum 14. 80. monetae Genove ad favorem M. JOAN. Hie-
ronymus Spinolæ Senioris super eorum bonis potius in
jurisdictione Fodi Imperialis Franchaville tam fructu-
bus, quibus alioquinque monetaque la. Bistonia, i. Ruo-
rio, videtur: id Heculeum, & Laurentium spectanti-
bus respectu unita Domini, & possessionis, quo ver-
bo ad ditionem Domini spectantibus ad M. Jo. Le-
lesum, & Mag. Francum qui fratrem, nec non ad do-
mum M. JOAN. Hieronymum Condemanum dicta Fru-

di, & spectantibus ad M. Jo. Lilius, tam respectu ad
vile, quæm hereditatem Domini promoluitur, quam
in communis possessionis cum Magni. Franco quæ frater,
quem censum in impositionem super dictis bonis vendi-
tus dicti JOAN. Hieronymus pro capitali libentium nulli
moneta in dupli fructibus per Stamp. Gnuar, & Fi-
rentine, & proce. latus in Instrumento sui de 12. O-
ctobris 1620. stipulato per quæ Thomam Tiberolam No-
tarium.

Quo censu ita impositio istam eorum eodem Notario,
& Testibus dictis Notario declaravit istum imposi-
tum fuisse ad sui contumeliam, & requisitionem
à dictis Jo. Leles, Escolas, & Laurentio, dictique li-
bris nulli in istum censum tollere, & actualiter ven-
ta, & actuali excoctatione & solutio ab impostoribus
censum, & per eum receptis, promissa illis conservare
indemnitatem, eorumque bona ab omni danno, & mole-
stia occasione dicti censum, illiusque fructus solvere ut
qui ad finalem excoctationem, eundemque censum ex-
tinguere in termino tam auctorum, dictisque imposi-
tores censum libentem, & proce. latus in eodem Instru-
mento relevationis rogato ab eodem Notario.

Denique in confirmationem dictæ obligationis tam
Joan. Lilius, quam Franchi de anno 1666. die 21. Ju-
nium per Instrumentum publicum receptum per Bene-
dictum Smeri Notarium, Magni. Francus Junior de
Spinolis tamquam heres Alexandri quæ Patris, & Ni-
colai quæ Patris quæ Alexandri heredes dicti Franchi
Senioris, solentis cessione remouit in Magni. Bartho-
lomæo, Alexandri Escolas, & Vincenzio fratribus Spe-
nolis quod. Lilius dicti censum impositionem credi-
tum, quod ipse tenebat contra Magni. Alexandrum Syl-
vestrum quod. Magni. Jo. Hieronymi pro actum pre-
teritus portionem dicti Fodi Franchaville, & alioquin-
bus prius obligati à Joan. Leles, & Franchi Seniores,
& illi venditi à Nicolao quæ Patre, & autore, ad ef-
fectum excoctationis tam forent censum, quam fructus,
quæ cessione non obstante, & non obstante iudi-
cibus ipsam cessione inextinguente, & non obstante
dicta dicti Alexandri dictum, cum idem Alexander
recusatorem ad executionem demandare dictam cessio-
nem, & dicti cessionarii cessi solvere cum maxi-
mo eorum incommodo fructus censum ab anno 1613.
usque ad annum 1703. ad effectum sese liberandi ab al-
terioribus molestiis, propterea in iudicio comparati tam
dicti Vincenzus, & Alexander fratres, & illegitimi
sui, & heredes tam Escolas, quam Laurentii, & ex-
hibitis dictis iuribus, ac forentis alii obiens 17. No-
vembri 1697. & 4. Maji 1698. a iussu antecessoribus
non tam pro fructibus, quam pro relevatione indemnita-
tis contra hereditatem Franchi quod Joachin, in-
stetunt coram nobis, tam pro eorum indemnitatem,
quæ pro relevatione à damno, & molestia passis, &
ad hanc effectum condemnari hereditatem, & hinc
tam Franchi, quam Joan. Lilius debitorum, & obliga-
torum, non tam pro solutio fructuum censum, quam
pro ejusdem censum extinctione, ac indimul declarari,
sententiam condemnationis afficere M. M. JOAN. Hie-
ronymum, & Antonium filios, & heredes quod.
Joan. Hieronymi eorum Avi, apud quos pervenerunt
dicta bona excoctata dicto censu, ac pervenit pretium
ex dictis bonis ab ipsa venditis retractum, ac præci-
puè quod partem ejusdem pretii excoctata apud Illustriss.
Magistratum Prothectorum Vini, & propositio per me
debui in Roma, ac processum contumacem esset, affirmati-
vè DD. responderunt.

Quoad primam partem, in qua fuit condemnata
hereditas pro tota summa Franchi censum debitoris,
& pro tota Joan. Lilius eorum cedenti, & unius ex
censum impostoribus, res clara est, & manifesta, quia
cum fuerit à Joan. Lilius penam illam soluto pro vili
& ab eodem Franchi promissa indemnitatem Escolas, &
Laurentio censum impostoribus, & relevatio à quo-
cumque danno, ac rebus extinctio censum tota ter-
minum tam antecessor, cum ex forentis articulo
ab heredes pene electorum, & ex calculis perito-
rum, ac alius documentis in dicta productis, factis,
& obinde patet, necum in molestia, ac danno passis
ab antecessoribus, & eorum antecessoribus, sed di veri, &
reali solutio omnium fructuum censum ab anno 1613.
usque ad annum 1703. dictum eventum cessum proinde sol-
vitur, adeoque recte eos potuisse agere pro eorum indemni-
tatem,

quo, & liberatione promissa, iuxta tenore per Gratian. *discept. forensi* 349. n. 3. & per Erasm. de Fidej. cap. 15. num. 10. *Mofcardellus fup. celli. fidejussor. part. 1. modo* 10. num. 33. *Foranell. de palli. Naptal. cians. 4. dist. 18. part. 3. Ricard. conf. 36. num. 75. Cuius de Luca de credit. & dist. dist. 105. n. 5. & 6. Ricard. in rev. dec. 272. n. 7. part. 11.*

¶ Lo magis cum sufficere sola condicio, in pactione tradita a D.D. in l. pro ea C. mandati. l. de Duvel. commentar. per. ludi. 33. *verf. ftranda causa* & *Ademich. de Arbitr. judic. cap. 41. num. 17. Afarsil. in rub. de Fidejussor. quest. 31. sub num. 257. verf. alius est si fuerit condemnatus, etiam a Ricard. conf. 38. n. 24. & 11. & Carras. decif. 116. per. 106. & num. 10. ubi Ricard. Genes. relaxavit emendatum contra promissionem indemnitas pro summa parva pro elevatione indemnitas, Sabell. *refol.* 44. n. 5.*

¶ Ultra quod, cum fuerit promissa in caso nostro in forma amplissima non solum indemnitas, verum etiam relevatio ab omni damno, huiusmodi obligatio comprehendit etiam satisfactionem huius, & liberationem a molestiis, in traditio *Afarsil. in Rub. Plur. de fidejussor. numer. 370. verf. ftranda causa* quod illi, *Ricard. conf. 187. num. 2. lib. 2. ftranda. quest. 40. num. 21. lib. 2. cum alius relaxat per Ricard. conf. 36. num. 77. & Sabell. *dist. refol.* 44. num. 5.*

¶ Promissa tamen liberationis a molestiis agi potest pro liberatione ex sola demeritacione, Gratian. *discept. fore. dist. cap. 349. numer. 3. Ricard. coram. Distant. fore. decif. 795. num. 1. coram. Ponticor. dec. 339. num. 8. & coram. Ricard. decif. 266. numer. 1. & ftranda* ubi quod Rosticus molestias locum & relaxationem mandati, seu condempnationem pro adimplimento promissionum, de in *rev. dec. 143. num. 14. part. 6. & decif. 573. num. 4. & 5. & decif. 626. numer. 1. & 2. part. 18. tom. 2. & in terminis fidejussoribus, quando si promissa sunt indemnitas cum ademptione obligationis Camerata, vel lo forma Operamur, sed alia acquiescentia*

¶ Gratian. *discept. forensi* 349. numer. 1. & sequenti. Cuius de *cessibus part. 2. cap. 2. quest. 3. artic. 3. numer. 13. Ricard. de obligat. Camerata. 31. art. 32. num. 7. & 8. & Ricard. *conf. 38. num. 79. & ftranda. Ricard. decif. 582. n. 7. per. Fagel. de maner. & decif. 262. num. 2. per. Ricard. de obligat. Camerata. & decif. 275. num. 4. coram. Camer. Mallin. & de bell. in *circulo*.**

¶ Denique infra remanens tunc annoneus ipsi exordio census, & liberatio sine promissa, ad quem effectum proponitur pendens, & exercenda coram officio iurisdictionis lapsus temporis obligandi adhibet, l. *mandato Titio h. Paulus respondet de adhibet h. mandati. Ricard. in l. cum, qui l. 4. & 14. singularum de verb. oblig. Ricard. *discept. fore. cap. 26. num. 31. & ftranda* de *demot. Ricard. in l. singularum non duntaxat 72. h. si q. 14. singularum de verb. oblig. & Coram. in *supra de legat. tit. 20. & si p. talium per. 106. fol. 200. Ricard. dec. Gravet. 156. numer. 5. & 6. Sabell. *dist. refol.* 44. num. 5. & ftranda.***

¶ Et sic quod primus pattem sententia resoluta est, & indubitata.

¶ Quo vero ad aliam partem, in qua sunt declaratum, sententiam officio M. Hieronymum Jonsonem, & M. Antonium Fratres de Spinali, preterea quod priorem bonorum venenorum Marchionis Gaillo, etiam resolutionis sui, quod obligatio Francis, & Jo. Lehi principaliter debentur transmissi in Alexandrum, & Nicolaum eorum primos heredes, & successores in Petrum Baptistam, & Francium Juniores eorum heredes mediatus, & quod in heredi transmissi omnia iura adhibet, & passiv. & Cyren. *contra. 212. num. 13. Apoll. dist. 169. num. 27. & ftranda. lib. 2. Calvus. de iurid. cap. 87. num. 3. lib. 2. Cuius de heredi art. per. num. 20. & alleg. forensi. 9. num. 34. Ricard. dec. 503. num. 2. & dec. 590. num. 30. part. 4. rev. dec. 100. 3. & apud Aleria. dec. 13. num. 1.*

¶ Et omnes obligationes contra defunctum competentes, ac omni solvendi debita, ad que esse defunctum necessitate, adeoque possunt ad ei compelli, ad quodcumque possent defunctus, cum ex persona hereditum non mutetur conditio obligatorum principalia, ut ex ratione Text. in l. fisci. cum quare, & ibi D.D. C. de iure delictorum. Cyren. *contra. 5. num. 95. & 102. contra. 24. num. 21. & contra. 347. num. 14. Ho-*

*dier. contra. forensi. cap. 31. num. 1. & ftranda. Thomas. dec. 63. num. 3. Ademich. contra. 11. num. 12. Calvus. de epist. cap. 34. num. 2. lib. 1. Antonelli. de comp. legat. lib. 4. cap. 16. num. 13. & 26. Cuius de heredi art. 1. num. 19. 22. & 23. & alius per. de debitis in *refol.* 40. num. 2. & 3. & *refol.* 56. num. 9. & ftranda. 2. Ricard. apud Aleria. de pignori. dec. 52. in fin. & apud Gregor. decif. 423. numer. 3. & ibi adden. numer. 5. & post Zach. de obligat. Camerata. decif. 233. num. 11. & 16.*

Idque procedit, non tam de primo, quam de secundo, & tertio herede, per. de *fidemissum. art. 33. num. 15. verf. sed tantummodo Gratian. discept. fore. cap. 612. num. 17. & cap. 743. nu. 18. part. 4. Cyren. contra. 12. num. 18. & contra. 401. num. 5. Cardin. de Luc. in Theatro verbi. & iustu. tom. 8. in *tu. de credit. & debet. dist. 38. n. 10. Cuius de heredi art. per. num. 50. Ricard. dec. 453. n. 9. part. 2. rev.**

¶ Et non satis in dubium revocamus, quoniam Alexander, & Nicolaus, nec non Petrus Baptistam, & Francium Juniores essent tales, dum adepti fuerant possessionem omnium bonorum in hereditate eorumdem Jo. Lehi, & Francis Senioris relictorum, & in ea per plures annos continuaverunt cum perceptione fructuum, ex quibus hereditatem aliam censeri, tradunt *Materna in l. 12. post. f. de acquirend. heredi. num. 57. Ademich. prefat. 104. nu. 18. lib. 4. Aleria. de compell. lib. 12. tit. 10. num. 17. Sabell. *vari. refol.* 92. num. 7. ubi cum concordantibus typis, quod ex sola possessione videlicet aditus, nulli doceatur de alia causa, alius relictus relictum, *Redemich. conf. 78. num. 39. Thomas. decif. 51. num. 30. Post. refol. 68. num. 78. D. Palm. Nep. alleg. 266. num. 1. vol. 3. Ricard. *calceat. legat. 40. lib. 2. lib. 1. D. Baldus. decif. 18. num. 2. tu. delegat. & decif. 6. num. 9. infra tit. 18. in *notitia. ftranda* Ponticor. *confus* 19. April. 1706. f. *Apparuit coram R. P. D. Kamin. 29. maii. 1706. refol.* 58. num. 1. & *totum Greg. art. 58. num. 1. & dec. 571. num. 8. coram Ricard. dec. 307. num. 2.****

Secus confirmatur ex alienatione eorumdem bonorum hereditarium facta ab Alexandro, & Nicolaus, in Jo. Hieronymum Seniores ex anno 1649. dec. 31. Item dum ab ipso facta vendita pars Fendi Franciville, per quos bonorum alioquin dicto Jo. Hieronymo, qui tunc, & relictis fuerant in hereditate Francis, & Jo. Lehi, nam ex alienatione solutionem hereditatis delatam, quapropter aditus prefatum, concludunt *Materna in l. 12. post. numer. 55. Aleria. de prefat. 101. num. 13. Salced. *libry. credit. cap. 9. num. 12. & ftranda. lib. 1. part. 1. & Ricard. coram. Ricard. 66. numer. 7. & 30. & in *dicta notitia. ftranda* Ponticor. *confus* 5. *Apparuit coram R. P. D. Kamin. 29. maii. 1706. f. 10. dicta Romana officio. cum 3. Quibus citata R. P. D. Lenczner. ubi de revocatione census, & coram Ricard. dec. 179. n. 20. & in *recess. dec. 613. numer. 37. part. 18. tom. 2. & passim.****

Item ex recognitione promissionis, & obligationis eorumdem Jo. Lehi, & Francis ante a Francis junioribus mediante amplissima cessione emanantibus de Januarii 1666. ad favorem omnium contra Alexandrum heredes Jo. Hieronymum de Spinali debitorum relictis prelati in summa bonorum 19. m. pro di. gis portione Fendi empti in Francivilla, & bonorum alioquin anteaquam ad effectum reportandi compensationem in causa dicta confus, & in *notitia de cursum, & de damnatione ex eadem causa passorum, quod est argumentum indubitanter adnotum, cum solum debitorum defuncti fieri non possit citra iura, & nomen heredi, *Materna in l. 12. n. post. num. 71. Ademich. *dist. prefat. 101. numer. 20. Post. refol. 68. num. 78. D. Sabell. refol.* 96. num. 3. D. Ricard. de transact. quest. 71. num. 2. Ricard. dec. 96. num. 5. & add. n. 2. coram Greg. dec. 937. num. 4. coram Ricard. dec. 793. num. 5. coram Aleria. & in *decif. dec. 362. num. 8. n. & 10. part. 1. & dec. 393. nu. 2. part. 4. & in *recess. dec. 614. numer. 2. & decif. 626. numer. 5. part. 2. dec. 389. nu. 4. part. 9. tom. 2. dec. 358. num. 9. part. 12. & dec. 65. nu. 3. & ftranda. p. 12. & in *dicta notitia. ftranda* Ponticor. *confus* 5. *Apparuit coram R. P. D. Kamin. 29. maii. 1706. f. 10. & ftranda*****

Franch. dec. 33. a. 6. & seqq. & dec. 30. num. 17. & dec. 110. num. 34. *Adrian.* di put. & hypoth. lib. 1. tit. 1. quæst. 10. num. 4. & lib. 3. tit. 1. quæst. 10. num. 25. *Ciccol.* di *condictio* art. 31. num. 27. *Eggh.* *deat. defunct.* per filios. cap. 30. numer. 13. tom. 1. *Card.* di *Luc.* di *deat.* dist. 43. num. 3. vers. de *iure*, opuscul. *Rat.* in *res. decr.* 138. num. 4. & seqq. part. 3. & dec. 7. in prin. dist. 12. tit. 1.

34. Possitum, cum pro nomine debitoris obligatio competere alicui personæ sine Textu tunc in l. si conuenit ff. di. pign. aliam, l. numer. quæst. 4. C. qua res pignori dari possit, in qua opinio est eisdem *Fulg.* in dist. l. si conuenit num. 2. vers. ad finem glisse ubi dicit, opinionem hanc esse contrariam, *Alex.* cons. 175. num. 1. & 2. lib. 37. *Capit.* dec. 78. num. 3. *Neg.* di. pign. part. 1. numer. 3. numer. 24. vers. sed in predictis dubitat *Caro.* di. 100. ff. pign. l. cap. 7. a. 3. vers. & quæst. 22. *Sard.* cons. 4. num. 24. & 25. *Gracian.* de pign. ff. cap. 305. n. 3. cum seqq. *Cyr.* controu. 339. num. 12. *Adrian.* di. pign. & hypoth. lib. 2. tit. 1. quæst. 30. n. 14. & seqq. a. 2. 34. *afine* ad fin. *Cyr.* di. dist. 100. num. 338. nu. 3. & *Caro.* dist. 100. & *Rat.* in *res. decr.* 710. a. 1. part. 2. & dec. 703. n. 2. part. 3. & dec. 227. num. 1. & seqq. part. 9. tom. 1. & dec. 304. num. 1. part. 14. & posita in aliis.

Verum etiam agere potest ad actione hypothecaria unum, saltem ad effectum persequendi ea bona, & in istis apud eos existentia, & quomodolibet provenientia à Jo. Lelio, & Franco Seniore, ac à dictis Jo. Hieronymo, qui ut obnoxia eorum obligationibus transierunt cum suo onere affecta quomodocumque, & in quocumque periculum, *Card.* cons. 46. numer. 20. lib. 1. *Sard.* cons. 131. nu. 11. *Pacific.* di. *Salvian.* interdict. in fin. 3. cap. 2. n. 196. *Adrian.* di. pign. lib. 2. tit. 1. quæst. 19. num. 3. & quæst. 31. num. 9. *Cyril.* dist. controu. 339. num. 13. & num. 23.

35. Et sic etiam personalis in eam sententia ex desolatis per *Adrian.* di. pign. lib. 1. tit. 1. 16. quæst. 10. num. 17. 18. 19. & 20.

36. Si autem in causa omnium debitorum obligati competere hypothecariam, quædam aliquid in consensum emittunt, de communione, & actione desolatis *Fulg.* in l. Grege 23. 5. cum pignori ff. di. pign. num. 5. & 6. *Caro.* de *resol.* in *depend.* ad cap. 4. tom. 136. cum seqq. *Adrian.* di. pign. lib. 2. tit. 1. quæst. 30. n. 4. 5. 6. 7. & 8. & *Cyril.* dist. controu. 339. num. 12. *Spectul.* in tit. de pign. num. 10. ubi dicit modum libellandi iuxta hypothecam, & *Rat.* in *res. decr.* 710. num. 1. part. 3. res. & dec. 420. num. 38. & 60. & dec. 117. num. 1. & seqq. part. 9. tom. 1.

Et quibus rebus clara, & eadem ratio resolutionis quoad hanc secundum partem sententiarum, in qua deducuntur sunt, quod adores sint, & recte agere etiam possunt ad residuum pretii existentis Franch. & Hieronymo venditorum D. Marchino Grillo, & ex pacto inter contententes inuelli apud dictum Illustriss. Magistratum cum condicione expressa, quod ut impetrant in dictis locis, de vincularum permancere debeat pro cautione, & securitate Dom. Marchionis Grillo Emptoris, & hanc debeat pro euisione ad favorem ejusdem, atque nostra sententia istud recte, & auctor assensu, ac etiam assensu MM. DD. Antonium, & Hieronymum ad iudicium vocatos, quia, cum dictum pretium hodie exisset, reservatum sit in favorem dictorum venditorum cum consensu, ac etiam proventu originaliter, in à sua causa, tam à bonis Fideiustibus, quam alioalioque super venditis, & obligatis tam à Jo. Lelio, & Franco Seniore, quàm à Jo. Hieronymo Seniore, eundem sequitur, in expositione remanens concordio dictarum aditionum competentium auctoribus, & argumentum est potius, & perspicuum.

Aut cum dictum pretium, seu investimentum ex eo comparatum consideratur inter existentis in bonis MM. Antonii, & Hieronymi iustorum ut hereditum Jo. Hieronymi Seniors, nullo habito respectu ad causam, à qua provenit, & cum ex quasi contractu inire cum creditoribus Jo. Hieronymi Seniors mediante assensu hereditum Alexandri eorum Paris heredes ejusdem Jo. Hieronymi sit tenentur, & obligati sine satisfactione obligationibus ejusdem Jo. Hieronymi ex-

rum Axi dicti Franch. & Hieronymi bonorum Emptoris, non est in dubium revocandum, quin recte contenti valeant etiam ex dicto pretio satiationem ex eorum bonis ad satisfactionem obligationis dicti Jo. Hieronymi Seniors eorum auctoribus actione personalis, & ex iudicio, & rationibus super desolatis in 5. & sic recte, & 5. *Pacific.*

Aut vero consideratur non tam ut emanat in bonis dictorum MM. Antonii, & Jo. Hieronymi, quam ut derivant à sua causa originaria, à qua recte possunt, valeant à bonis provenientibus à Jo. Lelio, & Franco, ac Jo. Hieronymo, & ad istum ut supra expressè obligatis in fauorem auctorum, & pariter subsequente alia consequentia, quod, cum istud subrogatum constituitur in locum eorumdem bonorum, prout infra de constitutionibus, notum attingit, & persequi valeat actione personalis, & in rem scriptam, sed etiam res, & ubi hypothecaria, ut transcurritur *Caro.* de *cred.* & dec. 149. q. quæst. 11. num. 1397. 1398. & 1399. ubi optime arguit per regulam subrogationis, namque 30 quod quando in hypothecam dicitur subrogatum in obligata, semper hypothecaria, quæ datur super res, datur etiam super te subrogata in locum illius rei.

Quod cum dicta bona potestem persequi actione ubi hypothecaria, cum hypotheca affecta, perfectionem quoad illudola, nolentem impugnat, potest 31 Sum eum eadem, quæ fuerunt expressè obligata à Franco, & Jo. Lelio per relevationem, & emendatione dicti consensu, & solutione fructuum, ac fidei eadem (ut cum nosmetmetum) postea à Nicolao vendita Jo. Hieronymo, qui pro residuo pretii in summa libentate 19. in illa obligata expressè cum relevatione Domini in favorem ejusdem Nicolai, & fauorem hereditum, & successorum in perpetuum, & donec integrè fuerit illud solutum, unde deducendum non est, quin excessiva esset hypothecaria superflua, tam vigore prime obligationis Jo. Lelio, & Franchi, quam secunde Jo. Hieronymi, sive relevatio Domini non relevaretur in simplicem, & specialem hypothecam, iuxta opinionem *Gracian.* de pign. lib. 3. num. 13. & seqq. *Adrian.* dec. *Lucr.* 17. num. 14. & seqq. *Lucr.* res. dec. *Gracian.* 42. num. 6. *Caro.* varior. res. lib. 3. cap. 1. 1. num. 5. *Adrian.* di. pign. lib. 4. tit. 1. quæst. 21. num. 42. & 61. *Holsten.* de pign. lib. 1. quæst. 12. & seqq. *Urral.* consil. forens. cap. 3. n. 2. ubi per ad fin. *Card.* di. *Luc.* dist. 6. numer. 7. & seqq. & dist. 10. numer. 21. de *resol.* & debiti. D. *Belut.* in observat. ad consil. 7. *Ramus.* numer. 43. & seqq. *Rat.* *Ramus.* decr. 150. num. 6. part. 3. & dec. 135. num. 25. part. 6. res.

Sive etiam subsequebantur Dominiun relevationem, in quo casu etiam permissum esset venditori, & habentibus ad eo causam, agere nondum rei vindicatione, sed etiam actione hypothecaria, ut tenent *Sard.* dec. 74. a. 2. *Argui.* de *negot.* pign. lib. 3. art. 41. numer. 11. & 12. *Gracian.* de pign. forens. cap. 313. numer. 13. & 15. de *de* *Fernand.* de *pign.* cap. 1. dist. 7. dist. 2. part. 2. num. 15. & 20. *Adrian.* di. pign. lib. 4. tit. 1. quæst. 41. num. 44. & 45. *Allegat.* cons. 2. sub 2. 73. lib. 1.

Quod vero premittitur, de quo disputatur, retinendum à dictis bonis à MM. Antonio, & Jo. Hieronymo, auctores Dom. Marchionis Grillo, sit subrogatum in locum contententes bonorum, & in consequentiam tenentur obnoxium hypothecari affectum, & alterum quocumqueque crediturum Franchi, Jo. Lelio, & Jo. Hieronymi, neque potest contrarietur.

De subrogatione etiam apertius nos dubitavimus, 33 quia de si vera sit regula, quod in particularibus pretio non succedit loco teni, *Argui.* lib. 3. num. 11. *Caro.* 2. *Adrian.* de *resol.* lib. 4. tit. 1. num. 11. & lib. 1. tit. 3. a. 24. num. 1. & lib. 1. tit. 28. num. 38. num. 2. *Matth.* de *resol.* quæst. 157. num. 19. *Caro.* de *cred.* cap. 4. num. 1395. *Adrian.* di. pign. & hypoth. lib. 2. quæst. 31. num. 29. *Sard.* dec. 104. n. 2. *Franch.* dec. 64. a. 2. 15. & 17. *Cyril.* *Lucr.* dec. 22. n. 26. de *lib.* *Adrian.* numer. 12. & dec. 70. num. 21. tom. 1. *Thom.* dec. 174. numer. 10. num. 3. *Arat.* *Pennar.* res. lib. 4. n. 10. *Card.* di. *Lucr.* de *cred.* & debiti. dist. 35. nu. 35. *Ciccol.* ad *Statut.* Urbis de *avere.* 30. artic. 11. num. 33. tom. 1. R. P. D. *Argui.* de *rem.* merc. dist. 28. num. 9. *Rat.* in *res. decr.* dist. 1. n. 2. 247.

myra, quod premium Fidei non succederet loco Fidei, quia ista propositio rectè procedit ad excludendum agnati, seu alios comprehensos, & subligatos in investitura à consecratione recti, cui nunc non va-

penitus in possessionem potius, qui tunc non vult
se agere ad Fens, ne inferat ad partem vindictam,
qua alibi esse potest eadem in dare duplicem.
Frustrum, unum in spū re, alterum in pectus, quod
de iure non procedit, *Regis, de feud. cap. 3. con-
suet. 35. lit. D. ubi addit Fens concutitur, Card.
Lec. de Feudis dyt. 42. num. 3. & dyt. 48. num. 7.*
Sed ubi agitur de subrogatione in locum nobile,
seu de continuatione sui hypothecae, & obligatio-
nes contractus in Feudatario, certum est, quod prius
Feudū illis tenentibus obtinuit cum aliis iuris
allegationibus, non solum ex tunc de tempore vendi-
tionis, sed etiam ex tunc de tempore obligationis,
de sic ab initio, & per viam continuationis, tam-
quam alioquin, & hereditarium, parit opus, &
conclusionem doctrinae *Regis, ibi, in Acto nō co-
lebratario tract. de Feud. cap. 3. con. 3. sed numer. 1.
& cap. 4. con. 3. num. c. ibi, sed & si Feudum ven-
datur, pignus ex illa venditione casibus loci nec
non succedit, nec feudum, sed alioquin loci, nec
prestat in illa emptione Feudū manum induit fe-
si & id in emptione expressis vasillis dicitur & id
ad allegationem heredes pertinet, quae omnia con-
probant esse Authores in Glossis, videtur episcopus in B.
C. D. E. allegando quampius DD. illa memet. Et
ex tunc continetur in cap. 2. con. 39. numer. 3.
6. item 1.*

Cuiusmodi et de receptivitate intelligentie concordant in propria Feudi in contraventionem deinde, quod, cum ex pluribus instrumentis publicis, et aliis in preceptis cubitis, ostendunt fieri, est de fide nostra opinione, quia plures aliosum finis sinto emperio, et acquiescenti preter solutum, huc iudicatus sit de equo pectio, et si esset in bonis, et piamotio aliosum debitorum, et eorum hereditum, et successorum, qui preterea in actione personi cogi causo possunt ad vendendum Feudum, ut de pectiois effectu aliosum, ac liberi domus red familiaris creditoris, ut de similibus Feudis docuit *Cardius. de Lata de cred. § de ali. dist. 1. et 2. § 10. ut de Emphy. dist. 8. num. 7.* et etiam de Emphyteusi in quibus idem *Cardius. de Loc. tit. de Emphyteusi. dist. 1. § 1. num. 7.* ubi quod possit cogi succedere ad vendenda ipse bona Emphyteusica, in detracto laudum solvendo Ecclesie, relictum patet Censuram liberam.

Ex quibus legitimis, & in uno positis jactibus
efficitur, & fundamentis testimonio, omnes in
tantum inopportune consideratio argumentum,
quibus actus ex abundanti ostendere pudentiam,
quod hoc Fundum aliter alienabili, hereditario, &
transfessionem ad extraneos, quodquid ex forma invest-

Primo ex eo, quod hodie fecit in ipso Orbe inva-
lent confirmato, quod bona Feodalia sui clientela,
de transiione client ad extraneum in privilegium com-
prehensorum, prout ex Tillmanno sui Doctorum re-
fert *Lib. de permiffa fidei, & Emphy.* alien. in pa-
rad. ad quaest. 7. a. num. 26. alius ad eum. 27.

En 10 fians Georowly de Frode Castellum, Pon-
perone, & Candi probatur *Alanf. confat.* 170. &
confat. 292. & 293. & *finibz. apud nundum confat.*
291. tom. 3. *Laminat. corvex.* 12. *littaco* 13. & *cor-*
vex. 14. tom. 3.

Secundo, si eo, quod Feudum, de quo agimus, sit de finis causa Emporium, & pluries tractetur aequaliter pecto folica de uno in alium, & de uno in alium ad alium, nunc extra comprehensum, & sic repandum in eademlibet, hereditarium, & transitorium ad quoscunque. *Sed. conf. 105. numer. 10. & conf. 384. num. 16. laud. Barro. conf. 39. numer. 88. Burgallio. de Fidei. conf. 41. numer. 23. no. 1. Ludov. Bill. conf. 3. numer. 83. & Reg. Aluach. conf. 216. numer. 3. Guazian. cap. 738. num. 72. Aluach. conf. 498. num. 18. Anderl. conf. 309. numer. 11. Welfer. conf. 230. numer. 9. part. 5. & conf. 281. numer. 22. part. 6. Ferdinens. apud Aluach. conf. 491. numer. 43. & conf. 1003. 3. ubi quod, Feudum pectum emporio, & Feudum emporium, & quod in Italiam*

in high-fined. Fructus regulari fensales allegare, idem
Allef. confid. c. 11. num. 41. tom. 3. *Sententiar. contr.*
 10. num. 34. & 35. *Res. res. Arch. dec.* 449. num. 11.
 & in res. de. 110. num. 10. res. 11.

Terni et c. q. quod nequim in ultimo infrascripto
ventiditioni, sed etiam in gloribus alie antedictio-
nibus bene vendita monachata fuerunt Fienca, libera, &
irromuila it quocunq; onere, excepto p.ve, de iu-
risdictione Fratri, fra ductu domini, de diemata fu-
erunt cum clausulis pro si, *salutem hereditaria*, & *salu-
taria* quibuscunq; & cum clausula ad habendum,
retinendum, & *salutem placendi*, & elia, ac p.ri opo-
nem MM. Associationi, & p.ri Hieronymum fuerunt
vendra pure p.rogia, & p.ri facultate in 1360 Di.
Merito hoc Grillo Emptore illa vendendi, donandi,
alienandi, & in perpetuum faciendi, quod ipse, quia
hereditaria, & facciopriam placendi, & cum clia
clausulis irromuolantibus antipriam nequam dicti
Feculi, ac potius elia bone aliodulia libera, & p.ri-
tutandibz, ut de similibz clausulis necessum Cynice
corra. cana. 304. num. 15. & c. p.ri. de. *Patet*.
1370. num. 41. *Respondet*. conf. 330. num. 10. p.ri. 3.
Reponit de Fend. cap. c. cor. ad. num. 3. lib. D. *Con-
tra*. *Galat*. conf. 31. num. 67. p.ri. 1. *Lud. Belli*. conf.
1. num. 101. & conf. 2. num. 15. *Similiter* *conf. Musc.*
confair. 193. numer. 14. & 15. l. 1. 3. ubi alia d. de
concordandis, *Deinde* *Silvius* *conf. Card.* de *Lac.* de
Fend. artic. 1. numer. 8. pag. 455. *idem* *Card.* de *Lac.*
de *Fratri* dicti. 107. num. 17. & de. 49. num. 15. *Sami-*
tic. conf. ca. num. 16. & *fray* & *num.* 113. *Res. con-*
tra. *de*. 87. num. 4. & *de*. de. 33. numer. 66.
& *de*. *con. p.ri*. 1. & *de*. 137. num. 12. *Idem* 13.

Enim dicitur clausula non legatum in investitura, sed in infirmamentum inter partes contrahentes, quia suppositi non possunt, quod vultentes eximere voluntur qualitates non veras, uti cogan *Sabinus*. *Dei. i. m. 12. v. m. 23. & 44. scribitur quod Manf. c. 151. 1. 2. v. m. 28. & c. 71. ubi quod declaratio Vassallum minime operatur ad intelligendum Feudum* c. 1. v. m. 2.

Et magis cum eodem venditoribus transierint obligati ad mantenenda bona cum qualitatibus in instrumentis expressis, & narratis, ut subiungit idem Card. de Lac. de Fidei diff. 44. c. m. c. 1. & seqq. *Sic mitti. diff. com. 10. nam. 43. et seq.*

Quand tantum ex eo, quia à Sacra Caesarea Majestati Domino deditur fuerunt semper approbatusque nomen suum cum dictis censuris, pactis, & conditionibus praefatisque censuabiliter, obligabiliter, & qualitate hereditaria; assensum cum Domini, vel Principis praesentis super eorum instrumentis concessis, super omnibus in eis concessis oppositis intelligitur, & dam censuris alienorum Fensurum, suam voluntatem accommodat cum voluntate Vasalli, neque citat intendit, quam sequi Potestatem censuram, *Adden ad Hym. in capit. Institutionem no. 13. Federic. Frez. da subfist. lib. 2. quest. 12. feb. num. 13. Gab. di permitt. Fond. olim. quest. 3. no. 83. & quest. 5. num. 91. & Sam. contr. 35. numer. cc. & ex. rom. 1.*

Omne enim est indolere facinus, quibus nostrum ad-
fluatibus imparetur, Cypri. *Lat.* conf. 75. num.
184. & 175. & *frg.* lib. 1. Paul. *ANB.* alleg. 35. num.
3. lib. c. scribitur epus *Manf.* dist. conf. 491. num.
8. item. 3. & idem ex locum, & etiam Domini da-
proben perficitur cum dictis clausulis, & conditionibus,
proben quatuordecim hereditatem, non solum in tem-
pore vendendum, sed etiam in finis Domini dispo-
situm. *Som.* 12. ante notum. 119. & *frg.* 17. num.
17. num. c1. cc. & *frg.* num. 1. scribitur epus *Manf.*
conf. 491. num. 6. & idem ex locum *Manf.* conf.
490. num. 37. 38. & 39.

hinc enim argueretur ad eorum non revocari, cum prout quilibet nos videretur circa Foulard, de cuius vindicatione non erat, sed circa precium, de quo facie infra adducti est, illique reservati in iudicio, vincti tunc finili difficultas cause ad obiectum elevatum pro eis convenit, & in quo scribit insisteretur, quod de Cassione Frenchi iuravit la favorem eorum expone de anno 1666, nulla ratio habenda esset, cum ab eodem Franco, & Petro Bailla, successoribus fuerit venimus idem Foulard, cum

falsi elididit M. Jo. Baptista Spinna q. Leonar-
di, et incedit de anno 1477, et sic, et certamen
et facinus eodem Jo. Baptista contra Jura contra Ale-
xandrum filium, et heredem Jo. Hieronymi deho-
ris pro eorum hereditate infans pretii in finem litem
139, et. et deinde super eodem proso sumi de
anno 1476, in finem, et solenne instrumentum
signatum inter dictum Alexandrum, et M. Stephan-
um dicti q. Joannis Baptiste, et quo exinde re-
tinetur omni alio eius claret.

Verum hujusmodi objectis non obstant, consensum non letandum considerandum.

Præmo, quæ semper firma, & illæse remanet Originalis, & antequam hypothecæ contrahenda super controuersi bonis ab obligatore præstata: Juxta, de Lelli, & Fienchi Seniores' delibationem census, & pro eo tempore possessorum normandæ bonorum, quæ recte transacta hodie recognoscuntur super primæ ab illis bonis summo emoluo, & totius loco (subrogato rationibus, & lucubris favore, adhibitis.

Secundo, quia ultra obligacionem Jo: Lelli, & Francis primorum delictorum in suo robore pater potest obligare M. Jo: Hieronymum Seniores in favorem Nicolai laudis commendam Jo: Lelli, & Francis per remissionem supra narrati premissi in summe libram 15, m. ex qua etiam quilibet huiusmodi debitor, sui creditores habens, & sic etiam non confidens habundanti cessione adhibeam iudici jura validissima ad obtinendum victoriam.

Tertio verò, quia quatuor in Iudicio illi voluit
fieri infamia vel dicta cessare, & ab ea preterende-
re auxilium repetere, iura iuribus cumulant, nihil
illi nocere venditum facta à Petro Baptista, &
Francisco Juniori in favore dei M. Jo: Baptiste, &
cessio subseqens in faorem ejusdem de cessio quo-
vis adversus Alexandrum filium Jo: Hieronymi, live
transfusa intra ab Alexandro cum dicto Stephano &
Jo. Baptiste.

Super versione enim non Microscandian, dum
ad libitum fuit potius serocata, ultra quod de tempo-
re vixit illius boni non erat in eorum dominia,
quia tuncque ab anno 1640. fuerunt clientia et Nicol-
ai in eisdem locis Hecceymann, unde libitum ius po-
terant Petrus Bapista, et Franciscus junior in alios
transferebant, dum nemo plus iura in aliis transfe-
rebat, quem ipse habebat, de quo in l. c. c. de par-
cipio. nemo parci de regal. arto in d. Ego ipse regal. ar.
num. 18. iux. p. Barth. arto. 160. num. 3. Cencio-
rum. regal. pari. p. capri. p. num. 108. Bunder. sollicit.
legal. c. num. 31. et Callic. c. num. 77. et Callic.
c. num. 126. iux. p. et Callic. 31. num. 173. num. 2.
Ego. in arto. de c. num. 18. num. 4.

3897. — Priore confessione pollutionis episcopi à Franchi de anno 1587. in favorem dñi Joannis Baptiste, ac transfectione ista cum Stephano ac Alexandro Aubrey reoribus convenerunt nulle rati definiti potest, cum per antea factam confessionem amplissimam gratiam in favorem auctoris omne jus filiarz ablatum ab eodem Franchi.

Atque, cum disputatione quaestiones, quae semper
fuit valde arduae, & difficili, in eorum potissi-
mum notissimos deponitis aliqui officio positi in
judicium cessantes, obligando ipsam nossem aleri,
vel contentando, liberando, iugendo, vel manigendo,
& de scrib re examinata, & discussa, cum agitur
de amplius officio, verbi gratia, libellis, & praeg-
nandis et pectis, in qua Franciscus post cessatio-
nem in locum suum, in eoque transiit omnem rem,
de exercitum adonibus, eoque Dominio, & procura-
tores in rem propriam coadunant, eoque cessat expecte-
re actiones, tunc directas, quoniam uerbi, nihil pos-
sunt in se referendo, & adiecta promissione de non
consequendo cessio, verum cum anviolatibus ob-
servando.

Pro constanti sententia, quod nulli remanentis ad
dententis acta, & quomodo remanentis dicta, sta-
mentum esse sententia, inquit, etiam, si in illis ad-
sententia, ad hoc semper exceptione facta cellis non tam
certis, quam quibus alia et ob causam habent po-
tenter regali exceptione facta cellis, & Can-
onicis ad hoc, etiam si non intervenerit sententia
E. 1. C. de rege, in qua sententia sententia occu-

flantia theſis, ſo que veritate, teſtante Alex. Trem-
pacing. lib. 3. numer. reſol. ſit. de ſolution. reſol. 14.
num. 1. & ſeq. Gualterus. de reman. lib. 1. cap. 4. nu-
mer. 86. Cornelius de Judio. lib. 1. tit. 2. deſ. 24. n.
2. Certe de parione. reſe quaſt. 616. Admarus. deſ. di-
ciſ. 14. numer. 9. Admarus. de iuſt. lib. 4. tit. 13. num.
4. Cypre. ſacr. deſ. 14. numer. 49. Gervinus. de civili.
quaſt. 35. numer. 147. Martinus de pign. & hypothec. lib.
2. tit. 1. quaſt. 36. numer. 1. & ſeq. Cuius de creſcit.
quaſt. 69. n. 1. & quaſt. 109. e. numer. 31. Andreus.
contra. 675. numer. 3. Hodericus. contra. 37. numer. 18.
& ſeq. Rot. Lacer. inter reſol. per D. Palm. ſine
die. 100. numer. 4. item c. Officiu. deſ. 44. numer. 7.
Theſaur. deſ. 301. numer. 7. Olce de creſc. per. 10. e.
quaſt. 2. e. numer. 29. eſtor ad 40. Afos. conſil. 2.
num. c. item 1. Salgad. Layprian. cred. part. 1. quaſt.
39. numer. 83. R. P. D. Anſald. de commo. & mer-
can. diſc. 19. numer. 2. optimus Utrius de tranſact.
quaſt. 31. numer. 13. & ſeq. ut quid nulle poſſit ca-
dere difficultas, quando in conſeſſe non claudis ſic
appoſita & ſchile pates ſolentem referuntur—quæ admi-
ſſionem cedunt ſacramentum tranſiſſionis, ut quædam
faciendi in tranſiſſionem tranſiſſionis, Rot. Rom. p. 8.
Contrarium diſſe. Forſi. deſ. 105. numer. 8. Rot. in
reſol. deſ. 173. numer. 32. & ſeq. part. 4. rectas.
Rot. in deſ. 44. tit. 2. & 10. part. 1. rectas.

[illegible]

Præterquamquod fabula tenetur omni difficulte
 et alio quæ, quod cæffo vete facta fit in commu-
 dum cellonorum, fane expete ditione in folu-
 tum dicit nominali debetur omnia Alexandram,
 in quo casu, concurrenti quilibet faciat in dubi-
 te, que in præfent non defici, fene præ indica-
 ta interpellatio fub die 30. Januarii 1699. facta M.
 Alexandro, neque Præfent, neque Alexander ali-
 quod agere, neque transire potuerat, adeo quod
 ad eis potest actum facti, tamquam sine jure
 præfent pro inchoato quæque, et nullus robore;
 et officium in Offi. in l. fin. de translat. in 12
 verti quæque in vel etiam non demeretur, 4
 dammodo præfent Offi. diff. 44. nec numer. f. 4
 Alteri de pæ. et hypoth. lib. 2. quest. 3. omi.
 7. Thæmæ quest. 116. et 118. in fin. Gra-
 tianæ allegat. 100. numer. 1. Olee de cæffo. per.
 in 2. quest. 3. numer. 35. et 36. Sicut de hypoth. cred.
 part. 2. cap. 17. numer. 51. et numer. 60. Adriën. Fi-
 gures. tenet, Forens. ceteri. 2. cap. 3. neher. 44. cum
 aliis citatis per Utrius de translati. dicit quest. 31. nu-
 mer. 10. et 11.

Tamen vero, quae eorum quandoque actio facta est in gaudio, et compositum coelestium, cum totum ille fuisse probetur animata M. Alessandro dictorum cum individuali indicione. Influensque coelestium reportare si Franco creatore, et sic intervenit utique ex tribus regimine 1, 3, C. de motu, huius permixtum erat dicto M. Alexandro deinde ad aliam soluta, vel transfigurata cum M. Jo. Baptista Spina, cui e Franco ibidem motum sui coelestem post coelestem creatum in favore de Quana, ut tunc probare Oles de 1696. par. 16. c. 4. dicit, quod c. Adrian.

de pignori, & hypothecae. lib. 2. quæst. 32. num. 1. Et notandum, quod si numer. 2. de est propositio communiter admittitur.

Cum enim anni interpellationem factam ab ecclesiis nihil eduxit effectus à M. Alexandro cum dicto M. Jo. Baptiste Spinola, nihil amplius erat lunandum, neque innovari poterat, quia cum ecclesiae iam diceretur, quoniam unicus fuisse comes cum dictis Fratribus de Spinola transiit, possessione cessante nullius fuit effectus, adeoque per secundam collisionem nulla actio extenderi poterat, de in consensu praetermissa etiam pignori in tempore, habens praesentem unius actionem, etiam si secundum habere directam. *Id. caus. 4. numer. 16. 23. & fere per tot. Causae. decis. Jacobi. 19. Alex. caus. 17. Alex. 1. & caus. 16. numer. 2. Idem. 6. ubi probatur praesentem dari, etiam si habens directam haberet*

pro se sententiam pro sacralia sine adjudicatione crediti, dummodo non sit exequuta sententia. *Cyrillus. contrav. 336. numer. 16. & fere. contrav. 338. per tot. quæst. 30. etiam si numer. 102. Alexius. de pignori. lib. 2. quæst. 29. numer. 43. & 44. Andreæ. contrav. 331. numer. 30. Salgæ. lib. 1. d. 1. cap. 10. num. 74. Causa de 1761. fur. iur. 6. quæst. 6. numer. 29. 30. & fere. Causa de Lac. de credit. & debui. dist. 10. num. 36. Di. Palma. Myster. alleg. 74. num. 53. num. 1. Ruc. in rebus. decis. 109. par. 17.*

Et quibus undequaque elucet fas ceterum, & manifestum competentis M. Vincentio, & Alexandro Francis ad extendendum eorum iura, tam adversus heredesque promissum debitorum, quam contra bonos, & heredesque M. Joannis Hieronymi Severini, ac etiam contra heredes ipsius M. Joannis Hieronymi super pignori ex dictis bonis etiam, ubi ex dictis probis antiquis pernotum debitorum, verum etiam ex dictis posteritibus probis fuisse, quæ nulli ex collisionem effugiant, attamen cum fuerit ita dicta sub conditione venientia, & ignoranti, aciem recte evadent, & solvuntur, & postea non essent integra de probis eorum iure tenore promissionum, & collisionis ratione parum comprehensionem Petro Baptista, ac etiam repetitionis suspensa pactis concordati à Nicolao perpetuo retentionis pignori cessi apud M. Joannem Hieronymum emptorem, obstantibus libere consecutioni, & solutioni, & facit effectus dissolutionis conditionis ex possessioni transationi

suam, non cum veniens collisionis iura sua caperet etiam adversus bonos, & per primo obligatum, ex firmam per dictum. *decis. Alex. 156. per tot. & Granat. decis. March. 13. num. 23. & per tot. Adalgis. de credit. quæst. 10. numer. 16. Granat. de credit. quæst. 35. numer. 7. Episc. Ruc. de prob. per solut. 129. num. 29. & 30. per 2. Ruc. coram Alexio. decis. 639. num. 5. & fere. & per tot.*

Multum magis sunt dicta conditionis absoluta tota solvuntur, & conditionis ex nature conditionis, quæ suspendit, donec non fuerit completa, ad Bar. 101. in l. 9. ubi dicitur. *de fideiuss. numer. 15. de credit. & demonstrat. Torr. de Primog. lib. 1. quæst. 46. numer. 31. par. 2. Cassid. consil. 194. numer. 13. fol. 150.*

Atque praesentem ex cessu indulte ad noxam executionem, & securitatem contrarium operatur effectum, ex ratione Testi. in l. si non abiat. *de f. si in rem. numer. 3. de Alex. numer. 3. & fere. numer. 4. de f. si iudic. & fere. decis. 39. numer. 29. & quæ quod iure collisionis possit agere tam ex prioribus probis, quam ex ipsa collisione, & Gran. decis. 13. numer. 37. & fere.*

Et ut utraque parte accitit laesum, &

Atque praesentem ex cessu indulte ad noxam executionem, & securitatem contrarium operatur effectum, ex ratione Testi. in l. si non abiat. *de f. si in rem. numer. 3. de Alex. numer. 3. & fere. numer. 4. de f. si iudic. & fere. decis. 39. numer. 29. & quæ quod iure collisionis possit agere tam ex prioribus probis, quam ex ipsa collisione, & Gran. decis. 13. numer. 37. & fere.*

Et ut utraque parte accitit laesum, &

Collectae aliae sunt merè reales, aliae merè personales, etiam mixtae, aliae repentinæ, sive extorceduntur.

Solutio collectarum à Principe indistinctarum, an, & quando spectet ad usufructuarium creditorem mundum in Salviano, vel iure hypothecae possidentem, vel tantum, aut potius ad debitorem, vel proprietarium, vel uxorem.

Cum pluribus distinctionibus resolvitur hæc questio.

SUMMARIUM.

1. Collecta, vulgè Tasse, non sunt vera merè reales, neque sunt personales, sed mixta, quæ imponuntur personis pro rebus ad satisfactionem patrimonii liquidatæ.

2. Collecta alia ordinaria, alia extraordinaria.

3. Extraordinaria collecta quæ sunt.

4. Usfructuarium, vel quilibet alius percipere fructuum ad satisfactionem harum collectarum etiam tenetur.

Indigne à usufructuario, vel beneficiario ex causa lucrativa percipiunt fructus num. 5.

Stat. de eo, qui percipit fructus ex causa onerosa, ad quem fructus tantum solvitur collectarum ordinariarum, vel merè reales, non vero usufructuarium extraordinarium, quorum solutio usufructuari debet ad Deum, vel Proprietarium lib. 2. cap. 6. & fere. & numer. 21. ubi de ratione.

7. Duo casus ubi datur onerosa, & sic fructus datus in titulo oneroso percipiuntur ad vira.

8. Per, tamquam usufructuarium bonorum daturum in titulo oneroso, non tenetur solvere collectas extraordinarias, sed solvere solitas ad uxorem, Libera, si daturam proit num. 9. & 10.

Jacobi. Collectarum, vulgè Tasse.

DISCURSUS XCII.

Pro vera processu articuli resolutione, an collectarum, vulgè Tasse, per Serenissimum Romanorum Imperatorem ob indigentiam publicam quomodocumque per aliquod accidentem repentinè indiderant solutio spectet ad usufructuarium, vel creditorem immixtum in Salviano, vel iure, hypothecae possidentem, vel merum, sive fucum, aut beneficiarum, sive potius ad Deum, vel proprietarium, vel debitorem, sive uxorem, itat si per creditorem, usufructuarium, aut tantum quilibet collecta fuerit soluta in restitutione potestatem bonorum velletur ipsi eas deducere, vel retinere, duo praemittenda sunt.

Præmittendum autem est, primò taxas omnes, quæ hucusque secundum eadem contingunt per Serenissimum Romanorum Imperatorem fuerint solutæ, continuandas esse tant illa cetera, quæ neque merè reales, neque merè personales, sed mixta vocantur à DD. ex quo imponuntur personis pro rebus, utuntur ad iustam æquationem totius, & laquei primorum usufructuæ, & ex utroque per an, & debent, quæque DD. collectas confiteri nunc appellare, quæque colliguntur à possessoribus iuri suo pro modo facilitatem Andre. de fidei. in ipso fidei. tit. 1. quæ sunt cap. 5. etiam ad num. 61. vixit. de collat. de post. cum, & alius, quod aliqui Franc. Anselm. tract. de fidei. par. 3. in 3. cap. 1. num. 2. Plac. in rubr. Cod. de annu. & tribu. lib. 10. vixit. de secunda numeri, & 10. l. 1. sub numeri. 1. Thomas. tract. de collat. vixit. de numeris paritatem sub num. 3. fol. 160. ad, & ita non ideo etiam responsum fuisse per egregios nonnullos Iur. Consultos Illustrissimos, ac Excellentissimos Collegio Serenissimæ nostræ Republicæ.

Secundò præmittendum quoque venit, quod cum collectae ipsæ sunt in dupli. dist. etiam, ut in præmissis quodam distincta ordinata, quædam etiam ad satisfactionem ap-

pelluntur, tunc hae notae, de quibus loquimur, ver-
 3 rem, & proinde sunt extraordinariae rursus compre-
 hendi debent, quia non ab aliqua lege, vel consuetu-
 dine perpetua regulantur, & praestantur certam, &
 determinatam habent, sed per accidentem pro modo pub-
 licae necessitatis variae, nec quod annis, sed secundum
 casus contingentiam imponuntur, ac probatur perma-
 1 gistratus *Gloss. in l. unie. C. de vocat. public. numer. lib. 10. T. hunc. doli. reat. de collect. fol. mibi 23. vers. accedit*
huc. & fol. 32. Officij. dicit. 95. numer. 43. Aulard. d.
erat. de jure. m. 3. de collect. cap. 1. numer. 4. ubi et
Rald. de alio, quos plene namque allegat, tradit per extra-
 ordinariae manere collectam non haberi, quando non
 praecedat generalis ordinatio, sed singulae leges sunt
 exigente necessitate, ita quod non sunt perpetuae, quae
 omnia verificantur, ut consilium in nostris taxis, idcirco
 haud tenentur diu intra omnia extraordinariae casus no-
 merari debere.

4 Quibus ita praemissa, hae rationes iuris plane
 sit percipiendum fructus teneri id solvendum embuo-
 rum, & collectarum, cum onera fructuum ex dictan-
 ti per Taxa. express. in l. quare 28. §. de esse, & asu-
 fructu. leges, l. habemus 8. & l. §. pendentes 34. §. si quis
 claustrum §. de usufructu. & quoadmodum. quae etiam de
 tradit *Arius Pueri. in l. C. de hunc marem. part. 2.*
fol. m. 72. vers. diffinitio autem fol. mibi 124. Gess. de
reposit. & meliorat. cap. 1. fol. numer. 45. & 46. Postus
de collect. par. 2. numer. 35. & seq.

5 Tamen non ita absolute id procedit, nec intelli-
 gendum venit; Verum enim verum, aut loquimur de
 petente fructus ex causa locativa, & huiusmodi
 casu insinuat locum habere praedicta, aut loqui-
 mur de usufructuario ex causa onerosa, & huiusmo-
 di, & tunc tenetur quidem et ipse ad collectas ordi-
 narias, quae solvitur habent certam determinatam esse,
 ac praestantur, scilicet aeterna dicendum est
 de onerosis extraordinariis, de quibus supra verba
 fecimus.

6 Ratio autem discriminis est, quia de ordinariis
 promeritis tacite conventum videtur, ut illa solvitur
 usufructuarius, ita quod potuerunt praevideri id pri-
 vilegio, & idcirco sibi debet imputari, cum ab eis non
 cavent, nec expecte conventum, ne teneatur ad eor-
 um praestantem, id autem mutum dicta possit de
 extraordinariis muneribus, de quibus cum insinua-
 sine, ut per accidentem imponantur, nihil conventum
 videtur, ita eleganter distinguit doctissimus *Arius Pu-*
erius in repetit. doli. l. 1. C. de hunc marem. part. 2.
fol. numer. 72. vers. forte in colligenda fructus fol. mibi
128. & Gess. ex quo de paritate fol. 190. argum. inter
extra Taxa. in l. Seno 10. §. melius §. de ann. &
reposit. §. de solvendo, ubi legimus locum de eis,
 quae vius Testator praestabat ad extraordinaria, & ea,
 quae certam fructuum praestantem non habent, non
 referuntur, licet enim tradita per *Gess. in doli. reat.*
de reposit. & meliorat. cap. 11. numer. 45. & seq. ubi
 praemissa eadem consideratione, quod omnia tributum,
 & collectam spectant ad usufructuarius, illam ex-
 ipso expecte limitat *numer. 49.* quando sibi usufructu-
 cibus coexistit ex causa onerosa, quia usufructuari
 casu non tenetur ad onera extraordinaria; Fructus
 enim, ut ipsi ait, non dicuntur nisi qui superflui
 deductis expensis, idcirco cum usufructuario integra de-
 bebantur, quia ex causa onerosa ad ipsum proveni-
 unt, si quis in hiis extraordinariis tributis expendit,
 id recuperabit tanto minus solvendo.

Nec promod obstat, ut laudat DD. ibidem ad-
 vertunt, iura praedicta in l. quare, & l. habemus, de
 similibus, quia loquimur de usufructuario ex causa
 locativa, nempe aut expressit de legatario, donato-
 rio, & similibus, aut saltem ad hunc sensum loca
 trabenda, ut similibus tradit ultra *Pueri. Causa. de*
loc. part. 2. quest. 16. numer. 29. fol. mibi 37.

7 Ex quibus iam patet pariter inferri posse, quod
 cum maritus, aut socius fructus datus uxori, & mu-
 lieri respiciunt percipiunt ex causa onerosa; Dosem
 datus marito pro alenda uxore, & filius, ceterisque
 matrimonij oneribus sustentandis l. pro uxore C. de
 iur. dot. alique modo, quod usufructus spectat id il-
 lorum, qui praedicta sustinent ex causa, l. datus 9. pro uxore,
 l. §. 1. qui 56. §. ubi dot. §. de iur. dot. *Arius de Aulard.*
lib. 2. var. resol. numer. 21. Galeus. summen. 64. ut. 25.

Cassero, de Commercio. T. m. l.

lib. 2. de in remissiis, quod dos respectu viri dicatur
 nullus onerosus, licet respectu uxoris dicatur lucra-
 tum, tradit *Camil. Aulard. cap. 117. numer. 12. & seq.*
post Rald. versuti. de dot. part. 12. fol. numer. 41. & vers.
praeterea Nam. cap. 435. numer. 2. & 4. Gratian. digest.
cap. 53. numer. 12. Fontana. de pact. expi. doli. §.
gloss. 1. part. 2. numer. 40. & similibus, cum etiam
 onerosus immittitur in Salvia, vel possit ratione hy-
 pothecae, vel liquidandi percipiunt fructus ex causa
 onerosa.

Cumque taxa, de quibus in praesentium sermo est
 est, sint rursus, ut observatum fuit, proventus extra-
 ordinariae, consequenter igitur sequitur, nec salvandam,
 nec hypothecam mariti, nec socerum ad eas to-
 neri, & si quidem eas iura hinc rogaverint, quod
 solvenda, his oneribus posse in restitutionem bono-
 rum, aut dotis saluto matrimonij.

Nec obstat *dispositio l. §. pendens 34. §. de impos. 9*
in reb. datat. factis, quae probatur vim egerit restitu-
 tionis praedictae, ut tributa ob dandam finem ad se
 pertinet, quippe quae dicuntur oneri fructuum.

Quia respondetur dicta stipendia, si tributa (quae
 sunt stipendia, & idem stipendia, ut notat *Gess. in*
eadem l. argum. stipendia, & facit l. §. 27. §. 1. §.
de verb. signific. §. fuisse omnia tributa etiam, annuat
 quae praestantur certae, & determinatae quantitate,
 quae Principi, aut militibus praestantur ab ipsi fructu-
 bus, & Colonis praestantur l. 1. §. 2. C. de ann. &
 tribut. *Aulard. doli. reat. de Jursid. part. 3. r. 12. cap.*
univ. ann. 1. & seq. & numer. 12. ubi et gloss. in rubr. C.
de ann. & tribut. lib. 10. inquit tributum esse
 omnia certum tributum, & ordinarium officium tribu-
 tum, & quod autem numer. 9. quod tributum, & annua
 praestantur tributum, & idem importari, & latius utem
 i. cap. 1. numer. 38. ubi argumet, & facit tributum
 i. stipendium tributum, & ad hoc sunt ordinaria
 hae tributa, ut si solum praedia inventientibus deferta,
 extraneo autem quodam transferencebus cum onere il-
 la imponitur persolvendi l. 1. & 2. C. de ann.
 & defert. lib. 10. adeoque quocumque hoc tributa
 taxantur, & subeponitur stipendium, ac tributum,
 ut ex rub. C. de fisco. & C. de exat. rub. lib. 10.
 Praeterea alia officia pro ordinaria praestantione, ac
 ordinaria eorum erant constituta, quae et variis fides
 C. §. §. de summo. & ita *Pign. doli. mer. lib. 10. reat.*
part. 1. lib. 3. cap. 13. per tot. & in eo contradicere
 videbatur ad consensum, licet capitulose, quod illa me-
 re italia, & praedia imponenda erant, hae meret per-
 sonalia, & personae insinuat l. cum annua. & 2. in
 rub. C. de agris. & censu. *Aulard. doli. reat. de Jursid.*
part. 3. r. 2. de tribut. numer. 3. & 10. & tandem, ut
 uno verbo adhibeam, hae tributa, & stipendia exem-
 plificari possunt in hiis, quod modo servamus quocumque
 homines totum distendit notitia Serenissima Republi-
 cae sub nomine *di. avarae, di. Federi, & di. regis,*
 unde huius aperte dignitatis possit, quoniam longe distat
 à collectis, seu taxis, de quibus sermo est in praesentem.

Quapropter minus non est, si maritum tributa, ut
 si stipendia solvere debere sanctum fuit in dicta
 l. neque si quidem, cum ordinaria muneris spectant
 ad eum, qui fructus colligit, quocumque sentiam tunc
 illos colligit, ut super usufructum, & tradit *Pueri. in*
l. placet 5. C. de sacrosanctis. Eisdem. ann. 40. fecit
 verò verbi dicendum de extraordinario, cum mari-
 tus ex causa onerosa fructus percipiat, ut proba-
 vimus.

Secundo de tributa, & stipendiis ita procedunt, ut
 quia cum annua sint onera ad usufructuario existit
 debent argum. *Pueri. in l. §. 3. §. si autem legata, vers.*
§. si autem legata C. de bon. qui libere. nos annuatim le-
 gata ex usufructu solvenda disponunt, & docet *Eard.*
in l. mercurio 13. §. fol. mercurio. fol. numer. 20. vers.
de quibus superior, ubique etiam exprimit ad alimen-
 ta relicta, ac in nostris taxis, seu collectis, quae im-
 possit huius super patrimonio tributis quodam
 tributum per ai, & librum, & semel tantum de-
 trahi debent ad rationem uniti, uti docet pro Gi-
 ganti tenent, nulla habita ratione fructuum, & red-
 dituum, ubique adeo, quod si quis habent in area
 mille, licet nullo agra sint ferre fructus, & de fructu
 millos ferre, nullatenus ut taxa computantur, ali-

V

ut

ver dicendum venit. In hoc enim uno tunc nosse differuntur in collectis, licet commoventur, de quibus passim DD. loquuntur, quod colligita imponatur personis pro rebus ad rationem fructuum, & reddituum, ad tradita per *Grif. de expens. dist. cap. 11. numer. 58.* non licet acque oblatantur in ratione alimentorum fructus, in quibus licet inspicatur rationem Petrus defendit, tamen valor illius consideratur respectu reddituum, non respectu proprietatis Civit. *commen. 1000. summa. 100. 3. consil. 390. numer. 109. & seq.* In tali vero casu non ex fructibus, & redditibus alimentorum pretium parvum, ut apparet ex littera eorum, sed ex quantum faciendum existentiam, & sustentationem eorum, quo sane in casu nostra datus fructus non debet maritus per *Ter. in l. Latus 21. §. item si ad municipal. in fin. si ad novata municipalia accepto modo substantia videtur dorem non debet temporari, & tamen *Testas. in l. tali. de reddit. part. 2. cap. 1. numer. 38.**

A R G U M E N T U M.

Quales fructus ex bonis extradotalibus, vel paraphernalibus percipios, & consumptos vir restituere debet uxori, vel eius heredibus. Materiam quissimam, & frequentem, plenissime alia enim distinctione omnium casuum, qui evenire possunt, praesentem in conspectu uxoris Mercatoris decodit cum aliis credentibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Bona paraphernalia quomodo differunt ab extradotalibus.
- 2 Reprehensibilis assertio alicui esse saltem realem distinctionem inter dicta bona.
- 3 Eorum quod fructus bona paraphernalia differunt ab extradotalibus.
- 4 Aduersus semper, ac indistincte inter fructus fructus extradotalium bonorum extradotalium, & fructus, quia materiam factis principibus in fructus semper.
- 5 Et omni fructus aditus extradotalis, vel ex fructibus in temporales.
- 6 Fructus bonorum paraphernalium differunt a fructibus extradotalibus.
- 7 Maritus facit sui fructus bonorum paraphernalium, quando eis de voluntate uxoris in usus alius, seu familiae consumpsit.
- 8 Quomodo autem in usus necessarios, sed ad usum, & dispositionem communem.
- 9 Sicut si ad sustentationem sui tantum maritus eos consumpsit.
- 10 Quia tunc tenetur illis restituere, in quantum ipse vir solus fuerit locupletior.
- 11 In dubio praesumitur solus fuisse locupletior ad rationem fructuum percipientis.
- 12 Contrarium firmatur.
- 13 Distinctio facta de fructibus naturalibus, ac indistinctis non nisi praecedit.
- 14 Et sic illa de fructibus parvis, vel magis momentis.
- 15 Praesumitur verum consumpsisse fructus bonorum paraphernalium in usus promissam familiae, vel domus.
- 16 Et cum probandi contrarium spectat ad maritum, quia dicta heredes mariti in hoc standum est. & numer. 17.
- 17 Nisi contrarium appareat per consuetudinem.
- 18 Fructus bonorum extradotalium patentes, ac tamen uxoris facti quosque viui.
- 19 Quia si in tunc per potentiam uxoris bona paraphernalia.
- 20 In dubio ad faciem viri praesumendum.

Jansen, fructum.

DISCURSUS XCIII.

Verum in iure bona paraphernalia distinguuntur in bona extradotalia, qui dicuntur ea, quae deferuntur in dote uxoris, qui ipsamque administrationem ditionis concedit; Secunda, quae

sub administratione uxoris remaneant, & dicuntur bona simplicia, & hanc differentiam aptissime *Thom. Arctus. Burg. Recensit. tenet, ac defendit iuramentis Gall. de fruct. dist. 21. numer. 2. 3. 4. 5. & numer. 87. affert ad fin. ubi assertum obtruncat in causa Catharinae Marinichghe, & adhibenda *Res. de. 349. numer. 4. 5. par. 9. tot. numer. 2. & alio quampius citat & *Atysa ref. cap. 30. numer. 2. ibi. 2. licet istam differentiam ipse dicit: Et magis verbatim, quoniam scilicet, si saltem quod fructus illi inter fructus bona differere, quod omnino est mendax, in infra ex adducendis apparebit, & specialis differentia in conclusionibus, quod fructus bonorum simpliciter extradotalium nulli unquam casu mariti sunt, paraphernalium vero aliquando si, aliquando non sunt, tunc est, quia fructus bonorum extradotalium aequum suum maritus facit, ubi prius ipse exaratus paraphernalia, ut optime considerat *Gall. de. dist. 21. numer. 24. 25.****

Non nego tamen quod circa fructus legitimos bonorum in melius aliquando non refertur, an bona penes dicantur paraphernalia, vel extradotalia, in patet lites videbimus.

Intelligendum tamen est utrum, an equivocum sumamus, quod ea tempore, quae differentia circa legitimos fructus, non habere locum in fructibus locorum vocabulum, seu vitalitatem, seu alioquin ulius fructus, quia capitalium fuit, ac beneficio gaudent, ut bene considerat *Emilius de Lac. in dist. 33. numer. 2. & seq. de regal. idcirco illi maritus semper restituere tenetur.*

Provi resisteret errantes, vel consumptorum loco alia bona comparata, quae extantium fructuum minus finguntur, non esse terminum Doctores, quos citat *Atysa de. loc. numer. 4. 5. Gall. de fruct. dist. 21. numer. 7. Thefar. dec. 187. numer. 3. Rich. dec. 184. numer. 6. 7. 8. 9. Cyrcus. decept. 67. numer. 5. & de illis nulla est differentia inter bona, seu fructus bonorum paraphernalium, et extradotalium.*

Ad nostrum tamen casum propius accedendo, videamus primo in quo principaliter differant fructus bonorum extradotalium, & paraphernalium, ad priorem enim tenetur maritus in quantum factus est locupletior, & de voluntate uxoris consumpsit fructus, tunc est expertus in *l. si stipulata 5. numer. 5. de donat. inter vir. & uxor.* quia ibi supponitur maritus non habere administrationem, sed uxorem fructus paratam marito, ibi si non vero animum verbi ubi praesentem, sed verbi in fructibus bonorum paraphernalium, ut explicat *Gloss. in d. l. si stipulata §. si uxor in verbi solus est, quia indistincte tunc semper maritus *l. fin. C. de past. canon.**

Ex hac lege dispositionum huius inferri videntur Doctores ex communi sententia, quod si uxor omnes bonorum paraphernalium, videlicet eorum, quorum administrationem habet maritus, qui de voluntate uxoris eos consumpsit, semper tunc ipse maritus, & in promissum usus uxoris, seu familiaris adtenuationis *l. fin. consumpsit factum, Thefar. de. dist. 21. numer. 3. Atysa ref. cap. 30. numer. 6. dist. 2. Cyrcus. inter. 31. numer. 2. Gall. de fruct. dist. 21. numer. 16. Rich. dec. 184. numer. 7. & extenditur hoc conclusio ad casum, quo fructus sui consumptionem usum necessarios facit, sed ad huiusmodi, & splendorem domus, ac dignitatem communem *Cyrcus. controu. 32. numer. 7. vers. quid cum *Gall. de. dist. 184. numer. 3. ibi. 2. de. dist. 187. numer. 11. ibi. 2. Thefar. de. dist. dec. 187. numer. 3. Hundt. de. dist. 91. numer. 64. Decius. de. dist. 184. numer. 2. quos citat *Arctus de. dist. dist. cap. 30. numer. 8.****

Secus vero si solum ad usum suum suum, vel fructum maritus fructus consumpsit, quia tunc restituitur, *Gall. de fruct. dist. 21. numer. 16. Controu. cap. 9. numer. 21. ibi. 1. in quantum tamen factus fuerit locupletior per *Terzium in leg. si fructus, & leg. de ius C. de donat. inter vir. & uxor. & leg. si stipulata §. si uxor §. eod. & fecerit tradita per *Nero, & *Atysa in leg. maritus §. ad leg. solus. Cratius. consil. 193. numer. 15. & Gratianus. cap. 167. numer. 15. ubi quoniam facta distinctio inter fructus indistinctos, ac naturales (quae omnino non subsistit, quando apparet fructus consumptos fuisse in promissum usus familiaris, seu uxoris, ut infra mox apparebit) dicantur****

maiorum ad humores teneri, utamur teneri, ajuat,
solum, in quantum fuerit factus locustolens.

11. Conventio enim et apud Doctores, an in dubio prefamur maritus, vel quilibet alius factus locupletior, & sua opinio affirmativa tenet: foveantur, in quantum solvetur validerunt fructus *Astus conf.* 63. *num.* 5. *vol. 2. Aduersus de praesumpt.* lib. 3. *praesumpt.* 9. *num.* 16. *Cancer.* *vor. cap.* 9. *num.* 23. lib. 1. quia *perfructus* debet solum iactare suum, imò iudicari volente *Gall. diff. tractat. de fruct.* diff. 12. *art.* 1. *num.* 37. *in fin.*
12. Sed contraria veritate, ac communior mihi semper visa fuit, quia saepe, & frequenter succedit, quod homines majorem redditum habemus sicut honorificentius, ac splendidius vivit, & absque ulla economia, quae maximum est vestigium, secundum *Brulley Expt.* in suis *historiis* nomenclaturarum, veteratella lingua edunt, utroque locupletior probari debet, & quidem in specie ab iam allegatis *Gauisius, differt.* *cap.* 431. *num.* 4. 5. 6. *Surd. conf.* 490. *num.* 3. *Hieron. Spet. conf.* 24. *num.* 5. *Alenach. de reprob. passif. remed.* 15. *num.* 586. *addens, ad conf. Bar.* 125. *Cyrinus introitus.* 31. *num.* 7. *Perreg. de fiduciarum.* *art.* 39. *num.* 116. *Gabriel. conf.* 164. *num.* 11. lib. 3. *Gall. de fruct. diff.* 12. *art.* 1. *num.* 37. 38. *Gierk. diff.* 59. *num.* 15. *Spall. diff.* 154. *num.* 56. 57. *Cyruch. differt.* 67. *num.* 8. *Pietzell. de passif. iur. class.* 6. *class.* 3. *part.* 3. *num.* 48. *tem.* 2. & *plene Rub. ad dec.* 81. *part.* 8. *recens.* *num.* 140. 141. & *seq. Usual. dec.* *Flam.* *in.* 5. *num.* 14.
13. Deni fructus omnes bonorum paraphernalium facere tantum, quando de voluntate maritis eos contemplari, quia distinctio fructuum industrialium, & naturalium non recte procedit per communionem Doctorum utilitatem, ut videtur et apud *Thegor. diff.* 187. *num.* 3. quoniam factum *Astus de Asta diff.* *cap.* 30. *num.* 15. *Cyrinus.* *intro.* 31. *num.* 6. *Gall. de fruct. diff.* 12. *art.* 1. *num.* 16. *conf. contrarium.* *Rei. cer. Rich.* *dec.* 634. *num.* 8.
14. Quocirca non pariter non solubili altera distinctio iusta à *Rare.* & illius sequentibus in *diff.* 1. *fin.* & *de pall.* & ex ea tenet *Thegor.* *dec.* 187. *num.* 2. 3. *Cyrinus.* *diff.* *intro.* 31. *num.* 6. *Gall. diff.* *diff.* 21. *num.* 19. 20. *Surd. conf.* 490. *num.* 29. *in fin.* *Argentin. Barbey.* in l. de lit 17. *num.* 4. C. de *domini.* *inter tit.* & *uoc.* *Cancer.* *vor. lib.* 1. *cap.* 9. *num.* 18. & *num.* 20 21. *Cyruch. differt.* 67. *num.* 10. 11. *Rich. dec.* 634. *num.* 4. & omni probandi contrarium spectat 64 militum, seu illius heredes, ut per *dec.* 1707
15. Doctores non super iuribus colligunt. Imò manifestum, vii quae harum distinctio standum est, si illud non ostendit non inveniuntur *Rich. dec.* 302. *num.* 3. *Cancer.* *vor.* *cap.* 9. *num.* 19. lib. 1. & nisi per validas conjecturas contrarium appareat, quas recenset hinc inde *Astus de Asta diff.* *cap.* 30. *num.* 12. *conf. quoniam.* *num.* & *num.* 13. 14. lib. 2.
16. Ita hoc omnia procedere dicendum, neque in casu, quo adesse caecula voluntas, seu consensus militum, vel bona essent à principio paraphernalia, verum etiam in casu, quo bona ab initio fuissent extranealia, nam hoc non obstante fructus ab illis percepti ad patrem utere, & non contrarium (ex quo arguitur tacite consensus, seu voluntas uxoris) sunt mariti, si in propositis (ex supra dictis) assensu consensum (quodvis in contrarium dicunt quomplures) affirmant absque ulla sententia *Torwig.* de l. *canon.* *diff.* 9. *in pro.* *Hieron. Spet. conf.* 24. *num.* 3. *Cyrinus.* *intro.* 31. *num.* 10. 11. 12. *Afflic. diff.* 44. *num.* 8. *Thegor.* *dec.* 187. *num.* 7. *Astus de Asta diff.* 1. *cap.* 30. *num.* 8. 9. 10. *Surd. conf.* 490. *num.* 24. *Alenach. dec.* *Lorenz.* 68. *num.* 12. & 31. *Gall. de fruct. diff.* 21. *num.* 19. & ad hoc confirmat *Rei. cer.*

decif. 634. num. 6. coram Blich. de Lac. de regal. diff.
25 num. 2. vers. ex extendatibus.

Ratio autem est, quia et bona, licet ab initio fuerit
dicta extradiagonalis, evadit unipositerum ob passi ordinem,
et secundum eorum dictionem autem paraphrastica Jof.
in l. *manus* 23. C. de *procurat.* nam. 12. *Comen. cap.*
104. in *proc.* *Atracit.* de *praescript.* lib. 3. *praescript.* 1.
nam. 39. *praescript.* 19. nam. 39. *Cyrlus, text.*
31. nam. 9. *Gell.* de *profr.* dist. 1. *diff.* 1. nam. 35. *verf.*
fi veris. *Adm. dist.* cap. 30. nam. 8. 11. lib. 2.
Nec non pro ista opinione fuit apertus locus *Tract.*
in l. *fi fructus* 4. C. de *donat. inter vir.* *et uxor.* quoniam
inducit etiam *Faber in sua Cod. de jur. dot. diffin.* 20.
l. *fi forma* 39. §. *idem pars.* et l. *vir uxoratus* §. *de*
donat. inter vir. *et uxor.* l. de *vir.* l. de *vir.* C. *cod.*

Uterusque semper in dubio in hac tractata fructum
 gestationis ad vultu faciesque debet iudex proferre cum
 equiora, itaque semper volente debet ad laborem ma-
 trimonio, hanc principis aliqui conjectura, quavis con-
 dicta pro eo militante, ut considerat *Cylius. dell. con-*
tra. 21. et sic.

Proditi super prodella quædam fortassis favorabilis mentis a tribus Iudicibus in quadam nobili academia JJ. CC. particulariter evellit, in qua etiam & ego convicatus.

ARGUMENTUM.

Contractus solennitates extrinsecas, vel intrinsecas quomodo, & quando perficiendae sint, praeterea quando fuerint enunciatae in ipso contractu.

S U M M A R I Z E

- 1 In contrahendi materia, licet ex Statuta requiratur confusio proximorum, sufficit tamen confusio remotionis sufficiens in locum proximorum confusio remotionis.
- 2 Verba debita, & obsequia qualia sint.
- 3 Existencia, & habitudo proximorum propinqui adhiberi debet in contrahendi, probari debet ab eis, qui cum aliis.
- 4 Examinatio dicta, siu confusio non possit fieri.
- 5 Solemnitatem interuentum probatur ex coniunctiva natura de eis in instrumentis factis, & non. 7.
- 6 Proferunt quando agitur de solemnitate, & alia extrinseca ipsi instrumentis numer. 6, & pag.
- 7 Fortius inter eadem personas contrahentium, vel eorum heredes numer. 6.
- 8 Et non alium coniunctum esse necessarius ad validitatem eius, quod principaliter probatur numer. 9.
- 10 Examine in instrumentis promittitur vera, & solemniter dicta, ac de voluntati partium. Principio contra partem patientem infert verba coniunctum numer. 12.
- 11 Solemnitatem intrinsecam ex discurritate temporis profandi debet.
- 12 Intrinseca vero solemnitas tria de recenti numer. 12.
- 13 Licet, si in voluntate aliorum contrarium apparet numer. 14.
- 14 Declaret limitationem numer. 15.
- 15 Limita tamen, si defuncti tamenque substantiam aliam numer. 16.
- 16 Alia interuentum non promittitur, quando non versatur circa solemnitates, sed circa aliam substantiam.
- 17 Solemnitas Decreti, vel confusio proximorum non versatur circa substantiam aliam.
- 18 Ratiocatio contraria ex lapsu temporis profanditur, & non. 19.
- 20 In casus redemptionis attenditur velut monentium de tempore redemptionis, & non de tempore venditionis dicti casus, & est illegitimus error nullum contrarium.

filiter in antiquis nulli eorum reperitur prolatio, quam ea, quae sit per Instrumentum, & quod in antiquis difficilior sit probatio, & ne per ea facultas probandi admitteretur levis, ut licet deducit *Aldrich. de archiv. lib. 115. lib. 2. & seq. Aldrich. consil. 733. per 10.*

8 Quae conclusio possit procedere, si agatur de probanda authenticitate inter ipsas personas contrahentes, vel etiam habentes, per *Tier. in l. quoniam, §. de contrah. et transact. §. final. Alex. consil. 150. num. 2. in 2. Aldrich. consil. 91. in 34. Aldrich. Anten. Periphr. consil. 85. num. 1. vol. 3. ubi magis etiam ut id ostendat, si alius emittens esse necessarium ad validitatem ejus, quod principaliter petitur, ideoque dicitur *Ros. Gen. consil. 37. in 2. & post eam Aldrich. consil. 622. num. 19.**

9 Ratio utrumque est, quia ex Instrumento tres prius praesumptiones, scilicet, quod in ipso continetur sit vera, sollemnitas, & de voluntate contrahentium probata, ita *Aldrich. consil. 152. num. 28. vol. 1. & Henrich. consil. super addit. §. 1. n. 7. ubi, quod verba Notarii abundantius pariter, & quod et eorum voluntate Notarius pariter, & est *gl. solenn. si condum Bald. in l. 1. c. de sol. & fin. h. gl. lib. 10.**

10 Ergo longe fortius procedit deinde praescriptio contra parentem patientem inter hismodi verba in Instrumento, *Henrich. super. §. 4. verbi Instrumentum, & super. §. verba emittentis, per Tier. ibi allegans, & post eam Cisp. Idem consil. 33. num. fin. vol. 1.*

11 Ulterius, circumscriptio quoque fundamentum emittentis praescribit a Notario facta, allegans praesumptionem illius sollemnitatis, quam ex mera dignitate temporis inducit Doctorum, inter quos late *Gratian. cap. 85. in 1. c. 1. Aldrich. Jun. rescript. 2. ad add. ubi eo facta, & in paritudo casus nostri Cypre. Galus. consil. 38. in 13. per 2. qui lo-*

12 quuntur cum supradictis sollemnibus extrinsecis, alias, si essent in casu intrinsecis sollemnibus, illa praesumptio etiam in acta de recedat, per *Idem consil. 38. Cypre. Galus. lib. 2. contrav. 38.*

13 Et licet in contrarium urgent Scilicet in eo, quod tunc illa praesumptio deficiat ex temporis duratione cessat, quando ex revolutione actuum, seu Instrumentum impediunt sollemnitas non fuisse adhibitas consil. *Palm. de lib. alleg. 3. num. 83. & seq. cum* 14 *veritas praevalere debeat veritati, attamen id nobis minus officio ostendebat, nam agitur in casu molis de actu omnino separato, quique ante celebrationem Instrumenti intervenire poterat, & ob hoc, quando post actum sollemnitas adhiberi debet, tunc enim sola inspectio actuum, seu Instrumentum non probat illam non fuisse adhibitam, ita distinguendo docet *Gratian. distict. cap. 85. num. 53. & Cypre. Galus. contrav. 38. num. 18. per 2.**

15 Non obstat denique, quod non praesumatur, quod est de substantia actus ex quacunque duratione temporis, *Aldrich. consil. 64. num. 2. lib. 2. Palm. de leg. 3. num. 28. quia ex hac conclusione facillime con-* 16 *cessa nihil iniecit ad nostrum quodvisum, quae non versatur circa praesumptionem substantialem contrahentium, multum circa consentium, praedictum, & tem-* 17 *poris, ita respiciunt ejus subiectum §. periam *Idem de emp. & vend. lib. 1. in fin. & l. in venditori C. de contrahent. consil. Henrich. de consil. per 1. §. 1. quod. 11. num. 21. & §. 3. quod. 4. num. 7. & §.**

Sed versatur dumtaxat circa praesumptionem praedictam deinde concernentem consensum propinquiora, qui debet de sollemnibus Instrumentum, non autem de substantiis, ut tenet *Gratian. consil. 90. num. 18. & apertius conlocuit ex §. final. praedicti *Idem Jun. de contrah. man. & malor. lib. 2. ubi ver-**

ta in aliis quae deservit sollemnitas, ut supra respicitur requirit, non valeant.

Consistat ex praedictis jam opus non esse ulterius inquirere, utrum ex acquiescentia sit dicta tantum contrahentis, nec non ex observantia consuetudinis contenti in contrahendo Instrumentum illius tantum approbatio, & ratificatio inducitur deo possit. Verum ex abundantia et quodam non vocatione tractum proferimus, constantem in primis, quod esse quatuorvis civilibus contrahentem sine sollemnitate, ut in dolo, *falsif. de Comm. Tom. 1.*

tem praesumptum, non potius excluditur tantisq. 18 *proveniens ex lapsu temporis post ratum legimus, iura tradita per *Pers. consil. 33. num. 28. & §. seq. consil. 40. num. 14. & plurib. *Idem* part. 1. *Gabriel. consil. 246. numer. 12. 13. & seq. Aldrich. consil. 5. numer. 28. 27. per 1.***

Neque in dubium vocari potest sollemnitas alteri 19 *delit in addece (quatenus illa requireretur ad utro-* *quodem praememoratum ratificationem) nam si delit ex concessione ipsiusmet patris praesumatur eo ipso, quod Instrumentum celebratum est sine sollemnibus* 20 *statutis, & praesumptum ipsa est Jura, certe non potest ab addece allegari illius ignorantia, quia igno-* *rancia Jura neminem excusat, autem praefertur, quod haberi potest se Instrumentum, siue illud probetur, non praesumitur contenta in illo ignorare, iura do-* *ctrinae Aldrich. consil. 1297. num. 17. ad.*

Quapropter concludendum nequaquam venit tum- 21 *modi apparere, neque probum posse nullatenus evadere* *commutationem in Instrumentum cessat, de quo agitur, ideoque consequenter Rota conventum faciemus ratifica-* *di censui in potius nunc temporis contenti, iura* *postum in Instrumento praedictum apponitur, eoq.ue* *fortius, quod remota erat pacta, & secunda lege* *an. 1648. regulariter valuit mutacionem antequam* 22 *tempore redemptionis, non autem tempore confirmatio-* *nis illius, iura tradita per *Deard. in d. de Comm. ad Bull. S. Pa. 15. 1. quod. 7. & quod. 49. ubi prob-**

ARGUMENTUM.

Nomen cessum praesumitur de tempore cessio- 23 *nis exigibile de facto,*

Promissio exigibilis facta sine verborum per- 24 *sepetitate rebusingitur ad tempus tantum cessio-* *nis, secus si cessioarius de tempore cessio-* *nis non fuisset negligens in exigendo, quia* *tunc cedens tenebatur pro sumis etiam tem-* *poribus, vel ageretur de annis redditibus,* *sive censibus, in quibus dicta promissio ex-* *tendi debet usque ad quatuor annos,*

S U M M A R I U M.

- 1 Nomen cessum de tempore cessiois praesumitur siue in exigibile de facto, nisi contrarium probetur. Contra num. 2.
- 2 Cessioarius non tenetur agere contra debitorum cessum, si non est credidit cessum ex totum exigibile, sed in parte tantum.
- 3 Afferatur verba opinionis super promissio exigibilis, an scilicet super illa deinde valent.
- 4 Exigibilis nomen cessi praesumitur a tantum promissio de tempore cessiois, dummodo non ad sit verba peremptoria. Limita in annis redditibus, quia illa extenditur usque ad quatuor annos, ibid.
- 5 Limita secunda, si cessioarius non fuisset negligens, nam tunc pro sumis etiam temporibus tenebatur num. 6.

Valutab. Cessiois.

DISCURSUS XCV.

Quamvis Rota Romana pendit *Olum in dec. 31. quae 1.* *et dec. 518. in Barbo. quam secutus est Rota Episc.* *Illian. cap. 129. n. 13. cum alio Doctoribus ab eo alio-*

repositum sub die 28. Julii 1589, coram E. P.
D. Augustino declaratur.

- 27 *Contra meri personalem diversus est a causa vera
causalis.*
34 *Qualitas remanere potest iure suo.*
38 *Inferuntur enim facit rem iuram, & manifestam.*
39 *Insuper originali recommendam est, quando est
per in iura repositur.*
40 *Error potius in copia, quam in originali profes-
sionibus est.*
41 *Relatum est in referenti cum amaris suis pa-
ribus, & qualitatibus.*
42 *Etiam in referenti aliter fit expressio.*
43 *Saltem professionalis causam in causa vitalitatis
spontanea facta non videtur contrariam causam.*
61 *Lex pupi in Hibernia, ut primum causam vi-
talitatem fiti situm pro non personalem solvenda;
nulla habere distillationem etiam, a pro-
fessionis Doctoribus est approbata.*
62 *Primum causam vitalitatis proportionabiliter est de-
bet dimitti plus causa perpetuo.*
63 *Potius videri propter primum causam illam
inveniri in auctoritatibus considerari est
in iudicando ipsius causae veritati.*
64 *Contra vitalitatis pupi, vel ipsius iudicium
ad aliam autem cum vitalitatis, & aliter con-
siderari insuperandis de tempore iustitia-
li, & per illius iustitia professionem, nisi aliter
est probare.*

Exempt, rather Pictorial.

DISCURSUS XCVI

F Ad jubendam dilata coram nobis inflantia MM. Jo. Baptiste, et Francisci fratrum de Serravallo, ut heredes q. M. Camilli Marz de Serravallo eorum Patris perpetuum executionem Inflantiae Causis Vindictis per forma faciendam goo. auctoriam ab anno 1879. usque ad praesentem diem ducantur contra M. Joannem Mercate, qui in censu intransierit, et sibi ipsi ut principibus, principaliter, de se solvendo usque ab anno 1879. die 1. Martii per quidem censu emittendo, sibi ipsiusque executionem iure concedendam, non obliuiscitur receptionem pro solvendo censu in executionem delictis

- Quoniam igitur nec defunctorumque nec filiorum suorum
hujusmodi contraria esse ritibus, & à Jure repro-
bata, non cum propriè interdicantur potius, &
relinquenda, quæ reservari solent, quod videtur supe-
riturum, ut sententiæ Doctores illius per Roderic. d.
1. ann. reddit. lib. 1. quest. 3. n. 4. & consensu per Cy-
riac. tom. 1. c. 2. ann. 10. & per Ciron. de iust. q. 10. n. 2.
& per Parlehard. n. quond. lib. 3. cap. 2. n. 20. n. 18. &
per Tiri. de pelli. furar. singul. lib. 3. iur. p. n. 20. c. 2.
& 4. quæstio propius fulcipiuntur, an in vendendis ius-
ticiæ ab illis, vel equant possint vendendi captaque mo-
tibus illius, à cupis vita pendens emittitur reddendo abem-
poreo reservatum, præsertim si ad vitam ipsius em-
poreo, vel ad vitam Terri Censibus fuerit constituta,
et notatis per Sord. de Astenis dill. cit. p. quest. 11.
n. 30. Cyriac. dill. cit. 1. n. 2. & 3. Ciron. de iust.
dill. quest. 10. n. 2. Leonard. de iur. quest. 4. n.
num. 32. & 37. Astens. cons. 20. n. 1. & per Ciron.
vnde. res. lib. 3. cap. 4. n. 2. & consensu per Ro-
der. Fior. apud Scanziani. iur. n. 34. n. 3. cum
illis citatis per Astensard. de comm. reddit. vultis.
quest. 3. n. 2. n. 1.

- 3 Nilominus videri nobis vifa fuit altera feneftra
communiter hodie recepta, qua laqueis confus videtur
fufpitione, quam latiffime probaturus *Leff. de Ju.*
et *Jur. lib. 1. cap. 22. de h. d. fol. 127. Bonac. de*
circul. dybal. 1. quæf. 4. parit. 1. numer. 17. Lou-
ard. de afen. quæf. 49. num. 2. et feqq. et num. 11. et
feqq. Gratian. dift. 49. cap. 75. in prin. Cyroc.
enar. num. 1. et feqq. Sard. de Alimenc. di. 11. q.
quæf. 11. num. 1. Cir. de conf. di. 1. quæf. 10. num. 1.
et 13. Samu. luer. 32. num. 103. Salgad. labyrinth.
circus. par. 1. cap. 10. num. 9. 10. et 11. Fernand. de
pañ. cap. clauf. 5. di. 18. par. 3. num. 99. Almag.
cap. 17. num. 1. et per ill. 16. 1. Torr. de pañ.
futor. fecit. lib. 3. cap. 9. num. 7. et feqq. Ovenc. de
circul. 110. 3. in rell. 22. de conf. dift. 75. fol. 4.
Calafas. et Commers. Tom. 1.

no. 105, & 106. *Adlard, de commerce, reddit. vultu.*
quasi. 1. xviii. 2. & seqq. *Cord. de Luc. in supplement.*
part. 2. fol. 110. de 1125. dist. 78. num. 6. & aduocatus
Rot. Roman. apud Cinc. de 1075. dist. 514. num. 9. &
in hoc. dec. 252. part. 11.

Est profecto ratio, quod excludatur usura ex in-
commensate vice emptoris, seu facti, ad iusq. daranda-
nem sui ius constitutum, quo facti, quod emptor
nihil certi licet expectari possit, nec venditor summi,
sic fit propter aequalem incommensuram in aequitate
contractus constituit, neque alter locus sit, *Roderus*,
de ven. reddid. lib. 1. cap. 5. num. 3. *Aliprandus* alibi
ait. 37. num. 43. *Orta de off. por. & del. lib. 4. cap. 10*,
num. 16. *Guzman de reuol. quæst. 27. num. 32. &*
Jo. Cysar. contr. 2. num. 13. & 14. & Jo. Speg. legat.
disposit. forat. 774. num. 7. & Jo. opus. foratell.
de pact. emptor. lib. 4. glof. 18. par. 3. num. 103.
Torn. de pact. forat. fuerit. lib. 3. lap. 9. m. 14. & 15.
& Jo. Cenc. de reuol. del. quæst. 10. num. 18.

Et ex altera ratione, quod dicta suspensio non capi-
tante morte impendat fit depravata intentioni ven-
ditoris, quippe particulari maxime praefer naturam
concordiam, quia publica confusio in aequali aequi-
tate, non brevior, aut longior vix illius, à qua
dependere debet durans illius solutio, utroque con-
sequi debetari valere si hac veniet, ac contrari-
um, de in praxi quocumque recepti forentis, quatenus
concurrat alia, quae fuit necessaria in venditione,
de confusione huiusmodi casus, & precipue, quod
idemque sit facta recepta eorumque pecunie quan-
titas, habita ratione status quo, ad regit vitam censu
5 cinitur, an iuvenis, an finis, an infans, vel vale-
tudinarius, ac consideratis aliis de iure considerandis,
ut et possetio tenere Placita, de Suis in commentis de
conf. cum. l. h. l. 1. cap. 7. num. 9. Cuius de conf. dist. quod.
10. num. 19. an. & seq. ubi etiam offeruntur rationes,
& cum. ad. & 27. Cuius, sent. l. 1. num. 4. & 12. &
per tot. Adcurat. de immore, reddit. vitalis, quod. 7.
num. 2. & seq. Bord. de Alimor. lib. 9. quod. 11. au-
tor. 3. & 4. & 5. Ludovic. Adell. in vltat. de cur-
valli. dist. 386. in fin. Terr. de pall. fuer. sent. 3.
lib. 3. quod. 9. num. 7. & sequen. & cum. ad. & 21.
Omnis. de contrall. num. 3. in vltat. a. de conf. dis-
pos. 75. lib. 3. autor. 105. & 106. Cord. de Luc. in
supplem. par. 2. lib. 26. de conf. dist. 38. num. 6. ibi
affini di hac re amplius non esse disputandum, &
quod in toto Orbe Chyffasse de vltatibus ditionu
cordum hodie non dubitatur, & Rota Florentina apud
Samucl. cons. 24. lib. num. 6. tom. 1.

Multiplex magna cellulae in caelo nostro illa rursus
desideranda mox, et rursus infirmum vici-
tatem, cum certis constitutis facit vitam optata ven-
ditore, ut observat Cato, de rebus, quibus, in domo.
Tunc, si pati fuerit, huius, lib. 3, cap. 9, item, 5.
Leontius, de ager, quibus, 36, verbi, sunt, quia, ubi
nulla mala fulgura in hoc caelo inveniri possint, Paul.
Cassius, i. Sors, in suis rebus, moral., lib. 3, qn.
2, item, 4. Cato, de rebus, quibus, 10, item, 14, verbi,
cum Res, Flavianus, apud Tacitus, dist. c. 11, 34.

Opideidū fū de cūso confūso ad vitam empi-
rois dante hanc dūctūm, & fūspicūdo occasionē,
propt̄ aliquandū evēnū decūi, ac probat̄e aūgūo
exēplo Plū Māndūlūi dī vīse Flōrentīū cūso
dēnotat vīcīnā intēpūm de īmpūlīōm lōgūzīa
vīcī, propt̄ tēlūmū *Sord. dī alomū. 14. p. quēst.*
11. sūm. 30. in fīn. Cīcō de īcōf. dīl. quēst. 10. sūm.
13. & 16. Cīlīcī, cūm. 1. sūm. 3. Torr. dī pēlī. fū-
fur. facīlī. 13. dīl. cap. 9. sūm. 3. Leonard de sūl-
quē. 49. sūm. 38. & 37. Eū. Flōrēnī. apud Sēn-
ūlī. dīl. cūm. 34. sūm. 30. lūm. 1.

Nēqūē vāldū edūmīvīmū cūtra objēdā, fūp̄
cūmōs vīcīnōs arācūmū, sēo fūvāldūzē.

Primum videlicet ex eo, quod ille census sui meriti personalem sustineri non valet, quia, & ipse subiaceat confirmationi Divi Pii V. ubi iuxta cartam fuisse censum non posse creari, nisi sepe et immoale & de sua natura fructiferus.

Secundo ita est, quod pactum appositum de pen-
sioni in contractu matrimoniali de contrahendo ne-
tate ejusdem census, in quo fortassis expressa an-
tetur, ac extinguitur, et evanescit iustus debet.

Tertio, quia ex praecedenti pacto facta sunt recipere solent praestationis promissae, quod reprobat in ista constitutio.

Quarto patet, quod praestatio annua etiam pro censuario referenda ad vitam venatorum in actu annorum 35. fit infra, prope verbum demeruerunt; sane enim illi soluta fuerunt in quatuordecim annis ab emptione, & egrege vero M. Luz. Salvatorum ad hoc delinquit.

Quia enim ad primum obiectum pertinetur vel de consensu istius operacionis validitatis, vel in validitatem horum censuum vitalium super sola vita comprehensum, vel aliam personarum, patet tunc post dictam Bullam Sanctae Monitae Pii V. a quo fortissimè rationibus esse corroboratum sententiam notam, qui aliter de hisce censibus opor- tet interpretari, tamquam fundatos, omnino illicitos, injustos, & inopertunos esse, qui cum Sanctae Monitae Pii V. in dicta Bulla manifestè, censum omnes, & annuos potius in futurum nullo modo creari, & constitui posse, nisi super re immobili, & fructibus, idem in generalibus, & universalibus dis- positionibus censuatur etiam sub ea comprehensione va- liditatis personales configurari, manifestè eadem ratio- nes graviter utantur, & occasionem peccandi, tum in omnibus rebus, quibus vitalibus, & personali- bus, pro ut ipse tractatus *Dandi de censu in Proem. quest. 28. num. 77. vers. ubi tamen verum Seno. de Cens. cap. 1. quest. 2. sub num. 103. Salend. labryris. artic. cap. 20. a. num. 1. & seq. Leonard. de usur. quest. 49. num. 18. & seq. Cinc. de cens. quest. 99. licet verum licet auct. verum quest. 10. num. 1. & *Adm. cens. 68. per 101. Adm. cens. 287. per 101. & cens. 373. a. n. 3. usque ad fin. & num. 6. ubi quod intendit Sancti Pii V. Puniticia ex fide, ut non modo contrahentes aequali periculo lueri, & damni propter lon- gioris, aut brevioris vite terminum id caperent, sed etiam ultra motus casum subsisterent quoque pe- culio premissorum fundi, super quo etiam positum, & *Rat. det. 485. post Dand. de cens. num. 2. 3. & 4. & ut Romana circa ad Regem 28. Jan. 1649. coram An- gelis impress. apud eundem Angel. post dñ. cens. 287. item. 2. quod est coram Angelis ante fact. dñ. 101. num. 2. & seq.***

Verum licet ista opinio non careat rationibus so- lidissimis, & suffragio quo clarissimum Doctorum, spectantem tamen fuit in praesenti pro validitate cen- sus super sola persona sub typo, & praestio in- ductione aliorum Doctorum censuum communitatem, & veritatem esse affirmantem opinionem, quod cen- sus vitalium sine certo fundo valeat, & non possit de eis validitatem ducitur, & quod legitimè con- trahat pro licitis utendi sicut à contraria Schola Legistarum, Canonistarum, & Theologorum, propter om- nino relictam videntur. *Leg. de just. & juri lib. 2. cap. 2. ad huc. 6. num. 43. Cuius. mor. res. lib. 3. cap. 7. Lopez de usur. comment. 2. num. 63. Felician. de cens. num. 2. lib. 2. cap. 8. et n. 17. Cyriac. contr. 2. nu. 35. & 40. Angel. de epist. quest. 102. num. 17. Hadrian. ad l. hoc salubri. C. de firmo. super. quest. 32. num. 8. in fin. Gualther. de usur. lib. 4. cap. 6. art. 8. num. 7. & 8. Sabell. in 6. vers. 13. nu. 1. vers. censu vitali- tate, idem superiusque Cinc. de cens. dñ. quest. 10. n. 7. Gualther. de usur. super. cap. 736. n. 1. ubi quod non possit de eis validitatem ducitur, & *Dand. de cens. lib. 3. quest. 11. num. 2. Almagr. cens. 18. in princ. lib. 1. ubi quod sit opus à facta omnia recepta, & magis juri confusa. Negard. alleg. 32. num. 118. Ferr. de pact. fuer. justic. lib. 3. dñ. quest. 6. n. 11. & 12. ubi collatur ita plures doctum fuisse in Do- minio Locen. & num. 30. Adm. cens. de commu. reddit. vitalis. quest. 2. n. 2. & seq. ubi proclatam est non possit assequere contraria opinio propter fundamenta pauciora doctore per hac parte, *Cinc. de Luc. de cens. dñ. 9. n. 5. & 6. ubi tamen istam opi- nionem in fide veritatem esse probabilioris, & plus placere Doctoribus, & idem de Luc. in obscur. 182. in. de ar. & fin. hunc. in supponit. num. 3. Ursul. de transact. quest. 370. num. 41. & seq. & ita plures judices Rom. Litterar. veluti in causa usque D. An- gelus de Posio, & D. Senjanus de Posio, & in causa Menestrelli Senti Pontani cum Monaci de***

Maggiore, & in causa Lippella, & Bivilla, & in causa Equitii Hieronymi Rocella, & Jo. Lauran- zii de Malpighis, ubi sententia antea est fere re- colle. per D. Palm. usque. dñ. 107. num. 1. ubi per allegatam causam referuntur lib. 2. ut etiam decisum fuit a *Rota Florent. de cens. impress. apud Sabin- uos. contr. 34. per 101. num. 1. & A. Rod. Romanor. 314. num. 6. post Cinc. de cens.*

Etque rationes citantes Doctorum hanc opinionem coram, quod ista censu ex natura rei, & secun- dum principia juris liciti sit, & rectè alio modo, & sub alia forma salvari possit à lege usurarum pa- vitatis, etiam si super re immobili non constituitur, quando jure positum, & equis personarum contrahen- tium, & iustitia in eo servatur, quae fereba dicitur, quod per analogiam de pensum danti, & luti censuarius constitutus & sapienter tradit, proinde adducunt *Dand. de cens. in Proem. tractat. 5. lib. 1. quest. 28. num. 69. 70. & seq. Ursul. de transact. quest. 370. n. 44. ubi quod, & si censu vitalium impos- sit non sit super re immobili, fundum tamen super incertitudine vite, & periculum spinis loco fundi, & est vera ratio mercedis, & pecti, & est qui- dem censuarius incommutatus sub alia forma, Cy- rius. dñ. contr. 2. num. 14. & seq. & ex contrariis istis Leonard. de usur. dñ. quest. 49. num. 39. ubi as- sentitur auctoritati Pallucii, quod hoc genus censu in Bulla Sancti Pii V. prohibetur ut ut censu, non prohibetur verò ut sponsionis genus, & luti *Rot. Florent. apud Sabinos. dñ. contr. 34. num. 7. 8. & seq. Cinc. de Luc. de cens. dñ. dñ. 9. num. 5. & 6. ubi quod censu vitalium recta non sit contractus censu, sed quidam commutatio pecti, & quod non videtur prohiberi ut ut mille sub mercedis alia praestandi ejusdem fidei pecti singulis annis, & quod in istis locis, quae percipiunt ex iuribus vi- talibus, tertia non sit fructus, sed potius distributa exactio forma sub incerto certum, & in dicta obscur. 182. in. de ar. & fin. hunc.**

Quia rationes auctori sustinet censu legitimè ad solam vitam, & siue fundo fructuaria immutabile ten- det ex veteri Doctorum, sine consensu sine aucto- rizatione Bullae Pii V. in per ceteris *Senan. Nani. cens. 498. numer. 13. Dand. de Almagr. dñ. lib. 9. quest. 11. num. 2. Gratian. cap. 776. num. 1. Leonard. de usur. dñ. quest. 49. num. 39. 40. 41. 42. 43. & 44. Ursul. de transact. quest. 370. num. 41. in fin. *Rot. Florent. apud Sabinos. dñ. contr. 34. num. 1. & sequens. lib. 2. & D. Farjensi. apud Angel. post dñ. cens. 287. fol. 78. 2. quod praesertim per 3. & *Emm. Cinc. de Luc. post tandem quest. 187. Adm. cens. 35. vers. de fundis, & num. 37. vers. clarius vero, & vers. assensu, & n. 38. vers. qui per lib. 780. & 781. Ene censu sine fundo Bullam, in quo sententiam pertrahunt Doctorum, postquam modernior, & consue- tudo, quod legitimè censu ad vitam, neque in veritas, neque in ratione concordantur lib. 1. post- queos dñ. Bullae Pii V. nec in Constitutionibus huius- dissimorum Sanctorum antecessorum Martinus V. & Cal- listus III. & Nicolai V. proinde affirmant *Ramus de cens. parti. 2. n. 65. Dand. de cens. in Proem. quest. 28. num. 77. Negard. dñ. alleg. 32. num. 118. & postquam Cinc. de cens. quest. 10. n. 2. Almagr. cens. 18. lib. 1. Cyriac. contr. 2. num. 30. 38. & 40. Ferr. de pact. fuer. justic. lib. 3. quest. 9. num. 17. & 18. & 49. Palua Just. Parit. lib. 1. dñ. 70. parit. 31. num. 10. & seq. & *Adm. cens. 187. num. 19. Ursul. de transact. quest. 370. num. 41. & *Rot. Luce. apud D. Palm. dñ. dñ. 107. num. 2. lib. 2. Cinc. de Luc. in obscur. 182. in. de ar. & fin. hunc, in sup- plement. lib. 3. ubi utique contrarium sententiam de erroris, & utiprobabilium, quia dicta consuetudo de hac specie censum in verum non loquitur, ideoque ista species vel omnia remanet sub dispositione juris communis, & quia eadem non congrua ratio in cen- sibus realibus incommutabilibus, & in vitalibus. *Rot. post Cinc. de cens. dñ. 314. & coram Regis dñ. 51. numer. 7. & coram Ferr. dñ. 239. numer. 7. & dñ. 707. num. 7. & 8. & in rescript. dñ. 287. num. 13. parit. 33.*******

Ex pro non comprehensione sub dictis Bullae cen- sus in praesenti dicentes judicandum esse, cum ex testi-

testimonio plurimum Civium, mercatorum, & Nautarum Civitatis Jussu & ex notorio sufficienter probata hanc communem observantiam sic contrahendi in dicta Civitate & Regno sine fundo specialis apud de sui natura ad probandum fructus æquivalentes in æquivalenti jurisdictione nisi reservata ad solum reman venditoris, seu emptoris, vel tempore, cum et longinquitudo observantia, & nonnulla, seu contrario utro in his pariter bene probetur, quod dictus contrahens non sit comprehensus sub ejusdem probatione, ideoque permittitur præsumitur amere, & etiam confusio victoribus super sola vita sub alia forma iusta ratione, & indigne minime repugnante, ut *Ludovic. Lopez. de contract. lib. 1. ubi admittit. cap. 55. vers. n. r. m. cap. 150. lib. 1. ubi admittit. ubi adversatur. ad post. par. d. d. Confessionem S. Pii V. longinquitudo contractus vitalium sine fundo fructifero in Regione frequenter, & de his arguitur ab eadem contraria observantia scilicet ubique excepta Torr. de pall. fuer. fact. q. 1. §. 1. nam. 19. & Cynac. diff. par. 1. nam. 10. & Alvarad. Sen. conf. 18. n. 24. & 25. ubi de observantia in Regione Lucæ, & Doctores ibi quæd. & ubi notat. Card. de Luc. post. ampliat. 287. Alvar. n. 37. vers. aliquid. & n. 38. vers. non estiam tem. 3. & 8. vers. de immo. §. 1. n. 297. Gratian. cap. 756. in fin. ubi testatur de hac observantia in Urbe. & Gal. adversus. §. 1. n. 1. lib. 1. & Fachin. com. ser. 44. ut princip. lib. 1. ubi testatur in factu de observantia in Germania, & Rota Lucen. apud D. Palm. Nip. dec. 107. n. 8. lib. 1. ubi pro non comprehensione horum confusum sub dispositione Sanchi Pii V. iussit habere eadem consideratione obsequium illorum in Italia, & Domingo Lacerne, si cum iudicavit eadem ratione sententia Rota Florentina in dict. impress. in stat. 34. nam. 33. apud Sarmient. & Rota ipsa Romana propter eorum frequentiam in Civitate Bononiæ dec. 304. nam. 12. post. Cens. de cens.*

Cum enim verba Conditionis Sanchi Pii V. expressa, & specificata remotionem non faciam decessus vitalium, & pro eorum comprehensione in eadem observantia arguatur ex sola generalitate verborum, de quorum sensu dubitatur nunquam dubitatur potest, dicte observantia defenduntur etiam.

Quando enim verba legi sunt dubia, & non clara, sed aliquo modo relinquunt locum interpretationi, tunc attendenda verba observantia ad ipsius legis intelligentiam, ita ut talis dicatur intellectus in variis, quales demonstrantur observantia subsequente, ut communiter tradunt Doctores in l. de quibus, & in l. fin. de re, & in l. si de interpret. ff. de l. Card. de Luc. de dec. diff. 134. nam. 7. Cusani. ad Stat. Urb. ann. 44. art. 6. n. 370. nam. 2. & Doctores in D. Joannes de Gambis apud D. Palm. Nip. dec. Lucen. 161. nam. 5. nam. 2. Rota. in rem. Urb. dec. 14. nam. 8. & in rem. Sanchi Pii Alex. VIII. dec. 1. §. 1. nam. 14. & in rem. dec. 179. n. 31. nam. 1. par. 9. & dec. 2. n. 1. par. 11.

Alio ex pro ista observantia uti merè interpretativa sufficiens iam fuisse observatum, *Lozer. de re benef. lib. 1. quæst. 39. n. 109. idem D. Jo. de Gambis diff. dec. 161. n. 6. apud D. Palm. dec. Lucen. 161. R. R. Barrot. dec. 647. n. 12. & 12. & dec. 676. nam. 9. & 10.*

Etiam non obtineri in contradistinctio iudicio, quia id non requiritur, ut observantia interpretativa certissime inducitur. *D. Palm. Nip. aliquot. 173. nam. 10. lib. 1. idem D. Joannes de Gambis in dicta dec. Lucen. 161. nam. 7. apud D. Palm. Nip. dec. 107. n. 8. in rem. Bonon. Cens. dec. 304. nam. 14. & in rem. dec. 618. numer. 14. par. 5. & dec. 166. numer. 21. par. 12. 167.*

Et ut speciatim huiusmodi observantia dante interpretatione confirmetur Apodictica, *Rota. d. sup. jur. fidei. cap. 19. nam. 17. Cusani. ad Stat. Urb. ann. 1. ann. 11. n. 145. fol. 173. & ann. 17. nam. 163. fol. 264. & ann. 209. fol. 268. & ann. 33. in 2. numer. 187. fol. 263. Rota. in rem. Bonon. dec. 304. nam. 13. & in rem. Bonon. Cens. dec. 304. nam. 14. & in rem. dec. 618. numer. 14. par. 5. & dec. 166. numer. 21. par. 12. 167.*

Quandò in individualibus remanet huiusmodi fuisse, quod et allegata frequenter arguunt vitaliorum sine fundo fructifero istam conclusionem arguuntur de bonum non comprehensioni sub dispositione epistolæ Bullæ, ut de non nro ep. & de ejus arrogante, 22. adnotatur ex iusticiatione Gratian. diff. 1. §. 1. n. 39. *Lozer. de re benef. diff. quæst. 49. nam. 39. Card. de Luc. post. diff. in re. Alvar. 287. n. 38. vers. & servanda. & n. 37. vers. attrahit. & n. 38. vers. 1. m. etiam. & n. 1. Barrot. apud Sarmient. diff. dec. 34. n. 33. 34. & 35. tem. 1.*

Consideranda quoque eadem ratione pluralitatis bonum animum adire venientem in Civitate Jussu, & Dominio ad alium effectum, ne ex certa repobatione alia innumerabiles liti in illa Civitate, & de hoc Regno subsistentem, qua ratione attenta secundum hanc sententiam videtur iudicari in hoc casu post. *Idem. conf. 292. lib. 3. & post. lib. 1. ubi notat. post. lib. 10. quæst. 4. n. 4. in fin. respondit Gratian. diff. 1. §. 1. n. 39. in fin. Alvar. cap. 150. lib. 1. n. 21. pro ut etiam iudicavit ex principij ratione, Rota. Florent. apud Sarmient. diff. contrav. 34. nam. 35. & in similibus terminis Constantin. ad Stat. Urb. ann. 44. art. 6. n. 375. nam. 2.*

Necque obesse existimamus Doctores in oppositum adducti, & præsertim Alvar. conf. 187. qui et profecto examina quædamque, & argumeta, & juris pro opinione nostra deduxit refellere jussimus, qualiter 24. quod veniet, & tamens magis confusa sunt fundamenta pro validitate, & subsistentia hujus sententia, eo minus Alvar. antea iudicium defendendum esse dicentibus, quia D. Terentius Faustinus, prius quo ipse consulti, succubum in causa, & testatur Rota Florentina in dict. contr. 34. numer. 33. apud Sarmient. tem. 1.

Parum enim defendendum est consilium ad solam causam opportunitatem scribentibus, postquam quando comit consilia in iudicio non fuerunt recepta. Idcirco bene dicit *Franc. de leg. 260. n. 5.* quod quando allegatus consilia, videtur oportere decisiones desuper citari, quod tenet dicit *Card. de Luc. de Regul. diff. 217. n. 19. & de fin. diff. 127. nam. 31. & de Testam. diff. 90. n. 12. & de re. diff. 22. nam. 3. & de Testam. diff. 85. numer. 3. & diff. 98. nam. 24.*

Nec obstat Rota Romana in dicta *Romane Pæd. ad Epistolam 28. Junii 1649. coram R. P. D. Argenti. apud Alvar. diff. conf. 387. in fin.* qui et inter finis dec. 101. Quia in illo casu non agitur de veritate vitalium servanda impossibile, ut testatur idem Rota, sed sentia merè personalis, creato absque aliqua compensatione pecunie, absque constitutione fundi, & cum pacto anticipatæ satisfactionis, qui subsistere non poterat ex consensu merè personalis, cuius natura diversa est à consensu vero vitioso, ut dicit *Lozer. de re benef. quæst. 48. per art. ubi contradistinctum dicit quæstiones consensu personalis vitioso, de quo agi ex. 49. quam distinctionem approbat etiam Card. de Luc. apud Alvar. diff. conf. 287. nam. 35. vers. quarta. & vers. prima auctor.*

Quo vero ad secundum obiectum pacti indubium in eodem Instrumento apparet in sexapem vindictis, in quo patet infinitum ex fundamentis, quod irreducibilis sit de natura consensu vitalium, & ex irreducibilitate factum ipsam natura, adnotat, ubi in contrarium reservata est longinquitudo facilius illud remittendi, derogari argumentum inevitabile naturæ prævenit, ex quo non solum tale pactum vitiosum, sed etiam vitium contradicetur, ut de illi pacto in favorem emptoris dicitur *Card. ad aliam. tit. 9. quæst. 1. nam. 19. Felician. de test. lib. 1. cap. 7. nam. 19. de re. de ann. reddit. lib. 1. quæst. 3. ubi refert illud Sententiam oblatam iudiciale quantum confertur, in quo actum erat, ut sicut emptori salva esset Cens. de cens. quæst. 10. nam. 26. *Lozer. de re benef. quæst. 49. numer. 7.**

Aliter valens iam illustrandum in præsentis de pactis 29. apponit ad favorem remittendi, quod siquid affirmatur Cens. de cens. quæst. 10. numer. 9. & Salazar. legibus. contrav. 20. numer. 20. & fup. & fup. de pall. fuer. fact. lib. 3. cap. 6. nam. 47. ubi iudicium propter prohibitionem tale pactum, tantumque adversus

quod Dominus Censui huiusmodi solutionem alique
sibi recipere possit, & cum hac distinctione procedit
Noyart, in suo comment. de usur. num. 24. Cuius
de test. q. 34. n. 4. & 5. & seq. post Cens. de censib.
de test. q. 63. num. 14. ubi quod etiam ad terminum
Bulle Beati Pii V. non fit prohibita hanc anticipata
spemantia solutio, ut tenet etiam Leenil, ad Bullam
Sed P. gloss. 9. & Rota Romana dec. 95. n. 8. & de
test. 125. n. 3. & 4. & 5. & seq. post Cens. de censib.

Præterea quod etiam in casu palli cunctate sol-
utionis venditio non subsistit aliquas devalutas
contractus censuales, quia in variis, & prohibitis
sententia receptum est, pactum huiusmodi in contra-
ctu censu sit, & ex natura rei illicitum uou esse,
& esse validum, quam sententiam solentius Ter-
pago, variet. res. lib. 3. tit. de cens. n. 17. Hordet.
in cens. 17. n. 23. lib. 2. Noyart, in cens. 9. num.
9. de cens. Adm. dist. diffus. 990. num. 3. Ulpian.
de usur. leg. 45. q. 57. num. 3. in fin. Leenil de
usur. quod. 63. n. 5. & seq. Cens. de cens. quod. 54.
num. 4. & 5.

Quidam si inspecta dicta consuetudine Sancti Vi-
V. qua tam anticipata solutio, quam hoc genus palli
est prohibita, in quo casu tamen non videtur con-
tractum, licet videtur hoc pactum, ubi communiter
plurique stantialiter opinio, ex Gratiano, diffus. for. 341.
n. 23. Guiverio, pract. q. lib. 2. cap. 176. n. 3.
Stat. de commerc. & cens. q. c. quod. 7. amplius.
num. 20. 21. Leenil, dist. 463. n. 35. Duard de cens.
lib. 2. q. 4. n. 2. Cessili, dec. 132. n. 9. Cens. de cens.
dist. q. 54. num. 19. & 20. Roffo, dist. diff. Jac. so-
let. cap. 99. n. 53. cens. 2. Hordet, cens. leg. 47.
num. 9. Rota post Cens. dec. 95. num. 9. & dec. 116.
num. 2. & 3. & dec. 308. num. 11. & Iurati Ca-
sualis, dec. 509. in fin.

Quibus obiectis relictis super quarto, & ultimo
emittitur circa postrema, vel insuper, & in quibus
nisi excessivus ad emptionem decem pro contractu, &
anno super vita iuxta in stato annorum 25. Item
ex excessivis foris celebrantibus, & ad justum red-
dendum, annua qualitate actus, & altera longeva si-
pervivente quidem omnes venditoris supra annos quin-
quaginta cum ejus prospera etiam de presentia valen-
dum, & quæ per longioris vite, ac statu omnia
considerabilia summa fructuum, usque ad hunc decem, &
quæ pro interiore solutorum 300. aut in auro decem
scilicet usque ad presentem item scilicet 300. et quæ
magis summa excedente triplum capitale, & foris
plurimum evidens restituit latu, quæ semper conside-
randa possit in illis contrahendis, in quibus intervenit
pretium, cum licet solutus et diu modicatur, vel
perpetuitas, ut consilio generalibus, in puncto do-
cti casus Romanus de contrah. quod. 4. par. 1. quæ. 2.
17. test. respondens, Cens. de cens. quod. co. per co.
Adm. cens. 48. n. 26. Torr. de pall. finis. for. 341.
lib. 3. cap. 9. num. 32. & item Torr. in var. per. 9.
Assessio, par. 2. q. 9. tit. 28. n. 35. num. 2. Salt.
labry, cens. par. 1. cap. co. n. 46. Sommar. cens.
33. num. 95. & Rota Florentina apud eundem n. 95.
34. num. 44. de pignus Adm. cens. 173. num. co.
ubi quod debet haberi respectus ad cupis vicus con-
tra, & ad quantum potuit, quæ in illius mo-
dum exigitur.

Videtur hinc super hac impediente non multum in-
junctum, neque in sola ratione equalis, & longevæ
vite debet posse subsistere latius promissionem,
cum in huiusmodi vitalitatis promissionibus deducatur
in omnibus spes incerta, & casus omnino dependens
ab incertitudine futuri eventus, adeoque non attenden-
do, an emptor, sit alius, ad cupis vitam suis ce-
quissimæ, & relictus censui, decedente alio soluto
penso, vel tandem morte, et annua pretium acquiri
posse forem principalem uno unica, sed bona, & in-
tae, & annua pretium solvenda non possit latius
considerari, ut et tamen Toros ad si solutus rursus
17. de alium. cens. Cens. de cens. q. 10. n. 30. & 31.
boni Cyprian. cens. for. 341. n. 1. num. 19. & 15. &
13. 34. & seq. Gratian. dist. diffus. 756. n. 12.
& 13. Salt. labry, cens. par. 11. cap. 20. n. 45.
Sord. de alium. tit. 9. q. 11. num. 3. Fontanell.
de pall. resp. dist. 4. gloss. 18. par. 3. num. 1. pag.

465. Leenil, de usur. q. 49. num. 22. Torr. de pall.
for. 341. lib. 3. dist. q. 9. n. 37. 38. & 39. R. P.
D. Anselm. de commerc. & mort. dist. 99. n. 15.
Rota, Leenil, inter recoll. per D. P. am. sup. dist.
107. num. 12. cens. 6.

Et sic neque possit aliam regulam secundum com-
pensationem deserviam ex dispensatione l. hereditatem
§. ad l. fidei. cum huiusmodi regula non sit mo-
talis, nec certa, neque in casu personalis vitalitatis ap-
probata, ut optum. legum. Emanuel. de Lago de Just.
& for. tom. 2. tit. 1. de cens. diff. 27. sect. c. 4. n. 2.
38. ubi reprobi Molinam contrarium sentientem, Co-
par. var. res. lib. 3. cap. 9. n. 8. Adm. de con-
trah. q. 73. Adm. de fidei. promiss. lib. 1. cap.
19. lib. 2. cap. 39. & 40. Adm. de ratur. tom. 2.
amplius. 2. cap. 2. n. 2. & seq. Stat. de commerc. gloss.
1. q. 1. n. 299. Cyprian. cens. for. 341. n. 25. tom.
1. Adm. de commerc. reddit. cens. qu. 4. n. 7.
& seq. Torr. pall. for. 341. lib. 3. cap. 9. n. 23.
Rota, Leenil, dist. dec. 107. cens. 13. tom. 2. Card. de
Lac. de decar. dist. 54. num. 11. Sommar. cens. 32.
n. 97. & Rota Florentina apud eundem cens. 34. num.
10. 11. 12. R. P. D. Anselm. de commerc. & mort.
dist. 99. num. 18. Rota post Cens. de cens. dec. 504.
num. 8. & 10. recoll. dist. 12. dist. 192. dec. 230.
& dist. 323. par. 6. & dist. 408. num. 5. & 6.
par. 16.

In his enim censibus vitalitatis, & annuatim præstatio-
nibus conditi non possit certa regula ad inspectum
pretium probandum, sed relinquatur arbitrio iudi-
cis, qui cum eliceret debet ex consuetudine certa loci,
quando adeit, quæ ad justum pretium estimandum est
servanda, ut tenet Duard. de cens. promiss. 34.
28. num. 82. Adm. de contrah. tract. 2. dist. 383.
num. 6. Cyprian. cens. for. 341. cens. 1. com. 1. n.
30. Torr. de pall. for. 341. lib. 3. cap. 9. num. 24.
& Rota, Leenil, apud D. Palm. dist. dec. 107. num.
14. cens. 2.

Esti non adde consuetudinem loco, iustitia, reliqua
sine emenda est ex statu qui, ad cupis vitam om-
nia pretium reservat, et ejus complexione, & bon-
ta, vel mala valitudine de tempore contrahens, &
ex aliis venditibus bonis vite fluxu, & obvertat,
sine pecunia promissionem, ex qualitate loci, ubi soli
contrahens contrahit, ex qualitate temporis, & perso-
nam, & ex aliis circumstantiis similibus bene pen-
satione ad pretium judicandum, ut per Adm. de Jus-
tit. tom. 1. dist. 43. §. circa hoc queritur. Rodrie.
de ann. reddit. lib. 1. q. 5. num. 7. Torr. de pall. for.
341. lib. 3. dist. qu. 9. n. 34. & 35. Gratian. dif-
fus. for. 341. cap. 576. n. 55. Cens. de cens. d. q.
10. n. 27. & seq. Cyprian. var. res. lib. 3. cap. 9.
n. 7. Fontanell. de pall. resp. dist. 4. gloss. 18. p.
n. 3. 125. Leenil, de usur. dist. q. 49. num. 6. &
seq. Card. de Lago de Just. & for. tom. 2. tit. 1.
de cens. diffus. 27. sect. c. 4. n. 2. num. 28. fol. 363.
Card. de Lac. de regul. dist. 30. num. 5. & seq.
& de decar. dist. 54. n. 13. & n. 17. Adm. cens. 373.
n. 20. ubi de aliis concordantibus, Sommar. de con-
trah. 31. num. 97. tom. 1. Rota, Leenil, ex recoll.
per D. Palm. dist. dec. 107. n. 14. 15. & seq. num.
2. & Rota Romana dist. dist. 514. n. 9. post Cens.
de cens.

Quibus à nobis diligenter, & mature examinatione po-
tuit ex circumstantiis in casu prædicti concurrentibus
pro iustitia contrahens dispensandum fuit censuræ,
cum cum ex aliis, quæ ex notorio consilium de con-
suetudine in Civitate, & Domum censui huiusmo-
di censui indifferenter nulla ratione habita, non
dem ad rationem decem, sed plures pro quolibet cen-
suario, de anno, uno et hoc casu non probare
excolere, scilicet in casu simili de censu ad rationem de-
cem pro centenario fixavit Rota, Leenil, recoll. per
D. Palm. apud dec. 149. num. 2. par. 2. & ad no-
vem ad annuatim viginti annorum judicavit Rota
Florentina, ut videtur Adm. cens. 375. num. 10.
de casu majores præstationes pro iustitia ponit, quia
pro iustitia scripte Legi. de Just. & for. cap. 12.
dist. 6. num. 4. qui dicit iustum esse annum solu-
tionem scilicet annuam pro reddendo annuo dotacioni
casu decuplo, & Roman. in cens. 302. ubi iustum
pro capitale scilicet annuo mille congruum esse redditum
annuum

annuum foveatam centum viginti, & sic adimonem
 56 duodecim pro centenario, *Cyruus. d. 107. n. 24.*
 ubi defuncti licium, & tolerabile est in eam iocund
 57 foveatam percipere quatuordecim pro centum, & capere
 unum pro septem capitulis saluti, *Terr. de poff. fin.*
 58 *Swess. lib. 3. d. 11. quæst. 9. num. 34.* ubi pariter de
 foveatam pennis ad tatem duodecim, & quatuordecim
 & *Rat. Larcus. m. d. d. 107. n. 24.* ubi pariter de
 59 foveatam pennis ad tatem duodecim, & quatuordecim
 foveatam pennis ad tatem duodecim, & quatuordecim
 60 foveatam pennis ad tatem duodecim, & quatuordecim
 foveatam pennis ad tatem duodecim, & quatuordecim

Ad eorum mensuram, & julium etiam septem decem,
 undecim, duodecim, tredecim, & quatuordecim pro
 centenario affines possit licet, que vixi in Hispania,
 in pennis decem quatuordecim mensuram si licet pro
 uno pennis folvendo, nulla habita distinctio me-
 61 suram, que licet tanquam iusta & gratissima Doctores
 bus est approbata, nempe à *Adrian. de avellan. d. 11.*
 388. *et in fin. Salus. de poff. & fin. lib. 1. fol. 315.*
Rat. Larcus. super pragmat. Argut. Neapolitan. d. 107.
 de *conf. n. 2. Cyruus. d. 107. n. 24.* & *Swess.*
 & *Rat. Larcus. d. 107. n. 24.* & *Adrian. d. 107.*
 n. 2. & alii.

Sicut assertum fuisse illa ratio, quod in foveatam ve-
 rioris Doctorem foveatam hac materia foveatam, pre-
 terea centum viribus proportionabiliter esse debet di-
 62 stinctum plus centum pennis propter valde detentorem
 contulorem alius, ob amissionem capituli, & vix
 incontinentiam, ergo si in hac Civitate, & Regno de
 eo tempore centum pennis reat, ut notum est
 ex instrumentis publicis redolent foveatam, & pennis
 pro centenario, centum viribus redolent detentorem
 63 duodecim, & pennis, & per consequens iustissimum est
 iudicandum pennis decem pro centum, ut agunt *Ro-
 dericus. de ann. reddid. lib. 1. quæst. 3. n. 13.* *Cyruus.*
d. 107. n. 24. & *Rat. Larcus. d. 107. n. 24.*
 n. 18. & *Swess.*

Adhuc altera ratio, quod in hac Civitate, &
 Dominus pennis pennis pennis, annua pennis,
 & continua occasione lucendi in negociationibus,
 & caritativitatis cum lucro valde magis, ex quo am-
 64 plius non est abundans, quam iustissima fuisse respon-
 sionem decem pro centum si pennis iustissima, in simi-
 li casu iudicavit *Rat. Larcus. d. 107. n. 24.*
 n. 18. & *Swess.*

Ideoque iustissimum fuit repertum solam fundamen-
 tum annuorum 13. ad ostendendam iustissimam
 pennis, quia ratio, & sola iustissima ad pennisum af-
 fectum non est consideranda de per se, sed iustissima
 valentiam, & alius circumstantiis foveatam debet, &
 alius considerandi, & pennis probando de tempore
 celebrati contractus, aliis semper presumendum est pro
 65 iustitia, prout in notitia terminis *Lancet. super Rubi-
 ca. Rota. Fu. P. de conf. poff. 4. in addit. & poff. 7.*
in addit. infer. in trall. Civ. de conf. Rat. Larcus.
d. 107. n. 24. *Rat. Roman. d. 107. n. 24.*
post Civ. de conf. & in reat. dec. 107. n. 3. parr. 4.
 n. 2. & *Adrian. d. 107. n. 24.*

Pennis pennis in pennis casu hanc Rota notitia
 Gentem, decedens à doctissimo *D. Calderone* in
 in Florentina Rota collega meo memorandis compila-
 tam, quam propria privata scripta inter hos discursus
 inferre, ex utilitate publice, quam nomini meo me-
 66 lissima inferre, quandoquidem, & plurimum multo-
 lissima accipitur gentem iudicantem motiva per su-
 perna tribunalia extima, quam Advocatorem allega-
 tiones, & per consequens elaborata, pennis in ac-
 tibus pennis valde debet, & licet foveatam foveatam,
 ut notum fuit est, decedens, vel motiva iudicantem
 ex eadem advocatorem tantum allegatibus estu-
 antur.

ARGUMENTUM.

Quando committitur, vel non, vitium litigiosum,
 vel dicuntur in fraudem parare executionem aliena-
 tionem fuisse factam, & quando non.

Quomodo dicatur alienatio voluntaria, vel ne-
 cessaria. Explicatur Statutum Januense de eleva-
 tione Canonicis §. Non possit.

S U M M A R I U M.

- 1 Falsis scribis.
- 2 Pennis litigiosus committitur sciam quando alium
 fuit in alio reat, foveatam pennis.
- 3 Si reat foveatam foveatam, non agitur contra
 acquiritorem sine novo pennis, quandoquidem
 fieri poterat contra pennis reat.
- 4 Nulla requiritur pennis ac pennis acquirentis de
 lito pennis ad effectum induendi vitium
 litigiosum.
- 5 Pennis litigiosus committitur etiam quando alium
 fuit in alio pennis pennis reat reat, ut
 ex vendito, depensu, confu, letatu, & alius.
- 6 Alienationem factam fuisse in fraudem parare
 executionem dicitur, quando pennis pennis
 tam, & bene foveatam pennis fuerint, aliena-
 tio facta foveatam.
- 7 Sicut si pennis pennis, vel pennis Decretum
 alienationem factam foveatam.
- 8 Alienatio facta pennis pennis pennis,
 quandoquidem pennis ac pennis pennis
 fraudandi, consensit facta in fraudem parare
 executionem.
- 9 Alienatio facta dicitur facta in fraudem parare
 executionem, quando facta fuit in fraudem
 hanc causam antequam iudicium, & n. 11.
- 10 Quando apparet aliquem pennis pennis ad
 fraudem, nonquam pennis pennis in reat
 pennis alius reat in fraudem reat.
- 11 Datis in foveatam, licet facta foveatam
 pennis, dicitur pennis alienatio, quia pennis
 pennis alius pennis.
- 12 Ad hoc, ut dicatur aliquis pennis pennis
 pennis, quod de pennis ad ad fraudem
 pennis.
- 13 Statutum prohibens alienationem induitur de
 voluntaria, & non de pennis in vim
 alius, vel pennis.
- 14 Explicatur Statutum Januense de eleva-
 tione Canonicis §. Non possit.

Clenensis in fraudem parare executionem.

D I S C U R S U S XCVII.

Fuit anno 1694. coram me Iudice teris insti-
 tie pennis, ut alienatio facta per reat pennis
 tam pennis de quibus reat, seu pennis fuisse
 probata tamquam de re litigiosa, vel in fraudem
 parare executionem, licet contra acquirentem sine novo
 pennis pennis agi, ac crepi pennis sine reat,
 & omnia via ostendit.

Pennis induitur in pennis casu huius non adpenn
 ri terminis l. 2. & l. fin. C. de litigios. cum alius
 pennis, quia solam vitium litigiosum committitur re,
 contra quam pennis pennis reat pennis pennis,
 & non in alio pennis, licet pennis pennis
 contra bona inventa fieri, et magnitudine *Rat. m. dec.*
 364. n. 8. *coram Duran. d. dec. 157. parr. 10. reat.*
per Rat. Larcus. confut. 217. n. 10. & *Swess. quibus*
Doctores pennis reat Caler. de pennis pennis pennis.
 244. 3. n. 443. constitutum firmatum, quatenus ip-
 sent reat pennis pennis pennis novo pennis
 pennis: Sic ergo solam quando fuit alium in a-
 ctione reat, vel hypothecam, vel reat pennis
 alienatio afficitur litigiosa, & probata alienatio, utat
 contra acquirentem pennis agi, & crepi pennis
 novo pennis, pennis facta pennis contra reat pennis
 pennis, & in tali casu neque requiritur alius
 pennis in acquirentem de lito pennis, nempe de
 intentione fraudandi ex parte acquirentis, prout in
 alienatione facta in fraudem parare executionem
 pennis, ita est, de infra dicitur, *Rat. d. 177. n. 24.* &
 15. *nam foveatam pennis de pennis. Andree. pennis.*
 211. n. 6. 7. *Idem. in pennis pennis. 1. ap. 6. n.*
 64. *Spirelli. d. 7. n. 6.* ac etiam pennis hanc
 pennis, quando alium fuit in pennis alius,
 ratione tamen reat reat, ut ex vendito, depensu,
 confu,

A R G U M E N T U M.

Utum licentia ad Clerici infantiam à Nocturno relaxata in vim debiti confecti valida sit, & eius exequatio sustineri possit ad intellectum Statuti Januensis de consuetudinibus ibidem.

S U M M A R I U M.

1. *Falsi serice.*
2. *Instrumenta confessionaria de iure habent executionem paralem, tanquam res iudicata.*
3. *Aliter, qui ex dupli pte fieri possit, ex eo dicitur falsus, per quod sustinetur.*
4. *Semper dicitur iuxta eam, quæ ad effectum pertinet.*
5. *Summa est interpretatio, et aliter firmus remanet, et nullatenus excludit.*
6. *Tam de iure commune, quam statutarie alterari vultis concedere licentiam pro instrumentis confessionariis.*
7. *Notarius nullum habet auctoritatem precipiendi confectus. Declaratur non seg.*
8. *Notarius differentia inter instrumenta confessionaria, & quædamque.*
9. *Notarii debent confessionaria, et omnia alia recipere auctoritate iudicio, & non propria, & 10.*
10. *Clausula in instrumentis tanquam necessaria regulatur secundum formam contrahentium.*
11. *Quæ superabundant non nocent, neque obesse possunt.*
12. *Clausula de style notariarum apposa non censetur de voluntate partium valere.*
13. *Clerici possunt se submittere statutarie licentiae, & secundum verum formam se se obligare, & sic ad formam hanc de consuetudinibus debent.*
14. *Contrahentium passio operatur tanquam lex.*
15. *Argumentum a contrario sensu distulsum aliam Rota Romana, vel sententiam non admittit.*
16. *Notarius potest relaxare licentiam, dummodo in alio non constet de ademptione, & solutio, etiamque auctoritas non relaxandi concessa fuerit notario sub conditione, si res deficiat in solutio.*
17. *Leges ab intelligibilibus circumlocutionibus abhorrent.*
18. *Illustissimo Magistrali Supremo Syndicarum imperio solum capitalis nullatenus licentia, sine alioquin, non accipi infirma, et insignifica.*
19. *Licentia excepta non potest contra obligatum hereditario nemine.*
20. *Qui simpliciter se obligavit, non confertur obligatus nomine hereditario, sed proprio.*
21. *Heres, qui simpliciter se dante obligat, intelligitur velle facere proprio nomine aliam obligationem discerni à prima solle in additione hereditaria nomine hereditario.*
22. *Obligatio simpliciter solle ab herede non perdit beneficium hereditario, quando protulit ex necessitate, scilicet in executionem aliam laudi.*
23. *Declaratur ut procedat, quando compromissum fuit solle ab herede in non capite, vel iudicio, sicut si libere, et non coacte.*
24. *In Regno, secundum ipsas consuetudines, heres, si coacte se simpliciter obligat, nunquam constituitur in beneficiis, immo, nisi specialiter ad fuerit, facit de iure commune.*

Januensis, relaxantur licentia.

D I S C U R S U S X C V I I I.

1. **A**D infantiam Bartholomæi Thefami Procuratoris R. Archiepiscopii Caroli Josephi Saxe Mediolanensis filii à Nocturno Augustino Scivignoni di. 26. Junii anni proximo potestatem relaxata ex officio licentia personalis, & realis adferens Petrum Martyrem Prota pro libro mille septingenti, vigore indultu per eandem notarium recepti sub die 3. Junii anni 1676, habentis [fuit verba dicte licentiae] vim debiti confecti.

Executa postmodum huiusmodi licentia in bonis sub-

stantia, hoc est in mercibus Tabernæ dicti Prota.

Fuit eorum DD. VV. Illustrissimorum propositum dubium: Utrum prædicta licentia, quique executio valide sit, ac sustineri possit ad favorem Clerici non habentis privilegium fructu beneficii Statutorum adversus dictum Prota, qui alterius præcedendi non proprio, sed tamen hereditario nomine ejus Patris cura beneficio Inventarij, non infellum ex dicto Indultu tenet.

Verum mihi relaxatio inscriptis cum expressione Jurium, ac rationum commisso articulo ab Illustrissimis DD. VV. ex eorum benignis decretis 28. Januarii, ac 4. Februarii anni currentis, ideo vultis iustissimè obtemperari Partes pluries audiri cum eorum Magnificis Advocatis, quibus motus orationes, & in scriptis extraxi, et omnique accuratissimè responsiones preperdi, & tandem omnibus latis, deque pro mea requiritur examinati, Divino, ac Deipare pietatis humilitatè impetrato DD. VV. Illustrissimorum referendur esse censui, prout eorum saniori iudicio semper falco refero.

Validitas licentiarum, de qua agitur, dispositionali Juris communis Romanorum (juxta quod Clericorum casus nullus, ac de hoc Genes debent) innitit, & prout nihil excoisio proprii, quo modo eisdem licentia excoisio, tanquam res, & reddi emanata, firma, & valida haberi debent.

Ratio meæ inquisitæ relationis, et voci est, nam cum Instrumenta confessionaria, sive confessiones iudiciales ad simplicem tantum recognitionem, vel dispositionem excoisio nulla præcedente pertinet, & absque quo figura iudicii casus [que debet confecti in Curia Jurum, appellat solam, propterea animadverterem nulli legumatorum in Statuto de consuetudinibus ibidem in §. pro summo verbi] neque ad eodem Statuto originem non trahit, neque formam illam recipiant, sed nullum in quidem formam, ac robur mentem ab eo, quippe quod suspensivè domatus de illis loquitur, et quique prosperus in dispositione solus iura communis, per quod confecti pro iudicare, & condonatio habent, vel in partem conventionem omnino solentur, habentque executionem potestatem tanquam præferenda vim, & vires rei iudicare, juxta illud, non si confecti causa excoisio rei, & Text. in l. si de iure 21. §. de iudic. in l. post rem iudicatam §. de re iudicata, & l. ultra C. de confecti post iudic. & intelligitur omnia trahit Casus. Iper rit. 166. Admari. Inscript. part. 6. Ali. §. m. c1. Stat. in tract. de appellat. quest. 15. Item. 47. m. 123. Partidar. lib. 1. rorum quidamque rorum 1. part. §. c. de confecti, pluribusque rebus Casus. var. res. lib. c. cap. §. m. 21. Thefari. der. 26. m. c1. & Rudolph. in prax. part. 1. cap. c. 21. ac de anno 1642 in casu Caceratensi Antonii Carboni ed. Infantum R. Jo. Jacobo Zerbi Illustrissimis DD. VV. responsum fuit à tunc Illustrissimo, & Excellentissimo D. Jo. Baptista Raggio, & M. Jo. Baptista Casanova, cui tunc vice commissa fuerat circulis Jurisconsultis celeberrime auctoritate, secundum eorum Verum pronuntium fuit. Ilico obligatio Petri Mercurij Prota concessa, quod, ex deficienti proximo tempore in solutio non insolentiam pronuntium, licet testato R. Creditor, sive dicto Bartholomæo Thefamo ejus Procuratori, in talis casu aver la sua licentia iudicia in forma debite confecti, nulli haberi expressi relatione ad dictum Statutum de consuetudinibus ibidem; ideo, inquam, dicta Prota obligatio, non ad Statutum, sed ad Jus commune, à quo huiusmodi debet confecti (ut patet) suam originem, & existentiam deducunt, retrahenda verò, siquidem plures Juris regulæ hanc fidei intelligentiam, sive consuetudinem, quantum precipit sint, quod ut alius fieri possit ex dupli pte, græm et eo dicitur, per quod sustinetur, Reger, in Thefari. par. lib. pr. verbi. alius nam. 6. Straph. der. 509. nam. c. 1. & c. der. 241. nam. c. 10. Alia quoque semper dicere electa vic, & quod effectum à partibus intem perone Bald. quest. 22. Ali. pr. & denique quod interpretatio, que alius firmatus addit, tanquam omnium illarum Regula semper sumenda venit, Alvario. de confecti. lib. 1. c. 17. numer. 13. & Jo. de summa sunt valis per Gracian. cap. 355. numer. 5. quod scilicet possit

der. 700. part. 3. num. 1. & 2. quos refert cum aliis, & tenetur *Papstus*, ubi supra num. 104.

- 34 Quia et ponderandum est, quatenus compromissum factum fuit et nonnullis, nempe vigore Decretum Iulianum, vel Sacrum illud mandatum, iuxta terminos dicti Decreti Rota 700. & de his *habet* *Præfide* *de* *Franchi*, locus ubi heret non causet, sed liber, & sponte, prout in causa nostra manifestum, vel compromissum, ut in pendio luculentius probat *Papstus*, ubi supra num. 45. & 95. et *Synd. decis.* 813. numer. 14. *Fonarelli. decis.* 491. numer. 10. & aliis pluribus per cum laudatis.

- 35 Tandem non tacet *decis.* 3. *conf. Neapolis*. iunctis quibus emanata anno 1543. qua causam per hærentem, cum beneficio inventuræ obligatus pro debito defendit etiam proprio, & principale motum, & insolidum, non tenet ultra vires hærentis, nisi expressa, & specialis conventio citius beneficio interveniat cum obligatione satisfaciendi ultra vires hærentis, de qua der. insunt *Capp. Læp. conf.* 31. num. 26. pro parte *Protis* allegatis.

Quia et functionem damnavit fuit pro speciali jure, & lege in dicto Regno Neapolitana, tunc eodem *Capp. Med.* qui aliquam speciem dispositionem juri communis esse contrarium tenet in specie huius potestatis similis in tota dicta ejus consultatione, & tenetur *Donat. Ant. de* *Morin. lib.* 3. *resp.* 133. num. 13. & *seq. Cens. Anton. de* *Lat. ad* *hærent* *Desyrenum* 648. *Franchi. numer.* 2. & numer. 4. *conf. nihilominus*, cum aliis, quos allegat *Papstus*, in loc. citat. ne. 30. Quamobrem non obstat huius contrarium, ut etiam procedente animadversione prædicta Auditoris, & per consequens *Papstus*, num. 51.

Ex quibus hoc quodcumque minus lapsæ questionis patet, & obediendum magis institutionum illustissimis DD. VV. Supremo Justitiae, & Universis Reipublicæ Serenissimæ oraculo expurgandæ iustitiae,

ARGUMENTUM.

Gubernatores Generales Provinciarum, vel Allicujus Status, sive Præfides eandem auctoritatem habent, quam Principes ipsi, & Reges, à quibus electi, & ad Gubernium missi sunt, ideoque possunt bona Civitatem, & Municipium, Communiam, & Universitatem administrare, permovere, & locare, maxime quando in illorum utilitatem tendit, etiam non adhibitis solitis solemnitatibus aliis necessariis. Princeps ad conservandas Reipublicas, Civitates, Communias, & Universitates potest illis dare Administrationes, & Magistratus constituere, qui eandem habeant facultatem, quam habent Turones in rebus Publicis, vel quilibet bonus Patrifamilias in rebus suis. Et quandoque legem possunt imponere super contrahendis Subditorum, eosque cogere ad contrahendum, ubi ita esse non expediat.

S U M M A R I U M.

- 1 Allicujus Gubernatores Provinciarum, affinitates antiquas Præfides Provinciarum.
- 2 Qui post Imperatorum primam locum obtinebant.
- 3 *Idem*, & Præfide Præfide affinitates Præfides Neapolis.
- 4 Et ipsorum Reges representant.
- 5 Gubernatores Status Scrum representant ipsum Magnam Ducem.
- 6 Et solent esse ex Principibus sanguinis.
- 7 Ex omnibus representant, & ex viris deducitur qualis sit vera qualitas Personæ.
- 8 Gubernatores representant votis Principis in amicitia, exceptis, qui sunt per ipsum votum.
- 9 Etiam si nullum affinitatem Præfideant.
- 10 Præfide possunt beneficiis Fructum concedere, & pro illorum alienatione assensum præfide.
- 11 Gubernatores non possunt transgredi solum mandatum, & imperium Principis.

Cassius. de *Commer.* *Tom.* 4.

- 12 Et nisi obtemperet pro illius beneficiis non potest sponere aliquam ejusdem, numer. 15. 37.
- 13 Et illud præfideant omnino solent in insubordinabili jure, numer. 36.
- 14 Maxime si Gubernator sit Principis transfugus.
- 15 In persona qualificata, Cardinalibus, & Principibus mandari ex officio non possunt.
- 16 Et talis excessus ab ipso supremo Principis est reprobatus, non a Personis privatis.
- 17 Principes sibi impetunt solum Gubernatores insubordinatos non servaverunt.
- 18 Gubernatores, si referant sub nomine Principis, non veri representant.
- 19 Illorum consensum sunt observanda, præcipue si cadant in utilitatem publicam.
- 20 Culpa in Principis non est præsumenda.
- 21 Gubernatores præsumunt habere eandem Gubernatorum auctoritatem auctoritatem, nisi aliter appareat, numer. 13.
- 22 Et tunc est ut talis consuetudo, ut etiam specialis, & ipsi Principis personam illam demandant præsumunt & numer. 38.
- 23 Officio concessum præfideant a Principis cum eadem auctoritatem auctoritatem, nisi contrarium appareat.
- 24 Ultimus Status est attendendus, quia observantia est vera.
- 25 Consuetudo facta licet, quod antea erat illicitum.
- 26 Gubernatores electi solent præsumunt juxta solent.
- 27 Habentem Officium in causa interfecta, Principem non potest ab officio removere, vel si facultates rescriptis, sicut si ex causa locutionis.
- 28 Præfide personam non expulsi personam prohibent.
- 29 A minori facultate vel attributa non bene inferri ad derogationem majoris, vel generalis auctoris concessi.
- 30 Præfide alienare solum nisi regia imperio assensu, vel solum alium imperio a Præfide, vel Gubernatoribus.
- 31 Observantia talis antea ambiguitatem.
- 32 Alia ex his ex post interpretatur juxta observantiam antea.
- 33 Etiam si a præfideant verbum reciderit.
- 34 Et illorum insubordinati ipsi minus veras.
- 35 Observantia solum nulla respondet præfide, sed sufficit in aliquando solum observantia.
- 36 Sine solemnitatibus bona communia alienare non possunt.
- 37 Præfide si solemnitates talia sunt per Status, vel ipsi particident.
- 38 Limites, si solent per Gubernatorem Civitatis, vel Provincie.
- 39 Ductum Principis, vel ipsi Gubernatoris, observantia aliquid exactione, si ab aliquo Ministerio habuit informationem, & numer. 43.
- 40 Maxime si Principis præfideant contradietorie, & numer. 43.
- 41 Civitas non requiritur in concessione gratia a Principis solent.
- 42 Etiam si ipse in præfideant certis, si talis præfideant solum habuerit.
- 43 Subreptis, vel obrepis non habet locum, quando certo sibi non possit aliquid solum Principis solent narratum, vel reticent.
- 44 Totes de communibus non probat solum Communitatem, vel illorum hominum.
- 45 Totes non administrant ad probandum id, quod ex libris resultat in consuetudinem.
- 46 Per taciturnitatem subreptis, vel obrepis sufficit, ut Principis aliquid modo notitiam habere poterit de his, de quibus agitur.
- 47 Latum, vel ducum remittit, vel præfide parum in jure, aut nihil est attendibile.
- 48 Quod est eventus, aut remittit in præfide narratum non est necesse.
- 49 Decretum subreptis, vel obrepis aliquid, quando Principis solent non referit, sed post eam informationem.
- 50 Bene communitas Principis non potest alienare.

- 36 Neque perpetua locari, neque emphyteusim concedere.
- 37 Locum quando ad aliud tale conferendum, vel est Communitatis utilis, num. 59 & 63. Amplius tractatur, ut num. 64.
- 38 Est legem, vel edictum Principis acquirere illud Jus, quod in lege, vel edicto continetur.
- 39 Ad Principem spectat ut precipere, qua ad utilitatem vivendi statuerent, & ad Respublicam conferendum partem.
- 40 Adeoque emulam habet in Subditis, & Respublicam potestatem, quare potestas Patrifamilias in propria domo.
- 41 Principe ad possidem Civium, & Subditorum utilitatem tractatum non, & Jure Gentium distineri, limitari, & derogare potest.
- 42 Et terram quocumque se fuit, suam Jus privatum.
- 43 Principis potest potestatem in Subditis, aut Civis rebus suis male utatur.
- 44 Et regere Partes ad communitatem, vel transgrediendo.
- 45 Et aliam potest Judex praesentem inter Personas habere.
- 46 Vel ad nominandum, vel nominandum aliquem litigantem modo.
- 47 Vel etiam ad instar Patrifamilias Subditi significandi.
- 48 Principis iurata publica utilitatis potest precipere ut, quod singulis Subditis isti potest praedictum.
- 49 Universitari, vel Communitati est impossibile per se aliam administrare, adeoque per Officiales, & Administratores ut fieri debet.
- 50 Ad Principem spectat dare Curatores, & Administratores laicorum ut, qui rebus suis interesse non valent.
- 51 Et dare Curatores avaris, sive & prodigis.
- 52 Et depurare Personas ad iurata Jura Communitatem.
- 53 Et quocumque Religiose, Civitatis, municipium, quorum, Universitatum, vicorum, & hospitium.
- 54 Et tales Personas, sive Magistratus habere decantur administrationem cum libera.
- 55 Adeoque alias cum his Personas potest est validas non minus, quam ipsas cum Patribus aliisque Populi.
- 56 Tali Persona potest alimere, petere, & transire.
- 57 Administratores Communitatis omnia facere valent, qua Principales ipsi facere possunt.
- 58 Et omnia, qua Vir prudens facere potest in rebus suis.
- 59 Principe si sequens Curator, sive Tutor publici, & communis boni.
- 60 Exceptio ad differendum Judicium dicitur cavilliosa, & idem non est admittenda.
- 61 Accessus, quando ex alicuius inspectione non recipi potest, vel alicuius debet denegari.
- 62 Eius fuisse a principe concessus, si ei fuisse revocatum a patre.
- 63 Judex semper potest ex iusta aliqua causa, suam sententiam interponere revocare.
- 64 Etiam nulla ex parte revocatur, quia iure peritiam suam invenit.

Sensus Emphyteusis, sive Locationis:

DISCURSUS CXIX.

A Serenissimo Da Principe Francisco Maris Cardinali Medico uti Comensi, & Sapientissimo Governatore Civitatis, totiusque Ducatus, & Sacrae Serenitatis de anno 1703. in locutionem, sive emphyteusim obtinuit olim Nob. D. Petrus Ibius, infans prole, epulque tota linea masculina, & pro sua linea ab ultimo masculino praedictae lineae masculinae nominanda, quandoque tempore per commutationem, & Homines Raptulani possideat pro anno canonice liberum quodcumque habendo dictam Communitatem, per Illustrissimum Magistrum Conscriptorum super eorum Communitatem praesentem, cum his tamen pactis, & conditionibus, videbantur cum eis & sibi deo legare vel legantur hujus,

ad ipsi alia franchigia, che abbiamo fin qui potuto in detto Ibius gli abbiamo di detta Terra, a sua Curia, resti nelle loro de' emphyteusim, a che si trova di presente, con dover per vendere ogni anno le predette a bandi secondo l'uso, & costumi di detta legatione hujus per mutare formati alle persone delle Communitas tal pagamento in contante di lire 7. e tanti nell'anno, che nell'altro con se dovessero essere latissimi gli annuali conferenti l'uso di hujus pro alterare aliter da seor quando, & cambi a sibi deo Curia deinde concessi gli terreni con tutte fructibus.

Post pacificam possessionem dicti Juris emphyteusim, qui per quatuordecim prope modum annos postea licentia dicta olim Nob. D. Petrus, & successore Nob. D. Rainaldus eius filius, & heres, insurrexit dicta Communitas, & Homines Raptulani, ac etiam provisioni meae electi, & separatim confisso dictae Communitati subito de primo Maii protulit petentiam nobilis DD. etiamdem Rev. Clerici Marcus Antonius Ragnoni, & Alexander Becarini, precibique per eos porrexit Serenissimo M. Principi Visconti praesentem, ac vigilantissimum Senatui Moderatissimi expositum primo, quod per dictum Principem Governatorem dicta locatio, sive emphyteusim concessa olim videretur, multo tempore minus non citata, vel mutata dicta Communitas, & Magistrum Conservatorum, Secundo quod dicta concessio fuit contra et contra preces dicti olim Nob. Petri Buccoliniani, ut ut si vera fuisse expulsa, ac citata praefata Communitas, certo rectius dicta concessio fuisse derogata propter quamvis maxima gravissima damna, & incommoda, quae ex illa quondam dictae Communitatis oritur, & prospera rogant ad primam possessionem, & quodlibet arbitrium numerum praefata restitui. Super quibus praedictis concurrit delegatio de eorum, capis vigore commissa huius causa praedicta Illustrissimo Magistrato Conservatore cum notorio voto decisivo.

Auditis igitur plures partibus cum curia DD. Advocatus actum quidem, sed inordinatum propter negligentiam temporis, qua premebantur ob sollicitudinem eos transferendi ad extantem Audientiam Rotae Florentinae, ad quam ex benigne S. C. R. promissi fuerant, videretur omnia processa hinc inde agitari, ac considerata demum consideranda in eam, decessum sententiam referendo praefato Illustrissimo Conservatori Magistrato, vel promissionis potest, absolventem fuisse, & eam dictum Nob. D. Rainaldum in reintegratione status sua petita, & virescentem cum condonandum ad integram observationem eorum, quae in dicta concessione gratuita Raptulani Serenissimo Principi Governatori, ac in Instructione successive in illius etiam executionem stipulato capientes.

Mox quoad primam inspectionem, utrum excepto licenti Serenissimo Principi Governatori praedictam locutionem, vel emphyteusim ad illas praedictas concedere, quae Governatori missus ad expendam Provinciam affinitatem Praefati Provinciae, qui ministrantur Imperatoribus Romanis ad regimen Ibiusque Provinciae per ea, quae tradit lere Raptulani, per, cum lib. 1. in prom. 5. & 6. na. 9. & sive Illius, in sive Praefati. 6. nam. 8. Praefati ad Alia, ubi. Regime officium Governatori numer. 7. capis dignitas tanta 1. 1. 1. ut post Principem primam locum obediatur Illius. ibidem, & post cum Solentia, de Jure Illius. cum 1. lib. 4. capis. 19. numer. 4. 5. & 6. ideo iuremum Praefati Praefati missus, qui sine dubio vici Regis sustinet, vel Regem representant, antiquis Praefatis Provinciarum, vel Praefatis Praefato, comparat posse volentem quatuordecim Decretis 3. relati per Magistrum de Magistrum. cum 1. lib. 3. cap. 6. n. 30. 31. 11. & 12. & per Solentia de Jure Illius, cum 1. lib. 4. cap. 9. na. 2. cum tamen Auctione magis magis placet omnia hujus naturae, ac dignitas antiquitate pro majori notitia intelligitur. ut ipsi Principi, 4. vel Regi allimare, quia eius locum, & viciem representationem, ut videri est ex eodem auctore ibidem numer. 10.

Quod equidem indubitatum est in casu nostro; nam omnes Governatores missi a Serenissimo Magno Duce Europae ad regendum Civitatem, & Statum Senatorum, semper in tali, & tanta estimatione habiti.

hinc faciente, & tali, & tanta Imperii facilitate positi, ut eos Produces esse, vel Magni Ducis vices, & personam repræsentare non debuerint. Et de facto in laudatione, vel innotuit anni 1560. pro regimine dñe Civitatis, & Status Senarum editis à gloriosissime memorato Cosmo I. cap. 1. iustissime iussit modum Gubernator non solum Gubernator, sed vices Magni Ducis gerens, ibi in rub. del *Laugencione*, & *Governatore*, & in iure ibi „*Laugencione*, & *Governatore nostro Generale*, sub cuius appellatione clarè decernitur huiusmodi Gubernatorem repræsentare ipsum Magni Ducem, et quo locum, seu vices Magni Ducis tenere dicunt, ut punctualiter scribit *Relig. in specul. Princip. rub. 1. num. 2. & seq.* & factus erat dñs per *Admir. Senæ, de regim. Regi. Palen. cap. 2. §. 1. num. 7. Solerz. de iure Indiar. tom. 2. lib. 4. cap. 9. num. 10. Præfatus quoque solus ille ut plurimum eligi, et Regali Sanguine, & genere ipsius Magni Ducis, ut ponderat idem *Solerz. loco citato*. Et magis comprehenditur ex eo, quia huiusmodi Gubernatores supplebant, & excellenter iussimur Consilio Iustitie, & Gratie, quod in dicta Civitate Senarum in defectum, vel absentiam Gubernatoris gerit (sic dñs personam Magni Ducis), ita ut sub nomine Magni Ducis omnes preces recipiat, omnia precepta, & referunt. Ex titulo enim, ac nominis repræsentatione ipsiusdem etiam persona vera repræsentatio optatè deducitur, vel arguitur ad valde punctualiter in hac materia per *Solerz. dist. tract. tom. 2. lib. 4. cap. 9. num. 12. 13. 14. & num. 71. de Punt. de iust. Princip. rub. 1. num. 1. Admir. Senæ, de regim. Regi. Palen. cap. 2. §. 1. num. 14. 15.**

Cum unque ex his Gubernatores Civitatis, & Status Senarum personam, locum, & vices Principis gerant, etiam provide loquatur, quod valens ipsi omnia facere, que ipsorum Principes facere possent, si presentesset, ut in ratione exceptis, que fuisse specialiter per Principem vetita scribit in *specul. Princip. rub. 25. numer. 4. Admir. de iud. proce. 12. ad iur. quæst. 31. num. 3. de Punt. de iust. Princip. rub. 1. num. 1. Admir. de Magistr. lib. 5. cap. 6. num. 24. & num. 36. num. 3. Pius Solerz. de iur. Indiar. tom. 2. infans. relatio tom. 2. lib. 4. cap. 10. num. 1. & 2. & hoc locum habet, licet nullum habeant, vel seculum conferas fidei auctoritatem, vel commissarii privilegium, aut mandatum; Nam ex sola non magis dignitate, et collata, qua obsequio, ut ipsius Principis personam repræsentent, omnia auctoritas ac potestas Principis fluens eis concessa videtur *Rel. in specul. tom. 3. & 4. Lapid. iust. 30. num. 7. de Punt. de iust. Princip. rub. 1. num. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.**

Quibus in iure premissis non nisi temere insinuari poterat, quod Serenissimi Princeps Carolus Gubernator Civitatis, & Status Senarum auctoritatem non habuisset prædicta memora in locutionem, sive emphaticam ad hunc concedendi, prout poterat concedere R. C. Magni Ducis Ernani, et in similibus terminis, quod interperet Prorex et repræsentatione Regi, quam subsecuti in Regni ad notum Gubernamentum, valcam pro omnibus administrationibus feudorum alienandi petiere, & investitura concedere, tunc tunc *Admir. de Magistr. lib. 5. cap. 6. num. 33. 34. 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.*

Et licet replicaretur per infirmantes pro dicta Communitate, quod per expulsa, seu Decreta M. Ducis condita super administratione Civitatis, & Status Senarum disponent, quod huiusmodi Gubernatores non habuissent illam iustificationem, ac auctoritatem, que à Magni Ducis in suis instructionibus fidei collata fuerit, Viam quæ de iustificatione instructionum nulla lada fuit probatio, recurrens superius dicta, & quatenus etiam probata fuisset, ex non sufficeret, nisi simili, & semel doctorum de eorum tenore, ut videtur possit, utrum Serenissimi Gubernator dictas

num. 39. & 40. vel dictum non nisi speciali colloquio in secretis prius habito cum Serenissimo Magni Ducis, etque contrariatione negotio, obedientia precepta pater prius in secretis illius benepetito dictum Emphyteuticum concessisset per ea, que in Consiliis terminis tractat *Rel. dist. 202. num. 22. part. 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.*

Neque officere videntur, ut ex adverso opponenda, quod ad iustificationem hanc concessione innotuit dicto Nob. D. Pueriiffimus omni eas instructiones producentis, quia non solum militibus adque valorem dicta prescriptio, ex qua relevare ab alio nate, sed præsertim quia tam curiosa substantiam procurat, vel tenentis, namque est peremptoria, ut auctoritas ipsi instructiones secretas posset, ut liquet ex eo, illis eadem fide Gubernatoris illius provisione, sed cum illis et tanquam infirmis sui Principis, ad hunc unque totum speciem recipere, & tunc, & præter instructionem aliquam Gubernator ego

in *Solerz. dist. tract. tom. 2. lib. 2. cap. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.*

ordinem ad dictum Nob. D. Buonaligni sub spe
fieri, & fieri incerta excludenda remanendi post
longum antea decursu per suos defensores et
fidei colligendo à dictis arboreis novellatis, cum
erunt in flata grandes produciendi; Sub spe distantia
tantum fuerit, ac incerta excludenda, quia potest
dari casus, ut antiqui dicti arborei fructus pro-
ducere valeant, tantum remanent non soluti (ut
de facili contingere solent) unica linea masculina dicta
Nob. D. Buonaligni, sed altera (nam ad ultimum
trunculo remanenda). Optimo dicit enim potest casus,
quod prædicta novellata, propter fenum flori-
fuga contingenti novissimum incipiant. Quapropter
ex hoc omnibus rebus non videtur dupliem, & sim-
ilam utilitatem à nob. concessione resultare dicte Com-
munitati. Prædicta quia dicta memora, quæ propter per
similes modum incerta, & negligenter habita-
tum, sed etiam per contrarium, & indifferenter arbori-
um incisionem, omnino eorum totali usui eas novellas
de contra Sotomorum dispositionem, & Magistratus
Conservatorum arbitrio, devastabatur, modo tantum
incerto dictis concessio beneficii flata debentur ma-
nuentendone, & eorum sine aliquo Communitati so-
pendio impenduntur habetur. Secundò quia ad longè
meliores statum, nam ob majorem cultum in eis
utilitatem, tum ob executionem perfectam dictarum
arborum, ut supra novellatis, ita reducuntur, ut
post extinctionem dictæ gentium linea tantum, longè
magis reddantur, & commodum pro Incipiente usu
suis impensis, & labore antea ex illis rebus re-
trahebatur Communitas.

Quænam cum agitur de causa nostro de locacione,
sive Emphyteus facta à personis ad qualificata tum
ob Dignitatem, quam summam excellentiam, præstari
semper debet cum summa pro hoc munere conside-
ratione, & præstantia, nec non in utilitate dic-
tae Communitatis fuisse concessam, ad hoc ut notum
non valeat culpa, tamen Principis prolixus insignia Affi-
cill. decis. 13. sub numer. 17. vixi. quæra consilium,
Ursula. consil. 36. cum. 112.

Et demum ad tollendam omnem amaritudinem,
quantum exhibere fuerit hujusmodi concessiones
tam antiquæ, quam modernæ per alios Governato-
res factæ, cum quibus sicut antea docebatur con-
suevit illa Prædecessores similes locaciones, vel
Emphyteus concedere, ut non nisi perempti mite-
batur in casu nostro hanc pariter auctoritatem non
habuisti iuxta aliorum Prædecessorum stylen, & con-
suetudinem Serenissimum Cardinalem nostrum Guben-
natorum Adressil. de Magistr. lib. 3. cap. 6. numer.
103. Solentem de Indur. Gubernum tom. 2. lib. 4. cap.
10. numer. 8. Et tamen ut via brevissimè conclusio-
nis in hac materia, ut consensum illius incertum vige-
re absque alia specialia Principis Commensione manda-

ta Gubernationi etiam ea, quæ non personalia, & spe-
cialia ipsi Principi celebrata sunt Adressil. dictis loca-
tionem. num. 205. Millag. in special. Princip. rubr. 1. nu-
mer. 8. Et quod regulariter officium intelligatur colla-
tum cum illorum suorumque, jurisdictione, & pen-
sionibus (nisi contrarium appareat ex mandatis, ac
indiscretionibus Principis) quas exercere, vel quibus po-

teri solent Prædecessores committunt probare Mart.
in l. nona §. qui nescit ff. de duobus rebus, & in l. magister ff. de monach. & in l. supercondam C. de
jur. sig. Bald. in l. bona §. fin. C. de Adm. divers. ju-
dicio. Jussum. in l. dicitur finitio num. 16. ff. de offic. af-
fic. probati Surd. conf. 42. nu. 1. & 13. & consil. 207. n.
3. & decis. 134. num. 9. Per. quia. 361. lue. ac per
Bald. de Pont. decis. 37. a num. 2. affum ad 13. Ad-
dressil. de Magistr. lib. 1. cap. 23. nu. 61. & seq. Grav.
discept. juris. cap. 370. num. 2. & seq. Roman. consil.
234. num. 4. & seq. lib. 3. Adm. consil. 33. num. 12. &
seq. de bene Negual. alleg. 3. numer. 10. 11. 13. 16.
quæ sequitur Rof. consil. 46. numer. 9.

Necque in hoc requiritur temporis longitudo, con-
suetudo, aut presentio, utque exigat doctrinam,
neque plures actus, sed fuisse unus actus. Et quan-
tas vix modo ad observantia fuisse reprobatur,
tunc aliorum statum eis attendendis iuxta ea, quæ præ-
dictis doctrinæ consuevit per Rof. dicta consil. 46.
numer. 9. in fin. & 10. 11. Ceter. d. c. 67. num. 28.
29. Tamen magis in casu nostro, ita de pluribus, ac

pluribus hujusmodi concessioibus Antecessorum, & de
temporis longitudo apparet. Adeoque verum est,
quod licet prædictis consensum concedendi dictis in-
vestituræ, sive Emphyteus ad hunc finem per An-
tecessores illorum, & ipsius memoranda, utique solen-
tiam contra eorum instructiones, ac mandata, quæ
Gubernatores habebant, vel contra alia Decreta,
ac leges in contrarium disponentes, nobilissimus pro
modernis successores ita ex validitate referri, ut
omnes actus postquam facti duplicem legimus, fa-
cile propterea dictis consensum homini, quod an-
te illorum erat. Et ratio est, quia dictis Guben-
natorum facta iuxta solum, sive tacite, ut nempe
quando Principi eligi simpliciter Gubernationem,
quæ casu intelligatur, ut videmus, cum elegit cura
solius facultatis, & prerogativa, quibus potius
faciunt Antecessores, vel expressè, ut si dictum fuit,
juxta solum. Et ratio est, ut dicimus, quia et-
iam Gubernationi non refertur ad hoc, nempe ad id,
quod ponitur facere Prædecessores, sed ad meritum
solum, sicut ad id, quod facere solent Reg. de
Pont. dicta decis. 37. num. 8. & seq. de mōis Ni-
gual. alleg. 3. numer. 20. 21. 22. & seq. Rof.
consilium. 46. numer. 27. & 28. Et quæ totum col-
ligitur, quod si officiali habuerit officium ex causa
onerosa, non potest Principi cum ab officio remove-
ri, vel ei restringere facultates, & prerogativas, quæ
solentur exercere Antecessores. Si verò illud habuerit
ex causa lucrativa, vel gratia, tunc tamen in fa-
cultate Principis illam removeat, vel novam ei ad-
dicendi leges, sive pacta, ut empossit non amplius
potius officio, prout potius fuerit illius Antecessores.

Nunc remaneat respondere ut, quæ in contrarium
deducuntur per informantes pro dicta Communi-
tate.

Opponitur enim prædictum, quod ex cap. 9. Or-
dinationum editarum anno 1560. à gloriosissima mem.
Cōmili. atheniensi Magistratus quædam Con-
servatorum dictæ Senatus Magistratus fuit, the doli
Communitas non si facta alienatione de bonis communi-
tatis ex perpetuo, in a tempo, si quæ de bonis si prohibi-
tum autem tunc amara capitula, declarando quod
jura nulla sunt offere consilio, ad approbationem
sua, ac factum vendit & rapit lora, alia a ere
am, & servando gli ordini della Città. Et similiter
eodem prebitum legunt in Reformationibus editis de
anno 1588. §. 7. ut vel vendere l'aurum de l'auri
fiscusque iuxta (aut prædictis Magistratus Confes-
sorum) locari in lora boni non solo per ere am, ma
amara per cinque hundredi opportuno, et. Decla-
rando, che alienationem perpetuam non si potest fieri
fieri offere l'aurum nostra, & de nostri fustitieri. Et
partim in Reformatione de anno 1619. ibi, che non
si vendit amara vendit, ac fustitieri alia de terra,
unde vixit restituta la Dogana, ne si alienum pro
bonis communitatis, & fustitieri, & Bandis dictis magis-
tri Communitatis, ma si fustitieri a quibus tunc vixit
se fustitieri gli ordini. Ex quibus Ordinationibus infer-
rebat non potest Serenissimum Gubernationem
dictam Emphyteus, sive locacionem antea non ad pen-
dicias lineas concedere, sicut absque ejusdem con-
sensu, & approbatione Serenissimi Magni Ducis,
quæ dictum alienum, vel facultatem fustitieri tamen
restrinxit.

In quorum confirmationem adducitur, quod licet
agente nonnullis faculibus sibi reservatis, nempe
electionis prebitionem Conservatorum, Cancellaria,
Nocum, & hujusmodi apparent lincque prædic-
tis officialium electionis fustitieri reservat nunquam
per Gubernationem, sed per Serenissimum Magni
Ducem fustitieri semper declarata, ita ex hac consue-
tuta observantia (sicut dignoscitur, quod per dicta
reservationes intelligitur Magni Ducis cuiuslibet alii fa-
cultatem cura res denegata, quod ubique procedi-
re debet, nempe in prædictis reservationibus hujus-
que à Serenissimo Magni Ducis observari, sed in
reservationibus illi facta, & de in reservatione
dicta assensu, & approbatione, quæ ad aliena-
tiones bonorum immobiliarum, & locaciones per-
petuas, & ad longam tempus faciendæ per Commu-
nitatem.

Et

Ex pluribus tamen responsionibus collare nobis visum fuit obiectum. Et primo ponderando, quod dictae reservationes electionum officiorum, & huiusmodi sunt indeterminate, absolutae, & indefinitae conceptae, nullatenus habent respectum ad personas liquas, propter quas, vel quantum contemplationis illas reservationes praedictas electiones, aliae vel reservationes, assensibus, & approbationes, vel prohibitiones electionum, & locationum perpetuarum, & ad longum tempus sunt factae modo respectu ad Communitates, modo ad Magistratum quatuor Conservatorum, in nempe illi, vel illi non valeat praedictas alienationes, & locationes facere, nisi saltem cum assensu, & approbatione Serenissimi Magni Ducis. Quoties enim reservatio assensibus restituit tantum personam, cui prohibetur fuit aliquem actum facere, non potest personae aliam personam, cui iura aliam gentilem facultatem ei attribuitur, eundem actum faciens facultatem ei competere. Quia prohibita quando ei personae non exprimitur personae prohibita ex vulgaris iuribus. Et ad praeposita notandum oportet facere ea, quae dicuntur *Sanctis, in praes. iudic. sess. 25. numer. 29. 30. 31. & seq.*

Eoque magis hoc procedit in casu nostro, ubi viget effectum Reformationis anni 1588, inter dictam prohibitionem iurisdictionis Magistratum Conservatorum, & reservationem praedicti assensibus, & approbationis attributa fuerat per modum regulae in Serenissimo Magni Ducis suo Locumtenenti, & Governorum Civitatis, & Status Senarum circa dictas Communitates omnes, & generales, & absolute facultas, & iurisdictionis habenda, & dispensandi omne id, quod displicere ei placeret, ubi, *Offertur actura quanta de primo in primo ser. de Nis, & infra Governatore comandat.* Etiam non repugnat, quod nisi plena consensus auctoritas, aliter vero limitata. Neque ibi una emisso alii concessio potest inferri ad derogationem maiorem, vel generalis auctoritatis aliter concessa, *Sanctis, de iur. 190. numer. 2. & in praes. iudic. sess. 25. numer. 31. & seq. Alteri, de iur. 171. fore per tot. Alteri, de iur. 173. numer. 2. & de iur. 175. & 176.*

Cum itaque in casu nostro Governorum habeat auctoritatem absolutam, & generalem, non censetur ut iniquum fuisse derogatum per prohibitionem facultatis emanantis contra Communitates, vel Magistratum Conservatorum facienda alienationes, & locationes, aut per facultatem ei magis humiliter concessam, illas tempore facienda cum solo assensu Principis, prout in similibus remanet alienationum facultatem, quae licet prohibita fuit fieri à feudatariis nisi cum regio assensu, atamen ea valere cum solo assensu Governorum, vel Princeps Imperator, ex te quia lex, ut ostenditur praesentibus illis fidei aliter nisi cum approbatione, & assensu Regis, non extenditur ad Principem, qui, illam representando, existens Regis auctoritatem habet, tuncque procul dubio *Adversari, de Magistr. lib. 5. cap. 6. numer. 53. & Soliman, de par. iudic. tom. 2. cap. 4. numer. 14. & 15.*

Adhibet etiam in corroboracionem praedictam aliud Decretum Serenissimi Magni Ducis emanatum de anno 1609, de quo fit mentio in lib. 1. fol. 179. huiusmodi, & Ordinem existentem in Cancellaria DD. Regulatorum Status Senarum, cuius quidem Querele tenore dei relatus ut si habet, & *A. de dictis per sua Rescripta de 10. paginas, ubi haec semper inserta, ubi de tunc de negotio de quibusvis fuit de illo Stato de Summa ubi haec de quibusvis fuit, fuit de ego et Governatore.*

His quoque accedit longissima observantia, et quae restat huiusmodi Governorum semper uti fuisse habere facultate locationum, vel Emphyteusis bonorum Communitatum concedendi, & hac omnino observantia concurrens omnis tollitur ambiguitas, si qua adesset, ut in praedicta iurisdictionis adverte *Cartar, de iur. 63. numer. 28. 29. 34. & 35. Et ita interpretantur verba praedictorum, ut ambiguitas obstat valere, quia illius verus non potestur ad alium potestatem restum *Cardin. de Loc. de iur. dist. 34. numer. 4. Semeliter, currit. 33. numer. 2. 11. etiam à proprietate verborum recedendum *Falm, Nip. alleg. 100. numer. 46. & seq. Res, de iur. 59. ubi. 13. par. 10. & de iur. 100. numer. 3. par. 12. & de iur. 5. ubi. 10. par. 14. Card. de Loc. de iur. de Commercio, Tom. 1.***

*dist. 14. numer. 4. de iur. Sive etiam dicatur, quod intellectus verbi datus esset talis, & de iure in 19. numer. 2. de iur. dist. 310. numer. 21. par. 18. Et tamen est potestate, quod non requiritur praesentio, id est quod longo tempore sit fuerit observatum, sed sufficit si aliquando fuisse observatum, ut praestetur in terminis Jurisdictionis tradit *Cartar, de iur. dist. 63. numer. 29. & regulariter *Falm, Nip. alleg. 100. numer. 42. cum seq. Spach, de iur. 51. numer. ult. tom. 1.***

Induper (& erit secunda responsio) adnoto etiam, quod autem praedictae reservationes dicti assensibus Ducis non possunt Governorum Senarum facere huiusmodi concessiones, atamen cum apparat solite per eos in contrarium observatum, praesens omnino debet huiusmodi facultatem, & iurisdictionem eis habere in sacris institutionibus impartiri per Serenissimum Magnos Duces, ad tractata in puncto per *Solan, tom. 2. lib. 2. cap. 7. numer. 30. vel cum benedictione, aut assensu in sacris specialiter obtinere; Et sic recurrit ea, quae dicuntur supra §. Et licet, tom. 55. seqq.*

Tertio respondetur, quod quomodo Prædictae forte conservantur dictas concessiones huiusmodi bonorum Communitatum passim ab eis elargiri, ita ex tali consideratione item iam indicatur acquiescentia Ducum circa ea, quae erant Principi tantum, sive de iure, sive ex lege aliqua praestantur, vel Senario reservata, iuxta ea per nos plenè supra tractata §. Et damus ad collendum, cum seq.

Allegant utique Inferiores per dicta Communitates nullitatem dictae Concessionis in locationem, aut Emphyteusim ad duas lineas praesentiorum quondam speciem alienationis ob defectum aliam requisitam, & silentiam, sine quibus bona Communitatis alienari non valent, ut videtur ex *de Goh, de iur. 3. insubito praecipit super defectu illarum solemnium, quae requiruntur à Senario Senalis cap. de huiusmodi Communit. non alien. & aliter cap. de mod. ferendi, in vrb. & loc. de à vobis illis Decretis, vel Ordinibus emanatis de anno 1573. per Magistratum quatuor Conservatorum Status Senarum.*

Verum hac utipote extranea nullum ipso non locum obtineant, quia omnia praedicta iura sunt incipula, sive Communitas loquatur de alienationibus, sive locacionibus faciendis per ipsas Communitates, quae primum utique non habent locum in praesenti, de qua agimus, quae non facta per Communitatem Rapiant, sed per Serenissimum Governorum vicemagentem Magni Ducis, qui illius petitionem repellant.

Deviando modo ad aliam inpositionem, antedicta Concessio nemini in Emphyteusim habere aliquo viro nullum ob defectum citacionis, vel ob praetentum falsitatem, vel obsequium.

Quatenus pariter ad defectum citacionis nullitatem esse considerationem dignum censimus, quia cum apparat Serenissimum Principem Governorum cum cognitione causae processisse necessariis, & opportunis informationibus prius exploratis à Monacho, scilicet à Proveditore Socio Viro optime nobilitatis, & integre fidei ad hoc deputato *Abb. de iur. 1. & 2. numer. 6. de iur. Dec. numer. 47. de confirm. vrb. & in iur. Alen, cap. 13. numer. 2. 3. lib. 5. Res. post conf. Ferrius, de iur. 181. numer. 5. par. 2. ut indicat etiam facies, & tenor ipsius Concessiois, in qua continetur si gelis, ut facta, reddant omnia iura, quibus usque tunc potest facere, expecte, & adhibere dictae Communitatis reservari. Nulli idcirco requiratur citacio, *Rever. de iur. cap. 18. numer. 11. Praecipit quondam Princeps non procedit in forma iudiciali, sed extrajudicialiter, ut mor est; Nam tunc sufficit pro validitate actus Principem solite ob aliquo Monacho informationem, licet fecerint citacionis fuerit omnia, *Alman, de nullis, rub. 12. pag. 4. numer. 6. cum seq. Sigald, de reg. prom. par. 1. cap. 1. numer. 141. quoo sequitur *Rever. de iur. dist. 87. numer. 1. Et ratio est, quia cum talis informacione à Principe sumpta sui Naturae citacionem externam suis suppletur remanet, licet non adimpleatur formalis iuris positivi exigens, quo ad modum citacionis illius verbalis, vel in scriptis institutionem, cui quid-****

penali. par. 1. cap. 5. numer. 8. R. Et etiam nulla ex paribus iam retractationem gerente, quibuscum ipsa sit inveniendus. Atque, dicitur quod. 37. numer. 167. Et sic. Salazar. deli. cap. 5. numer. 3. Item, quia dicta actio, vel loci inspectio non sua per non admittit, nisi ut recipere possent penalis poenitentia inordinata, ac sententia per dictum Nos. Insuper, ipsi commissa, ex quibus disceptare poenitentia dampna illata fuisse in negotiis, vel impoſuerunt causari posse. Verum quia ad decemum nullatenus dictae Concessionis emphyteutice à Serenissimo Cardinali Gubernatore obtinet, nihil penitus constituit dicta Loca inspectio, idcirco, inserunt ea suspensa, ac reservata ad sua finem, pro quo fuit per nos ordinata. Causae expeditionem saltem super dicto articulo nullatenus, & inordinata principaliter à Communitate petito, & non commissa, pleneque eorum nobis iam dictis, adnotis praefatis nostro intuitum dictis, cum omnino pariter dispendio non aequè duximus amplius prolatas.

Et ita utraque parte accedens, & assensu informans.

ARGUMENTUM.

Mulieres contractus iniquos absque solemnitatibus statuti non valent, licet ille evidenter utilis sit mulieri, & reprobandus contrariae opinionis fautores.

Occasione commercii, vel mercaturae mulieres absque statuti solemnitatibus possunt contrahere, Secus attingit statuto nostro Januarii.

S U M M A R I U M.

1. *Lis dicitur pendere per citationem iam extensam.*

2. *Infra tempus delegationis ista suspensio, si non fuit narrata Principi lris pendens.*

3. *Citationis circumstantia aliter non potest ad nos, & non ab alio, maxime si alio praesentetur per huiusmodi commendatorem licet non amplius pendens.*

4. *Mulieri copulata, vel quae ratiocinatio absque solemnitatibus statuti est nulla.*

5. *Inter soluta fuit in testamento, vel ultima voluntate non.*

6. *Proferunt accedente sigillatione Notarii in eadem testamento infra ann. 6.*

7. *Mulier contractus absque solemnitatibus statuti valet, si contractus iste in iudicio, vel venditur iudici.*

8. *Contractus non. 6. & 13. & de ratione non.*

9. *Mulier contractus valet, quando ex parte illius non est obligatoria, & non.*

10. *Mulier contractus non praesentur fuisse in iudicio, si fuit celebratus absque solemnitatibus statuti.*

11. *Mulier, vel minor mercaturam innotentes post fuit celebrata absque statuti solemnitatibus.*

12. *Contractus actus statuti Januarii non.*

Notae. Contractus.

DISCURSUS C.

Opprobatur, & quidem rectè per primum huius causae Parroquia non procedente hoc iudicium coram DD. Confiliis rationis delegata ad Infanziam Maris Maritima actio, five qui heredi contra D. D. Franziam Magni Paviani ream, cuius iura ego propter assumptum iuratur, quia haec eadem sit fuit per introducta in Rota per causationem iam executam, per quam dicitur illi pendere Gratiam, distigere, cap. 66. numer. 27. & sic. Alazar. iur. 42. numer. 20. tom. 1. Carval. de iudic. lib. 1. tit. 2. dist. 2. numer. 917. Alazar. in suis res. cap. 34. numer. 13. Utrouque ob pendendam lis non expressum Serenissimo Senatui decretum delegacionis esse subreptum, & nullius robore, iuxta à me firmata in iud. de Decret. in iud. res. impetranda n. 51. & sic.

Benemeritum est, quod à dictis DD. Iudicibus motu-
batur, quod causae executae in primo Iudicio fuerat

circumducta ob opposicionem factam à eo de Notario suspecto in termino causae citationis, sed motum infirmatum summum habetur ex decessu ratione.

Primo, quia non probatum est istam opposicionem Rei fuisse necesse dictam causationem inter causam, & reprobationem ab Reo.

Secundo, quia solum à Reo citato allegari potest citationem esse circumductam, non ab alio, stat si postquam est circumducta citatio, vel alio actor causam alio Iudice eadem contrahit, & ita illi pendens causam prima Iudice allegari, tunc non audetur actor, si replicaret primam locutionem illi circumductam Berich. de res. dist. 1. quoniam cum Alazar. res. quod. cap. 34. numer. 17. ubi notat cum de singularitate, & utique laudat Batum de citat. in addit. ad quod. 47. n. 5.

In hoc tamen articulo inoffense Rei suscitatur, neque alia res istam tunc DD. Iudices ad contrarium determinandum motum fuisse, quam ex gloria, omninoque amore causam hanc iudicari, quo solent Iuvenes Iudices in penam eorum morisum amissionis tales, hoc ideo indulgendo eorum desiderio consilii Rei non appellat, & media causa cum in his potius, praecipue quia erant ad illas favorem clarissima.

In istis articulis igni super motu huius allegati nullatenus contrahitur, ita ex qua sua factum cum dicta Maris, cum probetur clausula voluntatis, & quoniam à Sr. Joann. de contrah. numer. 6. minor. contrahere hoc solemnitatibus ab eo requiritur, quod in casu nostro non invenitur in ratiocinatione facta à dicta muliere in testamento, potius tamen ostenditur ad tradem per Carol. Anton. de Loc. ad Gratiam. de res. 45. numer. 6. & Res. de res. 7. numer. 1. per Fentia. ad Sr. Urb. in cap. 151. fol. mibi. Rame 347. Per. ad Sr. Urb. lib. 7. n. 16.

Neque obstat potius, quod ratiocinatio predicta facta dicta ex Testamento, quia veritas, ac locutionis est non valere contractum factum in ultima voluntate per mulierem, nisi in 10 intervenerint solemnitates à Statuto requiritur Lamberz. de contrah. mulier. gloss. 42. n. 7. & Tronquell. de h. contrah. gloss. 5. verb. contractus numer. 101. 102. Gratiam. cap. 85. numer. 1. n. 3. n. 5. quod sequitur Alazar. Alazar. de nullis contract. numer. 1. quod. 12. n. 562. fol. mibi 42. ob rationem, quia contractus tunc semper naturam contrahitur, licet in ultima voluntate confecta Gratiam cap. 147. numer. 23. & cap. 731. numer. 6. & 7. & 8. in cap. 85. numer. 1. n. 3. & sic. Gratiam. de res. 339. numer. 4. Scaphus. de res. 417. numer. 3. Marfili. var. res. cap. 48. numer. 11. lib. 1. Res. de res. 334. numer. 13. par. 9. 10. & in notis facti specie dubium de hoc nihil omnino potius, divo reprobatur stat. 6. Ista Notario singulari, & veris significat. ff. de verb. signific. Causam. de res. 382. in princ. lib. 1. Scaphus. de res. 427. numer. 4. Gratiam. de res. cap. 586. numer. 7. & 731. numer. 6. Utrouque, causam. 22. numer. 3. Alazar. var. res. cap. 48. numer. 10. lib. 1. & Per. fidei. lib. 14. tit. 16. de confesso n. 66. tom. 3.

Tota igitur advertit pariter oppositio confilii in eo, quod ille contractus factus per mulierem itat in favorabilem, ac validum, & per quod quous, quod decessit Statuti Gen. prohibetur nullum non possit contrahere sine certis solemnitatibus non habetur locum in casu nostro, iuxta deducta per Gratiam in cap. 165. num. 56. & Scaph. ad de res. 45. n. 8.

Vt utramque effectus obiectum, tamen magis committit DD. opinio tamen quod Statutum praedictum procedat etiam in contractibus mulieris iudicibus, & si voluntatibus, in videtur esse per Fentia. ad Sr. Urb. cap. 151. numer. 47. Gratiam. de res. cap. 27. numer. 1. n. 3. & cap. 563. numer. 36. 37. Scaph. ad de res. 47. Gratiam. numer. 9. Pagan. ad Sr. Ferrer. cap. 90. numer. 3. & 7. n. 3. Baudet. de res. 39. numer. 96. lib. 1. de res. de res. 5. numer. 15. & sic. Scaphus. de res. 1142. numer. 3. Carver. de res. 46. numer. 27. Res. contra Alazar. de res. 775. numer. 17. Carval. ad Sr. Urb. de res. 45. lib. 1. numer. 14. lib. 1. de res. de res. contra n. 2. n. 3. & contra. 14. & vid. supra de res. 23. numer. 59.

Tum quia clare ex Statuto Gen. contrarium determinatur, & primum à titulo de exortibus decessit. probat, ubi prohibetur quilibet dictionem, ac intelligit

bus contrahentes, quibus ordinare ad litteram dispositiones Statutarum respectu sine aliqua declaratione, seu argumendo, licet à majoritate rationum desumpserit; Sequendo ex utroque, ubi mulier, non autem à muliere, ubi disposuerit, quod si mulier ad sui utilitatem compararet in iudicio sine sollemnitate, fuisset actum, si ante sententiam legem non nocuerit, ex quo recte comprehendimus prohibitionem esse generalem in Statuto nostro etiam contractum nunc valens; Tantiò demque idem deducitur argumensum à ipsissimo iur. de consensu mulier, & mulier, ubi proponitur, quod intervenire debent contractus, teneantur parare contractum esse unigen mulieris.

Agnoscentes quidem ex diverso informantes vias, & veritatem hujus propositionis, cum declinare studuimus, & in effectu deducimus, quod admodum quoque, quod contractus unum comprehendimus in dicto Statuto, nunquam tamen inclusimus nisi quod ille, qui est evidenter, ac notoriè ubi mulieris, juxta distinctionem additam à Gravina, l. ap. 365. numer. 39. & cap. 27. numer. 6. 7. Fentum, ad Stat. arch. in una nota expressa post annum, ad l. 151. fol. mibi 309. numer. 29. Stapp, ad Gravina, dicta d. 45. numer. 13. Canciol, ad Stat. Arch. rubr. 35. m. 34. & Pich. supra Diss. 82. numer. 60. Utriusq. d. 45. numer. 13. & 20. 21. & ex magis hoc procedit in consensu obligatoris ex parte tantum contrahentis cum muliere, prout in donationibus, legatis, quia ex parte nulla in illis intercedit obligatio. Stapp, ad Gravina, dicta d. 45. numer. 13. & in puncto Statuti Generalis Flamin. Cartar. d. 46. numer. 6. cum pluribus foliis.

Verum considerans nostrum contractum, qui erat ultro citroque obligatorius, nullo modo apparuit de hoc peccasse indubitata mulieris nolitatem, nam ex quatuordecim sociis in dicto contractu ad favorem D. Francisci Maris secum contrahentis pro eo loco, quod postulare poterat, & fieri etiam debuit in hereditate ejus Patris, quod postea erat incertum, & fortè pererat illud esse in majori quantitate, quam ex summa, quam illi dum signata fuit, uno cum defectu inter sollemnitates, illud premissum esse actum unum non esse, ad tradita per Bar. in l. quatuordecim socii tamem C. de sum. qui habet Caputque. d. 45. 200. numer. 3. Tiracoll. de l. cons. leg. 16. d. 16. l. 2. numer. 89. & alios, quos erat Stapp, ad d. d. 45. Gravina, fol. mibi 14. 15. fed decessum Fentum, ad Stat. Urb. cap. 151. numer. 30.

Ultraquaque non adhibetur distinctio veritatem inter contractum unum, & evidenter, ac indubitè notum, sed ex parte tantum contrahentis cum muliere obligatorius, quia Statutum prohibens mulieribus, seu minoribus posse contrahere, non est introductum simpliciter ad illorum favorem, sed ad prohibitionem, ad observandas scilicet fraudes, precipiè quando adfuit clausula remanens, quæ præstat formam traditionis inter contrahentes, ita ut magis spectanda est forma legi, quam illius ratio, quæ est utilitas, juxta deducta in terminis per Pagan. ad Stat. Ferrar. rubr. 95. a numer. 4. d. 45. fol. mibi 309. ad numer. 10. & lantimè Alibrach. Jur. comm. 8. numer. 9. ubi ex fin. & ceteris. 10. numer. 45. ubi ex fin. & ceteris. 14. numer. 13. & 15. Ceteris ad Stat. Arch. lib. 2. rubr. 45. numer. 14. 15. & Stapp, ad Gravina, d. 45. numer. 16. & seq. ubi declinat opinionem contrarium Cartar. & aliorum procedente, quando persona esset capax contractus, quia lex non reducit à principio contractus, ut est in filiositas, vel minoritas de jure communi contrahentibus, fecit quando Statutum testifi, & tradit per forma minoritas, & mulieribus modum contrahendi, ad cuius observantiam præstat in quolibet contractu teneantur minores, seu minores, & tradit etiam Pagan. dicta l. 95. numer. 6. 7. & facit tradita per Fentum dicta cap. 151. numer. 45. & in toto D. Capitani, numer. 27. ubi, ap. de inserto fol. mibi 309. & Gravina, l. ap. 27. numer. 6. Alibrach. Jur. comm. 2. numer. 10. cum seq. & ad hoc propostum mirabiliter faciunt ea, quæ dum supra d. 45. l. 2. numer. 13. quod loci probavi, quod ubi Lex aliqua annullans contractum olim fuit ad observandas fraudes, extendi etiam debet ad omnes alios casus, in quibus eodem nulla debet commoda fuit,

sed inter bona tales emiserat, & ratio est, quia ad effectum, si inter legi dispositio, sufficit immemorabile fraudis perisse committi, ita à simili in Statuto prohibente Mulierum contractum absque sollemnitate ab eo requiritur, quia licet in aliquo casu apparet intervenire evidenter unum tantum mulieris, statim non valent contractus, quia sufficit in eo casu similiter fraudem, vel præjudicium mulieris potuisse intervenire.

Annuentemque insuper quod Cartar. fol. mibi 6. loquatur cum supposito, quod Statutum Generale prohibet mulieri simpliciter obligationem contrahere, in quibus terminis apparet conclusionem, quod Statutum non habeat locum in donatione, cum inter ea parte mulieris nulla intercedat obligatio, nisi antedicta, quæ non est habenda in consideratione, sed hoc suppositum non est verum, quia Statutum Generale notum aliquot mulierem non posse contrahere obligationem, nisi cum iustitia sollemnitate, sed etiam contractum non facere, ubi, Non possit obligari, vel contrahere, neque diffinire aliquem facere, ob hoc contractus appellatio non est habendum, quia veritas donationis, præsertim per Statutum Generale, ut dixi, de ceteris deinde inest probata, ut in terminis ipsius Statuti considerat Pontanus, l. inf. 12. m. 140. ad quod non advertit Cartar. & fortissimè si alios ad advocatū sub ejus oculis subijctum fuisset, aliud deconvinceret.

Hæc omnia, quæ un Advocatus in presenti causa deducimus, in veritatem enim ferri procedere existimamus, præter illud, quod firmari contra Cartar. iam super donatione facta mulieri, quam dictum non valere ex motus supra positis ad instar alius contractus ultro citroque obligatori evidenter, ac indubitè notis de forma Statuti non adimpletum, quia reducendo ad veritatem multum differre agnoscimus contractus donationis à contractu evidenter ubi ultro citroque obligatori, nam in hoc licet nullissimo intercedat obligatio mulieris, quæ semper, ut sic, est odiosa, cuius per consequens restitit semper Statutum, deus autem in illo donationis, vel legati, in quibus nulla ex parte mulieris intercedit obligatio, & propterea in hoc potius concurrunt cum Cartar. supradictis, ex latè traditi per Alibrach. fol. comm. 8. numer. 27. cum seq. & lantimè ad in una Januensis d. 45. d. 12. numer. 59. & seq.

Neque denum in aliquo videbatur officere, quod Statutum prohibet mulieribus, & minoribus absque eorum sollemnitate iure contrahere, non habet locum in negotiis ad mercatum pertinentibus, ad latè tradita per D. Anselm. de commerce, d. 45. m. 200. numer. 88. & seq. & numer. 93. Nam in casu nostro Mulier non erat mercatrix, neque carebat mercantiam, & quatenus ageretur de muliere mercantiam agente non procederet ad terminos Statuti Generalis, firmata per Anselmum, quia Statutum nostrum Januense de contrah. mulier. & mulier. attenta censura alterius Statuti de contrah. mulier. prohib. unum par potest restrictioem, vel interpretationem per ea, quæ latè firmari in Contractibus ad Stat. Gen. precipiè in casu presenti dicto ageretur in l. 6. & non aliter hac ipsam cap. de contrah. mulier. & mulier. & aliorum Stat. de commerce, & impio, quibus in locis flagantes experientiam casus, in quibus mores, vel mulieres ex causa commercii possunt contrahere, unde ceteris colligimus, quod in ceteris aliis casibus regulam omnino negativam conclusionis sub dicto cap. de contrah. mulier. & mulier.

A D D I T O.

Ad item. 23.

Contractum, firmis Rat. post Card. de Let. de Alim. 17. m. lib. 7. d. 39. ubi firmum quod contractus mulieris, vel minoris est validus, quousque non accipit per minoritatem, vel mulierem de nullitate ob omnia sollemnitate, licet statim adducit ipso jam, vel impedit à principio contractum, ita d. d. de Let. & Fiderum. d. 45. numer. 31. & 32. rap. ut. inter d. 45. restitit. & Palm. d. 45. d. 164. numer. 31. & seq.

A R G U M E N T U M.

Agua die incipit decennium, intra quod infans mentis executioni mandatur, ad intellectum Statuti Januati de caus. executivis in princip. in verbis à du, quo adsum tempus petendi, sic interpretatur, et explicatur quocumque §. Alia, & gesta ejusdem Statuti de Curat. general.

S U M M A R I U M.

- 1 Facti facti.
- 2 Per mortem uxoris solvitur matrimonium.
- 3 Solvit matrimonium mortis ceteris status restitutus datur, si in bonis immobilibus successit, vel saltem intra annum, si in pecunia numerata.
- 4 Neque res postea contra tum pendens movet, ut in consensu solvatur.
- 5 Uxoratur bonorum maternorum defuncta matris, remanet pater, in cuius potestate filii adfunt.
- 6 Pater retineat post mortem uxoris datur conservator illius hereditatem nomine filiorum adfuisse.
- 7 Declaretur, et testatur non. 11, 12, 13, pluribus modis.
- 8 Aditum hereditatis patrimonium defuncti sit hereditas.
- 9 Uxoratur non datur sibi, sed proprietario possidere, et datur Procurator propriarius.
- 10 Post mortem matris nulla est causa filii adfuisse conserendi datur, si in medio adfuit Pater retineat 140 pro uxoribus.
- 11 Pater filium alienum non habet, et per exceptionem non possit inferari.
- 12 Explicatur tam in leg. qui in aliena §. Sol, et non adfuit illi de acquirenda hereditate.
- 13 Pater post mortem uxoris retinendo datur non possit fingi sibi soluisse tamquam Creditari nomine filiorum, ad hoc ne venisset datur posse ad id ex datis instrumentis filias comprehendere.
- 14 Explicatur verba statuti de caus. executivis, ubi à die quo adsum tempus petendi, hoc consequenti, & 219.
- 15 Alterutrum sufficit alteram partem esse totam.
- 16 Dicitur ita aliquando stat pro consensu, et declaratione.
- 17 Nunciat differentia inter prescriptionem quinquennalem statuti de consensu et datur, et aliam decennalem statuti de caus. execut.
- 18 Quando agitur de boni propositi, etiam ancedit, tempus currit.
- 19 Filius debet expressi hereditatem Matris apprehendere, vel si per hereditatem gerere, quia non sunt sub tunc potest.
- 20 Si aliquid faciat alium, ut heres, datur hereditatem adfuisse.
- 21 Ad favorem filii in dubio semper intelligitur adita hereditatem successu.
- 22 Proprius ad formam statuti consensuatur, datur tamquam confessor alius, quod proprius confessor, non tunc proprius, vel tamen.
- 23 Aliter non habetur statuti Gen. postea sine prescriptione confessor alius hereditatem quiescentem.
- 24 Et non procedit in pupilla, qui fore Tutoris autoritas post mortem hereditatem adfuisse.
- 25 Explicatur statuti de Curat. gener. in §. Alia, & gesta, & u. 31, & 32.
- 26 Non potest fieri aliquem esse heredem, nisi probetur non hereditatem adfuisse.
- 27 Patrimonium defuncti per aditum sit hereditas.
- 28 Si agitur voluntaria Procuratoris non neci Dominus, nisi mandatum habuerit à Principale, vel presidente Iudice preceptum illam emissit.
- 29 Non sufficit Agens agens contra Curatorem generalis supervenientia nuda ad hoc, si ad ea de morte prescripti tenetur iudicium contra heredes, sed requiritur, quod in Iudicio comparuerit, et agens, et sit intelligendi est §. Alia, & gesta de Curat. gener.

- 30 Scientia Procuratoris non prejudicat Domino.
- 31 Scientia per Procuratoris est scientia propria Domini.
- 32 Qui facit alium, qui tunc ius, et non hereditas fieri non possit, non datur tunc, sed propria heres.
- 33 Scientia intelligi debet de vera, et non presumpta scientia.
- 34 Semper per validat Iudicium in dubio praesentem datur.

Clauserunt executionis Instrumenti.

D I S C U R S U S C L.

DONICA MINORA, et BENEDICTA socores de Riparia, sui heredes ante pro quadam qua D. BENEDICTA eorum matris propoluerunt executionem ad formam statuti Gen. de caus. execut. pro decem matris, seu portione dicitur dotis ad eas spectante adversus curatorem q. D. Laurentii patris, qui quia predicta statuti beneficium coarctavit inter decennium à die, quo adsum tempus petendi, hoc consequenti, quod continetur instrumenti empti possidetur, ut cantant predicta ipsius verba: Dubitatum fuit nunquid illud decennium debet computari à die obitus matris, vel patris: utique amem in eo relinquitur, quia si petendum dependit forte, cum non modo decem, sed quatuordecim fere anni exada essent à die, quo mater decederat, DD. Aditum iurari non poterant à statuto, sicut à contra evenisset in secundo casu.

Quod quidem ab obitu matris curare inciperet statuta statuta praescriptio modum considerat magnificus Curatoris Advocatus ex eo, quod per mortem uxoris solvitur matrimonium et ip. fin. de secund. nupt. c. de nupt. §. Deinceps coll. q. Barbi. in 2. per. rabi. §. fil. matris. sub num. 72. vers. fortiter agitur: eo autem soluto dicit petendi, et consequenter datur hereditas matris statim consistit, si dos in bonis immobilibus consistit, vel saltem intra annum, si in pecunia numerata l. ante §. Exatit, C. de rei uxor. et Bar. in l. §. confessor, §. Quales §. fil. matris. Quammodo, et notandum deorsum uno predicto, iam potest contra eamdem, ut eo transacto dos solvatur, Zuecard. conf. 18. Rati. dec. 493. 3. per. mal. ad stat. Aditum. r. 13. 216. 6. per. 1. 4. 34.

Nec videtur obstat predicta, quod bona matris (ut ex adverso allegabatur) remanere debeant defuncta uxore penes patrem, in cuius potestate sunt, statim sunt, cum ipse pater habeat per se bono administratione, et usufructum l. r. C. de bon. mater. l. tam oportet §. Non autem Cod. de bon. que filii Aditor nec possit ibi non, vel ad secunda vota translatum avelli, utroque durante rei nra nullum esse naturam actionem filius pro dote restituit.

Respondent enim ex parte Curatoris conveniri, et quod ex hoc ipso, unde solutum obiecta assumebant, magis involverantur D. D. Aditum, enim, cum pater post mortem uxoris ejus datur penes se retineat, datur illius hereditatem nomine filiorum adfuisse. Tunc est expressus in l. qui in aliena §. Sol. et si non adfuit, §. de acquir. heredit. Bar. conf. 204. r. 20. lib. 2. et dec. 190. num. 1. Rati. Rati. apud Ludov. dec. 421. num. 9. Nati. conf. 74. num. 10. Bruni. dec. 120. r. 32. Rati. in rei. dec. 527. num. 4. per. 1. quibus addo Gratian. disp. forens. 627. num. 26. Aditum. de consensu. ubi. vol. lib. 12. tit. 12. fol. num. 12. tam seg. et Aditum. resp. 11. num. 10. et seg. Quia aditione mediante ipsa hereditas, in qua matris dos consistit, datur etiam effecta proprium patrimonium defunctae matris, leg. sed, et si pater 10. §. Filia impuber. §. de uxor. et pupill. Atque in hoc fuit terminus conf. 180. num. 2. vers. esse in partem, Rati. in rei. dec. 527. r. 8. part. 4. tam. 3. Rati. dec. 444. num. 13. Et quidem non obstat usufructus debiti patris, quia usufructarius non sit, sed proprium possidere datur. Cum in leg. nuptiarum numer. pr. vers. ego autem, §. de agniti. posside. Andreas Niger in prati. de London. tam. pr. quod. pr. art. 27. fol. 122. et datur Procurator proprium illam. fin. conf. 7. n. 11. Rati. Aditum. apud Gratian. dec. 47. n. 15.

Ergo sequuntur dicta DD. Aditum nulla potest potest.

Bulla pœssibile executionem ius instrumenti, quod pœssibile sit, si non habet executionem, nec potest id, quod à tanto tempore in eam pœssibilem consummatur. Et si quidem actum pœssibilem materiam dote adferat, agere debet, non ut nunc hæredes et prima obligatio decem, sed tamquam proprietate defuncti usufructuaria.

Vltimo tamen fili, his minime refragantibus, executionem pœssibile, et decem annis prædictis statui currere non capite, nisi à die obitus patris, quo tempore, et non antea, pœssibile dicitur DD. Adm. pœssibile, et consequenter materiam dote, quia, quod vixeret qle patris, remanere debebat pœssibile cum, pœssibile usufructum in illis liti coexistens, utque adeo, quod nec pœssibile pœssibile pro fili filio, filia districtione, cas aduocatur, ceteri vltim citat alienationem dicitur habere in illi pœssibile, solidumque dominium à l. l. c. de bon. matris, et l. cum pœssibile, §. Non autem C. de bon. que liber.

- 9 Quapropter nulla pars fuit pœssibile dictis filiabus pro materiam dote consequens, ut in terminis dicti Senat. Redim. apud Gess. Antonium Theaur. qu. 59. num. 37. lib. 4. Licet enim verum sit, quod solus matrimonium vltim casus refutandam dote, id tamen intelligi debet in terminis habetibus, non autem quando eorum debet pœssibile cum ex parte, aut casu ad huc illas filia tenet, prout in casu nostro, ubi quilibet, esse enim, quod esset tunc ad huc filias pro pœssibile dote, eodem pœssibile instanti casu et pœssibile exceptis parti 121 repellenda, paria autem filia alienationem non habere, et per casum pœssibile pœssibile infirmari, l. non videtur, et l. nihil interst. §. de reg. iur. et vltimque Det. et Caput, de mai. pœssibile, cum obstat exceptio, l. 4. §. de Compensat.

Non obstat, quod pater, remanendo materiam dote, dicitur nomine filiarum ad huc per iura, et DD. plenam materiam supra allegatam. Quia iuxta non esse id in generali acceptum à DD. (in respondendo Mag. Antonium ad huc) cum non desine quilibet in re pœssibilem consummationem remanere, ut observans Sord. de decem. 140. num. 10. et Adm. tractat. de probat. 1. ant. 44. num. 53.

- 12 Multatam objectionem subuenit; Primb, quia pœssibile procedit in suo instanti, in dote solute l. pœssibile, casus tamen pater hæredem ad huc potest l. si in instanti C. de iur. delict. Secus in filio instanti expresso, pro quo ne quidem expectet, non modo tacite ad huc potest, sed ipsa filia pœssibile, et volens, licet cum confensu patris, requirit DD. omnia in dote l. si in instanti, l. cum non situm, §. si autem in pœssibile etiam C. de bon. que liber. Et ita intelligit conclusionem prædictam DD. pro ea allegat, ut vident et ex Sord. conf. 173. num. 8. Sord. dote decem. 140. num. 11. et de pœssibile num. 39. Adm. dote 1. ant. 44. num. 51. Adm. de conf. vltim. volum. lib. 12. tit. 13. num. 1. et Natta dote conf. 74. num. 10. Qui cum in comprobationem ejusdem conclusionis allegat dictam l. si in instanti, debet intelligi secundum legem, quem allegat, hanc in leg. non situm §. Libertatis verba, §. de libertat. leg. Sen. dist. pœssibile lib. 1. cap. 7. num. 12. Que sunt instanti debet probari ab allegante Adm. tractat. de probat. 1. ant. 44. §. 3.

- 13 Secundò, quod nunquam præsumitur ad huc, quando pater potest rationi usufructu dote filia remanere, hanc Rem. in secundo decem. 715. num. 16. in fin. part. 2. et apud Baran. decem. 207. num. 3. Gratian. dist. cap. 617. num. 17. et 18. Hæredes ad Sord. dote decem. 140. num. 19. ubi allegat tandem Rem. decem. apud Farinac. Composit enim parti usufructu, quantum filia hæredem ad huc nollit, l. cum non situm Cod. de bon. que liber. si autem ibi de causa, et iusto, quam hæredem, quia remanere, et possidere rem hæredem filiam possit, non modo recte arguitur Adm. Adm. dote tractat. de probat. conf. 145. lib. 3. num. 19. et §. 4. ubi adduci illam Rem. decem. apud Ludov. de condit. l. ditionem materiam probat, quando ad huc fieri potest citra ius, et tamen hæredes, et vltim reallium in decem. 113. nec est probandum, quod actus alia ex causa, quam hæredem, facti sine, sed facti et cum libere ad tracta per adduc. ad dictam decem. Baran. 107. ex Cap. Rem. Adm. de alit. ubi concludit Ratio 10-

tem est, quia regulariter hæredem ad huc, cum filia, non præsumitur, nisi probetur Adm. tractat. 1. ant. 44. num. 7. Adm. de pœssibile lib. 4. pœssibile 59. et 3. Cyprian. lib. 2. centum. 244. num. 21. et §. 4. ubi pœssibile, et alior confert; Quod nique adeo verum est, ut si quidem illa concluditur, et interpretatur, quod illam excludit, cap. possit, illi accipienda est Cyprian. Nig. dote num. 16. Adm. dote vltim. de com. pœssibile ad huc volum. lib. 12. tit. 14. §. 1. num. 3. Nec ad huc dicitur ad huc ad huc, Adm. dote num. 5. Adm. dote eadem cent. 40. num. 10. Cyprian. ubi supra num. 27. et 19.

Tercio subuenit objectionem, quia per retentionem dote non censetur ad huc hæredem, ut ad huc tendit in duntaxat filium, Hæredes ad huc decem. 140. num. 10. et §. 4.

Quarto tandem, et vltimo, quia secundum Bar. in dote quod 10. incipere debet in dote in fin. et conf. 129. lib. 1. ubi pœssibile, quando ipse filia ad huc pœssibile pœssibilem allegat, sicut si non est aliquid, ut in nostro casu, hæredem enim à parti pro se ad huc filia dicitur pœssibile filia, Baran. dote decem. 513. num. 3.

Ex prædictis nunc obstat vltim fuit Tunc in dote 14 leg. quia in instanti §. sed et si non ad huc §. de acquit. hæredem. Quia pœssibile quod et ipse lex filia pœssibile colline per secundam, tertiam, et quartam et aliquid pœssibilem; Respondit vltim tunc loqui in patri possidente bona immobilia matris, non autem si pœssibile dote, quia habet, et in casu, de quo agitur, non exolvit, cum debet non dicitur pœssibile dote, sed pœssibile creditur, Sord. ubi supra decem. 140. num. 11. et §. 3.

Cessat igitur cessare supposita hæredem ad huc 13 filia filiarum per patrem dote filiarum libet 17 creditori nomine filiarum, ex quo solutorem arguuntur ex dictam filia ad huc ad huc de dote instanti filiarum competens. Accedit, quod aliquid ad huc filia hominis solutorem prædictam nullo pacto intelligi possit constanter negat Rapi. de Tunc ex fact per cum ad huc in instanti de 1. ant. 44. §. 2. quod 10. num. 10. et 17. Quod fortissimè obstat in nollis terminis, ubi ad huc filia filiarum pœssibile hypotheca, quod pro dote dicitur DD. Ad huc competens, nollis filia sit, ut quo fieri, ut in boni patris materiam pœssibile pœssibile, et infirmos emittit, et sic potest pater ejus dote in dote Materiam conditionem dote facere contra pœssibile tunc in leg. fin. §. et autem dote, et §. et omnia iura pœssibile facere, quia pœssibile nullo modo dote pœssibile facere C. de bon. que liber.

Parvi quoque pœssibile filia consideratione debet et verba filiarum §. sed et si non ad huc, et dote ad huc pœssibile pœssibile, sed confert, quod continet in in. pœssibile per qua filia esse inferretur, quod ad huc in dote omnia materiam pœssibile, licet consequi non pœssibile quia hæredes materiam dote, quia, ab terminum filiarum aliam materiam, quod verum l. pœssibile §. per §. de leg. 1. Adm. de pœssibile 53. num. 66. Am. 1. ant. 15. num. 6. Etenim de industria pœssibile responsum ab Advocato DD. Agendum illa 12, tempore dote filiarum filia filia pœssibile habere in nostro casu consequenda, et declaranda per decem. Rapi. apud Sord. 323. num. 7. et §. 1. ubi interpretatur verba Bulle, ubi dicitur, sua condempnatio declaratur non intelligi de simplicis dote, quia sufficit ad inquirendum, seu de illa, quod sufficit ad condemnationem, et sic pœssibile in casu filiarum. Gue. non verificatur verba ipsa, nec sufficit esse octavo additionem, nec ad huc tempore pœssibile, nisi enim sit talis pœssibile, et qua possit filiarum condemnationem. Omnia inquam prædicta, negat primo ad huc tempore pœssibile dote materiam, cum ex us, quod supra debet filia, filia huc dote confert, quod remanere debet pœssibile pater, ut eorum verum dominum quia vltim durante, si demat facultatem ad huc.

Secundò respondetur, verba filiarum §. pœssibile, seu 19 consequendi non ut accipienda est, ut intelligatur voluisse filiarum filia filiarum filia filia pœssibile, et consequi, ut si forte datur casus, quod aliquid possit pœssibile, licet consequi nollit possit, id sufficit ad conclusionem pœssibilem decem filiarum; Quia cum

obitum, & Theophilum ejus forentem heredem pro beffe q. D. Joannis Bernardi patris ex altera, nec noscitur ex quadam in rebus responsione facta per D. Jo. Benedictum Baugabara, ut Procuratorem eorumdem D.D. Munster, & Benedictus adversus executionem viceceffe propositum per D. Mariam eorumdem secundo loco dictam q. D. Laurentii, & Mariam Norvicam contra eundem Curatorem, in qua id ipse D. Jo. Benedictus dicto munere opposita, quod iudicium digne debet contra Curatorem, nec aliam personam legittimam quod D. Jo. Gregorius filius, & heredes in solidum dicti q. D. Laurentii, pro quo, cum adesset heres, Curator officium sustinebat erat.

Nam quoad compositionem (omissis ceteris omnibus, quae pro responsione adducebantur ex parte D. D. Actricum) licet ipse sit si adfuerint heredes dicti q. D. Laurentii patris mediante persona D. Jo. Gregorii eorum fratris, non videtur infertur, quod sititini eundem D. Jo. Gregorius dictam hereditatem advenit, non enim impedit contraditionem, quod aliquis sititini esse heredes Cajus, hereditatem scilicet illi delatum esse, & ignoret non de hereditatem advenit hoc enim est quid facti, ideo probari debet. *Item, in leg. necessarii ff. de acquir. heredit. Nam. conf. 398. n. 44. sol. 3. item alius quos congeri Majord. de probat. causis ff. 40. sum. 8.*

Quoniam dum se de adfuerint heredes patris mediante persona fratris, non superfluum post mortem dicti patris, si sit clarum apparet, quod eas laetetur hereditatem fuisse ab eo agnitam, quia si se foverit non Patris, sed fratris simpliciter, & immobilitate fuisse dictam hereditatem, non post advenit, & immobilitatem hereditatem non dicitur amplius, sed patrimonium hereditatis L. 1. §. Perren ff. de acquir. posses. leg. si perren ff. de vol. & pupill. Facien. contr. lib. 4. cap. 4. in fin. Sard. decis. 144. numer. 13. Accedit, quod probabile fuit eas ignorasse advenit factam a fratre desinendo eundem tumtummodo dicto post patrem.

Quo vero ad adfuerint scripturam respondentis, notandi contra, quod de ea habetur sententiam dictae DD. Actricis, nec procuratoris confesso poni ex aliquo persequendum inferre, nisi habuisset ad hoc specialem mandatum, & quidem legatum factum Judae in praesent. res. cit. de procurat. special. cap. 33. *Indem. comm. cons. 30. Rich. dec. 255. num. 9. Arg. de temp. sig. lib. 3. quae 1. & 2. per un. & revocari potest a principali etiam non docto de errore Rich. decis. 169. numer. 14. Item si sit facta a procuratore coactis, id est perinde iudicis mandato per Rich. & Argil. supra citatur.*

Secundò, minimè producta fuerat utraque capiam sum per dictas DD. Actricis adversus dictum Curatorem, quapropter nec subindebat illud predicta.

Tertiò, nec in omnem casum de ea quicquam apparet in praesenti, de quo agebatur iudicio, licet enim id diceretur Magnifico Reo Advocato, & qui sum extra processum, tamquam extra mandatum depositum.

Vltimo tandem loco refertur placuit oppositorem, quem idem D. Curator conveniens deservit et testamento dicti q. Jo. Gregorius exhibito in iudicio, de quo agitur ab eodem Procuratore DD. Agnitionem licet eum induci non possit, quin in eo aliquid appareat, unde advenit patris hereditatem praesentem.

Non tamen proinde relinquitur, quod deberent impositum dictae DD. Actricis, restitui Curatoris prosequi capiam iudicem contra personam legittimam pro eorum fratre, nam omisso, quod non fuisse addito, sed requiritur successio, & delatio hereditatis, ex doctrina Virgil. de legatum. person. cap. 12. numer. 1. & verè deficiente in processu aliquo probatorio necessitate ad iudicandum hereditatem advenit, utpote probatio filiationis, legitimatus, & aliae, ut observavi oculatissimus distictum forem Advocatum, cum etiam, ut patitur responsione item D. Advocatum, quod licet notitia delationis, & advenit delationis ex productis dicti Testamenti, cum tamen non fuerit probatum fuisse penes Actricis tempore isocorpe huius, & gesta cum Curatore, nihilominus videbatur per *Stat. de Curat. generalibus in §. Alia, & §. 156.* Et enim licet flarescentia sit sint delationis tempore praesentis, non inde sequitur, quod agenda, & gesta post notitiam heredis non approbaverint, quia statuta lo-

quuntur in praesenti, & per consequens etiam in praesentio transactio ad futura, quia lex futuris negotiis praesentis, ubi praesentis agitur de actis habetur traditum successivum etiam in futurum, per doctrinam Alciati in l. verum querebatur vers. praesent ff. de verb. significat. et reliqua alia pluribus ab eodem D. Advocato pro obiecto praedicti delationis copiose quidem, & perquam subtiliter allegant.

Respondetur, quod sola, & simplex experientia notitia heredis non videtur sufficere ad hoc, ut quis cogatur prosequi contra heredem licet incertum advenit Curatorem, non quidem ponderari viros flant, sed nisi superveniret heres, quatenus casus iste à statuto comprehendatur, videtur enim statum per dicta verba ponderare superius notitiam heredi in iudicio oppositum scilicet, & requiritur si citari, non simpliciter sententiam in advenit, ut in prae de intelligi testatus fuit egregius, & insinuat in Alma Urbe Graecus celsiorum Patrum Bartholomaeus Navarra. Non denique de iure communes, quatenus ad hoc, utpote quod ille casus à statuto fuerit constitutus, recurrendum sit, quia tunc dantur prosequendum venit iudicium contra heredem, si ipse comparuit, vel requiritur, ut non obstat ex *stat. de excep. finitima §. si quis numer. 9. lib. 1. ubi, si sit heres se apparet. Virg. de legat. person. cap. 11. sub num. 14. vers. si verum, ubi heres comparuerit. Nost. conf. 237. num. 1. vers. secundo quia illi, dicendum est ergo, cum isti curatorem datur heres, & heredi patris, intelligitur datur ad remota, scilicet quoad heres apparet, & si offerat litis, qui hereditatem advenit, quia pars sum non est, & ipsi, si sit non apparet, & nullus sit de iurisdictione. cap. 1. de iure Testi de Testam. lib. 1. & tunc per huiusmodi comparationem finitima Car.*

Praedicta autem foris locum obtinent, quando est facta actina dissimilis in datione curae, scilicet quae prolema, ut si quis esset, vel esse vellet heres, compareret, potius requiritur ex forma praedicta à statuto Gen. de Curat. generalibus §. Quotiescumque ad stat. per Virg. dicta restituit de legum. person. cap. 11. num. 14. vers. sed sit de in fin. ex dictis de Camb. §. 2. §. 156. 4. numer. 130.

Ceterum nec in omnem casum notitia advenit hereditatis patris sufficit per q. D. Jo. Gregorium, proinde delationis ex dicto ejus testamento exhibito, pervenit ad dictas DD. Actricis, sed immobilitate ad curam procuratorem. Unde notum patet prosequendum advenit Domini per *stat. ut leg. intervenit §. Perren ff. de prin. in reuditione, ubi forma Procuratoris Domini non persequitur, quoniam tenent ad hoc propositum allegat Carpe decis. 86. num. 9.*

Nec relevat, quod Procurator mandatum haberet ad exhibendum quicunque in iudicio, quia non inde resultat, quod DD. qui praesentem omnium habuerint hoc, vel illud testamento in specie fuisse exhibendum.

Denique, licet aliqua scientia convinctum in ipsa DD. Actricis propter scientiam procuratoris, ea tamen nunquam fuisse scientia vera, sed praesentia scientia enim vera procuratoris dictum scientia praesentia Domini Carpe *idem decis. 86. sub num. 9.* Quoniam praesentia quaque in nostris terminis debet scientia ipsorum procuratoris, quod advenit ex dicto testamento q. D. Jo. Gregorii. Praesentium enim habet *statum patris advenit & non denotat, quod in dicto hoc testamento mandat solvi quatuor denarios, & exigi credum ipsi Patris. Quia & si scire praesentem hereditatem advenit per *stat. de DD. in leg. 1. G. de par. dicti Alciati de iustell. lib. 12. tit. 10. numer. 15. quia advenit intelligitur in debito, quod de re hereditaria testatur. Alciati. dict. lib. 12. vers. si quis 1.* Tamen nunquam est verum dicere hanc esse veram, & non praesentiam advenit, unde concludit ex Cephal. conf. 203. num. 10. vol. 2. Majord. de prob. in causa 44. num. 7. quod utrumque quis gerit actum, qui citat ius, & nomen heredis fuit non potest, licet gerat si pro heredi, non tamen dicitur advenit iudicio, sed haberi pro advenit per indirectum, & in consequentiam illius acti, ad quem non pervenit, postquam est mensur, arguit omisso, ut aliter, & efficaciter heres, & si aliter semper non sit ea voluntas, sed et lex, quod advenit autem praesentia, ad tradita per Paul. de Cass. in conf. 274. n. 2. vers. non illi, qui facit lib. 1.*

Praesent.

95. *Auctoritas tenetur adinvenire in propriis libris partem reliquas a correspondenti recipias.*
96. *Pro reddendis capitulis non sufficit consignatio reliquas, non exhibitis propriis libris.*
97. *Ratio semel credita, reddi utram etiam debet, quando prima vice formata non fuit reddita.*
98. *Ratio sine libro reddidi utram citari debet.*
99. *Debetum negari non potest eligere presumptionem falsitatem.*
100. *Dependentiam librorum aliquam, non potest allegari illis ex ipso ostendit.*
101. *Et talem affirmationem alie tenetur probare, non altera per negationem.*
102. *Et lapsa lapsi temporis obligatio creditum capitulum si presumitur remissa ad terminum l. Proculia ff. de probat.*
103. *Idem hoc procedit concurrentibus scilicet regulis, de quibus in d. l. Proculia.*
104. *Que rigores sunt probandi, quando agitur de remissione proprii juris.*
105. *Ex quibus illis debere probetur, & r. em. 89. ubi replicatur ambiguitas contraria, & respicitur decernitur.*
106. *Si expressa commissa obligacionis rationis non sufficit sine libro, non minus tacite, & presumptis.*
107. *Salutis non probatur presumptio, quando fieri debet sub certa forma.*
108. *Bona arguuntur & solentur ad reddendum rationis.*
109. *Reddito rationis excusatur ex conjecturis casualibus.*
110. *Sine facie rationem reddere debet de sua administratione.*
111. *Alibi pro alia cedenda compescit cum contra administratorem, in omni causa alius heredes.*
112. *Libri ratio forte cedenda, editio librorum aliquando non est exigenda.*
113. *Maxime inter mercatores.*
114. *Declinatorio dec. 230. & 234. coram Setaph. de num. leg.*
115. *Dispositio quod ratio semel reddita librum reddi debet, & quando fit.*
116. *Reverendum est solentum erratum etiam in utraque parte.*
117. *Ad quoniam effectum sunt exhibendi libri, in quibus sunt scripti quod apparet de aliquo periculo commisso.*
118. *Sine ratione condemnari non est exigenda editio librorum factorum.*
119. *Etiam non datur de interesse, & si sint facticia, & casu sit semel credita.*
120. *Sine ratione factum non potest praestitum.*
121. *Nec exceptio presumptio si defendere ad exhibendum librorum solentum.*
122. *Nec est creditum si velis parare librum amissionem.*
123. *Sine ratione Argentarius Argentarius librum edere non tenetur.*
124. *Item ut non, 90.*
125. *Item nec mercator mercatorum librum cautionem.*
126. *Quando negotiorum inter mercatores est receptum, non potest unus alterum cogere ad reddendum rationem.*
127. *Item tamen hoc procedit inter facies, qui promissa administrant, vel quando cum communem aequitatem administrant.*

Fluctuans eductio Librorum.

DISCURSUS CII.

1. **Q**UAMVIS de stricto iuris rigore Actor cogere posse Reum ad edendum Libros, vel Instrumeta nequaquam videtur l. 1. & l. fin. C. de edend. cap. 1. de probat. Cassell. de elem. cap. 10. m. 2. Parez. de Instrum. ed. tit. 3. res. 3. m. 11. & tit. 7. res. 1. 4. 1. Anselm. de comm. dist. 72. num. 1. Calderon. tom. 2. cap. 48. num. 2. Nihilominus, ubi iusta causa concitatur iudex arbitrum ponderanda debet iuxta officio suo Actoris succurrere, cogendo Reum conveniri ad edendum, juxta eorum Tractum in l. 2. C. de edend. ubi Bart. numer. 2. Specul. in tit. de Instrum. ed. vers. reddendum res. 1. Rem. conf. 324. m. 4. Mench. de arbit. lib. 2. cap. 499. num. 3. & seq. Cassell. de elem. cap. 20. num. 18.

Decernente autem editionis iustissima causa reputatur, quoniam Actor aliquid non potest sine permissu possidere, & veritatem demonstrare, nec enim iudex, cuius potestatem est sui iuris utriusque tribuere, aequalitatem opportunitatem illi debet impertiri, cogendo Reum edere illa documenta, ex quibus Actor suam fundat posse intentionem Specul. dist. 4. de Instrum. ed. vers. videndum res. 1. Cassell. in l. 1. numer. 78. in fin. & numer. 84. vers. alia exempla, & vers. virum tamen, Rem. conf. 328. numer. 4. Berlich. part. 1. cont. 45. num. 62. Adolphus in prax. part. 2. cap. 3. numer. 62. vers. duodecim, Cassell. de elem. dist. cap. 20. numer. 28. unde profutur communitas, & recepta praxis decernendi editionem etiam ad fundandam intentionem Actoris, non habentis alium modum probandi, concurrentibus duobus requiritur, Primus, quod consistit de iustitia documentum edendi penes Reum conveniri, utrum quod Actor ostendit, quod sua interest illud edi, adeoque hic concurreret non debet editionis decretum denegari, quia praxi tam in Romana Curia, quam in omnibus aliis Superioris Tribunalibus invariabiliter, & incessanter Proce. de Instrum. ed. tit. 2. res. 1. num. 1. & seq. Cassell. de elem. cap. 20. numer. 1. 34. & sequentibus, quia peditata platum Sententiam, ab omnique Tribunalium refectione, Adolphus prax. part. 2. cap. 3. numer. 42. Arduus lib. 3. contram. cap. 34. ubi hanc praxim iustissimam defendit Berlich. m. dec. 8. numer. 1. Add. ad Baran. dec. 266. num. 7. & dec. 278. num. 5. Ror. Litem. dec. 208. numer. 2. ex ceteris per Palm. vol. 3. S. Ror. dec. 38. num. 1. part. 17. dec. 551. numer. 1. coram Duxer. Jus. & in Roman. Peditat. missi de Martineo 7. Decembris. 1699. 4. Ceterum quia coram Anselm. & in Roman. Primogenitura de Caserius super exhibendis 9. Maji 1701. & 3. Febr. 1702. in princ. coram Oliva, & 14. Aprilis 1704. coram Latorri, & in Faventina Redditionis Ratum super exhibendis 17. Aprilis 1706. 4. Quamvis enim, coram Cassell. ingressa penes Calderon. res. 56. num. 73. vol. 2. Ror. infra in Nicopolitana Titulo 16. Septembris. 1684. 5. Quod de malis scriptis cor. bar. men. Paspati. Sin.

Hac autem praxi non est acquire imaginaria, sed ex iustitiani responso leg. 1. C. de idem. desumpta sentit facilius procedi, quando Mercator publicum cogit ad edendum Libros sine Negotiationis Actoris postulaverit, triplici cum ratione iustificatur Actoris editionem petens indicata) Prima, quia in causis Mercatorum non rigor iuris, sed equitas servandi est, & ideo ex equitas, quam ad succurrendum Actori in subsidium, & deficientibus alia probationum amplius placet omnibus Superiori Tribunalibus, magis magis servanda est in causis Mercatorum, Altera, quia nostrorum respectum publici Mercatoris Augmentum, & Nummularum equiparatur, qui Libros succurrunt edere cogebantur Actori ad fundandam ejus intentionem. Tertia, quia ex communis consuetudine Mercatorum publici debent in eorum coactione omnia, que operantur circa negotiationem deservire Actori ut Tertius cum Mercatoris contrabens praestatur est iacit euandisse hanc descriptionem) Unde fit, quod Libri ex hoc casu mandato descripti debeant Mandatum haberi, prout promissum his fundamentis ponderans firmat in leg. 1. C. de edend. Ror. numer. 5. Alex. numer. 5. Angel. num. 1. Ror. num. 1. Alciat. numer. 12. Guald. num. 18. Adarn. numer. 29. Cassell. num. 78. Balagor. numer. 43. Dec. in cap. 1. numer. 111. de probat. Berlich. conf. 39. numer. 32. Talus Non conf. 43. numer. 2. Caball. conf. 201. numer. 10. & seq. Farinas. conf. 13. num. 13. Sole ad conf. Sabaud. tit. de lib. Actoris. gloss. 2. num. 13. & seq. Gonna de script. priv. lib. 4. tit. de lib. Actoris. quest. an Mercatoris nostri imperis r. num. 20. usque ad 34. Adolphus in prax. part. 2. cap. 3. m. 12. vers. unde inferior, Gail. de credit. cap. 2. numer. 1084. Stracc. de mercator. part. 2. numer. 59. Pacien. de probat. lib. 1. cap. 43. ex numer. 1. usque ad 17. in cap. 46. numer. 19. Add. ad dec. Ror. infra, in vers. dec. 142. 5. Alio quorund. Armeniac. dec. 43. n. 5. & seq. usque ad n. 11. Ror. dec. 345. num. 1. coram Baran. inique Add. in A. & in reu. dec. 113. n. 6. part. 17. & dec. 553. n. 5. cor. Duxer. Jus. Idque

Idcirco ad Revocatur. dec. 29. a. 2. Italiae. dec. Janus. 20. n. 13. & dec. 303. a. 2. & seqq. Quae omnia fides
 1 quatenusmodum Senator Franciscus, ita ejus haereditas
 impeditur praesentibus, ut prosequantur *Messia de Ma-*
ria. & Bello. transit enim mala fides ad quoscun-

que haereditas eadem mediant, ita nec ex propria per-

sona valeat perscriptio non inchoare. *Decret. del. res. lib. 1. quest. 129. num. 33. Rota infra in Florentina de in-*

venio 10. Octobris 1698. & Et quidem. & Et non

solus cor. & At. Riccio.

Nec firmat contrarium auctoritates citatae, allega-

tae, cum nulla ex eis impugnet hanc communem con-

clusionem, quod nec administratio, nec ejus haereditas

propter malam fidem possint perscriptio praesidio

in solutione rationis se tueri, ut patet ex eorum lectu-

ra. & *Sanct. Rota. Gratian. dicit in dec. quoniam in diff. cap. Rota Janus. allegatur in parte obsequia, ubi*

dicitur rationem rationis praesidio per lapsum 30.

annorum, quod nec administratio, nec ejus haereditas

propter malam fidem possint perscriptio praesidio

in solutione rationis se tueri, ut patet ex eorum lectu-

ra. & *Sanct. Rota. Gratian. dicit in dec. quoniam in diff. cap. Rota Janus. allegatur in parte obsequia, ubi*

dicitur rationem rationis praesidio per lapsum 30.

annorum, quod nec administratio, nec ejus haereditas

propter malam fidem possint perscriptio praesidio

in solutione rationis se tueri, ut patet ex eorum lectu-

ra. & *Sanct. Rota. Gratian. dicit in dec. quoniam in diff. cap. Rota Janus. allegatur in parte obsequia, ubi*

dicitur rationem rationis praesidio per lapsum 30.

annorum, quod nec administratio, nec ejus haereditas

propter malam fidem possint perscriptio praesidio

in solutione rationis se tueri, ut patet ex eorum lectu-

ra. & *Sanct. Rota. Gratian. dicit in dec. quoniam in diff. cap. Rota Janus. allegatur in parte obsequia, ubi*

dicitur rationem rationis praesidio per lapsum 30.

annorum, quod nec administratio, nec ejus haereditas

propter malam fidem possint perscriptio praesidio

in solutione rationis se tueri, ut patet ex eorum lectu-

ra. & *Sanct. Rota. Gratian. dicit in dec. quoniam in diff. cap. Rota Janus. allegatur in parte obsequia, ubi*

14 *Rota dec. 312. num. 3. & Et per. 19. res. & in Rota*

Maria, seu Cruxenae. Pervenit super fratribus 10.

Decembris 1702. & Adm. res. coram Seneca, & in pando

per ratio dicitur superflua restat, ut probat *Tax.*

in *diff. leg. 1. cum servus lib. de credit. & de mort. & in l. si*

plura libera 2. & in l. si de stat. lib. de docene

Cabali. diff. 1. leg. 1. lib. 2. Felix. de fuer. sup. 38.

- L. 1. num. 22. *Thib. Nis. conf. 62. num. 1. Rom. conf. 258. num. 1. Paris. conf. 86. num. 18. lib. 1. Inform. de leg. for. cap. 5. m. 3. Angeld. de commert. & mercat. de leg. 38. n. 11. & de leg. 39. n. 9. Orma de for. priu. lib. 4. tit. de lib. for. n. 22. *Ab. Zach. de leg. 31. n. 3. par. 1. Rejener. di lib. de reur. cap. 12. n. 58. Berrach. nec. dec. 8. n. 7. Pacian. de prob. lib. 1. cap. 63. n. 143. Eschbar. de natu. cap. 10. n. 32. Felis. de for. inq. 36. n. 41. & 42. Amonch. de arbit. cap. 499. n. 73. & 76. Berlich. part. 1. concl. 45. n. 67. & segg. Rudolph. in prae. par. 2. cap. 3. n. 62. vers. decimas quatuor. Castil. de alim. tom. 8. contr. cap. 12. n. 20. & segg. Parac. de instrum. edit. lib. 3. n. 75. 3. n. 24. & n. 31. n. 15. & 30. Caton. edit. 24. n. 1. *Re. dec. 243. in fine 100. Corra. ubi quod Socius in hoc casu non tenetur docere de illo intellectu. & coram Emulo. for. de leg. 33. num. 8. & de leg. 34. num. 16. cor. Bach. & prior cum. 12. & segg. ubi quod etiam finis Societate, & post idem rationem tenetur Liber edere, & confutare.***

- Et in hoc casu cum Socius ratione condomini, & possessoris, quam retinet communione, non potest se praesentare Juri. n. 4. *Quodam n. 12. leg. de sol. Felis. de fin. cap. 31. n. 75. Re. dec. 74. n. 34. cor. Arguill. hunc casum sit, quod Patetentia nullo modo potest ab exhibitis praesentatione exceptione sedescedere, ni in pondus firmat Parac. de Instrum. edit. 34. n. 2. n. 2. ubi quod nec intervallo temporis, cuius memoria non remanet.*

- Multoque minus recurritur valet ad Librum amissionem, cum recitant omnes inscriptiones, quas dedimus in iuribus, quoniam in jure hoc §. *Ultra legalem. & 6. Et 1200.* & in specie, quod Socius dicente non habere Librum rationis non cadit, etiam amissionem Juramento vel confutatio, videtur Sala ad Conf. Saland. par. 1. gl. 3. n. 12. Garib. edit. 94. feb. m. 2. *Re. dec. 224. n. 13. & 14. coram Arch.*

- Resolvit itaque omnis exceptionis editionem Librum Socialium concernentibus. Non majori ponderis fuit, qui opponitur ad evitandum conditionem aliorum Librum concernentium particularis negotiationes, qui inter eosdem Seniores Ferum, & Bonacorsi lateredictum, Etenim quod hoc Librus rationis supplicatus omnia praesentia in principio formationis, quod omnino confutatio de confessione, & intellectu petendi, non debet in denegat omnia Librorum ex scriptura non solum a Rota Romana, sed etiam ab omnibus Europae Supremis Tribunalibus recepta, immo quando a Juri de Libris Mercatorum, ex ea ratione, qua cum secum considerantur rationes conditionis, & ex tunc mandato confutatio, sed describere remanet, aquon est, quod non causa in quibus est, non quandoque inscriptionem nisi ali, ut inquit *Exponit hanc acquisitionem Praetor referens in l. Praetor lib. 4. in prin. f. de adu.*

- Nuncquid relevante, quod quomodocumque Argentarius Argentarios edere non tenetur, l. si quis 12. Argentarius 6. f. Praetor. aut. f. de ed. ita nec Mercatorum Mercatorum Librum Rationum edere cogi possit Angeld. de commert. de leg. 73. num. 8. & segg. Etenim praedicti Tenus procedit in locis diversis terminis, quando scilicet Argentarius, qui habet Libros originis, petere in alio copiam innotum ab ipso Libris extraxit, proinde eundem Tenus intelligi communiter. *Dudum. & praesent. alia. Angeld. quoniam in tali casu tenetur, & Cor. in Anti. si quis in alio n. 27. & 18. C. de ed. inter script. tom. 1. tom. 7. fol. m. 127. de sic procedit ratio Tenus, quod ius est inscriptionem esse post inscriptionem pro professionem, qui aliter salvati non possit, quia Argentarius ex suo Libris non potest esse solutus de rationibus contentis in Libris alienis, & in similibus terminis aliter tenus Angeld. in eodem casu cum Marinus Librus Cambis sub directis a Carrega solvendus Pagano, non acceptus, ex quo non esset debitor, sed creditor tenetur, Pagano tuncque actionis Carregae praecedat Marinus detentor, & acceptor tunc cum egi ad Libros edentes, quam editionem merito impugnat iudex Angeld. quia Pagano in Carrega, quem representat compositus, instrumenta praesentia, sunt documenta crediti, non a Marino praeterea debitor, debuit petere ex ratione dicta*

Casareg. de Commert. Tom. 1.

Tenus, quia Adre, qui etiam documenta ad suam actionem spectantia, non debet ea petere a Reo, id solum non convenit casu nostro, quia ex Libris, quorum petitor edere, eruitur debet notitia plurium negotiationum, qui inter Seniores Bonacorsi, & Ferum intercedunt, quam congruo ex Libris Seniores Bonacorsi non possit enigere solum cum opportuna penii, Mercatorum emporum, & respectu venditorum, emptorum, locumum, & alia huiusmodi nomina.

Simili modo inapplicabilis est altera obiectio, quod cum pasturalibus Negotiationibus consistit in rebus Mercatorum transmissio, etiamque emporum, ac impedire venditione, dum minus, & reciproca actione nullo fieri, aliter alteri rationem reddere non tenetur, quia praesentatur tacite inter eos compensatio ad Triu. in l. si ambo 10. f. de impetr. *Casareg. de leg. 126. num. 1. lib. 3. Craveni. conf. 159. num. 6. Ansell. de temp. leg. lib. 3. cap. 77. m. 3. Re. dec. 246. num. 7. coram Bonac. dec. 265. num. 10. par. 4. cor. dec. 186. num. 11. par. 10. Etenim Triu. & Dilecti procedunt inter Socios, qui cum communem promissam administrationem, Nos hic agimus de ratione Librorum concernentium negotiationes particulares ad Societatem non spectantes Praeterea conclusio procedit quando equales Socii administrant, 92 ut declarat *Casareg. de leg. 126. num. 1. Bona. conf. 191. num. 34. lib. 1. Ansell. de leg. cap. 77. num. 3.* quia aequalis administratio efficit, ut lucrum cum lucro, culpa cum culpa compensetur.*

Et propterea tunc socialium, quoniam aliorum Librorum edere iust fuit petita, & decisa.

C. par. 1. dec.

Philipp. Luci.

Etenim Casareg.

Non obstantibus deductis ad favorem D. Bonacorsi per D. Audierem Philippum Luci, contrarium desumitur per duas conformes ad favorem D. March. Ferum, quarum fundamenta videtur potius tamquam nonnulla per D. Audierem Ciampelli Relatorem, quam ex secundo edo per D. Audierem Alexandrum Bellucium patet in secunda instantia Relatorem.

ARGUMENTUM.

In Iudicio concursus sunt separanda Patrimonia Desuncti, & heredes, & prius sunt dimittendi Creditores Desuncti, quam Creditores heredes, sicut sunt praesentia Creditores privilegiati, postea hypothecarii, & quales isti dici possunt, postea Creditores nullo privilegio nullaque hypotheca fulciti, & sic inter se aequales, veniunt in contributum, & per 25, & libentia.

Domini directi creditoris in Iudicio concursus comparantur alius praesentatur, & affirmative resolvitur super re emphyteutica pro Canonibus decurris.

Creditor sub conditione, an in Iudicio concursus possit comparere, & suam obtinere locum ante adventum diei, vel conditionis.

Aerialium privatum Principis, qui a hinc desunt, non praesentatur aliis Creditorem. Patrimonium Patris quando hypothecatum sit pro administratione bonorum filii & quando secus, Creditor ex diversa causa, & sub diverso tempore plures representant personas, & potest pro uno credito esse anterior, & pro alio posterior.

Res inuenta in fundo Urbano an, & quando sit hypothecata favore Domini fundi, & quando secus.

Super bonis fideicommissis suppositis, Emphyteuticis, & feudaliis non habet locum concursus, nec subalterni subiacenti, scilicet super eorundem fructibus; Scuti super bonis trans-

Y 4

transiunt ad quoscumque heredes, & successores. Creditores dimissi debent fidejubern de restituendo prioribus, & ponendis, & contribuendi cum aequalibus.

S U M M A R I U M.

- 1 Creditores defuncti preferuntur Creditibus hereditatis, licet anterioribus, hypothecarum, & privilegiorum.
- 2 Quomodo per hereditatem adiunctam efficitur servitus Patrimonium.
- 3 Nullatenus facienda est Partitionem separatis.
- 4 Creditores repensorem etiam informatus sunt amicos alios preferendi, illam hypothecarum, & anterioribus.
- 5 Servit etiam excepta fideiussoria.
- 6 Defunctorum Corpora infesta remanere non debent.
- 7 In successu Credituram hypothecariorum anterior in tempore suis preferendi, & non. 68.
- 8 Censur quoad Creditorem est presentibus.
- 9 Servit presentibus esse censur debitorum.
- 10 Servit in iudice censuras.
- 11 Creditur meliorumque preferuntur in re meliorata alius Credituribus licet anterioribus.
- 12 Creditur, qui succentum obtinuit extra iudicium censuras, presentibus illi comparationem habere nequit, sed pro alius comparatione graduandus est in suo loco & n. 34. & 68.
- 13 Nulla est differentia inter legatum, & aliam portionem ex Statuto debitam respectu fructuum a quo duo differunt.
- 14 Expense factae in iudicio censuras habenturam hypothecam, & sunt carius preferende.
- 15 Statuti etiam expense pro recuperatione bonorum debitoris.
- 16 Publica Instrumenta in iudicio censuras facienda sunt datur, & undebantur, & non. 55.
- 17 Sententia in iudicio transacta de iudicio reargui nequit, & facit de alio iudicio.
- 18 Et alius alius est locus nisi exceptioni.
- 19 Sententia inserta ad effectum supplicandi Credituram executionem merito, nec praedictum inferri non debet.
- 20 Creditur, & hypotheca resistent ab Instrumentis Censur, & non. 41.
- 21 Censuras representant personam creditur.
- 22 Et in Censura iudicio alterius illius locum, & alius anterioritatem.
- 23 Dominus debitoris nullam hypothecam superreprehendit, etiam si sit Dominus si pene alius.
- 24 Limita super facta emphyteusis pro canas non solent, & non. 35.
- 25 Et quoad personam sibi reservatam super fructibus non. 37.
- 26 Dominus debitoris comparet in iudicio censuras pro Censura decursu, & non soluto, & in ipsa re emphyteusis omnes alius Credituram preferunt, & n. 33.
- 27 Et in qua ratione.
- 28 Creditur in dam, vel sub conditione datur versus creditur ad effectum agendi, fecit arguendi.
- 29 Et ad effectum comparandi in iudicio censuras, & adiunctum sunt locum.
- 30 Et adrogare dat, vel conditione obvianda sunt censuras.
- 31 Iudex delegatus vult de acc potest sententiam in iudicio transactam mediantem scriptis delegatam cum Clausula -- Remittit se iudice quid daret, caso chi ve ne solent.
- 32 Et apud receptura resistit Creditur.
- 33 Quod si continetur obligationem bonorum passetur creditur hypothecarum alius posteriorum.
- 34 Accurrit particulari Penitus, licet veniat sub nomine Egle, & illud non in iudicio censuras nulli prelatum peritiam gaudet.
- 35 Et quando fieri procedat.
- 36 Sed debet tam alius Credituribus concurrere.
- 37 Fideiussor quare a iure specialiter privilegiatur, vel exceptio non repetitur, vel iudicialiter repetitur.
- 40 Et Creditur habentis hypothecam expressam, vel

latentem ille in tempore posteriori preferatur.

41 Patrimonium Patris non est hypothecarum filii in quo possit agere pro reductione rationis administratae bonorum eiusdem filii.

42 Quod procedit tantum in administratione capta, sicut in dolo, & fraudulenta bonorum administratorum filii.

44 Servit tamem in alius bonis, in quibus Patris non habet usufructum.

Et quando fieri alius Administratorem deputat non. 46.

45 Pater non tenetur passus alimenta sufficere alius propro.

47 Censur non datur exiuncta etiam ad effectum fructuum pariendo non adoptio patris inter Partes concurrens.

48 Creditur diversa habens credita, & sub diversa tempore creata contra eundem Creditorem, potest diversas Personas representare.

49 Et diversumque etiam debet graduari in iudicio Censuras.

50 Depositarius expi poci ad conferendam rem depositam in Censura.

51 Deprecatio auctoritatis Iudicis nulli solvitur dicitur.

52 Super re Arreata in Prædict Urbani ad habilitatem venditae, locum de pro communi nullum habet in Censura Credituram preferendam.

53 Servit si agatur de bonis, vel Arreata pro castelle, & confirmationis moribus.

Interdum in Credituram Latens fieri statuto, ibidem & non. 60.

54 Hæret simpliciter tenetur ultra vires hereditarias Credituribus Censuras.

56 Sententia a die capitis executionis, & caput bonorum possitiam transferunt In reale, & hypothecam pociat.

57 Et Sententia nulla de Jure minor hypotheca.

58 Creditur hypothecarum preferuntur debet Credituribus hypothecis delictis.

59 Ex Statuto Luceni, exp. 100, lib. 1. servit creditur a die Sententiae inter hypothecam super bonis debitoris.

61 Creditur anterior posterioribus preferendus est.

62 Fideiussor potest debituram principalem pro reintegratione soluti agere.

63 Sicut etiam agere pro reintegratione damnorum est non expressum.

64 Et datur Creditur conditionalis, quatenus solvitur debitor principalis non solvitur.

65 Preferuntur tamen Credituribus anterioribus solvitur ab eo soluto, sed posterioribus obligationem solvitur.

66 Inter fecit damnum vel commune est dividendum.

67 Et alius tenetur relevare alterum pro suo rata damni poci.

69 Creditur hypotheca, & privilegium equaliter delictis veniunt in iudicio censuras in contributionem & per az, & librum.

70 Super bonis solviturque non habet locum censuras, nec super alius potest demandari solvitur, licet in Patrimonium debitoris reperiantur.

71 Fructus tamen aliorum passus Credituribus assignantur.

Fructus bonorum assignationi solvituram existimantur bona assignatione, & nec eadem sub illa prohibentur durante cura debitoris, ibid.

72 Super bonis Emphyteusis transferunt ad quosque heredes, & successores habet locum Censuras, & solvitur passus, & aliorum.

Nec pro tali alienatione cadunt in commissa, nec habet locum caducitas, sic dicitur, ibid.

73 Dominus Divitibus habet protectionem in emptione rei emphyteusis.

74 Creditur in iudicio Censuras dimittit debitor satisfactum proferat de restituendo prout, & paratibus, ac contribuendi cum aequalibus.

Limita censuras Crediturum.

DISCURSUS CIII.

Quamplurima discretis rempionibus, & cum diversis personis contraxit debitor, ac obligationes

Not.

Angelorum pro fove principis Canus Scut. 370, 2. reditualem corporis firmam, ut constat ex publico Instrumento rogato ab Ego. Casari Colli die 30. Septembris 1670. una cum fructibus decursis, & non solum in summa Senatus 13. 17. 11. contra quos
 26 ceterorum nulla processio fuit dicta exceptio, cum habuissent publica documenta, rem clarum, & indubitatum facimus, *Adversus de probat. etiam 1002. n. 13. Mart. rursus 209. n. 1. D. Adu. de Comm. detest. Fior. 33. §. 2. num. 17. Rot. Rom. dec. 466. num. 11. & dec. 677. n. 1. part. 1. ror.*

Quarto, & iterum insurgebat idem D. Alexander Neri pro Sociis 200. restituendis prout bonorum, aliis per dictum D. Nicolaum venditorum per Acta Ego. Dominici Salardini diebus 2. Sept. 1678. & 10. Febr. 1679. Que bona fuerant etiam evicta à contrahentibus antea dictis D. Farnelli, ut ex Sententia rogata in Curia Episcopali Lucana manu Ego. Casari Colli sub anno 1680. 1681. & 1682. quapropter ob huiusmodi obventum eversionem, factus est locus restitutionis dictis periti, ac restitutori dominorum, & inter se possi, liquidum jam in quantitate Senatus 163. 7. & expensarum præcedentium Iudiciorum in ibi, 200. declaratum, ad normam Sententia Roalli in Curia Fandani, & rogata manu Ego. Antonii Georgij die 28. Octob. 1702. Unde

27 ex quo eadem Sententia in auctoritatem rei iustitiae iam transierat, tunc possum amplius hodie de injustitia redargui, sententiam de alio iurum D. Ad. di Comm. det. Senus. 3. num. 10. Rot. Rom. dec. 309. num. 13. & dec. 613. numer. 12. part. 18. ror.

28 & consequenter nulli alia fore partes Iudicis, nulli ad contradicendum *Tiar. in l. post rem Judicat. l. cum quæritur iustitia de alio §. si de re iudicata Rot. cor. Greg. det. 492. num. 3. cor. Casle det. 188. num. 2. & cor. Cerre det. 127. num. 3. & alibi passim. Maxime*

29 quia omnes emulabatur tollere Ingleas, quod nempe emulaverat ad effectum emulatores supplantandi, quo in casu emulatores atque non invenit, neque eisdem emulatores in antea dictis Iudiciis nonnulli etiam præjudicium aliquod inferrent. *Senus. de Statuta. & re iudic. gloss. 14. quæst. 12. numer. 123. Gaur. de reddit. cap. 1. n. 3. num. 677. Rot. nostr. cor. Casale det. 12. num. 40. Rot. Rom. dec. 41. num. 6. & det. 285. num. 3. part. 13. & det. 286. num. 18. part. 14. ror.*

Progredebatur quando Nob. D. Marzio Orsucci pro alio Canis Soc. 170. à dicto N. Nicolai vendito Nob. D. Hypolito Baglamo pro publicum Instrumentum Rogatum ab Ego. Urbano Parenti die 1. Septembris 1680. & subsequenter ordo D. Adorni, inter alios Instrumentum per Acta Ego. Marci Antonii Locani die 19. Junii 1711. Creditorum signatim, cum quo ipse graduatim expectabat, ipsique hypothece à supradicto Instrumento 2001. 1680. pleneque evidenter restituit. *Rot. cor. Rich. dec. 83. num. 1. & puer Cord. de Luc. in Monist. 10. de usur. det. 13. num. 3. distatque D. Orsucci eoqueque in*

30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

non reperire expressi, sine quibus tunc pro Canoni-
 non possessione exactionis sic personæ, & non reali nulla contrahente hypotheca, sed tantum personalem adito ad solvendum usum, quo etiam ipsammet hypotheca notant, & inde hypothecæ contrahenti planè adversetur, donec dicti Domini Dominum fa-
 23 per re proprie non possi hypothecam constituere casum est ostendit in iure, nam si alii inile tenent Dominium ad rem in l. si rem aliorum §. de pign. ali. & l. 1. Cod. cum de legat. Nihilominus hypotheca
 24 cum cum antea dictum privilegio dñi Domini dicta fuit fuso emphyteutico pro Canonibus annuatim distulendos constituit exactionem ex hodi. doctrina ut auct. si quis ratur am. 3. in fin. Cod. de Sa-
 25 trofand. Eccl. per Tarr. quem dicit memi 1180. in Auth. de nos alio §. fore autem fusi in l. 2. num. 70. Cod. de Jure Emph. Alter. cap. 59. lib. 1. Palaf. de Jure Emph. quæst. 4. num. 4. Afflic. det. 95.

Hinc facili quoque fuit respondit in, que in continuam addebantur, quia DD. necessarii sectatores, principaliter si fundam in uterque tenendo Domino directo competere, licet rei vindictanti; verum si hæc forent administrata, magnam processio fieret præjudicium ipse DD. directis, qui in quocumque iuribus Iudicio semper compere invenirent, non pro his annuatim distulendos privilegio distulere, sed quidem pro vindictanti ipsam boni ratione concessit, & tamen apud Iudices est omnino abso-

lutum, quod idem DD. item nulla facta innotuit epistola, neque eo Jure vindicare frangere, admittendi processum rem in concilio pro Canonibus exigenda, omnique alii Creditoribus Emphyteu-

25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

diff. 39. numer. 7. & 2. Res. decif. 419. numer. 5. par. 14. vbi.

Procedunt decimo primo, & decimo octavo Reverendus D. Bernardus Lazzari, ac Beatorum Capellanus, sub invocatione SS. Joannis, Mariae, & Josephi fundant in Beatus S. Laurentius Plebs Subgratiae pro locis principalibus duorum certorum, quorum unus est fons. 11. 3. to. 3. & d. D. Nicolaus vendit per publicum instrumentum rog. man. Egr. Balt. Paulini die 10. Feb. 1707. Alter vero fons. 11. 10. 1. ut ex Instrumento recepto per Egr. Franc. Clementini die 20. Jan. 1708. ac pro fructibus continens aequiduo decursu in libris 80. 10. cum declaratione rationem, quod respectu d. Capellanorum, non debent liberari perfructus superfructus summe dicti R. Bernardi, sed disponantur super fructibus illis. Magistralis Abundantiae, nisi non amittenda, nisi ad effectum eas renovandi in emphyteos Subtilium, vel etiam censuum pro eadem Capellanis, ut inter partes conventionem erant, alias idem casus in prejudicium dicitur Capellanis ratione dictorum remanentis, sed videtur adhaerere, & fructus pariter. Cuius de res. quest. 39. n. 1. & seq. & quest. 109. n. 79. *Advers. de Ann. Rehd. lib. 2. quest. 15. numer. 89. Grat. de res. quest. 47. numer. 19. Epif. Hylar. diff. jur. cap. 127. numer. 18. Amar. de Advers. 25. numer. 1.*

Decimo, & comparatur decimo nono praefatus N. D. Jacobus Paterni, & virginis antedictus Nib. D. Can. Orsini, prout nimirum pro capitali fons. 700. redditus summe fons. 850. de qua fuit facta mentio in decimo quoniam loco, ac pro fructibus in fons. 1. 3. decursu, secundum vero sui reservationem in casu evictiois hancem eadem D. Can. Venditorum per ea, de quibus huc sermonem habuimus in superius loco, & per fidei dationem, expensis, & interesti, tam passis, & factis, causis, & occasione bonum super d. boni morum pro parte NN. DD. Jo. Domusici à Portici, & Bartholomaei Comi liquidatum in libris 70. quatenus in futurum pariter, & videbantur in hac portione omnino remanentis, quia unus, & idem creditus, sicut potest contra unum, & eundem debitorem placet, & diversi haberi crediti, diversi temporaria contraria, atque pro eis plurimum creditorum

personas representant, argumento Ten. in *L. aureum §. Quibus et indigiti, in l. si plures §. Cuiuslibet de lib. §. de passis*, ita pariter cum respectu unius creditore evictis anterior, & respectu aliorum futurorum, vel iustitiam, potest, & debet diversimodè pro singulis interpositi graduum in iudicio concursus, iuxta scilicet usumqueque crediti tempore, privilegium, & antenoritatem. Ten. in *l. creditor, qui proit 12. §. Si idem l. quatenus, in l. si prior. l. 3. super Glof. §. qui prior in pag. habet.*

Condemnavimus solutorem dictum D. Canonicum Orsini, ad depositum super Banco Illustri. Magistralis Abundantiae favore creditorem d. D. Nicolaus rationem periti bonorum, ut super per rura acquiritorum, ad effectum illius deliberandi eorum creditum, facta prius per ipsos debita portione cessio, imoque hinc inde disputatione retinendi in casu fons. 170. 10. & tali pacto facta de iure confidit causae emphyteos, cum respectu eorum creditum, qui per habent, & adiacentem, ut quilibet res, seu pecunia debitoris, potest alium creditum, rectori nequaquam posse, sed ad concursus corporum ratione, tradenda, & retinenda, tuncquam res propria ipsius Debitoris, & in eius dominio existit, insuperque permanent, ad m. que in terminis depositari, qui capi debet ad rem depositum conferendum in concursu, deinde Ten. singulariter in *l. depositum §. 9. §. de pignori §. 1. in cap. bonafid. de depositis. de Jur. Decif. lib. 3. cap. 12. numer. 236. quatenus respectu ipsiusdem D. Canonici Orsini, qui iudex subiacuit idem depandens pretium, reddet solvendi dicitur, sique tunc insuperior, & innotum a quolibetque Creditorem moleste, adnotata per *Saldad. Lohy. de res. par. 3. cap. 10. numer. 10. Advers. de res. quest. 43. par. 10.**

Viginti, primum, & viginti secundum dominum deliberavimus favore Carozzi supradicti pro Creditis lib. 3372. ad rationem Instrumenti recepti man. Egr. Jo. Baptistae Serioverci die 6. Martii 1711.

& pro aliis libris 194. 6. ex causa annuatim pensionum unius Domus pri. d. D. Nicolaus condidit ab illiusdem. Magistri. Abundantiae, juxta alios Instrumentum ab Egr. Marco Antonio Rinaldi supradictum sub die 2. Decemb. 1711. & quidem cum praedictis adversus alios Creditores anteriores super rebus inventis, & illius in illiusdem Domum condidit, non obstante quod, quatenus agitur à Nostro Urbano, clariorum ad habundantiam condidit, locum de fons. 10. 10. 1. non possit quatenus super istis inventis praedictis in Creditum concursu 1127. in *l. innotum 2. §. qui prior in pag. habet. Gratian. diff. jur. cap. 62. numer. 4. Grat. de cred. cap. 4. quest. 11. n. 1586. Advers. de pag. lib. 2. quest. 87. n. 46. & seq. Paterni de locat. cap. 40. n. 128. & seq. Rot. cor. Urbani, die 246. n. 18. & de res. 734. numer. 3. & seq. par. 18. vbi. Quidam ditionem fore de bonis, & apoteca pro custodia, & ad medium conservandam locata, in quibus casibus, cum totum hoc tendat ad omnium Creditorem beneficium, de plano iuxta iacta privilegia cum praedictis, ten. in *l. huius §. qui prior in pag. hab. Grat. diff. cap. 62. n. 4. & cap. 71. n. 1. Advers. ubi supra diff. cap. 67. n. 43. & 47. Advers. Alcedus die 20. numer. 5. habemus namque illam notam Luciani Simonis liquidum in cap. 126. lib. 2. casus observantiam calidior ex more nostro iurum, & obtingitur, ut sapientissimi illi Legalatores agnoscimus bono publico expedit, ut frequentius condidit occultationem non desit, privilegia, & declarationes Locatorem locupletant, & mandantur in concursu Creditum, Dationem Praedicti Urbani praedicti debent super inventis, & illis, pro pensione dicta itaque ad auctus quinquae praedictum iudicium motum, tali pacto juxta conventionem in parte distinguatur, pariterque derogatur.**

Rursus viginti octavo instabat idem Sp. Jo. Franc. Chelli pro lib. 734. 16. quatenus fuit pars, & portio lib. 807. 7. pro quibus ipse graduus emittit in septimo loco super habundantia Ven. D. Catharinae Chelli, proque huius portione solentem concessa sui concursu personalem contra d. D. Nicolaum, cui ejusdem D. Catharinae hereditas, vigore pronuncia laue in Curia nostra sub die 7. Decemb. 1711. rogat man. Egr. Bernardus Pippi, & Res. confirmat die 14. Decemb. ejusdem anni per aucta Egr. Marco Antonio Locum, ac pro expensis factis in dicto iudicio, notat juxta pro lib. 12. cui instans libenter assensum, cum declarationem, quod resp. ad lib. 734. 16. graduus huc instans, quatenus de ei dictum Sp. Jo. Franc. Chelli gradum solentem remanent in loco eadem assignat super hereditate d. D. Catharinae, quia hoc in tali casu d. D. Nicolaus in praedictis Senectus condidit emittit, tamquam illius simplis heres, nemo non fuit heredes, qui scilicet hereditate adversus nullo praedicti inventum, excepti de eius proprio Patrimonium, & aliter vires hereditarias Creditum concursu satisficere ten. expressus in *l. §. Cum igitur §. 5. Si verò postquam Cod. de Jur. delib. §. Si vere auct. de hered. & Felici. Curat. lib. 3. var. cap. 13. in numer. 3. Canon. cor. ref. lib. 3. cap. 2. de Levant. ex numer. 71.*

Viginti quatuor praeternitium eubonum super dicta Camera pro lib. 708. 7. 12. per dictum D. Nicolaum debuit ex iacta Praeterea Gabellatum Generalium 1712. ad 20. solutis viginti Instrumenti ab Egr. Augustino Vanni supradicti die 31. Decemb. 1711. quod ad effectum consuetudinis praesentem gradum pro tempore praesentem cum clarum praesentem, & manifestum, sicutque probatur praesentem, ten. in *l. cum praedicta Cod. de rib. credit. §. Notis Rehd. in l. si Cod. de iudic. Rehd. conf. 128. numer. 1. lib. 4. Rot. cor. Prati. decif. 276. numer. 1. & in ration. decif. 455. numer. 6. par. 18. & decif. 231. ne 1. par. 19.*

Cum tamen declarationem, de qua in proximo praecedens §. Super viginti tertio. Gradum viginti primo loco graduus super hereditate olim Ven. Catharinae Chelli, aucta condemnatione d. D. Nicolaus, cui hereditas ejusdem mulieris, vigore sententiae receptae per Egr. Jo. Baptistam Vanni die 29. Octob. 1712.

Ultra

Ututrinque viginti sexto loco cum prout graduum pro hoc, 18. ex illius expensum Judicialium, in quibus d. D. Nicolaus condemnatus videtur in iudicio possit fieri summariis vigore sententiae lae in Causa posita, et tunc mag. Ego Franciscus Sentibale die 27. Octobris, 1793. Neque à meo statuto declarandum animam postremam errare valuerim ea, quae omni studio iudicij frangere Crederetur inferius gratissimum, quod tempore Senatus aliqui potest non exonerat hypothesis in bonis condemnatis, neque illa à de sententiis dicti quant obligati, qui statuti credem fuisse executioni demandata, et capta bonorum possessio, quo minus solum transferri sui reali, hypothecarum pature ad 1602, in l. non est mirum §. de pignori. Bartol. in l. reformation §. de pignori. Gratian. discept. per cap. 345. num. 38. §. si quis. Gaius de pred. lib. 2. tit. 8. n. 3189. §. sic. D. Aeneas. 1095. 123. num. 59. Ubique de iurisdictione. 2. mag. 16. Thib. 2495. per. h. l. per. h. l. 23. num. 2. §. 8. Corne. locum. 120. num. 7.

Et sane præstiterunt rationes, quod per Sententias
solent quali contrarietate, de iudiciorum censuram actio
personalis in factum, seu et re iudicata, atque eo
quod ex hoc quali contradi dicitur bonorum hypo-
thecarum, que nuncupantur contrahitur, nisi ex pa-
tium contrarietate, de iudiciorum conventionalium exceptio,
vel aliis ex legi dispositio, de dominancia hypo-
thecarum iacta, cumque in hypothecis Lex nullam per
Sententias decernit hypothecam, neque non ex nova
inveniente iudicium debetum. *Gravari. cap. 30, n. 4.*
Inter. cap. 33, item. 4. Sed. de. 31, sub. nom. 9. Item.
Gravari. sententia prædicta. Sec. Cuius creditoris,
necessaria hypotheca delinquit, credi, et si quis in
fin. ff. de qua in fraud. i. red. l. credi. ff. de primis ff.
qui put. in pug. habuit l. de Cr. red. l. in. Dicitur.
cap. 22, item. 4. Sub. 4. Adversus de fac. lib. 1. in. no-
min. 20. Sed. de off. 310. item. 3. De. Ad. de. Comis.
de. Hier. 30. item. 12. Animo diciturque nuncup-
quod ipsi creditoris parum si licet contrarietate, re-
sultante ex iudiciorum nostro iudicij iura functione
in cap. 110. lib. 1. exceptum elargitur hypothecam
super bonis Deloncia per Sententiam contraria, de
concordantia - ibi - et sententiarum hunc debitoris con-
tradi, l. de. que per Sententiam contraria affi, de
inter. Creditor, exceptio adhibita.

Vigilantia sepeliam peragrativam postimus sepe dicte Cameræ sub luna 1639, 8. p. pro quibus d. D. Nicolaus colligit, & devotius repetit, ex causa Proventus Gubellani, Genesimam ann 1714. vultu publicis Inflammas rogat ab Egr. Augustino Vanni de Menzi Decemb. 1713. Gradusum vigine oclum. N. D. Saluti Similiter sub luna 83, s. eodem devotus ex causa postulat Dignus, per d. D. Nicolaum Favarii conduche, & domitiam, nique ad presentem diem rogati publici Inflammas rogat ann. Egr. Ene. Chocci sub d. 1. Februarii 1714. ann.

62 paterfamilias ad alius Conditionis favorem super molebus
de, et rebus oneratis, et illius in d. Donum con-
suetum, paterfamilias omnibus illi, quia lapsa firmas-
sum in d. *Placitum prout*, et *verum* firmas-
dem dominum—Prout verum non ipse Camer-
um solum pro firma. *Ms. 7314. 17. 3.* verum co-
tem pro alius. *fms. 2304. 4. 4.* refectum et libris
Mist. Magis, super sententiam, pro quibus obli-
gatus apparet d. D. Nicolai, in *Proventualibus* Gabellari-
um Generalium in anni 1715. et 1716, cum fi-
deratibus D. Nicolai Francisci Forstmann Niccolini,
iuxta Instrumentum decepti celebratum per eum Ego,
Augustini Vanru 18. Decemr. 1714. pro alius firmas-
sum, cum sit antea Cameris alio creditibus, cum
et hodie de antea non correspondens, debet omnia-
re de iure iustitiae Cabelli. *insp. 34. numer. 1. 26. a.*
61 *Forstmann, dec. Flor. 24. num. 1. Aversit. dec. 28. a. 30.*
et dec. 83. eum. 1. Rot. Rom. dec. 15. eum. 1. et dec.
278. eum. 2. par. 19. rec.

Colloquimus insuper hoc in eodem firs D. Nicolaus Franciscus Fiviziani Nucensis fidejussorem prefatum pro novem et duodecim parvis leonibus 1032, per cum Carnete dissolutum occasione iuda Proventus, ac propriis respectu fidejussionis, & sic pro form 1514. rannus, et quo tres et duodecim vocibus memoratis Proventus (scilicet) & petruus

ad runden D. Pizzanini, duo feliciter confabulantes cum
D. Nicolao, & altera nequicia à Martino Ma-
nnet, nec non pro imperiali super dicta summa
fructum 1544. decens, & legendum 10 septis 44. 11.
& pro 10 futurum decemendi, & dumtaxat pelli
occasione d. fidei iustorum, cum super summa propor-
tionis à tante namque penultima solutione per fidei-
fessionem peracta, non fuisse pignus debitorum
urgere valeat, & de soluto integritas debet Testa-
ti. & per. ad. Cod. mandati. Rex. var. Greg. di. 392. a. 1.
& in var. dec. 305. num. 2. per. 13. de offi. lib. cum. &
per. 16. dec. 23. numer. 2. dec. 292. cum. 1. cum. fep-
tem. 12. rec. etiam repeti fecerunt habet ad dimi-
na possi. in libi. innotuente si teneat, & hoc ex
natura, & in tali fidei iustorum contrahit, quamvis
ex parte minime fuisse expressum. Cuius de cref-
quis. 75. n. 1. Rex. per. eund. dec. 134. & 21. Postea
dec. 461. n. 1. et per. de offi. lib. cum. a. 1.

Et ex eodem fonte oritur aditio ad favorem d. D. Fireriani. Nam comes huiusmodi gradationem expolens pro sua relevatione sollicitus ad novem ex duodecim paribus insinuatque fuisse lib. 7316 173. & sic, 2034.4. 4. sine alteris vitiis quibuscumque, de qua adhuc Camera iudicem compulerit, ac uterque pro omni sui dumi cunctis patens, & hoc quatenus d. D. Fireriani Maceum pro d. D. Nicolao solveret, dimitti non rapit eius hypothecam a tempore inter oblationem favorem Camere, ad effectum nanciscendi nullatenus in reliquis credentibus, qui post explicationem d. fiduciariorum cum debitor communi contraxerit; Fideiussor etiam dicitur credere 64
condonatus, quatenus soluit principalis debitor non solvens. *Auth. progre. Cud. si fideiuss.* cuiusque condono sit pendens a casu, & forma, nam d. debitor sit solvendo, nec ne, proculdubio immutabitur, & fideiussor, sine solvendo positus, debet pariter casum irredentibus aut solvendum, & post fideiussuram obligationem contraxentibus, ad matrem per 65
Gentili. *art. 4. per ult. Folic. de Solu. de cred. l. 1. m. 1. lib. 1. c. 2. r. m. 20.*

E converso autem aequi lance, parique Jure
conferendus d. FIVEZANI Naccorini ad confer-
vandum intentionem eandem D. FINESE pro quo tri-
bus partibus d. summorum suis, et scriptis, specu-
latis, et causis, inquit vixit in societate promissa
Generalium Bellorum, ad acquirituram. Quan-
doquidem, natura societatis id, ut damus, et lu-
cimus, sive magnus, sive parvus, inoperabile
inter suos fuit consensus, et condivisus, *Text.*
in l. si morietur ubi s. 17. *major et s. si. q. locat. C. de re-
ver. refut. ubi s. 1. cap. 7. de pelli in sum. 50. et seq.*
Graviss. dyfcept. for. cap. 788. Ceterum in sum. 322. et 42.
et seq. Thome. de l. 13. num. 43. et seq. D. de Act. de
Commis. de Act. de num. 41. Loc. cit. ibi. de l. 191.
num. 36. et seq. Mercur. de l. 204. num. 1. et seq.
et consequenter ne fors venius sit falsa, et alienum
tuncque hada, focus in duntaxat pectus venius pro suo
1212. et pectores consociationis elevavit *Rac. ter. Gregor.*
diff. de l. 101. num. 1.

Tregi huiusmodi conditionem impavimus scilicet Nob. D.
 Can. Caspar Benedictus Lucchini Cretensis foris
 censui loco suo. per dictum D. Nicolaum imponere
 per eam Ego. Marco Antonio Lorenzi du 8. Januarii
 1718. et insuper desuper decem locos ubique ad loca
 17. 18. 4. Tregimo primo securusque esse memora-
 rum sp. Jo. Franciscus Chilli per alioo reclusio-
 nem, et inveniuntur ad rationem fore, 4 pro
 centenario, liquidumque in quantitate fore 100. 1/2.
 super forena finit. 600. ad quos obediunt iureta,
 qui habet cum hereditas olim Vra. Catharina Cle-
 n. in piam gradationem spiculis factum, ad quorum
 incrementum per solutionem, hanc immissionem contra
 dictum D. Nicolaum eius heredem transmissit die
 25. Febr. 1713. etiam ille condemnatum egerit Si-
 monis lace in Carta nostra, et rogatus nunc Ego.
 Carol. M. Sergioli 25. Febr. 1713. 6. et confirmata
 per Roam die 16. Iulii currentis anni, ut 12. idem
 Ego. Franc. Amegoni, quorum respectu remissive
 non habent ad ea, que in Iure supra stabilitum
 in §. Secundo secum §. Superius etiam §. Quarto, et
 item §. Deinde, et item contrahit.

Trigloporus secundum, Aulcanari Stationem deorsu
 mectens

ARGUMENTUM.

Dotis confessio emissa à Mercatore constante matrimonio, quando dicatur facta in fraudem legis, vel iuris, sive ostentationis causæ. De exceptione non numerata dotis. De confessionibus, tam ad favorem dotis confessæ, quam contra eam hæsitant in hoc Discursu tractatur.

S U M M A R I U M.

- 1 *Dat confessio matrimonii confessata non est vera dotis.*
- 2 *Dat confessio à Viri constante matrimonio nullam confertur probationem genus in præjudicium Viri, ejusque heredum.*
- 3 *Et resistitur an eadem promissum, quæ nihil videtur.*
- 4 *Promissa dat, seu confessio nullo dato privilegio gaudet.*
- 5 *Dat confessio habetur pro donacione inter conjuges prohibita.*
- 6 *Statutum loquens de iure dotis non habet locum in dat promissa.*
- 7 *Dat confessio alicuius naturam donacionis, quæ licet valeret, adhuc si incidere aurius non operet inscriptionem, alius in rem non valeret.*
- 8 *Ex morte donatoris infirmaretur prædicta donatio, non confisi de illius contentis voluerunt.*
- 9 *Et ex causa in vim legati, non autem donacionis subsisteret.*
- 10 *Per vera iuris interm accusatum non potest tolli.*
- 11 *Ratio, quæ non agitur de doti, sed de donacione.*
- 12 *Exceptio dotis confessata, non confertur de illius solitione impeditur etiam inquisitionem instrumenti quæritur.*
- 13 *Differtur inter Dilectus, an datis confessio emissa fuerit sive fuerit nuptiarum, vel an fraudem legi, vel iuris, vel contra causam.*
- 14 *Confessio datis emissa constante matrimonio nullam probantiam genus confertur, & pro simulata apud iudices D.D. habetur, etiam resistit inscriptioni, & non sic.*
- 15 *Nisi de illius solitione, ac veritate doceatur.*
- 16 *Pro confessio simulationis an datis confessata est iuris, ac de iure.*
- 17 *Simulatio omnis contraria iuri.*
- 18 *Alius simulatus est corpus sine Anima.*
- 19 *Iuramentum non videtur facere simulationem, & confessio alicuius in contrarium.*
- 20 *Confessio datis est simulatio caret essentia veritatis.*
- 21 *Per similitudinem, vel inverisimilitudinem inter præsumptum obstat præsumptum.*
- 22 *Quando confessio datis est simulata, nulla ratio haberi debet de exceptione non numerata dotis intra tempus opposita.*
- 23 *Reverentiam exceptionis non numerata dotis non potest obstat exceptionis præsumptum donacionis, quia ipsa perpetua est.*
- 24 *Præsumptum quando transiit exceptionis non numerata datis facta fuerit in eodem instrumentum confessionis.*
- 25 *Dat confessio concipitur tamquam donatio facta in fraudem legi prohibita donaciones inter conjuges.*
- 26 *Dat confessio ad infer aliorum contrarium simulationem non format iuramentum.*
- 27 *Confessio datis, sive emissa fuerit animo donandi, sive ostentationis causæ, eandem effectum, quod simulationem habet.*
- 28 *Confessio viri de dote facta Socris, Fratris, mariti, vel iurante Persona confertur facta sub sive fuerit nuptiarum, Contra non 31.*
- 29 *Exceptio datis non numerata si quis datus non admittitur.*
- 30 *Maxime quando creditur sapienter post decemium a dat confessio.*
- 31 *Confessio datis facta à Marito Socris, vel socris confertur facta in fraudem legi, ac si facta fuisset ipsi muliere.*

Cassius, de Comm. Tom. 2.

- 32 *Dat confessio facta à Viri constante matrimonio, cum prædictis promissis, præsumitur facta sub sive fuerit nuptiarum, vel præsumitur continere veritatem solitionis si iuraverit alia contraria.*
- 33 *Promissa datis, quando non præfuit matrimonium, & non potest inferri pro confusione ad validandam confessionem Viri solitionem constante matrimonio.*
- 34 *Præsumitur quando promissum iussu in lege instrumentum confessionis.*
- 35 *Et ipsa promissa debet apparere per scripturam, in qua non potest haberi suspicio evitata.*
- 36 *Confessio debilis à foris viri vincitur, et excluditur.*
- 37 *Simulatio datis arguitur à confessione facta à Viri coram Notario Gabella, & vnde, exparte, & loco infelice.*
- 38 *Item à facie male Socii, an Viri qualitates, scilicet seni, hylari, & an gravati.*
- 39 *Dat simulatio etiam arguitur ex eo, quod Socris non curavit sibi celebrari instrumentum publicum, prout fieri debet in aliis datis confessionibus.*
- 40 *Inverisimilitudo solitionis datis desumitur ex eo, quia inter nullam inquisitionem fieri sibi curavit à Marito, & non.*
- 41 *Item præsumitur datis confessio simulata, quando in eadem confessione nulla qualitas, seu circumstantia solitionis, aut mentis replicata fuerit.*
- 42 *Ex eo quod quod celebraretur nuptiarum celebrare publicum instrumentum timere sive peris non intercedit.*
- 43 *Deducitur etiam simulatio, quando testidari potest fuisse factum in fraudem sive non matrimonii.*
- 44 *Altera confessio simulationis, ex qua Patre nullam memoriam scripsisse dotis de dat exhoras.*
- 45 *Item alia in sive non sive repulsi circumstantia in ipsa confessione, non veritas simulationis indagari possit.*
- 46 *Maxima simulationis confessio consideratur ea, quæ oritur ex ipsa confessione, non confisi de aliorum partis datis nuptiarum.*
- 47 *Item confessio diffinitiva confessionis à patre notata in libro Socii.*
- 48 *Prout etiam alia residente in exhibenda libro Socii, vel mariti.*
- 49 *Videmus præsumptum infertur contra som, qui non videtur probandum, quod de factis habere potest.*
- 50 *Servata iuribus exhibita plurimum solitionis habet.*
- 51 *Libet liberi non exhibita maximam solitionis præsumptionem videtur.*
- 52 *Dat confessio facta constante matrimonio concurrentibus confertur præsumitur facta.*
- 53 *Notarii Gabella, sive officiali credatur solum in eis, quæ pervenit ad illius officium.*
- 54 *Singula Notarii sive illam solum fieri.*
- 55 *Confessio datis facta à Marito coram Notario Gabella videtur, dummodo coram fuisse presentem Socris, sive aliorum.*
- 56 *Quando solus Gabella videtur solitionem datis, & quando non.*
- 57 *Solutio Gabella non est confessio solitionis datis, quando debet alia sive ex lege sequente partem amissionis ipsius datis.*
- 58 *Libri non probant, quatenus in eis signata sive aliqua partem sive apposita.*
- 59 *Libri quibus probant solum in eis, quæ pervenit ad quibusdam, & mercatorum, non vero datum.*
- 60 *Entra, sive transmissa facta sive citationi, ac sive nullum probantem gradum facit.*
- 61 *Dat confessio veritas deducitur ex confessionibus datum solitionibus à Socris factis pro aliorum sive.*
- 62 *A datis confessionibus non debet argui solutio.*
- 63 *Fecula operatur suspensa confessionibus, quod matrimonium sive datis non contrahatur.*

Z

65 Prox

- 65 *Præ illa dedecit ab alienatione super profectis.*
 66 *Confessio Adversæ habetque dorem in consensu, nil magis operatur, quam simplex confessio.*
 67 *Confessio solentia dicitur desumpta ab iuramento est iuramentum movetur.*
 68 *Dispositio minus Sacerdotis, licet minus solemniter habita, inferitur pro confessione servata dicitur.*
 69 *Judex secularis valideret transigere in materia consuetudinali publicæ debet.*
 70 *Cognita qualitas consuetudinarum remanet actio in iudicio.*

Joannes. Dilecti confiteatur.

DISCURSUS CIV.

- 1 **C**onfessionem habemus in jure generale, receptamque pro regula conclusionem, docent scilicet contra Mutationem confessionem non esse propositam, neque veram docent, ut pro confatis documentum, post antiquiores Baro, in rubr. ff. solut. matrimonialem num. 16. quoniam sequitur 12 l. 1. Cod. de det. can. non numer. Card. Adamus, tractat. de naturis, & attribut. lib. 12. tit. 4. l. 1. 2. 3. ff. de donat. inter vir. & uxor. Adonch. de presump. lib. 3. presump. 12. numer. 51. 52. cum sequ. Caphil. de alienat. cap. 34. §. 6. numer. 3. de Luc. de det. in summ. numer. 355. & divers. 72. numer. 5. & 3. de hys. numer. 1. Canez. var. rap. 9. n. 34. Fier. Barboz. in rub. ff. solut. matrim. par. 4. numer. 34. vixit. hic tamem explicatis, & numer. seq. ubi habetur talia conclusionem non esse, neque consensu contractum nominatum, nisi de futuro, sequita tamen traditioe dicitur.
- 2 Hinc merito indente ejusmodi confessionem nullam conficere probationis generi in peripetiam viri conficere, sive hæc confessionem, aut habentem causam ab eo Rot. decis. 683. numer. 1. & 2. par. 2. reroz. & reroz. Rot. decis. 67. numer. 2. & coram Barati. decis. 612. numer. 1. & 2. ubi quod eadem Roma, tam antiqua, quam moderna conficere debet hanc opinionem, quoniam sequitur De Luc. de hys. num. 3. & n. 40. Adon. Adversæ dicitur, sive reroz. 51. numer. 5. & 7. etiam adferta dicit, de quibus numeratione non liquet, resolvitur in iudicium, & etiam promissionem, que nihil relevat Adon. ubi supra, Rot. post Pandoz. de solut. decis. 12. numer. 4. cum seq.
- 3 Nullo enim ex duobus Privilegiis veræ dote promissionem tamen, sive confessionem quodlibet obicit, Adon. de pign. quest. 58. lib. 3. numer. 11. De Luc. de det. in summ. numer. 355. de det. et. et. cap. 10. numer. 227. fol. 435. Adon. ubi supra lib. 12. tit. 2. Canez. var. d. rap. 9. numer. 54.
- 4 Iam de confessione sollicitur omnibus regulis donationis sicut coniuges Sanchez de Alaman. tit. 4. de donat. lib. 6. de p. 3. numer. 3. Rot. coram Barati. decis. 108. numer. 16. & Adon. de p. quest. 58. numer. 2. de p. 2. par. 2. ita quod neque Statutum de Lacro dote locum habet in dote promissa Adon. et. et. lib. 12. tit. 5. & Adon. de det. ex. numer. 31. numer. 3. & comprehendit sub Statuto prohibitorie donationem Granov. rap. 693. numer. 4. 5. quoniam sequitur Rot. decis. 47. numer. 8. & 9. post Rodaz. de privit. et. et. & ubique ab eo assumit naturam donationis inter coniuges, ut etiam de jure post hoc iudicari, adhuc tamen si excedit quingentos aureos inscriptione egredit, alias non valet, etiam in confessione, sed rursus in toto decis. 108. numer. 14. & 15. coram Barati. Adon. de p. quest. 58. numer. 2. & 10. lib. 3. Gratian. cap. 693. numer. 6. Fauricell. de pign. pign. tom. 2. rursus adon. par. 1. numer. 73. 74. Rot. decis. 259. numer. 3. par. 6. & Transac. ref. 7. lib. 3. numer. 28. vixit. hic confessio de jure dote fol. 317. Attamen ipsa denotatur morte confirmata, non confitio de contractu illius voluntate de Luc. de hys. 159. numer. 33. & 34. Canez. ad Stat. Regib. rub. 44. lib. 2.
- 5 quia solutio potius eo casu in vim legi, non sicut donationes Sanchez de Alaman. lib. 6. de p. 3. numer. 3. & 12. Iu verò Tertius quædam modo tempore tota non potest, ut adversus De Luc. in det. m. et. et. n. 82. vixit. mo tandem, & Fauricell. de det. lib. 14. pign. et. et. par. 1. n. 73. non enim quæ agitur de dote, sed de donatione, ideoque illi vincerent mutentur donationem fidei personarum iuramentum de Luc. de hys. 159. n. 82. & de iur. et. et. n. 82.

Denique exemplo dote conficere, non confitio 18 de illis solutio, habita semper fuit taceo efficere, ut teneatur vixit etiam quoniam, etiam apparet de confessione per instrumentum Gratian. sive Canonicis obligationibus Adon. de det. ex. numer. 31. n. 5. De Luc. de det. numer. 4. post Adon. de det. presump. 12. numer. 29. & presump. numer. 33. Rot. de det. 239. numer. 3. Quoniam ergo magis in iudicio casu, in quo nullum allegatum fuit, nequidem documentum privatum, qua unum tenetur possit potestate dote solutio, ut infra docetur et tractatur per Rot. de det. 23. post Salaz. in l. ehyron. numer. 29.

- Quoniam aliquando dubitaverit Doctores quoniam 13 animo, & metu ex confessione emissa fuisse, an scilicet potius ad unum, quam ad alterum ex duobus causis nempe fidei nature numerationis, sive in fradem legis probentur donationem inter conjugales, vel in serie perquisitione, vel observationis, ac pome causa, aut etiam in solutione fuzorum Canonice Adon. de det. ex. numer. 31. numer. 24. Barati. decis. 108. numer. 6. repetit. de det. 683. n. 3. par. 2. Rot. de det. 23. post Salaz. l. ehyron. et. et. numer. 1. & pluribus seq. & 29. & de det. 29. numer. 1. & 2. post Rodaz. de pign. lib. 3. de det. 682. numer. 3. par. 2. & de Luc. de det. de hys. 159. n. numer. 3. Pandoz. de hys. 3. numer. 13. & Adon. de pign. quest. 58. lib. 3. numer. 4. & seq. lib. tenet persequi quod omnes fuit, quod quodvisque alia integritatem emittat confessionem mationem non ad probationem veritatis, quoniam 14 ad eam fundamur, de occultatione, hoc inque casu, sive ab uno, vel ab alio privo talis confessio penditur, neque nunquam alium ostendit veram dote operari, & prout nullamque illa confessio venis attendenda De Luc. de hys. 72. numer. 15. & seq. de hys. 159. n. 10. & Contrarium de det. Adon. de det. ex. numer. 51. a numer. 40. & de hys. de det. rap. 10. n. 4. numer. 52. & 185. Nisi aliunde de illius veritate glori docetur, alia fundamur, quod probatur confessionem 15 de, & longe tamen ab eo eadem habentem, Adon. de det. lib. 3. rap. 159. numer. 33. Rot. decis. 23. numer. 2. lib. 3. de det. de det. de det. & Fauricell. de det. 24. Subdono alterius obligationis similitudine probatur confessionem esse iuram, & de iur. in contrarium perquisitionem non valentem Rot. coram Barati. de det. 108. numer. 3. decis. 372. numer. 4. coram Barati. & in reroz. par. 6. de det. 55. numer. 12. vixit ad det. 239. a numer. 2. Adon. de det. quest. 58. numer. 12. & de det. 21. numer. 10. post eam, & similitudo enim omnes omnes contractus, ut in propositione perquisitionem similitudinem 17 Rot. de det. 108. coram Barati. fin. de det. 683. numer. 3. par. 2. numer. 3. & 15. Transac. ref. 7. lib. 3. de det. de det. 28. & Pandoz. de det. 23. & 5. de det. de det. fol. 317. lib. 3. Adon. de det. quest. 58. numer. 4. 7. & 12. Barati. de det. 108. numer. 4. Similitudo adon. similitudo corpus est sine anima ex confessione debentur 18 riam dote Bald. in l. 1. C. pign. autem quod agitur, & in l. ab Anastasio numer. 4. C. m. et. et. quoniam post alios sequitur Pandoz. in his terminis quest. 6. n. 1. & 2. coram Barati. decis. 612. numer. 7. & 8. ubi quod 19 itane similitudo, de confessione debentur non valentur iuramentum qui adversus Angel. de Confessio. lib. 3. quest. 8. l. 1. n. 6. n. 38. & seq. De Luc. de det. 159. a numer. 29. & 31. & Tertio ref. de det. de det. de det. 23. post Salaz. numer. 30. & 31. ubi adversus, 20 quod talis confessio, & similitudo careat essentia veritatis, & substantia obligationis sicut in perquisitione confitio postus de det. rap. 10. numer. 131. Card. de Luc. de det. de det. 159. n. numer. 3. post eam numeris 4. n. 10. & Contrarium, quod imo addit numeris 26. 27. & 28. vixit. ubi verò post Rodaz. l. 1. par. 6. numer. 27. ff. solut. matrim. finat, quod confessio dote recepta ex perquisitionem similitudinem abique 21 observari oppositum, nuntiam illius veritatem probat, & etiam Rot. de det. 239. numer. 1. & 4. a numer. 7. & 9. l. 1. de det. de det. numer. 15. coram Caphil. De Luc. de det. de det. 72. numer. 20. ubi quod perquisitionem omnes inter 22 perquisitionem veritatem, ut in veritatem, quæ est omnium perquisitionem norma, & regula, & quod est iuramentum, non est ita debet Concl. de det. 12. numer. 13. & 15. quæ prout procedunt accedente causa similitudo, qua data impeditur probatio similitudo fuit De Luc. de det. de det. de det. 72. numer. 6. ex Barati. decis. 55. & addit. ad Greg. decis. 157.

- Et licet nulla habeatur ratio de lapsa tempore opposendi de non numerata dote, quippe quod tempus nonnullam simulationis exceptionem tollit, quin potius fortius tenetur, *Bar. Sicut. in rubr. ff. solut. matrim. sub num. 102. vers. distinguit etiam. De Luc. idem tenetur in d. dist. 159. numer. 27. & 28. de dot. & inter alios dicitur Alesius. prefatum. l. 2. num. 76. & 78. lib. 4. Alesius. ibidem. 200. numer. 39. 44. & 48. 5. Sed. quia. Argel. de censu. quod. lib. 10. lib. 3. m. 54.*
- 33 Et si proinde non renuntiatio exceptio de non numerata dote non possit tollere exceptionem presumptiois donationis, quae perpetua est, dicitur dec. 21. post Salicet. m. 5. dec. 23. num. 11. & 12. Alesius. ibidem. m. 51. & 52. Alesius. ibid. quod. 58. numer. 3. De Luc. ibid. l. 2. m. 29. prefatum ubi connotatio facta fuerit in eodem instrumentum, vel eodem tempore adducit ad Ceteros. l. 1. cap. 7. m. 91. Alesius. ibidem. 200. numer. 40. 5. Sed ego Alesius. ibid. loco supra allegato loco ubi tenetur l. 1. in v. l. de l. de comp. legal. lib. 2. cap. 45. num. 11. Gratian. cap. 693. a num. 11.

Plurima ergo praesumptio est simulationis velationis et praesumptio simulationis dote consistens in sola confessione. Vnde facta constanter matrimonio ponderantur fundamenta, ac rationes. Praecipua defensorum et superiorum iudicis regula, quod dote constituta non est vera dote, neque apud illos producere obligationem, quandoque, ut praemissum, veluti ex ista confessione contractus omni potest alio de futuro, nempe post solutionem, nullam interea dote privilegium, & effectum continere.

- 35 Secundo, quia licet a iure praesumptio simulationis non possit contrahi sine fraude, sedem legis prohibentem, scilicet l. 1. ff. de donat. inter Virum, & Uxorem, l. 2. C. de dot. ante. l. 1. C. de donat. ante. nota. prohibentem donationem inter conjuges ubi praesumptio est cupiditas, & calumnia etiam affectio, iuxta de Luc. dist. 159. num. 12. post Fontana. de pact. nuptial. m. 2. class. aliam. part. 1. numer. 74. Alesius. m. lib. 1. cap. 1. m. 2. Similis de marit. lib. 6. de p. 9. m. 5. Alesius. de praesumptio. 12. m. 58. & 59. lib. 3. Alesius. de quod. 58. m. 11. lib. 3.

- 36 Quapropter ob donationem simulationem non fituatur, legem dicit, huiusmodi confessionem iuramento, propter quodlibet alios contractus simulationis, tenetur Gomez. l. 1. 70. Taur. numer. 52. & verum. lib. 2. cap. 14. m. 20. Alesius. prefatum. 120. m. 62. lib. 3. Ceteros. de cess. aut. l. 8. quod. 1. numer. 3. fol. Ceteros. de donat. quod. 9. vers. hoc tamen consuevit Bar. decess. 55. numer. 16. & decess. 259. part. 6. verum. Barati. decess. 511. m. 56.

- 37 Quod huiusmodi praesumptio dote simulationem confessione, quique effectus, huius confessionis nulla sunt iuramento donandi, sive ob iuramentum honorificentiae, ac ob iuramentum, utramque enim parem simulationem praesertit, ut advenit de Luc. dist. 159. m. 15. ff. in contrarium. & decess. 71. Alesius. de l. 1. p. 12. numer. 11. Bar. decess. 22. & 23. numer. 1. & 2. post Salicet. de decess. 29. apud Zundem. voluit. m. 1. Bar. de dot. 219. m. 181. & Bar. decess. 612. numer. 7. m. Barati.

- 38 Solus tamquam alius et Doctores huiusmodi hanc confessionem, quando confessio facta fuit à Martino ad favorem Martini, sedem vero quando emissa fuit ad favorem Securi, proinde in nostro casu, quod praesentis potius debet factum fuisse sub ipe futurae enumerationis, non autem in fraudem donationis, ut per Andream. contr. 186. num. 12. Alesius. conf. 33. numer. 7. m. 1. de novissimis Capell. conf. 354. num. 7. v. l. 2. Bar. post Biff. de legat. process. decess. 45. m. 5. Sord. conf. 290. num. 32. & decess. 214. numer. 5. part. 14. Tactio magis si fieri, vel mari, vel curantem personam. Capell. conf. 33. m. 5. lib. 1. Bar. decess. 483. numer. 28. part. 9. recit. Andream. de l. 1. de l. 1. Alesius. m. vers. lib. 1. cap. 8. m. 8. Bar. decess. 306. cor. Caff. m. 2.

- 39 Et per consequens huiusmodi exceptio non huiusmodi decessis esse potius excludit, & denegat creditoribus nullam rati Capem de Dec. in l. 1. ff. solut. Matrim. quod. 7. numer. 19. vers. 2. affirmat. Bar. post Pacifico. de Solutio. decess. 46. m. 2. & 4. Manf. conf. aliam. 35. m. 68. & Conf. 27. m. 11. Barati. de Sord. decess. 35. m. 16. de Luc. ad Gratian. decess. 164. numer. 9. vers. alius quidem, Fontanell. de pact. nuptial. Confess. de Commercio. Tom. 1.

class. 14. p. 16. m. 1. part. 1. num. 79. Argel. de cess. lib. 1. quod. 1. lib. 1. m. 105. Facion. contr. lib. 3. cap. 36. per Bar. Ceteros. decess. 481. m. 1. & 2. & decess. 499. m. 5. maxime quando emissa contra matrimonium expensum post lapsum decennium à die prolatae confessionis à marito de dote, nam in casu decessit remanere quoque calumniae affectio refutatio in antiquum, quod est consequenter praesentis ignorantiae, Andream. de l. 1. contr. 186. num. 6. Argel. ibi supra m. 110. Alesius. prefatum. 12. numer. 15. lib. 3. Caff. de cred. cap. 4. quod. 11. m. 1793. Gratian. dec. 103. m. 18. de Luc. ad Gratian. decess. 164. m. 8.

Contraria tamen opinio verior, & recepta est, nam etiam ad favorem foeminae, vel foeminae probata est donatio, ideoque etiam ad ejus favorem emissa confessio simulata remanet, & in fraudem legis, per Taur. in l. 1. 3. Quod in quibusdam & in 5. Ad notum ff. de donat. inter Vir. & Uxor. & ibi Biff. & DD. praesentis inter in foemina C. de donat. ante Vir. & Uxor. numer. 3. qui concludit per eundem sententiam non minus probatam confessionem dote recepte factam à marito foeminae, quam ejus marito, Tenetur etiam expressum in leg. cum hic textus 32. 5. Oratio ff. de donat. inter Vir. & Uxor. Rota. conf. 96. m. 3. lib. 5. Bar. decess. 219. m. 14. in fin. vers. & multo magis Biff. de dote cap. 10. m. 115. fol. 405. reprobatum Sordum Alesius. de praesumptio. 12. m. 66. & 83. lib. 3. Bar. decess. 483. part. 2. recit. Barati. decess. 612. numer. 2. & decess. 108. m. 4. Ladeus. decess. 64. m. 21. in Perus. Marti. Alesius. 200. m. 6. Bar. decess. 219. post Salicet. in Labry. m. 22. & 23. ibi in terminis locum, & dec. 23. m. 14. de Luc. de dote dist. 159. numer. 11. reprobatum Sordum, & Altagradum Bar. conf. 398. lib. 1. & conf. 14. Alesius. de rati. & conf. lib. 2. m. 3. numer. 24. qui nunciat habere tenetur, scilicet 5. Ad notum l. 1. 3. & 5. Oratio l. 1. ff. de donat. inter Vir. & Uxor. Argel. de cess. lib. 1. quod. 8. lib. 2. m. 56. Sord. de alim. quod. 3. m. 6. numer. 4. allegatum exadmo Sordum de Praes. conf. 100. m. 2. 3. Antonell. de luc. legal. part. 2. cap. 17. m. 35.

Nec relevat ad excludendum simulationem dote confessionem constanter matrimonium procedens dote promissa, quia intervenit rati et Doctores huiusmodi affirmare voluit confessionem praesentem factam esse sub ipe futurae enumerationis, vel continere in se veritatem solam, quando aliquid etiam concurrens simul concluditur Altagrad. decess. 33. numer. 7. m. 1. Decur. vers. 336. m. 3. Bar. contr. Duran. decess. 438. m. 2. & Bar. decess. 141. m. 10. post Alesius. de pignori. & Bar. decess. 455. part. 12. numer. 12. & seq. huiusmodi Caff. decess. 144. m. 4. & 5.

Quia in nostro casu hae promissa, seu confessio dote non praesentit matrimonium, proinde debet procedere, ut intervenit potest pro valida confessione ad praesentem faciendam solam, Admonetur ad Ceteros. lib. 1. cap. 7. m. 102. Argel. de cess. quod. 10. numer. 33. 81. & 88. lib. 3. praecipue quando in confessione inest, vel est continetur in eodem alia confessio recepta dote à Viro facta, quae praesentit decessit facta, quando est facta tempore suspensio, scilicet cum illa erat minus debet gravari, vel potius decessit, De Luc. ad Gratian. decess. 968. numer. 11. in fin. Carden. de Luc. de dote dist. 156. proinde in casu nostro, quia tunc nihil operatur, non deservit pro confessione contraria, Alesius. decess. 419. numer. 3. Antonell. de luc. legal. lib. 2. quod. 1. cap. 12. numer. 35. vers. notandum, Bar. decess. 147. numer. 27. part. 12. recit. & decess. 485. m. 5. part. 3. & decess. 141. numer. 4. part. 10. recit. Sordum in l. 1. ff. solut. matrim. m. 10. Alesius. 200. m. 51. m. 79. 80. Gratian. conf. 36. fol. numer. 11. lib. 1. & 12. decessit recit. in l. 1. quae sequuntur ff. de probat. cum alius adducit in Bar. decess. 21. Fontanell. 1650. 4. Nec relevat, cor. Sordum. De Civit. Contrad. & debet uti parere per scripturam ipsarum, dissonantemque ea, in qua maritus confitetur, Admonetur ad Ceteros. l. 2. cap. 7. m. 102. lib. 1. Neque inficit species privata, quia debet arrius quilibet falsipio antea de Luc. de dote dist. 159. m. 44. Bar. decess. 141. m. 4. part. 10. recit. & Bar. decess. 108. numer. 1. Antonell. de luc. legal. lib. 1. m. 36.

verê presente, ne în nollro calo, quo trant pntip-
tes ambe paros, felices facer, ac prax, de quo
trans consensu fuerunt in libro Gabbell Cretari,
di. arisq, temp. par. 7. vif. 4. luma ann. 29. Afce.
conf. 36. num. . . filij s. Afconit. di. arbis. error. 2.
fuf. 191. num. 16. c. caf. 40. num. 72. idem Adalfard
caril. 978. n. 8. c. conch. 370. n. 9. c. feg.

Nam, dico, compendium, quod exadversis adducuntur, modum sunt numero pauciores, sed brevissimum, quantum potest.

16 *Quæ ex solenne Gabellæ dictæ decem deducuntur per*
Arbitr. conf. 186. num. 10. Taffis ibi. G. consil. 13.
Arbitr. T. 7. 11. Sola et Dec. apud. num. 102. et Cap.
3. numer. 180. Alagard, de Probat. consilij 390. per
100. Arden. decij. 79. num. 13. ubi assignat rationes,
quæ non sibi videntur voluisse Patres potius suam;
Respondetur, quod non solum dicta solenne Gabellæ
tamen probat numerationem decem, ac scilicet solutio-
nem, ut per Arbitr. decij. 87. num. 7. sed neque facit
presumptionem pro solutione, quia voluntarie, & ex
intervalla facta sunt, ac affectu non apparente con-
tractu, ubi per ipsam confessionem fronte eadem
ad ipsos Patres in dictis solennibus Gabellæ, utque
contra Patres requiruntur, & inferuntur pie contraria
conjectura, non bene consideratur De Lati, et dicitur
decij. 72. fol. num. 27. & idem decidimus. Item sum.

37
 esse necesse ad infirmum dictam confessionem habere
 solito Caselle, sine qua contractus dicti nullum ha-
 buisset efficaciam, neque privilegia per illi. *quodam*
Gallia anno 1666. alius non solvens, utque debet
 considerari utrumque pars confirmata dicta confes-
 sione, & non aliter extenuat, ac daverit in dicta
 confessione, qui inferius possit per coequeque, vel ad-
 monitione, qui non similes vult, attendit utque om-
 nibus, neque, cum contractus nullus considerat.

Necnon eadem est robusta aetate, quae est secundae corporis desultae et compositae à libro Martia de fœtibus extracta, & in adli echnius, et quibus apparet solutio huius doctae; Primum, quia dicit libro naturalium filium facere transire per aquas, necnon mox metacanthos ita, huiusmodi cum respectu huius in dicto libro quidem scriptum tribuit, qui verè transmutantur in, molium reducere ius suspensum, ne habuerit in puncto 2. Constat, affligit. 12, tom. 6, & mendas in nro in omnibus percurramus De Lat. de Art. dyl. 159 numer. 71.

59 Atamen, si fidem facerem, probarem dimittere in
his, qui perueniunt ad apothecam, si mercatorum Af-
dic. decy 87. ann. 4. Gm. de scriptis. p. 10. de libe-
ratorum. num. 30. fol. 140. de illis per eum curati, et
Magdard. de probat. consil. 97. num. 70. non vero
deditur, ut constituitur ad verum apostolicum. Manet.

60 Utterim denique has compita caecata fure à libris defuncti sine rebus, eximione pariti, & mandato iudici, ac sine probante laqueum reatus defuncti, utque nullum conditum probante genus, Gratius, cap. 767, numer. 35. & Adid. dircf. 22. MARIT. 5.

61 Terna conjunctura eademque descriptio huius ac trios
pauca adduntur, quae quidem probant, istamdem
in Partem esse confusam, quoniam dicitur, & solvi-
re tribus alii Sibius in matricemque antea colloca-
tum, ex qua dicit congruere, ac idemque docen-
tibus astra deducuntur validissimum in principem
vitiis confusio dicitur, de qua modo agitur Astron.
drey. 611, num. 13, & 718, num. 7, & drey. 82, n.
3, per. 10. vnde, Strabon. drey. 587, num. 14, de Loc.
de Ast. drey. 818, num. 12.

6a. Hinc *argyropus* et *argyropus* facile respondent observando
in ludo quod dicitur in ista instrumenta consistens
folium constitutions domus, et quibus non possit
cassum casum foliationis. *Argyropus* etiam in
24. par. 15. locum. *Papal. argyropus* etiam in
foliationibus casum altum domus a parte folia
posset arguere folio primum confectio, nisi in ad
fatu partu primum acciperet ad si folio, et in ad
fatu primum alioque *Adargyropus* id tu. *Ergo* 15.
fol. *argyropus*.

Si divan este present, cel din Cell

Program is done, masterful, great work.

Ac Oratorum relictum ad simile propositum à Dodis-
fimo Alvarcz. Pinar. dille late.

Galathea, de Constante. Tom. I.

Protentus fatus, quid enim promissere (adit)

Pravda je to, čemu se treba držati.

Item id recipimus, quia si solius non apparet alia deest per insignitum promissa, tanto minus ista, de qua nulla actus constitutio, neque per publicum, neque per privatum documentum.

Exemplum modo memoratum, si eximius aliqua quies-
centia, vel publica, vel privata de solennitate altissimi
decorum, prout jubebat, et blanchetiam pax conseruata,
nam tunc differunt, quod si praesent solus fuisse,
pariter aliquam quietitatem fieri ubi curauit Pater,
et confirmationem prout celebrasset prout publicum
militum, in observantia in alio dicitur altissimi
fuerunt, dum exequium fecerat in hac, de qua con-
sideramus, inuenimus omnino et fuisse solent.
De Lac. diff. 72. num. 17 §. Item dicitur, et diff.
153. num. 72 de hoc, Altitia dicitur de numer. 21
et exim. §1. Item, de . . .

Quarta conjunctio et conclusio, quod Mari- 64
monia licet de se non contrahantur, reputantur non so-
lum licitissima, sed praevidenda à Cardin. de Luc.
dist. 159. num. 13. *Favencius. de pact. claus. 14. gloss.*
vide. var. 2. num. 18. Medici. dist. 30. num. 11

Sicco quali frivolum appellat quantum delectum 65
ex paffione abominorom mulieri, idem Di Lac.
mon. 62. *epd. feto*, & *Frattelli*, dicit lac. n. 39. *Ade-
di. derif. du*, mon. 30. 31. *Eurati. derif. 108*. mon. 19.
Arlion. derif. 41 p. n. 17. & 18. & *dec. 144. jure. 15.*
ecce. mon. 32.

Propter neque arrendere debemus, quod marinus in 66
 liris fuit confectus fieri balisiti dorem in conuari, 159
 quia cum facit fuit confectus dorem non solum, fa-
 cilius fieri debet in conuari, de Luc. d. l. d. l. 159.
 num. 61. et 62. quomodo dicitur dicitur fuit iuramentum
 appositum in eadem confectio maris, quod non ha-
 bebamus in nostro casu: quia si facili fuit iuramentum
 dorem, facili quoque fuit ad iuramentum General. ad-
 ferre. 12. num. 20.

Afferbatur per fides conjectura doposito inini: Sa-
endunt affertans de psonificone dotti facta à focero
ante marmatogioni, de pott marmatogioni de confelione
ex ore mairi si facta in luc verita, ete amanda
riscordo la faldura dote in doret parite, qui lu-
cet de unicia, fectus ad rctervandam conjecturam, si ve
admittimus favore dotti sufficiens et, in tradu-
rent Carrer. 1768. lib. 2. cap. 7. num. 6. Grotius. de
103. num. 10. Ror. dec. 124. num. 7. de off. 148. num.
14. per. 10. Ror. Praxipol quando et fucendo Ror.
dec. 148. num. 4. per. 14. Ror. Stragibus. de off. 676. n. 2.
Covax. contr. 20. num. 16.

Repleti sunt enim pueri contra dictum pœdibî. Telli nuntioque martiri, sapientia factis quibus parum capere, tam per, quod videret. Scitum Gen. de. 3. Propter hoc, si aditum quod ubi am Conc. iudicium fieri probatum operari per prædictum pœdibî in contrarium allegatum, nam amantula, de. Conc. iudicium debent in se probas legimus, ne uisere: pœdibî pro amantula, de. Conc. iudicium, alias nihil probantem pœdibî confirmant, quoniammodum alia probantem agitur factis.

Secundum adverbium, quod nihil aliud deponit dicitur Tullius, quam de verbi promissione aut negationum habere, et de confessione de recepta dicitur a Magistro confutante Macerium sic facta, *et sic semper ex ore suspecti viri, nam si comes, et hereticus confitetur Magistro, nihil magis probationis habet, in alio factum in §. Alterius actus*, ad hoc enim, si dictum non sit factum factum valdum conprehensum pro falsitate dicitur, oportet inferri ex se affirmare falsitatem dicti dicitur, vel majorem partem esse verum solum, in dicitur dicitur in eadem aliter, in quibus equivoce accipitur Adversus eosdemque fratres.

Ex his quibus harum conjecturarum praesentis opposita considerari possit, adhuc, cum longè præferendum, ac minus, ac vi conjecturae in ipsa in contrarium profusa adducta, simulatenim iudicare debemus inter-
venisse, memini autem debui et conjecturas plures praesentis praesentibus, et validiores esse attendendas, prout ad favorem habemus plures conjecturas, et probabiles iudicandum esse, ut latè more suo dicitur *Cercal. alleg. et* 27. num. 31. 22. 23. et 24. et alleg. 10. num. 26. et 27. quorum copiam tota secundum ca.

sum qualitates, & circumstantias discretionis, & actum recti iudicis demonstratur Bald. in l. 1. num. 3. C. de pretiis, dei. Farnelli. de pact. impo. claus. 15. gloss. 2. part. 2. num. 50. Ludewic. de. 62. num. 2. Adversus. de. 63. num. 3. Corbin. de. 499. num. 3. Angeli. de. 409. & 422. per tot. & in rem. part. 6. de. 335. num. 2. & part. 11. de. 405. num. 4. Adversus. de. 405. & 422. De Lat. de. de. 153. num. 13. & 20. & de. 164. num. 2.

ARGUMENTUM.

Census venditio an valeat, si pecunia, cum qua creatus fuit, ad emptorem, vel alium de illius mandato postea reveratur.

Filius, vel minor afferens se vel majorem, vel emancipatum, aut publicum negotiorum, an sine solemnitatibus statim valide obligetur, Et explicatur statum Genue de Contract. muer. & muer.

Plura de constituto, an, & quando illud post obitum constitutus duret, & operetur.

SUMMARIUM.

- 1 Hares non potest revocare mandatum a defuncto dictum datum, quando illud ipse ad favorem tertii.
- 2 Delegatus potest procedere in causa etiam non exhibitis literis, vel respectu delegatarum, si par sit ad non oppositum.
- 3 Census non valet, si pretium in illius venditione simulatur, vel per apponendum tantum interveniat, & to.
- 4 Aliter datur inter si irreversibile, si in conditionem, vel paulo post facti utat ad alium, & numer. 6.
- 5 Census creatus non potest ex pecunia ante debita per venditorem.
- 7 Pecunia non censetur tradita, si tradatur, et revocatur.
- 8 Qui mandat solus, ipse mandatur, & non mandatarum solvere videtur.
- 9 Census creatus non potest delegatus, sed non liber ad favorem venditoris, non valet de juri.
- 10 Nec videtur recipere quod sit non est permissum.
- 11 Census venditio valida est, licet pecunia addita pro creditu ipse ad ipsum emptorem, vel alium de illius mandato reveratur.
- 12 Interesse illius non potest in factum converteri.
- 14 Census debitoris ante interesse praestatur voluntarius, & per mortem, et fructum exteriora a creditore.
- 15 Census constitutus non potest in fructibus, pensionibus, et interesse diversis.
- 16 Adversus irregularitatem suam solemnitates statim, licet fuerit secretum, non valet.
- 17 Adversus a iudice habili reddita ad conservandum non potest aliter, non potest contrahere, nisi accedat illi iudici.
- 18 Filius, vel minor afferens se, vel emancipatum, vel publicum negotiorum, vel majorem in conservanda valde obligatur, sine solemnitatibus statim, & 19. & 20. & 21.
- 19 Contrarium, quando statum legem prohibent annullanda etiam contractus mutui soluti obsequi solamque etiam, et esse statum Genue de. 409. & 422.
- 20 Repetitur nullum contra interdictum 2. 21.
- 21 Adversus praestatum nullum a iure ad conservandum, vel revocandum propter mutum revocatum, praestatum si veniant indolentia 2. 25.
- 22 Vel remanere manifestum legi 2. 26.
- 23 Adversus, vel minor, aut filius si irreversibile afferens se vel majorem, vel emancipatum, licet non possit gaudere beneficio statim ad effectum annullandi eorum obligationem, habere tamen remedium restitutionis in integrum.

- 24 Adversus possessionem legitimam clausula constituit adversus debent omnes acceptationes, que competunt totum principalem contractum.
- 29 Constitutus non potest an beneficium constitutus si sit potest super nullum contractum.
- 30 Constitutus non potest operari si contractus est nullus, & per tale constitutus potest transferri.
- 31 Exceptio, que in remissionem, vel revocatum praestatur, non debet dici de aliter indolentia.
- 32 Exceptio si sit revocata per replicationem, non turbatur si in replicationem, & nec in exceptionem, non exceptio si admittitur item in iudicio non patitur exceptionem aliter indolentia.
- 33 Exceptio ex parte iuri agente est admittibilis in quocumque iudicio, etiam summario, quia dicitur intentionem probabit.
- 34 Et similiter exceptio pro dno ex iustitia aliter indolentia 2. 24.
- 35 Constitutus per mortem constitutus unitis potest sequi statum naturalem.
- 36 Littere adhibere deinde potest nullum, non obstat obsequi constitutus 2. 26.
- 37 Declaratur si constitutus sit per modum compositionis aliter indolentia ad heredes, vel alius sit apponendum, si ignoratur per decessum revocatur aliter indolentia 2. 37.
- 38 Constitutus aliter, & potest transire ad heredes, dicitur quod iudex iurum potest sumere, ibid.
- 39 Potest a iudice revocari non potest obsequi nullum.
- 40 Potest non acquiritur si pro quo adeo fuit, nisi praestatur mandatum, vel subsequens factum revocatur.
- 41 Nec exceptio de pecunia tertii non est iuri, sed emptoris, nec est iuri obligata 2. 42.
- 42 Emittit pro personis mandata si libere rem acquirit, & ante revocationem nemini in dicitur acquiritur.
- 43 Affensus Domini directi non extenditur ad personam, de cuius pecunia res feudalis acquiritur fuit, sed ad rem personam tantum extenditur, favorem tamen affensus praestatur fuit.
- 44 Potest vel acquiritur per aliquem non transferri in rem, pro quo per emptor fuit.
- 45 Potest vel acquiritur in rem in rem, & idem sine actione valentius traditur, & volentis acquiritur non transferri.

Incipit Census, & Contractus, DISCURSUS CV.

Post tantum jam duo institutum, ac agitur ad partem Res servanda quodam in, & non obstat ad hoc longa discussione parum super mitti ad primo Advocato immutatum fuit cognovi, sed animus super duabus nullationem, nempe illegitimationis personarum ab hoc ex revocatione mandati, nec non iudex ex de cetero delegationis non exhibito, super quibus sumptum indolentia non curat, quia in iure ea. statuta non possit advertentiam.

Nullum enim in iure habetur fundamentum prima, 1 quia licet heres ut Domine mandatum post mortem a Defuncto datum aliter possit revocare, amittit eum illud etiam ad favorem tertii, revocari ab herede non potest, quoniam mandatum datum etiam in rem suam post mortem, in dicitur Bald. in leg. procuratoribus C. de procurator. Ration. cap. 7. num. 8. lib. 1. Gratian. cap. 73. 22. 23. Galen. de procurator. part. 3. cap. 4. num. 14.

Necque secunda nullitas, quia licet French. in l. 1. 2. 3 super eo, & 2. 1. 3. vers. sed licet a iure precedentia de appellatione venet, quod ante praestitum bonis, etiam si pars confensum, & non opposuit, de legatum non potest valide procedere in causa, & non valet per officium, amittit licet optum French. quoniam tenet eum Felix. in l. 1. item 3. col. 11. de respectu. est minus verum, ac recepta, proinde aliter Gratian. in c. 170. no. 24 ubi repetitur dictum French. & Felix. ratio est, quia etiam partes iuraverunt con. delegatum ante praestitum neminem De cetero, vale per officium, quia tunc potest revocare, ut iussit prope etiam non offensus decretis licet hic praestitum super nullationem etiam infirmationem, quia ita cetera claram prodire debent.

Alia causa ubi agitur de muliere, quæ præsumitur fidelis ad conjugium, & continentiam propter modum reverentiam erga virorem, quoniam tamquam suspensum à iura non esse probationem resolvunt *Astruc. caus. 2. numer. 491. de Arret. Reg. & alia ut in 45. præst. de arbit. def. 156.* contra sequitur de Anna *caus. 75. etiam. 17.* prædictæ contra remanent iudicantes *hinc de fidei Testimon. 17. num. 1. in mod. con. Thome. seq. contra mulierem, quia maritus effectus in causa, ubi maritus una cum præfessionis probatio minorem de verborum, alibiominus ob consequentiam maioris infirmitatis infirmitas prædicta contineri, ita relevante ab huiusmodi probationis onere, ita *Offic. def. 179. num. 74. etiam præsumptum Testimon. def. 213. numer. 15. Causa. dec. 159. & ibi Per abbatem Girardum, def. 109. numer. 40. & 80. Causa. numer. lib. 3. cap. 1. numer. 155. 162. & 175. Sententia de marit. lib. 4. def. 6. post. numer. 2. vers. hanc sententiam, & ibidem in præg. 1. de Maritimo. Rursus de nuptiis, fidei. 14. & Theorem. 17. numer. 8. de cum pluribus ab eis laudatis Aduersis. Pignat. lib. 1. contr. 3. etiam. 7. etiam. 1.**

Attendi denique, quod si ex impossibili fugeretur prædicta non procederet, attamen competere illi ad summum modum restitutionis in integrum, quia cum talis casus factus contrahatur ex iure speciali celebratum, non agitur ad summum statum *Offic. dec. 23. numer. 10.* sequitur in eadem dispositione quædam locum per possessionem aliam quamvis in statu non contenta, unde alius dicitur positum in diversis restitutionibus, & tamquam aliter sitis non est ab illi concessio, ad illud per *Bar. in l. si quis possessionem in fin. ubi per. numer. 51. ff. de liber. & postum. Reg. in l. si lib. 1. numer. 107. ff. de eor. pæd. Gaudet in l. si quis possessionem. 16. de liber. de alium. & Sord. tract. de alio. quest. 4. lib. 3. numer. 21.*

Haec ita sumpta contra assertum consensum, & remanentem mulierem, non obstat, quod in prædicta iudicio videatur respectu exceptionis aliam requirere indagari ex *Postum. off. 20. numer. 46. de marit.*

Prædicta, quia obsequio cessat, attenta remissione, de qua supra in principio fidei individualiter à Serenissimo nostro Senatu de hisce exceptionibus, quæ contra eodem disputantur.

Secundo, quia in pando, quod adversus possessionem, quæ tenetur obsequio contineri, adnotatur omnes exceptiones, quæ competunt contra principalem contractum, dicitur, ac resoluunt *Postum. de off. 20. numer. 43. 44. & seq. Bar. post. Pando de Gaudet. def. 170. numer. 13.* ita, quod nec possit constitutionem in locum consensum, si in pendit super utilitate contractus, idem affirmat *D. Pignat. re. per. capit. 6. num. 17. de consensu. receptum ubi ex contractu iurati possessionem per consensum non transiit *Tiracord. de iur. per. 3. libro. 7. numer. 16. & 41. & præfessionem a numer. 23. Lombardus. de contrah. gloss. 1. numer. 85. fol. 33. Bar. def. 199. numer. 9. par. 1. rem. Pignat. reg. 5. numer. 59. & 61. & de lib. 6. numer. 16. Barbo. claus. 31. etiam. 31.**

Tercio, quia utilitas consensum, & remunerationi dicitur multum, non non infirmum, ac infirmitas dicitur census quodammodo non requiritur aliam indagari, utque tribuitur probationes, sed convincitur innotum illa, & statum de contract. numer. & modum de quatuor part. adversus consensum iusto Decretis Praefatissimi Magistralis DD. Ecclesiarum nostrorum dici 30. iun. mot. oppositum contra illud aliud novum Decretum 22. Septembris. apudmodum Magistratus, aut viro convincitur ex factis, & venie quædam census, & ab aliis publicis documentis in processu exhibitis, & sic in consensum, ceteraque dicitur probante exceptiones dicitur mulierem, quod sufficit ad dicendum in in propositum impetire aliam indagari, ut in terminis fortioribus habetur in dicta *def. 160. post. Pando.*

Quo equum, quod ex replicationibus M. Aduersis aliquam indebitum pati debuerant, quia illa contra valuerat ante eandem replicationem, nec possit efficere turbiditas dictas exceptiones, quæ iure suo iuribus, & rationibus non debent probantes, sed probare exhibent, iuxta no-

tata per *Afflic. dec. 63. Par. def. 243. lib. 2. Bar. par. 2. de ver. dec. 57. numer. 4. & de lib. 6. lib. 12. par. 1. rem. Bar. par. 387. par. 4. rem. 3. etiam. Pando. caus. 12. numer. 10. & seq. & eadem Emendat. dec. 3005. numer. 2. & in Afflic. ad Card. de Lenc. dec. 2. lib. 15. & dec. 4. numer. 2.*

Quarto, quia acceptio facti, siya exordio intentionis agendi semper dicitur inconsummum probabile, *Afflic. de acq. poss. 9. aff. 2. art. 7. numer. 220. & seq. præfessionem ubi usu omittendo sequitur factum, sed hoc consensum quid, huiusmodi ita esse, ut ex eo constet ad argenti *Afflic. ibidem a numer. 213.**

Quinto denique, quia prædictæ exceptiones multum præfessionem ex eodem sententia, ex quo nascitur ubi ubi, *Afflic. ibidem*, nempe ad veritatem ipsiusmodi instrumenti censum *Centul. allegat. 23. no. 14. & seq. Adnotat. def. 37. numer. 6. & seq. quo ubi casu consensum dicitur aliam requirere possessionem ad effectum, in reposita possessionem, ubi iure habetur ex eodem Aduersis *ibidem numer. 270. & seq. Centul. var. res. ad. 3. par. 2. & seq. 38. numer. 106.**

Sed habemus de exceptionibus nullius censum, & remanentem, de quibus agitur, etiam illa etiam (contra statum prædictum), quæ nullum loquuntur adnotum replicationem) probantes, & præfessionem.

Tercio principalem delegendum ubi M. Aduersis præfessionem adnotatur mandatum, quæ adnotatur exponitur in iure, quod propter eorum consensum confirmatur consensum solum possessionem naturalem, quæ dicitur adnotatur quævis vivit debetur, quæ illius nomine possessionem continetur, aut in facere in, cujus consensum, & acceptum dicta possessionem fundatur, cum consensum debetur illi *Gaudet. def. 141. numer. 6. lib. 1. Rem. præg. de consensu. numer. 5. Pando. de eor. part. post. par. 1. ap. 8. numer. 151. Pando. dicitur off. 2. numer. 135. & ibi post. consensum civium non obstat omni quædam consensum possit restitui, & per eam recuperari naturalis *Tiracord. in rem. de consensu. poss. ampliat. 13. numer. 3. Pando. ubi supra numer. 36.* attamen si consensum solum dictum possessionem naturalem adnotatur consensum, aut adnotatur approbationem negentem, vel per modum temporis, live habetur per consensum recuperare, in quoque hoc casu amittit aliam dictum statum possessionem civium, aut tanto tempore iudicium obsequio, quæ est modum amittitur possessionem civium solo amittit restitui, ut habetur ex *Postum. de lib. off. 20. numer. 36. & ibidem. 58. numer. 3. & ibi. Pando. & ibi. numer. 21. 21. & ante eam *ibidem Tiracord. de tract. de consensu. poss. lib. 1. numer. 1. 9. & 12. Aduersis de fidei. lib. 1. def. 18. art. 3. numer. 25. vers. uno si possessionem. Cyprian. contrari. 254. numer. 22. Gaudet. cap. 300. numer. 32. & 109. 164. numer. 32. Bar. dec. 120. numer. 10. 11. 12. post. Pando. innotatur Aduersis *ibidem. 3. cap. 6. numer. 102. Bar. dec. 310. numer. 5. 10. etiam. Aduersis ex dec. 179. numer. 8. & seq. par. 9. rem. de adnotatur consensum aliam per Aduersis. Chyngnam autem dicitur solum in notum consensum adnotatur, & passum ad habere tractare, ut in notum intelligendum est, quod possessionem civium, ut dicitur, transmissum, non notum quodam naturalem, quoniam habetur consensum distinctum, ut declarat *Thom. Jan. dec. 21. 5. sub. numer. 3. vers. 1. & Cyprian. in dicitur Aduersis. 254. numer. 36. & ex alii habetur *Thom. Jan. def. 17. numer. 14. Rem. in lib. 1. cap. 1. & ibi. Pando. in præg. inde. par. 2. cap. 3. sub. numer. 21. vers. 26. 36.******

Sed obsequio civi possessionem naturalem recuperari possit naturalis contra eam, quæ adnotatur possideri, cum eadem ostendit consensum, quædam ubi ligatur per illud consensum, ex præfessionem ex citra auctoribus, possessionem civium; ubi mandatum adnotatur adnotatur adnotatur possessionem, ubi, aut M. Aduersis facit per lapsum decem annorum solum possessionem civium, & consensum adnotatur solum adnotatur in adnotatur instrumentum consensum passum quæque propriis vires, præfessionem quæ adnotatur præfessionem, ubi adnotatur solum possessionem *Pando. ubi supra. 2. par. 1. par. 1. numer. 131. idem (ingens) ubi consensum delegendum venit per eam mandatum.*

Quod & denique passum solum M. Aduersis dicitur dicitur, notum quia in, in videretur, & de notum.

Sed obsequio civi possessionem naturalem recuperari possit naturalis contra eam, quæ adnotatur possideri, cum eadem ostendit consensum, quædam ubi ligatur per illud consensum, ex præfessionem ex citra auctoribus, possessionem civium; ubi mandatum adnotatur adnotatur adnotatur possessionem, ubi, aut M. Aduersis facit per lapsum decem annorum solum possessionem civium, & consensum adnotatur solum adnotatur in adnotatur instrumentum consensum passum quæque propriis vires, præfessionem quæ adnotatur præfessionem, ubi adnotatur solum possessionem *Pando. ubi supra. 2. par. 1. par. 1. numer. 131. idem (ingens) ubi consensum delegendum venit per eam mandatum.*

Quod & denique passum solum M. Aduersis dicitur dicitur, notum quia in, in videretur, & de notum.

nam, & ultra statum ab obitu dicti constitutus
ante civilis possessionem, sed etiam, & fortius,
quia quoque idem M. Ador illum habuit, usque
que tantum fuerat pater dicti M. Spuulium que
fratrem eius impetorem, ad eius favorem datus
fuit, live pro quo praefatus D. venditor constituitur
40 & possidere bona, de quibus agitur, nam possessio
est quia facta, nec potuit abique apprehensione dicti
M. Adoris, vel expressa M. ejus fratris possessionis
declaratione, & recipere illius acceptatione de per-
sona unius in aliam transferri, usque adeo, quod
nec sufficeret eiusdem possessionem adus possessionis
facile nomine dicti M. Adoris, nisi eadem tempore
docetur de ejus praecedenti mandato, vel ratifica-
tione subsequente, ut opinio advertit *Posth. observat.*
30. num. 30.

- Necque huic inconcesso fundamento negotium ali-
quod faciente potest decretem Secussionis Senatus ad.
November, quod praedicta Senatus ad dictum M. Spi-
uulium olim quiritus spectare debeat ad eundem M.
Adorem ejus fratrem, de eius pecunia compariari
44 fuerat; nam omisso quod per ejus pecunia aliu-
cuius non est illius, sed emptoria l. *neque interdicti*
in prin. & l. *qua alium* C. si quis aliter, vel si
hi, & ad tradita per *Mitras. tract. de pign. & hy-
pothec. libri 2. tituli 2. quest. 4. numer. 10. & 20. ut
ad fin. Quomodo etiam est illi obligata l. *quomodo*
42 *via* C. de pign. & in sectionibus terminis etiam
pro persona nominata sibi libere rem acquirit, ne-
que alius auct nominatum dicitur per quiritum
43 *Adrem. lib. 9. contrari. caput 44. numer. 2. Sord.*
decis. 216. & ibi Adrem. ad eam numer. 4. & 5.
unde per consensum consensum operam non potuit
ad favorem dicti M. Adoris, usque ad eundem trans-
ferre possessionem civilem, de qua constitutio non
cogitur, ut in simili dicitur, quod assensu Domi-
ni directi quiritus in alienatione, seu obligatione bo-
norum feudalium non extenditur ad personam, de
44 auct pecunia facta fuit acquisitio, quia Dominus
non cogitur de persona alius, sed de illo, cui as-
sentum fuit pignori *plac. in ap. 1. versio. acqui-
ritur de fruct. di. hinc. in ap. 1. & in ap. 1. de be-
nefici. stud. ubi DD. & praefatus *Sord. numer. 3. Bald.*
in ap. 1. 5. quia videtur, vers. di. hinc. stud. der.
pos. Comer. ap. Imperialis ap. 48. libri 5. & in
terminis Galeat. contrari. 28. numer. 27. lib. 2. Camill.
de Adrem. ampl. 289. numer. 20. & seq. ubi consi-
45 *der. de Adrem. ampl. 289. numer. 20. & seq. ubi consi-*
deratur quod si in alienatione, quomodo etiam conceditur,
quod emptio facta fuit nomine praefati M. Adoris,
non propterea sequenti possessionem civilem trans-
latam fuisse de uno ad alium alium factum, vel de-
clarationem ipsius possessoris, Nam tunc solum dicitur
translatam possessionem per consensum, quando possessor
habet animum illum tradendi, cum animus volens
tradere, & volens acquirere spectetur ad constituen-
dum aliquem in possessionem civilem, ut luculenter ex
pluribus Doctoribus, & Rone declarationibus concludit
46 *Posth. observat. 20. numer. 19. Pagan. resol. caput 6.*
numer. 22. Gualt. observat. 32. numer. 2. Secus autem
quando, vel constat de contraria voluntate ambigendi,
live alterius, vel quando non apparet ob eorum
silentium, cum habuerit animum tradendi, & ac-
quirendi hinc inde assequitur possessionem, & inde
fit, quod licet regulariter ad excludendam posses-
sionem aliquis possit excepti de possessione tertii, facta
subdistinguitur hinc regula quoad possessionem civilem,
quae dicitur consistit in animo, de quo nemo con-
tra esse potest, nisi ipsius constitutum, ad quem,
si non acquirit, possessio civilis uno transferri,
ut ex *Latier. & Craver. in locis per am. in latus*
declari. Posth. in praefato tract. observat. 62. numer.
*7. in fin.***

Exceptio regule, dato petis, quod statim ex resis-
tatur, quando procedat, & secus.
Fideiussor, qui se uti principalis obligavit, &
per modum assumptionis personae, obligatus remanet non solum in prima, sed in quali-
bet etiam instantia, potest tamen convenire
principalem, ut rem pignoratam tradat, vel
eum liberet, si suscipiat obligationem: Et quan-
do talis actio competat etiam illius credi-
tori hypothecario, & quando secus, resol-
vitur.

S U M M A R I U M.

- 1 *Distinctio in inventario hereditario probat domi-*
nam, & possessionem rei descripta pater heredi-
dum.
- 2 *Talis confessio, & operam reddentes dicti ratio-*
nem, probant Dominum.
- 3 *Dominum aliquem rei probat ex signis, vel an*
fructus appropinquo in illa ra.
- 4 *Legitima possessio alius rei sufficienter probata,*
probat eundem rei dominum.
- 5 *Inventarium, descripta, & signa probant rei do-*
minium.
- 6 *Probat dominio aliter, & possessione peritorem,*
est locus rei venditori.
- 7 *Publicas negotiorum pignori recipere pignus illud non*
regulatur non numerata illius valore.
- 8 *Receptum pignus sub fiducia pecunia credita pro-*
*ferat creditori etiam auferri in re op-
portuna.*
- 9 *Receptum pignori rem alienam, illam tenore*
vero Domini restituit etiam non restituit
prole.
- 10 *Locus in Urbe favore Hebraeorum.*
- 11 *Privilegia non accedunt personae, quibus fuerint*
commissa.
- 12 *Judas descriptus fas dicitur non potest inter per-*
sonas non contentas in receptis delegatis.
- 13 *Receptis delegatis fas dicitur non potest inter per-*
sonas non contentas in receptis delegatis.
- 14 *Contra pignoratam non aliam composita contra-*
ria alia pignoratia.
- 15 *Exceptio regule, dato petis, quod statim ex resis-*
tatur, tam habita locum si agatur de resis-
tatione, sive de illius constitutione.
- 16 *Sine de illa restituenda illi, & qua petatur, si-*
ve aliter rei restituenda esse ab eodem, qui
tam petis.
Et quando non procedat non, sord.
- 17 *Fideiussor, qui se principaliter obligavit per modum*
assumptionis personae, obligatus remanet in qua-

libet instantia.- 18 *Alius ad unum factum non debet operari contra-*
rium ejusdem.
- 19 *Nec crediti voluntatem, & intentionem nego-*
torum.
Etiamsi si sit favorabilis n. 25.
- 20 *Alius regulariter si voluntatem, & intentionem.*
- 21 *Debitum Alioris quando est purum, & illius*
creditor amissionem non solvitur ex regu-
la 1. Dolo petis, dec.
- 22 *Et an qua ratione n. 23.*
- 23 *Item etiam amissionem qua conditione sufficit quod*
de utroque obligatus clari non liquet, quod
praeferri sit obligatus ad restituendum.
- 24 *Arbitrio juris licet dicitur certi, non tamen hoc*
procedit quando consistit in jure dubio, &
numer. 26.
- 25 *Et quando fas dicitur dubium remittitur arbitrio*
judicis.
- 26 *Fideiussor pignoris pignori convenire principalem, ut*
rem pignoratam tradat creditori, vel ut eam si-
bi a suscipiat solvatur.
- 27 *Et hanc aliorum pignori etiam accipere creditur*
hypothecarius fideiussor.
- 28 *Sed tamen procedit si dicta alia dicitur non com-*
posita solvatur, tunc nec etiam alia utilis com-
posita credituri hypothecario.

A R G U M E N T U M.

Res aliena oppignorata potest à vero Domino
vindictam, probato Domino Adoris, & pos-
sessione penes eum, & ex quibus constare
concludenter dicant de tali probatione, exa-
minatur.

JAMES PIGORATIUS.

DISCURSUS CVI.

Petitia Margaritae linae, quam M. Maria Pellina Pallavicini Jo. Paulo Marrano tradidit alienandam, praeferat donationem Domini (in hac sepe scripta) paulo pignore perempti in q. M. Octavium Centurionem ad averendum executionem, quae à dicto q. M. Octavio in vim sponcti de fidejusso jam obtinet immixta d. Marrano, sub modo, de quibus in processu. Hae omnia controversiae inter d. M. Mariam Pellinam, & M. Octavium, tunc in humanis dignemur, coram Serenissimo Senatu super d. Margaritae presentatione cum interveniente etiam M. Jo. Domini de Casalegi, à quo tanquam dante pignori in eventum succumbentis executionem Margaritae omnia pignora sua conficiat idem M. Octavius mediantibus: placuit Serenissimo Senatus neque presentationem per M. Mariam Pellinam petere assensum, verum etiam causam, & causae occasione dictam Margaritam inter praefatas partes respectu excludat, & introducat d. M. Rota delegat, coram qua exhibito delegacionis scripto, instructio transmissa processu, tandem de sententia vero DD. fuit condemnata dicta q. M. Octavia, seu ejus heres ad dandam, seu tradendam M. Adriae linae d. Margaritae, prout latuit in sententia, de melioratione, de quibus in acta coactura.

Motivum se pronunciandi fuit, quia Dominus, & possessor dicitur linae oppugnatore M. Octavio, & ab eo postmodum praesentat, fuisse videtur penes q. M. Antonium Mathiam Fratrum penum varum d. M. Mariae Pellinae, ac deinde penes eundem aut heredes una cum M. Maria Magdalene Francisca matre d. q. M. Adriam Mulinae, probat notum inventarium linae istius quo successores divisione inter dictos coheredes; in qua linea perditur in inventario descripta legum assignata d. M. Mariae Pellinae in quo pignore, *Declar. decis. 155. num. 2. Rot. dec. 83. num. 7. part. 2. Alerius. dec. 172. num. 2.* videtur etiam contineri plures testes consensu super eodem Dominio, & possessione, nec non super ipsius ejusdem linae praesentat a d. M. Octavio, quod tempore scribitur, quae desinitur in d. instrumenti inventarii, & divisionis, ad alienandum videtur Jo. Paulo Marrano, ejusdem dicti racionem afferens, quod casu pignore probat etiam Dominum *Rot. dec. 301. num. 6. part. 4. rorum* accedentibus signis cum floribus illustrissimis, & Excellentissimi Senatus Senatori Pallavicini dicitur d. M. Mariae Pellinae secunda via utrumque oppositum in dicta linea per eosdem testes bene recogniti, quod de se inferat prohibitionem ejusdem Domini l. quod si neque 14. in fin. ff. de pign. & remiss. rei vendit. *Bar. in l. flosaria C. de fidejuss. Gratian. dispert. 300. num. 2. cum seqq. Rot. dec. 96. num. 7. part. 20.* tum alias sola legitima possit linae dicitur linae ad eversionem probata à utroque, vel de se sufficit ad illud iudicium cadendum ad quoscunque effectus *Gratian. dispert. 316. num. 37. Rot. dec. 104. num. 8. part. 6. & decis. 234. num. 3. part. 7. & dec. 450. num. 5. part. 3. vel cit.*

malum tum inventario, divisione, & signis antedictis potest criminis legem illius prohibitionem l. iudicium 19. C. de rei vendit. *Joseph. ad Pota. dispert. 46. num. 31. Pote. expost. 81. num. 37.*

Probat vero Dominus M. Adriam, & possessionem M. Rota contractu, quae non contraveniunt, tanquam concessa potest, tanquam lucide ostendat ea praefatione facta de mandato Serenissimi, d. natus ex te filium recognoscere, nec non ea sustentationem sua, interea in replicata linae à M. Adriam *Jes. de d. 6. num. 10. & ibi sutores l. ejusdem 9. C. l. qui restituitur 20. ff. de rei vendit.*

In talis relevante, quod à Marro tamquam publico grammario negotiorum, ratione libertatis commercii potest bona sine accep. pignori ad dictam quatuordecim, non restituentem, solum non numerato illius valore, argumentum coram, quae coadunat *De Luc. de credit. dispert. 22. num. 18. cum pluribus seqq.* quoniam refert, de talibus fide verba, intendendo sequitur *Card. Alex. de eadem ad Franch. dec. 701. num. 5. vers. contrage.*

Quandoquidem non citati auctores diverfam enunciant questionem; cumque, an creditor antea pignori in pignore mobilium ei, qui sub fiducia ejusdem pignori suam credidit pecuniam; in quo quidem articulo, utrumque bene locutionem potestatem est causam incumbens pignori, adversus *Salzed. labe. erudit. part. 1. cap. 11. ferè per tot.* non possunt trahi in consequentiam casus nostri inter lites diverse questionis versanti; apert enim de dominio volente recuperare rem populi ad extraneo perperam oppugnatam, in quibus terminis nulla fuit allegata auctoris proposita vendicatione restitui; quinimo accipientis pignori rem alienatam, tamen illius abdicatorem peti preter non restituit, per tot. in l. incitellum concludit idem *De Luc. de aser. disp. 7. num. 4. & antea Rot. dec. 498. num. 5. vers. unde casu part. 4. num. 1. rorum.* in contingente consilium promittente, qui Heteris oppugnaverat Margaritam, ideo receptus, ut remi careret. Contrarium tamen tenet inter notatores *Card. de Luca de Regal. disp. 115. & disp. 129.*

Et quare in Alina linae Heteris restituitur 10 mobilis oppugnatore etiam à non Dominum, quoscunque ipsi fuerit alienata summa, pro qua sua facta pignora, ad contrageat ea specialis persequenda summa Pontificibus ipsi pignori, casus tamen refert *Rot. disp. decis. 498. num. 1. & adversus De Luc. de aser. & de erudit. & Card. Alex. in linae de aser. alia pignori* privilegia vero non extendit personam, quibus factum concessa *Pot. de sent. cap. 39. num. 13.* perferitur quae continetur individuae rationes favore personarum, ac locorum; quibus inseruit concessa cunctis non accommode.

Uterum actio competens contra dicit M. Mariam Pellinam M. Jo. Baptiste de Turri, qui assumpti personam, & obligationem M. Jo. Domini de Casalegi, non est comprehensa in praesenti iudicio divisionis, quae à Serenissimo Senatu fuit data pto a. Quibus competens dicitur M. Mariae Pellinae contra dicta q. M. Octavium Centurionem, debita contra dicta M. Casalegiem: non enim pro adhibentem potestatem per dicta M. Jo. Baptista contra praesentem occasionem praedicta promissionis, obsequio fuisse delegatus sui dicere non potuit inter personas non contentas in illius pignori delegacione, jura tenet in *De P. & G. qu. in fin. ibi. Cum inquisitio delegatus jurisdictio ad alios pertinet nequeat prerogative eorum de officio delegati. Alerius. Valent. in Pote. per canon. lib. 7. tit. 29. §. 4. num. 3. Cum illius delegacionis sint*

stricti iuris *Bar. conf. 21. num. 14. 37. Aler. Alerius. vers. refert. lib. 2. refert. 2. num. 4. & refert. 39. num. 11.*

Interventum ab his Margaritae restitutionem agnoscentes MM. Fideicommissarii q. M. Octavio pro eo intervenientes, nonnulli ad alios, & quidem acutissimum periculum contrahunt, obtemperantes, quod M. Jo. Baptista de Turri M. Adriam fratrem, & heredem, vel potius residuum ad eversionem recipi Serenissimi Senatus discepti in te ex q. M. Octavium personam, & obligationem M. de Casalegi in casu incumbit in iudicio, quod unico contractum adversus M. Casalegiem approbatur; quae quidem succumbentia fideicommissarii ceteris ob rem alienam M. Octavio oppugnatam in vim contracte actionis pignoratitiae, jura litem disputationem tenet in l. Turri. 16. §. contraria ff. de pignorat. *Alerius. Falsis. de l. si quis in pignore ff. ad. in prom. vers. in pign. ff. Quo Rante contra M. Mariam Pellinam tanquam relictam M. Jo. Baptista adhibent infingere dicuntur exceptio regule *Dilecti quod statim in reformatione*, quae locum habet, siue petita obligatio sit de restituenda ipsa re petita, siue sit de evidenti illius *Rot. decis. 576. num. 4. & 5. part. 3. rorum.* & non solus quando quo restituitur est illi, à quo petitur, sed etiam quando restituitur est alteri, ut hic, nempe M. Jo. Baptista, qui restitueretur M. Octavio, à quo petitur, ut est in *De l. si detentum 9. in fin. rorum* notant etiam *Bar. in l. si quis antedictum cum 1. ff. de iudic. conf. dec. item Bar. in l. si fecer. 45. §. Lucius sub num. 3. ff. solus. marro.**

Verum, quidquid sit, in obligatio M. Jo. Baptista subacta fuerit, cum Serenissimo Senatus prima

delegationem, pro qua iura fuerat, iam expectantem
movam in omnibus, scilicet tunc dicta obligatione,
quam teneat postea M. Octavius; an potius do-
ceat, quia sui simpliciter facta, & per modum re-
solutionis actionis, & obligationis principalis, quod
cum eam videret in qui ibi infamia commendabatur,
ad iudici per *Tiberius*, dn. 202. num. 11. *Grat. conf.*
32. num. 1. q. 1. l. 1. *Gratian. distict.* 248. numer. 22.
24. & seq. ad hoc tamen concluditur DD. non iurare
dictam legem de *peni* exclusivam recuperationis
Margitarum.

Primo, quia causa finalis, qua fuit mota M. A-
drius ad offerendum, & Secundus Senatus ad de-
terminandam obligationem postmodum assumptam à M.
Jo: Baptista, fuit, ut professorem à M. Octavio
Margiano, quod cum dominum recuperare intendebat
mediante iudicio, tunc simulatim consensit M. Ro-
tus deceptus, ut ad ea dicitur: Hinc tamen abest,
quod ex tali obligatione causam exceptio prædicta im-
petaretur expresse restitutionem, quod potius eadem
obligatio fuit ad illum obtinendum ordinem, inaudi-
tissimè, quod et ex contrariis incipit *Deli peni*, lo-
quebatur abstinendum, quod adhuc ad unam finem
ordinem operetur contrarium effectum, contra regu-
lam *acti*, in l. *legati universi* ff. de *legat.* 1. *Ron. dec.*
178. num. 8. *peni*. 5. & det. 234. numer. 18. *peni*, 18.
19. *peni*, & reprobat voluntatem, & institutionem agri-
cultum contra aliam regulam l. *non omni* ff. si *cen. po-*
101. l. *obligationem subacta* 3. ff. de *act. & oblig. Co-*
390. *Lat. dec.* 17. num. 11. *det.* 14. num. 9. & *det.* 43.
m. 24. *idem Ron. dec.* 234. *part.* 18. l. *item allegat.*
20. quam quidem interpretationem, ac voluntatem, tamen
arbitrari dicit, illum omnino repudiat, hanc causam,
ac pluribus concordantibus recentis, ac *strenu* *Cynus*,
21. *tenet* 478. a. num. 18. ad 50. adeo ut adhuc quan-
tumvisque favorabilis contra voluntatem ageretur non
sustineatur l. *idem servus* ff. de *legat.* 1. si *ex parte* ff. ad
118. l. 1. *verbi* ff. de *pign. subacta*, & ibi DD.

Secundo, & fortius, quia obligatio M. Jo: Bapti-
stae, quae in M. Adriano accorquabatur, habet in
victis annexam conditionem futuram scilicet M. de Ca-
sareggi, & quodvis dubium adhuc illi conditionale,
ipsa vero creditum est purum, neque subiectum est
exceptio *Deli peni*, ut est *ita* *apertus* in l. *peni* ff. de
24. *del. mal. except.* ubi *Zaf.* de numerum ratione, ut si-
gnat terminat, quoniam potest desistere conditio, quae
regulatur nihil potest in esse, donec ipsa non existat
l. *proinde* ff. si *ver. peni*. l. *cedere* dum *verf. subcondi-*
tione ff. de *verf. signi*. *Ron. dec.* 107. num. 4. & 5. *part.*
12. *ver.* Hoc autem non solum antea dicta conditio ad-
huc non existit, sed M. Casareggi oppositum M. Octa-
vius exceptiones percutientes defectum conditionis, & nul-
litate licentia de suspensa obnoxia contra Mariani-
nam, tam ob vitium etiam in radice obligationis si-
bi famidas pro parte oblique solemnitatibus municipa-
libus, & iode transmissum in successivas obligationes
superinde iustas de tempore, quod transiunt, quam
et competentia beneficii deducit nequeat, & ex omni-
bus consideratione necessitatem sicut in personam M.
Octavii, nam nulla profici adhuc conditio, quod ta-
dem conditio non potest desistere. Immo ob contraria
etiam dicta conditio non excludendum exceptionem
Deli peni, sufficit, quod de tempore illius opportuni-
tatem nonnulli loquantur, an potius in obligationis ad res-
tituendum ob defensionem competentis, prout est dispo-
24. sitione in l. 1. & *redigatur* ff. *quor. legat.* firmat
limitando conditionem *Zaf.* in l. *deli facit* ff. de *del. mal.*
& *non*, exceptio, de *ante* cum *dicta* in *dicta* l. si *fieri* ff.
l. *Lucius* ff. *solui. matrim.* & *Adrius*, *Anton.* in §. *signat*
num. 47. *verf. prima* & *aque* *signi*, de *except.*

25. Et quoniam replicatae exceptiones pendenti ver-
tam etiam rationes sunt sententias, quae dicuntur *certi*,
& aperte libari deinde possunt *Argel.* de *legat. conti-*
26. *deli*, *quod* 3. num. 149. Tamen id non procedit, quan-
do constituit in iure debito, quod subito incerto equi-
paratur. *Idem* *Argel.* de *acquir. poss.* *quod* 13. num.
132. *Palen. conf.* 63. num. 73. *Cynus* *tenet* 480. a.
27. 62. & apud de iure dubio videtur illi DD. quorum an-
tibus id recitat, *Amat. ref.* *ita* num. 3. *Pat. dete-*
28. *mer. cap.* 18. num. 24.

Non obstat, quod dictus M. Jo: Baptista emanavit
solutionem potuisset in iudicio coeuvire forem,

ut ibi genitas, vel pecuniam daret ad effectum sa-
tisfaciendi M. Octavio, vel potius ut cum liberaret, 28
& in se suscipere obligationem ad *it. in l. si vero*
12. §. *fin.* & l. si *mandata* 45. *in prom.* cum *pluribus*
§. *si qd.* ff. *mandat.* quam actionem poterat M. Octa-
vius exercere tamen creditur hypothecarius dicit M.
Jo: Baptista ad *ten.* in l. *non omni* *Cod.* quae *res pign.*
29. *obliq.* *post.*

Quidem obiectum cessat ex facto, nam *dicta* M.
Maru Petina & illius deinde mandatum, sciam pro as-
sumenda 10 ff. obligationem, & ad actu videtur etiam
quibus terminis non intrant octos pendit loquen-
tes cum supposito mandatum, sed ipse in se illam su-
scipit; adeoque tamen nihil negotiorum gestos ad
solam pecuniae restitutionem agere potuisset, non ve-
rò ad dictam M. Mariani Petinam spectabant, ut
perpetuo sit demonstratum; quod si, ut si M. Jo: Ba-
ptista dicta actum ad lineam restitutionem non com-
petebat, multo minus illius potuisset competere M.
Octavio ejus pretensio creditus hypothecarius, cum 30
variis de causis ex eadem potuisset, in *inque* *Sald.*
in §. *quid ergo* *ipso*, di *inveni* di *re alien.* *facti* in *ipso*,
facti, quae verba ex eadem potuisset explicanda sunt
pro eadem materia, ut observat *Cor. An. de* *Loc.* in
ipso, de *res. per. quod* 33. num. 3. *verf.* *hinc* *Bal.*

Itaque regule *Deli peni* merito apud nos prae-
tere debuit alia regule una quidem, sed communiter
vixi excepta, quod liquet per illiquid nullum
in retardandum est vulgari, cum quocumque per le-
gitimam circumstantiam collumens rationes, semper per-
petuo M. Adriano cultus.

In *ita*, *etc.*

Alexander Bellinus Rota Prior & Compiler.
Faventinus de Commissis Rota Civitas Andet.
Hilarius Ghirellus Rota Civitas Andet.

ARGUMENTUM.

Salvianum quomodo, & quando, & contra
quos praescribi possit.

Agitur de iure obtinendi competentis postero-
ri creditori ad intellectionem laudis Janae, de
Decollis.

S U M M A R I U M.

1 Salvianus praescribitur inquit a die quo creditur scri-
bit rem hypothecam alienam fuisse in Ter-
tium.

2 Civitas non valit prohibere per eversionem Judi-
cis extenuata, vel Dissoluta.

3 Si civitas alius non inferat a civitate transmissa
ad videndum aliam.

4 Salvianum non praescribitur nisi per lapsum 30. an-
norum.

5 In praescriptum computanda deducitur tempus mi-
noris etatis.

6 Nec non Ferie omnes num. 6.

7 Quomodo non curat praescribere.

8 Salvianus praescribitur allegari non potest a determi-
nata parte pignori, & hypotheca, sed a vero pos-
sessori.

9 Juri offerendi opponi potest in iudicio Salvianum contra
possessorem.

10 Juri offerendi datur per 30. vel 40. annos.

11 Juri offerendi datur per 30. vel 40. annos, ac et-
iam post latam sententiam num. 11. vel post
recessum num. 12.

12 Explicatio servitus iustam Janae de Decollis
5 quibus creditum, & §. de pignora omnia,
& num. 16. & seq.

13 Juri offerendi datur contra rem possidentem bene com-
munis debitoris iure tantum pignoris, & hy-
pothecae.

14 Juri offerendi datur potest recipiendi, licet ager-
de completa fuisse praescriptum servituti.

15 Juri offerendi datur de iure agendi per 30. annos,
& si perpetuum recipiendi.

18 Re-

12. *Relatio non debet fieri ad omnia precedentia quoad sequentia obfervandum.*

Leontina Salviani, fua jura offerendi.

DISCURSUS CVII.

Super dubia necesse est cauti; Primum nempe, quod in vita creditoris prefcriptum jam fuisse intelligitur Salvianum per decemum, quod affirmatur à die confequentis Affirmationem obtemperare ad formam Statuti nostri Januam, de Affirmatione per Cautam, de Angelum Marianum convenit citare D. Franciscum Scotto creditore ad videndum fien Affirmum, ac altero, quod attente illa difpofitione equaliter Statuti de Decretis, de Debitis, non folvendi. 4. quando Creditus & fign. prefcriptum fu pariter jux affirmum folo quinquem illi lapfu à die prefcripti Affirmum confequentia, val faltem per lapfum 30. annorum, prout de jura tanto tempore illud prefcribitur.

2. Nullus videbatur huius poffe fundamentum, nam quoad Salviani prefcriptum, refpondendum cum nullatenus inciperet nati à die, qua creditus fivertem hypothecam alienam fuffe, à die Tercio poffiteri Rot. Luk. inter recitell. à D. Palm. Nip. decif. 41. nam. 1. & decif. 10. nam. 17. & 21. tam. 1. Rot. decif. 108. nam. 1. & decif. 204. nam. 1. & decif. 345. nam. 1. & 7. part. 14. verum, & decif. 205. ad. 8. part. 10. Aditum. decif. 812. per 100. ex quo fequitur, quod cum in actu nostro non appareat aduflu in prefcripto credito. Scimus, tanto minus in alia herede prefcripta dubium alienationis, de quibus modo conquiretur; Prefcriptum nunquam incipiam potest, quia ad duntaxat fundatur fuper pignoris credito hypothecari.

3. Mantetque in contrarium facit citatio dicti D. Creditore ad videndum fien Affirmum, quoniam prefcripta citatio non iustificatur, nifi per contrarium Judicium executorum, quae et fa fola nullum vin probatious ficit, ut in pundo fignat Palm. Nip. allegat. 3. nam. 91. & 92. ubi dicit exploitari jura elfe quod verbis emanantia notam de citatione transmissa, & de hujusmodi folemnitatibus adhibitis nullo pacto reductur, cum pluribus defuper per eum Rot. decifionibus adducitur.

3. Secundo quod à dicta citatione nullatenus inferri poffit tradere poffeffionem fcientia, cum poffeffione tradita poffit eandem citationem neceffario fequi non debeat, quatenusmodum contingit in citatione transmissa ad fcientiam, et qua licet poffit fequi fcientia, non ideo inferri debet poffit ejufdem fcientiam fcientia, cum femper illius limitatio, vel notificatio requiratur, itam conditum illegare amplius non valeat illius ignorantia.

4. Et dato etiam quod ex dicta citatione fcientia prefcripta inferri valeat, nullatenus prefcriptum Salviani locum non habuerit, dum pro ea inducenda requiratur lapfus 30. annorum, jura pofitive firmata per Affirmum. decif. 74. nam. 19. cum qua fignat Rota noftra Januam. proceffe, quod annorum fpatium ceffat in nofiro cafu, quia dict. D. Scimus Creditor vane folum duodecim annis ab anno 1458, qui prefcripta Affirmum fignat confequentia, quibus duodecim annis licet annexatque movere non elapfi poffit completum minorum annorum D. Bonaventurae filius, & heredes fuos.

5. Et D. Creditore, effluiffent eadem viginti, & unus annis, & fic non computat prefcripta trienna remanente, ut de jure ea computari non debet, à Motore, ut nota decifio nam. 172. poff. D. Palm. Nip. allegat. tam. 3. Rot. Lucif. inter recitell. ad eadem D. Palm. decif. 10. nam. 22. & decif. 31. nam. 38. ad decif. 33. nam. 30. nam. 1. non remanet prefcriptum completa.

6. Aduflu elapfo, quod fola decem illi prefcriptum fufficiens elfet, adhuc illa non videtur apparere in ca. noftra, quia fi detrahi debet omnes fignat jura prefcriptum à Statuto Leontina, ad tradita io pundo per D. Motorem in dicto ejus nota per D. Palm. nam. 31. non reprobatur elapfo fuffia in vita dicti creditore annis decem octid, qui folate computari pro decem fignat circiter circuibus, nullatenus notata munitatis atque dicti heredes, nam ea, ut dial, fubtrahi debet, minimeque novenoio poffit prefcriptum novemum decemio, cum in herede grafaturat so-

dum ignorantia rei alienae, ac ab altero poffeffe, verum etiam ipfius crediti fua competentia, per quam ignorantiam fuccedenti in jura alterius nuncquid aut sit prefcripto Rot. Luk. decif. 81. nam. 47. tam. 1. inter recitell. à D. Palm. Nip. nati à die fcientie, quae nunquam prefcribitur, non prohibet Rot. Luk. decif. decif. 30. nam. 23. ratio enim elft, quia prefcriptio non fola creditois neghencia fundatur nofquam imponibili haberi poffum ignorantia eandem haberi Rot. Rom. decif. 4. nam. 2. tam. 1. recito, ac Lucif. inter recitell. à D. Palm. Nip. nam. 1. decif. 15. nam. 3. & decif. 54. nam. 55. & ideo conquiramus individua, ac pofitiva fcientia Rot. Rom. decif. 208. nam. 22. part. 14.

Ceterum prefcriptio principatè omni à poffeffione vera, quam nunquam habuerunt prefcripta fcientie, fed decemionem duntaxat poffe pignori, ac hypotheca pro eorum donum canonica, cum eorum iudicia, à quibus altera prefcripta poffeferunt, mota fuerunt adverfus bona eorum refpèctivè virorem ob aeternam vergendam ad anopiam, ex traditu per Utheri. unquifque. 24. nam. 10. fimplici enim duntaxat pro canonica crediti dotalis non elft apta ad poffeferendam, ut pofitive adverfus Bafium. dicta decif. 74.

Quoad alterum dubium refpondebam, quod jux offeferentia ubi refpèctivè procedit in huc iudicio Salviani minime intelligendum elft poffe docere Sequens, de Salvia. lib. 1. quafi. 3. per 100. & prefcriptum fignat. 1. Rot. poff. paffia. ad. recitell. decif. 74. nam. 12. & decif. 276. nam. 3. Subitum. de jure offer. poff. 1. cap. 3. fignat. 1. nam. 1. & 8. de fignat per 30. & 40. annos Sequens. dicta. loc. nam. 10. & D. mota. Rotam. ad Stat. Januam. de Decretis. 3. Quando Creditus, nam. 5. & poffit quodcumque, 11. cum in principio, quam mecho, auctore iudicio Salviani, & eorum poffit latere fcientiam pignori Sequens. dicta. loc. nam. 4. Subitum. loc. paffia. leada. 1. nam. 15. vel poffit tres conformes, cum multis ab 12. legatis poffit Motore. inter. Paffia. 36. nam. 17.

Necque in nihilo officia valit prefcriptum quinquem illi à Statuto noftra Januam. de Decretis. indulta.

Primo, quia ea locum habet ad remittit jura tantum, à quo Statutum femper incipit interpretationem faltem paffiam, data nempe fcientia in credito poffiffima rei hypotheca in remum remanere, quae fcientia, ut fignat docemur, nunquam intervenit in calce noftra.

Secundo, quia adverfus prefcripta terminat poffiffima res tantum jura pignoris, & hypotheca pro eorum refpèctivè canonice crediti dotalis, componere non poterat dicto D. Francifco, vel alia heredi prefcriptum jux offerendi Utheri. unquifque. 24. nam. 15. & ad. & unquifque. 52. Motore. per. 36. nam. 13. Camer. decif. 8. nam. 4. 3. offer. ad. fa. & ideo dicto Francifco non valent agere omnia prefcripta canonice poffiffima. dicta. decif. 74. nam. 18.

Tertio, quia Statutum procedit folum in agenda, 15. locum accipiendo, quantum fi expreffè exceptio à Statuto non comprehenditur, nunquam intelligitur fignat. 1. ad latè tradita per Francum. ad Stat. Urb. 249. 191. nam. 117. & fignat. Regimelli. de appellat. 4. cap. 2. nam. 77. 78. 83. 84. Alimur de nullis 148. 5. quafi. 3. nam. 36. & 48. tam. 1. Quapropter con fignat in calce jura offerendi detrahi accipiendo adverfus crediti canonice per dictas fignatas detrahi, ergo, &c.

Quarto denique confiderandum elft, quod Statutum Januam obitum fua fignat potest, quam in eodem jura offerendi, Eadem cum hoc jux non condonare fa jure antedictis chirographariis ad notata per D. Bonam. in fignat. collat. ad prefina Statutum noftrum, voluerunt illatenus illud ampliare etiam ad creditois chirographarios, cum hac tamen lege, quod ultra quinquem annos non excedant, nullatenus verb exellent Statutum prefcriptum refignat compus de jure duntaxat creditois hypothecariis, & quatenus Statutum io 5. Ea prefcripta omnia videtur etiam retere pro creditois hypothecariis prefcriptum quinquem procedent omnia pro chirographariis, auctum in hoc non elft faciendi repetitio, fed quoad participacionem oblationis 12. pro 100. annis ordinatum.

nam, quia cum Statutum emittitur fuerit favore juris offendit, quod de jure non competit chirographarius, non est illud intelligendum, ut tam nimum inferantur praedictum hypothecarius, quibus de jure hoc jus offendit non competit, sed datur agendo per 30. vel 40. annos, de excoependo periculum est. *Statutum de Salvoit lib. 2. a. quafian. 3. numer. 6. & per 101.*

Ceterum hujusmodi interpretatio dari omnino debet Statutum, ut omnia contingat juri contrarie, et magis, quod data hac remissione restituitur absurdum, quod nempe inter creditores hypothecarios, & chirographarios per esse respectu hujus juri offendendi conditio, quod de jure sine ulla interpretatio differentia, & tanta est differentia ratio, *Scyph. decis. Romanica. 81. ad 13. & 14. & 15. Perf. conf. 79. vol. 1. Admiff. conf. 358. numer. 22. Rot. Rom. decis. 538. part. 14. rot. Prim. allegat. 47. numer. 10. 11. 12. & alleg. 50. numer. 34. 35. & 36. & per praedictas rationes ita fatis *Casatus. in notat. ad hoc Statutum, & ego in fidei contingente obstat.**

ARGUMENTUM.

Perdifficilis aequae ac pulchra examinauit quaestio, utrum nempe haeres beneficiarius favore Creditorum tenentur rationem reddere de fructibus perceptis, & alios tenentur imputare in propriam creditum, & utriusque opinionis sedatores referuntur. Constatitur denique ope distinctionis, quod nimirum favore Creditorum procedat opinio quovis creditores fuerint detecti, & haereditatem interpellaverint, favore vero haereditas, si non fuerit sequuta talis interpellatio.

S U M M A R I U M.

1. Haeres cum beneficio legi, & tenentur non facit fructum suum, sed de illis tantum rationem reddere favore creditum, & non 2. & 3.
2. Ideoque repetatur tanquam iustus error haereditatem.
3. Contrarium iuncta sententiam alio defendunt.
4. Haereditas alia non debetur amplius haereditas, sed Patrimonium advenit.
5. Ideoque fructus percipi ex dicta haereditate sunt percipienti, & a. f. c.
6. In generali obligatione Testatoris non veniunt intra haereditas.
7. Distinctio tantum 11. numer. 9.
8. Ad hoc ne haeri beneficiarius faciat rationem boni fidei fructus suum non sufficit simpliciter transire a creditum facta, sed necessaria est interpellatio.
9. Haeres facit fructus suos ipsamque creditum illam non 11. numer. 9. pro soluto.
10. Haeres beneficiarius non tenetur imputare fructus percipit in creditum decem marinarum, minusque tantum.
11. Haeres beneficiarius solvere debet creditum primo tantum.
12. Sicut autem quando fidei iudex antequam, & postea, non gradatione debet solvere.
13. Inventarium facit confere haereditatem tanquam iuramentum.
14. Et haereditas quid distinetur ab haereditate.
15. Quia inventarium tanquam creditum extraneum.
16. Et licet in haereditate beneficiarius creditum habet licet amagratia solvere.
17. Sicut tantum si in ipso daturum redimeret.
18. Creditum invenit non tenetur rationem reddere suum creditum.

Saracen. fructum.

DISCURSUS CVIII.

A Nunc est quaestio, & pluribus notis in Jure involuta, nempe haeres cum beneficio legi, & Inventari facit fructus suos ex haereditate perceptos,

vel tenentur illorum rationem reddere Creditum, & legatariis, utraque autem opinio sua habet sedatores, quod cum fructus adveniant haereditatem bonoficio creditum tantum sunt *Gadag. de Inventari. numer. 17. Phas. ed. vult. numer. 36. & 37. Riminald. Jan. conf. 538. Sord. decis. 92. Cyrlas. conser. 294. numer. 17. Laderch. conf. 8. de Pim. conf. 32. vol. 1.*

Movetur principio ex *Textu in l. item veniens 22. & item non solum vers. fructus namque fi. de per. heredi. ubi Prapian. fructus autem omnes haereditatem augent, live ante aditum haereditatem, live post accessum.*

Movetur etiam ex *l. fin. & l. si praesum. & l. 3. licet in C. de her. de her. Ubi quod haeres beneficiarius debet praesentem ad damno, sed non debet esse in haere in praedictum aliorum.*

Movetur potissime ex eadem *l. fin. & l. item veniens 22. numer. 1. ubi colligitur DD. quod haeres cum beneficio legi, & Inventari tenentur quodammodo oculos reum haereditatem *Casatus conf. 11. depositarius de administrat. Perizon. de solutio. art. 33. numer. 12. unde inferunt, quod licet oculus tenentur ad fructus, ita etiam haeres.**

Constat autem sententiam plures magni nominis Auctores amplecti sunt, inter quos gloss. in *l. l. item veniens vers. fructus, & in l. mulier. & cum perceptor ff. ad Trebell. 14. Bart. Alberic. *Alia. Salyc. Argel. Cuman. Castrenf. Ruan. Riminald. Sen. Alciat. quos refert, & sequitur *Alciac. conf. 123. numer. 30. & 119. l. 92. numer. 21. Rot. dec. 680. numer. 1. & 2. part. 1. decis. qui tenent haereditatem beneficiarium de commissio gravamen non tenet in creditum, quod habet adversus defunctum, comparare fructus percipientis, quia loci suos *Alciac. de Inventari. cap. 9. n. 31. & 33. Grimald. *Alciac. cap. 540. numer. 5. *Elphid. de rationib. qui ita iudicant refert cap. 9. numer. 33. *Androl. contr. 117. per 1. et. lib. 2. *Salic. de leg. 3. part. 2. cap. 1. numer. 64. *Rot. dec. 201. numer. 6. & 399. part. 4. rot. 100. 2. & dec. 259. numer. 2. part. 5. *Alleg. 191. numer. 46. & alleg. 199. numer. 19. & alii collin per *Dreuch. consil. 20. numer. 3. & m. 14. cum seq. *Roc. Episc. cap. 47. n. 72. & 12. lib. 1.************

Necesse autem deservientes hanc opinionem, eo 6 praecipue fundamentum, quoniam haereditas potquam sola est, non dicitur amplius haereditas, sed patrimonium adeuntis *l. 2. §. veniens ff. de respon. piffi. *Alciac. de consil. ubi volens lib. 2. in 1. Sord. dec. 310. numer. 11. cum allegat per eos, unde fructus, 7 qui percipiuntur ex re propria haereditas non videtur spectare ad creditum, immo sunt proprii ipsius haereditas, ubi percipit de re sua in *fiduciarius in princ. l. si mulier §. haeres & l. de dictis §. qui piffi ff. ad Tr. bell.***

Namque etiam, quia in generali obligatione Testatoris non veniunt loca haereditas, & fructus in testamentaria percepta non dantur haereditas *l. quod haec verba in princ. ff. de legat. 2. Sord. conf. 228. m. 27. & dec. 97. numer. 7.*

Rota autem Romana differentes opiniones conciliat, & articulo examinato dec. 304. part. 3. rot. & decis. 131. part. 6. distinguit inter haereditatem rationem de debitis Testamentis, & intercepti non ad creditum ad solvendum, ac aliam haereditatem, cui nec creditores sunt directi, nec ab ipso ad solvendum arguitur, & primo casu dicit tanquam mala fidei possessorem non facere fructus suos, sed omnes ad reddendam rationem extraneum: intelligit tamen, nisi bona haereditas sufficiat pro si restituitur creditum, eam quando sufficiens haeres facit fructus suos, haeres detrahi facit creditum haereditas, & illis insistent *Alciac. decis. 60. numer. 11. Secundo autem casu potat immo-ens & quocumque ipsum testamentum. Rot. diss. dec. 60. cor. *Rich. numer. 14. 15.**

Amplificando igitur hinc distinctionem a Rota canonizatum censendum D. Hieronymum Clientem autem nullatenus teneri ad restitutionem fructuum perceptorum, saltem quoad tempus, quo Pater creditores urgere coepit.

Nec vim facit quod utique a principio de quibuscumque debitis haereditas commotus facti *Admiff. decis. 93. numer. 11. & 11. ex protectionis cide transmissa per creditores, nam de eunte *Rot. dec. 304. na. & remag. dec. 131. part. 6. pro. notum necesse.**

medicatum est esse detestari, sed etiam quod ante-
pellat solentem, si peccetur ex verbis illis in der-
30. 304. sub anno 4. Quia fundamenta quibus moventur
dara mala sunt heretici, & sceleris credendum, &
suis contrariis ostendunt contraria hinc subfundi
& clarus sub anno. 13. ubi respondit fundamenta-
10. ex eo delictis, quod licet heres novus ad-
dita credidit, non quodam tamen ipse arguitur
dedit ex intervallo, proponendo, quod sua licenda
credendum, non ex intervallo ingensim, sed quia
post mentis Testatoris demeritis aliquid in studiis
sequere non potui, nisi videtur confiteri,
quod si ex intervallo credimus interpretari, heres
licet contemto scilicet fructus suos, de rusticis non. 14.
ibi. quia cum substantia debitoris detestari credidit-
11. heres, & arguitur non iactantia in dominum, &c.
& quod licet faciat fructus sua aliquando credito-
12. res iustis pro solvendo, distinguendo ita ut debitor,
de accipiens cap. 9. num. 83. Aletum. dec. 34. num.
18. Thomas de Senno. stalli. 7. cap. 7. num. 108. Sal-
gati. d. cap. 2. am. 84. Andreal. contra d. 117. num.
19. qui dicit esse de mensa Rute, & solam faciem
quod adici creditoris non sufficere, & de illam
opinionem defendit. Palen. aliq. 131. num. 46. & al-
13. 193. anno. 19. Ric. Episc. cap. 47. am. 32. con-
14. 19. quodque dicit Ursini. lat. 20. num. 9. & 10. ubi
videtur colligere sua opinio contra.

Quando autem superius addita doctrinam pate-
rems, & plures opinio, quod haeresiarchae
neque quomodocumque rationem reddere de fructu
fructus ex interdicta percepta, dictus Hieronymus non
tamen impugnat dictos fructus in tantum decem
maneribus, nimirum de iuribus conjugis, item quia
regulariter haeres non cogitur ad faciendum huiusmo-
di imputationem ad tradita per *Alam. de impul. c. di-
stinct. quod. 225. num. 41. c. 43. qui de continen-
tia. dist. 60. num. 1. c. 3. p. 1. de iur. & statu
decern in L. mulier 5. de impugnatione g. et Tre-
bell. Tum etiam quia conficiat factus de quibusvis
rebus debitis beneficentia non poterat sui favore,
sed locum reservare dictos fructus pro solvenda solu-
tione credentibus antea, quia sunt plures do-
ctores in dicta concordantia sui transmissi. per eum.*

13 heredes beneficiorum solvere debent prout veniensibus, ad tradita per D.D. in l. fin. c. Et si prefellum C. de par. dicitur, non tamen in facere, quando hoc addebat utroque, tunc non solvere debet secundum eorum graduationem, non autem in solidum, & inordinatum.

14 Theophr. quest. forens. lib. 2. cap. 16. §. 1. Item C. de lib. contraveni. parisi. rom. 3. cap. 76. vers. sequentibus in fine Cetero. dicit. 109. ann. 46. C. §. 9. Roland. de iur. met. cap. 4. §. 251. num. 2.

15 Quod autem dicam de credulitate extranea, idem
erunt credendum de credulitate huius, nam investiga-
tione facit conseri hereditatem tanquam hereditatem Sal-
u. I. dicitur per hanc uerba, sed in uia etiam C. de pact.
et l. fin. §. in impetrante nam. p. ubi dicitur, nam. C.
de iur. dicitur, Rolland de uocacione, quest. 20. nam. 3.
dicitur, et iust. de iur. §. numer. 1. et l. 1. item facit

16 quod bona fuerint loco unius, & inter loco al-
terius perire dicitur, & separare balneum Afan-
cie, de auct. & ambig. lib. 16. in 22. numer. 3. Ric.
17 dicit. alio. part. 4. dicitur. & reparetur cumque cre-
ditur mirari ad, Golum de veris, per. vov. 22. auct.
v. in fin. cum multis ab eo allegatis.

Nec parvulus adveniens potest imaginaria folio-
12 quatuor DD. supponunt etiam in herosibus beneficia,
velut eum, quod certissimè fili Galfridi de
bonis hereditaria l. si ad ea 3. l. si de eisd. her. in
l. pecunia, ubi Galfrid. fab aut. 2. ff. de peral. cum
similibus adductis à Perizon. de fiduciis. art. 35. nu-
mer. 15. et 16.

19 Nam respondetur eisdem questionem procedit ad
facilem heredia, & in fin. in damno, unde si de-
terminetur ex hac straginata (soluuntur refutatur litem-
di, aduersione induceret) *Castroli* in l. *Alchem* 9. a.
dicitur qd. de *soluuntur*. *Restori*, de am. *reddi*. l. *lib*. 2.
quod. 29. fol. numer. 4. *Ref.* doc. 48. *Herdod*. *refut*. 38.
num. 33. lib. 1. *Pisarelli*, de *palit*. *mag*. *claus*. 7. *gliff*. 3.
part. 5. *am*. *cl*. *Al*.

Damnorum suorum patientiae haeres si compelli possit
ad ad accipienda solamonia ex fructibus hereditatis.

et vulgò dicitur, minutarum, quia particularis solutio non minuitur aucto credere l. iura §. Lucius ff. de usur. ubi Bart. de Scribenens.

ARGUMENTUM.

An, & quando donator renouue de evictions,
cum omnibus suis declarationibus.

An, & quando teneatur de inexistibilitate nominis debitoris, vel de illius veniente: Et an teneatur de inexistibilitate locorum morum, vel de diminutione fructuum sequentis ob Principis edictum.

Quantitas donata, vel legata an, & quando sit
demonstrativa, vel taxativa.

S U M M A R I Z E D.

- [illegible]

Sedentes. Durandus.

DISCURSUS CIX.

Super donatione R. M. Bazili Chappoi duo milia examina in fessis versatis, ad tollendas de mano luer, proposita forent debui.

Primum nempe, an heredes sine heredes dicti Donatoris teneantur de iudicio, quod bona aliqua immobilia donata, que fuerint evicta, vel suppleant mandatis pignori eductum, nec non ad supplementum tantum in quantitate, vel in bonis, pro momentibus debentur pignori domini, que parum non sunt vera, & pignori inextinguibilia, & tandem per se omnia predicta bona sine 10 minoris reddens; quod apparet ex quadam novella, sive ista subsistent per Donatorem, ad quam ipse relationem habuit, tenentur ad supplementum in aliis bonis quicquid ad obsequendum dictam novellam reddiderit ex dicta novella restitutum debent.

Secundum, an DD. Fratres de Paxina, qui ad fructuum medietatem integri redditus ex bonis, in figura donata provenientibus, sunt a Donatoris invasi, agere valent ad restitutionem ejusdem domini ex fiduciamento per R. Marium senioris abavum matrem suam abique periculo incidenti in penam privationis beneficij dictae donationis ex prohibitione sibi facta per Donatorem de non contrahendo quovis tempore per se & alium, vel ados directu, vel indirecte sub quovis pretorio quovis, seu querendo colore penitentie donationis, sub quo inter alia bona donata verè continentur, & leguntur etiam predicta domus.

Viso itaque, & mature perpenso integro predictis donationibus tenore, duplicique promissis ad evincendum cum pio viribus evocatis, in fessis versatis milia, in infra, respondere valent, & primo quodammodo inextinguibilia, que fuerint evicta, vel mandatis periculo evictionis subjacent, indistinctè casu hereditatem, vel heredes tenent de evizione.

- Pro hec quod assumpti conprobatione occurrentium est p. ad distinctionem in pui pacifice per Doctores adductam, ut nempe si donatio incipit promissione, tunc locus fit iudicio, sicut verò si auctoritate, ut hic per Anton. de donat. lib. 1. cap. 3. num. 42. cum plur. seq. Guzman. de evict. quest. 25. & Card. de Lac. de donat. dist. 31. 32. & 38. ac ibidem de. 130. num. ... per. 8. vel. cum itaque non veritas videatur in primo casu distinctionis, quia donatio non illa inter viros effectum suum forent non potest, nisi post mortem auctoris, donatio enim incipit a traditione dictum, quando in effectu rei traditur tempore, quo fit donatio, Guzman. de evict. q. 25. num. 16. & Anton. de donat. lib. 1. prelat. 1. n. 3. Anton. de. 13. num. 25. & seq. Canter. var. resp. par. 3. cap. 4. de forte, num. 28. & seq. Boff. de de. cap. 17. num. 17. & licet in Instante donationis aditum verum, sive, donat, tradit, tamen non decretum donatio incipit a traditione, quia opus est repromissioni, ex qua verè inducitur traditio, Guzman. quest. 25. num. 36. de evict. Anton. dist. de. 13. n. 25. & seq. & ibi not. laudat.

Secundò advertendum est, quod dicta donatio facta fuerit Ven. Oratoris, & Hospitalis S. M. V. de Maternitatis Civitatis Savonae cum nunc forenti videretur fructuum ex bonis donati provenientium NN. Hucyoto, & illam ex filia Donationis nepotum, & post ipsorum obitum omnibus descendens masculini in perpetuum, & deficiente auctoritate masculina cum onere solvendi datam annuat dictae medietatem fructuum singulis signatis dictorum descendens masculinorum, & casus casibus summa perditio, medietas predictorum fructuum respondere debet per Profectores dicti Hospitalis Monachi Civitatis, & Clare Matris nepotum dicti Donatoris; quomodo cum dicta Donatio sita fuerit ad favorentem causae par, & descendendum dicti Donatoris dicti Testatoris, non potest evitari altera limitatio desuper per Doctores communiter tradit, quod in donationibus fictis ad pias causas, vel ad favorentem personam singuli locum habent evictio, sive ea incipiat a promissione, sive a traditione Rot. dist. 381. numer. 1. par. 10. Guzman.

de. 611. num. 7. & seq. Card. de Lac. de donat. dist. 58. num. 3. Cent. de confis. quest. 79. num. 30. 31. & 32. Alter de Lac. ad Marium resp. 12. num. 9.

Nempe obstat, quod heredes dicti Donatoris sicut pariter equalis grade ejusdem conjuncti, nec quis ante legatus, vel donatus magis predictis tenetur legatarii, vel Donatoris, quam heredes, in arbitrio de Lac. ad Marium. dicta resp. 12. numer. 7. & alio per cum laudat, cum etiam, quia in donationibus sine viro nullatenus procedit dicta confectio equali conjunctio, tamen in donationibus, ac hereditatibus dictis Rot. dist. de. 381. num. 3. & 4. par. 10. nec.

Ceterum non veritas in casu simpliciter concursum conjuncta persona, sed persona conjuncta cum causa pia, ad corpus favorentem facta est donatio, licet cum onere durante tantum descendens dicti Donatoris solvendi, in supra, respectu inextinguibilia dictam fructuum, vel dupliciter minuat.

Eoque magis sine aliquo dubio intraret evictio in casu nostro, si istiusmodi fructu bona donata essent, vel aliter obligata Card. de Lac. de evict. in dist. dist. 58. num. 7. Alter de Lac. ad Marium resp. 12. numer. 15. in fin. ubi prorsum favore pias cause, & idem de Lac. in app. ad deservit. de Franch. 347. vers. adde super totum articulo.

Quo verò ad omnia debentur donata, quae sunt inextinguibilia, non videtur dubitationi locus, quia dicti heredes non teneantur ad aliquod refundendum, vel supplementum, sed eorum inextinguibilia cedere debet in summa Legatarii vel Donatoris, sicut inextinguibilia nunquam inestur promissa a solvere, etiam si per viam aliquos contrahat onerosi casu numeris sequatur, sed solum intelligitur cessum nomen, dupmodò si verum, tale quale est in se, in per ploratione adductis probat Urat. quest. 3. num. 1. & n. 3. Resp. quest. 79. numer. 31. ita quoque, & magis magis decernitur est an donatione inextinguibilia, num rei traditione donata, prout erat penes donatorem Marium. resp. lib. 1. cap. 11. numer. 8. & sic illud per totum, quod Donator habebat, videtur donasse Alia. quest. 63. numer. 10. vers. sed in Donator Canter. variet. tom. 1. cap. 8. numer. 71. & seq. de donat. Civit. de evict. quest. 79. numer. 4. Guzman. de evict. quest. 15. numer. 38. 39. de. ubi facti optatum distendit inter rem, quae est omnis illona, & rem, in qua aliquod pui habet, & in hac secundo casu scilicet, & indistinctè nihil aliud censetur donatum, nisi illud pui quod habet, & ideo heredes nihil continere debet, & optime factus adducta per Henricum. ad id parva, tom. 2. ad p. 1. l. 32. n. 5. par. 3. n. 67. fol. 140. & seq. ubi quando de ea promissa non erat penitus aliena, sed in ea habebat aliquod pui, vel aliquam partem, nam tunc licet incipiat a promissione, sive facta, sive conventioni donationem facit, nonquam videtur donare nisi pui, vel partem, quam Donator in ea habet, & in fin. quoque casu, in quo nempe erat donata aliqua capitalis momentum, seu iura cum Principem non fuisse locum inextinguibilia, sed, in melius dicam, supplementi, necnon in inextinguibilia, sed ob notabilem diminutionem fructuum locum ob calamitates Regni, respondere ut veritas pui causam rationem per cum appropinquat Card. de Lac. de donat. dist. 51. & deinde, quod inextinguibilia notatus cedat in summa Legatarii, & non heredes, est apertus tenet in l. Lucius Titius l. 2. §. 6. C. de legat. 2. adductis in casu legatarii per omnino finis nostri per Reg. Rot. dist. 39. sub num. 11. in fin. & in casu favorentem inextinguibilia in debitor legatario idem finavit Rot. dist. 251. num. 9. par. 18. n. m.

Quo verò ad omnia debentur donata, quae sunt inextinguibilia, non videtur dubitationi locus, quia dicti heredes non teneantur ad aliquod refundendum, vel supplementum, sed eorum inextinguibilia cedere debet in summa Legatarii vel Donatoris, sicut inextinguibilia nunquam inestur promissa a solvere, etiam si per viam aliquos contrahat onerosi casu numeris sequatur, sed solum intelligitur cessum nomen, dupmodò si verum, tale quale est in se, in per ploratione adductis probat Urat. quest. 3. num. 1. & n. 3. Resp. quest. 79. numer. 31. ita quoque, & magis magis decernitur est an donatione inextinguibilia, num rei traditione donata, prout erat penes donatorem Marium. resp. lib. 1. cap. 11. numer. 8. & sic illud per totum, quod Donator habebat, videtur donasse Alia. quest. 63. numer. 10. vers. sed in Donator Canter. variet. tom. 1. cap. 8. numer. 71. & seq. de donat. Civit. de evict. quest. 79. numer. 4. Guzman. de evict. quest. 15. numer. 38. 39. de. ubi facti optatum distendit inter rem, quae est omnis illona, & rem, in qua aliquod pui habet, & in hac secundo casu scilicet, & indistinctè nihil aliud censetur donatum, nisi illud pui quod habet, & ideo heredes nihil continere debet, & optime factus adducta per Henricum. ad id parva, tom. 2. ad p. 1. l. 32. n. 5. par. 3. n. 67. fol. 140. & seq. ubi quando de ea promissa non erat penitus aliena, sed in ea habebat aliquod pui, vel aliquam partem, nam tunc licet incipiat a promissione, sive facta, sive conventioni donationem facit, nonquam videtur donare nisi pui, vel partem, quam Donator in ea habet, & in fin. quoque casu, in quo nempe erat donata aliqua capitalis momentum, seu iura cum Principem non fuisse locum inextinguibilia, sed, in melius dicam, supplementi, necnon in inextinguibilia, sed ob notabilem diminutionem fructuum locum ob calamitates Regni, respondere ut veritas pui causam rationem per cum appropinquat Card. de Lac. de donat. dist. 51. & deinde, quod inextinguibilia notatus cedat in summa Legatarii, & non heredes, est apertus tenet in l. Lucius Titius l. 2. §. 6. C. de legat. 2. adductis in casu legatarii per omnino finis nostri per Reg. Rot. dist. 39. sub num. 11. in fin. & in casu favorentem inextinguibilia in debitor legatario idem finavit Rot. dist. 251. num. 9. par. 18. n. m.

Monique tenentur dicti heredes ad aliquam supplementum per notandum donata, quae vera non reputantur; in iure eorum certum est, quod si aliquod notum debitoris legatum sit, quovis in expectatorem, per quam crediti Testator sibi per eum debet, & illud non reputat verum, quia verè nihil debet, tunc legatum omnino minuat, & inutiliter datur, quia cum censetur legatum tantum adio, non verò quantitas, illaque adio non reputatur in re non nata, datur debitor substantia legatarii, sine qua reddere nequit legatum, per expressum tenent in l. si sit legatum 78. §. si mihi ff. de legat. 1. C. de evict.

Monique tenentur dicti heredes ad aliquam supplementum per notandum donata, quae vera non reputantur; in iure eorum certum est, quod si aliquod notum debitoris legatum sit, quovis in expectatorem, per quam crediti Testator sibi per eum debet, & illud non reputat verum, quia verè nihil debet, tunc legatum omnino minuat, & inutiliter datur, quia cum censetur legatum tantum adio, non verò quantitas, illaque adio non reputatur in re non nata, datur debitor substantia legatarii, sine qua reddere nequit legatum, per expressum tenent in l. si sit legatum 78. §. si mihi ff. de legat. 1. C. de evict.

Quantam differentiam addit inter illam interruptionem, quae sequitur sive per citationem, ab alia sequente per contestationem litis.

Et haec ad intelligendum etiam statim notum Jansen, de consuetudinibus.

S U M M A R I U M.

1. Et statim Jansenii de causis et effectibus, distinctionem laicis post decemum executionis amplius demandari oportet.
2. Secus ubi si sit interruptio decemum medium te citationem, & litem contestationem.
3. Litem factam peremptoria iudicii prout Jodoci.
4. Demandata non facta peremptoria ex reprobatione Actus.
5. Relegationem tamen interruptionis, qua sola sequitur de citationem, ab alia sequente ex litem contestationem.
6. Relegationem ex communis sententia dista distinctionem, & non, 3.
7. Declaratur Bonum, & Merito, qui procedunt demandare in tempore Statu, Urb.
8. Possit per solam citationem, vel litem contestationem non potest nisi tempore quod per litem possit sit aliam, idemque locum non habet mala fidei.
9. Cautela tamen opus est verbi.
10. Interrumpit peremptoria habet litem etiam non concurrentem mala fidei.
11. Reprobatur Actus.
12. Nova peremptoria non continet a dea que testatur fuit laquei, vel a dea peremptoria in litem.
13. Per distinctionem agendi, manifeste interruptio peremptoria.
14. Cautela verba, si distinctio post citationem, & litem contestationem, fuerit voluntaria.
15. Et talis voluntas excluditur ex quo necesse fuerit peremptoria iudicium non, 17.
16. Inducta ad rem existimant, non debent contrarium operari contra, vel prout intentionem Agentium.

Requisi peremptoria vide executionem.

D I S C U R S U S C X.

Terminum etiam nobis non iudice remissio instantia propositum fuit dandum, an post elapsam decemum, litem quod executionis demandum possum instrumentum publica vestigia Statu nostri Jansenii de 1296. 1297.

Et via executionis amplius complectitur Decemum de Agria pro iudicamento domus contra barede Joannem Senon, sive eorum dapnata inventum.

Et re peremptoria non iudicem docet, deficiente constituto cum dictis Agentis iure iurico compensata, condempnatio hinc inde praesentibus ad solvendum rebis dedit domus cum omnibus tractatibus delapset decessit.

Movetur ita Jodocum nobis videtur fuit in iure nullum, nam ex facta nobis constituit, quod DD. de Agria in 1297 decemum Statutum non solam operari executionis usque ad citationem parat, sed etiam longi post litem contestationem, quo amodo restavit interruptio proculd decessit Statutis, vel ad renovationem quidem consecrata curam citationem interea in 1297, vel ad perpetuationem prohibita via, sive aliam executionis ad 40. annos, habuit respectu ad litem contestationem, ut in armenis tractum diligenter Parolator. quod. quod lib. 1. cap. 1. §. 12. nam. 18. §. 3. 14. nam. 4. §. 10. Polatich. 1297. 21. nam. 17. 18. Quod. observat. 74. nam. 4. Revis de Statu. Urb. prescript. gloss. 21. nam. 14. 15. Agria de executione. §. 4. cap. 97. §. cap. 115. Carleval. de iudic. lib. 2. cap. 4. nam. 21. 23. §. 31. Carleval. in lib. 1. 167. nam. 33. 34. Galtier. in pract. commun. Instrum. in 2. parte part. nam. 33. fol. 65. addit. ad Ruan. decess. §. 8. nam. 10. §. decess. 215. nam. 5. d. 7. §. 10. §. 10. Zacharia de obligat. general. Annotat. de temp. legat. lib. 2. cap. 107. nam. 3. 6. Rot. decess. 6. part. 3. de lib. Rot. in 1297. nam. 3. 4. Actus.

de legibus. lib. 5. tit. 3. quod. 10. nam. 20. 21. Japh. cons. 67. nam. 2. Bonar. ad reus Sicilia cap. 117. rub. divisionum. Parat. de instrumentis. edit. tit. 7. 1296. 7. nam. 24. lantim. Pol. decess. 26. §. 10. nam. 32. usque ad fin. Ruan. de auct. quod. 45. nam. 31. de in tempore dicti Statu nostri Adact. rancor. 31. Arment. decess. 26. nam. 11. §. 10. In adula obstant peremptoria instantia prout Jodoci executionis, quia praesentibus effectus interruptionis, per quem respectu, in super, causae renovatio decemum, de perpetuatione aliam, cum fuerit consummatus, ac perfectus, itam ac fuerit, vel citatio executi, vel litem contestata, ex eo quod ille non est de actus respectu ordinem iudicii, sed effectus aliorum, ad hunc peremptoria instantia daturat, ad tracta in puncto per Ejan. in cap. aliam nam. 10. part. 3. ceterum de peremptoria. Hec. filio allegat. 43. part. nam. 15. §. 17. 18. §. 10. nam. 21. part. 3. Ruan. ad pragmat. regis de insten. cons. non restat. 14. rub. 2997. 15. Statu. Japh. decess. 104. nam. 41. §. 10. Annotat. de temp. leg. cap. 107. nam. 4. lib. 2. Actus. in 1297. nam. 61. §. 62. part. 1. Pol. lib. 1. cap. 1. allegat. Ruan. in summa dea. lib. 4. de iudic. ad fin. 310.

In dubio quidem per nos tractum contra Actores dicebamus hoc procedere tantum in casu, quo peremptoria instantia proveniret ex aliquo impedimento, vel casu, sicut si per meram negligentiam, ut cura antiquitatis gloss. in cap. platum. §. 2. §. 1. peremptoria in 1297. interruptio 16. quod. 3. distinguendo tractum allegat per Actus. dista litem in 1297. Arment. de iudic. 26. nam. 4. Induct. ad Stat. decess. 5. nam. 6. Carleval. 129. 2. nam. 44. Rot. decess. 124. nam. 10. in 1297. Actus. quod lib. decess. 215. repetita prout Zacharia de obligat. general. ex qua potest delapsa fuerit adducit ad dea. 2. Bonar.

Sapient quidem obijcio non placet inesse instantiam DD. pro dictis Actores instantiam, obijciendo distinctionem, quam operabatur decess. in per simplicem citationem, & litem contestationem, itam in primo casu, licet peract instantia ob tractum ad hoc negligentiam, ad hunc dicit effectus interruptionis praesentibus ad renovationem tantum decemum iure perfectus, de instantibus per litem citationem actum, in secundo vero non, quam per litem contestationem agitur de potentia effectus perpetuationis aliam, licet via executionis, ideo re contestata amodo iudicium non prosequendi facili rebus debet illa effectus, ad tracta per Statu decess. Urb. prescript. gloss. 21. nam. 14. 15. Actus. dist. decess. 124. nam. 10.

Sed veti equitatem funderet praesentibus instantiam, quia nullum unquam rationabile discursum conceptus inter unum, & alterum eorum, per quod amodo non prosequendi item operari magis debet in casu litem contestata, quam simplicis citationis, cum in utroque effectus interruptionis statim perfectus per actum respectu citationem accure, de litem contestationem, cum sola hac differentia renovationis, ac perpetuationis, de adno verum est, quod Doctores non omnia hunc agitur questionem in terminum citationis, quam litem contestationem utroque facta sua amodo prosequendi item, ut sunt decess. de alii super iudic. de iusta citationem.

Et sic Doctores Ruan. §. Actus. bene quidem applicant post annotationem in 1297. nam. 1. casu, licet ubi Statu praesentibus mandata praesentibus interumpi per solam citationem, vel executionem interruptionem, prout in casu placet videtur est.

Nos tamen super eo dubio melius consideramus, in re veritate consummatus praesentibus Gloss. Canonum ex re dista cap. platum distinguendum anno ad iure veram, quia contra iam aliam ex dicto dista gloss. in 1. fin. verbi. humani. Cod. de prescript. 10. vel 40. nam, quam omnes de Doctores unum veniunt excepto Actus, in re contra gloss. de post era Carr. Japh. in 1. 2. nam. 21. part. 3. vel §. aliam aliam Cap. de edict. ut post reliqua operam prout Gloss. Canonum annotationem illa cum videntur alteram glossam civium, quia ex illa citatur, quod omnes Doctores contrarium

for Nob. D. Joannem Valentem Berardum, un Hæredem pro Amica præfati Nicolai delictum, simulque uno, ac eodem libello unde Salvand remedium pro rato, & integro credito forme, & fructuum, intervenit contra eundem Joannem Valentem, & apud detentorem plurius bonorum filium, olim à supradicto Nicolao possessorum, & super utroque faventem hodie Sententiam obtinuit.

Respectu namque personarum adhibitis, licet satis jussu sua remanet ex credito Aditus, & ex qualitate hereditaria Debitoria, concurrens in persona dicti Jo. Valentis, Cuiusdam Equidem respectu boni loci diffundit emergit ex gentibus Apochis Cambialis legitimè receptis, quæ cum à Statuto vim obtinent patris Infractum, ideo factus probatorum probant, & contra Debitum, ipsique hæredes pariter habent exceptionem, ex dictis per nos in *Florentina Fidejussoria* 6. Septembris 1711. §. Hanc inquam & cum pariter primus Capituli Rota Romanæ, quod *Urcul. de trasfati. digl. 40. numer. 23. cum seq. Rot. Rom. digl. 120. num. 1. coram Rich. & Rota nostra quod eundem Urcul. dea. 38. num. 1. & in Florentina Cambiarum* 21. Martii 1710. §. Quod cum etiam D. mea Audient. Pler.

Quo vero ad fructus, seu Cambia, licet eorum rebus, utpotè fructibus in periculo transgressionis pecunie, sive in incertitudine laci, vel summi devolvendo ex inopis, vel pariter potius monere commutandum de uso loco ad alium, sive di zona in alterum 2. speciem, jura communem Theologorum, & Justitiam doctrinam, quocumque phalugum emmeras *Idem Rota digl. soluti. cap. 95. num. 2. & 3. & cum pro casibus emmeras Cord. da Lac. da camb. digl. 4. n. 6. digl. 27. §. Et ut indigimus emmeras, & in Summa. a. 27. D. Fidejuss. Sin. in qua vult apud Palm. Neg. dec. 314. a. 29. Rot. coram S. P. D. Anselmo dea. 32. num. 3. cupis proinde necessitatem prohibitionis transmissam succorum ad Mandata, quæ ut plurimum justificat solum per luras missivas, ac responsivas, sive, ut vulgo ajunt, *deli andata, e del ritorno*, quibus primis Cambium impleri, & respectu novum ritant per Cuiusmodi cum se ipso, jura facilitatem sibi à Debitore amittunt, opera, si mandatio sui Correspondentis, ad ritant per *Anselm. de emmeras & meras. digl. 65. num. 3. & 6. Roldum. ad Roman. anst. 40. num. 1.3. & seq. Rot. coram Cord. da Lac. ut. de usur. dea. 17. num. 1. & seq. & ut. de credit. digl. 12.3. alique num. 1. & alibi sup.**

Ille tamem modus probandi transmissiorem, accurationem pecunie per luras, quamvis frequentiori Titulum placito, & præsertim S. Rota Romana, canonizand apparet; aliac non eisdem, nec admittit Cessionis pœntiam, Injustitiam prohibitionem, alia equipollentibus documentis, vel conjecturis evadendi, quibus Jures eorum reddunt de singulis, & itali translatione componi ad neminem desinunt, ut docet in speci *Daard. da camb. §. 1. quæst. 53. num. 8. & seq. & num. 23. cum seq. Scars. ead. trasf. §. 1. quæst. 5. numer. 10. & digl. 7. part. 3. num. 5. num. 6. & §. 6. digl. 1. numer. 76. Tur. illa eadem, trasf. digl. 1. quæst. 11. num. 14. & seq. Gau. daard. cap. 2. tit. 7. quæst. 6. num. 2235. Aldem. da usul. 190. 5. quæst. 24. num. 30. & seq. & num. 122. Cord. da Lac. da camb. digl. 6. num. 7. & digl. 7. sub numer. 4. versu. ita negatum, & num. 5. Rota coram Rich. dec. 357. num. 13. & 16. & digl. 565. num. 6. & in rot. dec. 70. num. 4. & seq. part. 6. & dec. 393. numer. 7. part. 16. & pluri transmittunt Andreorum, vesp. apud Caten. dec. 4. num. 12. & in Lib. Aldem. 107. a. 276. §. Non digl. & Lib. 110. a. 398. & cum num & Lib. 112. a. 446. & nuperim in juri allegat *Florentina Cambiarum* 21. Martii 1710. §. Nihilominus, coram D. Audient. Pler.*

Hanc siac equipollentem prohibitionem utiliter transmissam succorum à novandis, emm resistente Laci, quot Mercatorum barbaro vocabulo nuncupant *Scartifera*, alio magis eorum regibus, duplici Ratione Rurchariz, scilicet obm D. Casoli di Torrignus, & DD. Hosani di Montem, & Simballi Cocholi, contraria singulariter sententiam seis amplificationem totum tempus, quod à di reatentibus pœnt que Carnit intercessit, usque ad diem non præfati

die Julidii, æque admodum contrariis nominibus & stratus Debitum, & distendit quantitas eorum debiti, pro singulis feris, cuoque di accessu, seu missione illorum Liborum ad neminas, eorumque redictionem ambiguit, necque vice Literarum funguntur, æquumque efficatur obtinere, ad justitiam reatitatem Cambiorum, quomodo in probo concludunt *Turr. da camb. digl. 2. quæst. 17. n. 34. Anselm. de emmeras. digl. 3. numer. 163. Cord. da Lac. 10. Janua. da camb. num. 7. Rot. cor. Rich. dec. 481. num. 4. & 2. & dec. 557. n. 19. & in reatent. dec. 304. sub numer. 2. versu. vide satis qd part. 2. num. 1. & postulat *Turr. dec. 35. num. 3. & seq. firmat hui. Rota, signant. Lib. Aldem. 107. a. 276. Lib. 110. a. 539. & 598. Rota 112. a. 446. & Lib. 113. a. 258. & novissimè in præfata Florentina Cambiarum coram Dom. mea Pler. §. Demum non huiusmodi.**

Majorem fidem meretur hoc *Scartifera*, eo quod consilium, si modo fuerit à publicis, & pœ multa Campoforis, in disque communiorum solum Negotia, & Cambia ad huius personis specandis, quæ cum circumstantiam magnificat *Rot. pœ Turr. da camb. dea. dec. 35. sed etiam Cambia inter apud Mercatorum 7. part. 1. & in feris cum actuali solatione, & implemento tractat eximenda, quæ adeo habent relationem ad Computa, & Bilancia aliorum Numerariorum, æque perfectè correspondens ad estimandum generale Bilanum, sine quo nundum non dicuntur completi, ad differentiam illorum Cambiorum, quæ per pariter Cambiorum cum ipso celebrantur, & ubique effectiva pecunie notationes, quæve in habendo generali Calulo, si statu feriant, in nulla habentur considerationem, secundum distinctionem, quam præcedit admittit *hæc Rota in præfata Florentina Cambiarum* 21. Martii 1710. §. Pler. non refragatur coram D. Pler.*

Concurrens itaque Judiciali examini rion Nobilium Virorum, concordat attentionem à veritate, ac legitimitate illorum Scartifaciorum ab eisfociter recognitionem; quibus, tum ob penuriam pecunie, ac grati qualitate, tum propter singularem in rebus mercatoribus penitiam, tum denique vult depositum de facto proprio, plena fides adhibenda venit; ut de pecunia receptantibus *Emm. Rich. digl. 261. num. 3. versu. ita magis, & digl. 1101. num. 13. versu. apud, & de secundum in nostro terminis Lib. Rot. dec. 116. sub num. 19. vult. ita antequam part. 14. rec. & ad igna pariter in Lamin. Rich. anst. in eadem Florentina Cambiarum cor. D. Pler. §. Demum non huiusmodi.*

Assistente postremò Sententia DD. Sc. Guis Mercatorum sub di. 3. Martii 1667. expresse declarante, utrumque compari, ex præfatis dictis Apochis provenient, usque ad tam diem legitimè fuisse cambianum, ideoque concentricum non admittit, à quibus Scartifaciorum predicta rebati, ac veritas fontem recipiant, nemò ambigi, quæ et pluram, & concludentem reatitatem Cambiorum probatorem continetur, *Rot. dec. 501. & dec. 565. utroque n. 11. cor. Rich. Cord. da Lac. da camb. digl. 6. sub n. 8. versu. servanda regilla, & huius dictum in pluri præfata Florentina Cambiarum cor. D. Pler. §. Siquidem hoc præcedit.*

Quamvis in illis non continetur nomen Debitum extensum, sed cum prima bona tantum per modum citius quia hoc non repugnat maxime, ac reatitatem emmeras, æque voluntas Partium, dum in Apochis cambianis impetita legitur facultas Creditori cambianum sive *quandocumque reme, à reme à partem utroque recipere Mercatorum consensum, de qua testatur Pler. de Negociantibus 3. ap. 11. pœ. 43. §. Sarta versu. Di. pœ. Anst. resolut. 27. n. 3. Rot. coram Caten. dec. 1901. num. 12. & dec. 2203. numer. 2. in pœra in reatent. dec. 171. part. 7. D. Fidejuss. in pœra in præfata Florentina Cambiarum cor. D. mea Pler.*

Sicut pariter refert, quod nemina Debitum fuerit in eisdem Scartifaciorum significata, ac de quibus in hac Civitate Florentina, ante illorum missionem ad nundandas, cum tamen extant dissoluti in loco ipsarum nundandarum, quodque eadem Registra, si Scartifaciorum,

tachia; in carentia neminebus subcriptione Cancellarii, vel Consilii consensum, subscribat alterutrum, quoniam primum obiectum remouetur ex folio hylæ Mercatorum, considerandi bas litterulas in loco, unde notatur, et in illis scribenda nomina Dilectorum, et quantitates eorum debitas, antequam mittantur ad Procuratorem in mensam, utpote subrogatus in locum Littarum nulliusquam; quomodoque hunc hylam probabitur. *Est. hylam in sup. saluta Plurima in Cambium ter. D. Vieri. et Dami. nonbe. fiant. et. et. Scilicet.*

Altemum quoque conuelliunt, non ex contrariis pra-
xi, ac praesumptione exclusiua hypotesendi suppositio-
nem, & falsitatem, ne pateretur aduertendi In Luca
de causis. diff. 1. non. 10. *Alfeldi* de numeris. diff.
65. non. 4. & 16. *Est. ter. Præf. de* 106. non. 1. &
& in *causis* de. 1. 106. non. 17. & *fig. part. 16.* tum
etiam ex eo, quod iuxta aliammodi conuicta de effectiua
transmissione Scarafaccini ad hominem, una cum
compos. de quo agitur, manifeste plane redditur Can-
cellari sollicitudo, potius iuxta obiecto praesentem
respondere atheni decilio §. *Quoniam quidquid sit*, cor.
D. non. 106.

Precedus discursus et particula decisionis doctissimi D. mei Andronici Bondu in causa de Berardis 14. Januarii 1713.

ARGUMENTUM.

Quidam Mercator reliquit uxori suæ alimentum suum hæreditas cum onere alendi familiam, quod legatum fuit acceptum à dicta uxore ; Verum quia antequam contraheretur omnes effectus, & merces per varia emporia dispersæ, nonnullæ retrahit impleretur, per plures annos hæreditas usufructus fuit incapax subeundi onus alimentorum ; Querebatur in hoc casu, an uxor pro tempore, quo fuit usufructus hæreditas incapax ad subeundum dictum onus alimentorum, teneretur de proprio supplere pro onere alimentorum adjuvando.

Qua occasione examinatur magistraliter an, & quando Legatarius acceptus legatum cum onere, teneatur juxta, vel extra vires legati ad onera adimplementum, & plures distinctius caſes.

Et præsertim, si usufructuarius teneatur ad annua onera etiam pro illis annis, quibus usus fructus non est capax ad se subeunda, & resolvitur affirmare, quando incapax non est perpetuus, sed temporarius, ita ut usufructuarius possit supplementum habere ceteris aliis annis, quibus hereditas fructus penitus non reddere valeat.

S U M M A R I Z E M.

2. Quae Legatus impeditur intelligitur semper ex-
ceptis illis casibus legari.

2) *debt* reflexi, \otimes regulari iuxta convolutionem lecta num. 2.

Quia *Leptocarpus* non potest generari alia via,
generari cum 2.

3 *Lagararium*, licet acceptatione legum non mere filia
nobilitatis, non tamen alia viro legari.

6 *Falsus accipiendo legem pro sua legitima reli-*
gione à Patre, non censetur accipere eam ad-
de legem naturalem.

7 *Legationis accipiens legatum cum omni fide re-*
bellam, tenetur aliam ultra vires legationis ad-
implementum curare.

Declara quando mai ti appellasti per nome con-
ducendo nome 2.

Secre f6 per viam medi Naro 9.

quanta restant ad opus eximia vobis legati, si
opus sit auxiliandis, neque quomodo opus ad-
implendum est ex se infir legatis.

*Se vede cum e' extrinsecus, nenge adimplet-
Calceus de Commere. Tom. 6*

dem extra rem legatam, item regulariter in
actibus non censetur extra vires legat.

Limia si legaturis staminibus fuit aliquam spem propriam alteri dandi, quia hoc, licet fieri propria aetate emulsaerunt, ad rem dandam revertere aut. 12. & 30.

*Item procedit. si accipiamus Legatarios sy-
stem filii legatam cum matre aliquid summa
alteri filio danda, nam ad eam summam, licet
se mater bene fili legata. iustitiae n. 13.*

Lamella fucoides in amari ab omni latere non
pauca.

*Prout in legato fatto per se tota, quod potero
in se legatarum, et alios similibus amittat in*

Emilia terra fovea libertatis num. 17-

Contra tamen frustat num. 12.
Et reprobatur Carol. Ant. de Luc. num. 15.

Limnaea quarte in legato alacris fariis univer-
lit m. d.

22 *Ufus fructuum iure semper singulis annis ad
adimplendum anni inters, vel responsio-
nis, licet aliquot anni annua intercedant usum
fructus, quando usufructus non est perpetuus
incapax, sed temporarius tantum ad subse-
dum annum inters, & non. 22.*

Itaque si iſte inſcriptus perperam incipiat ad ſub-
cundam etiam, ibid. c. non. 24.

*Utafructus legatus si non est sufficiens ad sel-
venda annua legata, debeat ea solvi per ho-
redum, et non per usufructuarium.*

Parame. subfractus.

DISCURSUS CXII

DOn. Ju. Michael Pareto Mercator Janens. in suo Testamento D. Menicem onerem suam satisfecisse et quibus paribus fructibus suorum hereditatis conditionis et majori parte in mercibus, et effectibus, per vana emptoria disperse, quod vana suam naturalem naturam induit, cum quere tantum alimen parcellis suis suis communibus, et locis delicti D. Testatoris iura qualitates, et emolus per sua ordinatio, declarato idem, quod si peneque duxerit fructuum partes pro praelato omne ab amicis modo sufficientem non erum, possit si suppet per economas, et alia serie fructuum parte.

Post obitum Theodorici inventa fuit hereditas, ob
mores invenditas, et capitalia demerita, incusata
fratris hereditas, quae essent sufficientes pro dicto ali
mentum onere tolerando, etiam DD. Executores
ex proprietate bonorum hereditarium per aliquot
annos suppleverunt dictam materiam in eo, quod su
as deduxerunt ad dictum onus suppleendum.

Hereditas tandem ob merces venditas, ac effluvis
retractis, & capitalis merces in locis montium re-
posita in eam partem pervenit, & audia, quo deo
tenet fructum parum legat dicitur uno anni
fructibus eadem pro dicto onere adimplendo, sed etiam
superindebitis, DD. Executoris pretendens
ex dicta datus terris fructum dicit DD. Moriens
legatus annuatim se reddere annuatim ad effectum
redimendi, pinguetudine de illis summi annuatim ex
corpore hereditatis suppleri dicit DD. legatorem ex
receptis, quo unum annu hereditas capax videtur
non fructus, quo pro dicta onere necessariis consti-
tuatur.

Non acquiescente deinde D. legataria dicitur remissionem, quae fidei debitum videtur; Dicitur Emancipator iusta causa fuisse praesentationem ostendendi causa, quia hoc amabiliter inter paries agebatur, ut ratio, & decore expostulabat, factum supplicii non videtur effugium, & considerant, cum quibus D. Iulianus Botum J. C. dicitur, qui respondit in totum remissionem contra D. legatarios: Hoc etiam sapienter hanc considerationem, cum dicitur, quod D. legataria ex rei condicione non videtur hunc remissionem fuisse.

At fortasse rem habere velis communicando dñe D. legatario, cum alijs familiariter discipulis infirmis agerentibus, cum advenit ex aliquo modico tempore exstruere confiderato, iam habere posse empuerandi dñum

restitutionem; Quamobrem ea me rogavit, ut aliquam mentionem super hoc ponderationem facerem, & pro veritate respondere.

In quantum excommuniatio animarum ad boni arbitrii magis autem extenuari, & considerari pro D. legatariis, quod omnis alienationum et appetitus ex 1
Testamento publico jurius contrapositionem legatariis usufructus sine facto de datus tenet usufructus L. Fomphibis 35. §. fin. ff. de legat. 3. Cyprianus innotuit 258. numer. 9. hinc. cap. 32. nam. 12. & Rer. Rom. de off. 136. la. 2. nam. 3. par. 2. recte, & debet regulari, & testibus secundum communitatem De Lac. de Testam. dist. 42. numer. 10. & de fideicom. dist. 134. nam. 16. & dist. 199. nam. 9. quia non possit legatarius gravari ultra vires legati Rot. dist. 326. la. 1. nam. 4. par. 2. & dist. 80. nam. 15. 16. par. 10. Hoderus. contro. in cap. 19. numer. 27. 18. De Lac. dist. dist. 134. numer. 16. quod locum tunc valde debent ad Doctoribus, quod valeat usufructus si gravatur honoratus, non solum super bonis sui illud, sed etiam de universis sua hereditate omnium 4
honoratus, & jurius completus, adeo ut ea sui remanent adempti facultas tollendi per potestatem a Peregr. de fideicom. art. 33. nam. 49. & 50.

Quando si fuerit simpliciter acceptum legatum onerosum (potest exademptio deducendum per D. legatarius factum fuisse) intelligi debet facta acceptio 5
ne a legatario nulla iura dispositionum, quatenus scilicet legatarius sufficit Rot. dist. dist. 80. n. 16. 17. de hoc sine dubio semper habere locum dictum in omni casu, quo onus est de jure nullum, vel potestatum, nempe in legato Parisi facta illa cum onere, ut illud vice legitime habeat, quia tunc nisi 6
intervenerit expressi, aut compellens acceptatio, non ducitur acceptationem aut per simplicem additionem legati, ad tractata per Alsfon var. resp. cap. 2. numer. 22. lib. 1.

7 Et licet nonnulli voluerint, quod simpliciter quis acceptato legatum remittit etiam ultra vires legati ad onus in eo appositum, per Text. in l. Imperator §. si eorum ff. de legat. 2. inter quos videtur Lacer. in consil. 331. numer. 4. Gratian. dist. dist. forens. cap. 130. n. 1. & last Hoderus. in intro. cap. 15. n. 23. & 39. qui restat de communi opinio.

Autem contra dictum absolute non procedi debet, sed cum distinctione, & de iustitia, videlicet, aut agitur de onere appositum in legato in vim conditionis, & tunc legatarius acceptato legatum 8
remittere id est, licet legatarius vires excederet, & si bi imparet, si dictum conditionem, qui subdistinguit facti actum, & sine cuius adimpletione legatum cum onere cessaret, acceptaverit, de Franch. dist. 362. numer. 1. & 2. & ibi etiam de Lac. num. 1. & 2. Hoderus. contro. cap. 15. numer. 28. Damont. Man-

9 frell. ad. Cypri. Lat. dist. 11. nam. 10. aut onus est appositum in vim modi, ut si frequenter contingit, quia quod ita in dubio consistens sit, & quomodo cognoscatur, docent Hoderus. de Franch. supradictis, & Card. de Lac. de Testam. dist. 42. nam. 1. 4. 5.) & tunc subdistingendum est, vel est onus 10
interdictionis, quod dicitur quando praestandum est a legatario de portione ipsius rei legatari de Franch. dist. 362. nam. 3. 8. & ibi de Lac. n. 1. & 2. vel de servitute vel legatari Alsfon. quem sequitur De Lac. ibidem ad de Franch. n. 5. ubi reprobatur suum subterfugium sententiam contrariam, & tali casu non potest haberi locum huius dispositioni, quia onus inest in legato, nisi pars illius, quomobrem nunquam dari potest casus, quod excedat vires legati.

Aculeus igitur huius articuli remanet totus in onere extrinseco, quod est illud, quod extra rem legatari non impositum habet legatarius, & tunc generaliter, & 11
semper remanens est legatarius non tamen ultra communitatem, per ea, quae deduxi supra in princ. §. & testiditatem, quibus addo Text. in l. generaliter §. si quis alium ff. de fideicom. lib. 1. Imperator §. si eorum ff. de legat. 1. l. si quis legat. 217. §. apud Alsfonem de leg. 1. l. cum per 79. §. Titus frater de leg. 1. l. si Titus 19. §. de auct. legat. l. 3. in princ. & in fin. ff. de dat. protat. l. si legatarius §. de leg. 3. l. 1. vers. caputem C. eorum. de legat. l. 3. §. si quis de leg. 3. l. si §. si non servat §. ff. ad l. si §. de Franch.

dist. 362. n. 8. & ibi Card. Ant. de Lac. num. 4. ubi joannem probat Franch. nonnulli de legationem Peregr. de fideicom. art. 33. nam. 34. & alia iura copiose enumerat Alsfon de cap. 8. nam. 4. 7. 8. 9. & 11.

Lunaticum tamen esse adveniat hanc principalem nostram conclusionem in pluribus casibus, & primo quoniam legatarius legatum est factum legatario in quantitate, cum onere speciem propriam dandi aliquid, quod licet licet species propria excedat evolutionem relictis, praestari debet a legatario, qui acceptavit simpliciter legatum, secus si expressi in l. Imperator §. si eorum versum vult de leg. 3. l. si non servat §. ff. de man. l. sed & §. 36. in princ. ff. ad l. si §. de generaliter 24. §. si quis alium ff. de fideicom. lib. 1. l. si deus 45. §. ff. de l. si eo 42. C. ad l. si §. de Arar. de Alsfon de cap. 8. nam. 11. 11. quoniam sequitur Alsfonem ad dist. 362. de Franch. numer. 4. vers. alii distinguunt, & tunc per praedictum distinguunt, quia consentit in causa legatarius tantum speciem admitti, & hanc limitatio 12
procedit etiam in casu consensu, videlicet quando esset legita species cum onere majorem quantitate danda, quia post illud videtur legatarius tamen assimilare speciem illi legatum, in reprobis Alsfon. Bart. Sueret. Peregr. bono advenit Alsfon dist. cap. 8. §. si non servat.

Secundo in omnibus casibus, in quibus onus esset ab initio legatum, tunc est expressum in cap. dist. 14. de legat. ubi Episcopus legatum fenum agrosentio capere sibi onus transmittit canonice portoria, in qua amplius, quoniam in legato est appositum, & Textus est in l. Titus 36. ff. de liberat. leg. Alsfon de cap. 8. nam. 16. 17. & de Lac. ad Franch. dist. dist. 362. n. 4. vers. alii, qui hoc dictum exemplificationem etiam in legato tamen recte, sed onere non quid amplius a bonis pupilli pro decem decem, & de legato 13
facto cum onere, quod valuit pro eo eo quoque petere posset legatarius, & similiter alsfon Hoderus. de cap. 15. n. 36. Alsfon. Sen. vers. ibi. n. 71. lib. 1. Alsfon. dist. contro. 74. n. 47. lib. 2. de Lac. ad Franch. de dec. 362. n. 4. in fin. Alsfon. dist. Flor. 117. n. 12. & 13. dist. dist. 73. nam. 66. Alsfon. dist. 150. nam. 29. ubi loquuntur in legato factum cum onere adremittitionis fenum, & alia etiam cumulat S. de l. si §. si non servat §. ff. de legat. nam. 8. 8. 3. 4. Igitur in 14
his casibus etiam legatarius acceptato simpliciter legatum remittit ad onus implendum, licet legatarius emolumentum excedat, quatenus a principio onus intelligitur extra legatum.

Tertio favore libertatis, nempe in casu, quo servum alienum redempte legatarius oneratum, quatenus 15
si legatarius acceptavit simpliciter legatum, etiam si servum primum majus sit legato, remittit hoc onus si hoc, & servum onere, & mancipare de Lac. ad d. dist. de Franch. 362. n. 4. vers. alii distinguunt in modum per Text. in l. proinde 32. §. fin. ff. ad l. si §.

Sed verum tam limitationem non adsumam, ut primum in fere subdistingui, quia favore libertatis, de quo in d. §. fin. l. pendet, non ideo ut legatarius si onus accepit, remittit onere servum alienum, 16
qui plus valet, quod ille expressit contrarium & si §. si non servat §. ff. de l. si §. ad l. si §. ibi, quod si servum alienum fuerit, id est non plus quam accepit ad redimendum capere compendit, nec non l. generaliter 24. §. si quis alium ff. de fideicom. lib. 1. dist. quod si alienum servum, non alius erit capendus, quam si non possit redimere, quatenus in iudicio Testatoris confirmatus sit, favore libertatis distus §. fin. hoc tantum servatur, nempe quod legatarius oneratum redimendi servum alienum non possit a legato detrachere illud, quod sibi ab herede ratione sui idem detrachit suum, si integram legi si redimendi detrachit falidum erigere ad si eum emendat, & ita bene explicat §. ff. de l. si §. fin. vers. onere, & Alsfon de cap. 8. n. 13. quoniam neque hoc favore libertatis implent huius falidum detrachere potest a legatario, si totum legatum exegerit ad servum emendum Text. in l. si §. de l. si §. de fideicom. lib. 1.

Propterea ad unadventum maximum fuisse Card. Ant. de Lac. acquiescent in eo, quod opinus non 17
fuit, quod nimirum favore libertatis iurisdictionis esset legatarius tamen omni remanenti ad hunc propositum, ad mancipationem etiam servum in casu, quo plus 18
vale.

· A R G U M E N T U M.

Sub usufructu generali uxori relicto, an vel-
niet usufructus etiam bonorum, quæ ipse
Testator particulari fideicommissio subiicit,
vel alius legavit, nec non aliorum bono-
rum, quæ eamquam subiecta antiquo fidei-
commissio alio hered. suo restituenda erant.

S U M M A R I Z E

- [illegible]

for a given α .

DISCURSUS CXXII

Alium quoque, super quo de meo patet sensu interpellatus a D. meo colendissimo in hoc confitetur, suum legat aliam partem ex fructibus eorum bonorum Testatorum sub rationem comprehendentes bona illa particularia sua in Villa Polcevera, de quibus fiduciosissime perpenam Testator sustinet ad favorem suorum fructum heredum, atque ab eis solvendum, ad effectum habendi super eis etiam dum partes fructuum eis liceant, tunc in ceteris bonis Testatorum.

Et pro vera illius aeternitatis dnos distinguam
causet.

Primum est, quod Teftator affirmat, omnium bonorum facorumque heredes esse, & habere novissimam boni sub fideicommissi omne sub relicta, & in hoccausa satis multum a Doctores contravenire, an bona fideicommissi subditi, compendiantur sub legato usufructus: Novissimam compendiant afferunt, ut videtur est apud *Sard. conf. 466. fol. 5. n. 6.* alios citans penes *Cyrac. in memor. c. 1. n. 6.* Alii penitus contrarium, quos citat *Colp. de usufructu. cap. 39. num. 13. item fol. 4. mem. 11.* Alii autem dilabuntur, nempe si fideicommissum sit a Titatore gravato testamentum heredes sui intrinseco, & tunc sub legato usufructus omnium bonorum comprehendit quoque bona fideicommissi subditi secus si alter relictum sit, *Ademich. de praesumpt. praesump. l. 2. fol. 50. n. 2. vbi. ff. de test.*

Sed veritas, ac communis modo opinio rita fuit, quod bona decessum illius suspecta non comprehendenda-
rum sub legum generalium vinculum ex moreno, et quod
nequaquam prefati debet Tallanorum de bonis alienis
voluisse disponere, nisi et comprehensum ad apparet, et
procedere intelligit, val restitutum decessum illius faci-
enda affixi laqueo gravari, vel abire, afferunt Caffal-
de aliquid, cap. 39. numer. 13. uno seq. et numer. 15.

A3 4

Graves,

valere ferui, quam legatus, quod simpliciter accipiunt; quia certum est illud procedere ex generali limitatione data supra in omnibus casibus, in quibus legatus accipitur legatum cum onere dandi pro eo tempore, ex eo quo tunc valentius tunc utilius feruium fieri, vel speciem suam; Item 7us Art. supponit ex dictis 1. sed si non feruius 26. ex prior. 3. ad l. falcid. & l. generaliter 24. & si quis alienum 8. de hereditum. libere.

Quand, & ubi, quando legatur aliquid ubi
verbal, quia tunc al. ubi enim nique teneatur
sicut *Pater & q. m. ubi* & q. 2. *Carol. Av. de Luth.*
de Frenk. Ait. dicit. 361. num. 4. ubi alio dicitur
in mod. Hodiern. Ait. ubi. 13. num. 5a. & huc
litterato ubi videtur officio D. Monac. legatur
ubiquitatis de dicitur ubi pariter fructum totius
alio hodiern. Ait. ubi al. legatur de universis.

Id variū adfertur D. legumum pīlū obfisse cedebam, nam illa ex proclivē hemipetentibus adaptatā pīpina caim. nōtā, quā ovis alimentandū nōtūlū eremum arva rēntem, in colligere ex flūta dūdūlū, vel saltem acquipolēta incertū. Confabō caim expreſſe, quod Teltarū nōlebat clera vitrea legūa gravare uxorū, ſuū legumū, de hac voluntate deducitur ex eo, quod deſubito cedebat, quod in caſu, quod dux viree ſuūmū partes hūget dūcē epī unū uox ſuūcē ſollicitū ad pīdūcū ovis alimēntū ſubdūm, et ſupple- ri debeat per DD. Extruore de fructū alimēntū acceſſū.

Verum rectius considerabam hæc omnia hucusque deinde esse a «collo» casu penitus amissa, cum etiam in casu, quo legatus «offensus» daretur partium hæreticarum non erat perperam incipere ad subeundum dictum alimenentum omni, sed temporaliter tamen eo incidere, quod aliqua capitula hæreticorum non erant adhuc impia. De tali casu testatur

2a
 in quo dicitur deus tripliciter, deus in carnis figuratus,
 licet aliquot anni ante exordium lignum infusissimus,
 tamen omni aetate illud adimplere sine aliqua diminutione,
 quia consumitur cum reliquis anni illud,
 in quo omni ascendit, ita docet traditio. *Larr. ad
 Anst. ar. 1. n. 15. et 2. ar. 1. conf. fid. in de. Anst.
 ad Gaudap. de. 430. et A. Petreus. conf. 1. n.
 1. p. 30. Barhe. 1. n. 1. m. 1. n. 2. 3. in mod. g. fidel.
 m. 1. n. 1. p. 30. Barhe. 1. n. 1. m. 1. n. 2. 3. in mod. g. fidel.
 m. 1. n. 1. p. 30. Barhe. 1. n. 1. m. 1. n. 2. 3. in mod. g. fidel.*

2) *fig. Sammarit. instr. soc. n. 25. num. 2*, percipit in ca-
fu nostro, ubi legatum institutum considerata debet
ut utrumque, & individuum, ad hoc trahat per Al-
tigrad, contra. 21. feb. num. 4. & *fig. usque ad fin.*
Cumque differat. 18. num. 10. & fin.

Quamobrem interdictum in fructu veritatis respondendo, quod bene potuerit racionem adducere: omni anno in fructus hereditatis ex deficit deabus remanere paribus D. Moulin legit, quodvis hereditas racionemque de illis fructibus, quos manavit dñe D. brigante, ad affirmam forendum pñdicitur omni alimentorum, cum illud ad eam totum spectabit adimplere, ex ratione dñmque supplementum habendi in aliquis necessitatibus, quibus hereditas ampliora fructum adeo notetur.

Et cum hac diffinitione perpetuae, ac temporariae incapaxque declaratur conclusio, quae ad favorem illius D. Ufusuchianae (videlicet, quod quando fructus non sunt sufficientes, non tenent usufructuarius solvere annua legata) cadaveramus, tum ex dispositione Testatoris aspicitur, tum ex praesumptione iuris, per allegata a *Fugler*, cap. 77. & *Heister*, ad *Sordi*, dec. 103. num. 34. *Craff*, §. legatum (quod, 36. de *usufructu*, lib. 10. *Frederich*, cap. 7. numer. 120. & *Frederich*, cap. 10. numer. 4. 5. *Rela* dilla *ingesta*, 61. numer. 7. lib. 12. *Id.*

Utraqueque hanc conditionem erat petitiu trinu-
na, quia ea habet locum locum, quando Telleus
35 totius legavit sine declaratione, ad omni ex solvendi
speciei ad usufructum, vel hereditatem, quo casu si
usufructus est capax, et usufructuarius omnes spe-
dierit, si non al capax, ad hereditatem, ex voluntate
participes Telleus, ne legatum usufructus fra-
tionem dydierit, focus si nullus casu, quia omni
solvendi solvendi usufructuarius expressit usufructu-
Telleus, in quibus terminis habent locum supra co-
dita.

Extrat. contrav. 130. num. 6. de lapus in contrav. 243. numer. 31. 32. Preterea de fideicommissis. art. 6. nu. 11. 12. & seq. Cacer. var. resolut. cap. 20. numer. 296. lib. 3. Fafor. iustif. 147. numer. 6. & sic calui erat parum a nobis devotus, & existenti.

Secundus est casus, quando Testator ex ii aliqua particulari, sed propterea quibus fideicommissum instituit, & infirmitatem omnium bonorum usorum itam totum, & illa erat prout nostra hypothesis, 5 quoniam & nonne istam in istis, amorem in semel veniens, ex infra consideratis respondendum in generalis infirmitas omnium bonorum venit infirmitas eorum bonorum, & quibus particulariter si, & fideicommissum institutum fuit.

Considerandum tunc pro fundamentum huius meae 6 opinionis speciem inquam generi derogat, quando super dicto iure ipse, & genus concurrere possunt, prout in casu nostro, quo fideicommissum eorum particularium locum habere potest super proprietate, quae est diversum ius ab usufructu, scilicet autem si fideicommissum per particulari comparatur cum legato, aut fideicommissum universali omnium bonorum,

7 nam tali casu, quia speciet super eodem iure concurrunt tam genere, generi per speciem indubitanter derogatur, quam doctrinam tribuitur iudex Paulus ad Manu. Fecit in l. Titus §. Titia cum habetur num. 88. vers. contrarium tamen, ubi ad num. 89. post Bar. in l. quaevis §. fin. num. 15. vers. vers. legatur §. de fund. usufruct. Cagnol. ex l. ex reo fore §1. num. 13. §. de reg. jur. quoniam distinctionem aperte declarat Castili. de usufruct. cap. 37. num. 14. §. 16. Gratian. iustif. 350. num. 1. Rely. additamentum ad desig. 636. num. 32. & sic. & nam 35. 36. par. 4. num. 3. repetit. Aulon. de reg. iustif. iud. 3. cap. 10. num. 27. & 60.

Propterea DD. per hanc praecipue magistrali di- 8 stinctionem intermixti usum infirmitatem omnium bonorum totum consequitur debere cum usufructu itam particularium legatum, & est contrarium, ac venio opinio Bar. ex l. quaevis §. si qui fundum circa fin. vers. si vero legatur §. de fund. usufruct. ad verba Baldem in l. quoniam nam. 3. C. simul. ex §. ubi probata in Bar. ac Trusmaldem, in videre est per Gratian. iustif. cap. 350. numer. 4. Bar. desig. 336. num. 1. in l. par. 2. recte, & alio innumeris quos allegat Bar. additamentum ad desig. 636. numer. 24. C. sic. Rely. Epiph. §. item in cap. 32. num. 15. & Card. de Lac. desig. 31. numer. 6. de legat. ubi cetera plures. Sac. Rota Rom. decisio 106.

Quoniam, quod in talis casu possit etiam recte in- 9 terpretari, quod sola infirmitas omnium bonorum habere integram usufructum in boni particulariter legata, praecipue, quando addita verba universalitas in legat. usufructus, quae non desinebat in no- tis casu, utamque Aulon. iustif. 131. num. 5. & Rely. desig. cap. 33. numer. 1. 2. 3. cum pluribus alio ab eis citatis, ubi in contrarium adducit conclusio, qui ponderat Grat. & Rely. in locis super citatis, & Rely. desig. 336. in 2. par. 2. recte.

Adversus tamen D. Monacum usufructum in- 11 gere videatur Castili. de usufruct. cap. 37. numer. 33. qui in casu, quo maioritas ex causa donationis inter vivos revocabatur tamen constituit facti ex causa in specialis, veluti ex dono, vel admo censu, & deinde in ultima voluntate usufructus omnium bonorum relictus fuit a Testatore, usum suu, affirma- 12 zant, quod in generalis bonorum omnium usufructu non videtur usufructus eorum bonorum, de quibus maioritas instituit facta.

Veniens considerandum magis adesse differentiam 13 inter casum Castili. & per aliam, nam Castili. loquitur in terminis, quibus Testator prout inter vivos fideicommissum, seu quocumque instituit, & acin- de in ultima voluntate usufructum universalem re- ligentia ad faciem usum, quo casu ingredi potest ex consideratione, quod nempe si, qui fideicommissum inter vivos instituit, voluntatem non permutavit in Testamento, in quo usufructus inter- versalis relinquatur aucti, unde in eadem voluntate permutavit eorum, ut hoc adversus istudem Castili. numer. 33. quia talis locum habere non potest in nostro casu, ubi fideicommissum in particulari, & usufructus universalis quocumque relictus fuit,

Ultraquaque opinio Castili. innuitur duabus re- 14 gulis, quae male adaptare videntur. Primum enim, quod generalis donatio, seu dispositio non derogat specia- li, sed & contra, nullo modo applicari, quia ex su- pra dictis pro fundamento nostra opinio apparet non habere locum, quando speciem verificari potest in alio intellectu divergo à dispositione generali, & sic in proprietate, & genus in usufructu. Alia regula, quod si qui eorum rei revocabatur donatus prout ad istum finem, de donationem revoca- re, nec aliquis disposuit, nec revocari consensu do- nantem continere voluisse, locum patitur habere non potest, quia permutavit Testator legando un- 15 versalem usufructum voluisse disponente eam de usufructu in particulari fideicommissum subjicere, & mutare primitivam istam voluntatem, ad usufructum in- 16 termixtum per Aulon. iustif. 131. n. 7. §. 2. & 36. 37. 38.

Quoniam etiam in casu Castili. illius opinio non nisi videatur vera, & contrarium in dubi- 17 tationibus terminis potest inveniri sicut per Bar. iustif. 157. num. 25. & 110. ubi dicit, quod quando boni hylarum, seu fideicommissum non erant aliena, sed propria ipsius Testatoris, & ab ipso Testatore ac- 18 quisita, eorum usufructus venire fore generalis usufructus bonorum relictus usum, & hanc doctrinam insequendo per Bar. bene agnoscit Castili. desig. cap. 33. sub num. 9. de usufructu.

Ultimo dicitur ponderandum, quod Castili. super 17 casu per dicto ab eo propositum sub num. 26. limita- tionem assignat sub num. 35. & dicit praedictum huius opinionem non procedere, quando addita aliqua con- clusio in contrarium, ex qua cognosci possit Testa- 18 toris voluisse sub generali usufructu bonorum legatum usum in ultima voluntate huiusmodi usufructum per particulari inter vivos revocabatur tamen sub fideicommissum subjicere, & pro una ex con- clusionibus considerat universalitatem verborum, cum quibus conceptus sit usufructus usum legatum, quoniam tamen non intermixti advenit ad inducendum compe- 19 tionem usufructus rectori fideicommissum, quae non est in proprie Testatoris.

Veniens tamen admissa pro vera opinione Castili, 20 & quod ea locum habere possit in casu nostro, ex ipso Castili. conclusum habet legat. generali usufructu relictio D. Monacae verum infirmitatem eorum bonorum Principem, de quibus fideicommissum instituit Testator, ex eo quia addita verba uni- 21 versalia ibi, si hoc per par. 2. finit, ubi an- 22 notandum testamento satis in boni delicta, & ut in primis fore notum conclusio per Bar. iustif. cap. 37. numer. 28. ubi dicit, quod siquidem universali om- 23 nium operatur, quod sed legat. generalis usufructus venit etiam usufructus eorum bonorum Testatoris, quae vel sub fideicommissum ab eo posita fuit, vel in emphyteusim acquiruntur, quia simpliciter natura talis relictus, & omnia comprehendit, & idem affirmat Paris. iustif. 37. numer. 25. lib. 2. & per hanc hoc 24 procedere debet, quando usufructus sui relictus inter, nam quia permutavit tamen alia persona, inter quia talem nominavit Testator ibi, Sac. delictis sine Consorti, Tamen quia usufructum iam amplum suum prout usufructum omnium bonorum et in- 25 digni, citare est veritas illius, quo casu semper ex interpretatio facienda est, quod usufructus generalis comprehendat etiam usufructum eorum fideicommissum factum, seu particulariter legatum, sicut aliam non comprehendit bene per Bar. iustif. 131. numer. 118. Scaphia. desig. 240. num. 1. Sord. iustif. 493. num. 6. per Bar. Aulon. iustif. 131. num. 14.

ARGUMENTUM.

A Novo Appallano reconcedi debet congruum 26 tempus vivit Appallatoris relinquendi merces remanens invenditas, vel dari debet licentia illas vendendi etiam de tempore novi Appallatus, vel eas novas Appallatoris euntes pro iusto pretio debet, maxime si hoc idem fieri ab aliis antecessoribus Appallatoribus observatum. Appallus semper presumitur concessus iuxta 27 solutum.

S U M M A R I U M.

- 1 *Nepes Appellatus etiam Appellatus contrarium terminum pro provisione mentum debet concedere.*
- 2 *Personam possit et faciat.*
- 3 *Aliquando iurata imperia acceptant.*
- 4 *Principum concessiones sunt semper interpretanda ut Terentio videlicet damnum parant.*
- 5 *Idcirco ipsi inique arbitria ad regulam reducere.*
- 6 *Personam debet impetare misericordiam.*
- 7 *Edicta posteriora et procedentia declarationem recipiunt.*
- 8 *Appellatus provisionem concessi iuxta solam, et non, s.*
- 9 *Naturalis ratio potestas, ut quis pro alio valeat, quod pro se iudicari nulli.*
- 10 *Exem non pascuntur, et ab Allegant probant de off.*
- 11 *In dictis interem et satisfaciunt.*
- 12 *Adversus interdictum etiamque provisionem et commercium declarationem etiamque provisionem et, quam in omni Appellatus actione suppletur.*
- 13 *Sub preteritis fraudis committenda nemo et privandus sui exercitio.*

Florentia Appellatus.

DISCURSUS CXIV.

IN eodem inter Dominum Petrum et Bonifacium Antonium, et Michaelin de Pempoli novum Vintum, seu Nistrum ex auro, et argenti adhibitionem confessorum Appellatum venientem, à DD. Conscriptoribus Aulis Sponsi huius Civitatis nobis et referendariis commisi, istam DD. Conscriptoribus respondimus, et d. Michaeli esse concedendum ad bullentiam cum eius proprio bulla nostra iudicium omnium quantificationem testium simili materia à dicto Petro necessarium, et quantum d. Michaeli eadem nostra pro petito à d. Petro impensa intere possit, eidem Petro licet à Nistra venditio modo, quo eidem videbatur, et propter licet in ostio voto, ad quod in omnibus iuris habere.

Modi, quic cum ex ostio adjectionem Michaelis intentionem publicat, habentibus similia nostra, à d. Petro fabricata petitis est terminus, inter quos ille d. Michaeli novo Appellatus notificat dicitur, ad hoc, ut ex eodem ordinem pro eorum provisione dicitur possit, et idem Petrus hanc notificationem inter terminum fecisset, testatur d. Michaeli ordinem convenientem, et congruum pro d. termino date iuxta et petitis ostio terminum, quinimo servendum erat etiam in l. et que Civ. de tempor. in integ. rescript. et l. cum solam et civi. autem Cod. de hoc, que habet.

Nec obstat quod d. Michaeli pretendit non solum in ejus libris facultate esse, distinet ordinem dante, vel denegare et verbo possit in d. appollo recto, quod regit inter facultatem ratione concessa, sed etiam quatenus ordinem date teneat, illum possit pascere in quibus terminum suis benevola, que erat in dicta nostra d. Petrus extra ditionem Secretissimum Magni Ducis venalis intendentes.

Quic licet verbum possit aliquando, et ut plurimum nonnulli facultatem emporio, attemen secundum subceptum tractatum sepe necessarium se faciendum videtur in Gloss. Barb. Alon. et alii in l. Gallia in princ. ff. de liber. et post. Franc. dec. 487. num. 2. et 3. Fum. meli. de post. arg. etiam, et Gloss. co. par. 1. num. 23. Conf. in sign. in arch. par. 6. de sum. hanc necessitatem ratione, petitis fuerunt, cum aliis interque appellatum tractatum, et innotabile damnum patenter, si à d. Michaeli possit tali modo denegari contra receptum conclusionem, quod Franciscum concessiones ut semper sui interpretanda necessitatem indicent damnum paratur l. 2. s. si quis à Principe ff. ne quis in loc. pubi. cap. super ea de off. de leg. Dec. cons. 15. num. 4. et alibi. cons. 1035. num. 23.

Et licet nostra dicta testandi ad d. Michaelis allegationem foret remissa, etiamque illam ab eo propo-

sitionem, et scilicet d. Petrus in extra ditionem vendenda transmittit, uti fas emporium, resequitur ob maxima incommoda, et petenda, quibus talis motus sepe utinque prohibet, subiecta sunt, et proinde declinamus, in d. Michaeli eodem nostra, vel pro petito expensam recipere, vel si possit, et bulare, et siennam d. Petrus ex vendendi eorum extra Dominum Secretissimum Magni Ducis impetari debet, ut in d. nostro voto, quod facere, et declinare procul dubio valeamus, cum iniqua arbitrio ad equalem condere et iudicis officium pertinet ad irrad. per Bald. cons. 159. num. 3. lib. 3. et per DD. in l. unde si Nova ff. pro fac.

Et quod d. Michaeli talem ordinem pro d. provisionem denegari non possit, comprehenditur etiam ex antea dictis, et ex ostio ad censuram dicti Petrus in initio sui appellatus de mandato Secretissimum Principis, et Magistrum publicato, in quo per verbum dicitur talis provisionem ostio d. Petro impossit fuit, quod oblique dubio necessitatem impendat ex Bal. in l. Creditum com. 1. et C. de pign. et act. Nov. 7. hyl. ill. 77. et novum in iuri non est ab edicte probatur propter declarationem tempore posse, ut per Magistrum l. si de integ. stat. cons. 2. a. num. 102. et plur. sup.

Et proinde etiam confirmamus, tamquam etiam ab Appellatum necessitate se facere obsequium, et ita quoque in factis continetur iudicatur, nam d. Petrus in ostio sui appellatus anno 1667, per sententiam in concordatorio iudicio inter innotum fuit tales merces in appellatus decernit remanere signare, et successori appellatum licentia, et licet ex et sententia concordia fuit ab merces se signare inter quidam inter vendendi, et hanc etiam fieri in cultu fuisse, cum tunc agere non de nullis in proximo concederet epistolam, sed in eorum remota, in quibus etiam ratio plene facit denegandi confiderari poterat. Quare si in anteriori appellatus se iudicant fieri, sequitur, in simili modo in presentem iudicandum idem ad favorem d. Petri, cum innotum appellatus semper dicitur concessi iuxta solam in processum locutione servatum Arret. cons. 193. num. 4. Equi. cons. 90. num. 26. et alibi. Negot. rescript. 130. num. 18. Cons. de locat. lib. 3. quest. 3. de innot. fol. mibi 211. Tum itaque quic maxima innotum agitur, in talis facultas omnino appellatum denegari non possit, cum bona fide, quic pascitur, et tempore licet d. nostra confect, et inventus in hoc qui appellatus, vel obsequium equum, vel etiam et internotum remanent, et ad hanc agitur respectu etiam videtur Secretissimum Princeps, cum in prima consilio hanc appellatus facta Burpottio de Pempoli, voluit tale, qui talis natus, seu talis opere et auro, et argenti adhibere fabricare habent, internotum exhiberi facere, ad hoc, ut eorum studium possit, in se sub eorum signo vendere valeat, quod et clare expressum fuit in referato iudicio, pro eorum concessio anno 1653, Michaeli Angulo de Pempoli, in quo fuit eadem additum, ut in fine appellatus semelito tempore licet pro edicentibus operibus epistolam pascit, Quinimo consideramus, quod si etiam Michaeli tempore committimus hanc novi appellatus faceret internotum habere, ut scilicet eorum potum, nomen peteri hanc eadem ratione, que utrius Petrus, et successio in epistolam illam facultatem extendenda sibi iudicantur etiam et, unde nos videbatur possit modo etiam, dum contrarium adversus Petrum praedictum petendebat, cum eorum naturalis etiam quoque cogit, in quo pro eorum velle, quod pro se iudicari malit l. 1. in fin. ff. de solut. Bald. in l. ante se privo, C. de hoc qui par. num. Roman. cons. 55. n. c. et alibi. Add.

Nec nobis obstat illam fuit id, quod dicitur d. Michaeli, semper quod internotum fuit magna etiam notum quantitas à d. Petro fuisse fabricata, ad hoc, in tempore novo appellatus possit et in prejudicium nove appellatum vendere, Quia de hac fraude non constat, cum tamen et allegatur etiam probanda vult l. mibi ff. pro fac. anno tantum abest, quod fuisse et illi fecit probata, cum patet ex eo, quod à nostra fuisse fabricata tempore appellatus, quod d. Petrus fecit.

- invenimus vel innumerato, *Cynae. d. contr. 384. numer. 4. add. ad Franc. Mart. dist. 77. n. 4. & 7.*
- 17 ut sane hoc casu si Dominus de Cardis in manibus Dominus, tamen omni sui exercitiorum insubias in Concilio, adeo ille tenetur pro presentis damnis aliam per iurisdictionem, nec auctorem Dominus de Cardis, ut laic de facto amulo sumat *Cynae. d. contr. 384. numer. 39. & seq. si debeat plene piam, & Capitulum de Cardis non solum Dominus, sed Exercitus Navis tenetur, de quo valde dabitur potest, an conferat per ea, quae ipsi *Cynae. d. contr. 384. n. 43. & 45. & seq. & ex libro Patrum Secundum Marti Ducis Domini Nostri consensum deducitur, quod ad preces Concilii ipsi tamquam exercitui eligatur licentia eundi in Turcas.**

- Nihil autem pendere inventa fuit, quae dicebatur de culpa Domini Capitanei de Cardis deducta ex eo, quod non curaverit Concilium scire de non inferendo molestias Christianis, puta disposita in 1. 1. 1. *Archiep. Armeniensis*; Nam perierat quod in de fensum abire infidelium, dicebatur, illud certum esse obligationem personarum imperiosam tamquam ad Antiochos, & Exercitiorum, inter quos si enumeramus Concilium, illius erat obligatio fidei, cuius officio impati non potest alium, &
- 21 Dominus Capitaneo de Cardis Navis Dominus *L. Sacra Socia ff. pro soc. l. quod quis ex ipsa ff. de repul. par. maximè cum illa per motum Concilii expressa fuisset, & ubi postulat Vaccaro, qui non agit ex debito Concilii, sed ex debito Barbieri. Aduar. de fidei iussu par. 2. fol. 10. cap. 2. n. 1. Felis. de soc. cap. 22. n. 14. & 15. Surd. det. 260. n. 3.*

- Neque Dominus Capitaneo de Cardis teneri potest de debito Barbieri tamquam illi socius, ad tradita per *Res. apud Aferia. dec. 606. & det. 819* nam omisso, quod *Res. in praedictis* decessibus non disputaverit questionem, ad ex debito socius tenetur, sed supposita obligatione solum examinare amicum, an quibus ex sociis in solidum obligetur, unde extra id, quod ante illi statutum fuit, adducit decessiones non possunt *Res. dec. 286. n. 12. par. 9. & det. 196. n. 38. par. 11. 181.* responsum nullum in praesenti casu poterant fuisse societatem, quae potest considerari in casu decessu *Aferia. in quo plures erant Naves Domini, sive Annatores, qui inter se de pectus dividendis per contritum expressè convenissent, non autem in nostro, in quo Dominus Capitaneo de Cardis solus fuit Dominus Navis, cui praepositi erant Domini Concilii, ut ad exclusionem societatis, quae interque praesentibus, ut contractus omnia sua, de totum societatis fieri potest, deinde considerat *Cynae. contr. 384. n. 41. vixi. neque in ea, sive ad numer. 53. Sympson. de iure maris. par. 4. cap. 11. n. 5. 6. 7. de consuetudine ratio, quia in hac hypothese cum non tamen sit Dominus, tamen Magister, & restat, illi considerantur, vel tamquam socius, qui etiam operatur locat accepti proinde portione loco mercedi, ut admodum etiam *Ugo Grot. de iure belli, & pac. lib. 3. cap. 6. n. 24. & cap. 18. n. 2.* Praeterea quod etiam admissa societate, vel illa per motum Concilii fuisset *l. adu. & l. nemo ff. pro socia, vel Dominus Capitaneo de Cardis tenetur tantummodo ex contractu, ut est casus de concilio *Aferia. non autem ex debito, & praesentis manifestum, ad tradita per Felis. de soc. l. 1. n. 36. Par. Aduar. l. 177. n. 20. & seq. maxime cum fuerit electus Concilii, & Barbieri, qui communiter habebant per viam interea fidei, & probatur, in dicitur, & placet *Felis. de soc. l. 1. cap. 21. numer. 38. & 39.*****
- 27 Firmus igitur, quod Dominus Capitaneo de Cardis, nec tamquam Dominus, nec tamquam Exercitus, nec tamquam socius tenetur pro debito commissio per Paulum de Barbieri, scilicet fuerat subiecta ea, quae dicebantur de actione persequoria ipsam Navem pro damno missio, ad illam coram, quae tenebatur ad Antistitem, quae possit remitti pro damno *L. quoniam ff. ad l. Agel.*
- 29 Cum enim Navis sit innumerata, non ipsa, sed ipsius Reddore, & Ducis decessu inferret, ita in insubias remaneret quocumque actio, non minus, ac si damnum quod inferret cum alio Amici, contra quod nulla actio datur, sed contra delinquentem, ut

*Cynae. contr. 384. n. 53. & tamquam de competeret ubi ipsa Navis spectaret ad illum, qui damnum dedit, ad delictum commisit, de penes illum reputatur *Martin. de pignori. lib. 3. quasi 31. numer. 10. 11. 12. Roco. de Navi. par. 2. n. 14. numer. 36.* locum autem cum Navis sit illius spectat, qui cum ex debito aliorum personarum non tenetur, nec illius bona possunt possunt hypothecari actione, quae non omni sit personalis, ut bene distinguit *Jes. conf. l. 2. lib. 2. Syrac. de Navi. par. 2. n. 14. & 15. Roco. de Navi. deli. not. 36. n. 96.**

Et ut decessu tenetur parte informante.

Cajetan. Forsterius Res. Aduar. Camillus Forsteri Res. Aduar. Petrus Martineus Aduar. Res. Aduar. & Relat.

Vide ea, quae laet etiam ad hanc materiam scripti supra in dist. 36. lib. 1.

ARGUMENTUM.

Praeterea exercentes piraticam ante sub Vexillo Sac. Religionis Hierosolymitanae contra naves Turcas, nequam depredati naves Christianorum, licet Turcicum Vexillum gererent, neque depredando navem Turcicam possint retinere merces ad Christianos spectantes.

Quomodo probetur dominium, aut pertinentiam mercium depredatarum ad aliquem spectare.

Resistenda navis amica, vel Christiana depredata quando ea passa fuit aggressionem, neque potest mutatio proprii Vexilli in Vexillum hostile vel Turcicum facta obnoxiosam viam, vel ius peragendum, non praestat ius, neque simul navidepredatrici ad sustinendam depredationem.

Si Navis Christiana depredata faciat navem Turcicam, quae prius navem Christianam aggressa fuerit, merces Christianorum in Turcica existentes sunt depredationis? Secus si navis Christiana navem Turcicam prius aggrediamur.

Et quomodo probetur factum depredationis, & omnes illius circumstantiae.

S U M M A R I U M.

- 1 Christianam navem, si alteramque merces depredati sub vexillo sac. Religionis Hierosolymitanae mutari, & numer. 23.
- 2 Alias depredationis tenetur ad restitutionem, vel satisfactionem praestari, & ad damna, & interitus, & numer. 24.
- 3 Et ad respondentum depredatum in eo statu, in quo fuisset non frequentia depredationis.
- 4 Testibus bene informatis, et iuramentis delicti sed rationem reddentibus, non prius deservunt.
- 5 Ex testibus informatis, domesticis, & iuramentis bene probatur mercium depredationis, & numer. 28.
- 6 Nec non per indicia, & suspiciones n. 29.
- 7 Maxime si aliqui sint in depredationis numer. 31. & 40.
- 8 Testes varietate efficit, & qualicunque persona magis probant, & numer. 32.
- 9 Contra viam non depredationis admittuntur illam iuramentis aliquam exceptionem.
- 10 Ad convincendum iuramentis contrariis non sufficit nisi debet interpretari.
- 11 Testibus contrariis non attenditur si non sint in substantiis, sed in accidentalibus.
- 12 Ad supponendum probatur iuramentis datur iuramentum suppletorium, & n. 42.
- 13 Ex his debetur probatur iuramentis, & qualicunque merces, ad quam illa pertinent, & numer. 33.
- 14 Tempore diversitas non attenditur quando alias sunt iuramentis, & probatur substantia non sufficit in tempore.
- 15 Reversum hoc, & super ea transigent, licet facit illud, praesentem melius non fore.

- 15 *Nemo praefinitur magis sollicitus de rebus alienis, quam de propriis.*
- 16 *Suavit per suum agere saltem sollicitudinem non praedat.*
- 17 *Nemo depraedari se audentem Terrarum, & Christianorum, prima iuratum depraedatissimum, & non. 30.*
- 18 *In dubia praesumi debet animi depraedatorem esse, se primum in aggrediendo navem depraedatam.*
- 19 *Depraedatio nemo non potest sustinere ex solo capite relictum, & non fecit navis depraedata, denotando illa non fuerit prima in aggrediendo, & non. 31.*
- 20 *Depraedatio navi Turcica, qua prius Christianam aggressa fuerit, necesse Christianorum in Turcica existimari sunt depraedatam.*
- 21 *Secus si navi Christianam navem Turcicam prius aggressa fuerit, ibid.*
- 22 *Pecunia propter viciniam in aliis viciniam iuxta opportunitatem ad iter tantum & non peragendam, autem praeter fundamentum ad sustinendum depraedationem, & non. 30. et 31.*
- 23 *Depraedatio iniquissima praefinitur ex quo depraedatur aliquod regnum, vel cum aliquo depraedante transierit, & non. 41.*
- 24 *Dominiis marium combatuntur sine offi probandum in iudicio, vel aliunde ad iudicandum.*
- 25 *Depraedatio marium, & navi videtur iuxta, si navi variis viciniam, & fecerit aggressum.*
- 26 *Laudatur Sac. Religio Christianissima.*
- 27 *Partitio pecuniae iuxta opportunitatem iudici ad illa.*
- 28 *Depraedatio navi, merces ad Christianos spectantes sunt relaxanda aequum Dominum.*
- 29 *Propria defensione antiqui licet.*
- 30 *Merces praefinitur periculis ad eum, sub cuius nomine, aut propria signa sunt amata.*
- 31 *Abrogatione Capituli, nemo nullum est deferendum super rebus ad navi spectantibus.*
- 32 *In via a difficultate periculis flectum est probandum, licet imperit, si tamen ad iudicium accedendum.*

Adversus depraedationem.

Vener. S. Maii 1711. coram Reverendissimo Moscov.

DISCURSUS CXVI.

Cum Eques Franciscus de Cynray, & Capitevus Dominicus Magnus Physicum exercere valent sub Vexillo Sacrae Religiois Hierosolymitanae, contra infidelissimos Sarracenos Fideles, & Christiani coortibus hostes, hereticos obnoxiis ad Magni Magistro Maltae certa consiliorum adiutibus, immo quos possibiles legunt, quod depraedari non possent bona, & merces ad Christianos cuiusvisque iuris spectantes, neque aliorum personarum aliquot diutius interesse valentes, prout quogno da Jure sanctum legitur in *Canonicis Litterarum* 3. sub Alexander III. in 109. *Excommunicationis de Rebus*, & dicit providet doctrinam eritis non per plures Apollonias constitutiones, da quibus manibus *Sum. de. 606. sub. non. 3. cor. Africa*, & in *Adversus Depraedationem prima Julii 1593. 3. 6. aequum Eminentiissimo D. meo Card. Capreus*, quon per Decreta Sacrae Congregationis de Fide praeparanda, prout testatur R. P. D. meo *Asfeld. in tract. de Commerce, & mercat. lib. 9. tom. 3. ubique decernit Sanctissimae Inquisitionis per auctoritatem idcirco a Pignoratibus consilii. Casuista 92. tom. 8. ann quibus concordant etiam Summa ipsius Sac. Religiois in articulo 18. non. 18. & 19.*

His tamen non obstantibus anno 1701. praefati Eques da Cynray, & Capitevus Magnus in Apni Pasi si Capitevodiensis coram Navibus, vulgo dictis *Turcas*, depraedati fuerunt Navem mercantilem naves paratam *Onora* dictam da Duce Franciscus Catholico, & omnia varia merces spectantes ad Mercatores pariter Catholicos, qui illas coarctaverunt in Porto natuscupo Richierum prope Civitatem Rodem edmo transvehendi ad Civitatem Theodosiam, qua depraedatione sequa, postquam depraedatus reliquerunt Mercatores depraedati in latore Caput Sancti

Joannis de Actio transducerant illorum merces ad Insulam Melitae, in qua omnes vendit, & distraxerunt fuerunt.

Cum autem nonnulli ex praedictis mercibus perirent ad Demerium *del. Asia* Mercatores Graecos Catholicos pro rata videlicet quatuordecim Spagnum duorum, & remanere sexaginta quinque *Cass* edmo in viginti novam secuti, & nonnulli alii perirent ad Theodorum *Asiaticum* Mercatores pulchre Graecos Catholicos pro rata scilicet quatuordecim quinquaginta novam cum dimidio quidam *Cass* repositum in viginti quatuor *Cass*, prout *Asiaticum* conatperare deservit *verum Me* conatperare *quod Theodori* Hinc praefati Mercatores compilatis necessitatibus pulchritudinis advenit Melitum, & in Tribunali Magistratus Ammanonorum insistentium iudicium contra Equum Cynray, & Capitevum Magnum, aliorumque Annuorum, & Paepposites in solidum obligatos pro obtinenda restitutione merces depraedatarum, seu solvendo pretii eorumdem, & restitutione damnum, expensarum, & interesti, fed contrariis passis fuerunt sententiam, intendit in globo appellacione confirmata in Tribunali Antueriae Magni Magistratus.

Adversus indicata huiusmodi interposita per succumbentes appellacione ad Sanctam Selem, apporant ipsi Commissionem Magni Sanctissimi signatur, & directam Eminentiissimo D. meo Cardinali Capreus, qui duplicem sicut sententiam praecedentem revocantem, dictam nempe favore Demerii *del. Asia*, & alteram favore hereditum Theodori Asiaticis interm edmo, in quibus sententias condemnati fuerunt Depraedantes ad restitutionem pretii mercium, & ad restitutionem damnum, & interesti etiam loci cessantis, & expensarum, etiam atroxialiam. Non acquiescentes tamen Depraedantes novam repositum Commissionem Magni Sanctissimi passis signatur, & directam Eminentiissimo D. Cardinali Paraciano, ut procedat cum Voto Rota, Eaque propter Ego tanquam laicus Supremi Tribunalis Decanus consilia de merca hereditaria audientia Dominos meos sub dicta auctoritate intercedit Denarii— *Ac, & dicitur bene Jure cassi*— & habui responsum— *Consilia da bene Jure Denarii*.

Praeposita in magna depraedatione *Onora* Ducus Francisci, quae minime controversabilis, cum merces super *Onora* depraedato eultusque rata nempe Quatuordecim sexaginta duorum, & auctoribus sexaginta quinque *Cass* spectantes ad Demerium *del. Asia* Mercatores Graecos Catholicos, passim edmo alligantibus bonum per favore ipsius Demerii ad effectum obtinendi non solum restitutionem Mercurii depraedationem, seu illarum pretium, sed nterius aditionem omnium damptorum, & interesti, seu loci cessantis passis passum passum ecclesiae ipsius depraedationis, ut in puncto probat *Card. de Lex. di. 109. lib. 195. non. 13. R. P. D. meo Asfeld. in tract. de Commerce, & Africa. lib. 9. tom. 3. ubi* Ex peritum inter ceteras dissipatione conventum ratione, quia illa, quae depraedati damnum dat, proindeque tenetur repositum depraedatum in eo statim, in quo fuisse non liquet depraedatione, si ad rem prosequantur *Summa. per. Al. val. tom. 2. da praepos. lib. 1. quod. 3. part. 1. praepos. 3. non R. Act. insitut. moral. part. 3. lib. 4. cap. 25. Alstin. de lib. 3. & Jure tom. 3. tractat. 2. de fin. 726. na. 1. Card. Toli. insitut. Sacralia. lib. 3. cap. 22. non. 5.*

Et sane prologo domini Mercurii depraedationem, illarumque periculis ad Demerium in quantitate periculis expolita, sufficienter testatur via ed de praedatione platum Testium exaratorum ad perpetuam rei memorantiam coram Vice Consule Civitatis Rodem, quomodo Cancellarius Episcopalis Civitatis quibus concedant inspectat Franciscus Dux *Onora*, & quidam Diamandus Scriba apstem *Onora*, nec non alii Testes summi interm in Tribunalibus Melitae, qui omnia naves interm ad Demerium *del. Asia* in Civitate Curi edmo controversiam quantitate *Cass* illarumque passum in viginti novam secuti oerati in Porto Richierum prope Civitatem Rodem, postmodum depraedati ad Equum da Cynray, & Dominico Magro *Summa. Damnum* non. 3. non *proba* sep. Quibus proleto Testibus, tanquam opus 4

me informasse, & speciem dicti sui rationem reddens plenè determinandi esse moneo. *Rat. in Subm. fin. Civitatis Castellane Bandinelli 4. Julii 1698. §. Et sane coram Eminentiſſimo Domine non Cardinali Caprara, & in puncto probationis domini Mercurii deprehensionem dicitur. Rat. dec. 497. n. 3. per. 14. rec. & in Adriaticana Depredationis 1. Julii 1693. §. Annotatus etiam Eminentiſſi. D. non Cardinali Caprara.*

Accedente præterea Testimonio Patriarchæ Alexandrini prædicti affirmantis Detentionem de mense Junii 1700. generale super *Ordre*, de quo agitur, viginti novem faculis *Casè* idem ultimas specificaciones, quod pondus quidem *Casè* ascendebat quantalibet leptomagnum duo, & rotulus fessaginta d. *Summa de Mercurio n. 12.* qui Testis ratione officii, & quatenus personæ non modicum fidem sibi vindicat, utilis dictum fuit in *Persepolis. Testimonium 4. Aprilii 1698. §. nec fago, & 3. Decemb. quidem cum 5. Et fuit etiam Eminentiſſimo D. non Cardinali Caprara, & in termino ultimus confusus depositions fidei à Patriarcha Hierosolymitano. *Rat. d. dec. 497. sub n. 2. per. 14. rec.**

Necququam officiente, quod plerique ex supradictis Testibus per Detentionem indolenti sunt Turco, plerique sine interdictis, & domum exiret tanquam simpliciter deponere ad perpetuum in memoriam attendi non debent. Siquidem ultra quod accepto unico Teste, nempe Dapd. Dia. fonniet examinatio Melite, qui re vera est Turca: reliqui Testes sunt Catholici, & non omnes sunt interdicti, nec examinati duntaxat ad perpetuum. Quia pines etiam adducuntur Testes non interdicti, & suppositi in malis interrogacionum Tortura: Adhuc tamen immemoriam quælibet difficultas, ex eo, quod in hac materia deprehensionis, & persequutionis retine deprehensionem regulariter alii Testes haberi non possunt, quam ipsi Naxos, alique Mercatores, & Socii mercatorum, conquire, utpote non habentes interesse super *Naxos deprehensionis*. Unde cum agatur de difficultatibus probationis non sunt angustie ex parte probationis, nec fortiori considerandæ cum rigore Juris, sed adstruenda etiam lenes, ad hoc, ut omnibus simul iunctis errorum conclusionem probentur. Quamvis adversus violentiam deprehensionem adhibetur iurum persequutiones, & adinamica, nec recipiuntur Testes licet aliqui defecta connotati viderentur, seu alias exceptiones pariter et animadversis per *R. D. non Arisid. in 12. de Cognere, & Arisid. de 9. n. 20. Cord. de Lex. de regali. de 1. 193. sub n. 4. & 3. Arisid. de 193. n. 10. & 3. Rat. d. n. 145. n. 27. & 3. per. 5. dicit. dec. 497. n. 1. & 2. per. 14. dec. 93. n. 1. & 3. per. 15. rec. & in Adriaticana Depredationis pium Julii 1693. §. Annotatus, & 19. Januarii 1695. §. Quæ erant ad Q. item 107. Eminentiſſimo D. non Cardinali Caprara.*

Atque hinc ad mandatum idem prædicti Testis, nullatenus attendi valet, quod missi se vult, & habere contrarium dignoscatur. Tum ex eo quod innuit ex ipsi deponens deprehensionem legimus huc fideremse Junii anni 1700. ubi vero affirmant eandem deprehensionem evenisse de mense Julii ejusdem anni. Tum etiam quia testis Testis interrogatus super secundo diei videlicet cognoscere *Casè* speculans ad Detentionem factum fuisse in Portu Bithynico super *Ordre*, & deinde interrogatus super octavo deprehensione videlicet potest *Casè* in Cybira Rossini à *fecit* (sunt ipsa verba) per quam *invisi di fessu imbarcare fessu Ordre*. Siquidem quod attinet ad tempus sequens deprehensionis annis est enim, quod mense Junij juxta Calendarium Græcorum terminat die antedicta Julii juxta Calendarium Latinum, ac propterea deprehensio sequitur in fine mense Junii juxta Romanum Græcorum debet fuisse circa principium mensis Julii juxta Romanum Latinum, quod hanc bene conclusionem deprehensionem Testem, ad quos referuntur quælibet sunt debet interpretari ad *Testem* in cap. *Cum 12. de Testib. & traditur per Alvarod. cap. 185. num. 4. & 3. per. lib. 7. Rat. in Roman Testimonium 4. Aprilii 1698. §. Turca miris turan R. D. non Arisid.*

Quod vero attinet ad contrarietatem sexui Testis circa modum sequens interrogatus mercem, consilium nequius illius dispositio, ex quo ad Portum Rossini

stante interceptione Nihil in Mare parva tamen Cymis, velis interceptare Græce accedere possunt, quibus modicam transvehuntur merces ad prædictum Portum Bithynicum, in quo libent Balthamata destinata ad navigationem. Unde fuit bene Gual, quod prædicti Testis videtur in Portu Rossini interceptionem *Casè* super Cymis, itaque advenire finem di fessu imbarcare fessu *Ordre*. & deinde in Portu Bithynico, in quo existit *Ordre* videtur effectivam interceptionem quidem *Casè* super *Ordre*, ut patet ad sensum, quod utique sufficit ad intendendam interceptionem contrarietatem in Teste. Quando de cetero curatissimum, de quo supra, substantia persequutionis non confusio in tempore sequitur deprehensionis, neque in modo interceptionis Mercurii super *Ordre* deprehensio, hinc est, quod Testis conclusionem substantiam deprehensionis, & persequutionis mercurii ad deprehensionem, quam attente mercatorum supradictis, alique nonnullis contrarietatem Testis obijcit non permerens substantiam, sed ad ejusdem, ex collectis per *De Arisid. quid. n. 10. lib. 3. cap. 308. num. 2. in fin. Rat. coram Richi dec. 618. n. 8. item Arisid. Jure. dec. 645. num. 14. & dicit. 1010. num. 4. & dicit. 1061. pariter ex. 4. in rec. dec. 108. n. 10. per. 2. dec. 75. n. 8. per. 13. & dicit. 354. n. 11. per. 18. in *Persepolis. Testimonium prima Aprilis 1698. §. Arisid. coram Eminentiſſimo Arisid.**

Ceterum utrum in præsentibus hypothese, in quas deprehensionem detentionem interceptionem deprehensionem, illarumque persequutionem favore Detentionis, ultra supradictas deprehensiones Testium, adducitur aliter, tandem Interrogationem ipsius Detentionis, quod in omnem casum admitti debet ad supradictam probationem deprehensionem ex deprehensione Testium, quibus fortis integra fides præstata non foret, ut ceteris adductis in puncto probat Locum di pure mercurio lib. 2. cap. 3. n. 8. in fin. Cord. De Lex. de regali. de 193. n. 8. R. D. non Arisid. de commerce, & mercurio. de 2. n. 20. 11. Rat. dec. 146. n. 29. per. 6. rec. Verum etiam peracta deprehensione aliorum detentum Testium affirmantem, quod Detentionis Magnæ inter et detentionis fessu est oceanum ipsi, Detentionem fessu super *Ordre* deprehensio, & tunc occasione plures contrarietates propter distantiam passus occasione deprehensionis *Casè* ad ipsam spectantibus, & una ex illis Græcis relictum fuisse in Portu Caput *Summa de Mercurio n. 11.* quæ quidem confusio, quævis contrarietatis existit in uno ex deprehensionibus, probationem unde probantem consistit ex dictis per *Græcorum deprehensionem. n. 10. cap. 309. num. 2. Arisid. dec. 365. n. 4. Thom. dec. 101. num. 3. Rat. dec. 170. num. 3. & dec. 340. num. 1. coram Arisid. & in Roman Testimonium 12. Martii 1700. §. Epistolam fessu coram Roman Testimonium dicit Oline Epistolam Civitatem.*

Quibus omnibus etiam accessit manifestum dolant Rossini, ex quo apparet Detentionem per eandem dolant transivisse consensum *Casè* deprehensionem in 29. Sæcula ad effectum illius interceptionis super *Ordre*, de quo supra, cum speculata, & individua extensioe ponderis quantalibet 70. & consensum 60. ex hismodi autem potest licet dolant indubitanter fidem contrarietatem certum est, non licet omnino deprehensionem interceptionem *Casè* super *Ordre* deprehensio, & persequutionem quidem *Casè* ad Detentionem, in tantum *Rat. in 1. quodam 9. §. Nummularius num. 3. §. de ceter. Arisid. di p. ubi. consilii. 275. num. 39. Cymis. tamem 512. num. 11. Jure. de Jure per. 2. 149. 11. num. 115. Cymis de fessu per Jurem in de fessu Græcorum num. 19. & 20. Rat. cor. fessu. num. Arisid. Pili. dec. 170. n. 26. coram Richi. dec. 303. num. 2. & in recem. dec. 78. num. 6. per. 16. & in proposito ultimus delinquens mercurium fessu in libris dolant Civitatis Damazæ dictum fessu in dec. 95. n. 2. per. 15. rec.*

Parum elevante, quod manifestum dolant Rossini loquens de manifestum per dolantem, & interceptionem *Casè* infra per Detentionem super *Ordre* Featigalli anno Torico IV., qui juxta notitiam Calendarium correspondit finem anni 1699. finem principio anni 1700. Ut preindici cum deprehensione, di qua agitur, sequitur fessu de mense Julii 1071. vindicari anno valet ad eodem *Casè*, quod per tempus alio prædictum trans-

atque navem Christianissimam, & eadem navis Christianae, quae aggreffatur navem Turcicam, in qua existit etiam mercor Christianorum, quod in primo casu licet sit deprecatio Mercum Christianorum, locus tamen in secundo, licet prosequatur *Causa de Iran. res. fragm. 25. pag. 165.*

Delictum vero Turci Vexilli nullatenus attendit mercor ad solvendum deprecativam navis ad Christianos perunitis, quia non pleneque naves Christianorum Turcicum Vexillum aliquando deferant, ut melius per ora Turcarum transvehantur absque onere doli, & periculo reprehensum, simili delicto nullum praebet fundamentum pro deprecatore, ut alii allegant sicut *Ansford. diste. consil. 275. numeri 29.*

Quamvis utique veritatem proprio facto comprobant ipsiusque Eques *Conway*, & Dominicus Magnus deprecatum, qui reversi ad Insulam Melae, & consenti à Frangulo Duce Ordi deprecatum, satis dixerunt deventum ad concordiam, in qua facta restitutio ipsius Ordi effectivè exhibuitur facta 1180. eadem Frangulo pro damnis suis & causis deprecatum per nos commisit. Proinde cum inverisimile sit, quod dicti deprecatum voluerint Navem deprecatum solvere, & damna eorum de proprio recitare, quando deprecatum fuisse pisa, & mercatibus, immò quando ex viquo eorum opusculo, & colorato titulo labrari potuisset, ut patet ex sensu.

Et ita in acerrimo Patrum consensu conclusum fuit.

Confirmata fuit hac decilio per plures subsequentes Decisiones, nimirum die 12. Februarii 1712. & in alia eisdem die quod hactenus Theodori cecum *Esm.* *Card. Prælo.* & die 10. Maji 1714. & in alia eisdem die, & anni cecum *Esm.* *Card. Scotto.* & in alia quod Demetrius super damnis, & interesse diei 1. Julii 1715. & in alia quod hactenus Theodori eisdem die, & anni cecum *Esm.* & in alia quod Demetrius de Asia super damnis, & interesse, & de expensis diei 14. Februarii 1716. & in alia super damnis, interesse, & de expensis eisdem die, & anni eorum Reverendiss. *Ansford. Decus.*

Eadem causa Esm. D. Card. Prælo.

Lune 25. Febr. 1712.

AD reparandum nonnullorum mercor deprecativam, & duas decretas sententias in Tribunalibus Melitae pias Decretas del Azet, & Theodorum Athanasium vigore appellationis interpositae ad Sanctam Sedem per via specialis commissio directæ clausura. *Card. Capura.* oblatum illorum revocationem, interque commisso ex parte intermissio Patrum, ad hoc ut procederet cum Voto nostri Tribunalis sub die 8. Maji praecedenti anni per Reverendissimum D. meum Molinos Dec. responsum fuit, *ex parte de bono per arripere, & hodie DD. pariter cur. me fecerunt in decilio.*

Principale resolutionis assumptum semper fuit in fundamentum lege ipsius Religionis, Equibus, & in per Maria Vexillo Religionis utremque precipitur, ne bona, seu merces à Christiano cultumque Ritum spoliatis deprecatum valeant, seu personis damnum aliquod inferre, puta ea quae habentur in Larentis *consil. 3. capit. excommuni. de rapin.* & alios plurimos decreta Sacrae Congregationis de Propaganda fide, & SS. Inquisitionis relictis per *R. P. D. meum Ansfordum in suo tractatu de com. & mercor. dist. 9. pag. 165. consil. Causa. 99. num. 2. & R. R. de. 606. num. 3. ut. Actum.* & in *Molinos de deprecatum 1. Julii 1693. §. 6. cor. Cler. num. Cor. Capura* omnia in collecta in dec. quae residerit *§. primo.* & utroque speciali licentia à magno Magistrato reportata *Sanctum Demetrius num. 1. & 2.* cuius observationem modo juramento, ac praesente fidelitatis promissionem Eques Joannes Franciscus *Conway.* & Capitaneus Magro, Quoribus eorum non contravenit deprecatum, & facti consilii ad pat. Mercoribus specialia merces in aedem navis in peras de tempore deprecatum, in necessarium consequentiam venas, quod dictus Eques, & socii teneantur ad restit.

uonem mercor, vel resolutionem penit, non contradi resolutionem deprecatum, & interdictum vim suprad. *Consilium* deprecatum, ac specialis obligatio per juramentum adhibetur *Permisi. cons. 275. in quoque Card. de Luc. de regal. dist. 195. num. 13. & prosequitur R. P. D. meum Ansfordum in de. dist. 9. ut. fuit.*

Nec conueniunt valent, quod contra eam procedatur tanquam violenta, & citiusdum deprecatum, admettendo leuiores probationes in adhibere vindictam, pro ut periculum agitur, quando conclusum sit probata deprecatum dominum suum necesse iuxta *Theodor. de re. in l. quid in suo num. 4. §. de cond. inst. de quo dymon. cons. 112. n. 14. Gratian. de leg. 333. n. 43. & R. R. de. 723. num. 1. par. 4. divers. cum alia ad *Iran. res. dist. 238. num. 13.**

Et pro excludenda hac deservibili qualitate ponderabitur Scribentes, navis deprecatum caputem habuisse Theodori vexillum, in quoque reperitur fuisse quodam Turco, ac demum omnes mercoribus in istum restitutum scilicet, in quibus circumstantiis non solum deus nequeat violentam deprecatum, sed ipsa videtur deprecatum eorum quod mercor Christianorum, ut summa per *Cardin. de Luc. de leg. 170. numer. 12. de regal.*

Exter quidem maxime iniuria hanc notam adeo incito Ordo tribuit, quando ipse ad colendum Patrum iocutiones, & sapientia instructum semper inmercedem saltem retribuit, & tanquam in periculis eripiente fides, & nobilitate Sanguinis fundans ubi quae eripit in quocunque genere virtutum exempla per suos Eques splendens facit, nec minus DD. ab hac qualitate violentam deprecatum tales probationes species deservierunt, sed ea ipsa natura iudici, nam cum deprecatum fuit in istum medio maris, & ita difficultas probationis, nec alii Testes ad probandum perindeque necesse adducere poterant, quam colligere in navi deprecatum, vel in loca, per quae merces transiret dicta certissima deprecatum in reliqua semper supra fuerunt leuiores, & imperitiae probationes, vel ex pluribus simul punitis, vel ex Testibus informis, sed iniquis, & inaccessis, ut prosequitur *R. P. D. meum Ansfordum dist. 9. numer. 20. necnon per iudicia, & cor. rethura, ut habetur in omnibus decisionibus de hac materia in tribus, & signatur *dist. 182. cor. Rembold. dist. 246. par. 6. de. 865. & 891. cor. Cere,* cum alia per Reverendissimum D. meum Molinos allegat.*

Nil tamen, quod in controversia navi etiam nullum Turcicum, & plures Turci infam cum Christianis navigant, quo casu ad tollenda fraudes magis conludentes requirunt probationes, alius de facie Turci cum Gaudis collidere possint ad salvandas proprias merces in periculum deprecatum; Ultra quoniam quod vastum vexillum ad opportunum iudicium remitti solent, vel ad evitanda molestias, vel ad procurandam benevolentiam receptorem, dum navi cum respectu tenent, à quo diceretur, quod ad quem directa erat semper per lucra, & Porus Ottomanus Imperio subditos navigantibus dirigebantur, illa nullam probationem gradum facit, vel ad summam mercuriorum praesentem potest per primo aggreffu, dum longe appropinquat Turcicum vexillum ipsa periculum occurrit dictam navem infensum, tamquam inimicam, ac postquam solutaque remissae, & comperto, quod Capitaneus erat Graeco Constantinus, quodque viderat multo alio Mercoribus eisdem eius, separatim etiam Pechina, & mercor, & Christianorum tribus suis benigne dimittendi prout formi *Card. de Luc. de. dist. 195. n. 14. & 15. & quoniam praedictum in visitationibus, quae sunt à nobis potestioribus, & in quibus istum praesentantur fides, vulgo Polaris del carico, conueniens species merdum, ac nomina internotum cum specificatione loci, ut quo onerata fuerint, & ad quem aliquant, & si interdum nocentia frant illi oneri fides praesentant, itaque tam ordine maxime praesentum male fidei in deprecatum, & hoc non obstante separatis personis à mercoribus, prout expresse fuerit in praesentum, sed valde temere iuxta Caput Sancti Joannis de Anno, secunde vero itum apponit ad Insulam Melitae.*

Melita

omnesque quavis extrajudiciali alicuius potestate debet *Gratian. de leg. ser. cap. 905. item 2.*

61 An domus sit agnatae totius iudicii Melae, non obstantibus duobus fratribus favorabilibus, Vassalla, & Castra Portuensis, & interfecti in Anno mortis cum Capitano Magro confecta, non intelligant cum ipso Donoribus, & tam pro capitis, quam ratione damnum, & interesse eorum promissum scuto 1000, sicutum evidens, quod pascuer cognoverunt, deprecandem fuisse ipsam, alias ipsorum immuni coloratione adeo consensum formam.

62 Et demum corollaria succedat iuramentum ipsius Donoribus, quod si regulariter adimplere non suppleverint, non uteretur predictis *Lex. de iur. matr. lib. 2. cap. 3. item 3. in fin. cum aliis scriptis per Rost. p. 1000. D. m. 1000. Decretum 5. C. 1000.* quibus magis attendendum venit in presentem, postquam, ut supra dictum est, per omnia alia genera probationum iurata remanet perennitatem conservandum Merito favore ejusdem Donoribus, & obligatio extendenda pro iustificatione proxi, & refectione damnum, & interesse.

Et ita utraque parte accitmentis adormante, doc.

ARGUMENTUM.

Quomodo acquiritur, vel amittatur civitas,
& quibus ex conjectura domicilii defensio
probetur.

Domicilium originarium, an sit immutabile,
vel plura domicilia haberi possint.

Absentia a civitate ex rationabili causa produ-
cta non inducit amissionem domicilii.

An tempore peltis, sive ob eius motum re-
cedi possit a civitate, specie licentia Prin-
cipis.

Sub appellatione civis an veniat civis ex pri-
vilegio.
Qualis familia requiritur in eo, qui tenetur
habitare in civitate cum familia pro acqui-
sitione domicilii. Habitatio, quae est neces-
saria ad acquiescendum domicilium, non re-
quiritur pro illius retentione, neque quod
sit omnino continua absque ulla intermit-
tentia.

Item non potest amitti civitas non previa
interpellatione.

Et praedictorum occasione examinantur leges
nostrae particulares Genus anni 1539. &
1630. contra quoad immunitatem civium,
& ejus amissionem.

Hereditas patens an retineat privilegium civi-
tatis defuncti, & etiam per consequens im-
munitatis.

S U M M A R I U M.

1 Privilegia continentia amitti si habitationem, &
inter se habere debet, & non. 45.

2 Per habitationem 12. annorum continuum, cum
omni civitate supportante acquiritur civi-
tatis.

3 Domicilium ex quibus probetur continetur, & non.
4. & 14.

Et ex quibus probetur defectus, non. 46.

4 Domicilium originarium est immutabile.
Declaratur, & limitatur non. 6.

5 De domicilio, sive etiam plura haberi possunt.

6 Alii, qui veniunt per consequentiam, est expressus,
& non. 11.

7 Per discessum a civitate ex causa aliqua rationabi-
li non amittitur domicilium.

8 Principis ab impetum possit, licet falsum non. 12.
& 13. ubi assignatur ratio.

9 Et consilium in plurius alia rebus non. 13.
& 17.

10 Domicilium Patriae est diversum a domicilio filii.

11 Pro domicilio ex dubio iudicandum est, & non. 60.

12 Aliquis licentia Principis, non diffidens potest ab-
sque ab ipso locum.

13 Contrarium non. 17.

14 An ipse non arbitratarius superioris non. 18.

15 Transgressio legis simpliciter prohibita reprobatur
in reprobata videtur in personam amissionem immu-
nitatis.

16 Principis potentia habetur pro licentia, & per-
missum.

17 Et ipse ex longo tempore iure praesumitur non. 21.

18 Sub appellatione civis non statim proprii compre-
henditur tam civis originarius, quam ex pri-
vilegio.

19 Et ipse quidem omnibus privilegiis concessis civibus
originariis non. 24.

20 Declaratur lex municipalis facta anni 1539. in-
ta civem immutabilem.

21 Dilecti ex aliquando censetur dissimilis, vel fal-
sum sufficit aliquam similitudinem praesentis, &
est non in amittit, & non. 22.

22 Statutum, sive lex obligat civem ad habitationem,
intelligitur ab eo semper excepta variabi-
bus iure rebus, & non. 23.

23 Observantia est interpretativa legis concedentis im-
munitatem.

24 Qui tenetur pro acquirendo domicilio habitare cum
familia, illud non acquirit, si cum parte fami-
liae habetur.

25 Declaratur, & limitatur, numer. 32. & 34.
35. 36. 37.

26 Familiaris absent ab urbe pro iuribus Domini ha-
bent pro praesenti.

27 Ex quo praesens familia constituitur.

28 Habitatio, quae requiritur est necessaria ad ac-
quirendum domicilium, non requiritur ad illius
retentionem.

29 Habitans mox ante partem in civitate, censetur
per integrum annum in ea habitasse.

30 Civitas, seu domicilium censetur cum omni
habitandi, censetur per totum annum, & non
amittitur non habitando, nisi previa interpel-
latione.

31 Habitatio a lege in iure requisita non est ita pra-
dicta observanda, quod non possit aliquando ex-
tra annum habitari.

32 Hereditas patens tenet omnia privilegia perso-
nalis defuncti, & est etiam simul civitatis,
& non. 39.

33 Et sic rebus omnia iura immunitatis concessa
civibus.

34 Refertur lex anni 1630. circa amissionem privile-
gii immunitatis in civibus.

35 Praesentia nonnulla facta, quando dicuntur, &
quando talis mentio a factis.

36 Alii, seu obligati non praesentibus, quando ex er-
rore, vel credulitate factis praesentibus.

37 Motus domicilii principaliter pendit ab anno.
Et annus definendus prout domicilium censetur
habet ut duo post domicilium motum, nu-
mer. 57.

38 Datum sub una conditione, adimplendum censetur
illa non pariter, vel non adimpleta.

39 Domicilium non praesentem motum, si adeo
post tempore retentum a loco habitationis.

40 Post inter postea factis admodum.

41 Quamvis sub tempore postis, & alia simili factis
non. 52.

42 Testis examini sive citationis parte, quom-
vis non sufficiens ad legitimam probationem,
nihilominus iudicium facit, vel falsum praes-
sumptionem.

43 Interdum etiam probationem facit, si factis an-
teceptionem movet, & quando procedit
in casu de equitate, vel sola factis veritate
opposita, non. 54. & 55.

44 Domicilium Patriae non pendit ab habitationis fi-
lii, qui potius sequitur domicilium Patris.

45 Consilium quae trahi possunt ad diversos finis,
nihil relevat.

46 Omnis interpretum imperii bonorum quandi transdu-
rum interpretanda, vel illuc immunitatem a
lege vel statu concessam.

61 *Judex in obsequio quoniamlibus semper promovere debet sacra Rei.*

Jensen, exemptus ille collator.

DISCURSUS CXVII.

LA Stampa del Sig. Avvocato Morcillo s'èza c'ha d'istruire in risposta del voto del Sig. Consulatore Mafcausi perentorio all'illustrissima, ed Eccellentissima Camera, non contiene in sostanza maggior saggi di quelle, a cui il medesimo voto ha già pensato risposta, benché egli abbia potuto con mirabil arte, ed ingegno farle così apparire di maggior peso, e rilievo: Onde per altra d'istruire, e molto più a difesa dell'illustrissimo, ed Eccellentissimo Sig. Carlo de' Ranza suo Cliente, mi sono trovato in impegno di moderare, che nulla di più si è d'avvantaggiato di farle la parte contraria con la stessa Stangia di quello, che era ella da prima, come assente a molto propenso il Morale *aliquid eodem sententia non igitur verbis comprehendit, quoniamdum curat ut modo letis pander, modo in angustis, & ut in certa fixum media parte curat, ut nella fronte capiat, ut illa, amplexu ordinat, & 14. dem 96.*

Comincia in primo luogo il Sig. Avvocato contro l'attribuzione per differire affatto in un solo punto tutta la perita del voto a dire, che il M. Consulatore Mafcausi non meno abbia saputo intendere la questione, che fra le parti all'ora aggravi, come al §. 4. del vers. *utque il primo, & 3. appreso dove perfino da dimostrare, che il punto principale controverso non era il vedere se la potestà fusa dal M. Gio: Carlo Gandolfo a capone del conteso all'ora intanto avesse potuto far perdere la Cittadinanza acquistata, ma di riconoscere, se il beneficio concessito al detto M. Gandolfo fosse spinto per aver egli abbandonata l'abitazione di Genova, e trasferita da lui altrove, e in che modo di quel si acquista, e conserva il pregio della Cittadinanza, in tutto come distingue la legge nella disp. 24. dopo il tratt. *de legum. de Aferriale Aferriale, & il Rodolfo, al conf. 90. n. 37. sicché mancando nell'uno, e nell'altro requisito il detto M. Gandolfo poteva bensì allegare la Cittadinanza, ma non già il privilegio della immutabilità data solamente per ricompensa dell'abbandono, e carica, che debbono insieme.**

Dunque il primo impegno, che mi corre s'è di chiarire apertamente, che la questione, a cui si è riferito il M. Consulatore fa l'una, che potesse mai sciogliersi in questa causa. Comanda la legge del 1539. a cui i Cittadini, ed abitanti nella Città di Genova l'elezione da qualunque carico, che dovessero poter in quei luoghi di Riviera per gli statuti, che ivi possiedono, o dichiarano immediatamente agguata, che se alcuno de' Cittadini si portasse fuori di Città a capone di altri, negare, o di allegare, o per qualunque altra causa, possano godere del beneficio della sudditanza, laonde il M. Gandolfo non doveva in modo alcuno essere privato, quando si fosse partito dalla Città per ragione legittima, e necessaria del conteso in quel tempo forastiere, come si è largamente mostrato nel voto alla §. 6. *Primo per parte, & quindi, che è fatto del prelato Talamanti.*

Ma siccome il Sig. Oppositore con varie congetture inefficaci tentava di far apparire, che l'animo del detto M. Gandolfo non fosse fondato di sfuggire la contumacia, ma erasi di abbandonar la Città col pensiero di ripartire al Porto Maurizio, sotto il punto dunque della disputa si intrinseva in conoscere, se la suddetta partenza fosse stata habile a cagionare la perdita del domicilio, e con essa la Cittadinanza, sì cui la manutenzione dipende solamente dall'animo del Cittadino.

Pallando poscia il Sig. Avvocato contro quasi tutto da se s'avvedeva, questo preside essere nel §. 1. *Dis. 1. nel supposto comincia addurre un argomento fortissimo, al dir suo, 10. prova, che non abbia mai avuto desiderio di Genova, anzi di non abbandonare quella del Porto Maurizio sua Patria, perché in essa ha sempre inteso la propria casa, ed altro effetto,*

Defens. di Commercio. Tom. 4.

Men male però, mentre egli stesso confessa, che si mille prove servono solamente all'interpretazione di una volontà non espressa, perché nel solo non può aver luogo in questa apprensione del detto M. Gandolfo, il quale nell'anno 1546. si fece dichiarare per Cittadino ed abitante della Città di Genova, *ivi M. Jo: Caradum debet sua beneficium illi detenti 1539. dum perferretur habitare Genavam familiam, & an. 78. n. niole s'istruere.*

E quando anche bisognasse provare la Cittadinanza del detto M. Gandolfo indipendentemente da suddetto decreto, si haberebbono a difesa l'abbandono della contumacia per dodici anni nella Città con la di lui famiglia, e tolleranza del curato, come a piena voce ce lo attesta *Capp. Galea. contro 17. num. 17. vers. primo etiam ibi, a. Handed. conf. 3. num. 23. & §. 43. & 47. Riminali. Jo: conf. 353. num. 145. Cristof. conf. 13. num. 46. lib. 1. & conf. 526. num. 16. & 54. lib. 4. Jo: Paul. Lenzetti. post conf. 3. Handed. sub num. 65. Antonelli. de loc. legal. cap. 1. num. 41. Rot. decif. 327. numer. 1. & §. 4. per 2. decif. Antonelli. de prefumo. lib. 7. prefumo. 30. num. 13. & prefumo. 42. num. 7. & 8. il quale per la in termini di non, che dal luogo originario viene ad abitare nella Città dominante, l'avere però etiam da famiglia possibile, il che afferma effere di validissima conseguenza ad induc. domicilio *Socini. Jo: conf. 129. num. 3. Gratiani. cap. 569. numer. 11. & de loc. ad diffum. cap. numer. 6. Antonelli. contro 364. numer. 13. Dec. conf. 233. numer. 11. Dal medesimo agguata una conseguenza con molti molto preziosi *Palm. Nip. inter confus. Adelfi. confus. 678. num. 40. vers. quid domus sum e in questa materia diffusamente parla *Allegati. conf. 97. & 23. lib. 2.****

Né in modo alcuno può dirsi, che la Cittadinanza del detto sia immutabile, né possa abbandonarsi, essendo cosa che naturalmente si riceve, e *affirmo in princip. & ad mutari. h. ordine C. de mutari. ac origin. lib. 10. Adelfi. de prefumo. 10. num. 32. Sord. det. 330. nu. 45. de plura Caradum. de public. disp. 2. quod 2. num. 145. Imperocché questa dottrina viene contraria dalla più comune sentenza de' Dottori, o almeno per essi debbono intendersi solamente inteso a che non possa alcuno esserne da quella originaria qualche, che ha costanza naturalmente nel nascere, ma bensì rispetto all'effetto, di cui principalmente agguata considerazione i Dottori, si accorda comunemente essere mutabile, e rinunciabile il domicilio originario *Alf. lib. det. 324. num. 9. Utrif. addit. num. 4. Handed. conf. 5. num. 35. & §. 4. & §. 4. & §. 4. Lenzetti. dopo il §. 4. de Handed. al num. 15. & 44. Antonelli. de prefumo. 42. numer. 7. Barbi. in l. barbi. aff. §. 4. prae in art. de loc. al. art. num. 36. §. 4. de pub. Antonelli. de loc. leg. cap. 1. lib. 2. num. 41. & 5. dove riprova Caradum. Capp. Galea. contro 17. lib. 2. num. 13. Gobb. confus. 114. num. 13. & 14. Tanto è od vero, che in fin Caradum. che è l'azione della opinione contraria, al num. 137. attente per vero, che qualcuno possa rinunziare effettivamente alla Cittadinanza originaria, il che siccome il nega per teorica naturalmente, essendo cosa immutabile di natura, così si può dire il potrebbe rinunziare nell'effetto.**

Ma ciò punto non rileva a nostro proposito, perché non si cerca se voglia sì, o no perire il domicilio dell'origine, ma se si possa acquistare un nuovo in quella Città, dove alcuno si porta ad abitare con la famiglia, e per possibile senza alcuna incomparabilità, ce lo fa credere lo stesso Caradum. *de pub. alla disp. 2. quod 2. num. 137.*

Anzi nel passato termini nostri, se alcuno della Riviera venisse ad abitare nella Città dominante con la famiglia, e nello stesso tempo rinunziasse la casa aperta così mobili, e beni, e ne acquistasse altri nel luogo originario, non dubitò che non dovesse quivi acquistare il domicilio, o la Cittadinanza della Dominante per le ragioni apprese, che non resta incomparabile, come ho detto, avere due domicilii, o per Cittadinanza, uno nel luogo originario, e l'altro in detta Città, *ostendunt Alf. confus. 353. numer. 96. addit. ad Barbi. decif. 811. numer. 7. Caradum. de pub. alla disp. 2. n. numer. 93. Darzi. decif. 31. numer. 2. Palm. inter confus. 678. num. 40.*

Bh 2

Alf.

nova la maggior parte de' suoi mobili preziosi, come per appellazione di più persone, il che servirebbe in caso non chiaro di preferazione, per la conservazion del domicilio, e sanno di riconoscere *Redempti*, d. *conf. 91. e. am. 30.*

- 15 In qualunque caso, le anco le faccende si riducessero a qualche dubbio, si dovrebbe sempre giudicare a favore della cittadinanza, essendo di pubblico beneficio, che le Città, particolarmente le metropoli abbondano del Cittadino *Gibb. conf. 116. num. 106.*

- 16 Ne oltre tutto, che il M. Grandoli lolsa partito senza licenza del Principe, la quale si offre, benché la ragione, o timor delle pessime sue qualità non-motivo per partire, all' intendere di *Rip. nel 1641. de post. sub. tit. de priv. contr. conf. post. sub. e. am. 140. e. Berhof. de post. Epist. part. 3. alleg. 33. numer. 170. in fin. circa l'uno; e l' altro ancor in contrario facciendone all'istesso modo del *Clavus* citato.*

- La ragione si è in primo luogo, perchè i Medici Dottori parlano in caso d' un Beneficente, o Canonico, il quale dovendo essere rigorosamente osservante dell' ecclesiastica obbedienza, pare che le facilmente può domandar la licenza, della quale; nelle importanti più comuni, ma ciò non si poteva nel caso; perchè a loco viene generalmente permesso di partire, se non forma, e licenza del loro Principe, e l' assoluzione è necessitata, essendo che i laici avendo per interessi suoi, o d' altri frequenti occasioni di andar fuori, sarebbe un aggravarli ingiustamente, e resistere incontinenti al Principe.

- 17 Anzi lo stesso *Clavus* rilascia della detta opinione del *Rip. e Berhof. al c. 26. le rifiuta, come inconvenientemente, e non praticata d' molti tempi, 10 cui ognuno fuole in tal congiuntura di preferirsi i suoi in altre Città, se non in qualchequalche zelo di carità, che ne' tempi più temuti del *Clavus* ancora consentiva nell' ecclesiastici, caso poi con ne' laici dove procedeva all' usanza di *Armen. Heron. de fides. sup. cap. 15. num. 80. dove dice, che dobbiamo usare ogni industria per fuggire, anzi al num. 79. ritenere, che il domare in lungo consiglio, e un tempo nostro Signore Idio, così ancor di *Rip. cap. 36. num. 9. e* perchè esser lecito al Capitano di guardia abbandonar il posto, Castello, e le Città *Rip. in verb. post. num. 2. e* *Grandoli de Rip. nella sua osservazione al detto cap. 36. num. 10. il quale al num. 8. dà per avvertimento il fuggire presto, e lontano, e ritornare, perchè una simil ragione sarà or' uno della pena, e morte, e da qualunque altra cosa.***

- Ci ritrovano però non nel nostro caso forse alcun dubbio, merco la stessa legge del 1539. ha concesso a Cittadini il partire per quili ragioni dalla Città senza perdere il beneficio della comunione.

- E se poi qui si replicasse, che la licenza suddetta era data, per il decreto, che nell' anno 1650. fu fatto intorno a tutti di non partire.

- 18 Rispondendo che ciò non poteva farli, anzi non ostante suddetta proibizione, e ciascuno era lecito al poterle fuggire, o andare dalla Città, *Civita, ne veniente superiore, ac fides nuntiarum, come particolarmente per cagion di peste il *Rip. d. tract. e* luogo al num. 141. 142. e 143. e lo stesso *Clavus* parla in questo periodo caso come dal num. 3. vers. maxime quia, e, *juris* num. 48.*

- 19 Tuttavia che il decreto era semplicemente concepito, cioè in termini di pura proibizione senza alcuna comminazione di pena, particolarmente quella dell' emulazione dell' autorità, donde non poteva mai perdersi che lo trasgrediva, il *Post. Ric. al cap. 23. num. 3. vers. et dicitur solvere.*

- Da più dobbiamo considerare, che non bastava suddetto decreto, oggiam liberamente, e pubblicamente passava dalle Città, sicchè ciò argoveva una tacita, ed efficacissima licenza, e permissione del Principe di partire *Alex. conf. 107. circa fin. vol. 1. ed il nostro dottissimo Amoretti M. al cap. ultimum de suis presbyteris, e* dopo loro ha ragionato con stile mollemente *Gibb. alla consuet. 115. numer. 4. e* 5 almeno si dovrebbe poterne averla impetrata dal corso di tanti anni *Gibb. cap. 5. numer. 10. ovvero da che non erano ammessi nelle città i Cittadini, che non avevano il*

bollettino *Ric. decis. 626. m. 4. post post. de mater.*

Ma quanto s' involupa il M. Avvocato contrario con l'autorità di *Ripa, e Berhof.* anzi contro di loro il *Ripa* dunque seguito dal *Berhof.* va cercando in forma, se un Beneficente possa e cagione della peste partire senza licenza, sopra di che determinando, se moralissima differenza tra il domandare la licenza, o l' impetrarla, concludendo essere necessario chiedere la licenza ogni volta, che facilmente si poteva avere il Superiore per domandarla, altrimenti si può bastare, fedioci, se fosse volte al tempo, ed il luogo con l' immunità del contagio non permettono lo poterle domandare. Intorno poi all' ostentato, parla indistintamente suddetto Autore, decidendo per lunghe ragioni non essere in modo alcuna necessaria l' impetrazione, sicchè non ostante le simili proibizioni in partire. Questa è la di lui brava alla premessa. *Quod impetratio non indiget beneficiarii post se deferre subsistenti usque postea inire, e* *remota, e* *superiore, qua periculum est ut in mare, licet non est spera mantentia procedere, ciò al numer. 141. quod ex causa necessitatis quilibet omni consensu superioris, vel inferioris existeret ad alium num. 142. ma meglio al num. 143. e* *iste notanda sunt in consuetudine, qui non possunt sine licentia superioris in loco discedere, capite i com. post. potestatem non impetrare licentiam in possit loco super.*

Da ciò voglio inferire al nostro caso, che essendo stata negata tal permissione a Cittadini, hanno necessariamente potuto partire senza impetrarla.

Difficilmente finalmente da questo primo argomento il M. Concediamo, si toglie di voler espiargli il voto quasi per assalto, con la violenza delle legge del 1539. essendosi impegnato a provare impetuoso luogo, che non fosse compresi i Cittadini tutti per privilegio, ma solamente gli originari della famiglia di tal loco di poter partire dalla Città senza perdere il beneficio, e il comodo della Cittadinanza.

Per talpoche contraria ch'io negherò necessariamente questa proposizione, come convenientemente riprovata da Dottori puntualissimi, essendo essi, che la parola *Civitas*, apposta dallo Statuto, o sia legge, naturalmente, e proporzionalmente comprende l' una, e l' altra sorte di Cittadini *Lac. de Priv. nella c. circa c. de incol. lib. 10. Rip. in tract. crimin. de fur. comp. num. 10. Taffet. mod. 173. lit. C. num. 15. R. Contrad. de iudic. disp. 2. quod 1. e. m. 88. Cypri. Galat. contr. 17. num. 15. vers. idemque et merito, De Lac. ad Gre-*

tian. cap. 186. numer. 16. e *impugn. proprii nois quod amittit privilegium concessum a Sanctis ecclesiis originariis Rari. in leg. si mortui s. de Julia ff. d. l. Julianus de adu. e* *in l. si lo qui peremptori num. 35. ff. de rat. imp. Alex. conf. 148. numer. 6. Paris. conf. 71. num. 9. lib. 1. Beccefer. conf. 108. m. 36. Spad. conf. 73. m. 107. lib. 3. Cyprian. ad fin. Atalut. cap. 418. eum. 111. part. 2. Cyprian. contr. 195. eum. 36. 57. 58. Caren. resolu. 139. m. 6. Almaraz ad Ric. conf. 48. lib. 1. Ric. consue. 2. num. 33. Castil. consue. 15. numer. 16. e* *seq. Ric. dec. 129. numer. 8. part. 6. Ric. dec. 352. num. 7. e* *dec. 355. num. 5. e* *seq. num. 11. Caren. Resol. e* *dec. 127. m. 9. part. 9. rec. Afflicti. dec. 394. eum. 14. decis. 14. eum. 11. post tract. Adul. de legatum. Alex. consue. 176. eum. 3. Rollan. e* *Pall. di iur. dat. quod 1. numer. 23. ubi quod Civis in Statuto importat solum rem, qua debet domicilium e* *non arguere, e* *molto altri allegan in longa ordinanza da Garim. Ric. disp. soluti. cap. 83. numer. 1. e* *2.*

In ogni caso quando fosse da forti comuni vera questa proposizione, non avrebbe ella luogo nel caso nostro, perchè nella istanza, che nelle detta legge del 1539. la parola *Civis* forma, in più luoghi tanto comprende i Cittadini originari, quanto quelli, che sono tali dall' abitudine nuova in Città, come si vede espressamente dalla di lei disposizione, 151. *Quod omni, e* *simili Civis, e* *habitarum Civitatis Janus fin. annuo exceptis, franchi, e* *communi, ubi non aliquis colit impetrare pro Adul. e* *Pariter, vel alio secundum, vel reficendum, vel pro reparationibus arguere, qui non debet ad communi possessorum, e* *qui sunt Civis Janus per eum possessorum, ad quorum communi dicit colla-*

de facti, transacta contrahenda ad rationem rationis possibiles, demando ubi Civis e' d'ellum collatum, utrumque fuerit certo, e' in alto luogo, e' si forte aliqua contraventione orietur inter ipsos Civis ratione ad collatum.

Tanto è vero ciò, che la suddetta legge del 1539. dopo di aver imposto carico a i Cittadini, ed abitatori della detta Città di perfezionarla con le loro famiglie con la tolleranza de' carichi, per modo di dichiarazione fatta a camera, ordine, che se alcuno de' Cittadini andasse fuori di Genova per affari, o suoi negozi, o qualunque altra ragione, non perda il beneficio dell' immunità procedendo concesso, *dei ad invicem, quod Civis Janua, qui per officium, seu negotium, vel alius de causis vadant extra Civitatem Januam, gaudeant privilegio beneficij personarum Dignorum*; Sicché se l'atto della dichiarazione s'intende effetto nell'atto dichiarano, *gaudeant* quella non aggiunge alcuna cosa, ma solo difende ciò, che occasionalmente stava disposto nel primo dichiarano, non si può concepire per conseguenza, che la legge ancora orla pare dichiarava non concedeva i Cittadini, ed abitanti.

E in tal maniera nel mese febbrajo l'altro fondamento del 1539. volere doverlo supporre, che anche fatto con i Cittadini privilegiati nella detta parola *Civis Janua* (come è palpabile) intendendosi, essendoli il M. Gio: Carlo partito dalla Città per ragione, o tumore del contagio, e non per uffici, o negozi pubblici, o di villeggio, conforme alla suddetta legge del 1539. la quale rubrica solamente quello privilegio a quelli, che per suddetti uffici, o negozi, *vel alius de causis vadant extra Civitatem*, non potendo la dizione *aliis* imporre altre ragioni, che finiti all'ufficio, cioè di uffici, e negozi pubblici, e non quella del contagio, perciò detto M. Gandolfo con ha così potuto godere di detto beneficio legal.

Per risposta a questo obbietto, deve principalmente essere, che la legge del 1539. ha semplicemente escluso le ragioni di uffici, e negozi senza l'aggiunta speciale de' pubblici, come disse il M. Avvocato contrario, adoperandosi in ciò troppo di quella facilità concessa di chiunque solamente la legge del giorno comune, e non quelle degli Statuti, o altri municipali, le quali si devono intendere indistintamente, e secondo il puro senso della parola uffici, e negozi, che significano ogni, e qualunque occupazione, faccenda, impiego umano, o pubblico, o privato, o secolare, o ecclesiastico, nobile, o meccanico, come afferma il Barbo, *ille pariter officium* num. 1. in §. 1. al Calaneo del Tifone della lingua latina nella parola *negotium*.

26. Che che la dizione *aliis* non solamente vuole importare cose simili, ma ancora differenzianle qualità dall'ufficio, come lo conferma lo stesso Barbo, *certum in contrarium nella dizione* 16. al num. 15. e 17. *de Barbo de off. 919. num. 4. in fin. per. e. num. legittima con altre autorità dell'Almagro. Sen. et conf. 16. feb. 2. num. 60. anzi senza dubbio è posta con la dizione, fin, chi di sua natura importa solo cose differenti dall'ufficio, anzi perchè, come dizione autocorrelativa, importa sempre cose diverse dalle specificate *Emmike. de i. 103. num. 1. Tur. de marcat. per. 2. quod. 53. de cap. 33. n. 104. per. 1. Barbo. cap. 56. in 38. Gratiano. de off. for. 501. n. 34. et 35. Barbo. de i. 104. n. 3. per. 12. 1. em. 2. è necessario che nel nostro caso invoca cose differenti dall'ufficio, essendoci le ragioni inonati esserle dalla legge loro base generalizzate, e non specificamente; Sicché la parola *aliis* resta incapace a comprendere cose simili, donde entra la limitazione data del suddetto Barbo, alla detta dizione *aliis* al num. 14. dove dice che la parola *aliis* non induce similitudine alcuna, quando ripugna alle circostanze del caso, o non può essere proporzionabile alla materia, e così è stata soggiunta *Adone. de off. Legum. 58. num. 18.***

Tanto più che in questo nostro caso la dichiarazione fatta a camera solamente da i legislatori alla detta legge del 1539. che imponeva il carico della perfezionarla ad abitare con la famiglia in Genova, mostra apertamente che la dizione *aliis* era fatta solamente in conformità della disposizione del giur comune, il quale, benché non ammetta al beneficio della cittadinanza, se non quelli,

che sono abitanti, e soppongono i carichi della Città, gli esclude però sempre se si portassero fuori di essa ad abitare altrove per qualche legittima causa, fra le quali viene annoverata, come ho detto, la temenza della peste, o guerra, o studio, o mercanzia, o caccia, o cure de' suoi affari, o altra, perchè in tal caso si deve sempre per vero abitare, e presente, per l'animo che tiene di tornare, in possesso di tutti i Dottori citati sopra al §. 2. così se ciò.

Aggiunto anche, che dovendosi sempre la disposizione municipale, quanto è possibile aggregare, e quelle del giur civile, la dizione *aliis* piuttosto si dovrà intendere aumentativa di tutte le ragioni simili, o differenzie, perchè senza giusta e razionale causa di Città un Cittadino, poichè la disposizione favorevole debbono sempre essere apprese con larghezza, e amplissima interpretazione.

Ma che giova starci in questo punto con le generali conclusioni, quando abbiamo autorità puntualissime di simili leggi, e stanno obbligano i Cittadini l'abitazione continua, i qualunque si debbono mai intendere in caso, che per qualche giusta, e legittima causa dovessero quelli far fuori di Città, così il Gal. conf. 114. num. 1. a. 3. et 11. e meglio alla conf. 116. num. 85. *postea num. 90. 91. 92. 93. 94.* manifestamente quanto si vede che la Città di Genova ha sempre tenuto, e tiene con totale egualità per Cittadini, tanto quei che sono domiciliati per uffici, e negozi pubblici, quanto gli altri partiti per altre giuste, e legittime ragioni, come di studio, di mercanzia, o di pelle, la quale osservanza è interpretativa, e dichiarativa delle leggi, e decreti concessi di tale immunità, come si posse il Barbo cap. 33. num. 17.

È finalmente per uscire dalla parola *aliis* ciò, che qualunque si dovesse ammettere, che l'atto invoca somiglianza con le cose, o specie esserle, indubitabile, che operando in ciò, che principalmente intendono i contrarii, o legislatori, come nel nostro caso ad effetto solamente di non perdere il domicilio, o la cittadinanza, non ostante l'inservenza dell'abitazione, impedendoci richieda l'obbligo dell'abitazione, tanto se nome il domicilio se si abita fuori di Città, o per uffici, o per negozi, o per altre cause differenzie sempre giuste, e legittime, come in ciò basta, che si fa la somiglianza, che è l'effetto di quel transito, benché le ragioni di ritenere il domicilio, e la cittadinanza sono diversissime, così a mercanzia, al di cui detto merca è ripetuto, ha lo stesso considerato *Almagro. al conf. 12. num. 43. e prima di suo Barbo. al conf. 100. num. 15.*

Né qui terminano le somiglianze del M. Avvocato contrario, perchè egli passa a mostrare, che non ostante, che il detto M. Gandolfo fosse partito per ragioni della pelle, nulladimeno non poteva valersi del beneficio del detto decreto del 1539. non avendo osservato puntualmente la di lui forma, che era di perfezionare con la famiglia in Genova, mentre di ciò si fa, che aveva, nulla dimora in Città con esso lui, e così entra la puntualissima dizione, (come vana il M. Avvocato coniano) del *Ramus. al conf. 154. num. 4. dove dice*, che chi è tenuto ad abitare con la famiglia non soddisfa all'obbligo, se gode dell'immunità se abita solamente con parte di detta famiglia.

Qui conviene in primo luogo seguire il fatto in contrario asserito, non restando in modo alcuno provato, che così dire i figli domiciliati fuori di Genova, se non che nell'anno 1656. il M. Antonio non da essi figli si portò al Padre Maurizio per l'indisposizione di sua moglie a farsi cambiare ana, e per attendere agli interessi del Padre, come colla di lui lettera di detto Antonio, e da Testimoni esaminate, onde se il medesimo Padre si fosse partito per suddette giuste cause, non si direbbe aver perduto la cittadinanza, e il privilegio di detta legge, perchè tanto per la giur civile, quanto municipale chi è essente dalla Città per giusta causa, si dice veramente presente, ed osservato degli Statuti, come ho provato sopra a parte mano, tantopiù dunque se il Padre aveva maridato uno, o due di sua famiglia fuori di Città per necessità di se molestato, e questo effetto considera il *Graziano. et cap. 333. num. 30. che qualunque famiglia,*
che

che dimore fuori per gli affari del Padrone, si dice propriamente, e veramente prefetto, particolarmente da un figlio sottoposto alle parenti autorità *Nov. dec. c. 13. num. 15.*

Per altro miserabili farebbono quei Padri, che mandando di Genova in altre Città, come continuante di pratica, non solo uno, ma due, o tre, e quasi figli, o per studio, o per interesse delle cause, dovevano perire la cittadinanza, e il beneficio della detta legge del 1539.

Pure parlano ora col supposito, che detto M. Antonio fosse tenuto fuori di Genova da suo Padrefratello alcuna giusta ragione, nulladimeno non si poteva mai dire, che non avesse osservato in tutte le parti la suddetta legge, o Decreto, perchè facciano ella l'obbligo a perseverare con la famiglia in Genova, non basta provare, che fosse stato in Genova senza uno, o due di famiglia, ad effetto di provare, che infriggeva senza la famiglia, potendosi essere stato con tante altre persone, che costituiscono la famiglia, peccandone però nel miglior caso aver luogo la dottrina del *Romano* inavvertitamente citata dal M. Donor contrario, perchè il Nostro, come dice suddetto Autore non poteva acquistare l'immunità, mentre aveva solamente abitato con uno, o due, li quali non possono formar la famiglia, per il Testo chiarissimo nella *l. deofficio & familia de verbis significis*, erroneamente allegato dal M. Romano nelle *l. promissionis*, come di tale errore lo corregge *Alondofe* nelle addizionali fatte al detto *Autore* nel vers. facendo questa Paracivili Testo con una parola ancora *servus familiae appellatus non tenetur, nec dicitur quidem familiam suam.*

La ragione dunque, di detto *Romano* e *Alondofe* era essere fondata, in che il Nostro era abitato solamente con uno, o due non bastevoli e conformi famiglia, il contrario però avrebbe determinato, se fosse abitato con tante persone, come il nostro Gandolfo, che potendosi costituire la famiglia, e farebbono bastare tre solamente, come per le *glie. all. d. l. deofficio & familia de verbis significis*, e per la *l. Novato 15. ff. de verbis significis*, e la *l. si per & finali ff. quid caput sit unusq.*

Di più debbetti osservare, che nel caso di *Romano* si creasse se avesse il Nostro tenuto tante persone, che avessero formato una famiglia per dove acquilati il beneficio dell'immunità, ma nel caso nostro non è considerabile, che non fosse acquistato il suddetto beneficio del Gandolfo per l'abitazione di dodici con con la famiglia, come fu dichiarato, locale trattandosi poi di ritenere la famiglia, si può questo fare col ritenere uno, e con ciò si verrebbe a constatare, che fosse continuato il M. Gandolfo ad abitare con la famiglia, e tale perquisizione viene corroborata dalla *glia. alla suddetta l. deofficio & familia de verbis significis*, per argomento chiarissimo cavandosi dal Testo nella *l. si per & finali ff. quid caput sit unusq.*

Ed è di tale forza la ritenzione, che qualunque lo Storno voglia, che il Cittadino sia sempre abitato nelle Città con la famiglia, non perderà il beneficio de' Cittadini, e l'immunità delle gabelle, ogni volta, che si portasse ad abitare fuori con la famiglia, e ciò perchè l'abitazione non è di requiritum substantiale, esser la cittadinanza *Pothol. de patri. patri. par. 3. cap. 2. n. 32. Calphal. de confid. 33. n. 6. e costituzioni allegati dal Pistori d. sopra al cap. 53. n. 6. & 7.*

In confermazione del detto ciò si sopra questo punto, ed anche per miglior prova soggiungo, che siccome un Cittadino in virtù di Statuto se fosse necessitato ad abitare continuamente in Città per tante anni, che a lui preclusiveli, non isfarebbe di acquistare la cittadinanza, benché qualche parte dell'anno, o sic per un trimestre, o quaresimelle chissà fuori di Città, perchè chiunque abita le maggiori parti dell'anno in un luogo, dove ha pertinenze le maggiori parte, e principio d'essi mesi, e suppletivi, si fanno abitanti per l'anno intero *Alondofe, alla diress. 984. numer. 11. Felix. e Crer. sequenti dal Caffale al conf. 328. numer. 14. e 15.* così puramente uno che abitare con le maggiori parte delle sue famiglia, si dovrebbe dire abitatore con l'intera famiglia, valendo luce d'ogni dubbio l'argomento dal supposto alle persone, in sentimento dell' *Everardo cit. fous Caffare, de Commere. Tom. 1.*

luoghi nell'argomento a tempore ad perfectum.

In ogni caso il M. Gandolfo non ha mai potuto perire la cittadinanza, nè il beneficio, e comodo di essa, abbenchè sia andato ad abitare al Duca Maurizio, o altrove con la famiglia, non ostante, che fosse obbligato inavvertitamente per la legge del 1539. di perseverare ad abitare con la famiglia in Genova, perchè prima doveva essere per parte della Città interpellato alle detta continuazione, e dichiarare poi osservarne, se per un anno e volle differire l'adempimento dello Statuto, così concordemente osservato *Cyrus. contraversi. 133. num. 56. Calphal. confid. 15. numer. 21. Androl. alla contraversi. 239. num. 6. Pignat. ad Stat. Ferrar. rub. 98. numer. 34. ed in termini di Statuti più obbligando il Sig. Manf. alla confid. 376. numer. 22. & fess. Gibb. conf. 118. n. 96. 97. 98. & fess. e Germon. Roca. al cap. 83. num. 18. e l. Eman. De Lati. de premonstr. dicit. 38. num. 8.*

Oltre a che la legge, o Statuto, che stringe un Cittadino alle continua abitazione delle Città, si deve sempre intendere con l'ignoranza, e discrezione, a luogo tale, che durando fuori di essa per qualche tempo, non debba nascere per trasgressione, ma osservazione della legge, o Statuto *Gibb. alla d. confid. 116. num. 89.* particolarmente quando è afferza, come più volte ho replicato, dalla Città per giulle cagione, il detto Autore su. 99. *Caffal. conf. 328. n. 20. c. 1. & 32.* dove dice, che un cittadino, qualunque abbia giurato di continua residenza nella sua Città, possa per giulle cause, e per suo veuaglio alcune volte portarsi altrove, dovendosi tale obbligazione intendere sempre d'Uomo ragionevole, non ostante il giuramento, il quale di sua natura esige una precisa osservanza.

Siamo finalmente giunti all'ultimo fondamento della Stampe al §. *sereno par. milia ff. 9. col quale il M. Avvocato contrario presume mostrare, che il primo privilegio dell'immunità, essendo personale, si estende con la morte del M. Gio. Carlo, ovvero non potrebbe aver luogo dopo la morte nell'eredità cognome, non potendo questa adempire ell'obbligo dell'abitazione, e sopportazione de' carichi, come ricorre la legge del 1539.*

Comincia in primo luogo qui il M. Avvocato contrario ad esagerare la disgiunta, che ha cruza la M. Comunità del Porto nell' essersi trasformato il clemente di questo circulo, volendo per conseguenza e conchiudere di negligenza gli Avvocati, che le disdegnano, per altro di fornito sapere, fra quali il M. Giuseppe Maria Ricci.

Ma tutto per loro, che il M. Consigliere esortando da se stesso il suddetto articolo per uniera soddisfazione delle suddetta Comunità, gli ha disciolto, come dovetti, così dimostrando l'insufficienza di questo estremo *forsitan quia* (parlando di loro, dice egli) *non cristimantur cum aliquo ponderi.*

E la ragione si era, perchè parlando col supposito, che l'eredità del detto M. Gio. Carlo non fosse stata, li beni rimanevano la qualità delle Continuazione rappresentando le persona defonta, e per conseguenza tutti i privilegi personali e lui concessi in vita, per l'autorità magistrato dell' *Asp. de personis* par. 3. col. acin. cap. 13. n. 37. & fess. *Cardinal. de iudic. l. 1. d. 2. n. 347. Pignat. person. ff. n. 61. & fess. Salas. l. 2. ff. de iudic. par. 1. cap. 2. n. 2. n. 46. & fess. & cap. 32. n. 28. & fess. e tant' altri, e in ciò ne meno discorda il M. Avvocato contrario, benché il §. *in res. sol. 10.* totalmente per pompa del suo intermesso, e indegno aver cruza suddetta conclusione alcuni classici contraddittori.*

È ben vero, che egli il §. *se per* vi declinando le forza di questo argomento due, che il suddetto privilegio personale della legge del 1539. è stato concessa col carico di abitare con la famiglia, e sopportare le cariche, il che non può adattarsi all'eredità giacchè incapace di quelli em, e così non potesse godere di detta immunità concessa dalla legge.

Né qui si evvide il M. Moecio, che fuggo questo incontro vi cercavamo ad incampanare in un peggiore, perchè circoscritta la legge del 1539. il caso nostro come onchio, rimarrebbe a tenore del più comune, il quale facendo la rappresentazione del defunto

Janus detinebat, quod erat argumentum nolante Janum esse *Ladros*, deq. 138. numer. 2. *Alfredi. prefat.* q. 4. non. 1. lib. 6.

Tertia, quia parum post dictum ejus discessum, locavit medio usui ejus fuit religiosus, per annum aliquem ad quatuorcentos conductus, domum propterea, quam Janus inhabitabat, quod probabiliter non esset, si habuisset animam retinendi *Ladros. de reg.* 163. non. 2.

Quarta, additum fuit cepisse vergere ad inopiam plurimum bonis antecesserint detractis.

47. Ex quibus omnibus innuente constare de ejus animo delinquendi, domumque Janum, ac restituenda illud in dicto loco, ut decernit ibi, & minime expensis degere possit, cum enim inquit domus illi principaret pendat ab animo, nec sit facile qui internum sit utat, adeo sufficere conjecturas asseritur juxta *Alfredi. de probat. consens.* 334. non. 1. vol. 1. & *Alfredi. de arbit. cap.* 36. n. 38. & aliorum.

Et domum magna vi subacta in dispositione enunciat legi, qua ita demum vult Civis Janum sua dicta immunitate, si in habitatu perseverando cum totius familiaribus, & onera publica submovendo, quare cum defectum, tam à dicta habitatione, quam à praestatione dictorum onerum, propter solum lachrymæ dicti recessus cum familia, concludebatur hanc solum dispositionem sufficere ad eum excludendum à dicta immunitate, datur enim sub aliqua conditione intelligitur ademptum dicta conditione non punctata 1. assignando 3. de condit. & demonstrat. l. 2. §. de condit. cons. dat. *Sed. de reg.* 207. numer. 18. *Idem. de reg.* 188. numer. 9. part. 14. recent.

Postquam dicentur dicta bona in administratione publica fuisse data in solennem dictam quondam Magni Pauli Maris cum obligacione solvendi onera italia, dictaque locum fuisse minus appetitum, & proinde non potuisse ab ipsa jussu recessus dictam solutionem, tam serio debeat locupletari cum aliena pectura, vulgaria juribus.

Itaque antequam dicta supposito evanuisse dictam immunitatem, & propterea intransibile dicta bona subacta excedit iudicibus, antequam perveniret ad dictos Magistratus Regali, & de fide ab ipsi acquisita post annum 1635. intererat nullum jam superesse, & patenti possit dicta bona exempta à dictis oneribus talibus, ut dispositum in lege anni 1637.

49. Virum pro pane dictum q. Magni Pauli Maris, & dicti M. Caroli discessum fuisse in dubio non parum mutacionem domum, si scilicet ipsa causa, propter quam quidam loco habitacionis recessus, de iure perveniret recessus à DD. committeret si in dicto loco perveniret pectus, ut tradiderunt inter ceteros *Calderi. de fignat. de fignat. cap.* 3. per 1am m. *Ep. de Prob. cap.* 1. numer. 131. & 198. *Per. de Usul. de canon. Epistol. & Paroch.* 149. 7. non. 10. sub vers. si causa 1am *Bergoni. de reg.* 31. non. 40. part. 3. *Gali. cons.* 114. non. 2. & 3.

51. Quinimo sufficere potius timorem pectus ad pervenendum fuisse sequens dictum discessum sine animo relinquendi pectus domum, advenit *Ep. dicti m.* 131. vers. quod si in Civitate cum quo collatione tradita à *Alfredi. de probat. consens.* 334. n. 26. vol. 1. ubi dicit non consentum esse iuratum domicilium, etiam si quis se conferat ad alium locum cum rebus suis, ac familia, si potius moveat aliquo jussu meo, & *Idem. l. 1. §. 1. vers. sed per 3. de stat. homin. si mulier scripta non bene dicti habitare aliquem in loco, qui illuc migravit propter asperum pectus.*

Quod autem anno 1636. etiam ante mentem Augusti, & si antequam dictus M. Jo. Carolus pervenit Portum Mauritanum, impervirent pectus in hac Civitate, allegatum fuit de hoc et notorium, & praesentibus obtinuit plurimum periculum, & singulariter vixit nobilitas infesta dicto morbo, vel saltem antequam non possit, quin tunc magis pectus interpreti, usque si quere ab ecclesia, ac ordinibus publicam dicto anno in mense Julii de mandato Illustrissimum Conventum Sacrae, necnon decreta ab utroque Concilio re ipsa dictis.

Praeterea dicto supposito in dicto, dictumque conclusionem in iure, inferendum videretur, uno post de

52. fatis ex dicto discesso M. Jo. Car. de praesentibus di-

notae domus Janus, debet iure apparere de nimo deferendi, ut ponderat *Per. de libel. dicta tractat. non. 23. Consens. Jur. prod. per. part. 3. consens. 38. de fin. l. 1. non. 7. & seq. Alfredi. de reg. 23. numer. 24. vol. 1. Schill. in suo respons. reat. in summ. tractat. sub verb. gabella vers. non lites regulariter*, ubi ad dicta subditio aliqua causa discessus, necesse per mille annos praesentem esse decretum prius decretum, & non solum deesse, sed fuisse dicta assensu vici, & elegit lex anni 1539. qua postquam exigit à Civibus continuationem habitacionis in hac civitate, & praestationem onerum, in dicta immunitate gaudere valent, subijciunt infra scripta verba.

Declarantes aut cautelam, quod Civis Janus, qui pro officio, seu negotio, vel alio de causis va-
dum extra Civitatem, & seu ad restituendum ad
Villas, proxi. moris est, possit gaudere beneficio
praesentis decreti.

Constat igitur merum legi fuisse, ut non iustitiam amitteret domicilium Janus, aut dictam immunitatem ab illis Civibus, qui non solum ex causa publica, utroque pro officio, vel propter propriam negotia discessum ad hac civitatem, sed etiam ob aliam causam illi egeret.

Ad eandem intellectum insunt decreta hujus Excellentissimi Collegii inserta anno 1630. ubi praesentibus sui modis agnoscenda, ad i. Civibus relictum fuisse domicilium Janus, quando ad Riparias transverberet, & decretum fuit censuratum esse decessum si continuaretur habitacionem in Ripariis per annos decem, vel si ibi se committeret cum familia, ac missi parati onerum honorum, aut declarati sint circa dicta deferenda eorum animam.

Quare cum dictus M. Jo. Carolus non permanisset in Portu Mauritan per annos decem, sed ibi iura pectus recedens decessit grassante pesti in hac civitate, cum similiter ad dictum locum majorem partem bonorum non transulisset, quia reliquit domum Janus non modico valore, ac major pars iam partimque emolumenta erat carae Janum, necnon consequenter veritatem poterat conjectura à inspectatione majoris partem honorum, cum demum non declaravit iure annuum fuisse requirendum dictum domicilium, videtur ad firmam dicta decem non subesse quoniam praesentibus illud remanet, in talibus obliquis ad iura in contrarium rebus, ut iustum dicitur.

In quod tunc pectus impulerit dictum M. Jo. Carolum ad discessum ab hac civitate, suadent infra scripta, nempe.

Epistola eodem supra à dicto M. Antonio ejus illo sub die 8. Augusti 1636. rogata à Reverendissimo Paulo Baptisti Villero oratione sancti Pauli, & a D. Petro Maria Hispania, cum eorum inspectatione notum, sub de penus Aprilis presentat elapsi in dictum Notarium Dominici Maria Savignoni, in quo dictus M. Antonius eandem sollicitudinem Patrum, ut superius propria inclinatione diceretur à periculo pectus Janus impingeret.

Item confirmatio D. Caroli Schaffini examinatio in dicti Caesaris Balis de 19. Septembris anno dicti.

Item uniformis depositio R. Laure Maria Gandaspia Abbatissae in Monasterio S. Andreae, & filii dicti M. Jo. Caroli in alius eadem Notarii sub die 7. dicti mensis Septembris, & anni, & hanc addidit plures ab ipsa fuisse examinatum dictum M. Jo. Carolum, ut se exoneret à periculo pectus, & advenit Petrus Mauritanus, & hoc eodem fuisse ab eo exaratum testibus annuendis mobilium apud dictum R. Monasterium, ut ex infra scriptis videtur ad ipsam testium.

Quinimo cum ex tenore dictae epistolae, quam ex illustrat dicti D. Caroli Schaffini apparere etiam dictum M. Antonium discessisse à praesentibus Civitate non annuo deferendo domicilium, sed propter infirmitatem, quam mole in corpore dicti M. Pauli Maria ejus vixit.

Vixit ita tamen dictos testes fuisse examinatos legi de civitate portu, quo causa communis est regula non sufficere ad legitimam probationem iudicandam, notandum negat non pectus, quia fuisse probatum, in genere plures DD. citati à *Foroso. de testibus* quod. 73. numer. 40. vel saltem praesumptum, ut 53. autem plures DD. recentis ab eodem dicta quod. numer. 92.

Quin.

- 34 Quamvis plerique tenent elici ab eorum testifica-
tione integram probationem si sint persone omni ex-
ceptione majores, ut advenit *Pav. de nullis. fol. 101. et
ad huc mod. sem. null. rep. p. 1. de eis quampures*
receptis in *Famenc. dell. quest. 1. c. 1. num. 57.* quoniam
35 ipse *not. 44.* aliter et ibi videri datur, sed simpli-
ter dictum opinemur, quando agitur cause eorum
Tribunali procedendi de iuritate, vel si facta veritas
inspecta, ut habet in *d. q. 7. p. 60. c. 61.*

Concurrit etiam inventum illud, quod dictus M.
Joannes Carolus voluit decessere dominum Janue,
in quo duxerat uxorem ex ordine nobilitatis, & ad
dictum ordinem statim elevarunt dictus M. Antonius
qui filius, quod cum est inventum, non est faci-
lius credendum, & prefatus non subire, sicut
dictum communiorem regulam eduxit in *Barb. accu.
cap. 1. num. 3. c. 109.*

Nec in contrarium facere videtur superius cun-
tate coniectura.

- Non puto desumpta à diffinis ab hac civitate di-
cti M. Antonii anno 1633. cum quia ex ennotata
epistola, & testificatio Caroli Sebastiani episcopi sequen-
tium fuisse propter infirmitatem M. uxoris dicti M.
Antonii, tum quia quicquid dominum Patris non de-
pendet ab habitatione filii, sed potius filius sequitur
36 domicilium patrum *Paul. cons. 324. num. 1. libr. 4.
affili. dell. 384. num. 4.*

Non secunda, quia processu iuste causæ, hoc est fa-
spicio pelli, quæ coegit M. Jo. Carolum ad relinquen-
dum habitationem Janue, unde elicitur 1630 decessisse
et dicto certis quæ animam deferens dictum domi-
cium, jura Andree superius relatis.

Eademque ratioque fuit vixit antea tercie conje-
ctura, quia cum summittere pelli in hac Civitate,
tunc plene populo, habens propter suam irrationabi-
litate laci cogatos, probabatur intendendum erat, ne
pateretur, & magnum partem dicti Populi emigra-
ret, ut postea evexit, & ad propter mirum si di-
ctus M. Jo. Carolus, paterfamilias tam deplorabile in-
fortium, notum prædictis agnoscere omnino occa-
sione locum propterea daturum pro pensione suis
congruis, & pro quæ verisimile non invenitur Con-
ducitorem gratissimè pelli, ultra quod rediendo Ju-
riam, facile in fuisse invenire alium domum mino-
ri pensione, vel urgente necessitate propterea relabere
remoto Conducitore, jura facilitatem aucturam à
37 *163. c. 1. de locat. quæ dicta consideratio tam-
quam magna nequitia inferre ad judicandum animum
dicti M. Jo. Caroli decessisse dominum Janue, cum
arguit in nullum rationem habendum esse coniectu-
ram, quæ postea recte et directos fuisse *Adm. de
compt. libr. 1. numer. 9. Cam. infel. 14. c. 1. res-
ist. inf. num. 5.**

Similium autem momenti videtur quarta coniectu-
ra elicta à supposito nequitia ad rumpit dicti M.
Jo. Caroli, tunc anni non excludere futuram probatio-
nem fuisse etiam ad justitiam dictum Insuperum,
& hoc principalis fuit facta via super habitationem
accepto anno 1639. die 24. Septembris in eadem No-
tari Michaelis Reboraz, in quo expressit à dicto q.
M. Antonius nomina Patris residua fuisse plura bona
pro peno solumque exceptorum 4761. annuatim
rentam sui sequitur fuisse dictum ablationem pro
compensatione qualem huc veniente ante dictum Mag.
Jo. Carolum, & N. Josephum, & Jo. Thomam de
Gaurada, dictaque bona fuisse illic, quæ eodem an-
no dictus M. Jo. Carolus accepisset, quapropter
iustitiam super notorum agnoscere dicta alienatio-
nem suppositum veritatem, & persequi quia à multis
annis prædictis paterfamilias ditionem.

Deinde tunc esse reliquum dicta Communitatis af-
ferre dictam legem anni 1539 à equis disposi-
tione denique decembris relatis anni 1636. si quidem
dicta lex voluit servam immutari Civitas,
qui relicta habitatione Janue esse considerari et
iusta causa, quam nullius probatum fuit in dicta di-
finit M. Jo. Caroli.

- Quod etiam ab astutioribus publicis fuerit deta-
ta in formam bona, de quibus agitur, dicta q. M. Pau-
le Merz, sive dicta M. Caroli de Francis expressio
onere solvendi civitati totum, non voluit potius of-
38 ferre dicta Jugulum, tum quia expresse oppo-
derunt

dicta expressio, tum quia non erat in facilitate dicta-
rum astutiorum tollende immunitatem à lege conce-
ssam, & si munus primo astutiorum dicta bona pro-
pter immunitatem habitum ad dictum onus, hoc pondus
tunc possit quidem perennare partem debitorum dicto-
rum Jugulum, ac aptare et vixi voluntatem contra
dictum astutiorum, non autem huiusmodi exceptio com-
petere dicta Communitati, veritas tamen est, debet
se dicta bona astutiorum secundum communitatem valorem
eorum honorum, quæ dicto onere etiam onerata,
quæ eis modo sine effectu remanisset dicta immuni-
tate, imò lesio restituit dicta Magistris Jugulum,
eo quia alienando possit dicta bona personi cum im-
munitate, non possit etiam retractari idem personi, pro
quo fuisse eis velint, ut ponderari *Gracian. disp. 1.
cap. 390. n. 5. c. 109. c. 113.*

Exempli gratia, supposito, quod dicta bona, atten-
to dicto onere, ascendere ad libras mille, si tamen
fuerint in solum dicti M. M. Jugulum pro bonis
millecentum novato eorum immunitate, sive grava-
to immunitate, tum quia in personi communitatem fuisse
veritas personam Jan, hoc est immunitatem, tum quia
vendendo eas, quæ non essent immunitate, non fuisse
probabatur habere, nisi libras mille.

Potest igitur à me prædictis rationibus hinc inde
aliter eis habere in magistro dicti Magistris Jo. Ca-
roli Intentione, à qua principaliter diffinitio emanat
tunc eis decessit, et superius ostensum fuit in *5.
Premissis dicti supposito, & in dicta decessit ma-
gnum restituit, an saltem dicta possit dicta bona de-
fuisse à pristina immunitate post obitum dicti Magistris
Jo. Caroli, sed partes ipse nullatenus adhaerere huc
inspectum, solitas, quæ non consistunt cum ali-
cuius ponderis, amittendū, ut dicta bona trans-
fuisse in dictum M. Antonium legimus hactenus dicti
dicti su Patris, aut remanere in hereditate ipsorum,
quantum dictus M. Antonius in illa non se immiscuit,
& utroque casu nihil immunitatem soluti erant
dictam immunitatem, non respectu primi casus, quæ
dictus M. Antonius, qui eorum habuerat in hac Civi-
tate, & cessum fuerat ad nobilitatem, domolium,
sive originem aliter non amiserat, quia circa ad an-
num suum non declaraverat, nec magnum partem bo-
norum suorum cum familia ad alium locum translatum,
nec per decanatum alibi habuerat, & propterea defi-
nitio in eo illa respectu, quæ etiam iuste disposi-
tione decreti conati ab hoc illustris, & Excellentis.
Collegio anno 1639. concurrebat debemus, ut consensu
ab ipso diffinitum domicilium Janue, ibi, *163.
dicti Civitatis de Camera advenire ad aliam veli-
ta Rivum, in Ditione della Svizzera, Repubbica tra-
sfinita il domicilio, il quale è seconda trasferire,
contingendo ad habitari per il spazio di dieci anni,
e veramente trasferendo la sua casa con la maggior
parte della sua azienda, ovvio decessit eorum
Magistris, & testatur, non aliter fuit forma di
solita contrarie in d. luogo.**

Partem idem affirmandum videbatur, quantum ha-
rederet Magistris Jo. Caroli non fuisse accepta à filio,
sed perferatit paterfamilias ad dicta illius, quan-
doquidem hereditas paterfamilias non salum representat pro-
prium defuncto, sed etiam ejus privilegia personalem
39 conservat, ut docet *Asfeld. de Juris. quest. 2. c. 1.
not. 14. p. 13. c. 37. c. 109. Central. de Juris. c. 1.
disp. 2. num. 347.* aliisque quam plura à dictis cano-
nicis citant.

Concurrentibus itaque non levis argumentis pro
dominatio, & dictum M. Jo. Caroli decessit et hac
civitate, minus deferenda domicilium, quod hic acqui-
siverat, an potius propostum tammodo habere in
emendat ab immunitate periculo pelli, à quæ conside-
ratione dependet nunc judicio relictum prædictis concu-
rentibus, jura prædictum ab emendata lege anni 1539.
crendi divergentem esse meum sentiam à regule diffinit
60 tum esse in debet præsentandam mutationem domicilii,
quam docet *Urb. de carceris. Epist. c. 1. p. 1. c. 6.
n. 13. Sabell. in sua respons. inferre in sua forma. tract.
fol. 103. habita vixi habuerat, jura quod huiusmodi
paterfamilias, *Magistris. de probat. infel. 334. num. 11.
vol. 1. & ab eis regule dispenso in officium quælio-
61 nibus itaque favore Rti pronuntiandum esse, ad haberi
ut li. *semper in obsequio f. de reg. Jur.***

Et propterea confuso dictam quoad Magnif. Paulam Mariam de Franchis, seu poms apud hereditatem, sine herede, dictamque Magnif. Carolum de Franchis olim istius virum absolvendum esse à penus per dictam Communitatem, & de iudicio D.D. VV. illustrissimis, & Excellentissimis sed eorum benigna consideratione.

ARGUMENTUM.

Computa solidata, vel approbata inter Mercatores, executioni mitti possunt: & idem procedit etiamsi omnes partes non fuerint discussæ, nam pro solidatis, vel discussis etiam semper proceditur.

S U M M A R I U M.

1. *Computa approbata, vel solidata post discussum unum partium factum, executioni mandari possunt.*
2. *Amplius etiamsi unus partium discussus, vel liquidatus non fuerit.*
3. *Si pars tempore contradixerit quoad aliquas partes tantum, quoad alias illas approbata tenetur.*
4. *Sententia in eo quod sit liquidum exequi potest, licet ex aliis liquidandis, vel declarandis per factum illa curari possit, & n. 5. 6.*
5. *Sententia per verba dubia, & obscura, & per verba condemnando condemnandum, dissolvo absolvendum fieri potest, quando instantia perierit.*

Jamen, solidatis computum.

DISCURSUS CXVIII.

N ULLAM ex tribus exceptionibus propositis per D. Baratham adversus viam eorum per M. Maffolam interdictam vigore Statuti Januensis de *caus. exco.* indicibile casus de jure procedere posse. Primum namque potuit ex ipsius facti infirmitate, cum appareat per verba fuisse partes discussas, & computa omnia solidata per Penus de consensu partium electos, qui itaque infirmitatem non valet, qui ex mercedem executionem in eo, quod facta ad invicem contradictionem partium ad eandem unum ab altero solvendum superest, ut punctualiter tradit Gratian. cap. 183. num. 1. & 2. *Perf. temp. 26. numer. 32. lib. 1. Rot.*

2. *etiam Amplius, decif. 19. numer. 7. & 8. ubi etiam inquit, quod si pars computum impugnavit quoad alias partes, consuevit quoad alias illas approbasse.*

3. Et quoniam etiam dici possit, quod aliquæ partes non fuissent liquidate, executioni tamen semper proceditur in aliis partibus jam liquidatis, & discussis, nihil omnino refragante, quod computa possint alterari, vel minus ex aliis partibus adhuc defendendis, vel liquidandis, ex punctum partem tradens per dictum Gratian. cap. 183. numer. 20. 21. & 32. & per Rot. Rom. circa Santiss. Alex. VIII. decif. 169. numer. 15. plene Garth. decif. 60. a num. 17. ad 21.

Secunda pariter sententia est attendenda, quia licet dici possit, quod per fuisse condemnationes in summa declaranda alterari, vel commutari possint istius calculi, vel computum, que discussis, & disposita fuerint per arbitrares: Nihilominus eorum lecta de consensu presentem statum associationum obtinere debent, & ratio est, quia dicta fuisse, & possibiles condemnationes non sunt apud suspendere dicta lauda, sed ea tantum resolvere, quatenus ille sequerentur, ut in punctualibus sint utrimque concludere. *Adem. decif. 64. ferè per totum, dicens quod cum in aliqua sententia fuerit quæ condemnatio ad solvendum tunc illa rari denatio debito, quod ex computis incedo in executione ipsius sententia appareat, in sententia, siue condemnationis nihilominus decenter pars, & executioni demandanda, quoniam resolvit post indationem computum, quam Adem. conclusionem refert, & sequitur De Luc. ad de Franch. decif. 292. sub num. 4. vers. hic in simili optime Gratian. decif. 38. numer. 10. & 15. Calvis. de aqua. lib. 1. cap. 13. num. 7. & 8. & latissime Garth. decif. 60. a num. 17. usque ad 21.*

Et idem poterit optine in casu magis dubitabili, qui fuisset ordinatus per Iudicem, aut Superiorem, quod omnes expressis factis revocari debeant, & qui licet licet reprobat non valeat, in eorum tunc revisionem fieri posse continuationem, licet in foveam postea revocari, tenent Barol. in leg. Julianus 60. prop. fin. numer. 38. 39. f. de arbor. indelic. quem sequitur Cy. rito. contraversi. 180. numer. 44. & De Luc. ad de Franch. d. decif. 192. num. 4. vers. adducit quod, & per alia similia idem comprehensione predicta postea ad idem hanc rationem, quod nempe postea dictum infirmum provisionem, vel sententiam de semper attendenda, non autem, quod possit in foveam revocari, quibus attendens idem De Luc. ad Gratian. cap. 183. num. 11.

Pro variis tamen responsione in casu presentis iuris placet, quod advenit secundo locum per D. meum Petandum nunquam Advocatum scribentem in causa, dictas nempe fuisse condemnationes non posse resistere dysfunctiones partium, vel eorumque jam factas, sed alias summas, vel debita foret hinc inde deducenda, vel ex iam deducta, que ob angustiam temporis in totum ibi perficere in compromisso, potuerunt actionem decidere, & terminare, ut quod die practici foret Genoa ab Arbitrariis, & per totum etiam de iure advenit fieri sententiam per verba obscura, & verba condemnando condemnandum, dissolvo absolvendum, quando instantia perierit. *Adem. ref. 66. num. 9.*

Pars facit resoluatur verba per ea allegata à D. meo Petando sub §. *Quantum contrarium*, & §. *hacque* prout, advenit insuper ito majore obiecti resolutione, quod Statutum Gratian. non requirit, quod sententia, vel laudum expressis condemnationem communi, sed tantum, quod condicere aliquam summam numeratam ad ipsam infirmum, Testamentum, & si quidem, quod cum obique venientes in casu nostro, uno video quomodo tunc, & tunc inagari valeat via executionis vigore Statuti molis à dicto D. Maffola sententia.

ARGUMENTUM.

De lineis missivis, & responsivis mercatorum, & de eorum vigore, conclusionem, & intellectum.

Mercator an statim, vel quoniam alio tempore teneatur exequi, vel adimplere commissiones, an ordines sibi datos à Correspondentibus, & quomodo se gerere debeat in casu inopinato, vel non excoigato à Mandante: Et quando valeat eisdem ordines, aut mandata excedere.

Nec non plura alia notabilia quoad hanc materiam commissionum, & mandatorum plenissime aguntur.

S U M M A R I U M.

1. *Epistola mercatorum plene probant eorum mandata, & contractus.*
2. *Nihilque refert quod ille scripta fuit per modum rogationis, exhortationis, vel desiderii n. 2.*
3. *Mandatum inter mercatores quicunqueque verba tenentur, summo de voluntate appareat.*
4. *Mandata sunt, quod voluntas omnes, sunt expressa, sunt instructa, missaria aut voluntaria sunt diligenter servanda.*
5. *Mandataria nihil potest addere, vel diminuire mandata.*
6. *Mandatum etiam circa tempus debet præstari observari, & n. 7. & 8.*
7. *Mandatum non tenetur ratum habere id, quod contra factum mandati possum fuit à mandante. Nihil in ea pars tantum, que ipso consensu mandata, num. 10.*
8. *Litter excessus ipse solum in minima pars n. 12.*
9. *De prima illa, & aus de secunda intelligitur diffinitum loqui.*
10. *Mandatum refertur debet semper ad primum alium, & non ad secundum.*

12. *Se de missis, aut tempore dictum fuerit, intelligitur de missis.*
13. *Abundantem, statim ac passim, debet exequi per Mandatarium.*
14. *Præmissa dicitur, vel qui videtur, vel qui servat aures præstitit, vel qui simul non alius a ceteris tametsi præstitit.*
15. *In mandato collato ad liberum arbitrium mandataris, æqueque omnes quæstus excessus mandari.*
16. *Mandataris omnes transmissio mercium daturam, non dicitur ab uno mercatore ceteris exceptis, si factus ante aliquam diem ab alio mercatore hunc merces transmissit.*
17. *Epistola plena probatur contra mercatorem scribentem.*
18. *Ad mandatarium spectat omne probandum passim imperitiam, per quod non potius adimplere mandatum, & non. 57. ubi de distinctione inter imperitiam passim & negotium.*
19. *Mercator, seu mandataris scribens correptionem se nihil suspensum circa quæ negotia, aliquo prius dicitur esse videtur, nihil quæstus delictum ante acceptum responsum.*
20. *Epistola Mercatorum subsequens debet declarare per antea dicitur.*
21. *Mandataris passim exequi mandatum, licet illud non sit ab eodem acceptum, demandum de tempore contentum non sit constanter de mutatione voluntatis mandataris.*
22. *Mandataris si non adimplere mandatum per eum acceptum, tenetur de damno, & interesse erga mandatum.*
23. *Cautela, & diligentia tempore necesse passim.*
24. *Diligentia passim tenetur mandata facere, licet eas non sit professus ab antea dicitur negotio.*
25. *Epistola mercatorum, si aliqua verba sunt debet, intelligi debet, puta verisimiliter mentem scribentis.*
26. *Et interpretari debet in sensu magis profecto mandati, sua scribentis. 58.*
27. *Et tempore in sensu contrario epistola præcedenti. Item. 59. & 34.*
28. *Mandataris in sensu imperitiam, & abserpsum passim fecit. Item. 35.*
29. *Epistola responsum non debet intelligi contra etiam dicitur, sed in sensu et magis vult, & non. 37.*
30. *Et adserpsum illud, qui se iura respondentem fundare præstat. n. 31. & 35.*
31. *Mandataris, seu mercator præstat in eadem voluntate perseverare.*
32. *Et sic in eadem ordine, & immutante alteri dicitur. Item. 33.*
33. *Epistola verba debet, & aspicitur declarari passim a scribentibus.*
34. *Mandataris passim quædamque verba debet mandata declarare.*
35. *Mandataris significat non habere mandatum transmissio mercis, si scripsit se prius expellere aliter dicitur ordinem transmissio.*
36. *Mandataris, seu mandataris tenetur observare id, quod scripsit se factum circa ordinem suo correptionem.*
37. *Error probatur statim ac de veritate in iuramentum apparet in facto.*
38. *Error etiam in facto proprii admittitur.*
39. *Responsum ab ipso passim, vel erratum, quilibet alius, vel dissoluta cessat.*
40. *Et iniquitate, & reddidit obligantem. n. 45.*
41. *Risum non attenditur, sed relatum, in qua referens præstat error.*
42. *Error non præstat errorum, si altera pars de hoc causam error.*
43. *Mercator non passim se fundat super epistola, qua de tempore alius, seu mandati ab eo acceptum, nonnullum ad eum præstat.*
44. *Risum non habet locum, ubi non præstat alius confirmabilis.*
45. *In omni rebus non debet qua in favorem intellectus, vel facta sunt.*
46. *In mandatis vult argumentum à maiestate relatum.*
47. *In epistola mercatorum à distinctivo modo scribentis de diversis non arguitur.*
48. *Mercatorum seditionem evadit habere attendi debet. Declara super eam style, & intelligitur eorum computum, verborum, ac litterarum, statim super articulo prius n. 34.*
49. *Mercator, seu mandataris datur iura imperitiam, vel non acceptum, passim exequi mandatum in modo, quod illud interpretatur perinde Passim. Item. 5.*
50. *Declara, si non habet tempore adimplendi mandatum, & responsum expellendi n. 64.*
51. *Statim si tempore habet expellendi responsum, alicui dicitur de dolo, si alius non expellatur. Item. 63.*
52. *Mandataris habens mandatum ad auxiliandum rationem passim eam habere, cum sit passim passim vo- to per passim, & statim constata, licet de his ab ipso factis dicitur in mandatis.*
53. *Mercator, seu Mandataris non dicitur excessus mandatum se transmissio merces in aliquo videtur, quando merces ut plurimum tale videtur habere solent, & n. 59.*
54. *Mercator non passim tempore de mercibus transmissis, quædam sunt bene, & mercatoris, licet non sit omnes passim.*
55. *Mercator præstatum bene, & mercatoris, quando similes fuerunt ab alio ergo.*
56. *Mandataris, cui non sit passim à mandatum in limitatum, passim contra pro omni prius si- bi habere, demandum sua interdum gratiam communis.*
57. *Mandataris, seu Mercator si non passim exequi mandatum in modo, quo facti sunt daturam, debet id prius transmissio mandati, æqueque alio modo illud exequatur.*
58. *Declara. Item. 64.*
59. *In mandatum arguitur dolo, si cum pariter, non adimplere mandatum.*
60. *Mandataris passim excedere fides mandati in maiorem utilitatem, vel favorem mandati.*
61. *Et quædam id probatur. Item. 67.*
62. *In contractibus non attenditur id, quod ex parte alius facti capatur, sed quod utraque pars consideranda arguitur.*
63. *Alius, & quædam mandatis, & non mandatis attendi debet.*
64. *A transitu quilibet se pariter semper recedat passim.*
65. *Tentatus in nobis est attendendus, nihilque quædam.*
66. *Argumentum à contrario non valet, nisi illud sit in sensu dolo.*
67. *Mandataris si duo sunt, utrum tamen ab altero dependens, non passim exequi secundum, nisi prius adimplatur prius, a quo fit mandatum dependens.*
68. *In mandato intelligitur alius necessarius concessa antea dicitur, vel qui pro executione alius necessarius regitur.*
69. *Ad prius alium, vel tempore magis proximum referre non debet dissoluta, vel mandatum, si rei dicitur de suo natura non passim ad prius alium, vel tempore proximus, sed ad secundum, vel tempore magis remotum referri.*
70. *Mandataris si bene fide creditus non excedat mandatum, excessus debet a damno.*
71. *Declara quando arguit de vitio daturam propriam damno, seu quando arguit de damno mandataris, vel terribi. Item. 60. & 59.*
72. *Mandataris in dolo dicitur quando excedit, vel omnia adimplere mandatum.*
73. *In mandatis præstatum dolo si mandatum tendit ad alium favorem.*
74. *Verba clara, & non debet attendenda sunt.*
75. *Damnum semper considerari debet à mandataris, vel beneficiis, quo illud dicitur, licet animum, vel volentem intentionem habere in gravem alius negotia.*
76. *Explicitior. Politi. decisi. 77. & n. 88.*

Libreria. Atenari.

Sabbat. 17. Aprilis 1719.

DISCURSUS CXIX.

Dalla sentenza pronunciata dal Sign. Governatore di Livorno a favore del Sign. Lorenzo Morgani, appellatosi il Sig. Francesco Giannini, come Procuratore del SS. Consolato dei negozianti in Palermo, al SS. Consolato di Mare di Pisa, e da quel Tribunale essendo stata in questo mentre da S. A. R. avvocata a fe la causa, a delegata con benignissimo voto refutata s' SS. Auditori Piccini, a Calderoni, a 2 Blo, fu di nuovo davanti a noi accorramente disputato dall' una, a dall' altra parte, o fu da loro Procuratori, ed Avvocati, al SS. Gismonti avevano ottenuto il mandato nell' esecuzione dell' ordine, ovvero commissione data loro dal Sign. Morgani, di ottenere in mille falme di grano i E così se la prolesta sentenza del Sign. Governatore, dichiarando il detto ricorso legato la falme incenso, esser dovute confermate, o pur riformate. Sopra di che si detta dal SS. Collegio mai, conobbe lo amministrazione commissari, a senza dubbio alcuno fu assai, che dovessero essere confermate la prima sentenza, furono di parere non essere fuori per parte del Signor Gismonti commissario verso cecchi di mandato nelle suddette falme d' grano, a però dovessero riformare la prima sentenza, condannando il Morgani a ricevere le dette falme, a a pagare a Gismonti il prezzo di esse.

- A tali dissenso dagli altri io fui mosso, perchè mi pareva dalle lettere tanto mistiva, che responsive, senza vicendevolmente dall' una, a l' altra parte, dalle quali restano obbligati i Mercatanti a nazione, che per esse tra loro viene convenuto, o concluso Parigi. conf. 31. num. 1. 3. Rat. Gen. conf. 38. num. 4. a meglio di Tribary alla dicit. 6. num. 4. non aspettando, che la parola delle lettere siano finite su modo di proterea, di estorsione, o di delirio, il obbligo si. Item fine si. mandati Advers. de carat. lib. 7. tit. 3. num. 1. Tribary det. 4. num. 16. Donat. det. 31. 7. num. 4. Ley de conseil. lib. 13. tit. 2. Amat. det. 80. num. 16. Rep. di Porto conf. 91. num. 20. 21. lib. 1. Gelin. de prelat. part. 2. cap. 3. num. 9. Poffen. de ars pro alio dicit. 4. cap. 3. num. 15. 16. Allegri. conf. 4. num. 31. 32. perchè il mandato si contrae con qualunque forma di parole, purché da quella colla possi della volontà del Mandante Tur. de camb. dicit. 31. 2. quesi. 5. num. 23. 24. a per altri Dottori sopracitati, mi pareva, disse, che ad evidenza appariva, che la falme No. in mella di Grano si dovesse dal Gismonti a uocare del cian no del Morgani a riscuotere subito, che fossero stati concedere la tratta della Ragia Corte di Sicilia, cioè data di que primi gran, che in virtù del primo indulto Regno dovevano essere estenti fuori del Regno. Onde siccome le fu detto falme della predetta No. in mille, furono dal Gismonti spediti di que' gran, che ebbero poscia la permissione Regia d' essere estratti in viges d' no altro indulto, o concessi dopo un mese circa dalla prima estrazione, con non pareva, che si fosse alcun luogo di dubitare, se i Gismonti avessero ottenuto o seguiti l' ordine del suo Corrispondente, mentre il mandato, a i limiti di esso si debbono diligentemente custodire, insonno estando a tutte le quali, a forme prescritte dal mandante, sieno ioristiche, o estorsive, volentieri, o per necessità, così per il Testo nella d. allegri. si. mandati, ibique Giff. in verb. aliud, & l. prateria, & l. si quis pro se ff. eod. concludono d' accordo Parigi. conf. 47. n. 43. & seg. lib. 1. Alaf. conf. 187. num. 3. & conf. 200. del num. 41. al 43. Rat. Florent. appressa l' Urcid. det. 4. num. 8. Rat. Rom. det. 145. num. 16. part. 3. & dicit. 408. num. 2. part. 12. 107. n. 2. No. de comm. dicit. 33. num. 21. & seg. num. 1. Gerard. Malcol. conf. 98. num. 1. & 2. lib. 1. Brisson. conf. 375. num. 13. 14. & seg. lib. 4. Statuta de univers. lib. 2. tit. 13. quesi. 1. num. 47. Gelin. de prelat. part. 2. tit. 3. per l' eod. dicit. 209. Rat. appressa il Tur. march. lib. 1. tit. 1. dicit. 1. n. 4. solitamente la Rat. det. 535. part. 1. 19. num. 2. Rat. Janen. det. 64. n. 17. & det. 8. n. 13.

& 14. dove dice, che non può il mandante colla ve-
luna aggiungere, né lasciare intorno al mandato, &
det. 174. num. 4. 2am seg. & num. 10. nulla prorsus
quidem dicitur, dove puntualmente asserisce non d'
intendersi s' intenda il mandato, a più vola che il man-
dante non poteva avera in Genova senza poterlo
te, quanto Nicolò il grano comestivo. Advers.
Anf. d. summ. dicit. 30. num. 36. nel qual lo-
go parimente in termini, tacita di trasferire color, 7
il quale non si trasferisce il grano in quel tempo, nel qua-
le secondo la verisimile intenzione del Comittente si do-
veva trasferire, poichè generalmente il tempo, 8
che viene prescritto per l' esecuzione del mandato, o
la commissione, si deve precisamente osservare, ef-
fendo questa parte sostanziale, a formale del mandato,
come in punto d' insegnano Parigi d. conf. 47. num. 47.
& 52. & conf. 91. num. 9. vol. 1. Advers. de iur. &
conf. 26. 15. num. 19. lib. 7. Rat. Janen. det. 2.
num. 13. & det. 8. num. 2. & 3. Tur. de camb. dicit.
2. quesi. 15. num. 4. & quesi. 33. num. 7. Housa de
comm. lib. 1. cap. 4. num. 30. Tur. de camb. dicit.
2. quesi. 15. num. 4. & quesi. 33. num. 7. dicitur. de
collat. contratt. num. 3. quesi. 31. num. 109.

Quindi segue, che non essendo adempita la forma
del mandato, non è tenuto il mandante a osservare,
a soddisfare ciò che vien fatto dal mandante, per il
Trib. nella l. si procurator Cod. de procurat. Parigi d.
conf. 47. vol. 1. Cyran. contratt. 278. num. 3. Rat. Ge-
nue. dicit. 174. num. 4. & seg. Alaf. conf. 187.
num. 19. & conf. 200. num. 43. Gerard. de Lati. de
cred. dicit. 24. num. 3. & seg. Bertrich. det. 35.
num. 1. non figg. Rat. pecc. Tur. vol. lib. 2. tit. 12.
det. 1. num. 4. 3. Noi nel dicit. 33. num. 11. 109. 11.
meno rispetto a quella parte, nella quale avesse ap-
parso in conformità del mandato Cyran. a erro. 278. nu-
mer. 6. Cyran. a erro. 249. 8. num. 29. de Rota con-
f. 19. n. 34. Rat. coram Cavalier. dicit. 114. num.
20. & n. 23. & dicit. 79. num. 1. part. 1. & dicit.
det. 145. num. 17. part. 2. vitem ottimamente Advers.
Rat. 249. 152. num. 5. a ciò procede, quando anche 11
l' effetto del mandato consistesse in una piccola, an-
zi inanziosissima parte Parigi nel d. conf. 47. num. 42.
& seg. lib. 1. Cyran. contratt. 278. num. 3. & 6. Ber-
trich. nel d. det. dicit. 33. num. 2. Rat. Gen. d. dicit.
174. num. 6. Rat. Rom. det. 79. num. 3. & 4. part. 4.
& det. 145. num. 16. part. 3. rat. Alaf. de nullit.
contratt. rubr. 1. part. 3. quesi. 31. num. 219. il Poffen-
to Rota. cap. 152. num. 13.

Tutto questo, altro non mi rimane ora, che di
provata il solo affanno, cioè che la commissione de-
grani fu data dal Morgani per le prime rate i. E per-
12
incominciare si dee considerare a questo proposito la
regola ricavata dal Dottore sulla leg. Reuer. 6. sic ferme-
ne ff. de verb. significat. per la quale comunemente d' in-
segnano, che quando il pila di qualche anno, o fat-
to, si debba sempre intendere del primo, a non del se-
condo: e così nel caso nostro delle prime, a non delle
secondo rate Parigi d. appellar. juri. appellar. 7. num.
2. Tiragalli. nella dicit. l. Reuer. 6. sic firme Rat.
Gen. de mercat. det. 81. num. 4. & seg. Cyran. contratt.
458. num. 9. & seg. Tur. varior. quesi. num. 1. tit. 4.
quesi. 1. num. 4. & det. 2. mystell. part. 1. quesi. 20.
num. 2. tit. 12. a ne precisi termini di mandato l' eod.
13
num. Duran. det. 74. num. 4. & coram Duran. Jan. de
conf. 841. num. 7. & part. 16. rat. dicit. 138. num. 7. &
quasi. Poffen. dicit. 128. num. 4. 6. a più precisamente 14
se parla lo stesso Testo nella leg. 2am per l' eod. dicit. 41.
in privo. & 6. Jan. ad i. l. Clesia in verbo Kalendis
ff. de verb. significat. dove espressamente vien disposto,
che l' obbligazione s' intende sempre riferita al tempo,
e all' anno più vicino, ivi - si autem non apparet, di-
stindam ff. (quod Tabular. n. 1) prima Kalendis Janua-
ris Stellandus, e così Barro. Castrej. Gualen. ad illud
Rota. la medesima legge.

L' altra regola poi non meno indubitata è, che il
mandante s' intenda escusato dal mandante ad as-
surgere il mandato subito, che ha avuta l' opportunità
di poterlo eleggere, per d' resto s' appella nella d. si quis
alibi 27. 9. qui ff. mandati Paris. in suo conf. post
Advers. de fidej. lib. 10. part. 2. 249. 25. num. 23.
240. part. 1. seg. & num. 24. Gual. dicit. 114. nu-
mer. 28. Rota Rom. dicit. 118. num. 3. 7. n. per cu-
Lentard.

*Lettera de' 24. di Aprile 1733. num. 111. Personal. di-
sc. 133. num. 1. Sommar. sommar. 145. num. 83.
e per le molte altre lettere da me eleggie di
dopo nel mio disc. 54. num. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. e di
il vero, se ciò non si dovesse intendere del mandato,
potrebbe il mandante signifi- quando e lui pareffe,
a gli venisse lo capriccio, e così nel nostro caso, si
si volesse intendere il mandato del Moggiati inef-
fetti, ed illimitato e qualunque tempo, per non ave-
re egli effetto di valore i grani alle prime usate,
averebbero potuto i Giffonadi ottenerlo non meno
alle seconde, che alle terze, ed ulteriori usate, i co-
si differire l'effettione in tempo molto remoto, il
che farebbe un effetto troppo irregolare. Onde
conviene dire, che avendo potuto i Giffonadi man-
tere i grani alle prime usate, i non avendo fatto,
le non dopo un mese circa alle seconde, sieno egli
non stati veramente trafiggitori dell'usata del Mo-
ggiati.*

Oltre a tutti le ragioni favorevoli al Mo-
ggiati, troppo chiaramente ciò scella dal carteggio si-
gnato tra le parti, come si andrà volendo in appello
nelle loro lettere, tanto nell'esse, che nelrisposta, almen-
no più principali, e conclusioni.

Dalla prima lettera diaque del Signor Morggiati,
scritta in data degli 11. Maggio del 1718. si racco-
glono le seguenti parole. *Placemmi alle concessioni della
la tratta prevedendomi solum 800. in mille, da farne
due terzi di quelli di cui più prossimi avessero,
dando tal libertà di commistione, per non temere la
difficoltà dell'anno seguente, e la lunghezza del mandan-
to, ed intenzione egli e bastamento di Pedrini de
noi ben noti, succedendo senza spedizione, la terza
di effere dei primi, e nella perfine, mesi, e venticin-
que giorni, ecc.*

Dalla seconda lettera del 18. Maggio quell'anno,
scritta in questo principio della terza, la libertà, ef-
fetti non abbiano, che effere in tale di ritirare,
e, mi sapere il mio gusto, che è di averli dei primi
con facilitazione per non effere scontenti del Venturieri,
e, con gli altri dei primi più convenientemente profita-
ti. Per le non concedendoli si tratta, conquistarsi fa-
cile forma l'acquisto, ed i vantaggi per non deludere.

E dalla terza poi del 25. Maggio li seguenti. *Dalla
concessione delle usate prevedendo argomenta faran-
no per concederli in breve tempo, per il che avrete
luogo di effettare la commistione de' primi della salma
1000. non limitandosi il prezzo, perchè non vi sia
luogo di replicare, ma scontenti tutti scontenti effe-
tuate le mie volontà, mentre, tante volte vi ho
detto, la provvista: quelle che mi produca. Con altri
non mi allargherò con altre libertà, ma con una sola
la confidenza sicura di regnarvi ogni anno pratican-
do, e per sempre, che debbe negoziare ogni li ba-
stamento per non poter maggior tempo ad apparir vo-
stri usate e mandati di qui.*

Atteso dunque il tenore della suddetta lettera, effe-
famente, e chiaramente colla dell'intenzione del Mo-
ggiati, la qual era, che i Giffonadi gli mandassero
immediatamente le salme loro in tutto di grani delle
prime usate. Imperocchè egli cercava di effere del pri-
mo, che altro non vuol dire, che l'effere non già l'us-
tato, ma bensì nel numero di quelli usatanti, quali
prima d'oggi altri dovevano avere del grano di Ca-
ricatori di Sicilia. *Tanto in seg. 1. §. Legatum ff. de
fidei. §. leg. hered. Turqueti. ed leg. prosumo 155.
vers. add. in verbo prima: ff. de verbor. signific. A-
ffluvi. respo. 108. num. 2. 3. 4. e come appunto vien
spiegato dalla stessa Giffonadi nella sua lettera del
14. Agosto, ivi. Non ad si urge che gli ordini vostri
prevedano nel farvi avere le usate prima di ogni al-
tro. A questo fatto fine non solamente raccomanda
però tutta la sollecitudine, e celerità in effere la sua
commistione, con incaricargliela prontamente l'inde-
bitata, ma di più esortandogli effere loro più volen-
te, che alcun'altra cosa gli preme più, che la sollecitu-
dine, affine di non effere prevenuto dal venturieri,
e di non venirci con ciò impedita la contrattazione
de' grani, poichè effendo egli dei primi ad averli, spe-
cece di consegnare certamente da essi un onello gra-
digno. Anzi per togliere qualunque impedimento, e
quando, e il loro arbitrio commette tutto il negozio e*

tutto circa il genere del fornimento, de' noleggi di Ba-
chi, ed altro, come si vede, eccorrendo in ogni tem-
po ma non potendo i Giffonadi recare veruna sua
in caso di ritardo, come colla delle suddette lettere, e
particolarmente, nel. *Placemmi in queste Principio dar-
vi tutte le libertà, effere non abbiano, che effere in
tale di ritirare, e per li non avere tutte la salma
effe vostra somma avestione. Ed in altro Capitolo,
Per il che avrete luogo di effettare la commistione de-
l'anno della salma 1000. grani fuori, e come scontente
per proprio. Le quali parole sono tanto ampie, partico-
lari e ne Mercaderia, che quando con esse fosse
inteso il mandato, non si potrebbe mai conveni-
re d'effere il mandato Giff. cap. 60. num. 33. e
meglio cap. 155. num. 31. Sommar. sommar. 133.
num. 1. 2. e con molti eleganti Avvisi. di dalla. con
tratti. part. 5. cap. 31. num. 887.*

Tutto le quali cose indubitabilmente verificano non si 17
possono in quel senso, che i Signori Avvisi de' Gif-
foni si sforzavano di dare alla commistione del Mo-
ggiati; Perocchè non si potrà mai egli annoverarsi tra
primi e ricevere i grani della prime usate, se gli sono
non meno delle seconde concesse dalla Corte di Sicilia
dopo un mese circa, li quali potevano concedersi mol-
to dopo, anzi che potere darsi il caso, che né meno
più li concedessero.

Nè parimente si può verificare quelle celerità tanto
evidentemente desiderate dal Morggiati, e similmente
promesse da' Giffonadi, come volendo, se molti altri
di un mese avanti hanno fatto provveduti de' grani
della prime usate, come prontamente vi ricordan-
do la Ruota di Genova alla disc. 174. num. 10. dove
differendo sopra un certo ordine dato da Giuliano
de' Marini Genovesi e un Mercante Palermitano di do-
verli quanto prima trasmettere una certa quantità di for-
mento, conchiude non avere il Mercante suddetto del
Palermo mandato i grani con quella prontezza, che do-
ve in vigore della commistione dargli, solamente,
perchè gli aveva esattati sopra una Nave, che doveva
ancora toccare a Livorno per imbarcarsi altri grani spe-
ciali a ce Mercanti non Livornesi, perocchè venisse per
quelle sola dovuta da farsi in Livorno di pochi giorni,
necessaria per lo scaricamento di detti grani, a differirli
l'arrivo in Genova della Nave Nave, e perciò la rice-
vera in tempo de' grani commessi.

Si effere in oltre nel talo nostro e quelle parole del-
la terza lettera del giorno del 25. Maggio, ivi.

*Non limitandosi il prezzo, perchè così non vi sia
luogo di replicare, ma scontenti tutti scontenti effe-
tuate le mie volontà, ecc. e per sempre, che do-
vete negoziare ogni li bastamento per non perder
tutte ad apparir vostri usate a mandati di qui. Dile
gli si manifestamente si comprende, che intendo non
intendere il Mandante da prescrivere alcun limite nel
prezzo a' Giffonadi, inquanto temere, che allimen-
te non avrebbero potuto poterli i grani con
quella prontezza, della quale principalmente era egli
servo bramoso, e che l'intenzione del detto Morggiati
era di aver i grani alle prime usate, e non mai
alle seconde, mentre quando per queste gli avesse vo-
luto, avesse tutto il comodo, e il tempo di effettare
le risposte de' Giffonadi, e di replicarli anche loro.*

Me per meglio ancora dimostrare, che le volontà
del Mercante sic fono tale, scrivono e meravigliosa le
lettere responsive degli stessi Giffonadi ricevono, ed
accettate dal Morggiati, le quali non si può dubitare, 19
che non provino concludentemente contro di loro
per il magistrato cap. 91. num. 2. 3. §. ff. de
Pargio lib. 1. e pienamente non fosse nel disc. 98.
num. 1. donde manifestamente colla effere dato
in tal senso stesso, e ricevuto da essi il mandato,
e principalmente dalla lettera del 20. Maggio, in cui si
leggono queste parole. *E fono sicuro, che saremo da
e più solleciti, tanto nella sempre, che nel negozio
della Merceria, che vi si potranno ricevere in quel tem-
po, acciò voi fiate dei primi ad avere ogni per
quante fare potete, come desiderate. Ed altre in ap-
pello più chiare, ivi. Dato in risposta se la tale
sardaffera e concederli le dette usate, volere si con-
primo i grani e i primi prezzi, perchè in queste fono
lo fiamma più accorate, mentre all'aperte di esse
tratte avremo più pronti i carichi, e quando mai non*
fi 100.

*gli concedessero, il che non crediamo, sempre si potran-
no provvedere senza disagio. Imperochè, mentre che
in questa lettera i Signori Gilmondi consegnano il Mor-
gani a prevenire la compra de' grani avanti la conse-
gnazione delle trane, affine, che possa più accettabilmen-
te risolar loro di fargliene la trasmissiono subito all'ap-
parato di essi, presentandosi di veder, che aglio avevano
benissimo inteso, che la consegna del Signor Mor-
gani si doveva da loro adempire nella prima trane, e
non nelle seconde, altrimenti affatto inutile, ed inco-
nveniente sarebbe stata la consegna, a pregiudizio pre-
videnza della compra de' grani avanti l'apertura della
trata, e ciò servire non doveva ad effetto di trasmette-
re i grani subito, che la tratta medesima fossero state
concesse.*

Parimente in un'altra lettera, suffragante nello stesso
senso hanno i Gilmondi incaricato il suddetto man-
dato, ivi, *Si confermiamo, che all'aperta della tratta
de' grani faranno del primo a fur compra degli altri
di cui carichi eravamo per cento volte, et per
avere, a fare di sempre fu prima di concederli le
trati, e in posta far loro la compra per non tardar-
li in misura.*

Aggiungendo a questo l'altra lettera de' Gilmondi
scritta nel dì 14. Giugno, la quale è tanto chiara, e
concordante, che toglie per verità ogni luogo a qualun-
qua speculazione, a cavillamento. Avvisano i Signori
Gilmondi colla medesima al Signor Morganti, che fra
pochi giorni saranno conpre la prima trane per ma in
quattro mila salme de' grani vecchi, cioè di due in tre
anni addietro, onde riferendo essi alla qualità di tali
grani, quali invero sogliono esser leggeri di peso, e
men buoni, gli soggiungono nella stessa lettera, che
avevano per allora il pensiero di provvederli in all'
aperta di dette prime trane solamente qualche barca, e
acciocchè non si possa lamentare da aver ognuno rita-
dato l'esecuzione de' suoi ordini, ma che dovendo loro
in questo mentre capitare la di lui lettera, avrebbero
presto da esse singolar regola per risolvere intorno a
quello particolare. Ecco le petizioni parole della suddet-
ta lettera. *Tra brevi giorni si dovrà dar principio a
concedere trati et in quattro mila per dovetele a-
ffare tanti grani vecchi di due in tre anni addietro
et. Non intanto siamo in preste provvederli
per la vostra commissione all'aperta di dd. trati qual-
che barca di 150 furcati, acciocchè non postar la
memoria di aver prestante l'esecuzione de' vostri or-
dini, nel mentre dovevano liquidarsi i vostri averi
per poter dalla medesima prender maggiori regali.*

La prima lettera poi del Morgani, che capiv' a'
Signori Gilmondi, a che da essi si accendeva per me-
glio risolvere, fu del 15. Giugno, e di quello tenore.
*Da bene avuta forza mia di provvederli le due
carichi grani vecchi si comincio l'istruttoria, e come
dovevi fare nuovi, a verbi poco prima, perchè fu
dal prete dell'isola la qualità, di che a suo tempo ac-
cedo l'opera, e solo vi prego da inta la sollecitudi-
ne alla spedienza. Onde molto più avendo ricevuto
i Signori Gilmondi questi nuovi averi dal Morganti,
cioè, che non gli permetteva punto di aver grani
vecchi, a che loro incaricava nuovamente la sollecitu-
dine alla spedizione, d'ora quella, che più gli preme-
va, come aveva loro antecedentemente scritto, do-
vevano essi nelle due prima trane concederli i gra-
ni, qualunque vecchi di due, o tre anni, come era-
no ancora in tempo di poter afgnare, pochè suddet-
ta lettera del 15. Giugno pervenne loro pochissimi
giorni dopo che erano state concesse le dette trane,
e le quali durarono per molto tempo in appello, do-
po la ricevuta di detta lettera, mentre dalla sede del
Magistrato pubblico di Genova si è fatto collare, e
che quel Magistrato dell'abbandona continò a com-
prare fino per tutto Ottobre diverse quantità di quei
grani medesimi ritirati in vigore delle dette prime rap-
pe, concesse in Giugno, benchè la prova contraria
dovebbe fissare a' Gilmondi, per essersi dalla co-
pa di non avere adempito il mandato da essi acce-
dato. *Rel. Giustin. de mercat. Diss. 174. num. 13. &
Tissot. diss. 6. num. 8. con altri da lui citati.
Mori. diss. 134. n. 8. & seg. del vider contra. Storia de
Commer. Terr. lib. 1. cap. 4. num. 37. Tra però veda ciò
che ho detto in quello Diss. al num. 37.**

E lo stesso ancora apparisce dall'altra lettera de'
Gilmondi del 20. Giugno, dove spressamente confe-
sano la trasfessione del mandato in non aver po-
tuto i grani nelle prime trane, benchè li fossero di
non avere ciò fatto per atto di prudenza, col rife-
so avuto da essi al prezzo alto, che correva, a all'
affetto i grani vecchi, ivi. *E benchè noi si avessi ordi-
nato per tanto volte la concessione di due carichi di Bar-
che, volentieri riferendo al prezzo alto, ed i fare
avere ruba vecchia, si a parte bene provvederli so-
lamente salme 400. Similmente dalla lettera del 27.
Giugno, ivi. *Avrei inteso il motivo per il quale non
vi provvediamo i due carichi di grano li ordinati per
cento volte, ma non la facemmo soli di salme 400.
darsi di misura.**

La medesima confessione si legge dalla lettera del 14.
Agosto, ivi. *E lavorate al secondo punto, non vi
negli, che gli indugiassi provvedere mi farò aver la
roba prima di ogni altro caso, affini di poter ar-
bitrar della struttura, che in quel tempo vi era. Ade-
nelli stessi passi dovete anche ricordarvi, che da noi
vi fu avvisato, come la prima concessione di trati fu
fatta colla riserva di non doverli affare, i soli sa-
lamenti i grani di prima indicazione, a tutti che quasi
non erano di gran bontà, si parli bene non faranno
maggiore provvista di salme 400. per poi sopplire al vi-
cio della vostra commissione, con la seconda concessione
delle trati, et.*

E da altra lettera sotto del 25. Settembre in rispo-
sta, e più liberata del corso del mandato tornato
loro dal Morganti, ivi. *L'avete provveduto nella se-
conda concessione delle trati fu per meglio servirvi,
perchè se ne faremmo prima distribuire nella prima
concessione di grani inferiori, e con ciò si sarebbe fug-
giato ogni replica, mentre si sarebbe ammessa nel ri-
spetto di' vostri ordini.*

A fronte di tante lettere così chiare, evidenti, ed
espresse della volontà d'anche le parti, prevedendo
i Signori Gilmondi col loro Avvocato dotate da
alcune parole preinsinuative, a mano chiare della let-
tera del Signor Morganti del 6. Luglio, che egli dis-
se avesse intesa la sua commissione anche per la se-
conda trane, quasi che dall'oscurità s'abbia a ricavar
qualche lume per stabilire il già chiaro, e non più
tutto dal abito per allungare l'oscuro.

Veggiamo per tanto se quella loro pretesione ab-
bia alcun fondamento di ragione. Dicevano essi, che
avendo i Gilmondi con loro lettera precedente del 20.
Giugno 500 soli avvisato il Morganti della trasfes-
sione delle sole salme 400 grani della prima trane,
per li motivi da loro accennati nella medesima lette-
ra, ma altri della trasmissiono delle altre 500. sa-
biato che fossero concessi la seconda trane, il detto
Morganti 100 detta sua del 6. Luglio in risposta ab-
bia scritto così. *Per questo fu in tempo, fuorchè
sopprimere per non tante mani acquale, la quali pa-
role, non importando altro che una revocazione del
mandato, quando mai la lettera del Morganti po-
tesse pugnere in tempo, che non avessero ancora i
Gilmondi chiesta la di lui commissione per la re-
stanti salme 500. suppongo certamente, che il man-
dato per la seconda salme 500. sulla mia data dal
Morganti, e furono la dette parole li devono an-
cora intese all'originario avvisò, che gli davano i
Gilmondi della trasmissiono delle suddette salme 500.
nella concessione delle seconde trane, se ne inferiva
perchè, che il Morganti avesse intesa la sua com-
missione da elegersi anche nella concessione delle secon-
de trane.*

Ma come questo discorso va facilmente a terra, se
ben si considera tutto il tenore della suddetta lettera
del 20. Giugno de' Gilmondi, come altresì la sud-
detta risposta del Morganti del 6. Luglio. Avvisano
i Gilmondi con detta loro il Morganti qualunque e-
rano state concesse le ante per salme 4000. circa,
per raggiungerlo ancora del prezzi, a' quali li ven-
devano i grani di sella, settema, e ovaia indizione,
i quali godevano il beneficio della concessione delle
suddette trane, a che avendo riferito al prezzo al-
to, a alla qualità de' grani vecchi, era loro parso
bene di provvederli solamente salme 400. con obba-
re, che l'ordine del Morganti fosse stato di due ca-
rici.

richi di Bache. Gli avvisano ancora nella stessa lettera, che le altre tratte dovranno concedersi al venditori la totale custodia del nuovo raccolto, e che avevano allora luogo di frangere avere qualche altro carico de' nuovi, e' egli non ne dà loro il contratto, e teni loro ferma i suoi ordini, e poscia nella foggia della stessa lettera gli danno positivamente avviso del prezzo, che correva allora de' grani di ottava indagine, per i quali si attendevano le seconde tratte, considerando la loro lettera con quelle precedenti parole. Che *per non mancheranno a suo tempo provvedere qualche altro carico di essi, che l'attende in forma.*

A quella lettera rispondendo il Morganti, appone in primo luogo la traslazione solaziente della salme 400. grani di settima indagine, per la considerazione avuta de' Gilmondi alla qualità del prezzo, e della cosa vecchia, indi ordina loro, quando mai fosse la tempo, di sospendere per suo conto ogni altro acquisto di grani, poiché da tutte le parti si era fatto alto alle comprate, con quelle stesse parole. *Io non pare se si fatta alta alle comprate, per veder la richiesta dell'imminente raccolto, e perciò per quale sia in tempo sospendere per suo conto nuovo acquisto.*

Premesso il contenuto delle suddette lettere, si dà vedere ora se le suddette parole si debbano riferire piuttosto al mandato, che avea precedentemente dato il Morganti a' Gilmondi per la trasmissione nelle prime tratte delle salme 800. fino in mille per le prime tratte, che fanno i Gilmondi un ultimo della detta lettera al Morganti di mandargli qualche altro carico alla concessione delle seconde tratte.

Io ho sempre fermamente creduto non potersi in alcun modo dubitare, che le dette parole debbano riferirsi al primo mandato; E primariamente perchè ivi il Morganti non intendeva certamente altro, che di rinvocare il mandato, e commissione già data de' grani, ed avendo egli data altra commissione a' Gilmondi, che di salme 800. fino in mille per le prime tratte, come si è veduto sopra da tutto il carteggio, così devono le accennate parole riferirsi alla suddetta commissione precedente de' grani già data per le prime tratte.

E ciò alla più manifestamente apparisce, se si considera il dubbio, che aveva il Morganti, che la sua rinvocazione non potesse arrivare più in tempo, e perciò la frase colle precedenti parole, *per quello sia in tempo*; Il motivo poi, che egli ebbe allora di rinvocare la precedente commissione, fu una causa di nuovo sopravvenuta, cioè perchè da ogni parte si era fatto alto alle comprate, come si legge espressamente all'accennata lettera.

Per lo contrario se le suddette parole si volessero riferire all'edizione fatta de' Gilmondi di fermare di qualche altro carico di grano alle seconde tratte, farebbe una edizione implicante, irragionevole, inverosimile, ed impropria. Implacante, perchè si esigerebbe la rinvocazione delle commissioni, che faceva allora il Morganti ad una commissione, che giammai non fu da lui data, né mai avea inteso di dare a' Gilmondi; Irragionevole, perchè si richiederebbe ad una causa edizione fattagli da' Gilmondi di servirlo nelle seconde tratte d'altro carico di grano, quando il Morganti non aveva loro dato il contratto, e tenuto loro ferma gli ordini, sopra la quale edizione non possono certamente cadere le suddette parole, poiché non aveva per essa alcuna premessa, o necessità di rinvocare alcun mandato, né tampoco di rispondere sopra di essa, che lo faceva benissimo il Morganti, che in virtù delle dette parole a lui scritte, non poteva-

no i Gilmondi in modo alcuno trasferirgli nelle seconde tratte i grani, se non aspettavano di sentir prima colla risposta la sua volontà, e consenso. Insuperchè quando il mercante scrive di trasferire con parole di tempo futuro, *se non gli sarà dato in contrario*, le quali vogliono dire, *se il Corrispondente sarà di ciò contento*, sono parole, che derogano alla natura trasfuntiva, e perciò non può eseguirsi, fino a tanto, che non gli colga dalla risposta del Corrispondente la sua esplicita volontà, come puntualmente a meraviglia al caso nostro senza la *Lettera di Genova alla dirigi* 22. num. 1. 2. 3. la quale anche for-

te il num. c. *non, cui non repagare vijon*; dice che se il Corrispondente sulla rispondenza, s' intende aver egli dissentito alla trasmissione; Ne poteva positivamente avere alcun dubbio il Morganti, che la sua rinvocazione non dovesse essere un tempo, mentre ogni volta che rispondeva alla detta edizione, come fece prima, era benissimo in tempo, e in sua tutta libertà di non accettarla. Impropria finalmente, ed inverosimile, perchè essendo sopravvenuto al Morganti un motivo di fare di rinvocare il mandato della prima commissione de' grani, non è da credere ch'egli non avesse fatto, per quello era un tempo, proceduto, e fatto ogni maggior diligenza per rinvocarlo; onde conveni dire, che così appunto facevo di fare, come fanno i mercanti tutti, quando hanno dato simili ordini, o di pagamenti di lettere, sopravvenendo loro qualche urgente causa di rinvocarli, e non giammai si deve intendere, che trasferita tal diligenza, avesse voluto rispondere ad una semplice edizione, alla quale era in tempo ognora di rispondere, come più già si aggirava.

Nissa forza poi fanno le parole ultime della detta lettera de' Gilmondi, ivi, *che per me manterrò a suo tempo provvederemo qualche altro carico di essi*; Dalle quali volevano inferire gli Avvocati de' Gilmondi, che le precedenti parole della medesima lettera, *io, ed avremo luogo di fermare avere qualche altro carico de' nuovi, se me ne darò in contrario*, e a *certe forme i vostri ordini*, non possono importare una sola edizione di fermare il Morganti nelle seconde tratte di qualche altro carico, quando così avesse loro nuovamente ordinato, ma una ferma risoluzione, e volontà de' Gilmondi di far avere al Morganti qualche altro carico di grano, alla quale doveva egli espressamente rispondere, se non intendeva, che i Gilmondi li esigessero; Poiché facilmente si risponde, che le dette ultime parole messe nelle foggia della medesima lettera, sono compatibili colla precedente edizione fatta nel caso, che il Morganti avesse loro tenuto ferma i suoi ordini, perchè si leggono poscia colla chiavola a suo tempo, qual tempo nella lettera, di cui si trattava, doveva essere, quando dal Morganti fossero stati tenuti ferma i suoi ordini, e così ogni, ritenuto sempre il tenore precedente della medesima, soggiungono coll'avviso del corso del prezzo de' grani, che dovevano godere delle seconde edizioni, che non mancheranno a suo tempo, cioè se loro faranno tenuti ferma gli ordini, di provvederli un altro carico; E tale interpretazione doversi sempre dare in tutte le lettere, e scritture per conciliare in esse ogni incongruità, che altrimenti potessero avere, per le non regole di ragione, ed in termini nostri di lettere, che le parole fossero debbono prendere la sua interpretazione, e dichiarazione dei precedenti, lo conferma la *Lettera di Genova alla dirigi* 22. num. 3. Oltre a che sarebbe improprio ogni altro senso, perchè siccome i Signori Gilmondi, colle precedenti loro lettere, avevano sempre interpretato il mandato del Morganti, e la sua commissione per le prime tratte, come già si è veduto, così conveni dire, che non intendessero egualmente in questa lettera altro, che di essersi nuovamente al Morganti di servirlo di qualche altro carico per le seconde tratte, quando così loro avesse nuovamente ordinato.

Non mi è parso primamente, che potesse essere l'altra considerazione, che si faceva de' Signori Avvocati de' Gilmondi, cioè che non fosse probabile, che il Morganti nella detta sua lettera intendesse di rinvocare il mandato, o commissione già data per le prime tratte, imperocchè coll'avviso ricevuto de' Gilmondi, che essi non erano per trasferirgli altro carico di grano delle seconde tratte, non aveva bisogno alcuno di rinvocare loro il mandato, tanto più, che i medesimi Gilmondi gli scrivevano nello stesso tempo, che le tratte 4000. circa erano state comprate da Proprietari de' grani, e che gli stessi le avevano tutte finite.

Perchè si deve intendere, che non ottiene, che i Gilmondi avessero scritto al Morganti, che non intendevano per le nuove ordinar da loro precedenti (benchè non lo fossero, come si prova più a basso) di trasferire altri grani delle prime tratte, che le salme 400. che avevano caricato, non per quello veniva a cessare il mandato ad Gilmondi, come in termini più

dubbiosi di un presentatore, che aveva fin da principio ricevuto il mandato, ch'agli non non esser potesse esigibile, perchè non gli costò della contraria volontà del Mandatario, la quale a questo effetto si presentava senza durezza, affermava per il *Test. ar. cap. li. ca. 7. di Procurat. li. 6. amplius* il *Paffar. supra del fedeltate usq. al Torr. di Camb. lib. 3. quest. 13. m. 6. a la Rota di Genova alla dec. 8. num. 16. Graz. cap. 12. num. 41. & fr. tanto più che i motivi de' Giurisperiti di non trasmettere tutta la quantità de' grani commessi, erano per aver cosa vecchia, ed altri prezzi onde detestando il Morgani, che forse stasfando i prezzi, o usando i Giurisperiti qualche opportuna congiuntura, a pararsi di grani migliori, o pure potendo essi meglio ricevere all'unghiera del mandato da loro accennato per la trasmissione de' suddetti grani alle prime trasse, nuovi, o vecchi, che fossero, a senza alcun limite di prezzo, non fossero poi i medesimi Giurisperiti, per timore di non doverne soffrir qualche danno causa della loro inosservanza, per la quale dopo l'assettamento del mandato loro senza dubbio tenuti i Mandatari de' loro ad ogni specie, danno, ed esserli verso del Mandatario, conforma all'assente prova il *Trifary alla dist. 6. nam. 7. Rota Genova de Aferat. dist. 2. num. 5. & dist. 34. num. 7. & dist. 147. num. 10. non fossero, duo, per risolversi ad eseguire il resto della commissione, scilicet perchè il Morgani a' Giurisperiti per quello era in tempo, che sospensissimo ogni altro acquisto per suo conto, Onde non dovea temere fuor di ragione, che il Morgani, a lui non poteva più tornare a conto il negozio de' grani per il nuovo emergente di sopra accennato, e' ubi per quanto era in tempo la dignità di farliere a' suoi mandati, che sospensissimo la compra della suddetta salme già loro concessa. Il che è una cautela, ed era in di prudenza tanto naturale, che piuttosto si dovrebbe temere il Morgani di trascurare, quando avesse malissimo di usalo sulla sola probabilità, che poteva aver, che i Giurisperiti non dovessero più allegare il restante della commissione, mentre ognuno fa che la diligenza, o cautela potano spesso giovare, e quando alcuna volte non giovano, non possono mai nuocere. *Res. Lucif. dist. 57. num. 9. am. 1. & dist. 44. num. 38. part. 12. reced. & dist. 229. num. 5. 6. par. 12. num. 1. anzi siccome***

nell'altra negre è tenuto ciascuno a fare tutte le diligenze possibili, benchè preveda, o d'altra formamente, che queste non faranno giovare, per essere molto difficile a conseguirsi l'intero *Sord. dec. 181. num. 12. Cretat. conf. 64. num. 6. Bar. conf. 57. num. 5. Cypar. anver. 219. num. 14. 15. così non dovea parere strano, che il Morgani nel negozio suo proprio abbia voluto usare ogni diligenza per tutti i casi contingibili, che il mandatorio non aveva accennato alla sua commissione, qualunque potesse molto temere, o credere di non esser poi in tempo a riceverla.*

Non è poi vero in fatto, che i Giurisperiti farisfessero, che tutte le penna 4000, trasse fossero state estinte, perchè ognuno altro non avvilivano, se non che i propriatori de' Grani avevano comprata tutte le trasse, e a quali prezzi andavano vendendo, a solo fine, che restasse con tal nome il Morgani informato de' prezzi correnti di ogni qualità de' grani, senza far punto menzione della quantità de' grani da loro venduti, ed delle trasse estinte; oltre di che resta del resto inosservante, che subito concessa le trasse si fossero potute vendere in uno, o due giorni quattromila salme di grano, che sono pochi i gran, particolarmente, che i prezzi erano alto, a molto più di usabilissime, che i Giurisperiti potessero già farliere, mentre non potevano essere a loro notizia gli interessi, e negre di tutti i propriatori de' grani, e di tutta la Piazza di Palermo, ovvero di tutto il Regno di Sicilia.

Per molte altre ragioni ancora non meno forti, a convincere, non si devono la suddetta parola, per quella sia in tempo, *piacenza suspender per mio conto nuovo acquisto*, ridurre a quella parte della lettera de' Giurisperiti, dove si esortavano di trasmettere tal' altro

Offertori di grazia, che tutta la lettera responsiva del Morgani de' 6. Luglio resta sempre relativamente alla sua commissione precedente, poichè tutto il primo luogo approva, a tola a Giurisperiti per averli mandati solamente 400 salme di grani delle salme 1000. loro cedute, poi gli ragguglia, come da tutta la parte si era stato detto alla compe, e per questa ragione così soggiunge, a conside, a per questa sia in tempo *piacenza suspender per mio conto nuovo acquisto*, cioè dire, e perciò, se sono più in tempo, piacere non comprarsi altri grani, perchè mi bastano la salme 400. che mi avete mandati; Consolabile la parola li devono intendere in quel senso, che più convenientemente, e ragionevolmente crede averla voluta dire colui, che farliere i Noi sopra nel *dist. 58. num. 17. 18. & dist. 65. num. 12. dove ha detto altresì non doate attendere a questo effetto il puro suono della parola, a così li devono interpretare in quel senso che resterà più profitto al mandante, poichè non altro è più conveniente, *Sacris. Jun. conf. 21. num. 21. lib. 3. Caporata. 227. num. 31. Almar. de azia. lib. 7. tit. 16. num. 11. in fin. particolarmente quando l'altro contrario sarebbe stato pregiudiziale al Morgani, come meglio si vedrà in appresso.**

Né per verità si può mai all'accennato parola attribuire altro senso, poichè collando da tutto il precedente carteggio la chiara mente del Morgani da volere i grani delle prime trasse, i a tutto bene intesa da i Giurisperiti, non si può loro dar ragionevolmente un significato distruttivo della precedente volontà espressa del Morgani, dettamente il *Sig. Palm. Nip. dist. 271. num. 56. 57. & 58. a permentre il Trifary der. 31. num. 29. usque ad 34. num. 2. e come puntualmente ho provato di sopra in tutto ciò di lenire nel caso dist. 57. num. 6. & 10. a nel *dist. 58. num. 11. tanto più che allora si era più volte accennato al Morgani la premura di avere i grani più presto, che li poteva delle prime trasse, e fosse il buon raccon intrinseco, a per la ragione ancora, che la risposta si dee prendere in quel senso, che è più utile al rispondente, Noi nel detto *dist. 58. num. 17. o fia del mandante *Caret. ref. 197. am. 8. Res. dist. 3. m. 3. part. 2. deservit. Cypar. anver. 278. num. 36. a contra colui, che vi li vuole fondare, particolarmente quando chiara apparisce dalla precedente lettere la continua volontà di attribuirlo. Noi nel suddetto *dist. 58. num. 18. Perocchè chi pretende provare che uno abbia receduto dalla prima sua volontà (il che mai uno li deve prestare particolarmente quando è stato volta applicata, a con parole così perfidanti, come nel caso nostro *Paffar. cap. five. 7. num. 2. p. da procurat. in 6. Noi presentiamo in questo caso nel *dist. 74. num. 11. anzi più tosto presumere, che il mandante abbia sempre perseverato nel primo suo ordine, come puntualmente in altro mio *dist. 58. num. 14. tanto li aggiungendo adesso moltissimi altri citati dall' *assum. de nullius. curat. 92. 3. quest. 31. num. 1126. Gratian. apud. 33. num. 42. & Paffar. loco citat. num. 3. non si può fondare sopra parole dubbie, equivocate, e sensibili a più facili, ma sopra tali parole, dalle quali necessariamente, ed espressamente s'è convenuta la rinovazione, a alterazione della volontà, e manifestò precedente, particolarmente la Rota suddetta alla *dist. 22. num. 5. conf. & dubio *suspensio. & am. 9. Dec. consuet. 364. num. 3. e noi finalmente nel detto *dist. 58. num. 11. 22. sotto tali parole dubbie, ed equivocate li debbono sempre intendere contra quelli, i quali li vogliono fondare sopra di esse al confronto della precedente lettere, che mostravano il contrario, come professò la detta *dist. 22. al num. 2. & per *venit *quidam interpretatio, o per il Giudice dovrà farliere a quella dichiarazione, ed interpretazione, che loro verrà data da chi l'ha scritte, ordinamente l' *Almar. de conf. 146. num. 24. lib. 5. a come ho scennato in certuni nel sudd. mio *dist. 58. m. 27. & seg. ora sotto puntualità autorità di *Sord. ho mostrato, che la lettera responsiva, s'ella è dubbia, e dove avere per non istruita, ad effetto che non possa portar pregiudizio******************

Ma per rispondere più adeguatamente, bisogna prima considerare, che sotto il 30. di Giugno, come abbiamo veduto, i Gilmondi fecero al Morgagni, che gli avevano solennemente promesso le salme loro, per le modici loro accennate, e che alle seconde tratta gli provverebbero il resto, d'egli esser loro forniti i suoi ordini. Risposta a questa lettera il Morgagni, come abbiamo pure veduto, con rinviare loro l'ordine già dato per le prime tratta, e'ra più in tempo da farlo e per conseguenza veniva anche esattamente risposto all'altra parte della lettera de' Gilmondi, dove si esprimevano di trasferirgli il resto alle seconde tratta, se loro venivano dal Morgagni tenuti fuori gli ordini, purché si par il nuovo, che da per tutto si era fatto alla sempre a cagione del prossimo buon successo, il Morgagni sosteneva, e rinviava il primo mandato, tanto più esattamente intendeva di non dare per le seconde tratta, giacché se mandava via le salme all'ultimo argomento, che si fa a maggior ragione *Abbas. de sacri. lib. 14. numer. 13. 14.* Tornando poi a Gilmondi a scrivere sotto il 7. Giugno (lezione per ora quale si fosse la loro secondamentazione) che non mandavano alla seconda commissione delle trame trasmesse al Morgagni i resti on grani, e lo stesso confermando nella seguente loro lettera de 4. Luglio, era perciò la obbligò il Morgagni di ripetere nuovamente a tutte le due lettere, e confermarle ancor egli sempre a Gilmondi la sospensione di ogni altro acquisto di grani, il qual modo di parlare per modo di confermazione cadeva molto in acconcio, perché già aveva messo il Morgagni di aver risposto nella lettera de' 4. Luglio per la sospensione di ogni altro acquisto di grani per la seconda tratta, quando egli rinviava loro indietro il primo mandato per il grani delle prime trame, senza necessità di dare altra espressa risposta alla seconda parte della loro lettera, la quale da se sola, come si è detto, porta la negativa, e a qual metà seguenti non poteva per parlar propriamente, che confermare di nuovo la sospensione d'ogni altro acquisto di grani.

Anzi osservasi già da questa, che il Morgagni nelle due seguenti lettere di 20. e 27. Luglio, colle quali intendeva, e doveva rispondere precisamente alla istruzione de' Gilmondi di trasferire il restato grani alla concessione della seconda tratta, più non ripone di dicendo per quella *fa se tempo*, o altre simili parole, ma bensì assolutamente confermando loro la sospensione d'ogni altro acquisto, nel per che la sospensione dell'ordine già dato, ma d'ogni altro acquisto di grani. Leonde da questa lettera, e dal decisivo modo di parlare del Morgagni su esse, ne risultava un argomento più forte contra i Gilmondi, e sempre più a favor del Morgagni, come in simili termini argomenta *Abbas. Anfeld. de commerc. lib. 6. numer. 9.*

Se ne fa ultimo per una prova irrinvolabile del nostro assunto, e toglie insieme ogni difficoltà, il punto di una lunga lettera de' principali Mercatanti di quasi tutte le più celebri Piazze; d'alcune in processo, i quali dopo aver visto, ed esaminato tutto il Carreggio più essenziale, seguito fra due parti, offermano francamente, che i Gilmondi avevano eccitato il mandato, poiché ognuno fa molto bene quanto ha tenuto il Ginevra a seguitarlo, benché fosse in forma sinistrorale, nel deciderle la causa mercantile, *Abbas. conf. lib. 104. numer. 40. Res. del 41. numer. 6. Item Baran. & del. 134. numer. 13. par. 7. numeri con molitudine citati da Abbas. Anfeld. lib. 72. numer. 24. e in più luoghi da noi in questo trattato de commercio.*

Né può opporsi, che ciò non proceda, quando si avvia a trarre articoli legali, perché qui, come ognun vede, si tratta solamente dell'intelligenza del Carreggio, da cui solamente dipende il sapere qual mandato debba il Morgagni dare a i Gilmondi, nel qual caso solo si deve necessariamente prendere dal punto de' Mercatanti, come principi del loro stile, e modo di scrivere, con un tenore irrinvolabile, e naturalmente la *Nota di Roma curam Petri. del. 19. per tanto* a noi più pienamente sopra noi nostro *lib. 16. numer. 3.*

Purtanto ora a considerare diversi altri fondamen-

ti, che adducano gli Avvocati de' Gilmondi per vedere se essi reggono al saggio della ragione.

Opponevano la prima luogo, che i Signori Gilmondi non potevano eleggere il mandato nelle prime tratta con tutte le qualità volute dal Morgagni, poiché egli desiderando oltre la prontezza, e la positività delle prime trame, perche qualità di grani, e di più il prezzo vantaggioso, non si poteva immaginare nelle prime trame succedere, perché quelle furono raccolte per grani vecchi, cioè di la sotto, e prima indiana, i quali di più si reggevano a prezzo alto, e perciò ponevano in tal caso impedimento interporre la volontà del Mandante, ed eleggere la qualità maniera, che aveva giudicata più saggia, e prompta, come avrebbe fatto un uomo, ed affittato Padre di famiglia, secondo la *Lettera di Genova alla del. 8. numer. 5. & seg. & del. 174. numer. 3. 4. 5. seguita da due altre decise al dispetto 69. numer. 13. & seg. alle quali aggiunga il *Parisi. conf. 60. numer. 45. ora dico*, che se un Mercante aveva data ordine di noleggiare una Nave, non si può dire, che abbia eccitato il mandato, se nel noleggio il corrispondente vi avesse posto il solito patto delle balie, e visto per poco a favore del Padrone della Nave, senza il quale non è facile stabilirli il noleggio. *Idem. conf. 334. vixit. Item compariam. vixit. Item res erat. & vixit. prouta praesupponit lib. 2. a vixit sopra al *Dis. 60. numer. 23. 14. 15. & seguenti.***

Quanto è certa questa proposizione, altrettanto è più vero, che essa non può aver luogo nel caso nostro, perché i Gilmondi non si trovarono in un caso impedimento, ma nel caso per l'appunto provvisto dal mandante, e in istato di poter adempir il mandato, con tutte le qualità dal Morgagni desiderate.

In quanto alla prima qualità, cioè della positività de' grani alla concessione delle prime trame, non si contenzava; ed non si è contenzato che i Gilmondi non la potessero fare, mentre egli stessi lo confermano in più luoghi delle loro lettere, allegando sempre di non averla voluta fare a motivo solo di maggior sicurezza a i vantaggi del Morgagni, e a loro sempre spemerebbe ogni caso il carico di provare di non averla potuta fare per qualche impedimento la *Nota di Genova de' Mercanti. del. 174. 17 numer. 13. Item. conf. 40. numer. 14. vedi però questa accuratezza a ciò il precitato *Henri de Commerce. Ternis. lib. 1. aequ. 4. numer. 35.* Ma li dopo considerare, a un considerando distinguere tra l'impegno allegato, che è impegno positivo; e allora ha bene che l'impegno si deve provare da chi lo allega, e in quali termini procede la *del. 174. della Nota di Genova*, e le domine riportate in essa. Quando però l'impegno che si allega è negativo, cioè consiste semplicemente nel dire dal Mercante, di non aver egli trovato Mercantie, o di non averla potuta comprare al prezzo prefisso; allora basta l'allegato questo tale impegno, e in questi termini procede l'opinione di *Goro. Havia*, e degli altri da lui citati, come dottamente di quella distinzione il *Pavone. de Prob. lib. 2. cap. 46. per 10. e particolarmente al num. 48. con seg.**

Rispetto a.

Rispetto all'altre qualità de' grani vecchi, e prezzo alto, tanto meno era tale impedimento, perché in quanto alla prima il Morgagni pretendendo a quello assolutamente, ebbe di togliere ogni minima dilazione si spiegò espressamente a Gilmondi in tutte le sue lettere, che non già permetteva di avere grani vecchi, e di qualunque altra forma, come dalla sua prima lettera degli 11. Maggio ivi, a suddetti grani *fino a quando*, e *fatti non erano tutto per il loro prezzo*, che vi ritardando *non vantaggioso sia possibile*, *habita ancora*, *avrebbe non prima perché la bilancia prezzo*. Così nella seconda lettera, *ivi*. *Vi confermo la commissione datavi dalla salme loro. in 1000. grani fino forte*, e *magiorché non per chiederne qualità*, *si forte tutti forte*, *valendo in quella principio darvi tutta la libertà*, *affine di non abbiate che offerire un caso di ritardo*. Il simile nella lettera del 15. Giugno, *ivi*. *È come decisi nuovi, a vecchi per prezzo. ec. e fu le vi prego di tutta la sollecitudine.*

C a e Equi-

E quantunque si replicasse, che il Morgagni voleva roba perfetta, come quella suddetta lettera de' 16. Maggio, o de' 16. giugno, e di buon peso, come dell'elire del 23. Maggio, e che quelle non potevansi avere né grana delle prime stampe, perché copie di falsa, o spinoziodonne erano vecchie, e così poco buone, e leggere di peso, come si vide fatto dalla lettera de' 20. Giugno de' Gismondi, quanto da quelle del Morgagni de' 6. Luglio.

Non mi pare però, che tale opposizione giustifica se si tien conto, poiché se il Morgagni aveva data la commissione colando de' grani vecchi, non ha potuto mai intendere di volere senza quelle imperfezioni, che di sua natura sogliono avere i grani vecchi, anzi desiderando nelle soggettate materie di grani vecchi, perfezione, bontà, e buon peso, non può intendere le non di quelle perfezioni, bontà, e buon peso, di cui erano capaci i grani vecchi, come ho provato nel mio disp. 17. n. 3. e particolarmente in termini di grani da *Arca Rom.* alla dec. 314. n. 3. 3. 4. par. 3. per.

Il secondo i grani vecchi sogliono essere di sua natura più leggeri di peso, e non buoni, come si prova dalla medesima dec. 314. e lo sostengono gli stessi Gismondi nella loro lettera de' 14. Agosto, sulla quale il corrispondente più diligente fatto loro dal Morgagni insieme la poco buona qualità de' grani, che gli avevano trasmessi delle medesime stampe, così dicono: *Esse sicut la roba di sempre indagine (che vuol dir vecchia) qua sopra meglio di noi, che è alquanto leggiera, e non di quella bontà, che è l'aripa, e così vi parete più e ancora maggiore in qualità, ne avete incontrato ne potete dire.* Il similare quando i Gismondi con sua lettera del 20. Giugno avvisavano il Morgagni di non aver essi voluto sfuggire la commissione se non per false 400. grani, insieme alla qualch'altra non allungando, se non che essi erano robbavetosa, perché quella imperfezione della roba leggiera, e bontà contraria e a grani vecchi, non poteva non esser voluta dal Morgagni, ed in modo alcuno se ne poteva egli querelare, e dolere, perché come facilmente dice il Murat *opus arguitur ad vim naturae defendi.* E caso è vero, che il Morgagni sia ben tanto di questa imperfezione, che nella suddetta sua lettera del 10. Maggio dopo d'aver avvertito i Gismondi, che non gli doveva di avere promesso roba nuova, che vecchia, soggiunge con ingenua verità, *perché la bontà di prezzo, che al tempo non vuol dire in sostanza, perché la roba vecchia venga bilanciata da quel minor prezzo, che può essere d'intorno qualità, è solo pagarsi.*

Né può giovare a i Gismondi, che lo stesso Morgagni abbia conosciuto nella suddetta lettera de' 6. Luglio essere dati grani roba leggiera, e poco buona, perché considerandolo bene alle parole di essa, che non si ricava, se non d'aver egli ancora rimossa per così indebita, che i grani quando sono difetti, e senza indagine, che vuol dir vecchia, sogliono esser di lor natura roba leggiera, e poco buona, siccome si prova le parole precise: *Offere la ragione quanto fatto dalle stampe a una una de' grani vecchi, come non merita il prezzo del medesimo, e quelli per prima essendo di falsa, e senza indagine, se cioè è roba leggiera, e poco buona.* Ma non dice però di non averli comestibili, anzi lo quala lettera lo suppone senza alcun dubbio, perché a cause del nuovo accontento da lui, cioè di esserli fatto da per suo più alle compe, scrive a i Gismondi per rinvocarlo, per quanto possa esser egli a tempo, la commissione data.

Ritornando al più, che il Morgagni non aveva ancora ricevuto le false 400. de' suddetti grani, ma solo ricevuto de' Gismondi d'esserli stati da loro trasmessi, onde non essendo potuto vedere, e riconoscere la loro qualità, non poteva parlare le non di quelle imperfezioni, che sogliono avere naturalmente i grani vecchi.

Per lo contrario dopo che le false suddette 400. furono giunte a Genova per dove le fece spedire il Morgagni, e dopo di essere stato di così avvisato dal suo corrispondente delle pessime qualità de' grani, scrisse subito sotto li 3. Agosto a i Gismondi, loro mandandoli con esso loro non già d'esser roba leggiera, e poco buona, perché qua sopra, che tali imperfe-

zioni erano contrarie a i grani vecchi di falsa, e senza indagine, ma per esser roba di pessima qualità. E *fatti questi* (sono i stessi parole di detta lettera) *a i Gismondi da dove mi scrivete gli amici esser rimossi da persona qualche, sicché dovranno ripartire per vostra casa, mentre i miei e darsi ancora, che bontà, e salutare dare, alla qual lettera è come abbiamo dianzi veduto) a i Gismondi in sostanza risposto sotto li 24. Agosto, che i grani suddetti erano in suo genere perfetti, non ostante che gli amici di Genova l'avessero potuto trovare leggeri, e di minor bontà di quella della sopra indagine, che vuol dire de' i nuovi, e come meglio si può significare da tutto il genere della suddetta loro lettera.*

Si può più precisamente non può non solo giovare a i Gismondi la detta lettera del Morgagni de' 6. Luglio, ma si possono con ogni sicurezza contro i medesimi.

Si deve inoltre notare, che la bontà della roba desiderata da i Mercatanti, basta, che sia di tal natura, e grana, che la roba li possa dare mercantile, ed estabile, come osserva la *Lettera di Roma alla dec. 314. num. 3. 3. 4. par. 3. per.* seguita da me fatta nel disp. 174. e di tale bontà almeno non si può dubitare, che non fossero i grani delle prime stampe, perché furono tutti comprati, e rivenduti, e così cosa dalle prove in Francia, e particolarmente dalle lodi del pubblico Magistrato di Genova, come altri protesse e dar la dec. 314. num. 4. onde da questo si può con verità concludere, che insegna allo stesso qualità richiesta dal Morgagni, non è vero che i Gismondi non potessero eleggere il passando alla concessione delle prime stampe, come in termini del tutto simili per risposta dello stesso abbiamo da dettando la *Lettera di Genova de' 20. Agosto, alla dec. 174. per.*

E finalmente non è vero in tutto, che le pessime stampe fossero concesse solamente per i grani vecchi di falsa, e senza indagine, ma furono anche concesse per le nuove dati Rocche di Genova, e di Palermo di nuova indagine, intorno a i quali non potranno dire i Gismondi ch'essi non fossero del suo stesso peso, e di perfetta qualità, come per verità non l'hanno detto nella loro lettera del 20. Giugno, ma solamente rispetto a i secondi di Palermo, d'esser essi medesimi di qualche piccol portione de' grani veri, la qual medesima non rende più imperfezione al grana, che non li possi dire mercantile, e sufficiente, come da fatto le dette Rocche furono tutte vendute in Sicilia, e da nuovo riprese fuori in altre parti, e particolarmente in Genova, e che tal medesima non derogò alla bontà mercantile de' grani, lo provano con la loro confessione, e fedeli portione, e molto più col fatto gli stessi Gismondi, perché ella seconda concessione delle stampe gli mandavano solamente mistaglie per grani buoni, e di ottima qualità.

Venendo ora alla terza qualità, cioè del prezzo, non si può in alcun modo negare, che i Gismondi non avessero per ciò tutto l'arbitrio. La lettera del Morgagni faq in tal troppo chiaro, e particolarmente quella de' 23. Maggio, 1711. *Non sono andati al prezzo, perché non vi sia luogo di replicare, ma sentire con tutta sollecitudine offerta la mia volontà, mentre come loro volte dettati, la premette è quella che a me preme.* Qualunque volta dunque codici, che il Mazzini dice non ha voluto limitare il prezzo al Mandatario, resta in di lui arbitrio lo spendere quanto vi vuole per comprare i grani, perché l'arbitrio ha regolato della prudenza, cioè che non paghi di più le robe, quando si poteva per qualche diligenza avere a minor prezzo, o almeno a quello che si vendeva comunemente, come per il caso presente sotto li 3. per. *mandati ordinati di Asino de' contrati. disp. 333. num. 3. Abbate de Commercio. contrati. lib. 1. cap. 4. num. 130. Bald. in f. 334. vers. secondo* liro lib. 1. sulla ostando, che il Morgagni credesse loro raccomandato al prezzo più vantaggioso il possibile, mentre tal formula di parlare non importa altro, se non di procurare quel minor prezzo d'ora possibile nella maggiore serietà. Per tanto se i Gismondi potevano in via loro di tale arbitrio spendere almeno quel prezzo, che

ere comunemente valevano li grani, non si può certamente dire che essi non potessero averli rispetto alla qualità del prezzo alquanto al di sotto del Morgan, e che anche più premura la processa, che il prezzo medesimo.

- 63 Ma sappiasi, anche che i Gilmondi non avessero potuto eleggere al mandato del Morgan la prima tratta, con tutti le qualità da lui desiderate; non potevano ne meno elegerla alla concessione delle seconde, perchè dovessero prima di risolvere ad elegerla, non solo avvalere al Morgan il caso (come essi pretendono, benchè vamente) improvviso, ed insensato, che li era dato del prezzo alto, e della cosa vecchia, ma attendere la risposta peraltro *Mans. conf. 104. num. 31. Paris. conf. 31. 1. no. 12. in medio. Lib. 1. quem sequitur Raman. conf. 40. numer. 13. Galt. de Pace public. lib. 1. cap. 4. numer. 31.* altrimenti si devoto prefare in detto, come deturbenza, e particolarmente con molti Donori, senza il Regis Senato di Catalogna appello il *Tribunal de los diez. 6. numer. 2. conf. hoc verum est. 5. de numer. 12. ed. de statu de Regali. de Magli. lib. 1. cap. 20. numer. 110. non fin.*

- 64 E se si apponete, che a ciò non sia obbligato il Mandatario, quando non vi è tempo di aspettare la risposta del Mandante *Idem. conf. 334. lib. 1. quem sequitur Tineo. lib. 1. de Conf. 42. numer. 9.* e come ho detto nel mio discorso 42. numer. 31. di *sej* non avrebbe luogo quella limitazione nel caso nostro, mentre dal fatto si scorge, che s'era il tempo di aspettare la risposta, perchè la lettera responsiva del Morgan scrisse sotto il 6. Luglio pervenne a Gilmondi un giorno solamente, e due dopo la concessione delle seconde tratte, per quanto apparisce dalle prove in processo, e anche in tempo, che non avevano i Gilmondi potuto tampoco spedire di Palermo le barche a i Canicotti, per cacciare il grano.

Molto meno facile da attendersi si fa replicare, che qualunque la risposta fosse venuta un giorno, o due dopo la concessione delle seconde tratte, e che non per non fossero state spedite le barche a i Canicotti, nullamente per trattenere con pretesta i grani al Morgan, era stato necessario noleggiare anticipatamente le barche, e anticipatamente pure comprare i grani.

Perchè si risponde, che prima della concessione delle tratte, la quale era incerta, come dipendente dall'arbitrio della Regia Corte, non potevano i Gilmondi comprare i grani, nè noleggiare le barche, come espressamente fu fu loro ordinato dal Morgan nelle lettere degli 11. e 18. Maggio, e così intese da i Gilmondi, come dalle loro lettere responsive degli 3. e 30. Maggio, non volendo egli soggiacere a tale incertezza, onde erano i Gilmondi in obbligo di aspettare la risposta, che ben sapete dove loro arrivava un giorno, o due al più dopo la concessione delle seconde tratte.

Ne meno è vero, che abbiano essi operato da Uomini *sej*, e prudenti Padri di Famiglia nell'interpretazione del mandato, o sia della verità della mente del Mandante, come vogliono la dottrina degli altri, anzi manifestamente colla, che dipotati li sono impendendosi, giacchè non potevano in peggior modo elegerla la concessione del Morgan di quello, che anno fatto, e così non furono la verità mente del Mandante, ma contra l'effettu sua volontà, ed per suo maggior vantaggio, ma per suo maggiore danno, e pregiudizio. Ed essere veridici le prove.

Trascurano i Gilmondi di eleggere la commissione de' grani alle prime tratte, perchè, come essi dicono, non potevano allora farla coll'adempimento dell'altre qualità desiderate dal Morgan, cioè bontà di mìa, e vantaggio di prezzo, e per l'eleggendo alle seconde tratte, nel qual tempo certamente non potevano adempire l'altre qualità della totale promissa, e spedizione de' grani, che voleva il Morgan alla concessione delle prime tratte, e pure questi hanno qualità era quella, che sopra d'ogni altra era voluta dal Morgan, e che assai più gli premeva dell'altre due, come colla dal prezzo del carteggio. Da come dunque si può ragionevol-

mente dire, che abbiano operato i Gilmondi secondo la verità mente del Mandante, quando hanno operato contra l'effettu sua volontà, e quando hanno trascurato d'elegerli il mandato alla prima tratta, che è quella qualità su cui principalmente ha insistito sempre il Morgan, per eleggerli poi alle seconde tratte colle due qualità, che assai meno gli premevano?

Maggior ancora più compatisce la colpa, a l'impudenza de' Gilmondi in eleggere il mandato alla seconda tratta, se si considera, che a proporzioni vengono a fare al Morgan a prezzo più caro la Mischiglia delle seconde tratte, che non gli farebbero fare la Rocella di contra indagine della prima tratta, che erano allora grani nuovi di buon pelo, e perfetti, di modo che in pochi d'impegno raggiugnavano più del la seconda, e la vendita rispettivamente dell'una, e l'altro genere, si vede, che sempre era migliore ragione comprare alla Rocella di contra indagine alle prime tratte, che noleggiare a comprare la Mischiglia alla seconda. E quantunque si vorrebbero volentieri a i Gilmondi, che quelle Mischiglie per essere grani nuovi, e di maggior peso fossero ancora migliori degli altri Forci di prima indagine già allora in uso colle prime tratte al Morgan, non si può però negare, che esse Mischiglie non fossero molto più inferiori delle dette Rocelle delle prime tratte, perchè queste non solo erano grani nuovi della medesima contrada indagine, e di buon pelo, come erano le dette Mischiglie, ma anche d'un genere assai più gentile, e perciò, come a ciascuno, che vive di pane, deve esser noto, a la confessione li stessi Gilmondi più volte nel loro carteggio. Se dunque i Gilmondi hanno bene, e aao prudente il non eleggere il mandato del Morgan alla prima tratta, perchè il prezzo era troppo alto, e che perciò l'impegno non dovesse riuscire di penoso al Mandante, non possono certamente difenderli in averlo elegerli alla seconda, mentre separate, come abbiamo detto, che la Mischiglia delle seconde tratte vengono ad essere più care, che le Rocelle delle prime, secondo la convenzione di contrattazione, che in più della presente si apporta per migliore intelligenza di ciò volete accentrare.

Cette poi omettendo l'argomento riferendosi alla differenza di gran lunga maggiore, che passa tra lo avere subito, e de' primi i grani della prima tratta, e l'averli alle seconde, perchè fu subito alla concessione delle prime tratte era il Morgan di li primi ad avere i suoi grani, gli avrebbe avuti in tempo, che non se n'era potuto ancora diffondere per le Forze, e luoghi quelli copia, che però più tutto lo stabilimento delle prime tratte, ed quella il grande abbondanza che cagionavano molto più le seconde.

Devesi ponderare di più, che le seconde tratte non furono come le prime limitate a salma 4000. ma concessa senza limite generalissime, e per ogni sorta d'indagine, e di qualità de' grani, e ciò a cagione del nuovo sterminio raccolto seguito nel Regno, ed altrove, di modo, che l'estrazione de' grani era a ciascuno libera, al che doveva cagionare certamente, come di fatto cagionò, in tutti le Paesi una totale calma a quello genere. Questo veramente si può dire caso insensato, che dal Morgan non si potesse prevedere; E qui poi dunque a suo favore si dovranno addurre le dottrine allegate in contrario, e ancorché contra i Gilmondi, i quali allora, che erano tenuti in simil caso di copioso raccolto, a disattenzione generale, e senza tante opere da pendere Padri di famiglia, a lasciare alfine di eleggere il Mandato Rocella avendo non ostante voluto eleggere, si credere, che l'abbiano fatto per limitare i propri loro grani, giacchè apparisce dagli atti, che le salme loro, trasmesse al Morgan alla concessione delle seconde tratte, erano de' Gilmondi, o almeno d'uno de' loro Fratelli confidato anche nelle loro ragioni; i quali grani non potevano essi tradurre alla concessione delle prime tratte, perchè sfornando i loro Mischiglie, o form di contra indagine, non potevano quelli andare di tale indagine, nè meno solamente alla festa, e fermata de' grani loro, e finisse, ed occorva delle Rocelle.

E se il solo lasciar di eseguire il mandato, quando ha potuto eseguirlo il Mandatario, fa argomentare in lui dolo *Tributy d'off. 24. num. 110. vrbz. Off. Mandatarius. Alimor. de nullis. contrall. tom. 3. quesi. 31. num. 331. Leonard. de sen. quesi. 33. num. 9. che sarà nel caso nostro, quando si vede, che i Gironardi hanno lasciato di eseguirlo alle prime trame, benché potessero, come si è mostrato sopra per ciascun lo più alle seconde ne' propri gravi con maggior indugio, tanto danno, e pregiudizio al Morgagni.*

De' cunctis esse ancora rispetto all' altra conclusione ledendosi ne' suoi termini, cioè che il Mandatario può eccedere i limiti del mandato, quando l' eccesso risulta in evidente vantaggio del Mandante, per la ragione, che può bensì il Mandatario far migliore, ma non può detrarre la condizione del Mandante per il *T. q. n. l. si quis nudi hnt. l. sed. Off. solum. ff. de acquil. heredit. Adm. de contrall. disp. 352. Adm. de iudi. libr. 3. tit. 15. num. 39. Rot. Civitat. dec. 8. num. 6. Off. d'off. 174. num. 11. Similiter. contr. 33. num. 17. Adm. de contr. disp. 6. num. 8. Off. d'off. 61. Alim. de eudi. contrall. tom. 3. quesi. 31. num. 327. Off. 440. Anziché esse senza dubbio il nocuo, mentre che si può detrarre in fatto, che io avere i Gironardi provvide le salme loro, alle seconde trame, hanno fatta l'atto peggiore l'occasione del Morgagni, consumando egli uno altro di cedere di prova ciò, toccando il Mandatario, affine di sfilarsi dall' eccetto, e trasgredisse del mandato, al provare di averlo eseguito in maggior vantaggio del Mandante, il che non si può giustificare se non*

quando il Mandatario malin, che dal Mandato diversamente da lui eseguito, ne fa risultare lo stesso, o maggiore effetto a comodo, e beneficio del Mandante, de *Rote di Camera de merc. dec. 174. num. 11. La qual cosa non è seguita nel caso nostro, ma tutto il contrario, come abbiamo sopra dimostrato.*

Grande siffertenza fuorviò ancora gli Avvocati de' Signori Gironardi sopra due lettere del Morgagni, cioè l'una del 15 Aprile, e l'altra del 16. Maggio, pretendendo da esse inferire, che non importava al Morgagni di avere i gravi commessi anche in tempo, che fusse terminato il raccolto, e che fosse già fatto, perchè s'incroglie stato disposto di Gironardi, anzi essi credevano, che le trame non si farebbero conoscere se non al raccolto, ed non ostava al Morgagni una data la commissione del prete.

Rimontavano sempre più quello loro argomento da un'altra lettera del detto Morgagni del 19. Giugno, dalla quale pare doverci constare del di lui dolo di avere i gravi commisi, che le trame fossero poi concedersi anche due mesi dopo, e così un mese, e più dopo il raccolto. Laonde se non premesse al Morgagni di avere i gravi avanti al raccolto, non pare, ch'egli possa dolersi, che gli siano stati tralasciati alle seconde trame.

Per ridimensione di queste obiezioni mi parvero assai convincente le risposte, che per parte del Morgagni venivano date.

E primariamente si diceva, che l'illusione, che si volle cavare dalle suddette due lettere non concludeva punto, poichè qualunque i Gironardi credessero, che le trame non si dovessero aprire, che uscio al raccolto, non si può dire, che lo stesso credesse il Morgagni, il quale poteva essere meglio raggiugnuto da altra Casa, e Corrispondenti più confidati del R. Consiglio, poichè da loro non si attendeva, che abbia potuto pensare, o credere una delle parti, ma solamente, ciò che dal contrario apparisse esser stato convenuto, e considerato insieme dall' una, e l'altra parte *Allegat. d'off. 13. e num. 15. affez. ad 31. num. 2. Rot. Rem. dec. 123. num. 9. post Salicet. Labr. irr. dec. 671. num. 19. per 18. Off. dec. 92. num. 13. per 13. Post. resp. 39. num. fin. Et per verità si legge dalle stesse sue lettere, ch'egli credeva il contrario, perchè da quelle si vede che egli stimando di non aver più tempo a replicare prima della concessione delle trame, essendosi tolta dal bel principio ogni libertà, ad arbitrio e i Gironardi, non volendo loro ammettere, ne premeo, né noleggiò di darla, né alcun genere di grazia, e meglio ciò si fece dalla lettera del 25. Maggio, nella quale avvenna espressamente, che*

dalle trame particolari concessa per privilegio a certi Padroni di Oreglia, argomentare, che doveano concedersi in tutte le gentili; e si dicono nel mandato *non si deve entrare la mente, ed opinione del Mandatario, ma bensì l'opinione, e volontà del Mandante, secondo la Gloss. Magistrali in cap. penult. vrbz. intentio de promiss. Off. 105. d'off. 170. num. 15. Civitat. contr. 178. num. 35. Civitat. resp. 47. num. 31. Off. fin. così nel caso nostro poco, o niente deve operare, che le trame fossero poi concedersi o fossero o no, e dopo ancora, mentre riguarda si doveri a ciò, che credeva, o poteva credere il Morgagni, che dava il suo ordine. Onde se segue, come dissi, che dalla credulità, e opinione del Mandatario non si può inferire nemmeno a quella del Morgagni, tanto più nel caso nostro, ove il suo, che l'opinione del Morgagni era diversa da quella de' Gironardi.*

In quanto poi alle lettere de' 19. Giugno, dove si è fatta menzione sopra, quella stessa non può servire a Gironardi, se si considera bene il di lei tenore, e per bene apparsi.

Converso sapere, che i Gironardi colla loro lettera precedente avevano consigliato il Morgagni a dar loro l'occasione di comprare i gravi commessi prima, che fossero conosciute le trame, al che subito egli rispose con da loro, che quantunque sapete egli ancora, che comprendo i gravi prima della concessione delle trame, si goda maggior agio, e libertà nel prezzo, come una trovavasi disposto a farlo, per non voler più soggiungere all'incertezza delle trame, per l'opinione aveva nell'anno precedente, che quantunque egli non aveva la morale certezza della concessione di esse, avesse allora comprato una gran quantità di grano, per al fine non essendole state conosciute, bisognò rivendendoli in Napoli, e vendendoglielo per molto tempo il suo denaro, per non soffrire il rigoroso cambio, ma che ciò non ottiene non avrebbe difficoltà di estrarsi nell'impegno, quando i Gironardi avessero creduto, o avuta sicura notizia, che si dovessero concedere le trame fra uno, o due mesi, poichè, avendoli lasciati, che fossero e questo poco, o niente serviva nelle stessa tesi al Sig. Benigno di Napoli suo Cognato, i suoi sostenitori, al quale però dovevano partecipare tutta gli andamenti di tal genere, e che da lui sarebbero loro date le risoluzioni più proprie per potere eseguire i suoi ordini.

I sentimenti poi, con cui nello stesso tempo si espressi al Morgagni col Signor Benigno di Napoli suo Cognato, sono come si legge dalle seguenti parole del di lui tenore, che non hanno quel necessario di registrate, *I Signori Gironardi mi consigliano ed ammoniscono le comprare, perchè poi alla concessione dell'effrazione si faranno a maggior prezzo, e pagano come dettano mi pare, che tal Principe della Rocella non si sia impigliato da far troppo bene, si ho levato ogni ordine, con tanto che con queste lettere mi sia mille effrazioni, e con terra appoggiarsi ad essi Gironardi, e al Sig. Cognato, e io ho più gusto negare in Sicilia, che costì, perchè se vi pare di volerci fare un passo, ed andare prendere un fondo requirere (seppur non saranno affari tutti i gravi venduti a tempo) non lo crederei, che bene, e quando vi passate, e che vedrete nel Principe esser intenzione diversa da quella mi figura, e che volente concessi, come un mi fanno, potrebbe accentrare anche con essi. Adde ancora a detti quelle, perchè fanno gravi importazione qui i gravi di prima, e così se non si daresti fino a Settembre altre trame, chi li salma poco, crederei loro a questo parlarsi loro, perchè non si vendano i gravi a minor prezzo di lire 18. e se la carota non misura come mi figura, se non chi non di andare, e si può correre meglio forte. Per tanto si sconsigli, nella nostra riviera non vedrà una gran, e fino che non si danno l'effrazione un Francia del marci, potrebbero esser gli arbitri del prezzo, perchè quella si può fare, e risolvono, che io ho dato a suddetti Signori Gironardi, che da voi seguivano le mie risoluzioni.*

Dalle istesse lettere de' 19. Giugno scritte dal Morgagni rispettivamente a i Gironardi, e Benigno altro non si ricava un solenne, che un tirare di un buon esposito, che andava diramando al Morgagni consiglio del Benigno suo Cognato, cioè di comprare prima

prima dell'aperta della tratta una gran quantità di grani, quali sogliono venderli sempre a minor prezzo di quello si vendono, quando fanno già concedere la tratta, e di comprare poi tutte le prime trarre 4000. che si dicono doverli concedere. Credeva il Morgagni, che in questa ipotesi si potesse abbattere il prezzo, perchè considerato il maggior vantaggio del prezzo, che si aveva a godere in comprare prima della concessione delle trarre i grani, e che avendo egli in mano tutte le prime trarre 4000, non avrebbe potuto concederli in quel tempo ricavarne dal Regno, i fatti allora essersi, come dalla sua lettera, parevagli che vendendo i grani in tal caso essendo dopo il raccolto, l'ingrosso dovesse sempre risultargli di profitto.

Questa argomentazione era di più real di quella nuova, e diverso stazzo debbano alla prima concessione sostituirsi più dati dal Morgagni: i Gilmondi per le false 1000. non dire, non prometteva al Morgagni nel trattato del secondo nuovo negozio di avere i grani dopo anche il raccolto, dunque non gli doveva ciò pretendere nelle prime concessione delle false 1000. le quali si dovevano comprare colla sicurezza della tratta concessa, e così a più caro prezzo, e senza il vantaggio tanto considerabile di avere tutte le trarre in mano. Onde siccome nel era noto l'affetto legale, che ne derivava non si illuse, perciò non mi ha potuto mai fare alcuna forza l'illusione predetta, che con facilità si poteva dagli Avvocati del Sig. G. Gilmondi.

Anzi mi pareva doverli argomentare a rovescio, sia che si volesse, che il trattato del nostro negozio si fosse abbandonato, non era in piena facoltà del Morgagni. *Ret. Rom. in Romana Ottobris 6. Junii 1708. §. Præterea utamur Osmaria*, il che fa chiaramente comprendere, che il Sig. Morgagni, i Bentas controbbero esser troppo pericoloso il negozio per lo frangimento speso tanto inutile d'aver i grani dopo il raccolto, e perciò vogliono i Decreti, che il trattato non si debba avere da alcuna considerazione. *Urbis de trans. Julii quæ. l. numer. 12. §. quæ. 39. Rom. 15. §. Ret. Rom. in Castellana Valdis. concordia, seu Reporta 12. Januarii 1705. §. prima citam R. P. Adversus, §. de Julis, seu Alamanis Bonifacius 10. Februarii 1705. §. trans. citam R. P. Adversus.*

Ma concedo intanto, che si potesse inferior della suddetta lettera, che la volontà del Morgagni fosse stata di aver i grani ancora dopo il raccolto, questa sua volontà era però sempre condizionata, cioè quando non si fosse dato la tratta, che fosse, o dopo il raccolto. E ciò si prova coll'argomento stesso dedotto dal contratto, il quale appropriandosi alla credulità, e supposto tanto de' Gilmondi, quanto del Morgagni, che le trarre non si dovevano concedere, che fino,

o dopo il raccolto, altro non può provenire in seno di realtà se non che il Morgagni si accomodasse alla realtà delle grani, quando le prime trarre fossero state concesse sotto, o dopo il raccolto. *Holm. ad Sord. dec. 75. num. 2. Ret. post Terr. de pallis fur. Sord. dec. 180. n. 13. §. Ret. Rom. dec. 389. n. 14. par. 19. 190.* e senza bisogno di argomento se ne dichiara egli espressamente nella detta lettera scritta al Bentas, ivi, e così si non si dassettero a Settembre altre trarre, che le false 4000. quali erano le prime, che si dovevano concedere. Ma non si può giustamente arguire senza fare un gran torto alla ragione, che nel caso, che si fosse prima del raccolto concessa la tratta, non voleva il Morgagni prima ancor del raccolto in grani, come ardeamente bramava, e in disordine espressamente le da lui lettere, le quali di continuo altro non raccomandano, che prontezza, prontezza, e sollecitudine, per cui altre poi d'ogni altra cosa, e fin del prezzo medesimo, ha mostrata sempre la sua premura, prestandosi di voler dare del prima ad avere i grani.

E la medesima volontà del Morgagni appariva non meno dalla lettera suddetta del 29. Giugno scritta da lui al Bentas, nella quale, benché nel caso stesso del secondo negozio, che si andava cercando, mostrasse inclinazione di farlo, nondimeno intendeva pure sempre d'esser del primo, anzi l'unico ad aver le prime 4000. trarre, che dovevano esserli. Ecco una storia le parole. *Me mura a dirvi quello, perché sapete*

Calder. de Comm. Tom. 2.

quattro imporsi aver poi i grani del primo, i così fanno si dassettero fino a Settembre altre trarre, che le false 4000. crederem bene negozio pigliarsi sotto.

Se dunque il mandato del Morgagni era condizionato, cioè a dire con quella concessione, che si fa la prima tratta, e che si conceda prima di effettivamente il raccolto, già si trasferirebbe da i Gilmondi l'obbligazione delle mille di pagamento, a quando fossero state le false trarre concesse sotto, e dopo il raccolto non resterebbe pure di farlo; essendosi dato il primo caso, che le prime trarre fossero concesse, una metà circa innanzi il raccolto, erano restati i Gilmondi a trasferire allora tutte le false 1000. il che molto importava, come ognun vede. Imperciocché quando il mandato contiene due casi, il secondo de' quali è condizionato, e dipende dall'esecuzione del primo, non si può eleggere il secondo, se non si pensa la condizione, e l'adempimento del primo, da cui dipende, come ho provato nel mio d. 39. num. 10.

Si convenivano inoltre i Gilmondi sulla forza del loro proprio argomento, poiché, a ricordarsi, che mentre il Morgagni mostra di non importargli di avere i grani dopo il raccolto, parla sul supposto appunto nello stesso tempo, che le trarre non si dovevano concedere, se non dopo il raccolto, indagherà dunque dire, ch'egli intendeva ciò solamente nel caso, che le trarre fossero state concesse dopo il raccolto, e non prima. Essendo per tanto mancato il di lui supposto, perchè davanti le trarre furono aperte prima del raccolto, non si può più inferire, che in quello caso non dovesse importare al Morgagni l'aver i grani dopo il raccolto, tanto più, che non si può negare, che non gli prometteva affilissimo l'esser del primo, per non esser prevenuto dagli altri, per le di lui lettere in questo particolare chiarissime. E così non potendo ottenere questo fine si non avendo i grani alle prime trarre, mentre avendosi alla seconda era non possibile, ch'egli s'annoverasse a primi ricevuti, e si non fosse pervenuto da tanti quelli, che si fossero provveduti già de' grani nelle prime trarre, come in fatti feci, secondo le prove fatte ad escluderla in processo, perciò non segue, che egli intendesse sempre di aver i grani alle prime trarre. Imperciocché, che vuole il conseguente, o un fine, certamente non le ancora l'antecedente, e i mezzi necessari per ottenerlo, secondo le infiniti regole della dialettica, e la voglia nostra di ragione, e in termini di mandato la Banca di Genova de' Mercat. art. 100. *Alföld. dec. 68. num. 12. Alim. de malis. ruffi. 12. quæ. 1. de numer. 39.*

E per verità erasi non senza fondamento il Morgagni di poter ricavare dal negozio i grani qualche profitto, succedendo gli fossero stati trasferiti anche dopo il raccolto, quando però le trarre non si fossero aperte prima del medesimo, ed egli fosse stato l'unico ad averli. Poiché considerando, che le trarre particolarmente di Genova s'erano allora scovellate, come li ricava dalla sua lettera del 19. Giugno scritta al Bentas, e che il loro raccolto, come ognun sa, per la natura del suo sempre ommissioni in quello genere, né meno in minima parte era capace di provvedere al bisogno, che ne avevano, e che di più non era così facile, che di altre parti, fece che dalla Sicilia potessero esserli mandare i grani del nuovo raccolto, per non esser la Francia solita di contenerli la tratta, se non almeno dopo qualche decennio di tempo, né tampoco rischiarò d'avere così subito dal Levante a cagione della lontananza, e autorità del traffico in quelle parti, non dubitava perciò il Morgagni di non poterli cedere immediatamente con qualche vantaggio. Per lo contrario essendo egli prevenuto da molti altri, non già poteva in modo alcuno fornire il negozio se non di grave suo danno, perciò tanto racconciò sempre i Gilmondi la promessa, e sollecitudine per esser del primo, e non esser prevenuto de' Veneziani, sì che avendo inteso i Gilmondi, che certamente si vede, che erano stipulato all'efficienza la volontà del Mandato.

Se non vogliamo anzi dire, che i Gilmondi dal vedere, che il Morgagni continuava a volere, i grani quando fossero, o dopo il raccolto, e così a tempo che poteva tal mercanzia abbondare da tutte le parti,

Cc 4 dor-

de' Gismodi in accusare forata loro lettera de' 22. Luglio, che erano concessi le seconde trame, quando queste non furono concesse che a' 14. dello stesso mese, col ventisette nuncio che colle prime lettere del Morgagni, che dovevano intrinsecamente capitarci a non fosse loro stato ogni periglio, con cui pensavano poi di poter conculcare l'effetto della medesima trasmissionione de' loro proprii grani; essendo indubitato in fare, che dove il sceglier mandano in così di qualche vantaggio dell'operante, si deve un loro pensiero dolo, non che buoni fede. *Fundam. caus. 18. numer. 6. in fin. lib. 1. & Per. Jord. vol. 3. lib. 16. in 23. numer. 42. & not. 23. Confal. dec. Luc. 23. numer. 16.*

Nè ponno i Gismodi giovarsi delle lettere de' 29. Giugno, e 6. Luglio scritte dal Morgagni, nelle quali sole hanno potuto pretendere di fondare la loro buona fede, per il senso alcun dubbio, che essi dicono contenere, perchè le dette lettere gioverano loro dopo che avevano deliberato di accettare, ed eleggere il mandato.

Ma quando anche fossero giunte prima, non è vero che esse contenevano alcuna, come abbiamo sopra bastantemente provato, e intorché l'ufficio contenzioso, dovevano i si sempre interpretare nel senso corrispondente alle precedenti lettere del Morgagni, dalle quali manifestamente appariva la sua volontà di voler i grani alle prime trame, e così prender regola, e l'uso del nostro corso, nel poco dubbio, che potevano avere nell'ultima lettera *Tam. variat. caus. 16. l. 1. in 2. caus. 18. numer. 31. Odhiam. dec. 165. numer. 2.* e molto più quando vedevano il pregiudizio maggiore, che ne risultava al Morgagni colla trasmissione de' grani alle seconde trame, o almeno dovevano interpellare il Morgagni sulla diltà, che avevano concepita, avendo di eleggere il mandato, mentre erano benedetto in tempo di riprendere la sua risposta, e conformare a tutto ciò che dissolutamente ha dimostrato a' suoi luoghi.

Ma dato ancora nel nostro caso, che non cessasse, che i Gismodi avessero inteso, e conosciuto più volte nelle loro lettere il mandato del Morgagni per le prime trame, e che anzi l'avessero in questo diversamente, poco ancora dovrebbe ad loro giovare a pretendere d'essere in buona fede, mentre sarebbe in balia di qualunque mandato di essersi con tale senso, non solo dal richiamo dell'interesse, e danni verso del mandante, ma di escludere in lui tutto il pregiudizio del proprio corso, così postulamente il Confal. al conf. 220. numer. 38. lvi, *non debent fieri eo potestate Procuratoris de suo capite in contractu facere, quod D. Simon non sinit in commisso, quam respicit, & proinde quod ipse Procuratorum interdicti mandatum procedit in modo quo deinde ad finem certum, non autem quod interdicti D. Simon in mandatis declaratur in contractu subijungit, in quo ipse non intervenit.* L'ordine il corso dipenderebbe dal vedere se il mandato fosse così inteso, ed osservato, che qualsivoglia altro mandato operando da prudente Padre di famiglia, l'aspetta nella stessa giusta intenzione, che l'hanno interpretato i Gismodi, come sono i termini della *let. 8. della Roma di Genova.* E in questo caso solamente potrebbe forse procedere il ricorso della buona fede, ma non già quando il mandato, come nel nostro caso, è così chiaro, ed espresso, essendo uno piano di infrazione, non che da imprendere Padre di famiglia, il voler interpretare da alcune poche parole dubbio, e meno spiegarsi (quando essi mai fossero nel nostro caso) delle lettere susseguenti, la mente del Mandante dichiarata espressamente in luoghi delle lettere antecedenti, alle quali dovevano i Gismodi in ogni modo attenersi per le regole di ragione e ragionevolezza.

E qualunque potesse eggio dimostrare alla fine

di aver inteso, e creduto il mandato estensibile alle seconde trame, e perciò di non aver operato mai con mala, ma bensì con buona fede, non offende l'errore, e lo sfuggio preso da essi nella mala intelligenza del suddetto mandato, con non potendo loro servire ad altro, che a scusarli dal dolo, o di non farli incorrere in alcun danno, quando quello non potesse essere d'altro, ma solamente loro proprio, nessuno giurmal quando il danno venisse a riconoscersi sopra del Tirso, come nel caso nostro sopra il Morgagni, con obbligato ad accettare i grani trasmissioni alle seconde trame contro il suo ordine, e si fosse mal guidato all'incoscienza il pregiudizio risultante dall'altra errore, e trasfusione; Perciò in questi termini dovrebbe essere i Dogmi non dovetti aver posto in considerazione l'uso nazionale, intorché non maliziosa, e buona d'intenzione *lit. per. dec. 57. in 7. l. e secondo la chiesa dottrina insegnata da Gio. And. nel cap. primo de' homicidii, seguita con altri dal Jord. al conf. 12. cum 52. in fin. e de' Abus. Anfeld. de committ. def. 39. numer. 18. 19. & in e a questo proposito molto si favellò nella Roma di Roma alla dec. 51. num. 7. par. 17. rec. i intorché, che più dissolutamente ha detto nel suo discurs. 34. numer. 64. & seg.*

E in questi termini appunto a chiunque saprà ben intendere, parla la Roma di Bologna in una *Post. nella def. 79. numer. 111. & 112.* recata in cancellaria, Imperciocchè nel suo caso si trattava di un Procuratore costituito ad eleggere solamente, il quale eccettuato il mandato aveva bensì confessato di aver eletto, e ricevuto certi argenti, e denari, ed altro, ma non cessava veramente di tale elezione, e si cercava se chi aveva avuto la commissione di eleggere a suo favore, poteva obbligare il Mandante ad eleggere a suo interesse contro il Mandatario, che aveva ricevuto il mandato, rispose la Roma ragionevolmente, perchè qualunque s'abbia il Procuratore eccettuato il mandato, nondimeno avendo eletto secondo nella materia, che l'ha seguito, cioè estensibile a poteri anche contrarie, non doveva egli essere condannato all'interesse verso di colui con cui aveva contrattato, non avendo avuto alcun dolo, o malizia. Ma non debbe però la Roma, che il povero Mandante per la buona fede del Procuratore dovesse sentire il danno, che ne gli veniva, capazione dell'effetto del mandato dal suddetto Procuratore compromesso, anzi condannato tal che aveva ricevuta a suo favore la confessione di aver preso dal Mandatario, a restituire gli argenti, denari, e tutto il resto, non ostando il aver veramente consegnati al Procuratore; Onde G. George asserisce, che la Roma allegata di Bologna dispone nei termini solamente, ne quali si poteva estendere il Procuratore dal danno, senza farlo mai cadere sulle spalle del Mandante.

E tanto è ciò vero, quanto il Pollio non c'ha altri, che il Roland. al conf. 53. numer. 32. lib. 4. e questi non altri che il Confal. al conf. 120. numer. 46. il primo de' quali parla nel caso, dove l'indignazione data del Procuratore al mandato veniva ad essere del tutto in favore del Mandante. Il secondo asserisce bensì doverci perfino, che il Mandatario abbia fatto il mandato nel modo da lui eleggato, ad essere fosse di sfidarlo dal dolo, ma non accerta, che possa chi ragionare alcun pregiudizio al Mandante, talmente che l'uno, e l'altro non possa meglio di quel che fanno, favorire il nostro inteso.

Et ora, ecc. utraque parte accitine informazioni contra sententiam anteaque D. Collette non pro confirmatione potius sententia per Nos inobstanter judicatum fuit.

Hec causa adhuc pendet in tota instantia, in qua ex supra deducit servatur a novo delictis iudicibus huius iustitiae confirmatio.

Dimostrazione del Costo, e spese delle controversie salme 600. Granti, secondo la Nota Originale tratta da' Signori Gismondi, con aggiunta delle Spese occorse in Livorno sino postì in Adagazano, cioè.

Salme 600. Formanti Ottava Indizione conspiti a Tari 36.

salme sono 1120. che a Tari '90. l'una sono T. 53600.

e quelli a Tari 11. per Pezza sono pez. 3054. 10. 10.

Spese.

Per usata. 600. trasse con tutti li minuti

compre dalla Regia Camera a Tari

30. l'una de' quali dedottone Onze

19. per lo sconto di otto per cento

per li minuti Onze 321. —

Per senesia a grana 4. la salma

Per ragione di distracco di esse trasse,

e spedizione al Maestro Notajo di Mi-

celi. 3. 15.

Per speti al servizio del Carico. 1. 8. 12.

Per speti di Caricato, e posto in Barca,

e Tenitura. 48. 8. 11.

Per la mandata delle spedizioni. 20. —

Onze 658. 17. 3.

Provisione a 2. per cento in tutto il

costo, e spese. 15. 5. 2.

Onze 673. 22. 5. che a T. 50. per onza

sono T. 30212. 5. e quelli a T. 11. per pez. sono

pez. 1837. 10. —

Spese in Livorno.

Per Nolo pez. 402. —

Per stallaggio a L. 4. fisco in sacchi 2268.

contribuzione di dette salme 600. per

Navicello, discarico, e Misura. 137. 15. 4.

Per ricevura di Custode a soldi 10. il

cento. 2. 19. 2.

Sicurtà sopra il primo Costo, e speti a

5. e mez. per cento. 171. 4. 6.

pez. 752. 9. —

752. 9. —

form. c. e f. come sopra per 5644. 9. 10.

Le suddette salme 600. Meschiglie refiero sacchi 2268. che sono sacchi 371. —

per ogni salme 100. quali sacchi 2268. a lire 14. e mezza il sacco, come

poteravano venderli, vagliono. 3451. —

famibe il danno di pez. 161. 9. 10.

*Dimostrazione di ciò, che sarebbe risultato se l'istesso Capitale
si fosse impiegato in tante Roccelle.*

Le diemero per. 3054. 10. 10. che collorono le falme 600. Melchiglie, se fossero state impiegate in tante Roccelle di Giorgione ottava Indizione nelle prime trame al prezzo di Tari 67. primo Costo (che con l'aggravio di Tari 30. per tratta, e Tari 3. di posto in Barca, e remura, ec. compongono li Tari 100. che avessero valore posti alla vela) avrebbero rese falme 503. e mez. di Roccelle quali come ho detto a Tari 67. la falma primo Costo vagliono le medesime

E per spese a rata in dene falme 503. e mez. Roccelle delle p. 2529. 19. seguite su le falme 600. Melchiglie rivengono a	per. 3054. 10. 10.
	2164. 16. 2.

Le suddette falme 503. e mez. a fiocchi 378. per ogni falme 100. come hanno corrisposto le Melchiglie, rendono fiocchi 1895. e 2. terzi quali a lire 16. e mezzo il sacco,

per. 5219. 7.
5213. 1. 2.

sarebbe il denno per.	6. 5. 4

La suddetta dimostrazione non può patire eccezione nella parità della compra, perchè è fondata sopra Grani dell'istesso Cancaboto, e dell'istessa ottava Indizione, a i quali concorrono l'istesse spese, che sono state copiate dal conto Originale delle falme 600. melchiglie di contro, che dennero li Signori Gufmondi.

E meno si può dubitare della disparità del prezzo, che sogliono, com'è notorio, più venderli le Roccelle delle melchiglie, il qual fuor essere di lu. 2. più il sacco, il che si può anco arguire dal maggior prezzo, che sogliono sempre costare in Sicilia, e come si vede dal Caneggio stesso de' Signori Gufmondi.

A R G U M E N T U M.

Late examinantur quæstiones, an scilicet inter Creditores habentes parum titulum, vel hypothecam, præferendus sit qui est in possessione bonorum, vel pignoris communis debitoris.

Et similiter, an lo pari causâ; & conditione præferatur ille, qui prævenit agendo, vel sequestrando; Et ad an procedat etiam in præjudicium creditorum anteriorum.

Item si creditor posterior, qui subpugni à debitore aufugiente pecuniam, vel mobilia, vel ea occultata invenit, super illis præferatur ceteris alijs creditoribus, etiam anterioribus.

An pariter creditor posterior præferatur super pecunia depositata ad ejus favorem à Tertio pro liberando debitori ad instantiam dicti Creditoris carcerati.

Pignoratarius an præferatur super pignore ceteris alijs creditoribus anterioribus.

Creditor an per negligentiam agendi contra debitorem, amittat jus agendi contra fidejussorem, vel Tertium possessorem.

Interesse an, & quando debeat, etiam capitali adhuc non esse liquidatum.

Mercatores ex communi conus stylo, & favore commercii possunt merces suorum correspondentium submeritis vendere, & vice-versa proprias pro suis correspondentibus emere, quod inter mercatores dicitur fore in consuetudine a se ipsis.

S U M M A R I U M.

- 1 Inter creditores habentes parum titulum, an hypothecam, præferendus sit qui in possessione bonorum.
- 2 Pignoratarius ceteris alijs creditoribus paria titolo, an hypotheca præferatur.
- 3 Limita quando creditum alterius creditum prævenit ab eadem origine, vel causa. Nam tunc creditor possidet, sine pignoratario quod sit in consuetudine cum alio.
- Declara limitationem hanc locum non habere, nisi causa prius principali debeat per alios creditores non possidendi num. 4.
- Nec quando potius erat ex illa num. 5.
- Declara etiam quod capitali. Nam etiam fructus semper præferunt, qui isti creditor pro pretio in consuetudine alterius creditore pro sub sequentibus annis num. 5.
- Limita 2. in casu universalis consuetudine.
- 7 Pignoratarius super pignore præferatur alijs creditoribus etiam anterioribus, & num. 40.
- Contrarium firmatur num. 8. & numer. 41. 42. 43. 44. & sup. ibi respondetur amicus DD. contrariis.
- Declara num. 9. & 10.
- 11 Creditor, licet prævenit executioni agendi, vel sequestrari faciendo bona communis debitoris, nullum acquiret privilegium in præjudicium creditorum anteriorum, & num. 11.
- Limita quando omnes creditores sunt Chirurgia phoria num. 13.
- At si sint paria tituli, vel hypotheca etiam dicitur num. 14.
- 15 Creditor, qui ab aufugiente debitori bona subripuit, vel ea occultata recuperavit, præferri debet super illis omnibus alijs creditoribus, licet anterioribus.
- Contrarium num. 16.
- Declara num. 17.
- 18 Creditor an præferatur super pecunia depositata ad ejus favorem à Tertio pro liberando debi-

tori ad instantiam dicti creditoris carcerati, & num. 19.

20 Creditor per negligentiam agendi contra debitorem principalem, non amittit jus agendi contra fidejussorem, vel Tertium possessorem.

Limita si negligentia esset complicita cum dolo, numer. 21.

Et similiter quando creditor fuisse incompellatus à fidejussore ad agendum contra debitorem, numer. 22.

23 Interest non debetur à die, qua creditor pones se pignora, vel bona debitoris habuit, cum quibus potest sibi solvere.

24 Creditor, vel administrator si pones se pignora, vel bona debitoris pones se expensis sibi solvere, & in peritior, amittit creditum, nisi tamen bona, vel pecuniam ex alijs qua ipsa causa restituerit.

25 Solvencie facta à debitore cadunt prius in causam suam, vel interest, licet interest non esset liquidum in quantitate.

Sed si esset illiquidum quoad substantiam, ibidem.

26 Interest non debetur quousque creditum non fuerit liquidatum, vel consolidatum computa.

27 Debetur computatur ab interest ab ipsam causam liquidanda.

Limita in interest debita ex consuetudine, vel stipulati num. 29. & 30.

Secundò limita quando liquiditas procedit ex factis, aut malitia debitoris num. 31.

Tertiò limita quando antea esset debitor in mora consuetudine num. 32.

28 Acta irregularia, sive in ipso, non distinguuntur a mora regulari per incompellationem, vel lapsum illi, & ex causa moris, qua excusat ab incurrenda mora regulari, excusat ab incurrenda mora irregulari, vel in ipso.

29 Usura, vel interest, aut cambia convensa, vel stipulata corrent etiam contra decessum, & num. 34. & 35. ibi dissolutiones.

30 Interpretatur ad reddendum causam, si facti morosi, tenentur ad interest.

31 Adversarius ex stylo universalis possunt merces suorum correspondentium submeritis vendere, & vice-versa proprias pro suis correspondentibus emere, quod inter mercatores dicitur fore in consuetudine a se ipsis.

32 Denudato tantum ad sequitur bona fidei, & pro pretio currenti, quod ab alijs inveniri potest, num. 35.

33 Pignoratarius postea communis ab anteriori creditore ad arbitrandum pignus, ut illud substatuatur pro sui prius satisfaciendo, & postea Pignoratarius super residuo.

Si verò pignus non detraheret creditum anteriori creditore, potius iudex causa aliove ad arbitrandum, & satisfactione illud abdicari a Pignoratario, & concedere adiacere anteriori creditore num. 37.

34 Classis Constituit, & pretium transfert rem, & remem possessionem in constitutum.

35 Creditor prior in tempore super re communis debitoris, est prior in jure, & posterioribus præferatur.

36 Aequitas solum locum sibi vindicat in causis, in quibus vel iusto modo, vel saltem per dispositionem, sicut ubi clarum per seque quod est in contrarium.

37 Aequitas major semper minori præferatur, & prevail.

38 Hypotheca cum super meritis, quam super rebus, an mobilibus immobilibus, an vocalibus per alienationem in Tertium bona fide factam debeat, ac peritior.

39 Secus si merces, aut mobilia non fuerint dissoluta, vel alienata, sed tantum hypothecata, ac data pro pignore in manibus aliorum creditorum.

40 Actus potius pro pecunia tantum data super pignoribus

tota qui praevenit, vel aucto in additione reali, vel
sequendo, aut bona debitoris pignoriando, vel
pignoriendo, ita per *Taurus in l. de pignori*. 10. §. si
debitorum, & l. si pupillus 2. §. qui in fraudem crediti,
l. si debitor 10. & l. si fidei 14. §. si duo §. de pignori,
et ubique *Cassius* & *Braccianus*, *Nizellus*, de pignori,
num. 1. part. 1. numer. 33. & part. 6. numer.
1. num. 34. *Indignus* de consensu, crediti, part. 2. art.
3. num. 10. 11. *Merlinus* de pignori lib. 4. cap. 28. nu-
mer. 17. & quib. 184. numer. 22. *Tandus*, de pignori-
tione, part. 2. cap. 33. numer. 22. *Arvola* de crediti, in
praefat. ad 70. §. num. 47. & seq. & amplius. 3. nu-
mer. 9. *Salcedus* de crediti, 24. lib. 4. part. 1. &
lib. 4. pluribus aliis citatis *Calvus* de equi, cap. 230.
num. 16. *Uffellus* causat. 89. num. 13. *Metellus* ratione
89. num. 1. & pluribus §§. Et hoc procedit solum in
creditoribus pariter tenet, vel hypotecae, ut in cre-
ditoribus solum procedit, vel hypotecae ejusdem
dici, vel hoc *Finis de commercio*, *Terris* lib. 2. cap.
27. numer. 34. *Adrianus* de pignori lib. 4. quib. 188. nu-
mer. 22. ubi si scire ad ea, quae scripsi supra in
quib. 188. num. 17. & etiam *Tandus*, de pignori, part.
2. cap. 33. num. 20 ubi repetit *Thesaur* contra-
rium tenentem, & lib. *Metellus*, in d. ratione 89.
num. 3.

73. Major vero difficultas versari videtur in isto, quo
creditor posterior a debitoris superne pecuniam, vel
merces secum aptissime abripuit, siue bona in oc-
culo ab eo reperta recuperasti, ita ut circa ejus ma-
ximam diligenter, vel indolenter esset permissa de
Loc. de Crediti, dist. 24. numer. 9. quo casu postea
non est curae debitor, sed in persequendo credito-
rem, vel positum, vel hypotecam antea non ha-
bentem, profectus ad extremum dicitur *de Prae-*
§. si debitorum l. si pupillus §. qui in fraudem crediti,
Caus. dist. 109. num. 30. & *Ros. Rom. d. de* 233.
num. 11. part. 17. *Perer*.

14. Contrarium tamen, & quidem rectius sentiri re-
probat dicta dist. 233. videtur *Ros. Rom. in dist.* 40.
num. 8. in *Merlinus*, ubi *Arvola*, *Card. de Luc.* lib. 8.
de crediti, quae est repetita penes *Paulus*, post *dist.* 44.
art. 1. de facilius videtur per nos supra in dist. 16. nu-
mer. 6. rebus tamen debitorum dicam creditoris omnes
impense, & aliquod pretium pro sua industria tri-
buere, ut advertit *Metellus*, ad *Caus. Luc.* dist. 60.
num. 20. *Ros. Rom. Faliscus*, num. 4. dist. 33. numer.
9. 10. ubi quantum debet esse hoc pretium, non
dist. 24. numer. 3. & eadem dist. 40. & ut in fine
l. datus in dist. 45. de eo, qui defendit aliena bona,
quae alia sibi periculis.

18. Quod deinde in casu, quo creditor arretrahit de-
bitum rogatum, vel iam carcerari fecit, & pro
eo liberando Taurus aliquod debitoris argui deposuit,
fecit pecuniam, vel solvitionem ad ejus favorem pre-
stavit, subsequens est censura, Aut solvitione
solum postulat fuit, vel pecunia unum deposita,
de tunc super ea ille, qui arretrahit debitum, vel
arrestum fecit, omnibus besti anteriorum profectus
dicitur, eo magis si pecunia et soluta fuit; Se-

29. cus vero si pecunia mutata, vel data fuisse debita-
ri, ut si liberaret a carceribus, vel si maritus cre-
ditum, non hoc casu pecunia secundum creditorem
gratias ad terminos juris esse distribuit, et eo quia
pecunia jam effecta fuit debitoris, & in illius domi-
nium transiit, ad lae tradita per *Glau.* de crediti,
capit. 4. quib. 21. 3. numer. 130. *Casilius*, contrari-
lib. 5. cap. 78. ubi *ferimus casum* *Caric.* art. 109.

Modo quaeritur, an per negligentiam in potendo
suum creditum contra debitorem principalem, credit-
tor amittat jus agendi contra solvitionem, vel ten-
tione postea non benevolentem debitorem principalem, non
solvitionis obligatum, in qua questione, loci aliqui
fuerunt contra creditorem negligentem, quos refert,
& sequitur *Arvola*, de Commercio, dist. 39. numer. 24.
videtur tamen optimo esse favorem creditore, ad lae
nulla per *Adrianus* de pignori, lib. 5. quib. 37. per
nos, & *Casilius*, capit. 8. numer. 6. & 7. *Pegaz.* respo-
lus, capit. 3. numer. 340. *Alconer*, ad *Ros.* dist. 47.
48. numer. 12. & *seq.* *Merlinus* de Fideiuss. cap. 204.
& 15. num. 28. *Card. de Luc.* de Fideiuss. dist. 161.
num. 4. *Adrianus*, post *Palm.* allegat. tom. 3. num. 52.

Per. Merl. de Fideiuss. part. 2. §. 82. 11. §. 23. fol.
489. 494. & 495. & *seq.* ubi *Langius*, *Lamia* tamen 24
12. causa, quo negligentia esse censenda cum dolo,
videtur si creditor negligentem exigere ad effectum ven-
tandi solvitionem, vel tenentem postea non *Merlinus*,
d. loc. citat. numer. 9. & alii quos citat, atque simi-
liter quando creditor fuisse incompertus à solvitione
10. vel Tenet ad agendum contra debitorem ob co-
mitem alius de solvitione, vel ob dilagationem bono-
rum, quoniam forte ex ipso agere *Merlinus*, eod. loc. nu-
mer. 12. *Luc. Merl.* de Fideiuss. part. 2. fol. 104. top.
23. in cons. *seq.* num. 35. fol. 494.

Vetus si creditor pignora, aut alia bona debito-
ris penes se habuerit, cum quibus potestates suo sol-
vace, non debitorum interitus, quia debitor per illud
tempus nullatenus dici potest esse crederi, *Cur.* *Jun.* cons. 143.
& 134. numer. 5. & *Soci.* *Jun.* cons. 132. num.
5. *Parisi.* cons. 91. numer. 22. *Ros.* post *Taur.* de
Camb. dist. 35. numer. 17. 18. & dist. 34. numer.
13. *Thesaur.* dist. 147. numer. 1. *Sard.* dist. 113.
Card. de crediti, 24. numer. 1132. *Ros.* *Florus* lib.
metu. 115. & 396. *Cyprian.* contrari. 76. numer. 7. &
l. *Sard.* cons. 190. numer. 33. in medio *Ros.* consilia
213. numer. 41. *Nepheris* allegat. 10. num. 161. &
allegat. 40. numer. 30. & *Ros.* *Ros.* dist. 134. nu-
mer. 14. & *seq.* part. 2. *ruat* *Quanto* creditor, 24
qui potest fuisse solvitoris ex pecunia, vel bonis penes
se ex causa pignoris, vel administrationis rebus, &
de dicta pecunia, vel bona perennis, amittit crediti-
tione finem, nisi tamen pecunia, vel pignora, seu bona
custodierit ex virga tantis pilla, *Taurus* §. ap-
pau in l. debitorum 14. & ubi *Merlinus* §. de *negot.*
posu. *Nepheris* d. allegat. 40. numer. 30. *Sard.* cons.
190. numer. 33. ubi §. si quis alio, & alii
casus in medio *Casilius* *Infirmit.* capit. 5. numer. 34.
de *Loc.* ad *Franch.* dist. 20. numer. 6. in fine.

Demum, quod aliquis solvitorum simpliciter fu-
it debitorum, praetenditur ex rebus debere in
extinctionem foris, & non pro in causam fru-
strum, siue interitus, quia illud erat illegitimum
nisi in certa quantitate, sed in genere tantum à
principio promissum. Sed inveniatur obiectum ad-
vertendo, quod illata est adverso consilio bene pro-
cedit in casu, quo interesse est solvitorum, & in-
certum quomodo solvitorum, seu illius veritatem, &
certum quanto est certum in solvitorum, incertum tan-
tum in quantitate, quia cum solus illud quod quanti-
tatem habere aliquem certum, sed generaliter inco-
mmodum à consuetudine loci, vel tribunalis, de-
bet quod hanc effectum pro certo repetere *Casilius*
Luc. dist. 21. per nos, *Merlinus*, ad *Sard.* dist. 186.
num. 7. ubi ad fin. *Granatus*, dist. capit. 74. nu-
mer. 14. *Card.* allegat. 8. numer. 52. & 54.
200. *seq.* *Ros.* dist. 382. numer. 3. part. 14. *recit.*
Arvola, ref. 43. numer. 8. ubi ad fin. 12. *Cyprian.*
contrari. 30. numer. 22. *Card.* de *Loc.* dist. 5. nu-
mer. 9. de *empion.* & *non supra* in *dist.* 30.
num. 49.

In nihil pariter eleganter replicatio, quod re-
sidualis creditum non erit liquidum & certum,
dum pendet à veridicitate, seu discretionem aliqui-
rum particularum, quod equidem praestabat debitori
postea ingendi causam, & sic quousque non fuit
omnia computa solvitorum, vel iudicis declaratione
quod ea non venerit, itaque illud esse potest
debitorem fuisse in mora *Ros.* de *fructu*, metu. 75.
num. 302. *Metellus*, capit. 51. ubi ad fin. & per
nos, neque per consequens utilitas, vel interitus lucra
cessantia, aut damni evenerunt curare protulit,
per tenent facti expectant in l. si quis solvitorum 24.
§. de *usu.* & tradit *communi* *Merl.* de *solu.*
cap. 43. per nos, de *Merl.* ref. 99. & ref. 109.
lib. 2. *Metellus*, capit. 58. num. 82. & *seq.* *Ros.* *Ros.*
Rich. dist. 248. numer. 20. & in illiusdem nupte
eodem *Ros.* in *Romana* *Communi* *Ros.* *Merl.* de
Merl. 1700. quae ubi inter *Luc.* *recit.* l. D. *Palm.*
Nep. dist. 372. confirmata eodem eodem die 14.
Merl. 1701. penes *Salcedus*, *Lucy.* crediti, *negot.*
rua *Merl.* *Palm.* dist. 212. & *Ros.* *Merl.* *Merl.*
12. *Libertus* *Merl.* 14. *December* 1707.
& si quis facit, & *seq.* *Ros.* *D. Adrianus* *Merl.*
Jun.

*Deib. gregalis. 242. numer. 10. Et Ruland. d. Rotunda
Benedict. 27. Quodlibet. 1699. §. Alapicque. Item
R. F. De. m. Alapicq.*

Nec iusta hanc sententia superflua immoget, penes
Circulatorum possessorum ipsa deorum pignorum, cum
per eam impeditur irreversibilis distractio rei mo-
bilia, quam debuit fieri potest, & in pignus
conferendo. Rationemque ipsius deceptoris, eadem
creditori possessori in casum non urgente creditoris
auctoritate constituta, scilicet provisione de 1589
et libertas commercii, & particularibus personis in-
dignis pecuniis obnoxii subordibus Sap. Montem.

49. Penam, qui solam speciem ponit privilegio, quod
eligeri non possit à creditoribus pignorum, nisi ip-
so prius pacto de futura soluta, per ea, que
notat *Abdera. Aftalen. ad Stat. Urb. h. numer. 30.*

50. *Art. 3. numer. 325.* Quod scilicet magis, magisque
potest, particularum pignorum autem iudici
dona de iure non esse perferendum, cum speciali
privilegio opus non sit, nisi ubi dispositio iuri Raj
in contrarium h. *hensium §. de Causis. Princ.
Nati. conf. 163. numer. 3. Rot. decif. 14. numer. 10.
post Aftalen. d. Jur. & m. Cleric. & in Aftalen.
Præ. super qualitate pignorum 18. Jani 1703. h.
Præ. 101. Art.*

Constatet ex prædictis articulo pignoris lo-
ventis totius apparatui possessionis reliquum, quod
controverfa mobilia, nunquam æquivalentia in va-
lore prædictis. Francisci, expressamque potius data in so-
lutionem, ipsam in pignus. Constat porro ex novella
conferenda à Jo: Baptista debere de tempore extor-
tione infirmum, in quo uox prædictum fuisse im-
pressionem saluti æternæ, & iustificata in respectu po-
te pateretur, ac data in *Summario Aftalen. nu-
mer. 4.* quod, velut mobilium, revera longe excede-
bat contrarium sententiam, & de reliquo quod mo-
bilia data fuerant non pro solutorum, sed in pignus,
apertè constat ex iudiciali confessione ipsius Fran-
cisci, adeoque prædictum fuisse super hoc facto ultio-
riori quæritur probationes, iuxta vulgum pñci-
pium, quod propria confessione nulla deus maior
probat, ut generalibus oculis observat in terminis
51. *Rot. decif. 347. numer. 7. eorum Ceteris. & decif. 374.
numer. 4. & 3. part. 32. rii.*

Quædamque pignus solvibilem apparatui præ-
sentis confensus pñctum à muliere oppugnationem,
52. dum de eo dictum non fuit per illas legumæ pro-
hibitiones, & multo potius de solemnitatibus, sine
quibus Mulier pñcti remittere suam hypothecam do-
torem super vocis Viti, *Abdera. Aftalen. ad Stat.
Urb. 100. 2. numer. 44. numer. 421. Tarrag. de re-
ferv. Stat. art. 46. numer. 53. Rot. decif. 114. nu-*

*mer. 17. part. 3. rertus. & decif. 630. numer. 36. co-
tra Davet. Jan. 1.
Et sù utaq; sic.*

A D D I T O.

Ad part. 3.

Lexis investigationem principalis Conclusionis Ju-
ria, si nempe fuit exacta pecunia, quia tunc non
potest creditor qui eam accepit comminacare De
Lex. ad Franch. decif. 260. numer. 6. in fin. & in
Aftalen. de off. quæst. 37. numer. 4. & in Lohr.
158. Pñ 146. numer. 3.

Ad num. 30.

Atque etiam quando sum alià cum decodum in so-
lutionem obligati. *Rot. pñam Caprera decif. 631. tom.
2. Goh. confel. 34. numer. 8. com. fery. Cœquium
Buliaci. Valtell. resp. 26. per 101. lib. 1. Pñ. Afta-
len. decif. 23. in addit., seu artus. 2. numer. 21.
158. ad fin. Rot. decif. 479. numer. 23. part. 13.
pro nostra opinionem tamen illas Goh. 109. lib. 34. nu-
mer. 8. com. 13. & numer. 13. tom. fery. dicit enim
esse eorum difficultatem, si agitur contra situlato-
res decodum, last *Aftalen. sentent. 34. d. numer. 7.
& per 101.**

Verum ad maiorem intelligentiam articuli, an
cambia contra decodum currant. Distingue; si de-
bitum data est facit cambium, & tunc decodum
debetur, cambium non potest amplius currere, per
rationes adductas ab *Aftalen. in annotat. ad decif.
23. numer. 21. usque ad fin. & Parnet. resp. 26.
per 101.* & in his terminis loquuntur prædicti Do-
ctores. Si vero Creditor cambium, tunc cambium
currit contra post decodum debitoris *Spad. conf.
161. per 101. lib. 3.* & alia supra citati in mo-
dus. 120. numer. 30. & *Rot. Goh. decif. 99. nu-
mer. 3.* & admittit quoque *Aftalen. dicit decif. 23.
in annot. num. 25.*

Denum Nota insuper, quod si prædictis cambia-
ret cum se ipso, tunc cambium non curreret contra
decodum, quia in illo caso videtur ipse negotiatio-
nem facere pro lucro habendo, & sic non est ces-
sant rationes pro ut in primo caso facultatis dicit
debetur ad cambium, scilicet si creditor cambium
ab altero, cum tunc ratione damni debet de omni-
bus cambium pñcti remittere à debitor etiam de-
codum, ut videtur clare resumere dicitur *num. 23.
Aftalen. numer. 26. & Spad. dicit conf. 161.*

F I N I S.

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di revisione, & approvazione del P. Fr. Tommaso Maria Gennari Inquisitore nel Libro intitolato: *Joseph Laurentii de Casargis. Discursus de Commercio*, Et. non esservi cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario nostro niente contro Principi, e buoni costumi, concediamo licenza, che possi esser stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova,

Data li 14. Maggio 1733.

{ Gio: Francesco Mocenini Kav. Rif.
{ Andrea Soranzo Proc. Rif.
{ Pietro Grimaldi Kav. Proc. Rif.

Agostino Guidicini Segr.

Registrato nel Magistrato Eccellentissimo degli Esecutori contro la Bestemmia
li 18. Maggio 1733.

Agostino Legnani Segr.

6-85
865649

005786755

